

ROZSUDOK SÚDU PRVÉHO STUPŇA (veľká komora)

zo 17. septembra 2007*

Vo veci T-201/04,

Microsoft Corp., so sídlom v Redmonde, Washington (Spojené štáty), v zastúpení:
J.-F. Bellis, advokát, a I. Forrester, QC,

žalobca,

ktorého v konaní podporujú:

The Computing Technology Industry Association, Inc., so sídlom v Oakbrook Terrace, Illinois (Spojené štáty), v zastúpení: G. van Gerven, T. Franchoo, advokáti, a B. Kilpatrick, solicitor,

DMDsecure.com BV, so sídlom v Amsterdame (Holandsko),

MPS Broadband AB, so sídlom v Štokholme (Švédsko),

Pace Micro Technology plc, so sídlom v Shipley, West Yorkshire (Spojené kráľovstvo),

* Jazyk konania: angličtina.

Quantel Ltd, so sídlom v Newbury, Berkshire (Spojené kráľovstvo),

Tandberg Television Ltd, so sídlom v Southamptone, Hampshire (Spojené kráľovstvo),

v zastúpení: J. Bourgeois, advokát,

Association for Competitive Technology, Inc., so sídlom vo Washingtone, DC (Spojené štáty), v zastúpení: L. Ruessmann, P. Hecker, advokáti, a K. Bacon, barrister,

TeamSystem SpA, so sídlom v Pesare (Taliansko),

Mamut ASA, so sídlom v Osle (Nórsko),

v zastúpení: G. Berrisch, advokát,

Exor AB, so sídlom v Uppsale (Švédsko), v zastúpení: S. Martínez Lage, H. Brokelmann a R. Allendesalazar Corcho, advokáti,

vedľajší účastníci konania,

proti

Komisii Európskych spoločností, v zastúpení: pôvodne R. Wainwright, F. Castillo de la Torre, P. Hellström a A. Whelan, splnomocnení zástupcovia, neskôr F. Castillo de la Torre, P. Hellström a A. Whelan,

žalovanej,

ktorú v konaní podporujú:

Software & Information Industry Association, so sídlom vo Washingtone, DC, v zastúpení: J. Flynn, QC, C. Simpson, T. Vinje, solicitors, D. Paemen, N. Dodoo a M. Dolmans, advokáti,

Free Software Foundation Europe eV, so sídlom v Hamburgu (Nemecko), v zastúpení: C. Piana, advokát,

Audiobanner.com, so sídlom v Los Angeles, Kalifornia (Spojené štáty), v zastúpení: L. Alvizar Ceballos, advokát,

European Committee for Interoperable Systems (ECIS), so sídlom v Bruseli (Belgicko), v zastúpení: D. Paemen, N. Dodoo, M. Dolmans, advokáti, a J. Flynn, QC,

vedľajší účastníci konania,

ktorej predmetom je návrh na zrušenie rozhodnutia Komisie 2007/53/ES z 24. mája 2004, ktoré sa vzťahuje na konanie podľa článku 82 [ES] a článku 54 Dohody o EHP vedené proti spoločnosti Microsoft Corp. (vec COMP/C-3/37.792 — Microsoft) (Ú. v. EÚ L 32, 2007, s. 23), alebo subsidiárne návrh na zrušenie alebo zníženie pokuty uloženej v tomto rozhodnutí žalobcovi,

SÚD PRVÉHO STUPŇA
EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV (veľká komora),

v zložení: predseda B. Vesterdorf, sudcovia M. Jaeger, J. Pirrung, R. García-Valdecasas, V. Tiili, J. Azizi, J. D. Cooke, A. W. H. Meij, N. J. Forwood, M. E. Martins Ribeiro, I. Wiszniewska-Białecka, V. Vadapalas a I. Labucka,

tajomník: E. Coulon,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 24., 25., 26., 27. a 28. apríla 2006,

vyhlásil tento

Rozsudok

Okolnosti predchádzajúce sporu

- 1 Microsoft Corp., spoločnosť so sídlom v Redmonde, Washington (Spojené štáty), navrhuje, vyvíja a uvádza na trh široký sortiment softvérových produktov určených pre rôzne druhy hardvérového vybavenia. Tieto softvérové produkty zahŕňajú najmä operačné systémy pre klientske osobné počítače (ďalej len „klientske PC“), operačné systémy pre servery pracovnej skupiny a streamingové multimedialne prehrávače. Microsoft poskytuje aj služby technickej pomoci pre rôzne svoje produkty.

- 2 Dňa 15. septembra 1998 pán Green, viceprezident spoločnosti Sun Microsystems Inc. (ďalej len „spoločnosť Sun“) so sídlom v Pale Alto, Kalifornia (Spojené štáty), ktorá dodáva najmä servery a operačné systémy pre servery, poslal pánovi Maritzovi, viceprezidentovi Microsoftu, list s týmto znením:

„Píšeme Vám, aby sme Vás požiadali, aby Microsoft poskytol [spoločnosti Sun] všetky informácie, ktoré sú potrebné na to, aby [spoločnosť Sun] mohla poskytovať natívnu podporu objektom COM v operačnom systéme Solaris.

Žiadame tiež, aby Microsoft poskytol [spoločnosti Sun] všetky informácie, ktoré sú potrebné na to, aby [spoločnosť Sun] mohla poskytovať natívnu podporu úplnému súboru technológií Active Directory v operačnom systéme Solaris.

Domnievame sa, že je v najhlbšom záujme odvetvia, aby aplikácie vytvorené na spúšťanie v operačnom systéme Solaris boli schopné konzistentne komunikovať prostredníctvom COM a/alebo Active Directory s operačnými systémami Windows a/alebo so softvérmi založenými na Windowse.

Myslíme si, že Microsoft by mal zahrnúť referenčnú implementáciu a ďalšie informácie, ktoré sú potrebné na to, aby bez spätného inžinierstva zabezpečili plne kompatibilné spúšťanie objektov COM a úplného súboru technológií Active Directory v operačnom systéme Solaris. Myslíme si, že je potrebné, aby tieto informácie boli poskytnuté pre všetky objekty COM, ako aj pre úplný súbor technológií Active Directory, ktoré sú v súčasnosti na trhu. Sme presvedčení aj o tom, že je potrebné, aby tieto informácie boli poskytované bez neprimeraného omeškania a pravidelne pre objekty COM a technológie Active Directory, ktoré budú uvedené na trh v budúcnosti.“

- 3 V ďalšom texte sa na tento list bude odkazovať ako na „list z 15. septembra 1998“.
- 4 Listom zo 6. októbra 1998 pán Maritz odpovedal na list z 15. septembra 1998. Vo svojom liste uviedol:

„Ďakujeme za Váš záujem pracovať s Windowsom. Máme určitých spoločných klientov, ktorí používajú naše produkty, a myslím si, že je vynikajúce, že sa zaujímate o otvorenie Vášho systému v spolupráci s Windowsom. Microsoft sa vždy domnieval, že je správne pomáhať programátorom vrátane [jeho] konkurentov pri navrhovaní najlepších možných produktov a interoperability pre [jeho] platformu.

Možno si neuvedomujete, že informácie o spôsobe spolupráce s COM a s technológiami Active Directory, ktoré ste požadovali, sú už zverejnené a sú k dispozícii Vám a každému programátorovi na svete prostredníctvom produktu „Microsoft Developer Network (MSDN) Universal“. MSDN obsahuje úplné informácie o službách a rozhraniach platformy Windows a predstavuje ohromný zdroj informácií pre programátorov, ktorí chcú programovať pre Windows alebo spolupracovať s Windowsom. V skutočnosti má [Sun] v súčasnosti 32 aktívnych licencií na používanie „MSDN Universal“. Okrem toho predpokladám, že Vaša spoločnosť, ako to už urobila v minulosti, pošle veľa zástupcov na našu konferenciu „Professional Developers“, ktorá sa bude konať v Denveri od 11. do 15. októbra 1998. Táto konferencia bude predstavovať ďalšiu príležitosť získať technické informácie, ktoré požadujete na to, aby ste mohli pracovať s našimi systémovými technológiami. Niektorí z 23 zamestnancov [spoločnosti Sun], ktorí sa zúčastnili na konferencii minulý rok, by mali byť schopní poskytnúť Vám správy o povahe a hĺbke informácií, ktoré boli predmetom diskusie počas týchto konferencií „Professional Developers“.

Budete spokojní, ak zistíte, že už existuje referenčná implementácia COM v operačnom systéme Solaris. Táto implementácia COM v systéme Solaris je plne podporovaným binárnym súborom, ktorý je k dispozícii od Microsoftu. Zdrojový kód COM možno licenčne nadobudnúť z iných zdrojov vrátane Software AG...

Pokiaľ ide o Active Directory, neplánujeme [ho] „adaptovať...“ na Solaris. Aby sme však uspokojili našich spoločných klientov, existuje veľa metód s rôznymi úrovňami funkčnosti na spoluprácu s Active Directory. Na prístup k Active Directory Windows NT Server zo systému Solaris môžete napríklad používať štandardný protokol LDAP.

Ak po Vašej účasti [na konferencii „Professional Developers“] a po preskúmaní zverejnených informácií obsiahnutých v MSDN budete potrebovať akúkoľvek ďalšiu pomoc, súčasťou našej skupiny „Developer Relations“ sú „Account Managers“, ktorí

sa snažia pomáhať programátorom potrebujuúcim ďalšiu pomoc pre platformy Microsoftu. Požiadal som pána Marshalla Goldberga, Lead Program Manager, aby Vám bol v prípade potreby k dispozícii...”

- 5 V ďalšom texte sa na list pána Maritza zo 6. októbra 1998 bude odkazovať ako na „list zo 6. októbra 1998“.
- 6 Dňa 10. decembra 1998 podala spoločnosť Sun na Komisiu sťažnosť podľa článku 3 nariadenia Rady č. 17 zo 6. februára 1962, prvého nariadenia implementujúceho článku [81 ES] a [82 ES] (Ú. v. ES 1962, 13, s. 204; Mim. vyd. 08/001, s. 3).
- 7 Vo svojej sťažnosti spoločnosť Sun uviedla, že Microsoft jej odmietol oznámiť informácie a technológie potrebné na umožnenie interoperability jej operačných systémov pre servery pracovnej skupiny s operačným systémom Windows pre klientske PC.
- 8 Dňa 2. augusta 2000 adresovala Komisia Microsoftu prvé oznámenie o výhradách (ďalej len „prvé oznámenie o výhradách“). Toto oznámenie sa v podstate týkalo otázok interoperability medzi operačnými systémami Windows pre klientske PC na jednej strane a operačnými systémami pre servery iných dodávateľov na strane druhej (interoperabilita klient-server).
- 9 Microsoft odpovedal na prvé oznámenie o výhradách 17. novembra 2000.

- 10 Medzitým Komisia vo februári 2000 začala *ex offico* vyšetrowanie, ktoré sa týkalo predovšetkým operačných systémov pre klientske PC a pre servery pracovnej skupiny Microsoftu generácie Windows 2000, ako aj toho, že Microsoft integroval do svojho operačného systému Windows pre klientske PC svoj multimediálny prehrávač Windows Media Player. Operačný systém pre klientske PC radu Windows 2000 bol určený na profesionálne využitie a volal sa „Windows 2000 Professional“. Operačné systémy pre servery patriace k tomuto radu existovali v týchto troch verziách: Windows 2000 Server, Windows 2000 Advanced Server a Windows 2000 Datacenter Server.
- 11 Toto vyšetrowanie viedlo k tomu, že 29. augusta 2001 bolo Microsoftu odoslané druhé oznámenie o výhradách (ďalej len „druhé oznámenie o výhradách“). V ňom Komisia zopakovala svoje predchádzajúce výhrady týkajúce sa interoperability klient-server. Okrem toho Komisia otvorila niektoré otázky týkajúce sa interoperability medzi servermi pracovnej skupiny (interoperabilita server-server). Nakoniec Komisia uviedla určité otázky v súvislosti s integráciou multimediálneho prehrávača Windows Media Player do operačného systému Windows pre klientske PC.
- 12 Microsoft odpovedal na druhé oznámenie o výhradách 16. novembra 2001.
- 13 V decembri 2001 Microsoft odovzdal Komisii správu obsahujúcu výsledky a rozbor prieskumu, ktorý uskutočnila spoločnosť Mercer Management Consulting (ďalej len „Mercer“).
- 14 Od apríla do júna 2003 vykonávala Komisia rozsiahly prieskum trhu tým, že na základe článku 11 nariadenia č. 17 zaslala rad žiadostí o informácie mnohým spoločnostiam a združeniam (ďalej len „prieskum trhu z roku 2003“).

- 15 Dňa 6. augusta 2003 adresovala Komisia Microsoftu tretie oznámenie o výhradách určené podľa nej na doplnenie predchádzajúcich dvoch oznámení a uvedenie opatrení na nápravu, ktoré zamýšľala nariadiť (ďalej len „tretie oznámenie o výhradách“).
- 16 Microsoft odpovedal na tretie oznámenie o výhradách listom zo 17. októbra 2003.
- 17 Dňa 31. októbra 2003 odovzdal Microsoft Komisii správu obsahujúcu výsledky a rozbor dvoch dodatočných prieskumov, ktoré uskutočnila spoločnosť Mercer.
- 18 Komisia zorganizovala vypočutie v dňoch 12., 13. a 14. novembra 2003.
- 19 Dňa 1. decembra 2003 Microsoft predložil svoje dodatočné pripomienky k tretiemu oznámeniu o výhradách.
- 20 Dňa 24. marca 2004 Komisia prijala rozhodnutie 2007/53/CE, ktoré sa vzťahuje na konanie podľa článku 82 [ES] a článku 54 Dohody o EHP vedené proti spoločnosti Microsoft Corp. (vec COMP/C-3/37.792 — Microsoft) (Ú. v. EÚ L 32, 2007, s. 23, ďalej len „napadnuté rozhodnutie“).

Napadnuté rozhodnutie

- 21 Podľa napadnutého rozhodnutia Microsoft porušil článok 82 ES a článok 54 Dohody o Európskom hospodárskom priestore (EHP) z dôvodu dvojakého zneužitia dominantného postavenia.
- 22 Komisia v prvom rade identifikovala tri odlišné tovarové trhy celosvetového rozmeru a usúdila, že na dvoch z nich mal Microsoft dominantné postavenie. V druhom rade Komisia identifikovala dve zneužitia, ktorých sa Microsoft dopustil. Z tohto dôvodu Komisia uložila Microsoftu pokutu a určité opatrenia na nápravu.

I — Relevantné tovarové trhy a geografický trh

- 23 Napadnuté rozhodnutie identifikuje tri odlišné tovarové trhy združujúce operačné systémy pre klientske PC (odôvodnenia č. 324 až 342), operačné systémy pre servery pracovnej skupiny (odôvodnenia č. 343 až 401) a streamingové multimediálne prehrávače (odôvodnenia č. 402 až 425).
- 24 Prvým trhom identifikovaným v napadnutom rozhodnutí je trh operačných systémov pre klientske PC. Operačné systémy sú v ňom definované ako „systémové softvéry“, ktoré kontrolujú základné funkcie počítača a umožňujú užívateľovi, aby tento počítač používal a spúšťal na ňom aplikácie (odôvodnenie č. 37). Klientske PC sú definované ako multifunkčné počítače, ktoré sú určené na individuálne použitie a môžu sa spojiť do siete (odôvodnenie č. 45).

- 25 Pokiaľ ide o druhý trh, napadnuté rozhodnutie definuje operačné systémy pre servery pracovnej skupiny ako operačné systémy, ktoré sú určené a uvádzané na trh na to, aby integrovaným spôsobom poskytovali služby „základnej infraštruktúry“ relatívne obmedzenému počtu klientskych PC spojených do malej alebo stredne veľkej siete (odôvodnenia č. 53 a 345).
- 26 Napadnuté rozhodnutie identifikuje predovšetkým tri skupiny služieb, a to po prvé zdieľanie súborov uložených na serveri, po druhé zdieľanie tlačiarň a po tretie správu užívateľov a skupín užívateľov, t. j. administráciu podmienok prístupu záujemcov k službám siete (odôvodnenia č. 53 a 345.) Táto posledná skupina služieb spočíva predovšetkým v zaistení zabezpečeného prístupu a užívania sieťových zdrojov, a to najmä v prvom rade overením totožnosti užívateľov a v druhom rade overením, či majú oprávnenie vykonať danú činnosť (odôvodnenie č. 54). Napadnuté rozhodnutie upresňuje, že na zabezpečenie efektívneho ukladania a vyhľadávania informácií týkajúcich sa správy užívateľov a skupín užívateľov sa operačné systémy pre servery pracovnej skupiny opierajú vo všeobecnosti o technológie „adresárových služieb“ (odôvodnenie č. 55). Adresárová služba, ktorá je súčasťou operačného systému Windows 2000 Server Microsoftu, sa volá „Active Directory“ (odôvodnenie č. 149).
- 27 Podľa napadnutého rozhodnutia uvedené tri skupiny služieb v rámci operačných systémov pre servery pracovnej skupiny spolu úzko súvisia. Vo všeobecnosti ich možno považovať za „jedinú službu“, ale vnímanú z dvoch rôznych pohľadov, a to na jednej strane z pohľadu užívateľa (služby súborov a tlač) a na druhej strane z pohľadu správcu siete (služby správy užívateľov a skupín užívateľov) (odôvodnenie č. 56). Napadnuté rozhodnutie charakterizuje tieto rozličné služby ako „služby pracovnej skupiny“.
- 28 Tretí trh identifikovaný v napadnutom rozhodnutí je trh streamingových multimediálnych prehrávačov. Multimediálne prehrávače sú definované ako softvérové

produkty schopné čítať zvukový a obrazový obsah v digitálnom formáte, t. j. dekodovať príslušné dáta a previesť ich na príkazy určené hardvéru (napríklad reproduktory alebo obrazovka) (odôvodnenie č. 60). Streamingové multimediálne prehrávače môžu čítať zvukový a obrazový obsah nepretržite šírený na internete (odôvodnenie č. 63).

- 29 Pokiaľ ide o relevantný geografický trh, Komisia v napadnutom rozhodnutí konštatuje, ako bolo uvedené v bode 22 vyššie, že každý z troch identifikovaných tovarových trhov má celosvetový rozmer (odôvodnenie č. 427).

II — *Dominantné postavenie*

- 30 V napadnutom rozhodnutí sa Komisia domnieva, že Microsoft má dominantné postavenie na trhu operačných systémov pre klientske PC najmenej od roku 1996, ako aj na trhu operačných systémov pre servery pracovnej skupiny od roku 2002 (odôvodnenia č. 429 až 541).

- 31 Pokiaľ ide o trh operačných systémov pre klientske PC, Komisia sa na to, aby dospela k tomuto názoru, opiera v podstate o tieto skutočnosti:

— podiely Microsoftu na trhu sú vyššie ako 90 % (odôvodnenia č. 430 až 435),

- trhová sila Microsoftu je „trvale stabilná a nepretržitá“ (odôvodnenie č. 436),

- existujú významné prekážky vstupu na tento trh spôsobené nepriamymi sieťovými efektmi (odôvodnenia č. 448 až 464),

- tieto nepriame sieťové efekty vyplývajú na jednej strane zo skutočnosti, že spotrebiteľia oceňujú platformy, na ktorých môžu používať veľký počet aplikácií, a na strane druhej zo skutočnosti, že programátori vytvárajú aplikácie pre operačné systémy pre klientske PC, ktoré sú u spotrebiteľov najobľúbenejšie (odôvodnenia č. 449 a 450).

³² Komisia v odôvodnení č. 472 upresňuje, že toto dominantné postavenie je „mimoriadne“ v tom, že Windows je nielen dominantným produktom na trhu operačných systémov pre klientske PC, ale navyše je „*de facto* štandardom“ pre tieto systémy.

³³ Pokiaľ ide o trh operačných systémov pre servery pracovnej skupiny, Komisia uvádza v podstate tieto skutočnosti:

- podiel Microsoftu na trhu je pri opatrnom odhade najmenej 60 % (odôvodnenia č. 473 až 499),

- postavenie troch hlavných konkurentov Microsoftu na tomto trhu je takéto: Novell so svojím softvérom NetWare má podiel na trhu od 10 do 25 %, vydavatelia produktov Linux majú podiel na trhu od 5 do 15 % a vydavatelia produktov UNIX majú podiel na trhu od 5 do 15 % (odôvodnenia č. 503, 507 a 512),

- trh operačných systémov pre servery pracovnej skupiny sa vyznačuje existenciou významných prekážok vstupu spôsobených najmä sieťovými efektmi a odmietnutím Microsoftu sprístupniť informácie súvisiace s interoperabilitou (odôvodnenia č. 515 až 525),

- existuje úzka obchodná a technologická súvislosť medzi trhom operačných systémov pre servery pracovnej skupiny a trhom operačných systémov pre klientske PC (odôvodnenia č. 526 až 540).

³⁴ Linux je „voľný“ operačný systém distribuovaný na základe licencie „GNU GPL (General Public Licence)“. Presnejšie povedané, Linux je iba kódovým základom nazývaným „jadro“, vykonávajúcim obmedzený počet funkcií typických pre operačné systémy. Môže sa však spojiť s iným softvérom, aby sa vytvoril „operačný systém Linux“ (odôvodnenie č. 87). Linux sa používa najmä ako základ operačných systémov pre servery pracovnej skupiny (odôvodnenie č. 101). Na trhu operačných systémov pre servery pracovnej skupiny sa tak nachádza v spojení so softvérom Samba, ktorý sa takisto distribuuje na základe licencie „GNU GPL“ (odôvodnenia č. 506 a 598).

³⁵ Výraz „UNIX“ označuje niekoľko operačných systémov, ktoré majú určité spoločné vlastnosti (odôvodnenie č. 42). Spoločnosť Sun vyvinula operačný systém pre servery pracovnej skupiny založený na UNIX, ktorý sa volá „Solaris“ (odôvodnenie č. 97).

III — Zneužitie dominantného postavenia

A — Odmietnutie poskytnúť informácie súvisiace s interoperabilitou a povoliť ich používanie

- ³⁶ Prvé zneužitie vytýkané Microsoftu predstavuje odmietnutie Microsoftu poskytnúť svojim konkurentom „informácie súvisiace s interoperabilitou“ a povoliť ich používanie na vývoj a distribúciu konkurenčných produktov na trhu operačných systémov pre servery pracovnej skupiny, a to v období od októbra 1998 do dňa oznámenia napadnutého rozhodnutia [článok 2 písm. a) napadnutého rozhodnutia]. Toto správanie je opísané v odôvodneniach 546 až 791.
- ³⁷ V zmysle napadnutého rozhodnutia „informácie súvisiace s interoperabilitou“ sú „úplné a správne špecifikácie všetkých protokolov [implementovaných] v operačných systémoch Windows pre servery pracovnej skupiny, ktoré sú používané servermi pracovnej skupiny Windows na to, aby sieťam Windows pre pracovnú skupinu poskytovali služby zdieľania súborov a tlačiarňí a služby správy užívateľov a skupín [užívateľov] vrátane služieb radiča domény Windows, adresárovej služby Active Directory a služby „Group Policy““ (článok 1 ods. 1 napadnutého rozhodnutia).
- ³⁸ „Sieť Windows pre pracovnú skupinu“ sú definované ako „skupin[y] klientskych PC, [do ktorých je inštalovaný operačný systém Windows pre klientske PC], a serverov, [do ktorých je inštalovaný operačný systém Windows pre servery pracovnej skupiny], vzájomne spojených cez počítačovú sieť“ (článok 1 ods. 7 napadnutého rozhodnutia).

39 „Protokoly“ sú definované ako „súbor pravidiel pre prepojenie a interakciu medzi rôznymi operačnými systémami Windows pre servery pracovnej skupiny a operačnými systémami Windows pre klientske PC inštalovanými na rôznych počítačoch v sieti Windows pre pracovnú skupinu“ (článok 1 ods. 2 napadnutého rozhodnutia).

40 V napadnutom rozhodnutí Komisia zdôrazňuje, že odmietnutie Microsoftu sa netýka jeho „zdrojového kódu“, ale výlučne špecifikácií dotknutých protokolov, t. j. podrobného opisu toho, čo sa od daného softvéru očakáva, na rozdiel od implementácií (na účely tohto rozsudku nazývané aj „realizácie“ alebo „vykonávania“), ktoré predstavujú beh kódu na počítači (odôvodnenia č. 24 a 569). Komisia najmä upresňuje, že „nezamýšľa nariadiť Microsoftu, aby umožnil tretím osobám kopírovať Windows“ (odôvodnenie č. 572).

41 Komisia okrem toho usudzuje, že odmietnutie Microsoftu adresované spoločnosti Sun zapadá do všeobecnej línie jeho správania (odôvodnenia č. 573 až 577). Tvrdí tiež, že správanie vytýkané Microsoftu znamená narušenie predchádzajúcej vyššej úrovne poskytovania informácií (odôvodnenia č. 578 až 584), vyvoláva riziko odstránenia hospodárskej súťaže na trhu operačných systémov pre servery pracovnej skupiny (odôvodnenia č. 585 až 692) a má negatívny účinok na technický vývoj, ako aj na prospech spotrebiteľov (odôvodnenia č. 693 až 708).

42 Komisia napokon odmieta tvrdenia Microsoftu, že jeho odmietnutie je objektívne odôvodnené (odôvodnenia č. 709 až 778).

B — *Viazaný predaj operačného systému Windows pre klientske PC a prehrávača Windows Media Player*

- 43 Druhé zneužitie vytýkané Microsoftu predstavuje skutočnosť, že Microsoft v období od mája 1999 až do dňa oznámenia napadnutého rozhodnutia podmieňoval dodanie operačného systému Windows pre klientske PC súčasným nadobudnutím softvéru Windows Media Player [článok 2 písm. b) napadnutého rozhodnutia]. Toto správanie je opísané v odôvodneniach č. 792 až 989.
- 44 V napadnutom rozhodnutí Komisia usudzuje, že toto správanie spĺňa podmienky vyžadované na konštatovanie existencie protiprávneho viazaného predaja v zmysle článku 82 ES (odôvodnenia č. 794 až 954). V tomto ohľade Komisia po prvé opakuje, že Microsoft má dominantné postavenie na trhu operačných systémov pre klientske PC (odôvodnenie č. 799). Po druhé usudzuje, že streamingové multimediálne prehrávače a operačné systémy pre klientske PC predstavujú odlišné tovary (odôvodnenia č. 800 až 825). Po tretie tvrdí, že Microsoft neumožňuje spotrebiteľom zakúpiť si Windows bez prehrávača Windows Media Player (odôvodnenia č. 826 až 834). Po štvrté uvádza, že tento viazaný predaj obmedzuje hospodársku súťaž na trhu multimediálnych prehrávačov (odôvodnenia č. 835 až 954).
- 45 Napokon Komisia odmieta tvrdenia Microsoftu, že po prvé viazaný predaj prináša zvýšenie efektivity spôsobilé vyvážiť protisúťažné dopady identifikované v napadnutom rozhodnutí (odôvodnenia č. 955 až 970) a po druhé Microsoft nemá nijaký záujem na uplatňovaní „protisúťažných“ viazaných predajov (odôvodnenia č. 971 až 977).

IV — Pokuta a opatrenia na nápravu

- 46 Za dve zneužitia identifikované v napadnutom rozhodnutí bola ako sankcia uložená pokuta vo výške 497 196 304 eur (článok 3 napadnutého rozhodnutia).
- 47 Okrem toho podľa článku 4 prvého odseku napadnutého rozhodnutia je Microsoft povinný ukončiť zneužitia zistené v článku 2 v súlade s podmienkami uvedenými v článkoch 5 a 6 toho istého rozhodnutia. Microsoft sa takisto musí zdržať každého správania, ktoré by mohlo mať rovnaký alebo rovnocenný cieľ alebo účinok ako tieto zneužitia (článok 4 druhý odsek napadnutého rozhodnutia).
- 48 Ako opatrenie určené na nápravu protiprávneho odmietnutia uvedeného v článku 2 písm. a) napadnutého rozhodnutia článok 5 tohto rozhodnutia nariaďuje Microsoftu:
- „a) Microsoft... sprístupní v lehote 120 dní odo dňa oznámenia [napadnutého rozhodnutia] informácie súvisiace s interoperabilitou každému podniku, ktorý si želá vyvíjať a distribuovať operačné systémy pre servery pracovnej skupiny, a povolí týmto podnikom, za primeraných a nediskriminačných podmienok, používať informácie súvisiace s interoperabilitou na vývoj a distribúciu operačných systémov pre servery pracovnej skupiny;
- b) Microsoft... zabezpečí aktualizáciu sprístupnených informácií súvisiacich s interoperabilitou priebežne a včas;

- c) Microsoft... v lehote 120 dní odo dňa oznámenia [napadnutého rozhodnutia] zavedie hodnotiaci mechanizmus, ktorý umožní podnikom, ktoré budú mať o to záujem, informovať sa účinným spôsobom o rozsahu a podmienkach používania informácií súvisiacich s interoperabilitou; Microsoft... môže stanoviť primerané a nediskriminačné podmienky na zabezpečenie toho, aby prístup k informáciám súvisiacim s interoperabilitou poskytnutý v tomto rámci slúžil iba na účely hodnotenia;

...“

- 49 Ako opatrenie na nápravu protiprávneho viazaného predaja uvedeného v článku 2 písm. b) napadnutého rozhodnutia článok 6 tohto rozhodnutia nariaďuje Microsoftu najmä to, aby v lehote 90 dní odo dňa oznámenia tohto rozhodnutia ponúkol plne funkčnú verziu svojho operačného systému Windows pre klientske PC, ktorá nebude obsahovať Windows Media Player, pričom Microsoft si zachováva právo ponúkať svoj operačný systém Windows pre klientske PC v balíku s Windows Media Player.

- 50 Článok 7 napadnutého rozhodnutia napokon stanovuje:

„V lehote 30 dní odo dňa oznámenia [napadnutého rozhodnutia] Microsoft... predloží Komisii návrh na zavedenie mechanizmu určeného na to, aby Komisii pomohol uistiť sa, že Microsoft... sa správa v súlade s [napadnutým rozhodnutím]. Tento mechanizmus bude zahŕňať splnomocnenca nezávislého od Microsoftu...“

Ak sa Komisia bude domnievať, že mechanizmus navrhnutý Microsoftom... nie je vhodný, je oprávnená stanoviť takýto mechanizmus rozhodnutím.“

Konanie pre porušenie amerického antitrustového práva

- 51 Súbežne s vyšetrovaním Komisie prebiehalo aj vyšetrovanie Microsoftu pre porušenie amerických antitrustových zákonov.
- 52 Roku 1998 Spojené štáty americké, 20 federálnych štátov a Kolumbijský dištrikt podali žalobu proti Microsoftu na základe Sherman Act. Ich výhrady sa týkali opatrení, ktoré Microsoft prijal proti internetovému prehliadaču spoločnosti Netscape „Netscape Navigator“ a technológiám „Java“ spoločnosti Sun. Uvedené federálne štáty podali žaloby proti Microsoftu aj z dôvodu porušenia ich vlastných antitrustových zákonov.
- 53 Po tom, čo „United States Court of Appeals for the District of Columbia Circuit“ (ďalej len „odvolací súd“), ktorý rozhodoval o odvolaní podanom Microsoftom proti rozsudku „United States District Court for the District of Columbia“ (ďalej len „District Court“) z 3. apríla 2000, vyhlásil 28. júna 2001 svoj rozsudok, Microsoft uzavrel v novembri 2001 zmluvu s Ministerstvom spravodlivosti Spojených štátov amerických a s „Attorneys General“ deviatich štátov federácie (ďalej len „americký zmluvu“), v rámci ktorého Microsoft prevzal dva druhy záväzkov.
- 54 Po prvé Microsoft súhlasil s tým, že zdokumentuje špecifikácie komunikačných protokolov používaných jeho operačnými systémami Windows pre servery na „spoluprácu“, t. j. na to, aby boli kompatibilné s operačnými systémami Windows pre klientske PC, a za určitých podmienok udelí licencie na tieto špecifikácie tretím osobám.
- 55 Po druhé americký zmluvu stanovuje, že Microsoft musí umožniť výrobcovi zariadení dodávaných spolu so softvérom a konečným spotrebiteľom aktiváciu alebo

zrušenie prístupu k jeho obslužnému softvéru („middleware“). Softvér Microsoft Media Player je jedným z produktov patriacich do tejto kategórie, tak ako je definovaná v americkom zmiere. Ustanovenia tohto zmieru majú zaručiť, aby dodávatelia „middleware“ mohli vyvíjať a distribuovať produkty, ktoré správne fungujú v spojení s Windowsom.

56 Tieto ustanovenia schválil rozsudok, ktorý vyhlásil District Court 1. novembra 2002.

57 Po podaní odvolania štátom Massachusetts odvolací súd 30. júna 2004 potvrdil rozsudok District Court z 1. novembra 2002.

58 Na vykonanie amerického zmieru bol v auguste 2002 zavedený Microsoft Communications Protocol Program (program komunikačných protokolov Microsoftu, ďalej len „MCPP“).

Konanie

59 Podaním podaným do kancelárie Súdu prvého stupňa 7. júna 2004 Microsoft podal žalobu, na základe ktorej sa začalo toto konanie.

60 Osobitným podaním zapísaným do registra kancelárie Súdu prvého stupňa 25. júna 2004 Microsoft podal na základe článku 242 ES návrh na odklad výkonu článku 4, článku 5 písm. a) až c) a článku 6 písm. a) napadnutého rozhodnutia.

61 Uznesením z 22. decembra 2004, Microsoft/Komisia (T-201/04 R, Zb. s. II-4463), predseda Súdu prvého stupňa odmietol tento návrh a rozhodnutie o trovách konania si vyhradil na neskôr.

62 Uznesením z 9. marca 2005 predseda štvrtej komory Súdu prvého stupňa povolil týmto združeniam a spoločnostiam, aby vstúpili do konania ako vedľajší účastníci konania na podporu návrhov Microsoftu:

— The Computing Technology Industry Association, Inc. (ďalej len „CompTIA“),

— DMDsecure.com BV, MPS Broadband AB, Pace Micro Technology plc, Quantel Ltd a Tandberg Television Ltd (ďalej len „DMDsecure a i.“),

— Association for Competitive Technology, Inc. (ďalej len „ACT“),

— TeamSystem SpA a Mamut ASA,

— Exor AB.

63 Tým istým uznesením predseda štvrtej komory Súdu prvého stupňa povolil týmto združeniam a spoločnostiam, aby vstúpili do konania ako vedľajší účastníci konania na podporu návrhov Komisie:

— Software & Information Industry Association (ďalej len „SIIA“),

— Free Software Foundation Europe eV (ďalej len „FSFE“),

— Audiobanner.com, vykonávajúci činnosť pod obchodným menom „VideoBanner“,

— RealNetworks, Inc.

⁶⁴ Microsoft listami z 13. decembra 2004, 9. marca, 27. júna a 9. augusta 2005 požiadal, aby určité dôverné skutočnosti obsiahnuté v žalobe, vo vyjadrení, v replike, v jeho pripomienkach k vyjadreniam vedľajších účastníkov konania a v duplike neboli oznámené vedľajším účastníkom konania. Predložil nedôvernú verziu týchto rozličných procesných úkonov. Vedľajším účastníkom konania uvedeným v bodoch 62 a 63 vyššie bola poskytnutá iba táto nedôverná verzia uvedených procesných úkonov. Vedľajší účastníci konania proti tomu nevzniesli žiadnu námietku.

⁶⁵ Každý z vedľajších účastníkov konania uvedených v bodoch 62 a 63 vyššie podal svoje vyjadrenie v stanovenej lehote. Hlavní účastníci konania predložili svoje pripomienky k týmto vyjadreniam vedľajších účastníkov 13. júna 2005.

⁶⁶ Uznesením z 28. apríla 2005, Microsoft/Komisia (T-201/04, Zb. s. II-1491), predseda štvrtej komory Súdu prvého stupňa povolil, aby European Committee for Interoperable Systems (ECIS) vstúpil do konania ako vedľajší účastník konania na podporu návrhov Komisie. Keďže návrh na vstup tohto združenia ako vedľajšieho účastníka konania bol podaný po uplynutí lehoty stanovenej v článku 116 ods. 6 Rokovacieho poriadku Súdu prvého stupňa, tomuto združeniu bolo povolené iba to, aby na základe správy z pojednávania, ktorá mu bola doručená, predložilo svoje pripomienky počas ústnej časti konania.

- 67 Rozhodnutím plenárneho zasadnutia z 11. mája 2005 bola vec postúpená štvrtej rozšírenej komore Súdu prvého stupňa.
- 68 Rozhodnutím plenárneho zasadnutia zo 7. júla 2005 bola vec postúpená veľkej komore Súdu prvého stupňa a zverená novému sudcovi spravodajcovi.
- 69 Uznesením predsedu veľkej komory Súdu prvého stupňa zo 16. januára 2006 bol RealNetworks vymazaný z veci ako vedľajší účastník konania na podporu návrhov Komisie.
- 70 Dňa 1. februára 2006 pozval Súd prvého stupňa účastníkov konania na neformálne stretnutie s predsedom veľkej komory Súdu prvého stupňa a so sudcom spravodajcom, aby najmä určili spôsob organizácie pojednávania. Toto stretnutie sa konalo na Súde prvého stupňa 10. marca 2006.
- 71 Na základe správy sudcu spravodajcu Súd prvého stupňa (veľká komora) rozhodol o začatí ústnej časti konania a podľa článku 64 svojho rokovacieho poriadku vyzval hlavných účastníkov konania, aby predložili niektoré dokumenty a odpovedali na rad otázok. Hlavní účastníci konania vyhovelí týmto žiadosťiam v stanovenej lehote.
- 72 Prednesy účastníkov konania a ich odpovede na otázky položené Súdom prvého stupňa boli vypočuté počas pojednávania, ktoré sa konalo v dňoch 24., 25., 26., 27. a 28. apríla 2006.

- 73 Na pojednávaní Súd prvého stupňa vyzval Microsoft, aby mu odovzdal kópie žiadostí o informácie, ktoré mu zaslala Komisia pri prieskume trhu v roku 2003, týkajúcom sa otázky multimediálnych prehrávačov, a odpovede na tieto žiadosti, ako aj správy obsahujúce výsledky a rozbor prieskumu uskutočneného spoločnosťou Mercer (ďalej len „správy Mercer“). Microsoft predložil tieto rozličné dokumenty v stanovenej lehote.
- 74 Listom Súdu prvého stupňa z 3. mája 2006 bol Microsoft vyzvaný, aby predložil kópie ďalších žiadostí o informácie, ktoré mu adresovala Komisia pri prieskume trhu v roku 2003, a odpovede na tieto žiadosti. Microsoft vyhovel tejto žiadosti v stanovenej lehote.
- 75 Predseda veľkej komory Súdu prvého stupňa rozhodnutím z 22. júna 2006 skončil ústnu časť konania.

Návrhy účastníkov konania

- 76 Microsoft navrhuje, aby Súd prvého stupňa:

— zrušil napadnuté rozhodnutie,

— subsidiárne zrušil alebo podstatne znížil pokutu,

- zaviazal Komisiu na náhradu trov konania,
- zaviazal SIIA, FSFE a Audiobanner.com, aby znášali trovy konania súvisiace s ich vedľajšou účasťou v konaní.

77 Komisia navrhuje, aby Súd prvého stupňa:

- zamietol žalobu,
- zaviazal Microsoft na náhradu trov konania.

78 CompTIA, ACT, TeamSystem a Mamut navrhujú, aby Súd prvého stupňa:

- zrušil napadnuté rozhodnutie,
- zaviazal Komisiu na náhradu trov konania.

79 DMDsecure a i. navrhujú, aby Súd prvého stupňa:

- zrušil článok 2 písm. b), článok 4, článok 6 písm. a) a článok 7 napadnutého rozhodnutia,

— zaviazal Komisiu na náhradu trov konania.

80 Exor navrhuje, aby Súd prvého stupňa:

— zrušil články 2 a 4, článok 6 písm. a) a článok 7 napadnutého rozhodnutia,

— zaviazal Komisiu na náhradu trov konania.

81 SIIA, FSFE, Audiobanner.com a ECIS navrhujú, aby Súd prvého stupňa:

— zamietol žalobu,

— zaviazal Microsoft na náhradu trov konania.

Právny stav

82 Najprv treba preskúmať žalobné dôvody, ktoré sa vzťahujú na návrhy na zrušenie napadnutého rozhodnutia, a následne žalobné dôvody, ktoré sa týkajú návrhov na zrušenie pokuty alebo zníženie jej výšky.

I — O návrhoch na zrušenie napadnutého rozhodnutia

- 83 Dôvody, ktoré Microsoft uplatňuje na podporu svojho návrhu na zrušenie napadnutého rozhodnutia, sa zameriavajú na tri problémy, ktoré sa týkajú po prvé odmietnutia poskytnúť informácie súvisiace s interoperabilitou a povoliť ich používanie, po druhé viazaného predaja operačného systému Windows pre klientske PC a Windows Media Player a po tretie povinnosti určiť nezávislého splnomocnenca povereného dohľadom nad tým, že Microsoft sa správa v súlade s napadnutým rozhodnutím.

A — Úvodné otázky

- 84 Vo svojich písomných podaniach Komisia kladie určité otázky týkajúce sa rozsahu kontroly vykonávanej súdom Spoločenstva a prípustnosti obsahu niektorých príloh žaloby a repliky.

1. O rozsahu kontroly vykonávanej súdom Spoločenstva

- 85 Komisia tvrdí, že napadnuté rozhodnutie spočíva na niekoľkých úvahách, ktoré zahŕňajú zložité technické a ekonomické posúdenia. Uvádza, že podľa judikatúry môžu sudy Spoločenstva vykonať iba obmedzenú kontrolu takýchto posúdení [rozsudky Súdneho dvora z 21. novembra 1991, Technische Universität München, C-269/90, Zb. s. I-5469, bod 13, a zo 7. januára 2004, Aalborg Portland a i./Komisia, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P a C-219/00 P, Zb. s. I-123, bod 279; rozsudok Súdu prvého stupňa z 21. apríla 2005, Holcim (Deutschland)/Komisia, T-28/03, Zb. s. II-1357, body 95, 97 a 98].

- 86 Microsoft, ktorý ako príklad cituje rozsudok Súdu prvého stupňa zo 6. júla 2000, Volkswagen/Komisia (T-62/98, Zb. s. II-2707, bod 43), k tomu uvádza, že súd Spoločenstva sa nezdrží „dôkladného preskúmania správnosti rozhodnutí Komisie, a to ani v zložitých veciach“.
- 87 Súd prvého stupňa pripomína, že z ustálenej judikatúry vyplýva, že aj keď súd Spoločenstva vo všeobecnosti vykonáva úplnú kontrolu toho, či sú, alebo nie sú splnené podmienky uplatnenia pravidiel hospodárskej súťaže, jeho kontrola zložitých ekonomických posúdení, ktoré vykonala Komisia, sa obmedzuje na overenie dodržania procesných ustanovení a ustanovení upravujúcich povinnosť odôvodnenia, ako aj vecnej správnosti skutkového stavu, neexistencie zjavne nesprávneho posúdenia a zneužitia právomoci (rozsudok Súdu prvého stupňa z 30. marca 2000, Kish Glass/Komisia, T-65/96, Zb. s. II-1885, bod 64, potvrdený v odvolacom konaní uznesením Súdneho dvora z 18. októbra 2001, Kish Glass/Komisia, C-241/00 P, Zb. s. I-7759; pozri tiež v tomto zmysle, pokiaľ ide o článok 81 ES, rozsudky Súdneho dvora z 11. júla 1985, Remia a i./Komisia, 42/84, Zb. s. 2545, bod 34, a zo 17. novembra 1987, BAT a Reynolds/Komisia, 142/84 a 156/84, Zb. s. 4487, bod 62).
- 88 Rovnako platí, že pokiaľ je rozhodnutie Komisie výsledkom zložitých technických posúdení, sú tieto posúdenia v zásade predmetom obmedzenej súdnej kontroly, ktorá znamená, že súd Spoločenstva nemôže nahrádzať posúdenie Komisie svojím vlastným posúdením skutkového stavu [pozri, pokiaľ ide o rozhodnutie prijaté po zložitých posúdeniach týkajúcich sa lekársko-farmakologickej oblasti, uznesenie predsedu Súdneho dvora z 11. apríla 2001, Komisia/Trenker, C-459/00 P(R), Zb. s. I-2823, body 82 a 83; pozri tiež v tomto zmysle rozsudok Súdneho dvora z 21. januára 1999, Upjohn, C-120/97, Zb. s. I-223, bod 34 a citovanú judikatúru, a rozsudky Súdu prvého stupňa z 3. júla 2002, A. Menarini/Komisia, T-179/00, Zb. s. II-2879, body 44 a 45, a z 11. septembra 2002, Pfiizer Animal Health/Rada, T-13/99, Zb. s. II-3305, bod 323].

- 89 Aj keď súd Spoločenstva uznáva, že Komisia má v ekonomických alebo technických záležitostiach určitú mieru voľnej úvahy, neznamená to však, že sa súd Spoločenstva musí zdržať kontroly toho, ako Komisia vyložila údaje takejto povahy. Súd Spoločenstva musí totiž nielen overiť vecnú správnosť uplatnených dôkazov, ich spoľahlivosť a spojitosť, ale musí preskúmať aj to, či tieto dôkazy obsahujú všetky relevantné údaje, ktoré treba zohľadniť pri posúdení komplexnej situácie, a či sú spôsobilé podporiť závery, ktoré sa z nich vyvodili (pozri v tomto zmysle, pokiaľ ide o kontrolu koncentrácií, rozsudok Súdneho dvora z 15. februára 2005, Komisia/Tetra Laval, C-12/03 P, Zb. s. I-987, bod 39).
- 90 S prihliadnutím na tieto zásady treba preskúmať rozličné dôvody, ktoré Microsoft uplatňuje na podporu svojho návrhu na zrušenie napadnutého rozhodnutia.

2. O prípustnosti obsahu niektorých príloh

- 91 Komisia, ktorú v tomto bode podporuje SIIA, tvrdí, že vo viacerých prílohách žaloby a repliky Microsoft uvádza tvrdenia, ktoré sa nenachádzajú v samotnom texte týchto procesných úkonov. Uvádza tiež, že Microsoft niekoľkokrát všeobecne odkazuje na správy, ktoré sú prílohou jeho písomných podaní. Komisia okrem toho kritizuje skutočnosť, že niektoré stanoviská expertov predložené Microsoftom sa zakladajú na informáciách, ku ktorým ani Komisia, ani Súd prvého stupňa nemali prístup. Domnieva sa, že Súd prvého stupňa nemôže uvedené tvrdenia, správy a stanoviská expertov zohľadniť.
- 92 Microsoft tvrdí, že „príslušné časti žaloby“ obsahujú podstatné skutkové a právne okolnosti, na ktorých spočíva jeho žaloba. Pripomína, že podľa judikatúry môže byť text žaloby v konkrétnych bodoch podporený a doplnený odkazmi na určité časti priložených dokumentov (uznesenie Súdu prvého stupňa z 29. novembra

1993, Koelman/Komisia, T-56/92, Zb. s. II-1267, bod 21). Okrem toho uvádza, že sa vedome rozhodol obmedziť počet príloh, aby zabránil objemnosti spisu, že nie je povinný predložiť každý dokument, na ktorý sa odkazuje v poznámkach pod čiarou v jeho prílohách, že Komisia má k dispozícii kópie všetkých dokumentov predložených počas správneho konania a že nepochybne má právo poskytnúť informácie svojím expertom.

93 Počas neformálneho stretnutia 10. marca 2006 (pozri bod 70 vyššie) sudca spravodajca upriamil pozornosť Microsoftu na skutočnosť, že sa zdá, že v niektorých prílohách svojich písomných podaní sa Microsoft odvoláva na tvrdenia, ktorá sa výslovne nenachádzali v samotnom texte týchto podaní, a spýtal sa ho na túto vec. Ako je zaznamenané v zápisnici z tohto stretnutia, Microsoft odpovedal, že „neuplatňuje tvrdenia, ktoré by neboli výslovne uvedené v žalobe alebo v replike“.

94 Súd prvého stupňa pripomína, že podľa článku 21 Štatútu Súdneho dvora a článku 44 ods. 1 písm. c) Rokovacieho poriadku Súdu prvého stupňa musí každá žaloba uvádzať predmet konania a zhrnutie dôvodov, na ktorých je založená. Podľa ustálenej judikatúry sa na prípustnosť žaloby vyžaduje, aby zo samotného jej textu aspoň stručne, ale koherentným a zrozumiteľným spôsobom vyplývali podstatné skutkové a právne okolnosti, na ktorých sa zakladá. Aj keď text žaloby môže byť v konkrétnych bodoch podporený a doplnený odkazmi na určité časti priložených dokumentov, všeobecný odkaz na iné písomnosti, aj keď tvoria jej prílohu, nemôže nahradiť nedostatok podstatných častí právnej argumentácie, ktorá podľa vyššie uvedených ustanovení tvorí náležitosť žaloby (rozsudok Súdneho dvora z 31. marca 1992, Komisia/Danemark, C-52/90, Zb. s. I-2187, bod 17; uznesenia Súdu prvého stupňa Koelman/Komisia, už citované v bode 92 vyššie, bod 21, a z 21. mája 1999, Asia Motor France a i./Komisia, T-154/98, Zb. s. II-1703, bod 49). Okrem toho nie je povinnosťou Súdu prvého stupňa, aby v prílohách hľadal a identifikoval dôvody

a tvrdenia, ktoré by mohol považovať za základ žaloby, keďže funkcia príloh je čisto dôkazná a pomocná (rozsudky Súdu prvého stupňa zo 7. novembra 1997, Cipeke/Komisia, T-84/96, Zb. s. II-2081, bod 34, a z 21. marca 2002, Joynson/Komisia, T-231/99, Zb. s. II-2085, bod 154).

⁹⁵ Tento výklad článku 21 Štatútu Súdneho dvora a článku 44 ods. 1 písm. c) Rokovacieho poriadku Súdu prvého stupňa sa týka aj podmienok prípustnosti repliky, ktorá je podľa článku 47 ods. 1 toho istého rokovacieho poriadku určená na doplnenie žaloby (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdu prvého stupňa z 20. apríla 1999, Limburgse Vinyl Maatschappij a i./Komisia, T-305/94 až T-307/94, T-313/94 až T-316/94, T-318/94, T-325/94, T-328/94, T-329/94 a T-335/94, Zb. s. II-931, bod 40, v tomto bode nebol v odvolacom konaní zrušený Súdny dvorom v jeho rozsudku z 15. októbra 2002, Limburgse Vinyl Maatschappij a i./Komisia, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P až C-252/99 P a C-254/99 P, Zb. s. I-8375).

⁹⁶ V tomto prípade je namieste uviesť, že v niekoľkých dokumentoch, ktoré sú prílohou žaloby a repliky, uplatňuje Microsoft právnu alebo ekonomickú argumentáciu, ktorá sa neobmedzuje na podporu ani na doplnenie skutkových alebo právnych okolností výslovne uvedených v texte týchto procesných úkonov, ale uvádza nové tvrdenia.

⁹⁷ Microsoft navyše niekoľkokrát dopĺňa text žaloby a repliky v konkrétnych bodoch odkazmi na priložené dokumenty. Niektoré z týchto odkazov sa však týkajú určitej priloženej písomnosti iba všeobecne a neumožňujú tak Súdu prvého stupňa presne identifikovať tvrdenia, ktoré by mohol považovať za doplnenie dôvodov uvedených v žalobe alebo v replike.

- 98 Treba poznamenať, že hoci sa Komisia domnieva, že netreba zohľadniť úvahy obsiahnuté v týchto rozličných prílohách, napriek tomu sa vyjadruje k niektorým z nich v poznámkach, ktoré sú prílohou jej písomných podaní.
- 99 V súlade s judikatúrou uvedenou v bodoch 94 a 95 vyššie a s vyhlásením, ktoré Microsoft urobil na neformálnom stretnutí 10. marca 2006 (pozri bod 93 vyššie), Súd prvého stupňa zohľadní prílohy uvedené v bodoch 96 až 98 vyššie iba v rozsahu, v akom podporujú alebo dopĺňajú dôvody alebo tvrdenia, ktoré Microsoft alebo Komisia výslovne uviedli v texte svojich písomných podaní, a v rozsahu, v akom Súd prvého stupňa môže s presnosťou určiť v nich obsiahnuté skutočnosti, ktoré podporujú alebo dopĺňajú uvedené dôvody alebo tvrdenia.
- 100 Pokiaľ ide o výhrady Komisie voči tomu, že Microsoft neposkytol informácie, na ktorých sa zakladajú niektoré stanoviská expertov priložené k jeho písomným podaniam, stačí uviesť, že je úlohou Súdu prvého stupňa, aby v prípade potreby posúdil, či tvrdenia obsiahnuté v týchto stanoviskách nemajú dôkaznú hodnotu. Ak by sa Súd prvého stupňa pri nedostatočnom prístupe k určitým informáciám musel domnievať, že tieto tvrdenia nemajú dostatočnú dôkaznú hodnotu, nezoberie ich do úvahy.

B — O odmietnutí poskytnúť informácie súvisiace s interoperabilitou a povoliť ich používanie

- 101 V rámci tohto prvého problému Microsoft uplatňuje jediný dôvod založený na porušení článku 82 ES. Tento dôvod pozostáva z troch častí. V rámci prvej časti Microsoft tvrdí, že v tomto prípade nie sú splnené kritériá, ktoré umožňujú donucovať podnik v dominantnom postavení, aby udelil licenciu tak, ako sú tieto kritériá definované súdmi Spoločenstva. V rámci druhej časti Microsoft v podstate uvádza, že

spoločnosť Sun od neho nepožadovala, aby mohla využívať „technológiu“, ktorú mu Komisia nariaďuje sprístupniť, a že list zo 6. októbra 1998 nemožno v nijakom prípade vykladať ako skutočné odmietnutie z jeho strany. V rámci tretej časti napokon tvrdí, že Komisia nezohľadňuje správne povinnosti uložené Spoločenstvám Dohodou o obchodných aspektoch práva duševného vlastníctva (TRIPS) z 15. apríla 1994 [príloha 1 C Dohody o založení Svetovej obchodnej organizácie (WTO) (ďalej len „dohoda TRIPS“)].

1. O prvej časti založenej na tom, že v tomto prípade nie sú splnené kritériá, ktoré umožňujú donucovať podnik v dominantnom postavení, aby udelil licenciu, ako sú tieto kritériá definované súdmi Spoločenstva

a) Úvod

102 V prvom rade je potrebné uviesť v hrubých rysoch jednotlivé stanoviská hlavných účastníkov konania k otázke odmietnutia poskytnúť informácie súvisiace s interoperabilitou a povoliť ich používanie.

103 Podľa napadnutého rozhodnutia Microsoft zneužil dominantné postavenie, ktoré má na trhu operačných systémov pre klientske PC, po prvé tým, že odmietol poskytnúť spoločnosti Sun a ďalším konkurenčným podnikom špecifikácie protokolov implementovaných v operačných systémoch Windows pre servery pracovnej skupiny, ktoré používajú servery, do ktorých sú inštalované tieto systémy, na to, aby sieťam Windows pre pracovnú skupinu poskytovali služby zdieľania súborov a tlačiarní, ako aj služby správy užívateľov a skupín užívateľov, a po druhé tým, že týmto rozličným podnikom odmietol umožniť používať tieto špecifikácie na vývoj operačných systémov pre servery pracovnej skupiny a na obchodovanie s nimi.

104 Podľa Komisie sú informácie, ku ktorým Microsoft odmieta prístup, informáciami súvisiacimi s interoperabilitou v zmysle smernice Rady 91/250/EHS zo 14. mája 1991 o právnej ochrane počítačových programov (Ú. v. ES L 122, s. 42; Mim. vyd. 17/001, s. 114). Tvrdí najmä, že táto smernica chápe interoperabilitu medzi dvoma softvérovými produktmi ako ich schopnosť vymieňať si informácie a tieto informácie vzájomne používať, aby tak každý z týchto softvérových produktov mohol fungovať všetkými zamýšľanými spôsobmi (pozri najmä bod 256 prvého oznámenia o výhradách, bod 79 druhého oznámenia o výhradách a bod 143 tretieho oznámenia o výhradách). Domnieva sa, že definícia interoperability, ktorú obhajuje Microsoft, je nesprávna (odôvodnenia č. 749 až 763 napadnutého rozhodnutia).

105 Komisia na základe rady skutkových a technických okolností konštatuje, že „správne fungovanie siete pracovnej skupiny Windows sa opiera o architektúru prepojení a interakcií klient-server a server-server, ktorá zabezpečuje transparentný prístup k hlavným službám servera pracovnej skupiny (pre Windows 2000/Windows 2003 možno túto ‚architektúru domény Windows‘ označiť ako ‚architektúra domény Active Directory‘)“, a že „spoločná schopnosť byť súčasťou tejto architektúry je prvkom kompatibility medzi klientskymi PC fungujúcimi pod systémom Windows a servermi pracovnej skupiny fungujúcimi pod systémom Windows“ (odôvodnenie č. 182 napadnutého rozhodnutia). Komisia opisuje túto kompatibilitu ako „interoperabilitu s architektúrou domény Windows“ (odôvodnenie č. 182 napadnutého rozhodnutia) a tvrdí, že takáto interoperabilita je „nevyhnutná na to, aby predajcovia operačných systémov pre servery pracovnej skupiny mohli zostať úspešne na trhu“ (odôvodnenie č. 779 napadnutého rozhodnutia).

106 Komisia sa okrem toho domnieva, že na to, aby konkurenti Microsoftu mohli vyvíjať operačné systémy pre servery pracovnej skupiny spôsobilé dosiahnuť takýto stupeň interoperability v prípade, keď sú servery, na ktorých sú inštalované, pridané do pracovnej skupiny Windows, je nevyhnutné, aby títo konkurenti mali prístup

k informáciám súvisiacim s interoperabilitou s architektúrou domény Windows (odôvodnenia č. 183 a 184 napadnutého rozhodnutia). Komisia si najmä myslí, že ani jedna z piatich metód umožňujúcich zabezpečiť interoperabilitu medzi operačnými systémami dodávanými rôznymi distribútormi, na ktoré sa odvoláva Microsoft, nie je dostatočným náhradným riešením namiesto sprístupnenia týchto informácií (odôvodnenia č. 666 až 687 napadnutého rozhodnutia).

107 Komisia napokon tvrdí, že aj keď si podniky podľa judikatúry môžu v zásade slobodne vyberať svojich obchodných partnerov, odmietnutie dodávky zo strany podniku v dominantnom postavení môže za určitých okolností predstavovať zneužitie dominantného postavenia v zmysle článku 82 ES. Uvádza, že v tejto veci existuje niekoľko „mimoriadnych okolností“, ktoré umožňujú záver o protiprávnej povahe odmietnutia vytýkaného Microsoftu, a to dokonca aj za najprísnejšieho predpokladu — teda najpriaznivejšieho pre Microsoft —, že toto odmietnutie treba považovať za odmietnutie udeliť tretím osobám licenciu týkajúcu sa práv duševného vlastníctva (odôvodnenia č. 190 a 546 až 559 napadnutého rozhodnutia). Komisia sa domnieva, že je oprávnená zohľadniť aj iné „mimoriadne okolnosti“, ako tú tie, ktoré Súdny dvor identifikoval vo svojom rozsudku zo 6. apríla 1995, RTE a ITP/Komisia (C-241/91 P a C-242/91 P, Zb. s. I-743, ďalej len „rozsudok Magill“), a potvrdil vo svojom rozsudku z 29. apríla 2004, IMS Health (C-418/01, Zb. s. I-5039). Mimoriadne okolnosti identifikované v týchto rozsudkoch v tomto prípade rozhodne existujú.

108 Microsoft od začiatku správneho konania obhajuje stanovisko, že pojem interoperability, ktorý v tejto veci používa Komisia, nie je v súlade s pojmom „plnej interoperability“ uvedeným v smernici 91/250 a nezodpovedá spôsobu, ktorým podniky v praxi organizujú svoje počítačové siete (pozri najmä body 151 až 157 odpovede na druhé oznámenie o výhradách zo 16. novembra 2001 a strany 29 a 30 odpovede na tretie oznámenie o výhradách zo 17. októbra 2003). Tvrdí najmä, že „programátor operačných systémov pre servery získa plnú interoperabilitu vtedy, keď je z operač-

ného systému Windows pre klientske PC možný prístup k všetkým funkciám jeho programu“ (bod 143 odpovede na prvé oznámenie o výhradách zo 17. novembra 2000; v rovnakom zmysle pozri aj strany 29 a 63 odpovede na tretie oznámenie o výhradách zo 17. októbra 2003). Microsoft tak slovami Komisie používa „jednosmernú“ definíciu, zatiaľ čo Komisia sa opiera o „dvojsmerný vzťah“ (odôvodnenie č. 758 napadnutého rozhodnutia).

- 109 Podľa Microsoftu možno uvedenú plnú interoperabilitu dosiahnuť vďaka informáciám o rozhraniach, ktoré už sprístupnil, najmä prostredníctvom svojho produktu s názvom „MSDN“ alebo konferencií, ktoré organizuje pre „Professional Developers“, alebo vďaka niektorým iným metódam, ktoré sa nachádzajú na trhu (pozri najmä body 12, 57 až 63, 73 až 83 a 147 odpovede na prvé oznámenie o výhradách zo 17. novembra 2000; body 6, 72, 94 až 96, 148 a 149 odpovede na druhé oznámenie o výhradách zo 16. novembra 2001; a stranu 31 odpovede na tretie oznámenie o výhradách zo 17. októbra 2003).
- 110 Microsoft tvrdí, že pojem interoperability, o ktorom uvažuje Komisia, naopak znamená, že operačné systémy jeho konkurentov fungujú v každom ohľade ako operačný systém Windows pre servery. To by podľa Microsoftu bolo možné dosiahnuť iba tak, že by svojim konkurentom umožnil „klonovať“ svoje produkty alebo niektoré ich vlastnosti a že by im oznámil informácie o vnútorných mechanizmoch svojich produktov (pozri najmä body 7, 20, 27, 144 až 150 a 154 až 169 odpovede na prvé oznámenie o výhradách zo 17. novembra 2000; body 158 až 161 odpovede na druhé oznámenie o výhradách zo 16. novembra 2001, a strany 10 a 20 odpovede na tretie oznámenie o výhradách zo 17. októbra 2003).
- 111 Microsoft sa domnieva, že ak by bol nútený sprístupniť takéto informácie, poškodilo by to slobodný výkon jeho práv duševného vlastníctva, ako aj jeho motiváciu inovovať (pozri najmä body 162, 163 a 176 odpovede na druhé oznámenie o výhradách zo 16. novembra 2001 a strany 3, 10 a 11 odpovede na tretie oznámenie o výhradách zo 17. októbra 2003).

- 112 Microsoft napokon tvrdí, že túto vec treba posudzovať s prihliadnutím na rozsudky Magill a IMS Health, už citované v bode 107 vyššie, pretože odmietnutie, ktoré mu je vytýkané, treba považovať za odmietnutie udeliť tretím osobám licenciu týkajúcu sa práv duševného vlastníctva a pretože v dôsledku toho napadnuté rozhodnutie znamená nútené udelenie licencií. Tvrdí však, že v tomto prípade nie je splnené žiadne z kritérií, ktoré podľa neho vyčerpávajúcim spôsobom uznal Súdny dvor v týchto rozsudkoch. Z toho vyvodzuje, že odmietnutie v tomto prípade nemožno považovať za zneužitie, a preto mu Komisia nemôže nariadiť, aby sprístupnil informácie súvisiace s interoperabilitou. Subsidiárne sa Microsoft odvoláva na rozsudok Súdneho dvora z 26. novembra 1998, Bronner (C-7/97, Zb. s. I-7791), a tvrdí, že v tomto prípade nie sú splnené ani kritériá stanovené týmto rozsudkom.
- 113 V druhom rade treba upresniť spôsob, akým Microsoft štruktúruje argumentáciu, ktorú uplatňuje v rámci prvej časti žalobného dôvodu, a spôsob, akým Súd prvého stupňa túto argumentáciu preskúma.
- 114 Skôr ako Microsoft rozvíja argumentáciu v pravom zmysle slova [pozri ďalej písm. d) prvej časti], uvádza určité úvahy týkajúce sa interoperability, ktoré možno zhrnúť takto. Po prvé sa Microsoft odvoláva na existenciu piatich metód umožňujúcich dosiahnuť interoperabilitu medzi operačnými systémami Windows pre klientske PC a pre servery na jednej strane a konkurenčnými operačnými systémami pre servery na druhej strane. Po druhé Microsoft kritizuje stupeň interoperability vyžadovaný v tomto prípade Komisiou — v podstate tým, že tvrdí, že Komisia chce v skutočnosti umožniť jeho konkurentom „klonovať“ jeho vlastné produkty alebo niektoré ich vlastnosti —, ako aj rozsah opatrenia na nápravu stanoveného v článku 5 napadnutého rozhodnutia.
- 115 Okrem týchto rozličných úvah Microsoft uvádza rad tvrdení, aby preukázal, že komunikačné protokoly, ktoré musí sprístupniť svojim konkurentom podľa napadnutého rozhodnutia, sú z technologického hľadiska inovačné a že na tieto protokoly alebo ich špecifikácie sa vzťahujú práva vyplývajúce z duševného vlastníctva.

116 Argumentáciu v pravom zmysle slova, ktorú Microsoft rozvíja v rámci prvej časti tohto žalobného dôvodu, možno opísať takto:

- prejednávanej vec treba posudzovať s prihliadnutím na rozličné okolnosti, ktoré Súdny dvor uznal v rozsudku Magill, už citovanom v bode 107 vyššie, a potvrdil v rozsudku IMS Health, už citovanom v bode 107 vyššie,

- okolnosti, ktoré umožňujú posúdiť odmietnutie podniku v dominantnom postavení udeliť tretím osobám licenciu týkajúcu sa práv duševného vlastníctva ako zneužitie, sú po prvé okolnosť, keď sú dotknutý výrobok alebo služba nevyhnutné na výkon určitej činnosti, po druhé okolnosť, keď je odmietnutie spôsobilé úplne vylúčiť hospodársku súťaž na sekundárnom trhu, po tretie okolnosť, keď je odmietnutie prekážkou vytvorenia nového výrobku, po ktorom existuje potenciálny dopyt zo strany spotrebiteľov, a po štvrté okolnosť, keď odmietnutie nie je objektívne odôvodnené,

- v tomto prípade neexistuje žiadna z týchto štyroch okolností,

- subsidiárne treba uplatniť kritériá, ktoré Súdny dvor uznal v rozsudku Bronner, už citovanom v bode 112 vyššie, a ktoré zodpovedajú prvej, druhej a štvrtej okolnosti, ktoré sú uvedené v rozsudkoch Magill a IMS Health, už citovaných v bode 107 vyššie,

- v tomto prípade nie je teda splnené ani jedno z troch kritérií uvedených v rozsudku Bronner, už citovanom v bode 112 vyššie.

- 117 Súd prvého stupňa preskúma najprv tvrdenia Microsoftu týkajúce sa rozdielnych stupňov interoperability a rozsahu opatrenia na nápravu stanoveného v článku 5 napadnutého rozhodnutia. Tvrdenia Microsoftu o existencii piatich metód, ktoré umožňujú dosiahnuť interoperabilitu medzi jeho operačnými systémami a operačnými systémami jeho konkurentov, budú predmetom analýzy v rámci prieskumu údajnej nevyhnutnosti informácií súvisiacich s interoperabilitou. Následne sa Súd prvého stupňa vyjadrí k tvrdeniam Microsoftu týkajúcim sa práv duševného vlastníctva, ktoré sa podľa jeho tvrdení vzťahujú na jeho komunikačné protokoly alebo ich špecifikácie. Napokon súd posúdi argumentáciu v pravom zmysle slova, ktorú Microsoft rozvíja v rámci prvej časti žalobného dôvodu, tak, že určí v prvom rade okolnosti, vo vzťahu ku ktorým treba analyzovať správanie vytýkané Microsoftu, a v druhom rade, či tieto okolnosti existujú v tomto prípade.

b) O rozdielnych stupňoch interoperability a o rozsahu opatrenia na nápravu stanoveného v článku 5 napadnutého rozhodnutia

Tvrdenia účastníkov konania

- 118 Microsoft sa v podstate domnieva, že pojem interoperabilita, o ktorý sa Komisia opiera pri závere, že odmietnutie poskytnúť informácie súvisiace s interoperabilitou je zneužitím dominantného postavenia, a pri uložení opatrenia na nápravu stanoveného v článku 5 napadnutého rozhodnutia, je nesprávny.
- 119 Microsoft zdôrazňuje, že „interoperabilita nastáva priebežne“ a že „nepredstavuje absolútny štandard“.

120 Uvádza, že „je možné, že na zabezpečenie efektívnej hospodárskej súťaže sa vyžaduje minimálna úroveň interoperability“, ale domnieva sa, že takúto úroveň nie je ťažké dosiahnuť, pričom zdôrazňuje, že existujú rôzne spôsoby na dosiahnutie interoperability v zmysle „operačných systémov dodávaných rôznymi distribútormi, ktoré spolu fungujú správne“.

121 Microsoft sa domnieva, že Komisia v napadnutom rozhodnutí používa pojem interoperabilita, ktorý je úplne odlišný od pojmu uvedeného v smernici 91/250, ktorý podniky v praxi používajú na organizáciu svojich počítačových sietí. Komisia sa totiž podľa Microsoftu snaží o to, aby bolo možné, aby operačný systém pre servery konkurujúci Microsoftu „fungoval vo všetkých ohľadoch“ ako operačný systém Windows pre servery (t. j. aby dosiahol „dokonalú zameniteľnosť“ alebo „plug-replaceability“). To by však bolo možné iba tak, že sa konkurentom Microsoftu povolí klonovať jeho produkty alebo ich vlastnosti. Microsoft dodáva, že dva operačné systémy pre servery môžu spolupracovať v tom zmysle, že si vymieňajú informácie alebo vzájomne si poskytujú služby aj bez toho, aby nevyhnutne museli byť „presne také isté“. Treba tak odlišovať pojem „interoperabilita“ od pojmu „klonovanie“ alebo „kopírovanie“.

122 Na podporu svojich tvrdení Microsoft odkazuje na správu vypracovanú dvoma počítačovými expertmi, ktorú priložil k svojej odpovedi na druhé oznámenie o výhradách zo 16. novembra 2001 a v ktorej títo experti vysvetľujú pojmy „pevné prepojenie“ a „voľné prepojenie“, ako aj dôvody, pre ktoré stroskotali snahy o dosiahnutie „pevných prepojení“ so softvérovými produktmi pochádzajúcimi od rôznych programátorov (príloha A.9.2 žaloby). Tieto dôvody boli tak technickej, ako aj obchodnej povahy.

123 Microsoft rovnako uvádza, že počas správneho konania predložil 50 vyhlásení verejných i súkromných podnikov vykonávajúcich činnosť vo všetkých priemyselných odvetviach a pochádzajúcich z rôznych vtedajších členských štátov. Tieto podniky vo

svojich vyhláseniach podľa Microsoftu potvrdzujú, že existuje vysoký stupeň interoperability medzi operačnými systémami Windows pre klientske PC a pre servery na jednej strane a konkurenčnými operačnými systémami pre servery na druhej strane, a to vďaka používaniu metód, ktoré sa už nachádzajú na trhu. Microsoft dodáva, že zo správ Mercer vyplýva, že podniky si nevyberajú operačné systémy pre servery na základe úvah spojených s ich interoperabilitou s operačnými systémami Windows pre klientske PC a pre servery.

124 V replike na úvod svojej argumentácie, ktorá má preukázať, že jeho komunikačné protokoly sú chránené právami vyplývajúcimi z duševného vlastníctva, ako aj v odpovedi na jednu z písomných otázok, ktoré mu položil Súd prvého stupňa, Microsoft uvádza rad tvrdení týkajúcich sa rozsahu opatrenia na nápravu stanoveného v článku 5 napadnutého rozhodnutia. V týchto tvrdeniach kladie aj otázku stupňa interoperability vyžadovaného v tomto prípade Komisiou.

125 V replike Microsoft tvrdí, že existuje nesúlad medzi rozsahom opatrenia na nápravu a „štandardom interoperability“, ktorý Komisia použila v napadnutom rozhodnutí na posúdenie významu „alternatívnych metód interoperability“. V odpovedi na jednu z písomných otázok Súdu prvého stupňa Microsoft uvádza, že rozsah povinnosti sprístupnenia stanovenej v článku 5 napadnutého rozhodnutia bol zo strany Komisie vykladaný rôzne.

126 K tomuto poslednému bodu Microsoft poznamenáva, že v odôvodnení č. 669 napadnutého rozhodnutia Komisia uvádza, že „otvorené priemyselné štandardy neumožňujú konkurentom dosiahnuť taký istý stupeň interoperability s architektúrou domény Windows, ako dosahujú operačné systémy Windows pre servery pracovnej skupiny“. Zdôrazňuje tiež, že v odôvodnení č. 679 napadnutého rozhodnutia Komisia konštatuje, že „operačný systém Novell pre servery pracovnej skupiny, bez klientskeho modulu, nemôže plne využívať kapacitu klientskych PC fungujúcich

pod systémom Windows a serverov pracovnej skupiny fungujúcich pod systémom Windows, tak ako to môže robiť operačný systém [Windows] pre servery pracovnej skupiny“. Microsoft z týchto zistení vyvodzuje, že Komisia pôvodne chápala interoperabilitu ako schopnosť jeho konkurentov zabezpečiť, aby ich produkty fungovali úplne rovnako ako operačné systémy Windows pre servery. Komisia tak chcela, aby existovala „kvázizhoda“ medzi operačnými systémami Windows pre servery a konkurenčnými operačnými systémami pre servery.

127 Microsoft tvrdí, že na to, aby bolo možné dosiahnuť stupeň interoperability, ktorý obhajuje Komisia (stupeň, ktorý Microsoft spája bez rozdielu s výrazmi „plug-replacement“, „plug-replaceability“, „drop-in“, „funkčný ekvivalent“ a „funkčný klon“), by musel sprístupniť oveľa viac informácií, ako je uvedené v článku 5 napadnutého rozhodnutia, a najmä informácie o vnútorných mechanizmoch svojich operačných systémov pre servery (vrátane „algoritmov a pravidiel rozhodovania“).

128 Microsoft tvrdí, že neskôr Komisia obhajovala reštriktívny výklad článku 5, pričom sa domnievala, že tento článok mu ukladal povinnosť, aby svojim konkurentom udelil licenciu iba na komunikačné protokoly „on the wire“. Na podporu tohto tvrdenia sa Microsoft odvoláva na skutočnosť, že počas výsluchu v konaní o nariadenie predbežného opatrenia účastníci konania, ktorým bolo povolené, aby vstúpili do konania ako vedľajší účastníci na podporu návrhov Komisie, vyhlásili, že nemajú záujem na získaní prístupu k informáciám o vnútorných mechanizmoch operačných systémov Windows pre servery. Microsoft tiež poukazuje na skutočnosť, že Komisia vo vyjadrení k žalobe, ako aj v duplike potvrdila, že nechce umožniť jeho konkurentom klonovať služby zdieľania súborov a tlačiarň ani služby správy užívateľov a skupín užívateľov poskytované operačnými systémami Windows pre servery. Microsoft poznamenáva, že tisíce strán špecifikácií, ktoré odovzdal Komisii na základe napadnutého rozhodnutia, napriek tomu umožňujú jeho konkurentom kopírovať určité „vlastnosti“ produktov, ktoré vyvinul vďaka svojmu vlastnému výskumnému a vývojovému úsiliu. Napríklad, ak majú tretie osoby prístup k protokolu DRS (Directory Replication Service), sú schopné spätným inžinierstvom získať ostatné časti operačných systémov Windows pre servery, ktoré používajú Active Directory.

- 129 V októbri 2005, teda niekoľko mesiacov po skončení písomnej časti konania v tejto veci, Komisia napokon znovu vykladala článok 5 napadnutého rozhodnutia v tom zmysle, že informácie, ktoré mal Microsoft sprístupniť, musia umožniť jeho konkurentom vytvoriť funkčné ekvivalenty operačných systémov Windows pre servery alebo, inými slovami, systémy, ktoré sú s nimi „dokonale zameniteľné“. Microsoft znovu tvrdí, že takýto výklad článku 5 mu ukladá povinnosť, aby poskytol prístup k informáciám o vnútorných mechanizmoch svojich operačných systémov Windows pre servery.
- 130 Na pojednávaní Microsoft venoval rozsiahle úvahy mechanizmu „multimaster replikácie“ a v tejto súvislosti uviedol tvrdenia v rovnakom zmysle, ako sú tvrdenia uvedené vyššie.
- 131 Microsoft najmä vysvetlil, že v minulosti boli adresárové služby vykonávané jediným veľmi veľkým a nákladným serverom. Naopak, v súčasnosti sú tieto služby vo všeobecnosti vykonávané množstvom malých, lacnejších serverov nachádzajúcich sa na rôznych miestach a navzájom spojených do celku, ktorý Microsoft znázornil na rôznych diapozitívoch premietaných na pojednávaní ako „modrú bublinu“. Microsoft uviedol, že softvéry inštalované v serveroch tvoriacich súčasť tejto „modrej bubliny“, ktoré sa zúčastňujú na poskytovaní adresárových služieb, musia mať rovnakú vnútornú logiku, a to preto, aby mohli spolu fungovať tak, ako keby išlo o jedno zariadenie. Každý z týchto serverov musí totiž predpokladať, že ostatné servery budú na danú požiadavku reagovať úplne rovnako. Microsoft dodal, že komunikácie medzi servermi fungujúcimi pod daným operačným systémom v „modrej bubline“ sú veľmi špecifické.
- 132 Microsoft rovnako vysvetlil, že mechanizmus multimaster replikácie umožňuje, aby každá zmena údajov obsiahnutých na serveri konajúcom ako radič domény a nachádzajúcom sa vnútri „modrej bubliny“ (napríklad zmena hesla užívateľa) bola následne

automaticky „zopakovaná“ na všetkých ostatných serveroch s funkciou radiča domény patriacich do tej istej „modrej bubliny“.

133 Microsoft upresnil, že prvou spoločnosťou, ktorá uspela vo vývoji takéhoto mechanizmu, bol Novell, a to v roku 1993. Mechanizmus v jeho operačnom systéme pre servery NetWare však umožňuje, aby v „modrej bubline“ úplne synchronizovaným spôsobom fungovalo maximálne 150 radičov domény, zatiaľ čo mechanizmus, ktorý používa Active Directory v systéme Windows 2000 Server, sa môže súčasne postarať o niekoľko tisíc radičov domény.

134 Stále v rámci úvah týkajúcich sa mechanizmu multimaster replikácie Microsoft zopakoval, že cieľom napadnutého rozhodnutia je umožniť jeho konkurentom vyvíjať operačné systémy pre servery, ktoré predstavujú funkčné ekvivalenty jeho vlastných operačných systémov Windows pre servery. Toto rozhodnutie sa podľa Microsoftu usiluje najmä o to, aby servery, ktoré vykonávajú adresárové služby a v ktorých je inštalovaný operačný systém pre servery konkurujúci Microsoftu, mohli v „modrej bubline“ nahradiť existujúce servery, v ktorých je inštalovaný operačný systém Windows pre servery, ktorý používa Active Directory. Na dosiahnutie takéhoto výsledku by však bolo potrebné, aby operačné systémy pre servery konkurujúce Microsoftu fungovali úplne rovnako — a mali teda rovnakú vnútornú logiku — ako operačné systémy Windows pre servery, ktoré používajú Active Directory. To by bolo možné iba vtedy, ak by konkurenti Microsoftu mali k dispozícii informácie o vnútorných mechanizmoch jeho operačných systémov pre servery vrátane niektorých algoritmov, teda informácie, ktoré idú značne nad rámec informácií súvisiacich s interoperabilitou v zmysle napadnutého rozhodnutia.

135 Microsoft dodal, že v dôsledku toho multimaster replikácia nemôže nastať medzi servermi fungujúcimi pod operačnými systémami, ktoré pochádzajú od rôznych

dodávateľov. Napríklad server, v ktorom je inštalovaný operačný systém spoločnosti Sun, nemožno umiestniť do „modrej bubliny“, v ktorej sa nachádzajú servery fungujúce pod operačným systémom Novell alebo používajúce Active Directory. Microsoft však upresnil, že Active Directory, keďže je založený na štandardných protokoloch, ako je protokol LDAP (Lightweight Directory Access Protocol), môže fungovať v rámci tej istej počítačovej siete s adresárovými službami poskytovanými operačnými systémami pre servery jeho konkurentov. Je teda jedno, či sa interoperabilita dosiahne medzi dvoma rôznymi servermi, alebo medzi serverom na jednej strane a skupinou serverov spojených do „modrej bubliny“ na druhej strane.

136 Komisia tvrdenia Microsoftu odmieta.

137 Komisia na úvod pripomína definíciu pojmov „informácie súvisiace s interoperabilitou“ a „protokoly“ v článku 1 ods. 1 a 2 napadnutého rozhodnutia. Vysvetľuje, že toto rozhodnutie zaväzuje Microsoft, aby poskytol technickú dokumentáciu, nazývanú „špecifikácie“, ktorá detailne opisuje tieto protokoly. Špecifikácie ukazujú, „ako formátovať správy, kedy ich vydávať, ako ich prekladať, ako si poradiť s nesprávnymi správami, atď.“. Komisia však trvá na tom, že je potrebné rozlišovať medzi touto technickou dokumentáciou a zdrojovým kódom produktov Microsoftu. Vysvetľuje, že konkurent, ktorý by chcel vyvinúť operačný systém pre servery, ktorý „rozumie“ protokolom Microsoftu, musí vybaviť svoj produkt zdrojovým kódom, ktorý implementuje špecifikácie týchto protokolov. Dvaja programátori implementujúci rovnaké špecifikácie protokolov však nenapíšu ten istý zdrojový kód a ich programy budú fungovať odlišne (odôvodnenia č. 24, 25, 698 a 719 až 722 napadnutého rozhodnutia). Z tohto pohľadu sa protokoly dajú prirovnať k jazyku, ktorého syntax a slovná zásoba predstavujú špecifikácie, keďže skutočnosť, že sa dvaja ľudia naučia syntax a slovnú zásobu toho istého jazyka, ešte nezaručuje, že budú tento jazyk používať rovnako. Komisia ešte upresňuje, že „skutočnosť, že dva produkty poskytujú svoje služby prostredníctvom kompatibilných protokolov, nič nehovorí o tom, ako tieto služby poskytujú“.

138 Komisia tvrdí, že Microsoft obhajuje reštriktívne chápanie pojmu interoperabilita, ktoré nie je v súlade so smernicou 91/250. Odkazuje na odôvodnenia č. 749 až 763 napadnutého rozhodnutia a zdôrazňuje, že Microsoft neuvádza žiadne nové tvrdenie v porovnaní s tými, ktoré už uviedol počas správneho konania. Na pojednávaní Komisia upresnila, že z tejto smernice vychádzala nielen pri preukázaní významu interoperability v softvérovom odvetví, ale aj pri posúdení pojmu interoperabilita.

139 Komisia navyše uznáva, že existuje celá škála možných stupňov interoperability medzi PC fungujúcimi pod systémom Windows a operačnými systémami pre servery pracovnej skupiny a že „určitá interoperabilita“ s architektúrou domény Windows je už realizovateľná. Tvrdí, že *a priori* nestanovila určitú úroveň interoperability, ktorá je nevyhnutná na zachovanie efektívnej hospodárskej súťaže na trhu, ale že po svojom vyšetrovaní konštatovala, že stupeň interoperability, ktorý mohli dosiahnuť konkurenti prostredníctvom metód, ktoré boli k dispozícii, bol príliš slabý na to, aby im umožnil úspešne zostať na trhu. Komisia odkazuje na časť napadnutého rozhodnutia, v ktorej uvádza, že „interoperabilita je hybnou silou prijatia operačných systémov pre servery pracovnej skupiny Microsoftu“ (odôvodnenia č. 637 až 665), a upresňuje, že je zjavné, že tieto metódy „neumožňovali dosiahnuť ekonomicky uskutočniteľným spôsobom úroveň interoperability vyžadovanú spotrebiteľmi“.

140 V duplike Komisia upresňuje, že v napadnutom rozhodnutí sa nedomnieva, že je nevyhnutné, aby konkurentom Microsoftu bolo povolené kopírovať jeho „riešenia interoperability“. Je však dôležité, aby mohli dosiahnuť rovnaký stupeň interoperability vďaka svojmu vlastnému inovačnému úsiliu.

141 Komisia napokon zdôrazňuje, že na rozdiel od toho, čo tvrdí Microsoft, cieľom napadnutého rozhodnutia nie je umožniť, aby operačné systémy pre servery konkurujúce Microsoftu mohli vo všetkých ohľadoch fungovať ako operačný systém Windows

pre servery a v dôsledku toho aby jeho konkurenti mohli „klonovať“ vlastnosti jeho produktov. Napadnuté rozhodnutie má v skutočnosti umožniť týmto konkurentom vyvíjať produkty, ktoré „[by] fung[ovali] odlišne, ale... [boli by] schopné rozumieť správam prenášaným príslušnými produktmi Microsoftu“. Komisia dodáva, že informácie súvisiace s interoperabilitou, ktoré Microsoft musí sprístupniť svojim konkurentom podľa napadnutého rozhodnutia, im neumožnia vytvoriť úplne také isté produkty, ako sú produkty Microsoftu.

142 V tomto ohľade Komisia na pojednávaní upresnila, že treba odlišovať pojem „funkčný ekvivalent“ od pojmu „funkčný klon“. Funkčný ekvivalent nie je totiž systém, ktorý funguje presne tak isto ako operačný systém Windows pre servery pracovnej skupiny, ktorý nahrádza, ale systém, ktorý je schopný poskytnúť vhodnú odpoveď na určitú požiadavku za rovnakých podmienok ako tento operačný systém Windows a dosiahnuť, aby klientsky PC alebo server fungujúci pod systémom Windows reagoval na jeho správy rovnako, ako keby pochádzali z operačného systému Windows.

143 Komisia tvrdí, že „pevné prepojenie“ a „voľné prepojenie“ nie sú jasne definované technické pojmy, predovšetkým v oblasti operačných systémov. V každom prípade popiera, že „informácie o rozhraní pevného pripojenia“ uvedené v správe nachádzajúcej sa v prílohe A.9.2 žaloby sú inováčné.

144 Pokiaľ ide o vyhlásenia zákazníkov, ktoré Microsoft predložil počas správneho konania, Komisia pripomína, že sa k nim už vyjadrila v odôvodneniach č. 357, 358, 440 až 444, 511, 513, 595, 602, 628 a 707 napadnutého rozhodnutia. Poznomenáva, že tieto vyhlásenia, ktoré pochádzajú z rokov 2000 a 2001, sa v podstate týkajú podnikov, ktoré v značnej miere prijali Windows ako „štandard“ pre svoju sieť pracovnej skupiny. Pokiaľ ide o správy Mercer, Komisia uvádza, že v odôvodnení č. 645 napadnutého rozhodnutia už uviedla, že údaje, ktoré v nich boli analyzované, preukazujú práve opak toho, čo tvrdí Microsoft.

145 Komisia okrem toho odmieta tvrdenie, ktoré Microsoft vyvodzuje z údajného nesúladu medzi opatrením na nápravu stanoveným v článku 5 napadnutého rozhodnutia a štandardom interoperability použitým v tomto rozhodnutí na posúdenie významu „alternatívnych metód interoperability“.

146 Komisia tvrdí, že má ťažkosti s pochopením zmyslu tohto tvrdenia. V tomto ohľade uvádza, že v častiach odôvodnení č. 669 a 679 napadnutého rozhodnutia, ktoré cituje Microsoft, nijako neodmieta niektoré náhradné riešenia namiesto sprístupnenia informácií súvisiacich s interoperabilitou z dôvodu, že tieto riešenia neumožňujú „klonovať“ produkty Microsoftu alebo niektoré ich vlastnosti. V týchto častiach jednoducho uvádza, že tieto riešenia „zabezpečujú nižší stupeň interoperability s dominantnými produktmi Microsoftu (nižšiu schopnosť prístupu k funkciám týchto produktov), ako má vlastná ponuka Microsoftu“. V stávke teda je schopnosť „pracovať s“ prostredím Windows.

147 Komisia dodáva, že z odôvodnení č. 568 až 572, 740 a 749 až 763 napadnutého rozhodnutia jasne vyplýva, že rozhodnutie sa týka iba sprístupnenia špecifikácií rozhrania. Okrem toho sa domnieva, že Microsoft právne dostatočným spôsobom nepodložil svoje tvrdenie, že ak majú tretie osoby prístup k určitým špecifikáciám jeho komunikačných protokolov, sú schopné spätným inžinierstvom získať ostatné časti operačného systému Windows pre servery, ktoré používajú Active Directory.

148 Na pojednávaní Komisia spochybnila dôvodnosť tvrdení, ktoré Microsoft vyvodil z mechanizmu multimaster replikácie. Potvrdila, že cieľom napadnutého rozhodnutia je najmä to, aby sa servery fungujúce pod operačným systémom pre servery pracovnej skupiny konkurujúcim Microsoftu mohli začleniť do „modrej bubliny“ zloženej zo serverov, v ktorých je inštalovaný operačný systém Windows pre servery pracovnej skupiny, a v dôsledku toho sa povinnosť sprístupnenia stanovená v článku 5 tohto rozhodnutia vzťahuje aj na informácie o komunikáciách medzi

servermi v tejto „modrej bubline“. Komisia však odmietla tvrdenie Microsoftu, že tento cieľ možno dosiahnuť iba poskytnutím prístupu k informáciám o vnútorných mechanizmoch jeho produktov.

149 SIIA zdôrazňuje rozhodujúcu úlohu, ktorú má interoperabilita v softvérovom odvetví. Podľa jeho názoru nemožno poprieť, že spotrebitelia prikladajú veľmi veľký význam tomu, aby počítačové programy boli interoperabilné s kvázimonopolistickými produktmi predstavovanými operačnými systémami Windows pre klientske PC. Uvádza, že za obvyklých súťažných podmienok majú programátori záujem na podpore interoperability medzi svojimi produktmi a produktmi svojich konkurentov a na sprístupnení informácií súvisiacich s interoperabilitou. Súťažia tak na základe „obvyklých“ faktorov, ako je cena a bezpečnosť produktov, rýchlosť spracovania požiadaviek alebo inovačný charakter niektorých funkcií. Microsoft naopak využíva na susediacich trhoch v dôsledku „pákového efektu“ (leveraging) kvázimonopolné postavenie, ktoré má na ostatných trhoch. Presnejšie povedané, Microsoft obmedzuje schopnosť svojich konkurentov dosiahnuť interoperabilitu s jeho kvázimonopolistickými produktmi tým, že nerešpektuje štandardné protokoly odvetvia, pridáva k nim „nepodstatné (a nadbytočné) doplnky“ a následne odmieta oznámiť svojim konkurentom informácie o týchto „rozšírených protokoloch“.

150 SIIA okrem toho popiera tvrdenie Microsoftu, že cieľom napadnutého rozhodnutia je umožniť konkurentom Microsoftu vyvíjať operačné systémy pre servery fungujúce vo všetkých ohľadoch ako operačný systém Windows pre servery. Podľa SIIA je cieľom napadnutého rozhodnutia umožniť, aby operačné systémy pre servery pracovnej skupiny konkurujúce Microsoftu spolupracovali s operačnými systémami Windows pre klientske PC a pre servery pracovnej skupiny rovnako, ako to robia operačné systémy Windows pre servery pracovnej skupiny.

Posúdenie Súdom prvého stupňa

- 151 Rozličnými tvrdeniami uvedenými v bodoch 118 až 135 vyššie Microsoft nastoľuje dve hlavné otázky, a to na jednej strane stupeň interoperability vyžadovaný Komisiou v tomto prípade a na druhej strane rozsah opatrenia na nápravu stanoveného v článku 5 napadnutého rozhodnutia.
- 152 Treba poznamenať, že tieto dve otázky sú vnútorne spojené v tom zmysle, že cieľom opatrenia na nápravu, ako to vyplýva najmä z odôvodnenia č. 998 napadnutého rozhodnutia, je uložiť Microsoftu, aby spoločnosti Sun, ako aj ostatným konkurentom sprístupnil informácie, ktoré podľa Komisie odmietol sprístupniť protiprávne. Rozsah tohto opatrenia na nápravu treba v dôsledku toho určiť s prihliadnutím na zneužitie vytykané Microsoftu, ktoré závisí najmä od stupňa inteoperability, o ktorom Komisia uvažuje v napadnutom rozhodnutí.
- 153 Na to, aby bolo možné vyjadriť sa k týmto otázkam, treba najprv pripomenúť rad skutkových a technických zistení obsiahnutých v napadnutom rozhodnutí. Totiž až po preskúmaní spôsobu, akým sú organizované siete Windows pre pracovnú skupinu, ako aj spojení medzi rôznymi operačnými systémami v rámci týchto sietí Komisia zhodnotila stupeň inteoperability vyžadovaný v tomto prípade a dospela k záveru o nevyhnutnosti informácií súvisiacich s interoperabilitou. Rovnako je namieste najprv upresniť povahu informácií, ktorých sa týka napadnuté rozhodnutie.

— Skutkové a technické zistenia

- 154 V odôvodneniach č. 21 až 59, 67 až 106 a 144 až 184 napadnutého rozhodnutia Komisia uvádza rad zistení skutkovej a technickej povahy týkajúcich sa dotknutých produktov a technológií.

155 Na úvod treba zdôrazniť, že Microsoft nepopiera podstatu týchto rozličných zistení. Tieto zistenia sa okrem toho v značnej miere zakladajú na vyhláseniach, ktoré Microsoft urobil počas správneho konania, predovšetkým vo svojich odpovediach na tri oznámenia o výhradách, ako aj na dokumentoch a správach zverejnených na jeho internetovej stránke. Dôvodnosť týchto zistení navyše potvrdzujú technické prezentácie, ktoré urobili experti účastníkov konania, vrátane Microsoftu, na pojednávaní.

156 V prvom rade Komisia po tom, čo zdôraznila, že pojem „interoperabilita“ mohol byť odborníkmi použitý v odlišných súvislostiach a mohol mať rôzne významy, najprv cituje desiate, jedenáste a dvanáste odôvodnenie smernice 91/250 (odôvodnenie č. 32 napadnutého rozhodnutia).

157 Tieto odôvodnenia znejú takto:

„keďže funkcia počítačového programu je komunikovať a pracovať spolu s ostatnými prvkami počítačového systému a s jeho používateľmi; na tento účel sa vyžaduje logické a prípadne fyzické prepojenie a interakcia potrebná na plné fungovanie programu (softvéru) a technického vybavenia (hardvéru) s iným programom a technickým vybavením a s používateľmi;

keďže časti programu, ktorých účelom je také prepojenie a interakcia medzi prvkami programu (softvéru) a technického vybavenia (hardvéru) sa všeobecne nazývajú ‚rozhranie‘ (interfaces);

keďže toto prepojenie a interakcia sa všeobecne nazýva „styková prevádzková schopnosť“ (interoperabilita); keďže takáto interoperabilita sa môže definovať ako schopnosť vymieňať si informácie a vzájomne používať vymenené informácie...”

158 Následne Komisia uvádza, že Microsoft jej vytýka, že v tomto prípade prijala pojem interoperability, ktorý ide nad rámec pojmu uvedeného v smernici 91/250. Upresňuje však, že sa s Microsoftom zhoduje na skutočnosti, že „interoperabilita je otázkou stupňa a že rozličné softvérové produkty systému ‚spolupracujú‘ (aspoň čiastočne) vtedy, keď sú schopné vymieňať si informácie a vzájomne používať vymenené informácie“ (odôvodnenie č. 33 napadnutého rozhodnutia).

159 V druhom rade Komisia zdôrazňuje, že v súčasnosti fungujú počítače v podnikoch a organizáciách čím ďalej, tým častejšie v spojení s inými počítačmi v sieťach. Upresňuje, že užívatelia klientskych PC v závislosti od špecifických úloh, ktoré chcú uskutočniť, používajú zároveň kapacitu svojho vlastného klientskeho PC a kapacitu rôznych druhov výkonnejších „multiužívateľských“ počítačov, teda serverov, ku ktorým majú prístup nepriamo prostredníctvom tohto klientskeho PC (odôvodnenie č. 47 napadnutého rozhodnutia). Rovnako vysvetľuje, že na zabezpečenie jednoduchého a efektívneho prístupu k rozličným sieťovým zdrojom je na jednej strane dôležité, aby boli aplikácie rozvrhnuté medzi viacero počítačov, z ktorých v každom sú rôzne zložky, ktoré spolupracujú, a na druhej strane, aby počítače spojené v tejto sieti boli integrované do koherentného „distribúovaného počítačového systému“ (odôvodnenie č. 48 napadnutého rozhodnutia). Komisia napokon uvádza, že „v ideálnom prípade by takýto distribuovaný systém ‚stransparentnil‘ komplexnosť základného hardvéru a softvéru (t. j. urobil by ju neviditeľnou) tak pre užívateľa, ako aj pre distribuované aplikácie, takže by mohli ľahko nájsť cestu naprieč touto komplexnosťou na prístup k počítačovým zdrojom“ (odôvodnenie č. 48 napadnutého rozhodnutia).

- 160 V treťom rade Komisia zdôrazňuje, že táto vec sa týka služieb pracovnej skupiny, teda služieb základnej infraštruktúry, ktoré kancelárski zamestnanci využívajú vo svojej každodennej práci (odôvodnenie č. 53 napadnutého rozhodnutia). Komisia konkrétnejšie identifikuje tieto tri skupiny služieb: po prvé zdieľanie súborov uložených na serveri, po druhé zdieľanie tlačiarň a po tretie správa užívateľov a skupín užívateľov. Upresňuje, že tretia skupina služieb spočíva predovšetkým v zaistení zabezpečeného prístupu a užívania sieťových zdrojov, najmä, v prvom rade, overením totožnosti užívateľov a potom, v druhom rade, overením, či majú oprávnenie vykonať danú činnosť (odôvodnenie č. 54 napadnutého rozhodnutia).
- 161 Komisia okrem toho uvádza, že tieto rozličné služby spolu úzko súvisia, a že ich preto možno v značnej miere považovať za „jedinú službu“, ale vnímanú z dvoch rôznych pohľadov, a to na jednej strane z pohľadu užívateľa (služby súborov a tlače) a na druhej strane z pohľadu správcu siete (služby správy užívateľov a skupín užívateľov) (odôvodnenia č. 56 a 176 napadnutého rozhodnutia). Je potrebné zdôrazniť, že hoci Microsoft v rámci svojej argumentácie týkajúcej sa odstránenia hospodárskej súťaže tvrdí, že Komisia použila „umelo úzku“ definíciu relevantného tovarového trhu, pretože doň zahrnula iba tri skupiny služieb uvedené vyššie (pozri body 443 až 449 nižšie), naopak nepopiera existenciu súvislosti medzi týmito službami.
- 162 S prihliadnutím na tieto skutočnosti Komisia definuje „operačné systémy pre servery pracovnej skupiny“ ako operačné systémy, ktoré sú určené a uvádzané na trh na to, aby integrovaným spôsobom poskytovali služby zdieľania súborov a tlačiarň, ako aj služby správy užívateľov a skupín užívateľov relatívne obmedzenému počtu klientskych PC spojených do malej alebo stredne veľkej siete (odôvodnenia č. 53 a 345 napadnutého rozhodnutia). Upresňuje najmä, že na zabezpečenie efektívneho ukladania a vyhľadávania informácií týkajúcich sa správy užívateľov a skupín užívateľov sa tieto operačné systémy opierajú vo všeobecnosti o technológie adresárových služieb (odôvodnenie č. 55 napadnutého rozhodnutia).

163 Vo štvrtom rade Komisia skúma spôsob, akým sa dosahuje interoperabilita v sieťach Windows pre pracovnú skupinu (odôvodnenia č. 144 až 184 napadnutého rozhodnutia), teda v „skupin[ách] klientskych PC, [v ktorých je inštalovaný operačný systém Windows pre klientske PC], a serverov, [v ktorých je inštalovaný operačný systém Windows pre servery pracovnej skupiny], vzájomne spojených cez počítačovú sieť“ (článok 1 ods. 7 napadnutého rozhodnutia).

164 Na tento účel sa Komisia zameriava na operačné systémy Microsoftu generácie Windows 2000, pričom zdôrazňuje, že podstatné vlastnosti týchto systémov sú podobné ako vlastnosti systémov nasledujúcej generácie (t. j. operačných systémov pre klientske PC Windows XP Home Edition a Windows XP Professional a operačného systému pre servery Windows 2003 Server) (poznámka pod čiarou 182 napadnutého rozhodnutia).

165 Po prvé Komisia formuluje rad úvah týkajúcich sa služieb správy užívateľov a skupín užívateľov (odôvodnenia č. 145 až 157 napadnutého rozhodnutia). Zdôrazňuje, že v sieťach Windows pre pracovnú skupinu sú základom poskytovania týchto služieb „domény Windows“, pričom tieto domény charakterizuje ako „administratívne jednotky“, prostredníctvom ktorých operačné systémy Windows pre servery pracovnej skupiny spravujú klientske PC a servery pracovnej skupiny (odôvodnenia č. 145 a 146 napadnutého rozhodnutia). Komisia vysvetľuje najmä to, že každý „zdroj“ (počítač, tlačiareň, užívateľ, aplikácia atď.) domény Windows má „doménový účet“, ktorý ho identifikuje pre celú doménu, a že v rámci tej istej domény Windows existuje „jediné prihlásenie užívateľa“ v tom zmysle, že keď sa užívateľ prihlási na zdroji domény (vo všeobecnosti jeho klientskom PC), je „rozpoznaný“ všetkými ostatnými zdrojmi tej istej domény a nemusí znovu uvádzať svoje meno a heslo (odôvodnenie č. 146 napadnutého rozhodnutia).

166 Komisia zdôrazňuje význam úlohy, ktorú v doménach Windows zohrávajú servery označované ako „radiče domény“, na rozdiel od ostatných serverov označovaných

ako „členské servery“ (odôvodnenie č. 147 napadnutého rozhodnutia). Vysvetľuje, že radiče domény ukladajú do pamäte doménové účty, ako aj informácie, ktoré sa na ne vzťahujú. Inými slovami, tieto radiče vykonávajú funkciu „prepojovačov“ domény Windows (odôvodnenie č. 147 napadnutého rozhodnutia).

- 167 Komisia zvlášť vyzdvihuje kľúčovú úlohu Active Directory a zmeny, ku ktorým došlo v dôsledku zavedenia tejto „úplnej adresárovej služby“ do operačného systému Windows 2000 Server v spôsobe, akým sú radiče domény navzájom spojené v doménach Windows 2000, a to v porovnaní s predchádzajúcimi operačnými systémami Windows pre servery, t. j. s operačnými systémami generácie Windows NT (odôvodnenie č. 149 napadnutého rozhodnutia).
- 168 V tomto ohľade Komisia na jednej strane vysvetľuje, že operačný systém Windows NT 4.0 obsahoval primárne radiče domény a záložné radiče domény. V tomto systéme mohli byť zmeny doménových účtov urobené iba prostredníctvom primárneho radiča domény a následne boli pravidelne a automaticky rozmnožené na všetky záložné radiče domény. Naopak, v doméne Windows 2000 fungujú všetky radiče domény ako „partneri“ (peers), takže zmeny doménových účtov možno vykonať na ktoromkoľvek z nich, pričom tieto zmeny sa následne automaticky odrazia na ostatných radičoch domény (odôvodnenie č. 150 napadnutého rozhodnutia). Tieto operácie sú uskutočňované prostredníctvom nových synchronizačných protokolov odlišných od protokolov, ktoré boli používané operačným systémom Windows NT 4.0.
- 169 Na druhej strane Komisia uvádza, že ďalšou novou vlastnosťou domén Windows 2000 je, že môžu byť hierarchicky organizované do „stromov“ domén Windows 2000, navzájom spojených automaticky vytvorenými vzťahmi dôvery, pričom viaceré „stromy“ môžu byť medzi sebou vzťahmi dôvery spojené do „lesa“

(odôvodnenie č. 151 napadnutého rozhodnutia). Komisia dodáva, že radiče domény Windows 2000 môžu vykonávať funkciu „serverov globálneho katalógu“, čo znamená, že uchovávajú v pamäti nielen informácie o zdrojoch patriacich k doménam, ktoré riadia, ale aj „prehľad“ všetkých disponibilných zdrojov v „lese“, teda „globálny katalóg“. Upresňuje, že údaje uložené v globálnom katalógu sú aktualizované cez rozličné protokoly.

- 170 Komisia okrem toho vysvetľuje, že prechod z technológie Windows NT na technológiu Windows 2000 spôsobil zmeny aj v bezpečnostnej architektúre sietí Windows pre pracovnú skupinu (odôvodnenia č. 152 až 154 napadnutého rozhodnutia). Konštatuje najmä, že v doménach Windows 2000 sa overenie totožnosti zakladá na protokole Kerberos, a už nie na protokole NTLM (NT LAN Manager), čo má mnohé výhody, pokiaľ ide o rýchlosť spojení, vzájomné overenie totožnosti a správu vzťahov dôvery. Uvádza, že „centrum distribúcie kľúčov“ (Key Distribution Centre) predvídané protokolom Kerberos „je integrované s ostatnými bezpečnostnými službami Windows 2000 vykonávanými na radiči domény a používa Active Directory domény ako svoju databázu bezpečnostných účtov“ (odôvodnenie č. 53 napadnutého rozhodnutia). Komisia však upresňuje, že protokol Kerberos implementovaný v operačných systémoch Windows 2000 Professional a Windows 2000 Server nie je štandardnou verziou, ktorú vyvinul Massachusetts Institute of Technology (MIT), ale „rozšírenou“ verziou Microsoftu (odôvodnenia č. 153 a 154 napadnutého rozhodnutia).

- 171 Medzi ďalšími zmenami vyplývajúcimi z prechodu z technológie Windows NT na technológiu Windows 2000 a Active Directory Komisia napokon uvádza skutočnosť, že množstvo funkcií je integrovaných zároveň do operačného systému Windows 2000 Professional aj do operačného systému Windows 2000 Server, a to preto, aby sa uľahčila správa klientskych PC fungujúcich pod systémom Windows v doménach Windows (odôvodnenia č. 155 až 157 napadnutého rozhodnutia). Zdôrazňuje, že tieto funkcie — konkrétne uvádza funkcie nazvané „Group Policy“ a „Intelli-mirror“ — sú „podstatne zlepšené“ alebo dostupné iba v doméne Windows 2000 sprava-

vovanej z radiča domény Windows 2000 používajúceho Active Directory (odôvodnenie č. 156 napadnutého rozhodnutia). Uvádza, že Microsoft vysvetlil, že „[Group Policy bola] funkcia Windows 2000..., ktorá [umožňovala] správcovi, aby všetkých užívateľov, počítače, aplikácie a ostatné sieťové zdroje spravovali centralizovaným spôsobom namiesto toho, aby všetky tieto objekty spravovali individuálne“. Skupiny možno definovať lokálne, pre daný počítač, alebo pre celú doménu Windows. Pokiaľ ide o Intellimirror, Komisia uvádza, že táto funkcia, ktorá je dostupná iba v doméne Windows 2000, umožňuje užívateľovi, aby mali svoje „pracovné prostredie“ (údaje, softvér atď.) so svojimi osobnými nastaveniami bez ohľadu na to, či sú, alebo nie sú pripojení do siete a či sa nachádzajú v sieti (odôvodnenie č. 157 napadnutého rozhodnutia).

172 Po druhé Komisia uvádza rad úvah týkajúcich sa služieb zdieľania súborov a tlačiarň (odôvodnenia č. 158 až 164 napadnutého rozhodnutia).

173 Komisia najmä zdôrazňuje, že moderné operačné systémy pre servery pracovnej skupiny podporujú „distribúované súborové systémy“ a že na konci 90-tych rokov Microsoft uviedol na trh takýto systém s názvom „Dfs“ (Distributed File System), a to vo forme prídavného produktu, ktorý mohol byť inštalovaný do klientskych PC a do serverov fungujúcich pod systémom Windows NT 4.0. Uvádza, že Windows 2000 je prvou generáciou produktov Microsoftu, ktorá poskytuje „natívnu podporu“ systému Dfs tak na strane klientskych PC, ako aj na strane serverov pracovnej skupiny (odôvodnenia č. 161 až 163 napadnutého rozhodnutia).

174 Komisia rovnako zdôrazňuje, že pod systémom Windows 2000 môže byť Dfs inštalovaný buď „samostatne“, alebo na „doménovej báze“, ale že tento druhý spôsob inštalácie, ktorý má z pohľadu „inteligentného“ vyhľadávania Dfs informácií na klientskych PC mnohé výhody, je dostupný iba v doménach Windows a je zdokonalený prítomnosťou radičov domény používajúcich Active Directory (odôvodnenie č. 164 napadnutého rozhodnutia).

175 Po tretie Komisia vysvetľuje, že Microsoft vyvinul svoj vlastný súbor technológií pre „systémy distribuovaných objektov“, zahŕňajúci technológie COM (Component Object Model) a DCOM (Distributed Component Object Model) (odôvodnenie č. 166 napadnutého rozhodnutia). Upresňuje, že tieto dve technológie spolu úzko súvisia a že technológia COM, ktorá je implementovaná tak v operačných systémoch Windows pre klientske PC, ako aj v operačných systémoch Windows pre servery pracovnej skupiny, spája tieto dva operačné systémy do jednej koherentnej platformy na distribuované aplikácie (odôvodnenie č. 166 napadnutého rozhodnutia). Komisia uvádza, že vo svojej odpovedi na tretie oznámenie o výhradách Microsoft vyhlásil, že „technológia COM [bola] základom pre architektúru operačných systémov Windows a [že] mnoho rozhraní vo Windows [bolo] preto založených na technológii COM“ (odôvodnenie č. 167 napadnutého rozhodnutia). Komisia zvlášť zdôrazňuje, že množstvo interakcií medzi klientskymi PC a službou Active Directory na serveroch, v ktorých je inštalovaný operačný systém Windows pre servery pracovnej skupiny, zahŕňa technológie COM/DCOM. Dodáva, že protokol DCOM sa používa v komunikáciách klient-server, vďaka ktorým servery fungujúce pod systémom Windows poskytujú klientskym PC fungujúcim pod systémom Windows služby overovania totožnosti alebo zdieľania súborov (odôvodnenie č. 167 napadnutého rozhodnutia).

176 Po štvrté Komisia vysvetľuje, že Microsoft rôznymi spôsobmi podporuje „prirodzenú migráciu“ z jeho operačných systémov Windows NT na jeho operačné systémy Windows 2000, a to tak u zákazníkov, ako aj u programátorov (odôvodnenia č. 168 až 175 napadnutého rozhodnutia).

177 Komisia uvádza, že v doméne Windows je možné „zlepšiť“ počítače, do ktorých sú inštalované staršie verzie Windowsu, tým, že sa vykoná ich „migrácia“ na Windows 2000 bez použitia Active Directory. Zákazníci však môžu plne využívať výhody vyššej verzie iba vtedy, keď si nainštalujú doménu Windows 2000 používajúcu Active Directory v „čistom režime“, čo znamená, že všetky radiče domény v príslušnej doméne „migrujú“ na Windows 2000 a Active Directory. Je rovnako potrebné, aby servery

pracovnej skupiny tejto domény, ktoré nevykonávajú funkciu radičov domény, boli kompatibilné s Windows 2000 (čo najmä predpokladá, že implementujú protokol Kerberos v rozšírenej verzii Microsoftu). Komisia vysvetľuje, že keď je doména Windows 2000 inštalovaná v „zmiešanom režime“ (teda keď primárny radič domény „migroval“ na Windows 2000, ale niektoré záložné radiče stále fungujú pod systémom Windows NT), užívateľ nemôže využívať všetky zlepšené funkcie ponúkané touto doménou. Musí sa najmä vzdať podstatnej časti dodatočnej flexibility, ktorú Active Directory prináša do správy skupín užívateľov. Komisia upresňuje, že len čo užívateľ prepne svoj primárny radič domény do „čistého režimu“, nemôže už viac používať ako radič domény server, ktorý je interoperabilný iba s generáciou Windows NT 4.0 produktov Microsoftu (vrátane serverov pracovnej skupiny, do ktorých sú inštalované iné systémy ako systémy Microsoftu).

- 178 Pokiaľ ide o programátorov softvéru, Komisia uvádza, že Microsoft ich výrazne podporuje pri využívaní nových funkcií operačných systémov Windows 2000, predovšetkým Active Directory, a to najmä prostredníctvom certifikačných programov, ktoré zaviedol (odôvodnenia č. 171 až 175 napadnutého rozhodnutia).
- 179 Po piate Komisia vyvodzuje rad záverov (odôvodnenia č. 176 až 184 napadnutého rozhodnutia).
- 180 Najprv opakuje, že služby zdieľania súborov a tlačiarňí, ako aj služby správy užívateľov a skupín užívateľov sú v technológiách Windows dodávané užívateľom klientskych PC fungujúcich pod systémom Windows ako „súbor navzájom súvisiacich služieb“. Toto tvrdenie ilustruje tým, že uvádza, že v doméne Windows 2000 „server SMB (Server Message Block) klient a server, ktorý podporuje [Dfs], [DCOM], overenie totožnosti LDAP,... používajú na overenie totožnosti automaticky Kerberos

[Microsoftu]“ (odôvodnenie č. 176 napadnutého rozhodnutia). Dodáva, že okrem overenia totožnosti závisí proces autorizácie od schopnosti vytvoriť, zmeniť a interpretovať „zoznamy na riadenie prístupu“ (ACL), čo zahŕňa komunikáciu s radičmi domény (odôvodnenie č. 176 napadnutého rozhodnutia).

181 Komisia ďalej uvádza, že na to, aby mohli servery pracovnej skupiny fungujúce pod systémom Windows poskytovať svoje služby užívateľovi klientskeho PC „transparentne“, používajú špecifické časti softvérového kódu integrované do operačného systému Windows pre klientske PC (odôvodnenie č. 177 napadnutého rozhodnutia). V tomto ohľade najmä zdôrazňuje, že Microsoft vyhlásil, že „Dfs má lokálnu zložku, ktorá bude fungovať, aj keď bude klientsky PC používať Windows 2000 Professional pracovať samostatne“, a že „Windows 2000 Professional obsahuje kód klienta, ktorý možno použiť na prístup k Active Directory“ (odôvodnenie č. 177 napadnutého rozhodnutia). Komisia ďalej cituje autora diela s názvom Understanding Active Directory Services (Pochopenie služieb Active Directory), ktoré vydal Microsoft Press, a uvádza, že „Active Directory je úplne integrovaný — často bez toho, aby ho bolo vidno — v PC [fungujúcom pod systémom] Windows“ (odôvodnenie č. 177 napadnutého rozhodnutia).

182 Komisia zdôrazňuje, že je dôležité, aby prepojenie a interakcia zahŕňajúce zdrojový kód operačného systému Windows 2000 Professional neboli posudzované iba z pohľadu vzťahu medzi určitým serverom pracovnej skupiny fungujúcim pod systémom Windows a určitým klientskym PC fungujúcim pod systémom Windows. Tvrdí totiž, že je správnejšie opísať toto prepojenie a interakciu v podmienkach interoperability vnútri počítačového systému zahŕňajúceho viaceré klientske PC fungujúce pod systémom Windows a viaceré servery pracovnej skupiny fungujúce pod systémom Windows, všetky navzájom spojené do siete. Uvádza, že interoperabilita vnútri takéhoto počítačového systému má tak dve neoddeliteľné zložky, a to interoperabilitu klient-server na jednej strane a interoperabilitu server-server na strane druhej (odôvodnenie č. 178 napadnutého rozhodnutia).

183 K tomuto poslednému bodu Komisia dodáva, že v mnohých prípadoch existuje „symetria medzi prepojeniami a interakciami server-server na jednej strane a prepojeniami a interakciami klient-server na strane druhej“ (odôvodnenie č. 179 napadnutého rozhodnutia). Ako príklad uvádza skutočnosť, že rovnaké „rozhranie pre programovanie aplikácií“ (API), „ADSI“ (Active Directory Service Interface), je implementované zároveň v operačnom systéme pre klientske PC Windows 2000 Professional a v operačnom systéme pre servery Windows 2000 Server, aby riadilo prístup k radičom domény Active Directory. Iným príkladom uvádzaným Komisiou je skutočnosť, že v doméne Windows sa protokol Kerberos v rozšírenej verzii Microsoftu používa na overenie totožnosti tak medzi klientskym PC fungujúcim pod systémom Windows a serverom pracovnej skupiny fungujúcim pod systémom Windows, ako aj medzi viacerými servermi pracovnej skupiny fungujúcimi pod systémom Windows.

184 Komisia rovnako uvádza, že za určitých okolností „môžu servery požiadať iné servery o informáciu v mene klientskeho PC“ (odôvodnenie č. 180 napadnutého rozhodnutia). V tomto ohľade uvádza ako príklad najmä „delegovanie Kerberos“, ktoré je funkciou operačného systému Windows 2000 Server a ktoré umožňuje serveru, ktorý si vypožičia identitu klientskeho PC, aby od iného servera požadoval službu v mene tohto klientskeho PC. Takto servery dosť často adresujú svoje požiadavky iným serverom, a teda sa správajú ako klientske PC (pozri tiež poznámku pod čiarou 51 napadnutého rozhodnutia).

185 Komisia ešte dodáva, že niektoré komunikácie klient-server sú založené na predpoklade, že im predchádzajú komunikácie server-server. V tomto ohľade uvádza najmä to, že klientsky PC fungujúci pod systémom Windows 2000 Professional vyžaduje v prípade, keď žiada o informáciu radič domény v doméne Windows 2000, „určitú prípravnú koordináciu medzi radičmi domény fungujúcimi pod systémom Windows 2000 Server“ (odôvodnenie č. 181 napadnutého rozhodnutia). Podľa Komisie „[táto koordinácia] zahŕňa napríklad skutočnosť, že radiče domény si uchovávajú úplné kópie údajov uložených v Active Directory, ktoré sú aktualizované prostredníctvom synchronizačných protokolov, ako aj skutočnosť, že servery globálneho katalógu sú

schopné ukladať informácie týkajúce sa počítačov lesa, ktoré sa nachádzajú mimo ich domény, a to vďaka rôznym protokolom spojeným s globálnym katalógom“ (odôvodnenie č. 181 napadnutého rozhodnutia). Komisia vysvetľuje, že za tejto situácie je komunikácia server-server „logicky spojená“ s komunikáciou klient-server, pretože k nej dochádza pri príprave na komunikáciu klient-server.

186 Zo všetkých predchádzajúcich skutočností, ktoré Microsoft v podstate nepopiera a ktorých správnosť v značnej miere potvrdili technické prezentácie počas pojednávania, vyplýva, ako správne zdôrazňuje Komisia v odôvodnení č. 182 napadnutého rozhodnutia, že siete Windows pre pracovnú skupinu sa opierajú o architektúru prepojení a interakcií klient-server, ako aj server-server a že táto architektúra — ktorú Komisia označuje „architektúra domény Windows“ — umožňuje zabezpečiť „transparentný prístup“ k hlavným službám poskytovaným servermi pracovnej skupiny.

187 Tieto rozličné skutočnosti preukazujú aj to, ako bolo viackrát uvedené v napadnutom rozhodnutí (pozri najmä odôvodnenia č. 279 a 689), že tieto prepojenia a interakcie navzájom úzko súvisia.

188 Inými slovami, správne fungovanie sietí Windows pre pracovnú skupinu spočíva tak na komunikačných protokoloch klient-server — ktoré sú prirodzene implementované v operačných systémoch Windows pre klientske PC a zároveň v operačných systémoch Windows pre servery pracovnej skupiny —, ako aj na komunikačných protokoloch server-server. Ako vysvetlila Komisia na pojednávaní, v prípade mnohých úloh sa komunikačné protokoly server-server v skutočnosti ukazujú ako „rozšírenia“ komunikačných protokolov klient-server. V niektorých prípadoch sa

server voči inému serveru správa ako klientsky PC (pozri bod 184 vyššie). Rovnako treba zdôrazniť, že aj keď je pravda, že niektoré komunikačné protokoly sú implementované iba v operačných systémoch Windows pre servery pracovnej skupiny, stále platí, že z funkčného hľadiska sú spojené s klientskymi PC. Komisia v tomto ohľade poukazuje na protokoly spojené s globálnym katalógom, ako aj na synchronizačné a replikačné protokoly medzi radičmi domény, pričom Microsoft proti tomu nenamieta.

189 Treba sa preto domnievať, že Komisia veľmi správne dospela k záveru, že „spoločná schopnosť byť súčasťou [architektúry domény Windows] je prvkom kompatibility medzi klientskymi PC fungujúcimi pod systémom Windows a servermi pracovnej skupiny fungujúcimi pod systémom Windows“ (odôvodnenie č. 182 napadnutého rozhodnutia).

190 Napokon je dôležité mať na pamäti dôležitú úlohu, ktorú zohrávajú adresárové služby na trhu operačných systémov pre servery pracovnej skupiny. Samotný Microsoft vo svojej replike uvádza, že na tomto trhu „predstavuje adresárová služba základnú konkurenčnú charakteristiku, z veľkej časti zodpovednú za úspech určitých produktov“. Zdôrazňuje najmä, že „Active Directory je... jadrom operačných systémov Windows pre servery“, a to po tom, čo uviedol, že „tak pre služby zdieľania súborov a tlačiarň, ako aj pre služby správy užívateľov a skupín užívateľov je dôležité presne vedieť, ktorý užívateľ je oprávnený na prístup ku ktorým sieťovým zdrojom“.

191 Active Directory zaznamenáva všetky informácie týkajúce sa sieťových objektov a umožňuje centralizovanú správu siete. Úplne integruje funkcie správy, overovania totožnosti užívateľov a riadenia prístupu, čím garantuje bezpečnosť informácií. Treba tiež pripomenúť, že Active Directory využíva mechanizmus multimaster replikácie.

— O povahe informácií, ktorých sa týka napadnuté rozhodnutie

192 Prvé zneužitie vytýkané Microsoftu predstavuje odmietnutie Microsoftu poskytnúť svojim konkurentom „informácie súvisiace s interoperabilitou“ a povoliť ich používanie na vývoj a distribúciu konkurenčných produktov na trhu operačných systémov pre servery pracovnej skupiny, a to v období od októbra 1998 do dňa oznámenia napadnutého rozhodnutia [článok 2 písm. a) napadnutého rozhodnutia].

193 Ako opatrenie určené na nápravu tohto údajného odmietnutia Komisia Microsoftu nariadila [v článku 5 písm. a) napadnutého rozhodnutia] najmä toto:

„Microsoft... sprístupní v lehote 120 dní odo dňa oznámenia [napadnutého rozhodnutia] informácie súvisiace s interoperabilitou každému podniku, ktorý si želá vyvíjať a distribuovať operačné systémy pre servery pracovnej skupiny, a povolí týmto podnikom, za primeraných a nediskriminačných podmienok, používať informácie súvisiace s interoperabilitou na vývoj a distribúciu operačných systémov pre servery pracovnej skupiny.“

194 Treba pripomenúť, ako Komisia definovala a posúdila hlavné pojmy, ktoré sú dôležité v tomto prípade.

195 V článku 1 ods. 1 napadnutého rozhodnutia Komisia definuje „informácie súvisiace s interoperabilitou“ ako „úplné a správne špecifikácie všetkých protokolov [implementovaných] v operačných systémoch Windows pre servery pracovnej skupiny, ktoré sú používané servermi pracovnej skupiny Windows na to, aby sieťam Windows

pre pracovné skupiny poskytovali služby zdieľania súborov a tlačiarň a služby správy užívateľov a skupín [užívateľov], vrátane služieb radiča domény Windows, adresárovej služby Active Directory a služby „Group Policy“.

196 „Protokoly“ predstavuje Komisia ako pravidlá na prepojenie a interakciu medzi rôznymi softvérovými prvkami v sieti (odôvodnenie č. 49 napadnutého rozhodnutia). Pokiaľ ide konkrétne o protokoly v tejto veci, Komisia ich definuje ako „súbor pravidiel na prepojenie a interakciu medzi rôznymi operačnými systémami Windows pre servery pracovnej skupiny a operačnými systémami Windows pre klientske PC inštalovanými do rôznych počítačov v sieti Windows pre pracovnú skupinu“ (článok 1 ods. 2 napadnutého rozhodnutia).

197 Je namieste uviesť, že Microsoft nenapáda spôsob, akým Komisia chápe pojem „protokoly“. Naopak, v žalobe sám opisuje protokoly tak, že umožňujú „počítačom prepojeným prostredníctvom siete vymieňať si informácie na vykonanie vopred definovaných úloh“. Iste, v správe vypracovanej jedným z jeho expertov, pánom Madnickom, priloženej k jeho pripomienkam k vyjadreniam vedľajších účastníkov konania, Microsoft rozlišuje medzi dvomi kategóriami komunikačných protokolov podľa toho, či sú „jednoduché“, alebo „komplexné“, pričom ako príklad patriaci do druhej kategórie uvádza protokol DRS [príloha I.3 (Madnick, „Response to Mr. Ronald S. Alepin’s Annex on Interoperability and the FSFE’s Submission“)]. Týmto rozlišovaním však nechce spochybniť dôvodnosť vyššie uvedenej definície, ale iba preukázať, že komplexné protokoly riadia interakcie medzi rôznymi podobnými prvkami siete, ktoré v úzkej koordinácii poskytujú združenú službu, a že tieto protokoly „odhaľujú“ informácie, ktoré sú oveľa podrobnejšie a majú oveľa väčšiu hodnotu ako jednoduché protokoly.

198 Pojem „špecifikácie“ nie je definovaný vo výrokovvej časti napadnutého rozhodnutia. Je však nepochybné, že špecifikácie sú formou podrobnej technickej dokumentácie, čo okrem toho zodpovedá všeobecnému významu tohto pojmu v počítačovom odvetví.

199 V odôvodnení č. 24 napadnutého rozhodnutia Komisia zdôrazňuje, že je dôležité odlišovať pojem „špecifikácie“ od pojmu „implementácia“ v tom zmysle, že „špecifikácia podrobne opisuje to, čo sa od softvérového produktu očakáva, na rozdiel od implementácie, ktorá je kódom, ktorý bude skutočne bežať na počítači“ (pozri v rovnakom zmysle odôvodnenie č. 570 napadnutého rozhodnutia). Inými slovami, špecifikácie opisujú rozhrania, prostredníctvom ktorých určitý prvok počítačového systému môže využívať iný prvok toho istého systému. Špecifikácie najmä veľmi abstraktne opisujú dostupné funkcie, ako aj pravidlá, ktoré ich umožňujú požadovať a prijímať.

200 V odôvodnení č. 571 napadnutého rozhodnutia Komisia vysvetľuje, že je možné poskytnúť špecifikácie rozhraní bez prezradenia podrobností implementácie. Upravuje, že ide o bežnú prax v počítačovom odvetví, predovšetkým vtedy, keď sú prijaté otvorené štandardy interoperability (v tomto ohľade pozri aj odôvodnenie č. 34 napadnutého rozhodnutia). SIIA vo svojom vyjadrení vedľajšieho účastníka uvádza tvrdenia v rovnakom zmysle.

201 Dôvodnosť týchto rozličných tvrdení potvrdzuje viacero skutočností. Na jednej strane je prax, na ktorú sa odvoláva Komisia, doložená radom príkladov, ktoré Microsoft nepoprel a ktoré sú uvedené v napadnutom rozhodnutí, ako sú najmä špecifikácie „POSIX 1“ (odôvodnenia č. 42 a 88), špecifikácie „Java“ (odôvodnenie č. 43), špecifikácie protokolu Kerberos verzia 5 (odôvodnenie č. 153), špecifikácie protokolu NFS (Network File System) vyvinutého spoločnosťou Sun (odôvodnenie č. 159) a špeci-

fikácie „CORBA“, ktoré zdokumentoval Object Management Group (odôvodnenie č. 165). Na druhej strane treba zdôrazniť, ako uvádza Komisia v odôvodnení č. 571 napadnutého rozhodnutia, že v rámci MCPP zavedeného podľa amerického zmluvy nemajú držiteľia licencií prístup k zdrojovému kódu Microsoftu, ale k špecifikáciám dotknutých protokolov.

202 Microsoft navyše iba celkom príležitostne spochybňuje vyššie uvedený rozdiel medzi pojmami „špecifikácie“ a „implementácia“, pričom v poznámke pod čiarou 74 žaloby len všeobecne odkazuje na stanovisko vypracované jeho expertmi pánmi Madnickom a Nicholom, odovzdané Komisii počas správneho konania a priložené k žalobe (príloha A.12.2 žaloby). Z dôvodov uvedených v bodoch 94 a 97 vyššie sa Súd prvého stupňa domnieva, že toto stanovisko nemožno zohľadniť. Okrem toho, a v každom prípade, treba uviesť, že úvahy obsiahnuté v tomto stanovisku sa z veľkej časti zakladajú na nesprávnom predpoklade, podľa ktorého stupeň interoperability vyžadovaný Komisiou v tomto prípade znamená, že konkurenti Microsoftu musia byť schopní reprodukovať alebo „klonovať“ jeho produkty alebo niektoré ich funkcie (pozri body 234 až 239 nižšie).

203 Navyše je namieste zdôrazniť, že v napadnutom rozhodnutí Komisia výslovne uvádza, že protiprávne odmietnutie pripisované Microsoftu sa týka iba špecifikácií niektorých protokolov, a nie zdrojového kódu (pozri najmä odôvodnenia č. 568 až 572 napadnutého rozhodnutia).

204 V rovnakom zmysle Komisia niekoľkokrát zdôrazňuje, že vôbec nechce nariadiť Microsoftu, aby sprístupnil svojim konkurentom zdrojový kód. V odôvodnení č. 999 napadnutého rozhodnutia upresňuje, že „z pojmu ‚špecifikácie‘ jasne vyplýva, že Microsoft nemá povinnosť poskytnúť prístup k svojej vlastnej implementácii týchto špecifikácií, teda k jej zdrojovému kódu“. Rovnako v odôvodnení č. 1004 napadnutého rozhodnutia uvádza, že „rozhodnutie neuvažuje o povinnosti Microsoftu

poskytnúť prístup k zdrojovému kódu Windows, pretože tento zdrojový kód nie je nevyhnutný na vývoj interoperabilných produktov“. V tom istom odôvodnení upresňuje, že „príkaz na sprístupnenie sa týka iba špecifikácií rozhraní“.

205 Treba zdôrazniť, že v stanovisku s názvom *Innovation in Communication Protocols that Microsoft is ordered to license to its server operating system competitors* [Inovácia (obsiahnutá) v komunikačných protokoloch, na ktoré je Microsoft nútený udeliť licenciu svojim konkurentom (na trhu) operačných systémov pre servery], priloženom ako príloha C.4 repliky, pán Lees, jeden z expertov Microsoftu, sám rozlišuje medzi „protokolmi používanými na komunikácie medzi servermi a algoritmami/pravidlami rozhodovania, ktoré fungujú vnútorne na každom serveri“, a následne uvádza, že sú to protokoly, ktoré treba sprístupniť podľa článku 5 napadnutého rozhodnutia. Pán Lees sa vo svojom stanovisku zameriava na protokol DRS, používaný na mechanizmus multimaster replikácie, pričom upresňuje, že tento protokol je jedným z množstva komunikačných protokolov, ku ktorým musí Microsoft poskytnúť prístup svojim konkurentom podľa napadnutého rozhodnutia.

206 Z toho vyplýva, že informácie, ktorých sa týka napadnuté rozhodnutie, predstavujú podrobný technický opis určitých pravidiel prepojenia a interakcie, ktoré sa uplatňujú v sieťach Windows pre pracovnú skupinu na poskytovanie služieb pracovnej skupiny. Tento opis sa nevzťahuje na spôsob, akým Microsoft uplatňuje tieto pravidlá, teda najmä na vnútornú štruktúru alebo zdrojový kód jeho produktov.

— O stupni interoperability vyžadovanom Komisiou v napadnutom rozhodnutí

207 Komisia pri určení, či boli informácie, o ktoré ide, nevyhnutné, uvažovala vo dvoch fázach. V prvej fáze preskúmala, aký bol stupeň interoperability s architektúrou

domény Windows, ktorý museli dosiahnuť operačné systémy pre servery pracovnej skupiny dodávané konkurentmi Microsoftu na to, aby títo konkurenti mohli zostať úspešne na trhu. V druhej fáze Komisia posúdila, či informácie súvisiace s interoperabilitou, ku ktorým Microsoft odmietol prístup, boli nevyhnutné na dosiahnutie tohto stupňa interoperability.

208 Súd prvého stupňa v ďalšom texte preskúma stupeň interoperability, ktorý vyžadovala Komisia v napadnutom rozhodnutí. V tomto štádiu sa však nevyjadrí k otázke, či sa Komisia dôvodne domnievala, že konkurenti Microsoftu môžu zostať úspešne na trhu iba vtedy, keď sú ich produkty schopné dosiahnuť tento stupeň interoperability. Táto otázka bude predmetom posúdenia spolu s ďalšími aspektmi uvažovania Komisie pri preskúmaní údajnej nevyhnutnosti informácií, o ktoré ide (pozri body 369 až 436 nižšie).

209 Najprv treba stručne pripomenúť tvrdenia hlavných účastníkov konania.

210 Microsoft súhlasí s názorom Komisie, že „interoperabilita je otázkou stupňa“ (odôvodnenie č. 33 napadnutého rozhodnutia).

211 Domnieva sa však, že stupeň interoperability vyžadovaný Komisiou v tomto prípade je nevhodný, lebo ide nad rámec pojmu „plná interoperabilita“ uvedeného v smernici 91/250. Microsoft tvrdí, že tento pojem — ktorý označuje aj za „interoperabilitu viacerých predajcov“ — predpokladá iba to, aby operačné systémy pochádzajúce od rozličných programátorov boli schopné spolu „fungovať správne“.

- 212 Microsoft konkrétne tvrdí, že Komisia v skutočnosti chce, aby konkurenčné operačné systémy pre servery fungovali vo všetkých ohľadoch ako operačný systém Windows pre servery. Microsoft sa v tomto ohľade odvoláva zároveň na výrazy „plug replacement“, „plug-replaceability“, „drop-in“, „funkčný ekvivalent“ a „funkčný klon“. Tvrdí, že takýto stupeň interoperability možno dosiahnuť iba tak, že svojim konkurentom umožní „klonovať“ alebo reprodukovať svoje produkty (alebo ich vlastnosti) a že im oznámi informácie o vnútorných mechanizmoch svojich produktov.
- 213 Microsoft napokon tvrdí, že interoperabilitu viacerých predajcov možno dosiahnuť vďaka metódam, ktoré sa už nachádzajú na trhu.
- 214 Stanovisko Microsoftu opísané vyššie zodpovedá stanovisku, ktoré táto spoločnosť zastávala počas celého správneho konania.
- 215 Vo svojej odpovedi na prvé oznámenie o výhradách zo 17. novembra 2000 Microsoft uvádza, že stupeň interoperability, ktorý zrejme vyžaduje Komisia, nie je v súlade s právom Spoločenstva a na trhu neexistuje. Odvoláva sa konkrétne na desiate odôvodnenie (v jeho anglickej a francúzskej verzii) smernice 91/250 a uvádza, že „programátor operačných systémov pre servery získa plnú interoperabilitu vtedy, keď je z operačného systému Windows pre klientske PC možný prístup k všetkým funkciám jeho programu“ (bod 143 odpovede; pozri aj odôvodnenie č. 751 napadnutého rozhodnutia). Microsoft tvrdí, že Komisia nesprávne definuje interoperabilitu oveľa širšie, keď sa domnieva, že existencia interoperability medzi dvoma softvérovými produktmi vyžaduje, aby všetky funkcie oboch produktov fungovali správne. To by sa totiž rovnalo vyžadovaniu „plug-replaceability“ alebo „klonovania“ (bod 144 odpovede). Microsoft kritizuje skutočnosť, že Komisia sa takto pripája k stanovisku spoločnosti Sun, podľa ktorého by malo byť možné, aby bol server fungu-

júci pod systémom Windows 2000 v počítačovej sieti podniku zloženej z klientskych PC fungujúcich pod systémom Windows nahradený serverom, v ktorom je inštalovaný operačný systém Solaris, a to bez toho, aby to viedlo k zníženiu počtu funkcií, ku ktorým majú užívatelia prístup (body 145 a 162 odpovede). Podľa Microsoftu na dosiahnutie plnej interoperability stačí, aby Microsoft sprístupnil rozhrania exponované operačnými systémami Windows pre klientske PC, ktoré programátori konkurenčných operačných systémov pre servery potrebujú na sprístupnenie funkcií týchto systémov užívateľom klientskych PC používajúcich Windows.

216 Rovnako vo svojej odpovedi na druhé oznámenie o výhradách zo 16. novembra 2001 Microsoft v podstate opakuje tú istú argumentáciu, ktorú už rozvinul vo svojej odpovedi na prvé oznámenie o výhradách, a tvrdí, že výhrady Komisie spočívajú na „nesprávnej definícii interoperability“ (body 149 až 163 odpovede) V tomto ohľade opakuje, že smernica 91/250 nevyžaduje „plug-replaceability“, ale plnú interoperabilitu a že informácie, ktoré už sprístupnil, sú na jej dosiahnutie postačujúce.

217 Vo svojej odpovedi na tretie oznámenie o výhradách zo 17. októbra 2003 Microsoft prijíma v podstate rovnakú argumentačnú líniu, pričom opakuje, že Komisia sa domnieva, že jeho konkurenti musia mať prístup k všetkým informáciám nevyhnutným na to, aby mohli vytvárať „kópie operačných systémov Windows pre servery“, a považuje tak interoperabilitu za rovnocennú klonovaniu (strany 29 až 32 odpovede). Uvádza, že „cieľom interoperability je dostupnosť dostatočných informácií o rozhraniach exponovaných operačnými systémami Windows pre klientske PC a pre servery, ktorá má umožniť, aby produkty konkurentov fungovali s týmito operačnými systémami Windows pre klientske PC a pre servery všetkými spôsobmi, ktorými tieto konkurenčné produkty majú fungovať“ (strana 29 odpovede). V rovnakom zmysle Microsoft uvádza, že „od začiatku uznával, že by mohol vzniknúť problém, pokiaľ ide o právo hospodárskej súťaže, ak by jeho konkurenti neboli schopní vyvíjať operačné systémy pre servery, ktorých funkcie by boli plne prístupné z operačných systémov Windows pre klientske PC“ (strana 63 odpovede). Tvrdí však, že Komisia takýto problém nepreukázala v žiadnom zo svojich troch oznámení o výhradách.

- 218 Komisia, pokiaľ ide o ňu, zastáva stanovisko, že pojem interoperabilita v napadnutom rozhodnutí je v súlade s pojmom uvedeným v smernici 91/250. Odmieťa najmä jednosmerný výklad tohto pojmu Microsoftom.
- 219 Komisia pripúšťa, že už je možná určitá interoperabilita s architektúrou domény Windows, ale tvrdí, že z prieskumu, ktorý uskutočnila, vyplýva, že stupeň interoperability, ktorý možno dosiahnuť vďaka dostupným metódam, je príliš nízky na to, aby konkurentom Microsoftu umožnil úspešne zostať na trhu (poznámka pod čiarou 712 napadnutého rozhodnutia).
- 220 Komisia tvrdí, že v sieťach Windows pre pracovnú skupinu interoperabilita klient-server a interoperabilita server-server spolu úzko súvisia, a domnieva sa, že na to, aby bolo možné dosiahnuť plnú interoperabilitu medzi klientskym PC fungujúcim pod systémom Windows a serverom fungujúcim pod operačným systémom konkuruje Microsoftu, musí Microsoft poskytnúť prístup tak ku komunikačným protokolom klient-server, ako aj ku komunikačným protokolom server-server (odôvodnenia č. 177 až 182 a 689 napadnutého rozhodnutia), vrátane tých, ktoré sú „výlučne“ server-server, teda nie sú implementované v klientskom PC, ale „sú [s ním] spojené z funkčného hľadiska“ (odôvodnenia č. 277, 567 a 690 napadnutého rozhodnutia).
- 221 Komisia popiera, že cieľom napadnutého rozhodnutia je umožniť konkurentom Microsoftu vyvíjať produkty fungujúce vo všetkých ohľadoch ako operačný systém Windows pre servery. V skutočnosti má toto rozhodnutie umožniť „vytváranie konkurenčných produktov, ktoré by fungovali odlišne, ale ktoré by boli schopné rozumieť správam prenášaným príslušnými produktmi Microsoftu“. Podľa Komisie tak konkurenti Microsoftu nepoužijú informácie súvisiace s interoperabilitou na vývoj presne takých istých produktov, ako sú produkty Microsoftu, ale na vývoj zlepšených produktov s „pridanou hodnotou“.

- 222 Súd prvého stupňa v prvom rade konštatuje, že z predchádzajúcich odôvodnení vyplýva, že Microsoft a Komisia sa nezhodujú v tom, či je pojem interoperabilita v napadnutom rozhodnutí v súlade s pojmom uvedeným v smernici 91/250.
- 223 V tomto ohľade treba uviesť, že v odôvodneniach č. 749 až 763 napadnutého rozhodnutia Komisia podrobne vysvetľuje dôvody, pre ktoré je podľa nej jednosmerný výklad pojmu interoperabilita Microsoftom nesprávny.
- 224 Najprv treba zdôrazniť, že vo svojich písomných podaniach Microsoft neuvádza nijaké tvrdenie, ktoré by mohlo spochybniť posúdenie Komisie v tomto ohľade. Uspokojuje sa s tvrdením, že „napadnuté rozhodnutie používa pojem interoperabilita, ktorý je úplne odlišný od pojmu uvedeného v smernici [91/250]“ (bod 95 žaloby), pričom odkazuje na niektoré časti svojich odpovedí v druhom a treťom oznámení o výhradách.
- 225 Následne treba konštatovať, že pojem interoperabilita použitý v napadnutom rozhodnutí — ktorý spočíva v tom, že za interoperabilitu medzi dvoma softvérovými produktmi sa považuje ich schopnosť vymieňať si informácie a vzájomne ich používať, aby tak každý z týchto softvérových produktov mohol fungovať všetkými zamýšľanými spôsobmi — je v súlade s pojmom uvedeným v smernici 91/250.
- 226 Ako to Komisia vysvetľuje v odôvodneniach č. 752 až 754, 759 a 760 napadnutého rozhodnutia, desiate odôvodnenie smernice 91/250 — či už v jeho anglickej, alebo vo francúzskej verzii — nenasvedčuje jednosmernému výkladu, ktorý zastáva Microsoft. Práve naopak, ako veľmi správne zdôrazňuje Komisia v odôvodnení č. 758 napad-

nutého rozhodnutia, toto odôvodnenie jasne vyjadruje, že interoperabilita prirodzene znamená dvojsmerný vzťah, keď uvádza, že „funkcia počítačového programu je komunikovať a pracovať spolu s ostatnými prvkami počítačového systému“. V rovnakom zmysle treba uviesť, že dvanásť odôvodnenie smernice 91/250 definuje interoperabilitu ako „schopnosť vymieňať si informácie a vzájomne používať vymenené informácie“.

227 V každom prípade je dôležité pripomenúť, že to, čo je v tejto veci sporné, je rozhodnutie prijaté na základe článku 82 ES, čiže ustanovenia vyššej právnej sily, ako je smernica 91/250. Otázka, ktorá vzniká v tomto prípade, teda nie je, či pojem interoperabilita v napadnutom rozhodnutí je v súlade s pojmom uvedeným v tejto smernici, ale či Komisia správne určila stupeň interoperability, ktorý by malo byť možné dosiahnuť so zreteľom na ciele článku 82 ES.

228 Súd prvého stupňa v druhom rade pripomína, že Komisia posúdila stupeň interoperability v závislosti od toho, čo bolo podľa nej nevyhnutné na to, aby mohli programátori operačných systémov pre servery pracovnej skupiny konkurujúcich Microsoftu úspešne zostať na trhu (pozri najmä poznámku pod čiarou 712 a odôvodnenie č. 779 napadnutého rozhodnutia).

229 Dôvodnosť tohto prístupu nemožno poprieť. Článok 82 ES sa totiž týka správania jedného alebo viacerých hospodárskych subjektov, ktoré spočíva v zneužití situácie hospodárskej sily umožňujúcej dotknutému subjektu brániť zachovaniu efektívnej hospodárskej súťaže na relevantnom trhu tým, že mu dáva možnosť správať sa v značnej miere nezávisle od svojich konkurentov, zákazníkov a napokon aj spotrebiteľov (rozsudok Súdneho dvora zo 16. marca 2000, *Compagnie maritime belge transports a i./Komisia*, C-395/96 P a C-396/96 P, Zb. s. I-1365, bod 34). Treba pripomenúť aj to, že hoci zistenie dominantného postavenia samo osebe neznamená nijakú

výhradu voči dotknutému podniku, napriek tomu má tento podnik bez ohľadu na dôvody tohto postavenia osobitnú zodpovednosť za to, že svojím správaním nenaruší efektívnu a neskreslenú hospodársku súťaž na spoločnom trhu (rozsudok Súdneho dvora z 9. novembra 1983, Michelin/Komisia, 322/81, Zb. s. 3461, bod 57, a rozsudok Súdu prvého stupňa zo 7. októbra 1999, Irish Sugar/Komisia, T-228/97, Zb. s. II-2969, bod 112). Ak teda bude v tomto prípade preukázané, že existujúci stupeň interoperability neumožňuje programátorom operačných systémov pre servery konkurujúcich Microsoftu zostať úspešne na trhu týchto operačných systémov, vyplynie z toho, že dochádza k narušeniu efektívnej hospodárskej súťaže na tomto trhu.

230 Z napadnutého rozhodnutia vyplýva, že na základe tohto prístupu a na základe skutkovej a technickej analýzy dotknutých produktov a technológií, ako aj spôsobu, akým sa dosahuje interoperabilita v sieťach Windows pre pracovnú skupinu, sa Komisia domnievala, že na to, aby mohli konkurenčné operačné systémy úspešne konkurovať operačným systémom Windows pre servery pracovnej skupiny, musia byť schopné spolupracovať s architektúrou domény Windows rovnocenne s operačnými systémami Windows pre servery pracovnej skupiny (pozri v tomto zmysle najmä odôvodnenia č. 182 a 282 napadnutého rozhodnutia).

231 Interoperabilita takto vyžadovaná Komisiou má dve neoddeliteľné zložky, a to interoperabilitu klient-server na jednej strane a interoperabilitu server-server na druhej strane (odôvodnenia č. 177 až 182 a 689 napadnutého rozhodnutia).

232 Komisia sa rovnako domnieva, že keď je operačný systém pre servery pracovnej skupiny konkurujúci Microsoftu inštalovaný v serveri siete Windows pre pracovnú skupinu, musí byť schopný nielen poskytovať klientskym PC používajúcim Windows všetky funkcie, ktoré obsahuje, ale musí byť aj schopný využívať všetky funkcie ponúkané týmito klientskymi PC.

233 So zreteľom na tieto rozličné skutočnosti si Komisia najmä myslí, že server, v ktorom je inštalovaný operačný systém pre servery pracovnej skupiny konkurujúci Microsoftu, musí byť schopný správať sa v doméne Windows používajúcej Active Directory ako radič domény, nielen ako členský server, a v dôsledku toho musí byť schopný podieľať sa na mechanizme multimaster replikácie s ostatnými radičmi domény.

234 Súd prvého stupňa sa domnieva, že na rozdiel od toho, čo tvrdí Microsoft, nemožno zo stupňa interoperability takto vyžadovaného Komisiou vyvodiť, že Komisia skutočne chce, aby konkurenčné operačné systémy pre servery fungovali vo všetkých ohľadoch ako operačný systém Windows pre servery, a teda aby konkurenti Microsoftu boli schopní „klonovať“ alebo reprodukovat' jeho produkty alebo niektoré ich vlastnosti.

235 Takto formulované tvrdenia Microsoftu spočívajú na nesprávnom pochopení napadnutého rozhodnutia.

236 V tomto ohľade je potrebné uviesť, že podľa odôvodnenia č. 1003 napadnutého rozhodnutia je jeho cieľom „zabezpečiť, aby konkurenti Microsoftu vyvíjali produkty, ktoré spolupracujú s architektúrou domény Windows, ktorá je natívne integrovaná v dominantnom produkte predstavovanom operačným systémom Windows pre klientske PC, a tak mohli úspešne konkurovať operačnému systému pre servery pracovnej skupiny Microsoftu“.

237 Ako Komisia podrobnejšie vysvetlila na pojednávaní, dosiahnutie tohto cieľa predpokladá, aby konkurujúce operačné systémy pre servery pracovnej skupiny boli schopné prijať určitú správu z operačného systému Windows pre klientske PC alebo pre servery pracovnej skupiny a náležite na ňu odpovedať za rovnakých podmienok

ako operačný systém Windows pre servery pracovnej skupiny, ako aj dosiahnuť, aby operačné systémy Windows pre klientske PC alebo pre servery pracovnej skupiny reagovali na túto odpoveď rovnako, ako keby pochádzala z operačného systému Windows pre servery pracovnej skupiny.

238 Vykonanie takýchto operácií nevyžaduje, aby operačné systémy pre servery pracovnej skupiny konkurujúce Microsoftu fungovali vnútorne úplne rovnako ako operačné systémy Windows pre pracovné skupiny.

239 Tieto rozličné úvahy nie sú v rozpore s časťami odôvodnení č. 669 a 679 napadnutého rozhodnutia, ktoré cituje Microsoft (pozri bod 126 vyššie). V prvej časti sa Komisia obmedzuje na konštatovanie, že stupeň interoperability s architektúrou domény Windows, ktorý môžu operačné systémy pre servery pracovnej skupiny konkurujúce Microsoftu dosiahnuť využitím štandardných protokolov, je nižší ako stupeň interoperability dosahovaný operačnými systémami Windows pre servery pracovnej skupiny. V druhej časti Komisia iba uvádza, že operačné systémy pre servery pracovnej skupiny konkurujúce Microsoftu majú schopnosť prístupit' k funkciám operačných systémov Windows pre klientske PC a pre servery pracovnej skupiny iba v menšom rozsahu ako operačné systémy Windows pre servery pracovnej skupiny.

240 V rovnakej súvislosti treba odmietnuť tvrdenie Microsoftu, že cieľom napadnutého rozhodnutia je, aby jeho konkurenti vyvíjali presne také isté produkty, ako sú operačné systémy Windows pre servery pracovnej skupiny. Ako bude podrobnejšie vysvetlené v bodoch 653 až 658 nižšie pri preskúmaní okolností týkajúcej sa vytvorenia nového produktu, cieľom, ktorý sleduje Komisia, je odstrániť prekážku, ktorú pre konkurentov Microsoftu predstavuje nedostatočný existujúci stupeň interoperability s architektúrou domény Windows, a tak umožniť týmto konkurentom

ponúkať operačné systémy pre servery pracovnej skupiny, ktoré sa líšia od operačných systémov Microsoftu vo významných parametroch, ako sú najmä bezpečnosť, spoľahlivosť, rýchlosť vykonania úloh alebo inovačný charakter niektorých funkcií.

241 Treba tiež zdôrazniť, ako navyše výslovne uznáva vo svojich písomných podaniach samotný Microsoft (pozri napríklad body 14 a 48 repliky), že jeho konkurenti nebudú schopní vyvíjať produkty predstavujúce „klony“ alebo reprodukcie operačných systémov Windows pre servery pracovnej skupiny na základe prístupu k informáciám súvisiacim s interoperabilitou, ktorých sa týka napadnuté rozhodnutie. Ako bolo uvedené v bodoch 192 až 206 vyššie, tieto informácie sa nevzťahujú na zdrojový kód Microsoftu. Článok 5 napadnutého rozhodnutia predovšetkým neukladá Microsoftu povinnosť sprístupniť svojim konkurentom podrobnosti implementácie.

242 Treba dodať že konkurenti Microsoftu, ako bude podrobnejšie vysvetlené v bode 658 nižšie pri preskúmaní okolnosti týkajúcej sa nového produktu, by nemali žiadny záujem na vyvíjaní presne takých istých operačných systémov pre servery pracovnej skupiny, ako sú operačné systémy Microsoftu.

243 Nemožno súhlasiť ani s tvrdením Microsoftu, že z vyhlásení podnikov, ktoré táto spoločnosť predložila počas správneho konania, vyplýva, že medzi operačnými systémami Windows pre klientske PC a pre servery na jednej strane a konkurenčnými operačnými systémami pre servery na druhej strane už existuje vysoký stupeň interoperability, a to vďaka používaniu metód, ktoré sa už nachádzajú na trhu.

244 V tomto ohľade stačí uviesť, že tieto vyhlásenia už boli úplne preskúmané v napadnutom rozhodnutí (pozri najmä odôvodnenia č. 357, 358, 440 až 444, 511, 513, 595, 598, 602, 628, 702 a 707) a že Microsoft neuvádza nijaké konkrétne tvrdenie, ktoré by mohlo preukázať, že posúdenie Komisie je nesprávne. Ako zdôrazňuje Komisia v odôvodnení č. 707 napadnutého rozhodnutia, tieto vyhlásenia sa v podstate týkajú organizácií, ktoré v značnej miere prijali „riešenie Windows“ pre svoju sieť pracovnej skupiny.

245 Tvrdenie Microsoftu, že zo správ Mercer vyplýva, že podniky si nevyberajú operačné systémy pre servery na základe úvah spojených s ich interoperabilitou s operačnými systémami Windows pre klientske PC a pre servery, je nesprávne, ako bude podrobnejšie vysvetlené v bodoch 401 až 412 nižšie.

— O rozsahu článku 5 písm. a) napadnutého rozhodnutia

246 Článok 5 písm. a) napadnutého rozhodnutia sa týka úplných a správnych špecifikácií všetkých protokolov implementovaných v operačných systémoch Windows pre servery pracovnej skupiny, ktoré sú používané servermi, v ktorých sú inštalované tieto systémy preto, aby sieťam Windows pre pracovné skupiny poskytovali služby pracovnej skupiny.

247 Ako vyplýva z technických a zo skutkových zistení vykonaných v bodoch 154 až 191 vyššie, správne fungovanie sietí Windows pre pracovnú skupinu spočíva na architektúre spojení a interakcií klient-server, ako aj server-server.

248 Ako upresňuje Komisia v odôvodnení č. 999 napadnutého rozhodnutia, povinnosť sprístupnenia uvedená v tomto rozhodnutí „zahŕňa zároveň priame prepojenie a interakciu medzi serverom pracovnej skupiny fungujúcim pod systémom Windows a klientskym PC fungujúcim pod systémom Windows, ako aj prepojenie a interakciu medzi týmito zariadeniami, ktoré sú nepriame a prechádzajú cez jeden alebo niekoľko ďalších serverov pracovnej skupiny fungujúcich pod systémom Windows“.

249 Špecifikácie, ktoré musí Microsoft zdokumentovať a sprístupniť svojim konkurentom, sa týkajú rovnako komunikačných protokolov klient-server, ktoré sú implementované v operačných systémov Windows pre klientske PC i v operačných systémoch Windows pre servery pracovnej skupiny, ako aj komunikačných protokolov server-server.

250 Treba upresniť, že informácie, ktoré je Microsoft povinný sprístupniť svojim konkurentom podľa článku 5 písm. a) napadnutého rozhodnutia, musia najmä umožniť, aby počítače, v ktorých sú inštalované operačné systémy pre servery pracovnej skupiny jeho konkurentov, mali v doméne Windows používajúcej Active Directory úlohu členského servera alebo úlohu radiča domény, čiže sa podieľali na mechanizme multimaster replikácie. Opatrenie na nápravu stanovené v tomto ustanovení sa teda týka najmä komunikácií medzi servermi v „modrej bubline“.

251 Takto upresnený rozsah článku 5 napadnutého rozhodnutia vyplýva z mnohých odôvodnení tohto rozhodnutia, a to najmä z odôvodnení č. 194 až 198, 206, 564 a 690.

252 V odôvodneniach č. 194 až 198 napadnutého rozhodnutia Komisia medzi ďalšími príkladmi informácií súvisiacich s interoperabilitou uvádza, že Microsoft odmieta

sprístupniť spoločnosti Sun, ako aj svojim konkurentom niektoré informácie týkajúce sa mechanizmu replikácie používaného Active Directory.

- 253 V odôvodnení č. 206 napadnutého rozhodnutia Komisia výslovne odmieta tvrdenie Microsoftu uvedené v jeho odpovedi na druhé oznámenie o výhradách zo 16. novembra 2001, že „vlastnosti replikácie a globálneho katalógu Active Directory sa netýkajú interoperability“. V tomto ohľade vysvetľuje, že „radič domény v doméne Active Directory (čistý režim) replikuje údaje uložené v adresári Active Directory s údajmi uloženými do Active Directory iných radičov domény cez určité synchronizačné protokoly“. Takisto uvádza, že vďaka ostatným protokolom, ktorých špecifikácie predstavujú informácie súvisiace s interoperabilitou, sú údaje globálneho katalógu vymieňané medzi radičmi domény „lesa“.
- 254 Rovnako odôvodnenie č. 564 napadnutého rozhodnutia v časti, v ktorej sa odvoláva na skutočnosť, že Microsoft „trval na svojom odmietnutí“ po tom, čo dostal sťažnosť spoločnosti Sun a tri oznámenia o výhradách prijaté Komisiou, odkazuje na odôvodnenie č. 194 a nasl.
- 255 Treba tiež uviesť, že v odôvodnení č. 690 napadnutého rozhodnutia Komisia vysvetľuje, že MCPP „sa nezaoberá širšou otázkou, o ktorú ide v tomto prípade“, predovšetkým preto, lebo sa netýka protokolov, ktoré sú „výlučne“ server-server, ale ktoré sú z funkčného hľadiska spojené s klientskymi PC, vrátane „replikačných protokolov medzi radičmi domény a protokolov spojených s globálnym katalógom“.
- 256 Treba dodať, že Microsoft v rovnakom zmysle vykladá rozsah článku 5 písm. a) napadnutého rozhodnutia. V žalobe na preukázanie inovačného charakteru komunikačných protokolov, o ktorých musí oznámiť informácie svojim konkurentom, uvádza

práve mechanizmus multimaster replikácie používaný Active Directory (pozri najmä stanovisko pána Campbella-Kellyho s názvom *Commentary on Innovation in Active Directory* nachádzajúce sa v prílohe A.20 žaloby). Tak isto v replike sa na tento účel opiera hlavne o protokol DRS, ktorý Active Directory používa najmä na vykonávanie replikačných funkcií (pozri predovšetkým stanovisko pána Leesa uvedené v bode 205 vyššie). Vo svojom stanovisku pán Lees najmä vysvetľuje, že protokol DRS vytvorený Microsoftom zlučuje rad nových vlastností, a to „môže súčasne kombinovať aktualizácie z viacerých serverov; je integrovaný v štandardnom protokole Domain Naming Service (DNS) (pre názov) a v protokole Kerberos (pre vzájomné overenie totožnosti); prenáša informácie opisujúce spôsob, akým daný podnik štruktúroval svoju adresárovú službu; prenáša informácie o úlohe, ktorú majú niektoré servery v správe adresárovej služby, a automaticky oznamuje aktualizácie adresára medzi servermi“. Pán Lees upresňuje, že protokol DRS je iba jedným z množstva komunikačných protokolov, ktoré musí Microsoft sprístupniť svojim konkurentom podľa napadnutého rozhodnutia. Uvádza aj tieto protokoly: Microsoft Remote Procedure Call (MSRPC), Network Authentication (Kerberos extensions), Dfs a File Replication Service (FRS).

257 Napokon treba uviesť, že vyššie upresnený rozsah článku 5 napadnutého rozhodnutia sa vzťahuje aj na informácie, ktoré požadovala spoločnosť Sun v liste z 15. septembra 1998. Ako totiž bude podrobnejšie vysvetlené v bodoch 737 až 749 nižšie, cieľom žiadosti spoločnosti Sun bola najmä schopnosť jej operačného systému pre servery pracovnej skupiny Solaris správať sa ako úplne kompatibilný radič domény v sieťach Windows pre pracovnú skupinu Windows 2000 alebo ako členský server (predovšetkým ako server súborov alebo tlač) úplne kompatibilný s architektúrou domény Windows.

258 Okrem toho treba ako nedôvodné odmietnuť tvrdenie Microsoftu, že rozsah opatrenia na nápravu stanoveného v článku 5 písm. a) napadnutého rozhodnutia nie je v súlade so „štandardom interoperability“, ktorý Komisia použila na posúdenie významu „alternatívnych metód interoperability“ (pozri body 125 až 129 vyššie).

- 259 Toto tvrdenie spočíva totiž na nesprávnom názore, že Komisia chápe interoperabilitu ako schopnosť konkurentov Microsoftu zabezpečiť, aby ich operačné systémy pre servery pracovnej skupiny fungovali úplne rovnako ako operačné systémy Windows, a chce umožniť týmto konkurentom ich klonovanie (pozri body 234 až 242 vyššie).
- 260 Je namieste dodať, že na rozdiel od toho, čo tvrdí Microsoft, stanovisko, ktoré Komisia obhajovala vo svojich písomných podaniach a ktoré sa týkalo stupňa interoperability vyžadovaného v tomto prípade a rozsahu opatrenia na nápravu stanoveného v článku 5 písm. a) napadnutého rozhodnutia, úplne zodpovedá stanovisku, ktoré zaujala v napadnutom rozhodnutí. Microsoft sa navyše nemôže odvolávať na vyhlásenia, ktoré urobili vedľajší účastníci konania počas výsluchu v konaní o nariadenie predbežného opatrenia, aby pripísal Komisii určitý výklad napadnutého rozhodnutia. Treba ešte pripomenúť, že podľa judikatúry sa zákonnosť aktu Spoločenstva posudzuje na základe skutkových a právnych okolností existujúcich v čase prijatia aktu (rozsudky Súdneho dvora zo 7. februára 1979, France/Komisia, 15/76 a 16/76, Zb. s. 321, body 7 a 8, a Súdu prvého stupňa z 12. decembra 1996, Altmann a i./Komisia, T-177/94 a T-377/94, Zb. s. II-2041, bod 119).
- 261 Napokon treba ako nedôvodnú odmietnuť aj argumentáciu založenú na mechanizme multimaster replikácie a „modrej bubline“, ktorú Microsoft uplatnil na pojednávaní.
- 262 Touto argumentáciou sa Microsoft pokúša preukázať, že cieľ napadnutého rozhodnutia nemožno dosiahnuť úplne bez toho, aby sprístupnil svojim konkurentom niektoré informácie týkajúce sa vnútorných mechanizmov jeho operačných systémov pre servery a predovšetkým algoritmov, čiže informácie, ktoré idú nad

rámec informácií uvedených v tomto rozhodnutí. Microsoft zakladá svoju argumentáciu na tvrdení, že na to, aby mohol byť radič domény fungujúci s konkurenčným operačným systémom pre servery pracovnej skupiny zaradený do „modrej bubliny“ zloženej z radičov domény, v ktorých je inštalovaný operačný systém Windows pre servery pracovnej skupiny používajúci Active Directory, je potrebné, aby tieto rozličné operačné systémy mali rovnakú vnútornú logiku.

263 V prvom rade treba uviesť, že Microsoft nepreukazuje, že na to, aby mohli jeho operačné systémy pre servery pracovnej skupiny a operačné systémy jeho konkurentov spolu fungovať v „modrej bubline“, musia mať povinne rovnakú vnútornú logiku.

264 V druhom rade nie je preukázané ani to, že aj keby sa takáto zhoda vyžadovala, nevyhnutne by to znamenalo, že Microsoft musí oznámiť svojim konkurentom informácie týkajúce sa vnútorných mechanizmov svojich produktov a predovšetkým algoritmov. V tomto ohľade treba pripomenúť, že v stanovisku priloženom k replike jeden z expertov Microsoftu pri opise protokolu DRS, ktorý sa používa pre mechanizmus multimaster replikácie, sám rozlišuje medzi „protokolmi používanými na komunikácie medzi servermi“ a „algoritmami/pravidlami rozhodovania, ktoré fungujú vnútorne v každom serveri“, a následne uvádza, že sú to protokoly, ktoré treba sprístupniť podľa článku 5 napadnutého rozhodnutia (pozri bod 205 vyššie).

265 V treťom rade, pokiaľ ide o algoritmus „Intersite Topology“, ktorý Microsoft konkrétne uviedol na pojednávaní, je celkom možné, ako vysvetlila Komisia na pojednávaní, že konkurenti majú byť iba schopní implementovať algoritmus, ktorý vedie k rovnakému výsledku. Inými slovami, Microsoft nemusí poskytnúť žiadne informácie o implementácii tohto algoritmu vo svojich operačných systémoch pre servery

pracovnej skupiny, ale môže sa obmedziť na poskytnutie všeobecného opisu tohto algoritmu, pričom nechá na svojich konkurentoch, aby z neho vyvinuli svoju vlastnú implementáciu.

266 Z uvedeného treba vyvodiť záver, že neexistuje nijaký nesúlad medzi rozsahom článku 5 písm. a) napadnutého rozhodnutia a „štandardom interoperability“, ktorý v ňom Komisia použila.

c) O tvrdení, že komunikačné protokoly Microsoftu sú chránené právami vyplývajúcimi z duševného vlastníctva

Tvrdenia účastníkov konania

267 Microsoft najprv uvádza rad tvrdení na to, aby preukázal, že jeho komunikačné protokoly sú z technologického hľadiska inovačné. Vysvetľuje najmä, že tieto protokoly sú často vyvíjané v súvislosti s vykonávaním špecifických úloh operačnými systémami pre servery a že sú úzko spojené so spôsobom vykonávania týchto úloh. Udelenie licencií týkajúcich sa týchto komunikačných protokolov by teda nevyhnutne znamenalo, že by musel svojim konkurentom oznámiť informácie o vnútorných vlastnostiach operačných systémov pre servery, s ktorými sú tieto komunikačné protokoly používané. Microsoft dodáva, že na vývoj a zlepšovanie komunikačných protokolov využíva veľký počet inžinierov a významné finančné zdroje.

268 Microsoft zvlášť zdôrazňuje inovačnú povahu Active Directory, a to po tom, čo uviedol, že adresárové služby predstavujú podstatný konkurenčný faktor na trhu

operačných systémov pre servery pracovnej skupiny. V tomto ohľade odkazuje na správu vypracovanú jedným zo svojich expertov, pánom Campbellom-Kellym, kde tento expert opisuje inovácie, ktoré má Active Directory, a najmä „jeho metódu replikácie v rôznych serveroch v počítačovej sieti“ (príloha A.20 žaloby). Odkazuje aj na stanovisko pána Leesa, nachádzajúce sa v prílohe C.4 repliky (pozri body 205 a 256 vyššie), v ktorom pán Lees opisuje inovačné aspekty jedného z protokolov používaných Active Directory, a to protokolu DRS, o ktorom sa Microsoft domnieva, že má povinnosť oznámiť informácie svojim konkurentom podľa napadnutého rozhodnutia. Microsoft napokon poukazuje na prílohu C.8.1 repliky, v ktorej jeden z jeho inžinierov, pán Hirst, opisuje viaceré špecifikácie týkajúce sa mechanizmu multi-master replikácie používaného Active Directory, o ktorých Microsoft tvrdí, že ich podľa napadnutého rozhodnutia musí zdokumentovať.

269 Microsoft napokon uvádza množstvo tvrdení na preukázanie toho, že jeho komunikačné protokoly sú chránené právami vyplývajúcimi z duševného vlastníctva.

270 V prvom rade uvádza, že inovačné aspekty týchto komunikačných protokolov sú patentovateľné. Tvrdí, že na ne získal viacero patentov v Európe a v Spojených štátoch a že tam stále prebiehajú konania o približne dvadsiatich prihláškach patentu. Okrem toho, odvolávajúc sa na dve stanoviská pána Knauera (príloha A.21 žaloby a príloha C.6 repliky), advokáta špecializovaného na oblasť patentového práva, tvrdí, že článok 5 napadnutého rozhodnutia obsahuje nútené udelenie licencie na patent.

271 V druhom rade Microsoft tvrdí, že špecifikácie komunikačných protokolov server-server, ktoré podľa napadnutého rozhodnutia musí zdokumentovať a sprístupniť svojim konkurentom, sú chránené autorským právom.

272 V replike Microsoft uvažuje o otázke ochrany autorským právom z dvoch rôznych pohľadov. Na jednej strane sa odvoláva na pojmy „nútené vytvorenie“ a „nútené zverejnenie“, pričom tvrdí, že ak by mu napadnuté rozhodnutie neukladalo takú povinnosť, nevyvíjal by dotknuté špecifikácie ani by na ne neudelil licenciu svojim konkurentom. Na druhej strane, odvolávajúc sa na článok 4 smernice 91/250, nastoľuje otázku „spracovania alebo zmeny chránených diel“. Uvádza najmä, že konkurent, ktorý by využil tieto špecifikácie na to, aby umožnil svojmu operačnému systému pre servery spolupracovať s časťami operačných systémov Windows pre servery, ktoré poskytujú služby pracovnej skupiny, by takto nevytvoril „odlišné dielo“.

273 V treťom rade Microsoft tvrdí, že komunikačné protokoly sú obchodným tajomstvom veľkej hodnoty. V tomto ohľade najmä uvádza, že svoje komunikačné protokoly klient-server sprístupňuje iba prostredníctvom licenčných dohôd, ktoré upravujú povinnosť dôvernosti a v ktorých je uznané jeho postavenie majiteľa tejto technológie. Zdôrazňuje, že obchodné tajomstvo predstavuje formu priemyselného vlastníctva a že jeho ochrana je vecou vnútroštátneho práva. Napokon odmieta názor obhajovaný Komisiou, že podnik utrpí menej vážnu ujmu, keď musí prezradiť obchodné tajomstvo, ako keď je zaviazaný strpieť porušovanie svojich patentov alebo autorských práv.

274 Z predchádzajúcich úvah Microsoft vyvodzuje záver, že povinnosť udeliť svojim konkurentom licencie na špecifikácie svojich komunikačných protokolov ho zbavuje výhody vyplývajúcej z významnej investície a výskumného a vývojárskeho úsilia, ktoré venuje vytváraniu a zlepšovaniu komunikačných protokolov. Navyše to znižuje tak jeho motiváciu, ako aj motiváciu jeho konkurentov investovať do komunikačných protokolov.

275 Komisia popiera rozličné tvrdenia uvedené v bodoch 267 až 274 vyššie.

276 Komisia najprv odmieta tvrdenia Microsoftu, že dotknuté komunikačné protokoly majú inovačnú povahu a že udelenie licencie na ne by znamenalo oznámenie informácií o vnútorných vlastnostiach jeho operačných systémov pre servery pracovnej skupiny. Domnieva sa najmä, že dokumenty, ktoré vypracoval pán Lees (príloha C.4 repliky) a pán Hirst (príloha C.8.1 repliky), nepreukazujú, že tieto informácie obsahujú „akúkoľvek inováciu majúcu vnútornú hodnotu“. Komisia odkazuje na dve správy vypracované jej konzultantom OTR (prílohy D.2 a D.3 dupliky), kde OTR komentuje dokumenty, ktoré vypracovali páni Lees a Hirst, a vysvetľuje, prečo myšlienky a princípy, ktoré sú základom dotknutých komunikačných protokolov, nie sú nové.

277 Následne Komisia odmieta názor Microsoftu, že jeho komunikačné protokoly sú chránené právami vyplývajúcimi z duševného vlastníctva a že napadnuté rozhodnutie znamená nútené udelenie licencií.

278 V prvom rade Komisia tvrdí, že Microsoft nepreukazuje, že údajné inovácie predstavované dotknutými komunikačnými protokolmi sú chránené patentom. Navyše niekoľko skutočností podľa nej preukazuje, že odmietnutie Microsoftu nebolo odôvodnené dôvodmi súvisiacimi s ochranou jeho patentov. V tomto ohľade Komisia zvlášť uvádza, že až na konci správneho konania, teda niekoľko týždňov pred prijatím napadnutého rozhodnutia, a na jej naliehanie Microsoft označil patent (patent EP 0669020).

279 V druhom rade Komisia odmieta tvrdenia o autorskom práve, ktoré uplatňuje Microsoft. Uvádza najmä, že nevylučuje, že špecifikácie uvedené v napadnutom rozhodnutí môžu byť ako také chránené autorským právom. Upresňuje však, že to neznamená, že použitie „takto zdokumentovaných“ informácií pri ich implementácii v operačnom systéme predstavuje porušenie autorského práva. Implementácia špecifikácie nie je totiž rozmnoženinou, ale vedie k vytvoreniu zjavne odlišného diela. Okrem toho

Komisia trvá na tom, že otázka, či sú špecifikácie chránené autorským právom, je svojou povahou úplne vedľajšia, pričom pripomína, že v centre prejednávanej veci je povinnosť uložená Microsoftu sprístupniť informácie a povoliť ich používanie, čo nevyhnutne znamená vypracovanie dokumentu. Komisia napokon poznamenáva, že Microsoft uplatnil dve nové tvrdenia týkajúce sa otázky autorského práva v replike (pozri bod 272 vyššie), a domnieva sa, že treba vysloviť neprípustnosť týchto tvrdení podľa článku 48 ods. 2 rokovacieho poriadku. Komisia si v každom prípade myslí, že tieto tvrdenia nie sú dôvodné.

280 V treťom rade Komisia uznáva, že informácie, ktoré podľa napadnutého rozhodnutia musí Microsoft sprístupniť, boli až doteraz utajované pred jeho konkurentmi na trhu operačných systémov pre servery pracovnej skupiny. Domnieva sa však, že analógia, ktorú Microsoft robí medzi „obchodným tajomstvom“ a právami vyplývajúcimi z duševného vlastníctva „stanovenými zákonom“, nie je zrejmalá. V tomto ohľade Komisia tvrdí, že judikatúra týkajúca sa núteného udeľovania licencií sa ako taká neuplatňuje na obchodné tajomstvo a že ochrana obchodného tajomstva vo vnútroštátnom práve je obvykle obmedzenejšia ako ochrana poskytovaná autorskému právu alebo patentom. Uvádza, že aj keď môže existovať domnienka oprávnenosti odmietnutia udeliť licenciu na právo duševného vlastníctva „stanovené zákonom“, naopak, oprávnenosť zverejnenia tajomstva, ktorého existencia závisí iba od jednostranného obchodného rozhodnutia, v práve hospodárskej súťaže viac závisí od skutkového stavu daného prípadu a najmä od prítomných záujmov. V prejednávanej veci hodnota dotknutého „tajomstva“ nespočíva v tom, že predstavuje inováciu, ale v tom, že patrí dominantnému podniku.

281 SIIA, ktorá uplatňuje v podstate rovnaké tvrdenia, ako v tomto ohľade rozvinula Komisia, tvrdí, že Microsoft nepreukazuje, že napadnuté rozhodnutie poškodzuje jeho práva vyplývajúce z duševného vlastníctva a znamená nútené udelenie licencií.

282 FSFE tvrdí, že „technológia“, ktorú Microsoft odmieta sprístupniť svojim konkurentom, nie je ani nová, ani inovačná. Vysvetľuje, že politikou Microsoftu je prijať existujúce protokoly a následne v nich urobiť nepodstatné a zbytočné zmeny s cieľom zabrániť interoperabilite. Poukazuje najmä na tieto protokoly CIFS/SMB (Common Internet File System/Server Message Block), DCE/RPC (Distributed Computing Environment/Remote Procedure Call), Kerberos 5 a LDAP.

Posúdenie Súdom prvého stupňa

283 Hoci účastníci konania sa tak vo svojich písomných podaniach, ako aj na pojednávaní zoširoka vyjadrovali k otázke práv duševného vlastníctva, ktoré sa vzťahovali na komunikačné protokoly Microsoftu alebo ich špecifikácie, Súd prvého stupňa sa domnieva, že na rozhodnutie v tejto veci nie je potrebné, aby rozhodol o tejto otázke.

284 Tvrdenia, ktoré Microsoft vyvodzuje z údajných práv duševného vlastníctva, totiž nemôžu ako také ovplyvniť zákonnosť napadnutého rozhodnutia. Komisia bez toho, aby zaujala stanovisko k dôvodnosti týchto tvrdení, prijala svoje rozhodnutie s tým, že predpokladala, že Microsoft mohol v tomto prípade uplatňovať takéto práva. Inými slovami, Komisia vychádzala z predpokladu, že je možné, že správanie, o ktoré ide v tejto veci, čo sa týka prvého problému, nie je iba odmietnutím dodať výrobok alebo službu nevyhnutnú na výkon danej činnosti, ale odmietnutím udeliť tretím osobám licenciu týkajúcu sa práv duševného vlastníctva, čím si zvolila najprísnejšie právne riešenie, čiže riešenie najpriaznivejšie pre Microsoft (pozri body 312 až 336 nižšie). Komisia teda ani nekonštatovala, ani nevyhlásila, že správanie vytýkané Microsoftu bolo odmietnutím udeliť licenciu a že opatrenie na nápravu stanovené v článku 5 napadnutého rozhodnutia obsahovalo nútené udelenie licencií.

285 V odôvodnení č. 190 napadnutého rozhodnutia Komisia uvádza, že počas správneho konania sa Microsoft odvolával na existenciu práv duševného vlastníctva, ako aj na skutočnosť, že informácie súvisiace s interoperabilitou predstavujú obchodné tajomstvo. Uvádza, že nie je vylúčené, že Microsoft sa môže opierať o tieto práva, aby zabránil spoločnosti Sun implementovať príslušné špecifikácie v jej vlastných produktoch. Pripúšťa tiež, že je možné, že tieto špecifikácie obsahujú inovácie a sú obchodným tajomstvom. Komisia všeobecnejšie konštatuje, že nemožno vylúčiť, že nariadenie, aby Microsoft sprístupnil informácie súvisiace s interoperabilitou tretím osobám a aby im umožnil ich využitie, poškodí slobodný výkon jeho práv duševného vlastníctva. Toto posledné konštatovanie opakuje v odôvodnení č. 546 napadnutého rozhodnutia. V poznámke pod čiarou 249 napadnutého rozhodnutia Komisia vysvetľuje, že „v každom prípade, keďže príslušné špecifikácie nie sú prístupné, je [pre ňu] nemožné určiť, v akom rozsahu sú tvrdenia Microsoftu týkajúce sa jeho práv duševného vlastníctva odôvodnené“.

286 Navyše v odôvodneniach č. 1003 a 1004 napadnutého rozhodnutia Komisia pri opise rozsahu opatrenia určeného na nápravu zneužívajúceho odmietnutia vytýkaného Microsoftu zdôrazňuje na jednej strane, že toto opatrenie sa týka iba špecifikácií rozhrania, a nie zdrojového kódu, a na druhej strane, že chce, aby boli konkurenti Microsoftu oprávnení implementovať sprístupnené špecifikácie vo svojich operačných systémoch pre servery pracovnej skupiny. Uvádza tak najmä, že „špecifikácie nebudú rozmnožované, spracovávané, upravované ani menené, ale tretie osoby ich použijú na programovanie svojich vlastných rozhraní v súlade s týmito špecifikáciami“ (odôvodnenie č. 1004 napadnutého rozhodnutia). Komisia končí tvrdením, že „v každom prípade, aj keby [napadnuté] rozhodnutie malo mať za následok, že sa od Microsoftu bude vyžadovať, aby sa zdržal plného výkonu niektorých svojich práv duševného vlastníctva, bolo by to odôvodnené nevyhnutnosťou ukončiť zistené zneužitie“ (odôvodnenie č. 1004 napadnutého rozhodnutia).

287 Vo svojich písomných podaniach Komisia uvádza tvrdenia v rovnakom zmysle. V duplike považuje za „klamlivé“ tvrdenie Microsoftu v jeho replike, že „[napadnuté] rozhodnutie ukladá [Microsoftu], aby udelil licenciu na všetky práva vyplývajúce

z duševného vlastníctva, ktoré môžu byť potrebné na implementáciu špecifikácií v jeho vlastných produktoch“. V tomto ohľade najprv upresňuje, že „napadnuté rozhodnutie ukladá Microsoftu, aby udelil právo na používanie špecifikácií na účely vytvorenia interoperabilných produktov“, a že „v rozsahu, v akom [táto povinnosť] môže obmedzovať schopnosť Microsoftu dosiahnuť plné rešpektovanie niektorých jeho [práv duševného vlastníctva], je odôvodnená potrebou ukončiť porušenie“. Komisia zdôrazňuje, že „[napadnuté] rozhodnutie nezaujíma stanovisko k tomu, či [práva vyplývajúce z duševného vlastníctva] Microsoftu sú, alebo nie sú dotknuté“. Ďalej upresňuje, že z toho napriek tomu nemožno vyvodiť, že odmietnutie vytýkané Microsoftu je odôvodnené výkonom práv duševného vlastníctva ani že v tejto veci ide o nútené udelenie licencií. Ani spis, ani žaloba totiž neobsahujú skutočnosti, ktoré by preukazovali, že je to tak a predovšetkým že „konkurenti potrebujú licenciu, ktorá im dáva prístup k niektorým [právam vyplývajúcim z duševného vlastníctva] Microsoftu, aby zabezpečili interoperabilitu s architektúrou domény Windows“.

288 Treba tiež uviesť, že Komisia v odpovedi na jednu z písomných otázok, ktoré jej položil Súd prvého stupňa, potvrdila, že v napadnutom rozhodnutí nie je vôbec uvedené, že informácie súvisiace s interoperabilitou nie sú chránené patentom alebo autorským právom, alebo naopak, že sú chránené. Domnievala sa, že nie je potrebné, aby sa vyjadřila k tejto otázke, keďže v každom prípade „podmienky na konštatovanie zneužitia a na uloženie opatrenia na nápravu [stanoveného v článku 5 napadnutého rozhodnutia] boli splnené bez ohľadu na to, či informácie sú, alebo nie sú chránené akýmkoľvek patentom alebo autorským právom“.

289 Z predchádzajúcich úvah vyplýva, že dôvodnosť prvej časti žalobného dôvodu treba posúdiť na základe predpokladu, že protokoly, o ktoré ide, alebo ich špecifikácie sú chránené právami vyplývajúcimi z duševného vlastníctva alebo predstavujú obchodné tajomstvo, ktoré treba považovať za rovnocenné s právami vyplývajúcimi z duševného vlastníctva.

290 Z toho vyplýva, že centrálnou otázkou, o ktorej treba rozhodnúť v rámci tejto časti žalobného dôvodu, je otázka, či — ako tvrdí Komisia a popiera Microsoft — sú v tomto prípade splnené podmienky, ktoré umožňujú prinútiť podnik v dominantnom postavení, aby udelil licenciu týkajúcu sa práv duševného vlastníctva.

d) O argumentácii v pravom zmysle slova uplatnenej na podporu prvej časti žalobného dôvodu

i) O okolnostiach, vo vzťahu ku ktorým treba analyzovať vytýkané správanie

Tvrdenia účastníkov konania

291 Microsoft, ktorého podporujú CompTIA a ACT, ako hlavné tvrdenie uvádza, že prvý problém treba posudzovať so zreteľom na kritériá, ktoré Súdny dvor uznal v rozsudku Magill, už citovanom v bode 107 vyššie, a zopakoval v rozsudku IMS Health, už citovanom v bode 107 vyššie.

292 Na podporu tohto názoru Microsoft v prvom rade opakuje, že článok 5 napadnutého rozhodnutia obsahuje nútené udelenie licencií na jeho komunikačné protokoly, ktoré sú z technologického hľadiska inovačné a sú chránené právami vyplývajúcimi z duševného vlastníctva.

293 V druhom rade Microsoft vykladá tvrdenie Komisie uvedené v bode 302 nižšie tak, že toto tvrdenie znamená, že Komisia sa domnieva, že nemusí uplatniť uvedené kritériá v prípade, keď ide o „technologicky viazané predaje“. Toto tvrdenie však podľa Microsoftu nemá oporu vo veci, v ktorej bol vyhlásený rozsudok Súdu prvého stupňa zo 6. októbra 1994, Tetra Pak/Komisia (T-83/91, Zb. s. II-755), potvrdený v odvolacom konaní rozsudkom Súdneho dvora zo 14. novembra 1996, Tetra Pak/Komisia (C-333/94 P, Zb. s. I-5951) (ďalej len „vec Tetra Pak II“), na ktorú sa odvoláva Komisia.

294 V treťom rade Microsoft odmieta tvrdenia, ktoré Komisia vyvodzuje z toho, že okolnosti prejednávanej veci sa údajne líšia od okolností vo veci, v ktorej bol vyhlásený rozsudok IMS Health, už citovaný v bode 107 vyššie.

295 V tomto ohľade Microsoft po prvé uvádza, že vo veci IMS Health existovali významné sieťové efekty a že práve z dôvodu existencie týchto efektov bola štruktúra 1 860 modulov, ktorú vytvoril IMS Health, považovaná za priemyselný štandard. Dodáva, že Komisia v napadnutom rozhodnutí netvrdila, že Microsoft tým, že odmieta „umožniť kompatibilitu“, poškodil ciele všeobecného záujmu definované v smernici 91/250. V každom prípade nejasné úvahy založené na všeobecnom záujme nemôžu odôvodniť to, aby bolo podniku nariadené udeliť licencie. Microsoft napokon tvrdí, že smernica 91/250 neupravuje žiadnu pozitívnu povinnosť sprístupnenia informácií.

296 Po druhé Microsoft odmieta tvrdenie Komisie, že používal trhovú silu, ktorú má na trhu operačných systémov pre klientske PC, na to, aby získal trh operačných systémov pre servery pracovnej skupiny. Tvrdí, že ani napadnuté rozhodnutie, ani vyjadrenie k žalobe jasne neuvádzajú, aká je trhovú silu, ktorú mal využiť, ani spôsob, akým tak urobil.

297 Po tretie sa Microsoft domnieva, že tvrdenie Komisie, že prerušil predchádzajúcu úroveň dodávok, je nesprávne tak právne, ako aj skutkovo, a že nezohľadňuje zásady uvedené v rozsudku Bronner, už citovanom v bode 112 vyššie. Tvrdí, že nikdy neudelil spoločnosti Sun ani inému dodávateľovi konkurenčných operačných systémov licenciu na špecifikácie svojich komunikačných protokolov. Uvádza, že v roku 1994 poskytol spoločnosti AT&T licenciu na sieťovú technológiu, aby umožnil vývoj produktu s názvom „Advanced Server for UNIX (AS/U)“, a že významní dodávateľia UNIX vytvorili mnoho produktov založených na AS/U, vrátane systému „PC NetLink“ spoločnosti Sun. Upresňuje, že hoci sa v roku 2001 dohodol s AT&T, že licenčná zmluva sa nerozšíri na nové technológie, „technológia AS/U“ a na nej založené produkty sú stále dostupné. Domnieva sa, že skutočnosť, že takto pred viac ako desiatimi rokmi poskytol licenciu na konkrétnu technológiu spoločnosti AT&T, ho nemôže zaväzovať, aby udelil do budúcnosti a na neurčitý čas licencie na všetky súvisiace technológie vrátane komunikačných protokolov.

298 Po štvrté Microsoft poznamenáva, že v odôvodnení č. 577 napadnutého rozhodnutia Komisia uvádza, že „odmietnutie dodávky adresované Microsoftom spoločnosti Sun je súčasťou širšieho správania, ktorého cieľom je nesprístupniť vydavateľom operačných systémov pre servery pracovnej skupiny niektoré informácie súvisiace s interoperabilitou“. Microsoft sa domnieva, že línia správania, ktorá mu je takto pripisovaná, zodpovedá „nediskriminačnému uplatňovaniu politiky, ktorú prijímajú takmer všetky technologické spoločnosti na to, aby chránili výsledky svojho výskumného a vývojárskeho úsilia“, a že takéto správanie nemôže predstavovať „mimoriadnu okolnosť“ v zmysle rozsudkov Magill a IMS Health, už citovaných v bode 107 vyššie.

299 Microsoft, ktorého podporujú CompTIA a ACT, subsidiárne tvrdí, že v prípade, keď sa súd bude domnievať, že v tejto veci nejde o nijaké právo vyplývajúce z duševného vlastníctva, sú kritériami, ktoré treba uplatniť, kritériá, ktoré Súdny dvor uznal v rozsudku Bronner, už citovanom v bode 112 vyššie, a ktoré zodpovedajú prvému, druhému a štvrtému kritériu uvedenému v rozsudku IMS Health, už citovanom v bode 107 vyššie, tak, ako sú tieto kritériá uvedené v bode 116 vyššie.

- 300 Microsoft, CompTIA a ACT napokon tvrdia, že v tomto prípade nie je splnené ani jedno zo štyroch kritérií uvedených v rozsudku IMS Health, už citovanom v bode 107 vyššie, a v dôsledku toho ani žiadne z troch kritérií uvedených v rozsudku Bronner, už citovanom v bode 112 vyššie.
- 301 Komisia, ktorú podporujú SIIA a FSFE, ako hlavné tvrdenie uvádza, že aj keby sa bolo treba domnievať, že odmietnutie, o ktoré ide, bolo odôvodnené výkonom práv duševného vlastníctva a že napadnuté rozhodnutie obsahuje nútené udelenie licencií, nemožno tento problém automaticky posudzovať so zreteľom na kritériá stanovené „judikatúrou IMS Health“.
- 302 V tomto ohľade Komisia v prvom rade tvrdí, že „pravidlo mimoriadnych okolností“ stanovené judikatúrou nemožno uplatniť „ako také a bez ďalšieho upresnenia“ na odmietnutie sprístupniť obchodné tajomstvo, ktoré má za následok vytvorenie „technologickej väzby“ medzi odlišným produktom a dominantným produktom.
- 303 V druhom rade Komisia tvrdí, že rozsudok IMS Health, už citovaný v bode 107 vyššie, neobsahuje vyčerpávajúci zoznam mimoriadnych okolností. Komisia uvádza, že v tomto rozsudku, ako aj v rozsudku Magill, už citovanom v bode 107 vyššie, Súdny dvor vyslovil podmienky, za ktorých bolo možné prijať rozhodnutie upravujúce nútené udelenie licencií, so zreteľom na osobitné okolnosti existujúce vo veciach, v ktorých boli vyhlásené tieto rozsudky. V rozsudku IMS Health, už citovanom v bode 107 vyššie, sa tak Súdny dvor obmedzil na uvedenie zoznamu kritérií, ktoré „stačilo“ splniť. Pri určení, či správanie podniku v dominantnom postavení, ktorý odmieta dodávku, je zneužitím, musí Komisia v skutočnosti preskúmať všetky okolnosti, ktoré sprevádzajú toto odmietnutie a najmä jeho osobitný ekonomický a regulačný kontext.
- 304 V treťom rade Komisia vypočítava skutočnosti, ktoré odlišujú okolnosti prejednávanej veci od okolností vo veci, v ktorej bol vyhlásený rozsudok IMS Health, už citovaný v bode 107 vyššie, a ktoré umožňujú domnievať sa, že odmietnutie vytýkané Microsoftu predstavuje zneužitie dominantného postavenia.

305 Komisia po prvé uvádza, že osobitosťou napadnutého rozhodnutia je, že sa týka odmietnutia poskytnúť informácie súvisiace s interoperabilitou v softvérovom odvetví. Cieľom tohto rozhodnutia je umožniť vývoj produktov kompatibilných s produktmi Microsoftu, zatiaľ čo súdne rozhodnutia citované Microsoftom sa týkajú situácií, v ktorých mal byť „chránený produkt“ zaradený do konkurenčných produktov z dôvodov, ktoré prekračovali rámec snahy zabezpečiť jednoduchú kompatibilitu medzi dvoma odlišnými produktmi. Okrem toho sa tieto rozhodnutia netýkajú špecifických problémov, ktoré vznikajú v odvetviach, v ktorých sú vsadené sieťové efekty. Komisia dodáva, že na rozdiel od odvetvia, o ktoré ide v tejto veci, ekonomické odvetvia dotknuté v týchto rozhodnutiach neboli „odvetviami, v ktorých zákonodarca jasne uznal prospešnosť kompatibility pre spoločnosť ako celok“. Komisia predovšetkým odkazuje na odôvodnenia č. 745 až 763 napadnutého rozhodnutia a pripomína význam, ktorý zákonodarca Spoločenstva priznal interoperabilite najmä v kontexte smernice 91/250, ako aj stanovisko zákonodarcu, že sprístupnenie informácií na účely interoperability je prospešné pre hospodársku súťaž a inováciu.

306 Komisia po druhé uvádza skutočnosť, že súčasný problém sa týka dodávateľa v dominantnom postavení, ktorý využíva trhovú silu, ktorú má na určitom trhu, v tomto prípade na trhu operačných systémov pre klientske PC, na to, aby odstránil hospodársku súťaž na susediacom trhu, teda na trhu operačných systémov pre servery pracovnej skupiny, „čím posilňuje prekážky vstupu na svoj pôvodný trh a zároveň získava dodatočný monopolný príjem“. Táto situácia zhoršuje ujmu, ktorá vzniká spotrebiteľom už z obmedzenia vývoja nových produktov.

307 Komisia po tretie zdôrazňuje, že súčasný problém sa týka dodávateľa v dominantnom postavení, ktorý prerušuje predchádzajúcu úroveň dodávok (odôvodnenia č. 578 až 584 napadnutého rozhodnutia). Uvádza, že pôvodne bolo politikou Microsoftu sprístupňovať, a nie zdržiavať informácie súvisiace s interoperabilitou, čo okrem iného uľahčilo uvedenie jeho vlastných operačných systémov pre servery pracovnej

skupiny na trh a nijako ho to neodrádzalo od inovácií. Len čo sa však jeho „serverové produkty“ dostatočne udomácnili na trhu, Microsoft zmenil svoj prístup a rozhodol sa vylúčiť svojich konkurentov z trhu tým, že im odmieta poskytnúť prístup k týmto informáciám (odôvodnenia č. 587, 588, 637 a nasl. napadnutého rozhodnutia).

308 Komisia sa domnieva, že Microsoft nemôže poprieť, že prerušil predchádzajúcu úroveň dodávok. V tomto ohľade najprv uvádza, že dohoda medzi Microsoftom a AT&T, ktorá umožnila AT&T vyvinúť AS/U, sa týkala nielen sprístupnenia takých informácií súvisiacich s interoperabilitou, o aké ide v napadnutom rozhodnutí, ale aj dodatočných informácií. Komisia sa ďalej domnieva, že skutočnosť, že technológia AS/U je stále dostupná, nie je relevantná. Odkazuje na odôvodnenia č. 580 až 583 napadnutého rozhodnutia a v tomto ohľade uvádza, že sprístupnenie, ku ktorému došlo „v rámci AS/U“, je v súčasnosti prekonané, keďže Microsoft v neskorších verziách Windowsu zmenil príslušné protokoly. Komisia si napokon myslí, že tvrdenie Microsoftu, podľa ktorého skutočnosť, že pred viac ako desiatimi rokmi poskytol licenciu na konkrétnu technológiu spoločnosti AT&T, ho nemôže zaväzovať, aby udelil do budúcnosti a na neurčitý čas licencie na všetky súvisiace technológie, je so zreteľom na jej prístup v napadnutom rozhodnutí, irelevantné. Otázka prerušenia predchádzajúcej úrovne dodávok v ňom totiž nie je rozoberaná ako zneužitie samo osebe, ale ako kritérium pri posúdení odmietnutia vytykaného Microsoftu (odôvodnenia č. 578 a nasl. napadnutého rozhodnutia).

309 Po štvrté Komisia uvádza, že netvrdí, že samotná skutočnosť, že odmietnutie udeliť licenciu týkajúcu sa práv duševného vlastníctva je súčasťou všeobecnej línie správania, predstavuje sama osebe „mimoriadnu okolnosť“ postačujúcu na to, aby bolo toto odmietnutie zneužívajúce. Domnieva sa iba, že skutočnosť, že Sun nie je jediným konkurentom, ktorému Microsoft odmietol prístup k informáciám súvisiacim s interoperabilitou, je relevantnou okolnosťou pri posúdení zlučiteľnosti správania Microsoftu s článkom 82 ES.

- 310 Komisia sa domnieva, že nemožno vyhovieť argumentácii, ktorú Microsoft uplatňuje subsidiárne a podľa ktorej treba prejednávajúcu vec preskúmať so zreteľom na kritériá uvedené v rozsudku Bronner, už citovanom v bode 112 vyššie. Uvádza, že tento rozsudok sa týka prístupu k infraštruktúre, ktorá vyžadovala významné investície, a domnieva sa, že ak by sa malo preukázať, že informácie, o ktoré ide v tejto veci, nie sú chránené právami vyplývajúcimi z duševného vlastníctva, ale spočívajú v úplne svojvoľných kombináciách informácií, tento rozsudok by iste nebol „vhodným referenčným bodom“.
- 311 Komisia, ktorú podporujú SIIA a FSFE, subsidiárne tvrdí, že aj za predpokladu, že zákonnosť napadnutého rozhodnutia treba v rozsahu, v akom sa vzťahuje na prvý problém, posúdiť so zreteľom na kritériá, ktoré Súdny dvor uznal v rozsudku IMS Health, už citovanom v bode 107 vyššie, sú v tomto prípade tieto kritériá splnené.

Posúdenie Súdom prvého stupňa

- 312 Treba pripomenúť, že Microsoft obhajuje názor, podľa ktorého odmietnutie poskytnúť informácie súvisiace s interoperabilitou, ktoré mu je vytýkané, nemôže predstavovať zneužitie dominantného postavenia v zmysle článku 82 ES, keďže na jednej strane sú tieto informácie chránené právami vyplývajúcimi z duševného vlastníctva — alebo predstavujú obchodné tajomstvo — a na druhej strane v tomto prípade nie sú splnené kritériá stanovené judikatúrou, ktoré umožňujú donucovať podnik v dominantnom postavení, aby udelil licenciu tretím osobám.
- 313 Treba tiež pripomenúť, že Komisia sa domnieva, že nie je potrebné, aby sa vyjadrila k tomu, či správanie pripisované Microsoftu predstavuje odmietnutie udeliť tretím osobám licenciu týkajúcu sa práv duševného vlastníctva a či si obchodné tajomstvo

zasluhuje rovnaký stupeň ochrany ako tieto práva, pretože v každom prípade sú v tejto veci splnené prísne kritériá, podľa ktorých možno takéto odmietnutie považovať za zneužitie dominantného postavenia v zmysle článku 82 ES (pozri body 284 až 288 vyššie).

314 Zatiaľ čo sa Microsoft a Komisia zhodujú na tom, že odmietnutie, o ktoré ide, možno posudzovať so zreteľom na článok 82 ES za predpokladu, že predstavuje odmietnutie udeliť licenciu týkajúcu sa práv duševného vlastníctva, majú naopak odlišný názor na kritériá stanovené judikatúrou, ktoré treba uplatniť v takomto prípade.

315 Microsoft sa tak odvoláva hlavne na kritériá uvedené v rozsudkoch Magill a IMS Health, už citovaných v bode 107 vyššie, a subsidiárne na kritériá, ktoré stanovil rozsudok Bronner, už citovaný v bode 112 vyššie.

316 Komisia, pokiaľ ide o ňu, sa domnieva, že „automatické“ uplatnenie kritérií rozsudku IMS Health, už citovaného v bode 107 vyššie, by bolo v tomto prípade „problematické“. Tvrdí, že pri určení, či je toto odmietnutie zneužitím, musí zohľadniť všetky osobitné okolnosti, ktoré ho sprevádzajú, pričom tieto okolnosti nemusia byť nevyhnutne také isté ako okolnosti zistené v rozsudkoch Magill a IMS Health, už citovaných v bode 107 vyššie. V odôvodnení č. 558 napadnutého rozhodnutia upresňuje, že „judikatúra Súdneho dvora odôvodňuje... domnievať sa, že Komisia musí posúdiť všetky okolnosti sprevádzajúce daný prípad odmietnutia dodávky a prijať svoje rozhodnutie s prihliadnutím na výsledky tohto úplného prieskumu“.

317 Na pojednávaní Komisia na otázku Súdu prvého stupňa k tomuto bodu potvrdila, že v napadnutom rozhodnutí sa domnievala, že správanie pripisované Microsoftu má tri charakteristické znaky, ktoré ho umožňujú posúdiť ako zneužitie. Prvý znak predstavuje skutočnosť, že informácie, ktoré Microsoft odmieta sprístupniť svojim

konkurentom, sa vzťahujú na interoperabilitu v softvérovom odvetví, teda na záležitosť, ktorej zákonodarca Spoločenstva prikladá osobitný význam. Druhý znak spočíva v skutočnosti, že Microsoft využíva mimoriadnu trhovú silu, ktorú má na trhu operačných systémov pre klientske PC, na odstránenie hospodárskej súťaže na susediacom trhu operačných systémov pre servery pracovnej skupiny. Tretím znakom je skutočnosť, že správanie, o ktoré ide, zahŕňa prerušenie predchádzajúcej úrovne dodávok.

318 Komisia tvrdí, že v každom prípade sú v tejto veci splnené aj kritériá, ktoré Súdny dvor uznal v rozsudkoch *Magill* a *IMS Health*, už citovaných v bode 107 vyššie.

319 K týmto rozličným tvrdeniam je namieste uviesť, ako správne zdôrazňuje Komisia v odôvodnení č. 547 napadnutého rozhodnutia, že aj keď si podniky môžu v zásade slobodne vyberať svojich obchodných partnerov, odmietnutie dodávky zo strany podniku v dominantnom postavení môže za určitých okolností, a pokiaľ nie je objektívne odôvodnené, predstavovať zneužitie dominantného postavenia v zmysle článku 82 ES.

320 Súdny dvor sa tak domnieval, že spoločnosť s dominantným postavením na trhu surovín, ktorá s cieľom vyhradiť si tieto suroviny pre svoju vlastnú výrobu odvodených produktov, odmietla dodávku zákazníkovi, ktorý bol sám výrobcom týchto odvodených produktov, za cenu odstránenia akejkoľvek hospodárskej súťaže zo strany tohto zákazníka, využila svoje dominantné postavenie zneužívajúcim spôsobom v zmysle článku 82 ES (rozsudok Súdneho dvora zo 6. marca 1974, *Istituto Chemioterapico Italiano a Commercial Solvents/Komisia*, 6/73 a 7/73, Zb. s. 223; pozri, pokiaľ ide o odmietnutie dodať službu, rozsudok Súdneho dvora z 3. októbra 1985, *CBEM*, 311/84, Zb. s. 3261).

321 Vo veci, v ktorej bol vyhlásený rozsudok z 5. októbra 1988, Volvo (238/87, Zb. s. 6211), bola Súdnemu dvoru v prejudiciálnom konaní podľa článku 234 ES položená otázka, či možno za zneužitie dominantného postavenia v zmysle článku 82 ES považovať skutočnosť, že výrobca motorových vozidiel, ktorý bol majiteľom priemyselného vzoru vzťahujúceho sa na prvky karosérie, odmietol udeliť tretím osobám licenciu na dodávku dielov obsahujúcich chránený vzor. Vo svojom rozsudku Súdny dvor zdôraznil, že možnosť majiteľa chráneného vzoru zabrániť tretím osobám, aby bez jeho súhlasu vyrábali a predávali alebo dovážali výrobky obsahujúce vzor, predstavuje samotnú podstatu jeho výlučného práva. Súdny dvor dospel k záveru (bod 8), že „povinnosť uložená majiteľovi chráneného vzoru udeliť tretím osobám, aj keď za primeranú protihodnotu, licenciu na dodávku výrobkov obsahujúcich vzor, by tohto majiteľa zbavovala podstaty jeho výlučného práva a že odmietnutie udeliť takúto licenciu nemôže samo osebe predstavovať zneužitie dominantného postavenia“. Súdny dvor však dodal, že „výkon výlučného práva majiteľom vzoru vzťahujúceho sa na prvky karosérie motorových vozidiel môže byť zakázaný článkom [82 ES], ak na strane podniku v dominantnom postavení vedie k určitému zneužívajúcemu správaniu, ako je napríklad svojvoľné odmietnutie dodávať náhradné diely nezávislým servisom, stanovenie nespravodlivých cien náhradných dielov alebo rozhodnutie nevyrábať viac náhradné diely pre určitý model za situácie, keď sa v premávke ešte nachádza veľa motorových vozidiel tohto modelu, pod podmienkou, že tieto správanie sú spôsobilé ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi“ (bod 9).

322 V rozsudku Magill, už citovanom v bode 107 vyššie, sa Súdny dvor, ktorý rozhodol o odvolaní, rovnako musel vyjadriť k odmietnutiu udeliť tretím osobám licenciu na využívanie práva duševného vlastníctva, ktorého sa dopustil dominantný podnik. Predmetom konania, v ktorom bol vyhlásený tento rozsudok, bolo rozhodnutie Komisie, v ktorom sa Komisia domnievala, že tri televízne spoločnosti zneužili svoje dominantné postavenie na trhu predstavovanom ich jednotlivými týždennými prehľadmi programov a na trhu programových sprievodcov, v ktorých boli tieto prehľady zverejňované, tým, že sa odvolávali na svoje autorské právo na vlastné týždenné prehľady, aby zabránili tretím osobám zverejňovať úplných týždenných sprievodcov programov vysielaných rôznymi televíznymi kanálmi. Komisia v dôsledku toho nariadila týmto televíznym spoločnostiam, aby si svoje vopred zostavené týždenné prehľady vysielania poskytovali navzájom, aby ich na požiadanie a na nediskriminačnom základe poskytovali aj tretím osobám a aby týmto osobám umožnili reprodukciu uvedených prehľadov. Komisia najmä upresnila, že licenčné

poplatky požadované týmito spoločnosťami v prípade, keď sa rozhodnú poskytovať svoje prehľady a povoľovať ich reprodukciu prostredníctvom licencií, musia byť primerané.

323 V rozsudku Magill, už citovanom v bode 107 vyššie (bod 49), Súdny dvor odkázal na rozsudok Volvo, už citovaný v bode 321 vyššie, a vyhlásil, že „výlučné právo reprodukcie tvorí súčasť oprávnení autora, takže odmietnutie licencie, aj keby sa ho dopustil podnik v dominantnom postavení, nemôže samo osebe predstavovať zneužitie tohto postavenia“. Súdny dvor však upresnil, pričom stále odkazoval na rozsudok Volvo, už citovaný v bode 321 vyššie, že „výkon výlučného práva nositeľom by za mimoriadnych okolností mohol zakladať zneužitie“ (bod 50).

324 Súdny dvor sa domnieval, že na účely preukázania zneužitia vytýkaného uvedeným televíznym spoločnostiam boli rozhodujúce ďalej uvedené okolnosti. V prvom rade sa odmietnutie vytýkané týmito spoločnosťami týkalo produktu, týždenného prehľadu programov televíznych kanálov, ktorého poskytnutie bolo nevyhnutné na výkon dotknutej činnosti, teda vydávania úplného týždenného sprievodcu televíznych programov (bod 53). V druhom rade bolo toto odmietnutie prekážkou vytvorenia nového produktu, úplného týždenného sprievodcu televíznych programov, ktorý uvedené televízne spoločnosti neponúkali a po ktorom existoval potenciálny dopyt zo strany spotrebiteľov, čo predstavovalo zneužitie v zmysle článku 82 druhého odseku písm. b) ES (bod 54). V treťom rade toto odmietnutie nebolo odôvodnené (bod 55). Napokon vo štvrtom rade si tieto televízne spoločnosti svojím správaním vyhradili sekundárny trh, a to trh týždenných televíznych sprievodcov, tým, že vylúčili hospodársku súťaž na tomto trhu (bod 56).

325 Vo veci, v ktorej bol vyhlásený rozsudok Bronner, už citovaný v bode 112 vyššie, bol Súdny dvor v prejudiciálnom konaní podľa článku 234 ES vyzvaný, aby sa vyjadril k tomu, či zneužitie dominantného postavenia v rozpore s článkom 82 ES

predstavovala skutočnosť, že tlačová skupina s veľmi významným podielom na rakúskom trhu denníkov, ktorá využíva jedinečný celoštátny systém doručovania novín do domácnosti existujúci v Rakúsku, odmieta poskytnúť za primeranú odmenu prístup k tomuto systému vydavateľovi konkurenčného denníka alebo mu ho povolí iba v prípade, ak si uvedený vydavateľ kúpi od tejto skupiny niektoré doplnkové služby.

326 V tomto rozsudku (bod 38) Súdny dvor najprv zdôraznil, že aj keď v rozsudkoch Istituto Chemioterapico Italiano a Commercial Solvents/Komisia a CBEM, už citovaných v bode 320 vyššie, považoval za zneužitie to, keď podnik, ktorý má dominantné postavenie na danom trhu, odmietne dodať podniku, s ktorým je v konkurenčnom vzťahu na susediacom trhu, suroviny, resp. služby nevyhnutné na výkon činnosti tohto podniku, urobil tak z dôvodu, že správanie, o ktoré išlo, bolo spôsobilé odstrániť akúkoľvek hospodársku súťaž zo strany tohto podniku.

327 Súdny dvor ďalej uviedol (bod 39), že v bodoch 49 a 50 rozsudku Magill, už citovaného v bode 107 vyššie, potvrdil, že odmietnutie licencie zo strany nositeľa práva duševného vlastníctva, aj keby sa ho dopustil podnik v dominantnom postavení, nemôže samo osebe predstavovať zneužitie dominantného postavenia, ale že výkon výlučného práva nositeľom by za mimoriadnych okolností mohol zakladať zneužitie.

328 Súdny dvor napokon pripomenul mimoriadne okolnosti, ktoré ustálil v rozsudku Magill, už citovanom v bode 107 vyššie, predtým, ako vyslovil (bod 41):

„Aj za predpokladu, že by túto judikatúru týkajúcu sa výkonu práva duševného vlastníctva bolo možné uplatniť na výkon akéhokoľvek výhradného práva, je na to, aby sa bolo možné účinne odvolať na [tento] rozsudok... pri závere o existencii zneužitia v zmysle článku [82 ES] za takej situácie, aká je predmetom... prejudiciálnej otázky,

potrebné nielen to, aby odmietnutie služby, ktorú predstavuje doručovanie do domácnosti, bolo spôsobilé odstrániť akúkoľvek hospodársku súťaž na trhu denníkov zo strany žiadateľa o službu a nemohlo byť objektívne odôvodnené, ale ešte aj to, aby služba samotná bola nevyhnutná na výkon činnosti tohto žiadateľa v tom zmysle, že k uvedenému systému doručovania do domácnosti neexistuje žiadne skutočné alebo potenciálne náhradné riešenie.“

329 V rozsudku IMS Health, už citovanom v bode 107 vyššie, sa Súdny dvor znovu vyjadroval k podmienkam, za ktorých odmietnutie podniku v dominantnom postavení udeliť tretím osobám licenciu na využívanie produktu chráneného právom duševného vlastníctva mohlo predstavovať zneužitie v zmysle článku 82 ES.

330 Súdny dvor najprv opätovne potvrdil (bod 34), pričom odkázal na rozsudky Volvo, už citovaný v bode 321 vyššie, a Magill, už citovaný v bode 107 vyššie, že podľa ustálenej judikatúry tvorí výlučné právo reprodukcie súčasť oprávnení nositeľa práva duševného vlastníctva, takže odmietnutie poskytnúť licenciu, aj keby sa ho dopustil podnik v dominantnom postavení, nemôže samo osebe predstavovať zneužitie tohto postavenia. Súdny dvor rovnako zdôraznil (bod 35), že z tej istej judikatúry vyplýva, že výkon výlučného práva nositeľom môže za mimoriadnych okolností zakladať zneužitie. Následne, po tom, čo pripomenul mimoriadne okolnosti ustálené v rozsudku Magill, už citovanom v bode 107 vyššie, Súdny dvor vyslovil (bod 38), že z tejto judikatúry vyplýva, že na to, aby bolo možné kvalifikovať odmietnutie podniku, ktorý je nositeľom autorského práva, poskytnúť prístup k výrobku alebo k službe nevyhnutnej na výkon danej činnosti ako zneužitie, stačí, aby boli splnené tri kumulatívne podmienky, a to, že toto odmietnutie je prekážkou vytvorenia nového produktu, po ktorom existuje potenciálny dopyt spotrebiteľov, že nie je odôvodnené a že je spôsobilé vylúčiť akúkoľvek hospodársku súťaž na odvodenom trhu.

331 Z judikatúry pripomenutej vyššie vyplýva, že to, že podnik, ktorý má dominantné postavenie, odmietne udeliť tretím osobám licenciu na používanie produktu chráneného právom duševného vlastníctva, nemôže samo osebe predstavovať zneužitie dominantného postavenia v zmysle článku 82 ES. Iba za mimoriadnych okolností môže výkon práva nositeľom práva duševného vlastníctva zakladať takéto zneužitie.

332 Z tejto judikatúry rovnako vyplýva, že za mimoriadne treba považovať najmä tieto okolnosti:

— v prvom rade odmietnutie sa týka výrobku alebo služby nevyhnutnej na výkon danej činnosti na susediacom trhu,

— v druhom rade odmietnutie je spôsobilé vylúčiť akúkoľvek efektívnu hospodársku súťaž na tomto susediacom trhu,

— v treťom rade odmietnutie je prekážkou vytvorenia nového produktu, po ktorom existuje potenciálny dopyt spotrebiteľov.

333 Len čo sa preukáže, že takéto okolnosti sú dané, je odmietnutie udeliť licenciu zo strany nositeľa v dominantnom postavení spôsobilé porušovať článok 82 ES, ibaže je objektívne odôvodnené.

334 Treba poznamenať, že okolnosť, že odmietnutie prekáža vytvoreniu nového produktu, po ktorom existuje potenciálny dopyt zo strany spotrebiteľov, sa objavuje iba v judikatúre týkajúcej sa výkonu práva duševného vlastníctva.

335 Napokon je namieste dodať, že na to, aby bolo možné odmietnutie poskytnúť prístup k produktu alebo k službe nevyhnutnej na výkon danej činnosti považovať za zneužitie, treba rozoznávať dva trhy, a to na jednej strane trh predstavovaný týmto produktom alebo službou, na ktorom má podnik, ktorý sa dopúšťa odmietnutia, dominantné postavenie, a na druhej strane susediaci trh, na ktorom sa tento produkt alebo služba používa na výrobu iného produktu alebo na poskytovanie inej služby. Treba upresniť, že skutočnosť, že sa s nevyhnutným produktom alebo službou neobchoduje samostatne, nevyklučuje od začiatku možnosť identifikovať samostatný trh (pozri v tomto zmysle rozsudok IMS Health, už citovaný v bode 107 vyššie, bod 43). Súdny dvor tak v bode 44 rozsudku IMS Health, už citovaného v bode 107 vyššie, uviedol, že stačí, že možno identifikovať potenciálny, ba dokonca hypotetický trh, a že ide o prípad, keď sú produkty alebo služby nevyhnutné na výkon danej činnosti a keď po nich existuje skutočný dopyt zo strany podnikov, ktoré chcú vykonávať túto činnosť. V nasledujúcom bode svojho rozsudku Súdny dvor dospel k záveru, že rozhodujúce je, aby bolo možné identifikovať dve rozličné výrobné štádiá spojené tým, že produkt na vstupe je nevyhnutný na dodávanie produktu na výstupe.

336 So zreteľom na predchádzajúce skutočnosti sa Súd prvého stupňa domnieva, že najprv treba preskúmať, či sú aj v tomto prípade dané okolnosti uvedené v rozsudkoch Magill a IMS Health, už citovaných v bode 107 vyššie, tak, ako sú pripomenuté v bodoch 332 a 333 vyššie. Iba ak sa malo konštatovať, že jedna alebo viaceré z týchto okolností chýbajú, posúdi Súd prvého stupňa osobitné okolnosti, na ktoré sa odvoláva Komisia (pozri bod 317 vyššie).

ii) O nevyhnutnosti informácií súvisiacich s interoperabilitou

Tvrdenia účastníkov konania

337 Microsoft tvrdí, že informácie súvisiace s interoperabilitou, ktorých sa týka napadnuté rozhodnutie, nie sú nevyhnutné na výkon činnosti dodávateľa operačných systémov pre servery pracovnej skupiny. Uvádza, že určitú technológiu nemožno považovať za nevyhnutnú, ak je pre konkurentov podniku v dominantnom postavení „ekonomicky uskutočniteľné“ vyvíjať a uvádzať na trh svoje produkty bez prístupu k nej.

338 Microsoft sa domnieva, že napadnuté rozhodnutie je v tomto bode postihnuté nesprávnym právnym posúdením a nesprávnym posúdením skutkového stavu.

339 V prvom rade Microsoft tvrdí, že nesprávne právne posúdenie spočíva v skutočnosti, že Komisia použila nevhodné, mimoriadne a absolútne kritérium na „posúdenie, či mohla existovať hospodárska súťaž“. Odkazuje na odôvodnenia č. 176 až 184 napadnutého rozhodnutia a uvádza, že Komisia sa domnieva, že operačné systémy pre servery konkurujúce Microsoftu musia byť schopné komunikovať s operačnými systémami Windows pre klientske PC a pre servery presne tak isto, ako to robia operačné systémy Windows pre servery. Judikatúra však podľa Microsoftu nevyžaduje, aby bol poskytnutý takýto „optimálny prístup“ k trhu.

340 V replike Microsoft kritizuje skutočnosť, že Komisia posúdila vyžadovaný stupeň interoperability v závislosti od toho, čo je potrebné na to, aby mohli jeho konkurenti úspešne zostať na trhu. Tvrdí, že pojem interoperabilita, ktorý použila Komisia v odôvodneniach č. 666 až 687 napadnutého rozhodnutia, je neprimeraný v tom,

že predpokladá „kvázizhodu“ medzi operačnými systémami Windows pre servery a konkurenčnými operačnými systémami pre servery. Odkazuje na časti odôvodnení č. 669 a 679 napadnutého rozhodnutia uvedené v bode 126 vyššie a uvádza, že ak by sa mal použiť takýto pojem, „bola by každá technológia nevyhnutná“. Microsoft dodáva, že jediným odôvodnením uvedeným v napadnutom rozhodnutí na podporu tvrdenia, že takéto „úroveň“ interoperability je nevyhnutná na to, aby mohli jeho konkurenti úspešne zostať na trhu, je to, že prístup k dotknutým špecifikáciám by im mohol umožniť, aby sa vyhli tomu, že užívatelia sa musia „prihlásiť dvakrát“ (odôvodnenie č. 183 napadnutého rozhodnutia). Microsoft sa domnieva, že toto odôvodnenie je nevhodné, keďže po prvé mnoho predajcov už dodáva riešenia umožňujúce „jediné prihlásenie“, po druhé skutočnosť, že sa treba prihlásiť dvakrát, zjavne predstavuje alternatívne riešenie (i keď trochu menej výhodné) a po tretie opatrenie na nápravu stanovené v článku 5 napadnutého rozhodnutia značne prekračuje to, čo je potrebné na vyriešenie tohto malého problému.

341 Rovnako v replike Microsoft po tom, čo poukázal na tvrdenia zhrnuté v bodoch 125 až 128 vyššie a zopakoval, že opatrenie na nápravu stanovené v článku 5 napadnutého rozhodnutia neumožní jeho konkurentom vyvíjať produkty „kvázizhodné“ s operačnými systémami Window pre servery, tvrdí, že Komisia nepreukázala existenciu príčinnej súvislosti medzi „nedostupnosťou“ špecifikácií jeho komunikačných protokolov a údajnou neschopnosťou jeho konkurentov zostať úspešne na trhu.

342 Vo svojich pripomienkach k vyjadreniam vedľajších účastníkov konania Microsoft popiera, že aktéri na trhu a spotrebiteľia vyžadujú „dokonalú zameniteľnosť“, a tvrdí, že takéto požiadavka ide nad rámec „kritéria nevyhnutnosti“, ktoré vyslovil Súdny dvor v rozsudkoch Bronner, už citovanom v bode 112 vyššie, a IMS Health, už citovanom v bode 107 vyššie. Uvádza najmä, že jeho konkurenti „nepotrebujú Active Directory“, keďže ich operačné systémy pre servery majú vlastné adresárové služby, ktoré sú schopné poskytovať služby pracovnej skupiny operačným systémom Windows pre klientske PC a pre servery.

343 V druhom rade sa Microsoft domnieva, že napadnuté rozhodnutie je postihnuté nesprávnym posúdením skutkového stavu, keďže Komisia nezohľadnila to, že na trhu sa nachádza niekoľko operačných systémov pre servery pracovnej skupiny. Tvrdí, že podniky v Európe si naďalej zachovávajú heterogénne počítačové siete, teda počítačové siete obsahujúce operačné systémy dodávané rôznymi distribútormi.

344 V tomto ohľade Microsoft pripomína, že počas správneho konania predložil správy, v ktorých počítačovní experti opisujú „prostriedky zabezpečenia interoperability v počítačových sieťach“. Dodáva, že odpovede na žiadosti Komisie o informácie potvrdzujú, že interoperabilita medzi rôznymi druhmi operačných systémov je v počítačových sieťach v Európe bežná. Napríklad 47 % spoločností, ktoré odpovedali na tieto žiadosti o informácie, uviedlo, že na poskytovanie služieb zdieľania súborov a tlačiarň operačným systémom Windows pre klientske PC používajú operačné systémy pre servery konkurujúce Microsoftu. Podobné dôkazy existujú, aj pokiaľ ide o služby správy užívateľov a skupín užívateľov. Okrem toho Microsoft opakuje, že zo správ Mercer vyplýva, že podniky sa necítia pri výbere operačných systémov pre servery obmedzované úvahami spojenými s interoperabilitou.

345 Microsoft takisto tvrdí, že interoperabilitu medzi konkurenčnými operačnými systémami pre servery a operačnými systémami Windows pre klientske PC a pre servery možno dosiahnuť vďaka piatim rozličným metódam. Každá z týchto metód predstavuje podľa Microsoftu alternatívu sprístupnenia komunikačných protokolov a umožňuje týmto rôznym operačným systémom, aby „spolu fungovali správne“. Microsoft tvrdí, že aj keď je pravda, že „dokonalú zameniteľnosť“, ktorú Komisia považuje za podstatnú, nemožno dosiahnuť použitím rozličných metód, tieto metódy umožňujú ľahko dosiahnuť „minimálnu úroveň interoperability... potrebnú na zabezpečenie efektívnej hospodárskej súťaže“.

346 Microsoft uvádza týchto päť metód: po prvé používanie štandardných komunikačných protokolov, ako sú protokoly TCP/IP (Transmission Control Protocol/Internet Protocol) a HTTP (HyperText Transfer Protocol); po druhé zabudovanie softvérového kódu do operačného systému Windows pre klientske PC alebo pre servery, aby tento systém mohol komunikovať s konkurenčným operačným systémom pre servery tak, že použije osobitné komunikačné protokoly tohto druhého operačného systému; po tretie zabudovanie softvérového kódu do konkurenčného operačného systému pre servery, aby tento systém mohol komunikovať s operačným systémom Windows pre klientske PC alebo pre servery tak, že použije vlastné komunikačné protokoly operačných systémov Windows; po štvrté používanie operačného systému pre servery ako „mostíka“ medzi dvoma rôznymi skupinami komunikačných protokolov; po piate zabudovanie bloku softvérových kódov do všetkých operačných systémov pre klientske PC a pre servery siete, čo umožňuje zabezpečiť interoperabilitu prostredníctvom komunikácie medzi rozličnými blokmi softvérových kódov. V tejto súvislosti Microsoft vytýka Komisii, že v napadnutom rozhodnutí nepreukázala, že spätné inžinierstvo jeho komunikačných protokolov je „technicky alebo ekonomicky nemožné“.

347 Microsoft dodáva, že z dôkazov, ktoré zhromaždila Komisia počas správneho konania, vyplýva, že vyššie uvedené metódy fungujú v praxi v prípade produktov Linux a ostatných operačných systémov pre servery pracovnej skupiny. Zdôrazňuje, že vydavatelia produktov Linux neustále zvyšujú svoje podiely na trhu operačných systémov pre servery pracovnej skupiny, a to bez toho, aby mali prístup k špecifikáciám jeho komunikačných protokolov. Odkazuje na časti D a E správy, ktorú vypracovali páni Evans, Nichols a Padilla (príloha C.11 repliky), a dodáva, že produkty Linux sa budú naďalej presadzovať na úkor operačných systémov Windows pre servery. Upresňuje ešte, že sa všeobecne uznáva, že Linux je vážnym konkurentom Microsoftu, a že desať najväčších dodávateľov serverov v hodnote do 25 000 amerických dolárov (USD) ponúka servery pracovnej skupiny používajúce Linux.

348 CompTIA a ACT uvádzajú v podstate tvrdenia v rovnakom zmysle ako Microsoft.

- 349 CompTIA kritizuje najmä to, že Komisia sa domnieva, že konkurenčné operačné systémy pre severý pracovnej skupiny musia dosiahnuť stupeň interoperability s operačnými systémami Windows pre klientske PC, ktorý je „taký dobrý ako ten, ktorý dosahuje samotný Microsoft“.
- 350 ACT odkazuje na tvrdenia, ktoré Microsoft v tejto súvislosti rozvinul vo svojich písomných podaniach, a tvrdí, že existuje niekoľko metód, ktoré umožňujú zabezpečiť dostatočnú interoperabilitu medzi operačnými systémami rozličných dodávateľov. Okrem toho sa ACT obáva, že spôsob, akým Komisia vykladá kritérium nevyhnutnosti, bude mať negatívne účinky na inováciu.
- 351 Komisia tvrdí, že sprístupnenie informácií súvisiacich s interoperabilitou Microsoftom jeho konkurentom je nevyhnutné na to, aby sa títo konkurenti mohli naďalej zúčastňovať na hospodárskej súťaži na trhu operačných systémov pre severý pracovnej skupiny.
- 352 V prvom rade, pokiaľ ide o údajné nesprávne právne posúdenie, Komisia uvádza, že tvrdenia Microsoftu spočívajú na nesprávnom podaní jej stanoviska a na nerozlišovaní medzi rozličnými otázkami, ktoré boli predmetom posúdenia v napadnutom rozhodnutí. Vysvetľuje, že kritérium nevyhnutnosti vyžaduje, aby bolo preskúmané na jednej strane to, aký stupeň interoperability je potrebný na to, aby mohol konkurent úspešne zostať na trhu, a na druhej strane to, či informácie, ku ktorým je odopretý prístup, predstavujú jediný ekonomicky udržateľný zdroj na dosiahnutie tohto stupňa interoperability.
- 353 Komisia po tom, čo zdôraznila, že informácie, ktoré Microsoft odmieta sprístupniť, sú „z funkčného hľadiska spojené s klientskymi PC“, upresňuje, že nevyhnutnosť týchto informácií vyplýva na jednej strane z významu, ktorý má interoperabilita s klientskymi PC pre operačné systémy pre severý pracovnej skupiny (odôvodnenia

č. 383 až 386 napadnutého rozhodnutia), a na druhej strane z kvázimonopolu, ktorý má Microsoft na trhu operačných systémov pre klientske PC.

354 Komisia rovnako poznamenáva, že kritérium nevyhnutnosti, tak ako je definované judikatúrou, posúdila v odôvodneniach č. 666 až 686 napadnutého rozhodnutia a že najmä preskúmala, či existujú iné riešenia ako sprístupnenie dotknutých informácií, ktoré by umožňovali podnikom úspešne konkurovať Microsoftu na trhu operačných systémov pre servery pracovnej skupiny.

355 Podľa Komisie sa Microsoft domnieva, že samotná existencia neúčinných riešení interoperability, ktoré umožňujú jeho konkurentom dosiahnuť iba *de minimis* preniknutie na trh alebo chrániť iba *de minimis* postavenie na tomto trhu, preukazuje, že kritérium nevyhnutnosti nie je splnené. S takýmto názorom nemožno súhlasiť, pretože toto kritérium treba posudzovať podľa cieľa, ktorým je zachovať efektívnu konkurenčnú štruktúru výhodnú pre spotrebiteľov. V skutočnosti ide o to, či informácie, ktorých sprístupnenie Microsoft odopiera, sú nevyhnutné na to, aby konkurent mohol vykonávať činnosť na dotknutom trhu, a to „ako konkurencieschopný protivník, a nie ako aktér *de minimis*, ktorý v skutočnosti opustil trh, aby sa postavil do „kúta““.

356 V duplike Komisia upresňuje, že podľa jej názoru nemá dominantný podnik právo ohrozovať efektívnu hospodársku súťaž na odvodenom trhu tým, že zneužívajúcim spôsobom odopiera svojim konkurentom prístup k „vstupu“ potrebnému na ich úspešnosť. Dodáva, že ak neexistuje žiadne náhradné riešenie k odopretému „vstupu“, spôsobilé umožniť konkurentom vyvíjať efektívny konkurenčný tlak na dominantný podnik na odvodenom trhu, je zrejmé, že uvedený „vstup“ je nevyhnutný na zachovanie efektívnej hospodárskej súťaže.

357 Rovnako v duplike Komisia opakuje, že existuje celá škála možných stupňov interoperability medzi PC fungujúcimi pod systémom Windows a operačnými systémami pre servery pracovnej skupiny. Tvrdí, že *a priori* nestanovila určitú úroveň interoperability, ktorá je nevyhnutná na zachovanie efektívnej hospodárskej súťaže na trhu, ale že svoje závery v tomto smere založila na zjavnej nedostatočnosti alternatívnych metód, ktoré konkurenti Microsoftu už používali a ktoré „neumožňovali dosiahnuť ekonomicky uskutočniteľným spôsobom úroveň interoperability vyžadovanú spotrebiteľmi“. Komisia znovu popiera, že zohľadňovala stupeň interoperability dosahujúci „kvázizhodu“, na ktorú sa odvoláva Microsoft, a uvádza, že si myslí, že nevyhnutné nie je to, aby bolo povolené konkurentom Microsoftu kopírovať jeho „riešenia interoperability“, ale to, aby mohli dosiahnuť „rovnaký stupeň interoperability vďaka svojmu vlastnému inovačnému úsiliu“. Komisia napokon uvádza, že v odôvodneniach č. 590 až 692 napadnutého rozhodnutia skúma „vážne dôsledky“, ktoré má obmedzený stupeň interoperability s operačnými systémami Windows pre klientske PC na konkurentov a na zákazníkov. Upresňuje najmä, že správanie vytykané Microsoftu má za následok postupné vytlačanie všetkých jeho konkurentov z trhu operačných systémov pre servery pracovnej skupiny, a to napriek tomu, že niektorí z nich mali pôvodne na tomto trhu vo vzťahu k Microsoftu významnú obchodnú alebo technologickú výhodu (odôvodnenia č. 587 a 668 napadnutého rozhodnutia).

358 V druhom rade Komisia odmieta tvrdenia týkajúce sa údajného nesprávneho posúdenia skutkového stavu.

359 Po prvé Komisia uvádza, že nie je preukázané, že riešenia navrhované počítačovými expertmi v správach, ktoré Microsoft predložil počas správneho konania, predstavujú obchodne uskutočniteľné alternatívy sprístupnenia informácií súvisiacich s interoperabilitou.

360 Po druhé tvrdenie, ktoré Microsoft vyvodzuje z odpovedí na žiadosti Komisie o informácie, nie je relevantné v rozsahu, v akom „znamená, že interoperabilita s menej významnými aktérmi stačí alebo že už existuje určitá interoperabilita“. Microsoft v skutočnosti prehliada, že jeho konkurenti vstúpili na trh operačných systémov pre servery pracovnej skupiny skôr, ako on sám začal distribuovať tento druh produktov. Skutočnosť, že informácie, o ktoré ide, sú nevyhnutné na to, aby títo konkurenti mohli naďalej predstavovať konkurencieschopného protivníka pre produkty Microsoftu, znamená postupné vylúčenie týchto konkurentov z trhu. To, že toto vylúčenie nie je ešte ukončené, nepreukazuje, že nie je splnené kritérium nevyhnutnosti, lebo záleží na tom, či sú informácie nevyhnutné na zachovanie konkurencieschopného postavenia na trhu.

361 Po tretie, pokiaľ ide o päť alternatívnych metód, ktoré umožňujú zabezpečiť interoperabilitu medzi operačnými systémami dodávanými rôznymi distribútormi, na ktoré sa odvoláva Microsoft, Komisia uvádza, že Microsoft nepopiera zistenia urobené v tomto ohľade v napadnutom rozhodnutí, ale obmedzuje sa na tvrdenia, že tieto metódy sú „uskutočniteľné“ a že umožňujú jeho produktom a produktom jeho konkurentov, aby „spolu fungovali správne“.

362 Komisia pripomína, že v napadnutom rozhodnutí už preskúmala tieto metódy a predovšetkým otázku, či môže spätné inžinierstvo predstavovať alternatívu sprístupnenia informácií súvisiacich s interoperabilitou (odôvodnenia č. 683 až 687 napadnutého rozhodnutia), a preukázala, že tieto metódy nepredstavujú „úspešné náhrady“ sprístupnenia informácií súvisiacich s interoperabilitou, o ktoré ide.

363 Po štvrté Komisia odmieta tvrdenie Microsoftu, že analýza urobená v napadnutom rozhodnutí je spochybnená vstupom a údajným nárastom Linuxu na trhu operačných systémov pre servery pracovnej skupiny.

364 Komisia najprv upresňuje, že číselné údaje, ktoré sa týkajú Linuxu, „nevyjadrujú preniknutie jediného subjektu na trh, ale skôr úsilie niekoľkých konkurenčných vydavateľov, ktorí stavajú na Linuxe (Red Hat, Novel/SuSE, IBM, Sun atď.)“. Trhový podiel každého z týchto konkurenčných vydavateľov je v dôsledku toho „zanedbateľný“.

365 Komisia má ďalej výhrady voči zisteniam obsiahnutým v časti D správy, ktorú vypracovali páni Evans, Nichols a Padilla a ktorá sa nachádza v prílohe C.11 repliky, a tvrdí, že:

- ako je uvedené najmä v odôvodneniach č. 487 až 490 napadnutého rozhodnutia, údaje International Data Corporation (IDC), ktoré títo experti použili pri vypracovaní tejto správy, sú približné, a preto samotné nie sú vhodné na posúdenie vývoja trhu,

- to „platí *a fortiori* aj pre ročné zmeny, ktoré sú vo vzťahu k celkovej veľkosti trhu úplne okrajové“,

- nič nepreukazuje, že 6,75 %-ný podiel Linuxu na trhu v počte predaných jednotiek, ktorý Microsoft vypočítal tak, že použil zovšeobecnený koeficient týkajúci sa všetkých serverov, sa vzťahuje na trh operačných systémov pre servery pracovnej skupiny,

- dva príklady odpovedí z prieskumu trhu z roku 2003, na ktoré sa odvolávajú experti, aby preukázali, že v spojení s Linuxom možno používať riešenia interoperability založené na technike spätného inžinierstva, nie sú reprezentatívne,

pretože dotknuté subjekty sú dvoma z iba troch subjektov, z celkového počtu viac ako 100, ktoré sa zúčastnili na tomto prieskume trhu, ktoré „používali Linux/Samba v nezanedbateľnom rozsahu“,

- experti neposkytujú žiadne informácie o spôsobe, akým štyri ďalšie metódy, ktoré podľa Microsoftu umožňujú zabezpečiť interoperabilitu medzi operačnými systémami dodávanými rôznymi distribútormi, mohli umožniť údajný nárast Linuxu na trhu počas obdobia, v ktorom dochádzalo k zneužitiu spočívajúcemu v odmietnutí dodávky.

³⁶⁶ Komisia má rovnako výhrady voči zisteniam obsiahnutým v časti E tej istej správy. Tvrdí, že:

- v odôvodneniach č. 605 až 610 napadnutého rozhodnutia už vyvrátila tvrdenia, ktoré Microsoft zakladá na prognózach IDC a na výsledkoch tretieho prieskumu uskutočneného spoločnosťou Mercer,
- IDC má tendenciu nadhodnocovať prognózy podielov Linuxu na trhu v podskupinách „správa siete“ a „zdieľanie súborov/tlačiarňí“,
- hrozí, že „migrácia“ operačného systému Windows NT na operačný systém Linux, spomenutá v správe Merrill Lynch z 8. marca 2004 (príloha 7 prílohy C.11 repliky), bude jednorazovým fenoménom, keďže Windows NT je „prekonaným produktom, ktorý Microsoft už viac nepodporuje“,

— správa Yankee Group z 25. mája 2004 (príloha 9 prílohy C.11 repliky) sa týka operačných systémov pre servery vo všeobecnosti, a nie operačných systémov pre servery pracovnej skupiny, a teda je z veľkej časti pre túto vec irelevantná,

— správa Forrester Research z 27. mája 2004 (príloha 10 prílohy C.11 repliky) sa netýka hlavne operačných systémov pre servery pracovnej skupiny a obsahuje zistenia, ktoré sú v rozpore s názorom, ktorý zastáva Microsoft, najmä zistenie, že 92 % oslovených osôb bude v roku 2006 používať Active Directory.

³⁶⁷ SIIA v podstate uvádza rovnaké tvrdenia ako Komisia. Zdôrazňuje, že pre hospodársku súťaž založenú na kvalite v softvérovom odvetví je podstatné, aby boli dodávatelia operačných systémov pre servery pracovnej skupiny schopní dosiahnuť interoperabilitu s kvázimonopolistickými produktmi Microsoftu „podľa rovnakých pravidiel“ ako Microsoft. Tvrdí, že na to, aby mohli títo dodávatelia efektívne súťažiť na trhu, je nevyhnutné, aby mali prístup k informáciám súvisiacim s interoperabilitou, o ktoré ide.

³⁶⁸ FSFE odmieta argumentáciu Microsoftu založenú na existencii piatich alternatívnych metód, ktoré umožňujú zabezpečiť interoperabilitu. Tvrdí najmä, že „technicky všetky tieto metódy opisujú reálne scenáre“, ale „prehliadajú základnú skutočnosť: overovanie totožnosti“. V tomto ohľade vysvetľuje, že Microsoft dosiahol „pevné prepojenie“ jeho operačných systémov Windows pre klientske PC s jeho vlastnými „autentifikačnými servermi“, takže je jednoducho nemožné oddeliť úlohu overovania totožnosti od ostatných úloh vykonávaných servermi pracovnej skupiny fungujúcimi pod systémom Windows.

Posúdenie Súdom prvého stupňa

369 Ako už bolo uvedené v bode 207 vyššie, Komisia pri určení, či boli informácie, o ktoré ide, nevyhnutné, uvažovala vo dvoch fázach v tom zmysle, že najprv preskúmala, aký bol stupeň interoperability s architektúrou domény Windows, ktorý museli dosiahnuť operačné systémy pre servery pracovnej skupiny dodávané konkurentmi Microsoftu na to, aby títo konkurenti mohli zostať úspešne na trhu, a následne posúdila, či informácie súvisiace s interoperabilitou, ku ktorým Microsoft odmietol prístup, boli nevyhnutné na dosiahnutie tohto stupňa interoperability.

370 Microsoft tvrdí, že táto úvaha je právne a skutkovo nesprávna.

— O údajne nesprávnom právnom posúdení

371 Tvrdenia Microsoftu týkajúce sa údajne nesprávneho právneho posúdenia, ktorého sa dopustila Komisia, sa vzťahujú na prvú časť jej úvahy.

372 Microsoft najprv kritizuje stupeň interoperability, ktorý Komisia použila v tomto prípade, pričom sa v podstate domnieva, že jej stanovisko sa rovná požiadavke, aby operačné systémy pre servery pracovnej skupiny jeho konkurentov boli schopné komunikovať s operačnými systémami Windows pre klientske PC a pre servery presne tak isto, ako to robia operačné systémy Windows pre servery. Opakuje, že tento stupeň interoperability znamená kvázizhodu medzi operačnými systémami Windows pre servery a operačnými systémami jeho konkurentov.

373 Tieto tvrdenia je potrebné odmietnuť.

374 Súd prvého stupňa v tomto ohľade pripomína, že v bodoch 207 až 245 vyššie už bolo uvedené, aký bol stupeň interoperability, ktorý Komisia vyžadovala v napadnutom rozhodnutí. Súd najmä zdôraznil, že Komisia sa domnievala, že na to, aby mohli konkurenčné operačné systémy úspešne konkurovať operačným systémom Windows pre servery pracovnej skupiny, musia byť schopné spolupracovať s architektúrou domény Windows rovnocenne s týmito operačnými systémami Windows (pozri bod 230 vyššie). Súd upresnil, že interoperabilita, ako ju chápala Komisia, má dve neoddeliteľné zložky, a to interoperabilitu klient-server a interoperabilitu server-server, a že najmä znamená, že server, v ktorom je inštalovaný operačný systém pre servery pracovnej skupiny konkurujúci Microsoftu, sa v doméne Windows používajúcej Active Directory môže správať ako radič domény a v dôsledku toho je schopný podieľať sa na mechanizme multimaster replikácie s ostatnými radičmi domény (pozri body 231 a 233 vyššie).

375 Súd prvého stupňa už rovnako konštatoval, že na rozdiel od toho, čo tvrdí Microsoft, sa Komisia vyžadovaním takéhoto stupňa interoperability nijako nesnažila o to, aby konkurenčné operačné systémy pre servery pracovnej skupiny fungovali vo všetkých ohľadoch ako operačný systém Windows pre servery pracovnej skupiny, a teda aby jeho konkurenti boli schopní vyvíjať operačné systémy pre servery pracovnej skupiny, ktoré sú zhodné, ba dokonca „kvázizhodné“ s jeho operačnými systémami (pozri body 234 až 242 vyššie).

376 Microsoft má ďalej výhrady voči tomu, že Komisia posúdila vyžadovaný stupeň interoperability v závislosti od toho, čo bolo podľa nej potrebné na to, aby mohli programátori konkurenčných operačných systémov pre servery pracovnej skupiny úspešne zostať na trhu.

377 V tomto ohľade stačí uviesť, že Súd prvého stupňa už v bode 229 vyššie potvrdil dôvodnosť prístupu Komisie.

378 Microsoft napokon tvrdí, že na to, aby jeho konkurenti mohli úspešne zostať na trhu, nie je potrebné, aby ich operačné systémy pre servery pracovnej skupiny dosahovali stupeň interoperability vyžadovaný Komisiou.

379 Treba zdôrazniť, že analýza tejto otázky Komisiou v napadnutom rozhodnutí spočíva na zložitých ekonomických úvahách, a teda môže byť predmetom iba obmedzenej kontroly zo strany Súdu prvého stupňa (pozri bod 87 vyššie).

380 Ako vyplýva z úvah uvedených nižšie, Microsoft nepreukázal, že táto analýza je zjavne nesprávna.

381 V tomto ohľade treba v prvom rade uviesť, že Microsoft nepreukázal, že zistenie Komisie, podľa ktorého „interoperabilita s operačným systémom pre klientske PC má podstatný konkurenčný význam na trhu operačných systémov pre servery pracovnej skupiny“ (odôvodnenie č. 586 napadnutého rozhodnutia), je zjavne nesprávne.

382 Práve naopak, niekoľko skutočností potvrdzuje dôvodnosť tohto zistenia.

383 Ako vyplýva najmä z technických vysvetlení týkajúcich sa dotknutých produktov v odôvodneniach č. 21 až 59 napadnutého rozhodnutia, ako aj z vysvetlení expertov účastníkov konania na pojednávaní, treba mať na pamäti, že počítačové programy, prirodzene, nefungujú samostatne, ale sú určené na to, aby komunikovali a fungovali s ostatnými počítačovými programami a s technickým vybavením, predovšetkým v prostredí siete (pozri tiež v bode 157 vyššie desiate odôvodnenie smernice 91/250).

384 Rovnako treba uviesť, že v počítačových sieťach inštalovaných v organizáciách je potreba spoločného fungovania zvlášť silná v prípade operačných systémov pre klientske PC na jednej strane a operačných systémov pre servery pracovnej skupiny na strane druhej. Ako totiž zdôrazňuje Komisia v odôvodnení č. 383 napadnutého rozhodnutia a ako už bolo uvedené v bode 161 vyššie, služby zdieľania súborov a tlačiarní, ako aj služby správy užívateľov a skupín užívateľov sú úzko spojené s používaním klientskych PC a sú užívateľom klientskych PC poskytované ako súbor navzájom spojených úloh. Ako vysvetlili experti účastníkov konania na pojednávaní, vzťahy medzi servermi pracovnej skupiny na jednej strane a klientskymi PC na strane druhej v počítačových sieťach sú „stimulované“ alebo „vyvolávané“ činnosťami alebo požiadavkami pochádzajúcimi od užívateľov klientskych PC, ako sú najmä uvedenie mena a hesla, vytvorenie priečinka alebo požiadavka na tlač dokumentu. V rovnakom zmysle Komisia v odôvodnení č. 532 napadnutého rozhodnutia správne uvádza, že „klientske PC a servery pracovnej skupiny sú uzlami počítačovej siete a... sú teda navzájom fyzicky spojené“. Napokon je potrebné pripomenúť, že jednou z podstatných funkcií operačných systémov pre servery pracovnej skupiny je práve správa klientskych PC.

385 Treba dodať, ako je uvedené v odôvodneniach č. 383 až 386 napadnutého rozhodnutia, že niektoré výsledky prieskumov uskutočnených spoločnosťou Mercer potvrdzujú význam interoperability operačných systémov pre servery pracovnej skupiny s operačnými systémami pre klientske PC. Odhliadnuc od výsledkov druhého

a tretieho prieskumu Mercer, ktoré sa konkrétnejšie týkajú inteoperability s klientskymi PC fungujúcimi pod operačným systémom Windows a ktoré budú preskúmané v bodoch 401 až 412 nižšie, je namieste uviesť, že z prvého prieskumu uskutočneného spoločnosťou Mercer vyplýva, že jednoduchosť, s akou možno produkt integrovať do existujúceho alebo v budúcnosti plánovaného počítačového prostredia, je jedným z hlavných faktorov, ktoré IT manažéri zohľadňujú pri prijímaní rozhodnutí o akvizíciách počítačových produktov. Rovnako treba poznamenať, že z porovnania niektorých výsledkov tohto prvého prieskumu s niektorými výsledkami tretieho prieskumu Mercer vyplýva, že význam interoperability s operačnými systémami pre klientske PC je v prípade operačných systémov pre servery pracovnej skupiny výraznejší ako v prípade iných druhov produktov pre servery (odôvodnenie č. 386 napadnutého rozhodnutia).

386 V druhom rade sa Súd prvého stupňa domnieva, že interoperabilita operačných systémov pre servery pracovnej skupiny s operačnými systémami pre klientske PC je ešte dôležitejšia v prípade, keď operačnými systémami pre klientske PC sú systémy Windows.

387 Treba totiž zdôrazniť, že dominantné postavenie, ktoré má Microsoft na trhu operačných systémov pre klientske PC, je, ako uvádza Komisia v odôvodneniach č. 429 a 472 napadnutého rozhodnutia, „mimoriadne“ najmä v tom zmysle, že jeho podiely na tomto trhu sú vyššie ako 90 % (odôvodnenia č. 430 až 435 napadnutého rozhodnutia) a že Windows predstavuje „faktický štandard“ pre tieto operačné systémy.

388 Keďže operačný systém Windows sa takto nachádza na takmer všetkých klientskych PC inštalovaných v organizáciách, konkurenčné operačné systémy pre servery pracovnej skupiny nemožno naďalej úspešne uvádzať na trh, ak nie sú schopné dosiahnuť vysoký stupeň interoperability s týmto operačným systémom.

389 V treťom rade Súd prvého stupňa uvádza, že podľa napadnutého rozhodnutia je dôležité, aby operačné systémy pre servery pracovnej skupiny konkurujúce Microsoftu mohli spolupracovať nielen s operačnými systémami Windows pre klientske PC, ale aj širšie s architektúrou domény Windows.

390 Komisia sa zvlášť domnieva, že na to, aby mohli byť konkurenčné operačné systémy pre servery pracovnej skupiny úspešne uvádzané na trh, musia byť schopné podieľať sa na architektúre domény Windows — ktorá predstavuje „architektúru“ vzájomne úzko spojených prepojení a interakcií tak klient-server, ako aj server-server (pozri body 179 až 189 vyššie) — rovnocenne s operačnými systémami Windows pre servery pracovnej skupiny. To najmä znamená, že server, v ktorom je inštalovaný operačný systém pre servery pracovnej skupiny konkurujúci Microsoftu, sa v doméne Windows používajúcej Active Directory môže správať ako radič domény a v dôsledku toho je schopný podieľať sa na mechanizme multimaster replikácie s ostatnými radičmi domény.

391 Treba uviesť, že Microsoft nepreukázal, že toto posúdenie je zjavne nesprávne.

392 V tomto ohľade sa treba po prvú domnievať, že so zreteľom na veľmi úzke a privilegované technologické väzby, ktoré Microsoft vytvoril medzi svojimi operačnými systémami Windows pre klientske PC na jednej strane a pre servery pracovnej skupiny na strane druhej, a na skutočnosť, že Windows sa nachádza na takmer všetkých klientských PC inštalovaných v organizáciách, Komisia v odôvodnení č. 697 napadnutého rozhodnutia správne uviedla, že Microsoft je schopný presadiť architektúru domény Windows ako „faktický štandard v počítačovom odvetví sietí pracovnej skupiny“

(pozri v rovnakom zmysle odôvodnenie č. 779 napadnutého rozhodnutia, v ktorom Komisia najmä uvádza, že kvázimonopolné postavenie, ktoré má Microsoft už roky na trhu operačných systémov pre klientske PC, mu umožňuje „určovať v značnej miere a nezávisle od jeho konkurentov súbor koherentných komunikačných pravidiel, ktoré budú regulovať faktický štandard pre interoperabilitu v sieťach pracovnej skupiny“).

393 Po druhé, ako uvádza Komisia v odôvodnení č. 637 napadnutého rozhodnutia, rôzne informačné zdroje, ako napríklad vlastná obchodná dokumentácia Microsoftu, analytické správy a skutočnosti zhromaždené pri prieskume trhu z roku 2003, ako aj prieskumy uskutočnené spoločnosťou Mercer, preukazujú, že interoperabilita s prostredím Windows je faktorom, ktorý zohráva kľúčovú úlohu pri prijímaní operačných systémov Windows pre servery pracovnej skupiny.

394 V odôvodneniach č. 638 až 641 napadnutého rozhodnutia Komisia uvádza rôzne skutočnosti, ktoré preukazujú, že z obchodného hľadiska Microsoft systematicky využíva interoperabilitu s prostredím Windows ako podstatný argument pri predaji svojich operačných systémov pre servery pracovnej skupiny. Microsoft tieto skutočnosti nepopiera.

395 Rovnako v odôvodneniach č. 642 až 646 napadnutého rozhodnutia Komisia uvádza niektoré výsledky prieskumu trhu z roku 2003, aby preukázala, že interoperabilita s prostredím Windows zohráva významnú úlohu pri rozhodovaní oslovených organizácií v oblasti nákupu operačných systémov pre servery pracovnej skupiny.

396 Treba zdôrazniť, že v žalobe sa Microsoft uspokojuje s tvrdením, že organizácie si nevyberajú operačné systémy pre servery v závislosti od úvah spojených s ich interoperabilitou s operačnými systémami Windows, pričom všeobecne odkazuje na

určité dokumenty, ktoré sú prílohou tejto žaloby [príloha A.12.1 žaloby (Matthews: The Commission's Case on Microsoft's Interoperability: An Examination of the Survey Evidence) a príloha A.22 žaloby (Evans, Nichols a Padilla: The Commission Has Failed to Address Major Flaws in the Design, Conduct, and Analyses of Its Article 11 Inquiries)]. Z dôvodov uvedených v bodoch 94 až 99 vyššie Súd prvého stupňa tieto prílohy nemôže zohľadniť.

³⁹⁷ V každom prípade treba uviesť, že uvedené výsledky prieskumu trhu z roku 2003 potvrdzujú dôvodnosť názoru Komisie.

³⁹⁸ Počas tohto prieskumu Komisia najmä požiadala oslovené subjekty, aby uviedli, či už implementovali (alebo sa už rozhodli implementovať) Active Directory vo väčšine domén Windows ich počítačovej siete (otázka č. 15). Komisia rovnako požiadala subjekty, ktoré odpovedali kladne na túto otázku, teda 61 zo 102 subjektov, aby v zozname faktorov uviedli tie, ktoré zohrávali významnú úlohu pri ich rozhodnutí prijať Active Directory (otázka č. 16). 52 z týchto 61 subjektov (teda približne 85,2 %) uviedlo ako takýto faktor skutočnosť, že „Active Directory ponúka lepšiu integráciu s pracovnými stanicami Windows, vrátane aplikácií používaných v klientskych PC alebo integrovaných do klientskych PC (napríklad Outlook, Office), ako konkurenčné adresárové služby“ alebo skutočnosť, že „aplikácie používané v [ich] organizácii vyžadujú Active Directory“ (otázka č. 16). Naopak, iba 17 subjektov (teda približne 27,9 %) uviedlo ako významný faktor pri ich rozhodnutí prijať Active Directory jeden z týchto faktorov: „Active Directory ponúka lepšiu integráciu s webovými službami ako konkurenčné adresárové služby“; „Active Directory je vyspelejším produktom ako konkurenčné adresárové služby“ a „Active Directory ponúka väčší súlad so štandardmi adresárových služieb a väčšiu kvalitu implementácie týchto štandardov ako konkurenčné adresárové služby“.

399 Rovnako treba uviesť, že subjektom, ktoré sa zúčastnili na prieskume trhu z roku 2003, bola položená aj otázka, či na poskytovanie služieb zdieľania súborov a tlačiarň použíavajú hlavne servery fungujúce pod systémom Windows (otázka č. 13). V prípade kladnej odpovede mali upresniť, či pri ich rozhodnutí používať takéto servery zohrávali významnú úlohu niektoré faktory spojené s interoperabilitou uvedené v tej istej otázke. Zo 77 subjektov, ktoré odpovedali na túto otázku, 58 (teda približne 75,3 %) uviedlo najmenej jeden z týchto faktorov.

400 Je potrebné zdôrazniť, že v poznámke pod čiarou 101 žaloby, ako aj v poznámke pod čiarou 68 repliky Microsoft uvádza, pričom sa uspokojuje so všeobecným odkazom na úvahy obsiahnuté v prílohách [príloha A.22 žaloby a časť A prílohy C.13 repliky (Evans, Nichols a Padilla: Response to the Commission's Annex B.6 Regarding Its Article 11 Inquiries)], že niekoľko otázok, ktoré Komisia položila v rámci prieskumu trhu z roku 2003, bolo „postihnutých vadou“ alebo „zaujatých“. Súd prvého stupňa sa domnieva, že s týmto tvrdením nemožno súhlasiť. Okrem toho, že takýto všeobecný odkaz na prílohy je neprípustný z dôvodov uvedených v bodoch 94 až 99 vyššie, treba totiž uviesť, že tvrdenie Microsoftu je vnútorne rozporné, lebo v častiach svojich písomných podaní, na ktoré sa vzťahujú uvedené poznámky pod čiarou, Microsoft uvádza na podporu svojho vlastného názoru práve niektoré výsledky prieskumu trhu z roku 2003.

401 Navyše treba uviesť, že na rozdiel od toho, čo tvrdí Microsoft, výsledky druhého a tretieho prieskumu uskutočneného spoločnosťou Mercer vedú, pokiaľ ide o význam interoperability s operačnými systémami Windows pre spotrebiteľov, k rovnakým záverom ako prieskum trhu z roku 2003.

402 V rámci svojho druhého prieskumu tak spoločnosť Mercer, ktorá uviedla rovnaké faktory spojené s interoperabilitou, ako sú uvedené v otázke č. 13 prieskumu trhu z roku 2003 (pozri bod 399 vyššie), požiadala skupinu IT manažérov, ktorých

organizácie používali na poskytovanie služieb zdieľania súborov a tlačiarňí hlavne operačné systémy Windows, aby uviedli, či pri ich rozhodnutí prijať tieto operačné systémy zohrával významnú úlohu jeden alebo viaceré z týchto faktorov, tak, že týmto faktorom priradia známku na stupnici od 1 (nízky význam) do 5 (veľký význam). Zo 134 IT manažérov 99 (teda približne 73,9 %) uviedlo, že najmenej jeden z týchto faktorov zohrával takúto úlohu. Okrem toho treba uviesť, že 91 IT manažérov (teda približne 67,9 %) priradilo známku 4 alebo 5 najmenej jednému z uvedených faktorov.

403 V rámci tohto prieskumu boli oslovení IT manažéri vyzvaní aj na to, aby zhodnotili úlohu, ktorú zohrávalo 21 rôznych faktorov pri ich rozhodovaní o akvizíciách operačných systémov na vykonávanie služieb zdieľania súborov a tlačiarňí, tak, že týmto faktorom priradia známku na stupnici od 0 (žiadny význam) do 5 (veľký význam). Faktor „interoperabilita s pracovnými stanicami (Windows)“ dostal priemernú známku 3,78 a zaradil sa na štvrté miesto za faktory „spoľahlivosť/disponibilita“ (priemerná známka 4,01), „disponibilita funkcií a podpory (vnútornej alebo vonkajšej)“ (priemerná známka 3,93) a „bezpečnosť“ (priemerná známka 3,80).

404 Pokiaľ ide o výsledky druhého prieskumu uskutočneného spoločnosťou Mercer, treba ešte zdôrazniť, že IT manažéri, vyzvaní, aby zhodnotili úlohu, ktorú zohrávalo 18 faktorov pri ich rozhodovaní o akvizíciách adresárových služieb, priradili faktoru „interoperabilita s pracovnými stanicami (Windows)“ priemernú známku 3,94 (prvé miesto).

405 V treťom prieskume uskutočnenom spoločnosťou Mercer boli IT manažéri požiadaní, aby zhodnotili úlohu, ktorú zohrávalo trinásť rôznych faktorov pri ich rozhodovaní o akvizíciách operačných systémov pre servery pracovnej skupiny, tak, že týmto faktorom priradia známku na stupnici od 0 (bez významu) do 5 (veľký význam). Pri odpovedi na túto požiadavku dostal faktor „interoperabilita s pracovnými stanicami

Windows“ priemernú známku 4,25. Aj keď je pravda, že tento faktor sa zaradil až na druhé miesto, medzi faktory „spoľahlivosť/disponibilita operačného systému pre servery“ (priemerná známka 4,47) a „bezpečnosť integrovaná v operačnom systéme pre servery“ (priemerná známka 4,04), rovnako platí, že výsledky, ktoré dosiahol, preukazujú, že rozhodnutia nákupcov operačných systémov pre servery pracovnej skupiny sú vo veľmi veľkej miere motivované úvahami súvisiacimi s interoperabilitou s klientskymi PC fungujúcimi pod systémom Windows.

406 Je pravda, že v treťom prieskume uskutočnenom spoločnosťou Mercer boli IT manažéri vyzvaní aj na to, aby posúdili význam každého z trinástich faktorov uvedených v predchádzajúcom bode, a že na tomto základe sa rozdiel medzi faktorom „spoľahlivosť/disponibilita operačného systému pre servery“ (zaradeným na prvé miesto s 34 %) a faktorom „interoperabilita s pracovnými stanicami Windows“ (zaradeným na druhé miesto s 9 %) ukázal oveľa zreteľnejší. Tieto výsledky však treba relativizovať, pretože, ako vysvetľuje Komisia v odôvodneniach č. 643 a 659 napadnutého rozhodnutia, interoperabilita je faktor, ktorý ovplyvňuje ostatné faktory, ktoré nákupcovia zohľadňujú pri výbere operačného systému pre servery pracovnej skupiny. Nákupcovia tak môžu mať pocit, že operačný systém pre servery pracovnej skupiny konkurujúci Microsoftu má nedostatky v oblasti bezpečnosti alebo rýchlosti vykonávania úloh, zatiaľ čo v skutočnosti sú tieto nedostatky dôsledkom nedostatku interoperability s operačnými systémami Windows (pozri v tomto ohľade dva príklady, ktoré Komisia cituje v poznámke pod čiarou 786 napadnutého rozhodnutia). Títo nákupcovia majú teda tendenciu podceňovať význam interoperability.

407 Je dôležité dodať, že výsledky tretieho prieskumu uskutočneného spoločnosťou Mercer sú dôležité aj preto, lebo preukazujú, že zjavný a narastajúci náskok, ktorý má Microsoft pred svojimi konkurentmi na trhu operačných systémov pre servery pracovnej skupiny (pozri v tomto ohľade prieskum okolnosti týkajúcej sa odstránenia

hospodárskej súťaže v bodoch 479 až 620 nižšie), možno vysvetliť skôr výhodou, ktorú má v oblasti interoperability, ako kvalitou jeho produktov.

408 Treba teda zdôrazniť, že IT manažéri boli vyzvaní nielen na to, aby posúdili význam trinástich rôznych faktorov pri svojom rozhodovaní o akvizíciách operačných systémov pre servery pracovnej skupiny (pozri bod 406 vyššie), ale aj aby v prípade každého z týchto faktorov zhodnotili výkony systémov Linux, NetWare, UNIX a Windows.

409 Windows dostal najhoršiu priemernú známku (3,63) za faktor „spoľahlivosť/disponibilita operačného systému pre servery“, pričom tento faktor oslovení IT manažéri zaradili na prvé miesto (s 34 %). Systémy UNIX boli umiestnené jednoznačne do čela (priemerná známka 4,55), nasledované systémami Linux (priemerná známka 4,10) a NetWare (priemerná známka 4,01).

410 Windows dostal najnižšiu priemernú známku aj za svoje výkony vo vzťahu k faktoru „bezpečnosť integrovaná v operačnom systéme pre servery“ (priemerná známka 3,14), ďaleko za systémami UNIX (priemerná známka 4,09), NetWare (priemerná známka 3,82) a systémami Linux (priemerná známka 3,73), a to napriek tomu, že tento faktor zohráva veľmi významnú úlohu pri rozhodovaní organizácií o akvizíciách operačných systémov pre servery pracovnej skupiny (pozri bod 405 vyššie). Tieto výsledky majú o to väčšiu výpovednú hodnotu, že, ako bolo uvedené v bode 406 vyššie, nákupcovia majú tendenciu domnievať sa, že problémy súvisia s bezpečnosťou v prípade, keď tieto problémy v skutočnosti vyplývajú z nedostatku interoperability so systémami Windows.

- 411 Naopak, je očividné, že pokiaľ ide o výkony týkajúce sa faktora „interoperabilita s pracovnými stanicami Windows“, Windows dostal najvyššiu priemernú známku (4,87) spomedzi všetkých priemerných známok priradených rôznym dotknutým operačným systémom pre servery v prípade každého z trinástich faktorov, ktoré použila spoločnosť Mercer. Okrem toho práve v prípade tohto faktora je rozdiel medzi Microsoftom a operačnými systémami jeho konkurentov najvýraznejší, keďže NetWare dostal priemernú známku 3,78, Linux priemernú známku 3,43 a UNIX priemernú známku 3,29.
- 412 V rovnakom zmysle treba zdôrazniť, ako veľmi správne uvádza Komisia v odôvodnení č. 662 napadnutého rozhodnutia, že ak sa priemerné známky priradené systémom Linux, NetWare, UNIX a Windows v prípade každého z trinástich faktorov upravujú percentom „relatívneho vplyvu“ priradeného každému z týchto faktorov a ak sa ďalej sčítajú takto upravené známky, najlepšie výsledky dosahujú systémy UNIX, nasledované najprv systémami Windows a potom, s dosť tesnými a nie oveľa nižšími výsledkami ako Windows, systémami Linux a NetWare.
- 413 Súd prvého stupňa po tretie uvádza, že v odôvodnení č. 183 napadnutého rozhodnutia Komisia tvrdí, že „keď sa server pracovnej skupiny [ktorý nefunguje pod systémom Windows] pridá do siete Windows pre pracovnú skupinu, stupeň interoperability s architektúrou domény Windows, ktorý je tento server pracovnej skupiny schopný dosiahnuť, ovplyvní účinnosť, s akou bude môcť poskytovať svoje služby užívateľom siete“.
- 414 Treba uviesť, že niekoľko skutočností v napadnutom rozhodnutí potvrdzuje dôvodnosť tohto tvrdenia. Toto rozhodnutie totiž opisuje rad problémov, ktoré majú operačné systémy pre servery pracovnej skupiny konkurujúce Microsoftu z dôvodu, že nemôžu spolupracovať s architektúrou domény Windows s rovnakou intenzitou ako operačné systémy Windows pre servery pracovnej skupiny.

415 Prvým príkladom uvádzaným Komisiou je skutočnosť, že ak server pracovnej skupiny dostatočne nespolupracuje s „bezpečnostnou architektúrou“ siete Windows pre pracovnú skupinu, užívateľ môže mať povinnosť prihlásiť sa dvakrát, ak chce mať prístup zároveň k „zdrojom založeným na Windows“ a k „zdrojom ponúkaným servermi pracovnej skupiny [používajúcimi konkurenčné operačné systémy]“ (odôvodnenie č. 183 napadnutého rozhodnutia). Vo svojich písomných podaniach Microsoft nepopiera existenciu tohto problému, iba sa ho snaží minimalizovať (pozri bod 340 vyššie). Treba uviesť, že na pojednávaní jeden z expertov Microsoftu sám zdôraznil riziká, ktoré znamená niekoľko užívateľských mien a hesiel pre bezpečnosť siete, a nevýhody v oblasti efektivity a produktivity spôsobené tým, že užívatelia musia uvádzať niekoľko užívateľských mien a hesiel.

416 Iný príklad sa nachádza v odôvodnení č. 196 napadnutého rozhodnutia. Komisia v ňom opakuje vyhlásenie Microsoftu v jeho odpovedi na druhé oznámenie o výhradách zo 16. novembra 2001, podľa ktorého „existuje viac možností správy [skupín užívateľov] v prípade, keď je klientsky PC [v ktorom je inštalovaný] Windows 2000 Professional spojený so serverom [fungujúcim] pod systémom Windows 2000 s Active Directory, ako keď funguje samostatne alebo ako časť ‚non-Windows 2000, domény alebo prostredia‘“.

417 V odôvodnení č. 240 napadnutého rozhodnutia Komisia uvádza, že viac ako jeden rok po uvedení Windows 2000 Microsoft stále úplne nesprístupnil svojim konkurentom aktualizovanú verziu protokolových špecifikácií CIFS/SMB. V poznámke pod čiarou 319 Komisia správne upresňuje, že aj keby Microsoft túto verziu už sprístupnil, nestačilo by to na „riadnu správu súborovej služby“.

418 Treba uviesť aj úvahy, ktoré Komisia veľmi správne formuluje o rozhraní ADSI, ktoré Microsoft vyvinul na to, aby umožnil vydavateľom softvérov prístup k protokolu LDAP, na ktorom je založený Active Directory (odôvodnenia č. 243 až 250 napad-

nutého rozhodnutia). Treba zvlášť poukázať na obmedzenia, ktoré obsahuje „poskytovateľ ADSI“ vyvinutý spoločnosťou Novell (odôvodnenie č. 250 napadnutého rozhodnutia).

419 V odôvodneniach č. 251 až 266 napadnutého rozhodnutia Komisia vysvetľuje, že Microsoft „vlastníckym“ spôsobom rozšíril štandardný protokol Kerberos a že operačné systémy pre servery pracovnej skupiny, ktoré implementujú „nerozšírenú“ verziu tohto bezpečnostného protokolu, narážajú v prostredí Windows na problémy pri autorizácii (pozri tiež poznámku pod čiarou 786 napadnutého rozhodnutia). Treba pripomenúť, že používanie protokolu Kerberos vo verzii zmenenej Microsoftom má výhody, najmä pokiaľ ide o rýchlosť pripojenia a efektívnosť (pozri odôvodnenie č. 152 napadnutého rozhodnutia a bod 170 vyššie).

420 V odôvodneniach č. 283 až 287 napadnutého rozhodnutia Komisia správne vysvetľuje, že „nástroje synchronizácie adresárov“, na ktoré odkazuje Microsoft, umožňujú adresárovým službám poskytovaným systémami jeho konkurentov uskutočňovať len obmedzenú synchronizáciu s Active Directory. Zdôrazňuje najmä, že tieto nástroje „synchronizujú iba obmedzenú časť informácií obsiahnutých v adresári“ a že „neodstraňujú potrebu spravovať užívateľov, povolenia, príslušnosť k skupinám a bezpečnostnú politiku oddelene pre servery pracovnej skupiny [používajúce] Windows a pre servery pracovnej skupiny [používajúce konkurenčné operačné systémy]“ (odôvodnenie č. 285 napadnutého rozhodnutia).

421 Zo všetkých predchádzajúcich úvah vyplýva, že Microsoft nepreukázal, že sa Komisia dopustila zjavného pochybenia, keď sa domnievala, že na to, aby bolo možné operačné systémy pre servery pracovnej skupiny konkurujúce Microsoftu úspešne uvádzať na trh, je potrebné, aby boli schopné spolupracovať s architektúrou domény Windows rovnocenne s operačnými systémami Windows pre servery pracovnej skupiny.

422 Z týchto úvah treba rovnako vyvodiť záver, že neexistencia takejto interoperability s architektúrou domény Windows má za následok posilnenie konkurenčného postavenia Microsoftu na trhu operačných systémov pre servery pracovnej skupiny najmä preto, lebo vedie spotrebiteľov k tomu, aby používali jeho operačný systém pre servery pracovnej skupiny radšej ako operačné systémy jeho konkurentov, hoci tieto operačné systémy majú vlastnosti, ktorým spotrebiteľia prikladajú veľký význam.

— O údajne nesprávnom posúdení skutkového stavu

423 Tvrdenia, ktoré Microsoft vyvodzuje z údajne nesprávneho posúdenia skutkového stavu, ktorého sa dopustila Komisia, sú dvojakého druhu.

424 V prvom rade Microsoft tvrdí, že názor Komisie je spochybnený na jednej strane prítomnosťou niekoľkých operačných systémov pre servery pracovnej skupiny na trhu a heterogénnosťou počítačových sietí v podnikoch v Európe a na druhej strane skutočnosťou, že aj bez prístupu k informáciám súvisiacim s interoperabilitou, o ktoré ide, vydavatelia produktov Linux nedávno vstúpili na trh a neustále na ňom zvyšujú svoje podiely.

425 Pokiaľ ide o prvé z tvrdení uvedených v predchádzajúcom bode, Súd prvého stupňa sa domnieva, že toto tvrdenie nestačí na spochybnenie dôvodnosti názoru Komisie.

426 V tomto ohľade treba najprv pripomenúť, že na rozdiel od toho, čo tvrdí Microsoft, zohrávajú úvahy spojené s interoperabilitou kľúčovú úlohu pri rozhodovaní o akvizícii operačných systémov pre servery pracovnej skupiny (pozri body 381 až 412 vyššie).

427 Je dôležité pripomenúť aj to, že z tretieho prieskumu uskutočneného spoločnosťou Mercer vyplýva, že faktor „interoperabilita s pracovnými stanicami Windows“ je faktorom, v prípade ktorého je rozdiel medzi operačným systémom pre servery pracovnej skupiny Microsoftu a operačnými systémami jeho konkurentov najvýraznejší (pozri bod 411 vyššie).

428 Ďalej treba zdôrazniť, ako bude podrobnejšie vysvetlené v bodoch 569 až 582 nižšie, že konkurenti Microsoftu, s výnimkou vydavateľov produktov Linux, boli na trhu operačných systémov pre servery pracovnej skupiny už niekoľko rokov, keď Microsoft začal vyvíjať a distribuovať tieto systémy. Aj keď je pravda, že v čase prijatia napadnutého rozhodnutia sa títo konkurenti ešte stále nachádzali na trhu, nemenej platí, že ich podiel na trhu sa citelne zmenšil súčasne s rýchlym nárastom podielu Microsoftu, a to napriek skutočnosti, že niektorí z nich, najmä Novell, mali pred Microsoftom značný technologický náskok. Skutočnosť, že odstránenie hospodárskej súťaže je postupné, a nie okamžité, nijako nevyvracia názor Komisie, že informácie, o ktoré ide, sú nevyhnutné.

429 V skutočnosti, ako uviedla Komisia v odpovedi na jednu z písomných otázok Súdu prvého stupňa, možno fakt, že konkurenti Microsoftu boli počas niekoľkých rokov pred prijatím napadnutého rozhodnutia schopní naďalej predávať operačné systémy pre servery pracovnej skupiny, čiastočne vysvetliť tým, že vtedy ešte v organizáciách existovala nezanedbateľná inštalovaná základňa klientskych PC

používajúcich operačný systém Windows patriaci do radu produktov predchádzajúcich radu Windows 2000 (pozri odôvodnenia č. 441 až 444 napadnutého rozhodnutia). Z tabuľky v odôvodnení č. 446 napadnutého rozhodnutia napríklad vyplýva, že v roku 2001 boli operačné systémy pre klientske PC Windows 98, Windows Millennium Edition (Windows Me) a Windows NT ešte predmetom významného počtu nových licencií. Problémy s interoperabilitou prudko priniesli konkurentom Microsoftu práve operačné systémy radu Windows 2000 (pozri body 571 až 573 nižšie). V rovnakom čase existovala ešte aj nezanedbateľná inštalovaná základňa serverov pracovnej skupiny používajúcich operačné systémy Windows NT, ktoré spôsobovali menšie problémy s interoperabilitou ako systémy, ktoré po nich nasledovali. V tomto ohľade treba mať na pamäti, že organizácie vykonávajú zmeny svojej siete serverov pracovnej skupiny iba raz za niekoľko rokov, a to len postupne (pozri odôvodnenie č. 590 napadnutého rozhodnutia).

430 Pokiaľ ide o druhé tvrdenie uvedené v bode 424 vyššie, teda tvrdenie založené na vstupe a náraste produktov Linux na trhu operačných systémov pre servery pracovnej skupiny, aj toto tvrdenie treba odmietnuť.

431 V tomto ohľade treba najprv zdôrazniť, ako vysvetľuje Komisia v odôvodneniach č. 487 a 488 napadnutého rozhodnutia a ako bude upresnené v bodoch 502 a 553 nižšie, že údaje IDC, o ktoré sa Microsoft opiera pri opise vývoja postavenia produktov Linux na trhu, majú určité nedostatky. Tieto údaje pochádzajú totiž z databázy, ktorú IDC zostavil tak, že identifikoval osem hlavných skupín úloh (alebo „pracovných výkonov“) vykonávaných servermi v organizáciách a vnútri týchto hlavných skupín rozlišoval niekoľko „podskupín“. Dve podskupiny úloh najviac sa približujúce úlohám pracovnej skupiny uvedeným v napadnutom rozhodnutí, a to úlohám zdieľania súborov a tlačiarňí na jednej strane a úlohám správy užívateľov a skupín užívateľom na strane druhej, sú podskupiny úloh nazvané „zdieľanie súborov/tlačiarňí“ a „správa siete“ (odôvodnenie č. 486 napadnutého rozhodnutia). Úlohy patriace k týmto dvom uvedeným podskupinám však úplne nezodpovedajú službám predstavujúcim trh

operačných systémov pre servery pracovnej skupiny. Niektoré z týchto úloh navyše vyžadujú nižší stupeň interoperability medzi klientskymi PC a servermi ako úlohy pracovnej skupiny, ktoré identifikovala Komisia, a teda sú spôsobilejšie na to, aby ich vykonávali operačné systémy konkurujúce Microsoftu.

432 Ďalej treba uviesť, že nárast produktov Linux na trhu operačných systémov pre servery pracovnej skupiny bol počas niekoľkých rokov pred prijatím napadnutého rozhodnutia iba mierny. Tieto produkty Linux používané v spojení so softvérom Samba (vyvinutým vďaka technikám spätného inžinierstva) boli schopné dosiahnuť určitý stupeň interoperability s operačnými systémami Windows. Tento stupeň interoperability sa však citelne znížil po uvedení generácie Windows 2000. V októbri 2003 — teda niekoľko mesiacov po tom, ako Microsoft začal uvádzať na trh operačný systém pre servery Windows 2003 Server, ktorý bol nástupcom systému Windows 2000 Server — stupeň interoperability, ktorý dokázali dosiahnuť produkty Linux, umožňoval týmto produktom správať sa v doméne Windows používajúcej Active Directory iba ako členské servery (pozri odôvodnenia č. 296 a 297 napadnutého rozhodnutia).

433 Napokon, pokiaľ ide o predpokladaný nárast produktov Linux na trhu operačných systémov pre servery pracovnej skupiny, treba uviesť, ako bude podrobnejšie vysvetlené v bodoch 595 až 605 nižšie, že na jednej strane je tento nárast menej významný, než tvrdí Microsoft, a na druhej strane k nemu nedochádza na ujmu systémov Microsoftu, ale najmä na ujmu systémov spoločnosti Novell a vydavateľov produktov UNIX.

434 V druhom rade Microsoft tvrdí, že Komisia nezohľadnila, že okrem sprístupnenia informácií niekoľko iných metód umožňuje zabezpečiť dostatočnú interoperabilitu medzi operačnými systémami rôznych dodávateľov.

435 V tomto ohľade stačí uviesť, že samotný Microsoft tak vo svojich písomných podaniach, ako aj v odpovedi na otázku položenú na pojednávaní uznal, že žiadna z metód alebo riešení, ktoré odporúča, neumožňuje dosiahnuť vysoký stupeň interoperability, ktorý v tomto prípade správne vyžadovala Komisia.

436 Zo všetkých predchádzajúcich úvah vyplýva, že Microsoft nepreukázal, že okolnosť spočívajúca v tom, že informácie súvisiace s interoperabilitou sú nevyhnutné, v tomto prípade neexistuje.

iii) O odstránení hospodárskej súťaže

Tvrdenia účastníkov konania

437 Microsoft uvádza, že odmietnutie, ktoré mu je vytýkané, nie je spôsobilé vylúčiť akúkoľvek hospodársku súťaž na odvodenom trhu, teda v tomto prípade trhu operačných systémov pre servery pracovnej skupiny.

438 Na podporu tohto tvrdenia Microsoft v prvom rade uvádza, že Komisia v tomto prípade uplatnila nesprávne právne kritérium.

439 V tomto ohľade Microsoft uvádza, že v odôvodnení č. 589 napadnutého rozhodnutia sa Komisia odvoláva na číre „riziko“ odstránenia hospodárskej súťaže na trhu. Vo veciach, ktoré sa týkali núteného udelenia licencií týkajúcich sa práv duševného

vlastníctva, však Súdny dvor vždy overoval, či bolo odmietnutie „spôsobilé vylúčiť akúkoľvek hospodársku súťaž“, a v tomto ohľade vyžadoval „situáciu blížiacu sa istote“. Komisia mala teda uplatniť prísnejšie kritérium, a to kritérium „velkej pravdepodobnosti“ odstránenia efektívnej hospodárskej súťaže. Microsoft uvádza, že na rozdiel od toho, čo tvrdí Komisia, pojmy „riziko“, „možnosť“ a „pravdepodobnosť“ nemajú rovnaký význam.

440 Microsoft dodáva, že odkaz v napadnutom rozhodnutí na rozsudky Istituto Chemioterapico Italiano a Commercial Solvents/Komisia a CBEM, už citované v bode 320 vyššie, nie je relevantný. Veci, v ktorých boli vyhlásené tieto rozsudky, sa totiž netýkali odmietnutia udeliť licenciu týkajúcu sa práv duševného vlastníctva. Okrem toho podľa Microsoftu v každej z týchto vecí bola perspektíva odstránenia hospodárskej súťaže pri neexistencii akéhokoľvek alternatívneho zdroja zásobovania bezprostredná a reálna.

441 V druhom rade Microsoft tvrdí, že názor Komisie, podľa ktorého môže byť hospodárska súťaž na trhu operačných systémov pre servery odstránená z dôvodu, že odmieta sprístupniť konkurentom svoje komunikačné protokoly, je spochybnený skutočnosťami pozorovanými na trhu. V tomto ohľade opakuje na jednej strane, že pre podniky v Európe je bežné, že majú heterogénne počítačové prostredie zložené z operačných systémov Windows pre klientske PC a pre servery a z konkurenčných operačných systémov pre servery, a na druhej strane, že zo správ Mercer vyplýva, že podnikoví zákazníci sa rozhodujú pre kúpu operačných systémov pre servery na základe radu kritérií, ako napríklad spoľahlivosť, modularita a kompatibilita aplikácií, a nepovažujú kritérium interoperability s operačnými systémami Windows pre klientske PC za rozhodujúce.

442 Microsoft rovnako poznamenáva, že šesť rokov po tom, čo došlo k údajnému odmietnutiu, sa na trhu operačných systémov pre servery pracovnej skupiny stále nachádza množstvo konkurentov, a to najmä IBM, Novell, Red Hat a Sun, ako aj niekoľko

distribútorov produktov Linux. Microsoft opakuje, že Linux vstúpil na trh nedávno a zaznamenal rýchly nárast a že je nepochybné, že produkty Linux, či už samostatne, alebo v spojení s produktmi Samba alebo so softvérom pre servery Nterprise spoločnosti Novell, priamo konkurujú operačným systémom Windows pre servery pri vykonávaní širokého okruhu úloh vrátane poskytovania služieb pracovnej skupiny operačným systémom Windows pre klientske PC. Okrem toho Microsoft uvádza, že IDC, ktorý vystupuje ako prvá svetová skupina zaoberajúca sa poradenstvom a prieskumom na trhoch informačných technológií a telekomunikácií, sa domnieval, že neexistuje riziko odstránenia hospodárskej súťaže. Z prognóz IDC podľa Microsoftu vyplýva, že v rokoch 2003 až 2008 zostane podiel Microsoftu na trhu operačných systémov pre servery pracovnej skupiny používaných pre servery v hodnote do 25 000 USD takmer nezmenený, zatiaľ čo podiel Linuxu sa zdvojnásobí.

443 V treťom rade Microsoft kritizuje „umelo úzku“ definíciu druhého tovarového trhu, ktorú použila Komisia.

444 Podľa Microsoftu je totiž „hospodárska súťaž s operačnými systémami Windows pre servery... ešte silnejšia“, ak sa v tejto definícii zohľadnia aj iné úlohy ako poskytovanie služieb zdieľania súborov a tlačiarň a služieb správy užívateľov a skupín užívateľov, ktoré sú operačné systémy Windows pre servery schopné vykonávať.

445 V tomto ohľade Microsoft uvádza, že Komisia nepopiera, že základná verzia jeho operačného systému Windows Server 2003 umožňuje vykonávanie širokej škály úloh, z ktorých mnohé sa nachádzajú mimo druhého tovarového trhu, tak ako je definovaný v napadnutom rozhodnutí. Vysvetľuje, že podľa prístupu Komisie je ten istý operačný systém Windows pre servery zahrnutý do relevantného trhu v prípade, keď operačným systémom Windows pre klientske PC poskytuje služby súborov a tlače, a je z neho vylúčený v prípade, keď tým istým operačným systémom poskytuje „proxy“ služby alebo služby „firewall“.

446 Microsoft sa domnieva, že Komisia nemôže vyvodzovať z toho, že jeho operačný systém Windows Server 2003 existuje vo viacerých verziách za rôzne ceny, tvrdenie, že základná verzia tohto systému je zahrnutá do odlišného trhu ako ostatné verzie tohto istého systému. V tomto ohľade uvádza, že „najnákladnejšie“ verzie tohto systému poskytujú rovnaké služby pracovnej skupiny ako jeho základná verzia.

447 V replike Microsoft trochu rozvíja výhradu založenú na nesprávnej definícii druhého tovarového trhu. Najprv upresňuje, že na trhu operačných systémov pre servery vo všeobecnosti má podiel približne 30 %. Ďalej uvádza, že „nikto v odvetví nepoužíva výraz ‚server pracovnej skupiny‘ v zmysle, v akom ho používa Komisia na to, aby definovala [tento tovarový trh]“, a že keď „pozorovatelia v odvetví“ príležitostne odkážu na „servery pracovnej skupiny“, vo všeobecnosti medzi ne zahŕňajú servery, ktoré vykonávajú širokú škálu úloh vrátane „obsluhy webu, databáz a aplikácií“. Napokon tvrdí, že ani jeden z hlavných dodávateľov serverov na trhu nepredáva servery pracovnej skupiny obmedzujúce sa na vykonávanie úloh identifikovaných Komisiou.

448 Okrem toho Microsoft odmieta vysvetlenia, ktoré Komisia uvádza vo vyjadrení k žalobe, aby odôvodnila svoju definíciu trhu. V tomto ohľade Microsoft najprv uvádza, že „dodávatelia nefakturujú rôzne ceny rôznym osobám za rovnaké vydanie operačného systému pre servery, v závislosti od spôsobu, akým budú tento systém používať“. Ďalej Microsoft popiera, že operačné systémy pre servery, ktoré Komisia považovala za operačné systémy pre servery pracovnej skupiny, sú „optimalizované“ na poskytovanie služieb pracovnej skupiny. Z údajov IDC, ktoré Komisia použila na výpočet podielov na trhu, tak podľa Microsoftu vyplýva, že s výnimkou systému NetWare spoločnosti Novell „tieto operačné systémy venujú oveľa viac času úlohám, ktoré sa nevzťahujú na pracovné skupiny, ako úlohám pracovnej skupiny“. Microsoft napokon tvrdí, že „náklady na úpravu by boli v mnohých prípadoch nulové [a] v ostatných prípadoch zanedbateľné“.

449 Navyše Microsoft všeobecne odkazuje na dve správy, ktoré vypracovali páni Evans, Nichols a Padilla, nachádzajúce sa v prílohe A.23 žaloby a v prílohe C.12 repliky.

450 Vo štvrtom rade Microsoft v replike kritizuje metodiku, ktorú Komisia použila na výpočet podielov subjektov na druhom tovarovom trhu a ktorá zohľadňuje iba čas, ktorý operačné systémy pre servery venujú vykonávaniu úloh pracovnej skupiny, a predaje operačných systémov pre servery v hodnote do 25 000 USD. To totiž vedie podľa Microsoftu k absurdnému záveru, že „operačný systém sa zároveň nachádza vnútri i mimo trhu, v závislosti od úloh, ktoré v danom okamihu vykonáva“, a neposkytuje to žiadnu „relevantnú informáciu o dominantnom postavení“.

451 CompTIA na úvod tvrdí, že Komisia použila nesprávne právne kritérium, keď skúmala, či odmietnutie vytýkané Microsoftu malo za následok číre „riziko odstránenia akejkoľvek efektívnej hospodárskej súťaže“, zatiaľ čo mala overiť, či toto odmietnutie pravdepodobne odstráni akúkoľvek hospodársku súťaž na sekundárnom trhu. CompTIA ďalej tvrdí, že dôkazné prostriedky nachádzajúce sa v spise nepreukazujú, že toto odmietnutie mohlo mať takýto následok. Zdôrazňuje zvlášť „narastajúci úspech“ Linuxu.

452 ACT zdôrazňuje veľmi úzky vzťah, ktorý existuje medzi kritériom nevyhnutnosti a kritériom odstránenia hospodárskej súťaže. Tvrdí najmä, že napadnuté rozhodnutie je vnútorne rozporné, keďže na jednej strane uznáva, že takmer 40 % trhu operačných systémov pre servery pracovnej skupiny držia konkurenti, ktorí sú schopní dodávať zastupiteľné produkty bez toho, aby mali prístup k informáciám súvisiacim s interoperabilitou, a na druhej strane uvádza, že pri neexistencii takéhoto prístupu je so zreteľom na nevyhnutnosť uvedených informácií nemožná akákoľvek hospodárska súťaž na tomto trhu.

- 453 Okrem toho ACT popiera názor Komisie, podľa ktorého nie je namieste zohľadniť konkurenciu „aktérov *de minimis*“. Kritizuje aj skutočnosť, že Komisia vychádza z číreho „rizika“ odstránenia hospodárskej súťaže, a zdôrazňuje, že postavenie Linuxu na trhu neustále narastá.
- 454 Komisia tvrdí, že odmietnutie, o ktoré ide, predstavuje riziko odstránenia akejkoľvek efektívnej hospodárskej súťaže na odvodenom trhu operačných systémov pre servery pracovnej skupiny.
- 455 Na podporu tohto tvrdenia Komisia v prvom rade uvádza, že dôkazné prostriedky analyzované v odôvodneniach č. 585 až 692 napadnutého rozhodnutia jasne preukazujú, že „existuje veľká pravdepodobnosť, že toto riziko sa v blízkej budúcnosti vyplní“. Odkazuje na odôvodnenie č. 700 tohto rozhodnutia a uvádza, že existuje významné riziko, že ak správanie Microsoftu nebude zastavené, budú produkty jeho konkurentov zatlačené „do kúta“ alebo nebudú vôbec ziskové.
- 456 Komisia sa domnieva, že veci, v ktorých boli vyhlásené rozsudky Istituto Chemioterapico Italiano a Commercial Solvents/Komisia a CBEM, už citované v bode 320 vyššie, poskytujú cenné vodidlo na posúdenie správania Microsoftu so zreteľom na článok 82 ES, a to napriek tomu, že sa netýkajú odmietnutia udeliť licenciu týkajúcu sa práv duševného vlastníctva. V tejto súvislosti tvrdí, že výrazy „riziko“, „možnosť“ a „pravdepodobnosť“, použité Súdnym dvorom v jeho judikatúre týkajúcej sa zneužívajúceho odmietnutia dodávky, majú rovnaký význam.
- 457 Komisia uvádza, že väčšina tvrdení Microsoftu je založená na nesprávnom predpoklade, podľa ktorého je úlohou Komisie preukázať, že hospodárska súťaž už bola odstránená, alebo aspoň že jej odstránenie bezprostredne hrozí. Pripomína, že

v napadnutom rozhodnutí preukázala, že „stupeň interoperability, ktorý možno dosiahnuť vďaka sprístupneniu, ktoré už Microsoft vykonal, je nedostatočný na to, aby konkurentom umožnil úspešne zostať na trhu“ (poznámka pod čiarou 712 napadnutého rozhodnutia). Microsoft podľa Komisie neposkytuje nijaký dôkaz toho, že tento záver je postihnutý zjavne nesprávnym posúdením.

458 V druhom rade sa Komisia vyjadruje k tvrdeniam, ktoré Microsoft vyvodzuje zo skutočností pozorovaných na trhu.

459 Najprv uvádza, že „riziko odstránenia akejkoľvek hospodárskej súťaže existovalo už v roku 1998, rovnako ako existuje dnes“, pričom jediný rozdiel je, že „toto odstránenie hospodárskej súťaže je v súčasnosti bezprostrednejšie ako v roku 1998“.

460 Komisia ďalej popiera závery, ktoré Microsoft vyvodzuje zo správ Mercer, pričom uvádza, že tieto správy preukazujú, že zákazníci si vyberajú Windows ako operačný systém pre servery pracovnej skupiny z dôvodu „neoprávnenej výhody“, ktorú má Microsoft v oblasti interoperability, a to napriek tomu, že Windows „sa nachádza za“ ostatnými produktmi v prípade mnohých vlastností, ktorým zákazníci prikladajú význam.

461 Komisia sa domnieva, že tvrdenie Microsoftu vyvedené z nárastu produktov Linux nie je ničím podporené, a odkazuje na odôvodnenia č. 506 a 632 napadnutého rozhodnutia, v ktorých je podľa nej jasne preukázané, že „predchádzajúci nárast Linuxu bol *de minimis*“. Dodáva, že z posledných dvoch prieskumov uskutočnených spoločnosťou Mercer vyplýva, že Linux má iba veľmi malý podiel, a to rádovo 5 %, na trhu operačných systémov pre servery pracovnej skupiny.

- 462 Pokiaľ ide o prognózy IDC, Komisia opakuje, že sú prehnané a zakladajú sa na nesprávnych údajoch (pozri body 365 a 366 vyššie). Dodáva, že z údajov IDC v skutočnosti vyplýva, že Microsoft rýchlo nadobudol dominantné postavenie na relevantnom trhu, že naďalej zväčšuje svoj trhovú podiel a že čelí čím ďalej tým viac roztriešteným aktérom zaberajúcim jasne vymedzený priestor.
- 463 V treťom rade Komisia odmieta výhrady, ktoré má Microsoft proti jej definícii druhého tovarového trhu.
- 464 Komisia pripomína, že na to, aby dospela k tejto definícii, najprv identifikovala „zoznam podstatných služieb pracovnej skupiny, ktoré presne zodpovedajú špecifickej potrebe zákazníkov“. Ide o kľúčové služby, ktoré zákazníci zohľadňujú pri kúpe operačných systémov pre servery pracovnej skupiny. Komisia vysvetľuje, že pri svojej analýze vychádzala z rôznych dôkazných prostriedkov vrátane informácií zhromaždených pri prieskume trhu z roku 2003 (odôvodnenia č. 349 až 352 napadnutého rozhodnutia), „štatistického vzťahu“ medzi využívaním daného operačného systému na vykonávanie jednej z podstatných úloh pracovnej skupiny a jeho využívaním na vykonávanie ostatných podstatných úloh (odôvodnenie č. 353 napadnutého rozhodnutia), ako aj opisu a tarifikaie produktov Microsoftu ním samotným (odôvodnenia č. 359 až 382 napadnutého rozhodnutia).
- 465 Komisia tvrdí, že operačné systémy pre servery pracovnej skupiny sú „optimalizované“ na poskytovanie služieb pracovnej skupiny a že spôsob, akým to robia, zohráva rozhodujúcu úlohu pri rozhodnutí o kúpe týchto systémov. Dodáva, že skutočnosť, že servery pracovnej skupiny sa niekedy používajú na spúšťanie aplikácie, nemá za následok, že sú „dočasne“ vylúčené z trhu alebo že sú do trhu „dočasne“ zahrnuté podnikové servery, ktoré sú „optimalizované“ na správu podnikových aplikácií.

466 V reakcii na tvrdenie Microsoftu založené na tom, že jeho operačné systémy Windows pre servery pracovnej skupiny možno používať na poskytovanie proxy služieb alebo služieb firewall, Komisia odkazuje na odôvodnenie č. 58 napadnutého rozhodnutia a uvádza, že tieto úlohy vykonávajú špecializované „prídavné servery“. Tieto servery teda nemôžu vyvíjať konkurenčný tlak na Microsoft na trhu operačných systémov pre servery pracovnej skupiny.

467 V duplike Komisia najprv tvrdí, že terminológia, ktorú používa na označenie tovarového trhu, je irelevantná pre záver, či tento trh správne definovala. Navyše výraz „operačný systém pre servery pracovnej skupiny“ sa v odvetví skutočne používa na označenie „druhu produktov, ktorých sa týka [napadnuté] rozhodnutie“.

468 Komisia ďalej odmieta výhrady, ktoré má Microsoft proti vysvetleniam obsiahnutým vo vyjadrení k žalobe (pozri bod 448 vyššie).

469 V tomto ohľade tvrdí po prvé, že na rozdiel od toho, čo uvádza Microsoft, tak Microsoft, ako aj jeho konkurenti „fakturujú zákazníkom rôzne ceny za rovnaký operačný systém, v závislosti od spôsobu, akým budú tento systém používať“. Ceny sa totiž líšia v závislosti od počtu klientskych PC, ktoré majú prístup k dotknutému serveru. Dodáva, že predajcovia operačných systémov pre servery ponúkajú — za rôzne ceny — niekoľko odlišných vydaní systémov, ktoré patria do tej istej „rodiny“. Všeobecnejšie uvádza, že „Microsoft prenecháva operačné systémy Windows pre servery zákazníkom na základe licencie a [že] v zásade neexistuje žiaden dôvod, pre ktorý by Microsoft nemohol robiť rozdiely v závislosti od použitia“.

470 Po druhé Komisia uvádza, že tvrdenie Microsoftu, podľa ktorého operačné systémy pre servery pracovnej skupiny „venujú oveľa viac času úlohám, ktoré sa nevzťahujú na pracovné skupiny, ako úlohám pracovnej skupiny“, spočíva na údajoch IDC spracovaných nevhodnou metódou.

471 Po tretie v reakcii na tvrdenie Microsoftu, podľa ktorého „náklady na úpravu by boli v mnohých prípadoch nulové“, Komisia odkazuje na odôvodnenia č. 334 až 341 a 388 až 400 napadnutého rozhodnutia, ktoré preukazujú neexistenciu zastupiteľnosti na strane ponuky, pokiaľ ide tak o operačné systémy pre klientske PC, ako aj o operačné systémy pre servery pracovnej skupiny.

472 Okrem toho Komisia v duplike zdôrazňuje, že Microsoft nepopiera, že interoperabilita s klientskymi PC — a zvlášť s tými, ktoré fungujú pod systémom Windows — je osobitne dôležitá na vykonávanie úloh pracovnej skupiny operačným systémom pre servery. Tvrdí, že odmietnutie Microsoftu sprístupniť informácie súvisiace s interoperabilitou citelne poškodzuje schopnosť jeho konkurentov splniť očakávania spotrebiteľov týkajúce sa vykonávania týchto úloh, a teda mení podmienky hospodárskej súťaže operačných systémov pre servery predávaných na realizáciu týchto úloh vo vzťahu k tým, ktoré sú určené na vykonávanie iných úloh. Podľa Komisie „to platí aj za predpokladu..., že tak v prípade Microsoftu, ako aj v prípade každého z jeho konkurentov sú rôzne vydania operačných systémov pre servery, ktoré sa v súčasnosti nachádzajú na trhu, všetky rovnako vhodné... na vykonávanie úloh servera pracovnej skupiny a zároveň niektorých ostatných úloh ‚nižšej triedy‘ (aplikácie, ktoré nemajú ‚kritické poslanie‘, ako napríklad elektronická pošta atď.)“.

473 Komisia dodáva, že „pokiaľ ide o stranu ponuky, je zřejmé, že ak na účely tejto analýzy uznáme [na jednej strane] požiadavky zákazníkov týkajúce sa služieb pracovnej skupiny (ktoré Microsoft nepopiera) a [na druhej strane] vlastný predpoklad

Microsoftu, podľa ktorého môžu rôzne vydania operačných systémov pre servery každého vydavateľa rovnako vykonávať úlohy pracovnej skupiny, potom rovnaké skreslenia trhu, ktoré vytláčajú konkurentov Microsoftu z predaja operačných systémov pre servery pre úlohy pracovnej skupiny, budú zabraňovať substitúcii na strane ponuky (novým) vstupom vydaní „vyššej triedy“ tých istých „rodín“ operačných systémov“.

474 Komisia napokon odkazuje na prílohu B.11 vyjadrenia k žalobe a na prílohu D.12 dupliky, v ktorých sa vyjadruje k pripomienkam obsiahnutým v prílohe A.23 žaloby a v prílohe C.12 repliky.

475 Vo štvrtom rade Komisia odmieta výhrady, ktoré má Microsoft proti metóde, ktorú použila na výpočet podielov na trhu. Najprv poznamenáva, že na jej posúdenie nie je potrebné, aby už Microsoft pomocou zneužitia, ktoré mu je vytýkané, nadobudol dominantné postavenie na relevantnom odvodenom trhu, keďže dôležité je, že existuje riziko odstránenia hospodárskej súťaže na tomto trhu. Komisia ďalej uvádza, že táto metóda umožňuje „načrtnúť dostatočne spoľahlivý obraz nerovnováhy síl na trhu operačných systémov pre servery pracovnej skupiny“. Okrem toho tvrdí, že nezohľadňovala čas, ktorý daný server venuje rôznym úlohám, ale že v prípade podnikov, ktoré sa zúčastnili na prieskume trhu z roku 2003 a odpovedali na druhý a tretí prieskum uskutočnený spoločnosťou Mercer, zistila, aký bol pomer úloh pracovnej skupiny, ktoré vykonávali servery rôznych dodávateľov. Ani z prieskumu trhu z roku 2003, ani z prieskumov spoločnosti Mercer podľa Komisie nevyplýva, že Microsoft má podiel na trhu nižší ako 60 % pre ktorúkoľvek z týchto úloh pracovnej skupiny.

476 Komisia dodáva, že „použitie ‚filtrov‘, ktoré identifikoval Microsoft, umožňuje použiť údaje [IDC] ako odhad predaja vydaní rôznych výrobcov identifikovaných ako operačné systémy pre servery pracovnej skupiny“. Vysvetľuje, že „keďže vlastné

vyraďovacie správanie Microsoftu má za následok oddelenie predajov operačných systémov pre servery nakupovaných hlavne na vykonávanie úloh pracovnej skupiny od predajov systémov nakupovaných hlavne na vykonávanie ostatných úloh, filter „pracovného výkonu“ umožňuje urobiť si predstavu o relatívnej sile Microsoftu v predajoch určených najmä na vykonávanie týchto prvých úloh“. V každom prípade, aj keby sa použil iba „filter 25 000 USD“, bez rozlišovania v závislosti od pracovného výkonu, bol by podiel Windowsu vyjadrený objemom 65 % a vyjadrený obratom 61 % (odôvodnenie č. 491 napadnutého rozhodnutia).

477 SIIA tvrdí, že so zreteľom na nevyhnutnosť informácií súvisiacich s interoperabilitou je odmietnutie, o ktoré ide, svojou povahou spôsobilé odstrániť hospodársku súťaž na trhu operačných systémov pre servery pracovnej skupiny. Zdôrazňuje najmä, že podiel Microsoftu na tomto trhu citelne a rýchlo vzrástol v období, keď Microsoft uviedol na trh svoj operačný systém Windows 2000 Server. Domnieva sa tiež, že tvrdenia, ktoré Microsoft vyvodzuje z údajného nárastu produktov Linux na trhu, nie sú dôvodné.

478 FSFE tvrdí, že produkty Linux nepredstavujú konkurenčnú hrozbu na trhu operačných systémov pre servery pracovnej skupiny.

Posúdenie Súdom prvého stupňa

479 Súd prvého stupňa preskúma štyri skupiny tvrdení, ktoré Microsoft uplatňuje na podporu svojho názoru, podľa ktorého okolnosť týkajúca sa odstránenia hospodárskej súťaže nie je v tomto prípade daná, v tomto poradí: v prvom rade definíciu relevantného tovarového trhu; v druhom rade metodiku použitú na výpočet podielov na

trhu; v treťom rade uplatniteľné kritérium; vo štvrtom rade posúdenie údajov trhu a konkurenčných podmienok.

— O definícii relevantného tovarového trhu

480 Tvrdenia, ktoré Microsoft uvádza vo vzťahu k definícii tovarového trhu, sa týkajú druhého z troch trhov, ktoré Komisia identifikovala v napadnutom rozhodnutí (pozri body 23 a 25 až 27 vyššie), teda trhu operačných systémov pre servery pracovnej skupiny. Komisia opisuje tieto systémy ako operačné systémy, ktoré sú určené a uvádzané na trh na to, aby integrovaným spôsobom poskytovali služby zdieľania súborov a tlačiarňí, ako aj služby správy užívateľov a skupín užívateľov relatívne obmedzenému počtu klientskych PC spojených do malej alebo stredne veľkej siete (odôvodnenia č. 53 a 345 napadnutého rozhodnutia).

481 Microsoft sa v podstate domnieva, že Komisia definovala tento druhý trh príliš obmedzene, keď doň zahrnula iba operačné systémy pre servery, ktoré sa používajú na poskytovanie služieb uvedených v predchádzajúcom bode, teda tzv. služieb „pracovnej skupiny“. Cieľom, ktorý Microsoft sleduje spochybnením definície, ktorú použila Komisia, je v podstate preukázať, že vývoj trhu je iný ako vývoj opísaný v odôvodneniach č. 590 až 636 napadnutého rozhodnutia a nepredstavuje odstránenie hospodárskej súťaže.

482 Na úvod je dôležité uviesť, že z dôvodu, že definícia tovarového trhu zahŕňa zložité ekonomické posúdenia zo strany Komisie, môže byť predmetom iba obmedzenej kontroly zo strany súdu Spoločenstva (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdu prvého stupňa zo 6. júna 2002, Airtours/Komisia, T-342/99, Zb. s. II-2585, bod 26). Súd Spoločenstva sa však nemusí zdržať kontroly toho, ako Komisia vyložila údaje

ekonomickej povahy. V tomto ohľade je jeho úlohou overiť, či Komisia založila svoje posúdenie na dôkazných prostriedkoch, ktoré sú správne, spoľahlivé a koherentné, ktoré obsahujú všetky relevantné údaje, ktoré treba zohľadniť pri posúdení komplexnej situácie, a ktoré sú spôsobilé podporiť závery, ktoré sa z nich vyvodili (pozri v tomto zmysle rozsudok Komisia/Tetra Laval, už citovaný v bode 89 vyššie, bod 39).

483 Okrem toho je namieste uviesť, že Microsoft sa z veľkej časti uspokojuje s tým, že na jednej strane opakuje tvrdenia, ktoré už uviedol počas správneho konania a ktoré Komisia výslovne zamietla v napadnutom rozhodnutí, pričom neuvádza, v čom je posúdenie Komisie nesprávne, a na druhej strane všeobecne odkazuje na dve správy nachádzajúce sa v prílohe A.23 žaloby a v prílohe C.12 repliky. Z dôvodov uvedených v bodoch 94 až 99 vyššie Súd prvého stupňa zohľadní tieto dve správy iba v rozsahu, v akom podporujú alebo dopĺňajú dôvody alebo tvrdenia, ktoré Microsoft výslovne uplatnil v texte svojich písomných podaní.

484 Komisia, aby dospela k spornej definícii tovarového trhu, zohľadnila zastupiteľnosť produktov tak na strane dopytu, ako aj na strane ponuky. V tomto ohľade treba pripomenúť, že, ako vyplýva z oznámenia Komisie o definícii relevantného trhu na účely práva hospodárskej súťaže spoločenstva (Ú. v. ES C 372, 1997, s. 5, bod 7; Mim. vyd. 08/001, s. 155), „relevantný trh výrobkov pozostáva zo všetkých výrobkov a/alebo služieb, ktoré sú považované za vzájomne zameniteľné alebo nahraditeľné z hľadiska spotrebiteľa, a to na základe ich vlastností, cien a zamýšľaného účelu použitia“. Rovnako treba pripomenúť, ako je uvedené v bode 20 tohto oznámenia, že pri definícii relevantného trhu možno zohľadniť zastupiteľnosť na strane ponuky, a to za situácie, keď má táto zastupiteľnosť z hľadiska bezprostrednosti a účinnosti účinky rovnocenné účinkom zastupiteľnosti na strane dopytu. Na to je potrebné, aby dodá-

vatelia pri reakcii na malé, ale sústavné zmeny relatívnych cien mohli preorientovať svoju výrobu na relevantné tovary a uviesť ich na trh v krátkom čase bez toho, aby znášali výrazné dodatočné náklady alebo riziká.

485 Na úvod je namieste uviesť, že vymedzenie druhého trhu nie je nijako založené na myšlienke, že existuje samostatná skupina operačných systémov pre servery vykonávajúcich iba úlohy zdieľania súborov a tlačiarňí, ako aj správy užívateľov a skupín užívateľov. Práve naopak, Komisia v napadnutom rozhodnutí niekoľkokrát výslovne uznala, že operačné systémy pre servery pracovnej skupiny možno rovnako používať na vykonávanie iných úloh, a najmä že tieto systémy môžu spúšťať aplikácie, ktoré nemajú „kritické poslanie“ (pozri najmä odôvodnenie č. 59, 355, 356 a 379 napadnutého rozhodnutia). V odôvodnení č. 59 napadnutého rozhodnutia Komisia upresňuje, že aplikácie, ktoré nemajú „kritické poslanie“, sú aplikácie, ktorých nefungovanie „bude mať dopad na činnosť niektorých užívateľov, [ale] preto ešte neohrozí celkovú činnosť organizácie“. V tomto ohľade sa Komisia zvlášť odvoláva na spúšťanie služieb internej elektronickej pošty. Ako bude podrobnejšie vysvetlené nižšie, definícia, ktorú použila Komisia, sa v skutočnosti zakladá na zistení, podľa ktorého schopnosť operačných systémov pre servery pracovnej skupiny hromadne poskytovať služby zdieľania súborov a tlačiarňí, ako aj služby správy užívateľov a skupín užívateľov predstavuje bez toho, aby boli dotknuté ostatné úlohy, ktoré sú tieto systémy schopné vykonávať, podstatnú vlastnosť týchto systémov a podľa ktorého sú tieto systémy hlavne určené, uvádzané na trh, kupované a používané na to, aby poskytovali uvedené služby.

486 V prvom rade, pokiaľ ide o zastupiteľnosť na strane dopytu, Komisia v odôvodnení č. 387 napadnutého rozhodnutia dochádza k záveru, že „neexistujú produkty... schopné vyvíjať konkurenčné tlaky na operačné systémy pre servery pracovnej skupiny, ktoré by bolo možné zaradiť do rovnakého relevantného tovarového trhu“.

- 487 Aby Komisia dospela k tomuto záveru, konštatovala po prvé, že z informácií zhromaždených pri prieskume trhu z roku 2003 vyplýva, že servery pracovnej skupiny vykonávajú vymedzený súbor navzájom spojených úloh, ktoré sú vyžadované spotrebiteľmi (odôvodnenia č. 348 až 358 napadnutého rozhodnutia).
- 488 Súd prvého stupňa sa domnieva, že toto zistenie potvrdzujú skutočnosti nachádzajúce sa v spise a že Microsoft neuvádza nijaké tvrdenie, ktoré by ho mohlo spochybníť.
- 489 V tomto ohľade treba uviesť, že vo svojej žiadosti o informácie zo 4. júna 2003 sa Komisia pýtala dotknutých organizácií, či majú osobitný druh serverov na poskytovanie služieb zdieľania súborov a tlačiarní, ako aj správy užívateľov a skupín užívateľov (prvá časť otázky č. 1). Z 85 organizácií, ktoré odpovedali na túto otázku, 70 (teda približne 82,3 %) uviedlo, že je to tak.
- 490 Komisia sa rovnako pýtala organizácií, či sa domnievajú, že uvedené služby predstavujú „súbor serverových úloh, ktoré idú spolu“ (druhá časť otázky č. 1). Z 83 organizácií, ktoré odpovedali na túto otázku, 51 (teda približne 61,4 %) súhlasilo s týmto tvrdením.
- 491 Uvedené výsledky vysvetľuje najmä skutočnosť, že tieto služby predstavujú základné služby, ktoré užívatelia klientskych PC používajú pri svojej každodennej činnosti. Napríklad subjekt I 06 odôvodňuje svoju kladnú odpoveď na obe časti uvedenej otázky č. 1 tak, že servery umožňujúce poskytovanie služieb pracovnej skupiny považuje za „servery infraštruktúry“ a tieto služby za „štandardné služby pre pracovné stanice“. V tomto ohľade uvádza, že „každý užívateľ musí byť identifikovaný/overený;

vytvára/mení súbory, tlačí súbory, vymieňa si/zdieľa súbory“. V tom istom zmysle sa ostatné organizácie odvolávajú na tieto servery ako na „poskytovateľov služieb infraštruktúry“ (pozri odpoveď subjektov I 13 a I 30).

492 V tomto ohľade je rovnako podstatné uviesť, ako to robí Komisia v odôvodnení č. 352 napadnutého rozhodnutia, že niekoľko organizácií odôvodňuje svoju kladnú odpoveď na dve časti uvedenej otázky č. 1 tak, že zdôrazňuje potrebu mať „jedinú identifikáciu“ užívateľov, ktorí chcú mať prístup k sieťovým zdrojom, alebo jediný administratívny bod siete (pozri najmä odpovede subjektov I 30, I 46-16, I 46-37 a spoločnosti Inditex). Ostatné organizácie uvádzajú nákladové hľadiská, keď najmä tvrdia, že používanie rovnakého operačného systému na poskytovanie služieb pracovnej skupiny umožňuje znížiť náklady správy (pozri najmä odpovede subjektu I 49-19 a spoločnosti Inditex).

493 Je pravda, že do opisu „úloh pracovnej skupiny“ obsiahnutého vo svojej žiadosti o informácie zo 4. júna 2003 Komisia zaradila aj „podporu služieb internej elektronickej pošty a spolupráce a ostatných aplikácií, ktoré nemajú „kritické poslanie“, a že mnoho oslovených organizácií súhlasilo s týmto zaradením. Rovnako je pravda, že pri odpovedi na otázku č. 2 tejto žiadosti o informácie 62 z 85 organizácií (teda približne 72,9 %) uviedlo, že oceňujú flexibilitu ponúkanú operačným systémom pre servery pracovnej skupiny, ktorý je okrem služieb zdieľania súborov a tlačiarň, ako aj služieb správy užívateľov a skupín užívateľov schopný spúšťať aplikácie, ktoré nemajú „kritické poslanie“.

494 Iba z týchto zistení však nemožno vyvodiť, že Komisia definovala druhý tovarový trh príliš obmedzene.

495 Na jednej strane je totiž potrebné tieto zistenia bližšie vymedziť. Treba uviesť, že niekoľko oslovených organizácií vo svojej odpovedi na otázku č. 1 žiadosti o informácie zo 4. júna 2003 upresnilo, že u nich sú služby internej elektronickej pošty alebo spolupráce vykonávané na špecializovaných serveroch, a odlišovalo tieto služby od ostatných služieb pracovnej skupiny uvedených Komisiou (pozri najmä odpovede subjektov I 09-1, I 11, I 22, I 37, I 53, I 46-13, I 46-15, I 59 a I 72, ako aj spoločností Danish Crown, Spardat a Stork Food & Dairy Systems). Napríklad hoci sa subjekt I 37 domnieval, že úlohy pracovnej skupiny definované Komisiou predstavujú súbor navzájom spojených serverových úloh, zároveň uviedol, že „[služby] súborov/tlačé a správy pracovných staníc idú spolu“, zatiaľ čo „[služby] internej elektronickej pošty patria inému súboru serverov“. V tom istom zmysle subjekt I 46-15 upresnil, že má „server, ktorý poskytuje iba služby zdieľania súborov a tlačiarňí, ako aj správy pracovných staníc“.

496 Na druhej strane, ako uvádza Komisia v odôvodneniach č. 353 a 354 napadnutého rozhodnutia a pripomína vo svojej odpovedi na jednu z písomných otázok položených Súdom prvého stupňa, z prieskumu trhu z roku 2003 rovnako vyplýva, že v prípade, keď organizácie používajú daný operačný systém na poskytovanie služieb zdieľania súborov alebo tlačiarňí, vo všeobecnosti používajú ten istý operačný systém na poskytovanie služieb správy užívateľov a skupín užívateľov. V tomto ohľade treba uviesť, že Microsoft nepopiera zistenia obsiahnuté v poznámkach pod čiarou 436 a 438 napadnutého rozhodnutia, ktoré sa týkajú „korelačných koeficientov“, ktoré Komisia vypočítala na základe odpovedí na otázku č. 5 svojej žiadosti o informácie zo 16. apríla 2003. V týchto poznámkach Komisia vysvetľuje, že „korelačný koeficient“ medzi podielom pracovného výkonu systému NetWare alebo systému Windows na jednu zo služieb pracovnej skupiny, teda zdieľanie súborov, tlač a správu užívateľov a skupín užívateľov, a podielom pracovného výkonu rovnakého systému na inú z tých istých služieb je osobitne vysoký. Naopak, „korelačný koeficient“ medzi podielom pracovného výkonu systému NetWare alebo systému Windows na jednu zo služieb pracovnej skupiny a podielom pracovného výkonu rovnakého systému na iný druh služieb, predovšetkým služieb internej elektronickej pošty alebo iných aplikácií, ktoré

nemajú „kritické poslanie“, je oveľa nižší. Komisia dodáva, že rovnaké zistenia možno vyvodiť z niektorých výsledkov druhého a tretieho prieskumu uskutočneného spoločnosťou Mercer. Inými slovami, z týchto dôkazných prostriedkov, ktoré Microsoft nespochybnil, vyplýva, že je oveľa častejšie kombinovať na tom istom serveri služby pracovnej skupiny identifikované Komisiou ako jednu z týchto služieb a službu iného druhu.

497 V dôsledku toho, aj keď je pravda, že užívatelia prikladajú určitý význam možnosti používať operačné systémy pre servery pracovnej skupiny okrem služieb pracovnej skupiny aj na vykonávanie niektorých úloh, ktoré nemajú „kritické poslanie“, nijako to neovplyvňuje záver, že existuje samostatný dopyt po operačných systémoch pre servery, ktoré poskytujú služby pracovnej skupiny. Keďže je teda preukázané, že tri spomenuté skupiny služieb určujú voľbu spotrebiteľov, nezáleží na tom, či sú operačné systémy pre servery, ktoré tvoria relevantný trh, schopné vykonávať určité doplnkové úlohy.

498 Treba dodať, ako je uvedené v odôvodneniach č. 357, 358 a 628 napadnutého rozhodnutia, že vyhlásenia zákazníkov, ktoré Microsoft predložil počas správneho konania, potvrdzujú dôvodnosť analýzy Komisie.

499 Z týchto vyhlásení totiž vyplýva, že aj keď organizácie, ako Microsoft niekoľkokrát zdôrazňuje vo svojich písomných podaniach, často majú „heterogénne“ počítačové siete, teda siete, v ktorých používajú operačné systémy pre servery a pre klientske PC pochádzajúce od rôznych výrobcov, napriek tomu používajú odlišné druhy serverov na vykonávanie odlišných druhov úloh. Z týchto vyhlásení zvlášť vyplýva, že služby pracovnej skupiny definované Komisiou sú vo všeobecnosti poskytované iným

druhom serverov, ako sú servery spúšťajúce aplikácie, ktoré majú „kritické poslanie“. Z opisu ich počítačového prostredia, ktorý poskytli tieto organizácie, vyplýva, že služby pracovnej skupiny sú obvykle poskytované základnými servermi, v ktorých je inštalovaný systém Windows alebo NetWare, zatiaľ čo aplikácie, ktoré majú „kritické poslanie“, fungujú na nákladnejších a dôležitejších serveroch, v ktorých je inštalovaný operačný systém UNIX, alebo na „mainframes“ (strediskových počítačoch).

500 Významná skupina vykonávajúca činnosť v chemickej a vo farmaceutickej oblasti napríklad uvádza, že „kritické“ aplikácie, ktoré používa na výplatu miezd svojich zamestnancov a na interné bankové operácie, fungujú na „mainframes“. Dodáva, že ostatné „kritické“ aplikácie, používané najmä na administratívnu a technickú správu niektorých jej divízií, sú vykonávané servermi fungujúcimi pod systémom UNIX. Naopak, úlohy, ktoré nemajú „kritické poslanie“, predovšetkým úlohy zdieľania súborov a tlačiarň, ako aj správy užívateľov a skupín užívateľov, sú v tejto skupine vykonávané odlišnými servermi, v ktorých sú inštalované hlavne operačné systémy Windows. V tom istom zmysle významná letecká spoločnosť vysvetľuje, že aplikácie, ktoré používa predovšetkým na plánovanie letov a na rezervačné služby, sú vykonávané servermi fungujúcimi pod systémom UNIX, zatiaľ čo aplikácie, ktoré nemajú „kritické poslanie“, sú vykonávané servermi fungujúcimi pod systémom Windows. Iným dôležitým príkladom je príklad bankovej skupiny, ktorá uvádza, že používa servery fungujúce pod systémom UNIX pre podstatné finančné aplikácie, servery fungujúce pod systémom Solaris pre ostatné finančné aplikácie a aplikácie, ktoré vyvíja interne, a servery fungujúce pod systémom Windows NT na podporu „funkcií infraštruktúry, ako sú napríklad doménové služby (predovšetkým identifikácia a autorizácia), ako aj služby súborov a tlače“.

501 Treba uviesť, ako je uvedené najmä v odôvodneniach č. 58 a 346 napadnutého rozhodnutia, že nie všetky servery nižšej triedy sa používajú na poskytovanie služieb pracovnej skupiny. Niektoré z týchto serverov sú totiž inštalované „na okraji“ siete a sú určené na vykonávanie špecializovaných úloh, ako napríklad obsluha webu, ukladanie webových dokumentov do vyrovnávacej pamäte a „firewall“.

502 Napokon nemožno súhlasiť s tvrdením Microsoftu, podľa ktorého z údajov IDC vyplýva, že s výnimkou systému NetWare spoločnosti Novell operačné systémy, ktoré Komisia označuje ako „operačné systémy pre servery pracovnej skupiny“, venujú oveľa menej času vykonávaniu úloh pracovnej skupiny ako vykonávaniu ostatných úloh. Toto tvrdenie sa zakladá na údajoch IDC, ktoré preukazujú, že iba 24 % predajov serverov všetkých cenových kategórií, v ktorých je inštalovaný operačný systém Windows, sa prisudzuje úlohám „súboru“, „tlaču“ a „správy siete“ (pozri poznámku pod čiarou 93 repliky). Ako vyplýva najmä z odôvodnení č. 487 a 488 napadnutého rozhodnutia a ako bude podrobnejšie vysvetlené v bode 553 nižšie, metodika, ktorú použil IDC na výpočet podielov na trhu, má určité nedostatky. V každom prípade, aj keby sa bolo treba domnievať, že vyššie uvedené úlohy zodpovedajú službám pracovnej skupiny, ktorých sa týka napadnuté rozhodnutie, percento vypočítané na základe údajov IDC by predstavovalo iba podiel Microsoftu na predaji operačných systémov pre servery všetkých verzií, ktoré sa vzťahuje na trh operačných systémov pre servery pracovnej skupiny. Na rozdiel od toho, čo tvrdí Microsoft, sa totiž toto percento neobmedzuje na operačné systémy pre servery pracovnej skupiny.

503 Po druhej Komisia najmä na základe toho, ako Microsoft opísal svoje produkty, uviedla, že operačné systémy pre servery sú „optimalizované“ v závislosti od úloh, ktoré musia vykonávať (odôvodnenia č. 359 až 368 napadnutého rozhodnutia).

504 Súd prvého stupňa sa domnieva, že skutočnosti obsiahnuté v spise potvrdzujú dôvodnosť tohto zistenia.

505 Z informácií zverejnených Microsoftom na jeho internetovej stránke vyplýva, že operačné systémy pre servery radu Windows 2000 sú na trh uvádzané v troch

rôznych verziách, a to Windows 2000 Server, Windows 2000 Advanced Server a Windows 2000 Datacenter Server, a že každá z týchto verzií má uspokojiť špeciálnu požiadavku užívateľov týkajúcu sa úloh.

- 506 Microsoft opisuje Windows 2000 Server ako „základnú“ verziu operačných systémov pre servery Windows 2000 a ako „riešenie prispôbené serverom pracovnej skupiny na úlohy súborov, tlače a komunikácie“ (odôvodnenie č. 361 napadnutého rozhodnutia). Upresňuje, že Windows 2000 Server „podporuje až štyri procesory a až do štyroch [gigabajtov (GB)] pamäte“ (odôvodnenie č. 364 napadnutého rozhodnutia).
- 507 Produkt Windows 2000 Advanced Server predstavuje Microsoft ako „operačný systém ideálny pre dôležité obchodné aplikácie a aplikácie elektronického obchodu, ktoré znamenajú vyššie pracovné zaťaženie a vysoko prioritné procesy“ (odôvodnenie č. 362 napadnutého rozhodnutia). Upresňuje, že Windows 2000 Advanced Server obsahuje nielen všetky funkcie ponúkané systémom Windows 2000 Server, ale navyše má „dodatočné vlastnosti týkajúce sa rozširiteľnosti a spoľahlivosti, ako napríklad ‚clustering‘, určené na zabezpečenie fungovania kritických aplikácií v najnáročnejších modelových prípadoch“ (odôvodnenie č. 362 napadnutého rozhodnutia). Microsoft rovnako uvádza, že Windows 2000 Advanced Server „podporuje až osem procesorov a až do osem GB pamäte“ (odôvodnenie č. 364 napadnutého rozhodnutia).
- 508 Napokon Windows 2000 Datacenter Server predstavuje Microsoft ako systém, ktorý ponúka „maximálnu spoľahlivosť a disponibilitu“ a ktorý predstavuje „operačný systém ideálny na spúšťanie kritických databáz a softvérov plánovania podnikových zdrojov“ (odôvodnenie č. 363 napadnutého rozhodnutia). Upresňuje, že Windows 2000 Datacenter Server „je určený podnikom, ktoré potrebujú veľmi spoľahlivých správcov prídavných zariadení a softvérov vyššej triedy“, a že „podporuje až 32 procesorov a až do 64 GB pamäte“ (odôvodnenia č. 363 a 364 napadnutého rozhodnutia).

- 509 Treba uviesť, že Microsoft podobne predstavuje rôzne verzie operačných systémov pre servery radu, ktorý nasledoval po rade Windows 2000, čiže verzie Windows Server 2003 Standard Edition, Windows Server 2003 Enterprise Edition, Windows Server 2003 Datacenter Edition a Windows Server 2003 Web Edition.
- 510 Microsoft opisuje Windows Server 2003 Standard Edition ako „viacúčelový sieťový operačný systém ideálny pre bežné potreby organizácií všetkých veľkostí, ale zvlášť malých podnikov a pracovných skupín“, a ako „[umožňujúci] inteligentné zdieľanie súborov a tlačiarň [a ponúkajúci] zabezpečené internetové pripojenie, vykonávanie centralizovanej správy pracovných staníc, ako aj webové riešenia umožňujúce spojenie zamestnancov, partnerov a zákazníkov“ (odôvodnenie č. 365 napadnutého rozhodnutia).
- 511 Pokiaľ ide o Windows Server 2003 Enterprise Edition, Microsoft vysvetľuje, že tento systém okrem funkcií existujúcich vo Windows Server 2003 Standard Edition ponúka „vlastnosti spoľahlivosti vyžadované pre ‚kritické‘ podnikové aplikácie“ (odôvodnenie č. 366 napadnutého rozhodnutia).
- 512 Pokiaľ ide o Windows Server 2003 Datacenter Edition, Microsoft uvádza, že tento operačný systém „je určený na kritické aplikácie vyžadujúce najvyššiu úroveň rozšíriteľnosti, disponibility a spoľahlivosti“ (odôvodnenie č. 366 napadnutého rozhodnutia).
- 513 Napokon Windows Server 2003 Web Edition opisuje Microsoft ako operačný systém „na tvorbu a hostovanie webových aplikácií, stránok a služieb“, ktorý je „osobitne určený na to, aby plnil potreby špecializovaných webových služieb“ (odôvodnenie č. 367 napadnutého rozhodnutia). Microsoft zdôrazňuje, že tento systém „možno

používať iba na rozmiestnenie webových stránok, webových nástieniek, webových aplikácií a webových služieb“ (odôvodnenie č. 367 napadnutého rozhodnutia).

514 Z predchádzajúcich skutočností teda vyplýva, že samotný Microsoft predstavuje rôzne verzie svojich operačných systémov pre servery ako určené na uspokojenie odlišných požiadaviek užívateľov týkajúcich sa úloh. Z týchto skutočností rovnako vyplýva, že tieto rozdielne verzie nie sú určené na to, aby fungovali na tom istom technickom vybavení.

515 Okrem toho je namieste uviesť, že produkty iných vydavateľov operačných systémov pre servery sú tiež „optimalizované“ na poskytovanie služieb pracovnej skupiny. Ide predovšetkým o produkty Red Hat, ktorého operačné systémy Red Hat Enterprise Linux ES a Red Hat Enterprise Linux AS sú jasne určené na to, aby uspokojili odlišné požiadavky užívateľov. Ako uvádza Komisia v poznámke pod čiarou 463 napadnutého rozhodnutia, tento podnik opisuje na svojej internetovej stránke svoj systém Red Hat Enterprise Linux ES ako „dokonale prispôsobený službám siete, súborov, tlače, elektronickej pošty a webovému serveru, ako aj špecifickým profesionálnym aplikáciám a súborom aplikačných programov“. Naopak, pokiaľ ide o jeho systém Red Hat Enterprise Linux AS, Red Hat ho opisuje ako určený pre „kritické systémy vyššej triedy“ a ako „optimálne riešenie pre veľké strediskové a databázové servery“. To je v súlade so zistením, že operačné systémy, ktoré sú inštalované na serveroch vyššej triedy, sú určené na vykonávanie „kritických“ úloh, a preto musia byť spoľahlivejšie a mať viac funkcií ako operačné systémy pre servery pracovnej skupiny (odôvodnenia č. 57 a 346 napadnutého rozhodnutia).

516 Po tretie Komisia vychádzala z „cenovej stratégie Microsoftu“ a predovšetkým zo skutočnosti, že Microsoft fakturoval rôzne ceny za rôzne verzie svojich operačných systémov pre servery (odôvodnenie č. 369 až 382 napadnutého rozhodnutia).

517 V tomto ohľade je namieste najprv uviesť, že z údajov v odôvodneniach č. 370 až 373 napadnutého rozhodnutia, ktoré Microsoft nepoprel, vyplýva, že existujú podstatné cenové rozdiely medzi rôznymi verziami operačných systémov pre servery Microsoftu, a to tak v rade Windows 2000 Server, ako aj v rade Windows Server 2003.

518 Na základe 25 „klientskych licencií prístupu“ alebo „Client Access Licenses (CAL)“ je predajná cena systému Windows 2000 Advanced Server 2,22-krát vyššia ako cena systému Windows 2000 Server. Predajná cena systému Windows 2000 Datacenter Server je 5,55-krát vyššia ako cena systému Windows 2000 Server (na základe 25 CAL).

519 Rovnako na základe 25 CAL je predajná cena systému Windows Server 2003 Enterprise Edition 2,22-krát vyššia ako cena systému Windows Server 2003 Standard Edition. Predajná cena systému Windows Server 2003 Datacenter Edition je 5,55-krát vyššia ako cena systému Windows Server 2003 Standard Edition (na základe 25 CAL). Pokiaľ ide o systém Windows Server 2003 Web Edition, ktorý možno používať iba na vykonávanie určitých vymedzených úloh (pozri bod 513 vyššie), tento systém sa predáva za oveľa nižšiu cenu ako systém Windows Server 2003 Standard Edition.

520 Ďalej treba zdôrazniť, že na rozdiel od toho, čo, ako sa zdá, naznačuje Microsoft (pozri bod 446 vyššie), Komisia nevyvodzuje záver, že tieto verzie sú zahrnuté do odlišných tovarových trhov iba z toho, že Microsoft fakturuje rôzne ceny za rôzne verzie svojho operačného systému pre servery. Pokiaľ ide o zastupiteľnosť na strane dopytu, Komisia nezohľadňuje len túto skutočnosť, ale aj, a predovšetkým, skutočnosť, že tieto rôzne verzie sú určené na uspokojenie špecifickej požiadavky užívateľov.

521 Okrem toho Microsoft nemôže vyvodzovať nijaké tvrdenie zo skutočnosti, že „nákladnejšie“ verzie jeho produktov radu Windows Server 2003, čiže systémy Windows Server 2003 Enterprise Edition a Windows Server 2003 Datacenter Edition, umožňujú vykonávanie rovnakých úloh pracovnej skupiny ako systém Windows Server 2003 Standard Edition. Aj keby to totiž bola pravda, nemenej platí, že prvé dva systémy sú určené na uspokojenie iných požiadaviek ako tretí a že je málo pravdepodobné, že užívateľ, ktorý chce získať iba poskytovanie služieb pracovnej skupiny, si na to kúpi systém citeľne drahší ako systém Windows Server 2003 Standard Edition.

522 Ako správne uvádza Komisia v odôvodnení č. 376 napadnutého rozhodnutia, sám Microsoft zastáva tento názor, keď vo svojej vlastnej obchodnej dokumentácii pri odvolávke na systémy radu Windows 2000 Server uvádza:

„Tri produkty rodiny — Windows 2000 Server, [Windows 2000] Advanced Server a [Windows 2000] Datacenter Server — vám umožňujú prispôsobiť vašu investíciu tak, že získate úroveň disponibility systému vhodnú pre vaše rôzne obchodné operácie bez toho, aby ste museli preplácať za operácie, ktoré nevyžadujú maximálnu dobu prevádzkyschopnosti.“

523 V rovnakej súvislosti Microsoft nemôže vyvodzovať nijaké tvrdenie ani zo skutočnosti, že operačný systém Windows Server 2003 Standard Edition umožňuje aj vykonávanie iných úloh, ako sú úlohy pracovnej skupiny. Toto tvrdenie totiž nezohľadňuje skutočnosť, že Microsoft fakturuje rôzne ceny za tento operačný systém, v závislosti od toho, či má byť používaný na poskytovanie služieb pracovnej skupiny, alebo ostatných druhov služieb. Ako je vysvetlené v odôvodneniach č. 84 a 380 napadnutého rozhodnutia, ceny Microsoftu za operačný systém Windows Server 2003 Standard Edition zahŕňajú poplatok za každý server, v ktorom je inštalovaný, a poplatok (CAL)

za každý klientsky PC, ktorému tento server poskytuje služby pracovnej skupiny. Naopak, užívateľ si nemusí kúpiť CAL, ak chce používať tento operačný systém na vykonávanie „neoverených“ úloh, ako sú firewall, proxy alebo vyrovnávací pamäť. Tieto zistenia navyše preukazujú, že tvrdenie Microsoftu, že „dodávatelia nefakturujú rôzne ceny rôznym osobám za rovnaké vydanie operačného systému pre servery, v závislosti od spôsobu, akým budú tento systém používať“, je nesprávne.

524 Napokon po štvrté Komisia uviedla, že iné operačné systémy pre servery než operačné systémy pre servery pracovnej skupiny nemusia spolupracovať tak plne s klientskymi PC v organizáciách ako operačné systémy pre servery pracovnej skupiny (odôvodnenia č. 346 a 383 až 386 napadnutého rozhodnutia).

525 V tomto ohľade stačí poznamenať, že v bode 385 vyššie už bolo uvedené, že toto posúdenie Komisie je správne. V každom prípade Microsoft toto posúdenie nenapadol.

526 Z predchádzajúcich úvah vyplýva, že Microsoft nepreukázal, že záver Komisie, podľa ktorého neexistujú produkty, ktoré sú na strane dopytu schopné vyvíjať konkurenčné tlaky na operačné systémy pre servery pracovnej skupiny, ktoré by bolo možné zaradiť do rovnakého relevantného tovarového trhu (odôvodnenie č. 387 napadnutého rozhodnutia), je zjavne nesprávne.

527 V druhom rade, pokiaľ ide o zastupiteľnosť na strane ponuky, Komisia analyzuje túto otázku v odôvodneniach č. 388 až 400 napadnutého rozhodnutia.

528 V tomto ohľade sa Komisia domnieva, že „iní vydavatelia operačných systémov, vrátane predovšetkým vydavateľov operačných systémov pre servery, nebudú schopní preorientovať svoje výrobné a distribučné zdroje na operačné systémy pre servery pracovnej skupiny bez toho, aby znášali výrazné dodatočné náklady a riziká, a v lehote dostatočne krátkej na to, aby sa v tejto veci mohli uplatniť úvahy o zastupiteľnosti na strane ponuky“ (odôvodnenie č. 399 napadnutého rozhodnutia). Komisia zvlášť odmieta názor Microsoftu v jeho odpovedi na druhé oznámenie o výhradách zo 16. novembra 2001, podľa ktorého existuje „takmer okamžitá zastupiteľnosť na strane ponuky“ v tom zmysle, že na získanie produktu porovnateľného s operačným systémom pre servery pracovnej skupiny stačí „dezaktivovať“ „zložitejšie funkcie“ obsiahnuté v operačných serveroch pre servery vyššej triedy.

529 Treba uviesť, že v texte svojich písomných podaní Microsoft neuvádza nijaké konkrétne tvrdenie spôsobilé spochybniť analýzu, ktorú vykonala Komisia vo vyššie uvedených odôvodneniach napadnutého rozhodnutia. V replike sa obmedzuje na všeobecné tvrdenie, že „náklady na úpravu by boli v mnohých prípadoch nulové“ a „v ostatných prípadoch zanedbateľné“, dokonca bez toho, aby upresnil, či tým chce napadnúť zistenia Komisie o neexistencii zastupiteľnosti na strane ponuky.

530 Za týchto okolností sa treba domnievať, že Microsoft nepreukázal, že Komisia v tomto prípade dospela zjavne nesprávne k záveru o neexistencii zastupiteľnosti na strane ponuky.

531 Z uvedeného je potrebné vyvodiť záver, že Komisia správne definovala druhý tovarový trh ako trh operačných systémov pre servery pracovnej skupiny.

532 Tento posledný záver nemôže spochybniť tvrdenie Microsoftu, podľa ktorého „nikto v odvetví nepoužíva výraz ‚server pracovnej skupiny‘ v zmysle, v akom ho používa Komisia na to, aby definovala [tento tovarový trh]“. Na jednej strane totiž, ako veľmi správne zdôrazňuje Komisia, terminológia, ktorú použila na označenie trhu, je irelevantná pre záver, či tento trh definovala správne. Na druhej strane tvrdenie Microsoftu nie je v žiadnom prípade skutkovo odôvodnené, keďže zo spisu vyplýva, že výrazy „server pracovnej skupiny“ a „operačný systém pre servery pracovnej skupiny“ sa v odvetví používajú na označenie druhu produktov, ktorých sa týka napadnuté rozhodnutie. Vo svojej sťažnosti z 10. decembra 1998 spoločnosť Sun výslovne upresňuje, že sťažnosť sa týka správania Microsoftu „v odvetví operačných systémov pre servery pracovnej skupiny“. V rovnakom zmysle treba pripomenúť, že vo svojej obchodnej dokumentácii samotný Microsoft predstavuje svoj operačný systém Windows 2000 Server ako „riešenie prispôbené serverom pracovnej skupiny na úlohy súborov, tlače a komunikácie“ (pozri bod 506 vyššie).

— O metodike použitej na výpočet podielov na trhu

533 Microsoft vytýka Komisii, že použila nevhodnú metódu na výpočet podielov rôznych subjektov na druhom tovarovom trhu. Tvrdí najmä, že táto metodika neposkytuje žiadnu „relevantnú informáciu o dominantnom postavení“.

534 Súd prvého stupňa sa domnieva, že z dôvodov uvedených nižšie Microsoft nepreukázal, že metodika použitá Komisiou je postihnutá zjavne nesprávnym posúdením.

- 535 V odôvodneniach č. 473 až 490 napadnutého rozhodnutia Komisia podrobne vysvetľuje túto metodiku.
- 536 Komisia najprv uvádza, že na posúdenie postavenia rôznych subjektov na trhu používa dve kategórie „orientačnej hodnoty“ (proxies), a to na jednej strane odhady, ktoré vykonal IDC na základe cenového rozpätia technického vybavenia, ako aj rozvrhnutia rôznych úloh vykonávaných servermi, a na strane druhej odhady podielov na trhu založené na výsledkoch prieskumu trhu z roku 2003 a druhého a tretieho prieskumu uskutočneného spoločnosťou Mercer (odôvodnenie č. 473 napadnutého rozhodnutia).
- 537 Na začiatok treba uviesť, že zistenie obsiahnuté v predchádzajúcom bode preukazuje, že tvrdenie Microsoftu, podľa ktorého Komisia pri výpočte podielov na trhu zohľadnila iba čas, ktorý operačné systémy pre servery venujú vykonávaniu úloh pracovnej skupiny, a predaje operačných systémov pre servery v hodnote do 25 000 USD, je zjavne nesprávne. Microsoft opomína uviesť, že Komisia zohľadnila aj údaje pochádzajúce z iných zdrojov ako IDC. Ako bude uvedené v bode 556 nižšie, podiely na trhu vypočítané na základe údajov pochádzajúcich z iných zdrojov celkovo zodpovedajú podielom určeným na základe údajov IDC.
- 538 Komisia ďalej vysvetľuje, že pri odhade podielov na trhu treba zohľadniť tak množstvo predaných tovarových jednotiek, ako aj obrat dosiahnutý predajmi softvéru spolu s technickým vybavením (odôvodnenia č. 474 až 477 napadnutého rozhodnutia).
- 539 Komisia sa napokon domnieva, že údaje IDC je potrebné upraviť použitím dvoch „filtrov“ (odôvodnenia č. 478 až 489 napadnutého rozhodnutia). Na jednej strane zohľadňuje iba servery, ktorých predajná cena je nižšia ako 25 000 USD

alebo 25 000 eur, keďže v rozhodnej dobe, ako to vyplýva z poznámky pod čiarou 6 napadnutého rozhodnutia, jedno euro celkovo zodpovedalo jednému USD. Na druhej strane zohľadňuje iba niektoré kategórie úloh definované IDC.

540 Microsoft má výhrady proti použitiu týchto dvoch filtrov.

541 Pokiaľ ide o prvý filter, Microsoft sa v texte repliky obmedzuje na to, že úplne všeobecne napáda jeho význam. V prílohe C.12 repliky trochu upresňuje svoju argumentáciu, na jednej strane tým, že tvrdí, že prieskum trhu z roku 2003 — ktorého niektoré výsledky použila Komisia na odôvodnenie použitia tohto filtra — sa týka „správania osobitnej skupiny zákazníkov“, a na strane druhej tým, že kritizuje, že Komisia zohľadňuje predajnú cenu serverov, a nie operačných systémov. Pokiaľ ide o tento posledný bod, Microsoft uvádza, že operačný systém pre servery pracovnej skupiny môže fungovať na serveroch veľmi odlišných cien, no najmä na serveroch v hodnote vyše 25 000 USD.

542 S týmito tvrdeniami nemožno súhlasiť.

543 Subjekty oslovené Komisiou v rámci prieskumu trhu z roku 2003 totiž nepredstavujú „osobitnú skupinu zákazníkov“. Ako je uvedené v odôvodnení č. 8 napadnutého rozhodnutia, tieto subjekty sú spoločnosťami náhodne vybranými Komisiou, usadenými v rôznych členských štátoch, rôznej veľkosti a vykonávajúce činnosť v rôznych ekonomických odvetviach.

544 Ďalej treba uviesť, ako upresnila Komisia v odpovedi na jednu z písomných otázok Súdu prvého stupňa, že cenové obmedzenie 25 000 USD alebo 25 000 eur sa vzťahuje na „celkovú cenu systému (teda technického vybavenia a softvéru)“. Súd prvého stupňa sa domnieva, že Komisia pri odhade podielov subjektov na trhu operačných systémov pre servery pracovnej skupiny dôvodne zohľadnila predajnú cenu technického vybavenia spolu so softvérom. Ako je totiž uvedené v odôvodneniach č. 69 a 474 napadnutého rozhodnutia, mnohí dodávatelia, vrátane spoločnosti Sun a väčšina dodávateľov produktov UNIX, vyvíjajú a uvádzajú na trh zároveň operačné systémy pre servery aj technické vybavenie. Navyše treba uviesť, že sám Microsoft počas správneho konania odporúčal prístup, ktorý zaujala Komisia (pozri odôvodnenie č. 476 napadnutého rozhodnutia).

545 Napokon treba uviesť, že Komisia správne použila cenový limit 25 000 USD alebo 25 000 eur, čo je suma zodpovedajúca maximálnej predajnej cene serverov patriacich k prvej z troch kategórií serverov, podľa ktorých IDC delí trh na účely svojich analýz (odôvodnenie č. 480 napadnutého rozhodnutia). Z výsledkov prieskumu trhu z roku 2003 totiž vyplýva, že operačné systémy pre servery pracovnej skupiny fungujú vo všeobecnosti na relatívne lacných serveroch, na rozdiel od „kritických“ aplikácií, ktoré sú spúšťané na serveroch vyššej triedy.

546 V rámci tohto prieskumu Komisia najmä požiadala oslovené organizácie, aby upresnili, akú cenu boli pripravené zaplatiť za server pracovnej skupiny (otázka č. 3 žiadosti o informácie zo 4. júna 2003). Z 85 organizácií, ktoré odpovedali na túto otázku, 83 (teda približne 97,6 %) uviedlo, že by nezaplatili sumu vyššiu ako 25 000 eur.

547 Rovnako vo svojej žiadosti o informácie zo 16. apríla 2003 Komisia položila organizáciám niekoľko otázok týkajúcich sa ich minulých a plánovaných nákupov serverov

určených na poskytovanie služieb súborov a tlače (otázky č. 8 a 9). Z odpovedí na tieto otázky vyplýva, že z 8 236 serverov, ktoré tieto organizácie nakúpili na tento účel, 8 001 (teda približne 97,1 %) stálo menej ako 25 000 eur a že z 2 695 plánovaných nákupov takýchto serverov 2 683 (teda približne 99,6 %) bolo za cenu nižšiu ako 25 000 eur (odôvodnenie č. 479 napadnutého rozhodnutia).

548 Pokiaľ ide o druhý filter, Microsoft sa v texte repliky obmedzuje na poznámku, že použitie tohto filtra vedie k absurdnému záveru, že „operačný systém sa zároveň nachádza vnútri i mimo trhu, v závislosti od úloh, ktoré v danom okamihu vykonáva“. V prílohe C.12 repliky Microsoft dodáva, že „veľká časť predajov (umelo) vylúčených z trhu [použitím tohto filtra] takmer určite predstavuje vydania [operačných systémov pre servery], ktoré patria do kandidátskeho trhu [teda trhu operačných systémov pre servery pracovnej skupiny]“.

549 Ani s týmito tvrdeniami nemožno súhlasiť.

550 Treba totiž uviesť nielen to, že Komisia úplne dôvodne použila tento druhý filter, ale aj to, že Microsoft značne preháňa dôsledky jeho použitia.

551 V tomto ohľade treba pripomenúť dôvod, pre ktorý Komisia považovala použitie tohto filtra za potrebné. Ako vyplýva z odôvodnenia č. 482 napadnutého rozhodnutia, tento dôvod spočíva v okolnosti, že nie všetky operačné systémy, ktoré sú inštalované v serveroch v hodnote do 25 000 USD alebo 25 000 eur, poskytujú služby pracovnej skupiny. Predovšetkým niektoré z týchto systémov sú určené výlučne na vykonávanie špecializovaných úloh, ktoré sa nachádzajú mimo alebo na okraji sietí

pracovnej skupiny, ako sú webové služby a služby „firewall“. To platí napríklad pre systém Windows Server 2003 Web Edition, ktorého licenčné podmienky zakazujú, aby bol používaný na poskytovanie služieb pracovnej skupiny, a ktorý je obvyčajne inštalovaný v serveroch s cenou nižšou ako 25 000 USD alebo 25 000 eur.

552 Komisia sa teda správne domnievala, že údaje IDC o predajoch serverov v hodnote do 25 000 USD alebo 25 000 eur treba relativizovať zohľadnením rôznych druhov úloh vykonávaných týmito servermi (odôvodnenie č. 483 napadnutého rozhodnutia). Na tento účel použila údaje IDC obsiahnuté v databáze s názvom „IDC Server Workloads 2003 Model“. Ide o údaje zhromaždené od spotrebiteľov, ktorých IDC požiadal, aby upresnili úlohy (alebo „pracovné výkony“) vykonávané servermi, ktoré používajú vo svojej organizácii. Ako už bolo uvedené v bode 431 vyššie, IDC identifikoval osem hlavných skupín úloh a v rámci týchto skupín rozlišoval niekoľko podskupín. Komisia použila podskupiny nazvané „zdieľanie súborov/tlačiarňí“ a „správa siete“, ktoré sa najviac blížili službám „zdieľanie súborov a tlačiarňí“ a „správa užívateľov a skupín užívateľov“, ktorých sa týka napadnuté rozhodnutie (odôvodnenie č. 486 napadnutého rozhodnutia).

553 Úlohy, ktoré patria do dvoch vyššie uvedených podskupín, iste úplne nezodpovedajú službám predstavujúcim trh operačných systémov pre servery pracovnej skupiny. Komisia si to navyše plne uvedomovala, ako to vyplýva z príkladov, ktoré uvádza v odôvodneniach č. 487 a 488 napadnutého rozhodnutia a ktoré najmä preukazujú, že niektoré úlohy vykonávané na serveroch vyššej triedy možno priradiť k jednej alebo druhej podskupine, hoci je jasné, že nepredstavujú úlohy pracovnej skupiny.

554 Microsoft má však výhrady práve voči spojeniu dvoch filtrov, ktoré umožňuje zmierniť tento problém súladu medzi úlohami definovanými IDC a tými, ktoré použila Komisia.

555 V každom prípade treba uviesť, že podiely na trhu získané iba použitím prvého filtra sa výrazne nelíšia od podielov získaných použitím oboch filtrov spoločne. Podiel Microsoftu na trhu v roku 2002, vypočítaný na základe všetkých serverov predaných za cenu nižšiu ako 25 000 USD, je 64,9 % vyjadrený v predaných jednotkách a 61 % vyjadrený obratom (odôvodnenie č. 491 napadnutého rozhodnutia). Pri zohľadnení iba podskupín „zdieľanie súborov/tlačiarňí“ a „správa sietí“ pre rovnaké servery sú podiely Microsoftu na trhu takéto: podiel 66,4 % vyjadrený v predaných jednotkách (65,7 % vyjadrený obratom) pre prvú podskupinu a podiel 66,7 % vyjadrený v predaných jednotkách (65,2 % vyjadrený obratom) pre druhú podskupinu (odôvodnenie č. 493 napadnutého rozhodnutia).

556 Všeobecnejšie povedané, ako je uvedené v odôvodnení č. 473 napadnutého rozhodnutia, percento získané použitím údajov IDC so spoločným uplatnením oboch filtrov celkovo zodpovedá údajom získaným na základe výsledkov prieskumu trhu z roku 2003 a druhého a tretieho prieskumu uskutočneného spoločnosťou Mercer (pozri napríklad odôvodnenia č. 495, 497 a 498 napadnutého rozhodnutia). V tejto súvislosti treba zdôrazniť, že Komisia má v každom prípade povinnosť obozretného odhadu. V prípade Microsoftu tak použila najnižší podiel na trhu, teda „najmenej 60 %“ (odôvodnenie č. 499 napadnutého rozhodnutia).

557 Z uvedeného treba vyvodiť záver, že Microsoft nepreukázal, že metodika, ktorú použila Komisia na výpočet podielov na trhu, je postihnutá zjavne nesprávnym posúdením, a v dôsledku toho ani to, že odhady podielov na trhu v odôvodneniach č. 491 až 513 napadnutého rozhodnutia je potrebné považovať za zjavne nesprávne.

558 Treba dodať, že Komisia pri závere, že Microsoft mal dominantné postavenie na trhu operačných systémov pre servery pracovnej skupiny, nevychádzala len z podielov Microsoftu na tomto trhu. Zohľadnila totiž aj skutočnosť, že existovali prekážky

vstupu na tento trh (odôvodnenia č. 515 až 525 napadnutého rozhodnutia) spôsobené najmä sieťovými efektmi a prekážkami interoperability, ako aj úzkymi obchodnými a technologickými väzbami medzi týmto trhom a trhom operačných systémov pre klientske PC (odôvodnenia č. 526 až 540 napadnutého rozhodnutia).

559 Napokon je namieste pripomenúť, že pokiaľ ide o protiprávne zneužitie, Komisia v napadnutom rozhodnutí vytýka Microsoftu, že výkonom „pákového efektu“ (leveraging) využil kvázimonopolné postavenie, ktoré má na trhu operačných systémov pre klientske PC, aby ovplyvňoval trh operačných systémov pre servery pracovnej skupiny (odôvodnenia č. 533, 538, 539, 764 až 778, 1063, 1065 a 1069). Inými slovami, protiprávne správanie vytýkané Microsoftu má svoj pôvod v dominantnom postavení, ktoré má Microsoft na prvom tovarovom trhu (odôvodnenia č. 567 a 787 napadnutého rozhodnutia). Skutočnosť, že Komisia sa nesprávne domnievala, že Microsoft mal dominantné postavenie na druhom trhu (pozri najmä odôvodnenia č. 491 až 541, 781 a 788 napadnutého rozhodnutia), teda sama osebe nemôže viesť k záveru, že nesprávne vyslovila existenciu zneužitia dominantného postavenia zo strany Microsoftu.

— O uplatniteľnom kritériu

560 V napadnutom rozhodnutí Komisia preskúmala, či odmietnutie, o ktoré ide, „predstavuje riziko“ odstránenia hospodárskej súťaže na trhu operačných systémov pre servery pracovnej skupiny (odôvodnenia č. 585, 589, 610, 622, 626, 631, 636, 653, 691, 692, 712, 725, 781, 992 a 1070). Microsoft sa domnieva, že toto kritérium nie je dostatočne presné, keďže judikatúra týkajúca sa výkonu práva duševného vlastníctva od Komisie vyžaduje, aby preukázala, že odmietnutie udeliť licenciu tretím osobám je „spôsobilé odstrániť akúkoľvek hospodársku súťaž“, alebo inými slovami, že existuje „veľká pravdepodobnosť“, že toto odmietnutie povedie k takémuto výsledku.

561 Súd prvého stupňa sa domnieva, že výhrada Microsoftu je čisto terminologická a irelevantná. Výrazy „riziko odstránenia hospodárskej súťaže“ a „spôsobilé odstrániť akúkoľvek hospodársku súťaž“ totiž súdy Spoločenstva používajú bez rozdielu na vyjadrenie tej istej myšlienky, a síce myšlienky, že článok 82 ES sa neuplatní až vtedy, keď už hospodárska súťaž na trhu neexistuje, alebo takmer neexistuje. Ak by bola Komisia povinná počkať, kým budú konkurenti odstránení z trhu alebo kým bude takéto odstránenie dostatočne bezprostredné, skôr ako by mohla zasiahnuť podľa tohto ustanovenia, bolo by to zjavne proti jeho cieľu, ktorým je zachovať neskreslenú hospodársku súťaž na spoločnom trhu a najmä chrániť hospodársku súťaž, ktorá ešte existuje na relevantnom trhu.

562 V tomto prípade mala Komisia o to viac dôvodov na to, aby uplatnila článok 82 ES skôr, ako sa odstránenie hospodárskej súťaže na trhu operačných systémov pre servery pracovnej skupiny stalo skutočnosťou, pretože tento trh sa vyznačuje významnými sieťovými efektmi, a teda takéto odstránenie by bolo ťažko zvrátiťelné (pozri odôvodnenia č. 515 až 522 a 533 napadnutého rozhodnutia).

563 Treba dodať, že nie je potrebné preukázať odstránenie všetkej hospodárskej súťaže na trhu. Na účely preukázania porušenia článku 82 ES je totiž dôležité to, že odmietnutie, o ktoré ide, predstavuje riziko odstránenia alebo je spôsobilé odstrániť akúkoľvek efektívnu hospodársku súťaž na trhu. V tomto ohľade je namieste upresniť, že skutočnosť, že konkurenti podniku v dominantnom postavení sú naďalej okrajovo prítomní v určitých „medzerách“ trhu, nestačí na záver o existencii takejto hospodárskej súťaže.

564 Napokon treba pripomenúť, že je úlohou Komisie, aby preukázala, že odmietnutie dodávky predstavuje riziko, že povedie k odstráneniu akejkoľvek efektívnej hospodárskej súťaže. Ako už bolo uvedené v bode 482 vyššie, Komisia musí založiť svoje posúdenie na dôkazných prostriedkoch, ktoré sú správne, spoľahlivé a koherentné, ktoré

obsahujú všetky relevantné údaje, ktoré treba zohľadniť pri posúdení komplexnej situácie, a ktoré sú spôsobilé podporiť závery, ktoré sa z nich vyvodili.

— O posúdení údajov trhu a konkurenčných podmienok

⁵⁶⁵ Súd prvého stupňa poznamenáva, že v napadnutom rozhodnutí Komisia analyzuje okolnosť spočívajúcu v tom, že informácie súvisiace s interoperabilitou sú nevyhnutné, a zároveň okolnosť spočívajúcu v tom, že odmietnutie, o ktoré ide, predstavuje riziko odstránenia hospodárskej súťaže (odôvodnenia č. 585 až 692 napadnutého rozhodnutia). Jej analýza má štyri časti. V prvom rade Komisia skúma vývoj trhu operačných systémov pre servery pracovnej skupiny (odôvodnenia č. 590 až 636 napadnutého rozhodnutia). V druhom rade Komisia konštatuje, že interoperabilita je faktor, ktorý zohráva rozhodujúcu úlohu pri prijatí operačných systémov Windows pre servery pracovnej skupiny (odôvodnenia č. 637 až 665 napadnutého rozhodnutia). V treťom rade Komisia uvádza, že neexistujú riešenia, ktoré by mohli nahradiť prístupnenie informácií súvisiacich s interoperabilitou Microsoftom (odôvodnenia č. 666 až 687 napadnutého rozhodnutia). Vo štvrtom rade Komisia formuluje niekoľko pripomienok k MCPPE (odôvodnenia č. 688 až 691 napadnutého rozhodnutia).

⁵⁶⁶ Tvrdenia, ktoré Microsoft uplatňuje na podporu tejto výhrady, sa týkajú najmä prvej časti uvedenej analýzy Komisie. Microsoft v podstate tvrdí, že údaje trhu odporujú názoru Komisie, podľa ktorej existuje riziko, že hospodárska súťaž na trhu operačných systémov pre servery pracovnej skupiny bude odstránená ako dôsledok odmietnutia, o ktoré ide.

⁵⁶⁷ V rámci tejto prvej časti Komisia najprv preskúmala vývoj podielov Microsoftu a jeho konkurentov na druhom tovarovom trhu. V podstate konštatovala, že podiel

Microsoftu na trhu zaznamenal rýchly a významný nárast a že naďalej stúpa, a to predovšetkým na ujmu spoločnosti Novell. Komisia ďalej zdôraznila, podiel vydavateľov produktov UNIX na trhu je slabý. Napokon sa Komisia domnievala, že produkty Linux sa na trhu nachádzajú iba vo veľmi obmedzenom rozsahu, že na tomto trhu nezaznamenali žiadny vzostup počas niekoľkých rokov pred prijatím napadnutého rozhodnutia a že niektoré prognózy týkajúce sa ich budúceho nárastu nie sú spôsobiteľné spochybníť jej záver o odstránení efektívnej hospodárskej súťaže na trhu.

568 Súd prvého stupňa sa domnieva, že skutočnosti nachádzajúce sa v spise potvrdzujú tieto rozličné zistenia a že tvrdenia Microsoftu ich nemôžu spochybníť.

569 Zo spisu totiž po prvé vyplýva, že Microsoft pôvodne dodával iba operačné systémy pre klientske PC a že dosť neskoro vstúpil na trh operačných systémov pre servery (pozri najmä bod 47 odpovede na prvé oznámenie o výhradách zo 17. novembra 2000). Až od začiatku 90. rokov začal vyvíjať operačný systém pre servery — svoj prvý systém nazvaný „Windows NT 3.5 Server“ uviedol na trh v júli 1992 — a až so svojím produktom nazvaným „Windows NT 4.0“, uvedeným na trh v júli 1996, po prvýkrát zaznamenal skutočný obchodný úspech (pozri najmä bod 50 odpovede na prvé oznámenie o výhradách zo 17. novembra 2000 a body 50 a 56 žaloby).

570 Z údajov IDC zhrnutých v odôvodnení č. 591 napadnutého rozhodnutia vyplýva, že podiel Microsoftu na trhu operačných systémov pre servery v hodnote do 25 000 USD v počte predaných jednotiek vzrástol z 25,4 % (24,5 % vyjadrený v obrate) v roku 1996 na 64,9 % (61 % vyjadrený v obrate) v roku 2002, čo je skok o takmer 40 % iba za šesť rokov.

- 571 Z údajov IDC uvedených v odôvodnení č. 592 napadnutého rozhodnutia rovnako vyplýva, že podiel Microsoftu na trhu trvalo narástol po uvedení generácie jeho operačných systémov Windows 2000. Ako Komisia niekoľkokrát správne konštatuje v napadnutom rozhodnutí (pozri napríklad odôvodnenia č. 578 až 584, 588 a 613), práve operačné systémy tohto produktového radu osobitne intenzívne spôsobili konkurentom Microsoftu problémy s interoperabilitou.
- 572 Napríklad softvérový produkt s názvom „NDS pre NT“, ktorý vyvinula spoločnosť Novell využitím techník spätného inžinierstva, uľahčoval interoperabilitu medzi operačnými systémami pre servery pracovnej skupiny konkurujúcimi Microsoftu a architektúrou domény Windows, v tomto prípade Windows NT. Tento produkt mohol byť inštalovaný na radič domény Windows NT a umožňoval klientom používať NDS (Novell Directory Service, neskôr nazvaný eDirectory) spoločnosti Novell na správu rôznych aspektov domény Windows NT. Keďže však Microsoft neoznámil spoločnosti Novell niektoré informácie, NDS pre NT nemôže fungovať s operačným systémom Windows 2000 Server (pozri odôvodnenie č. 301 napadnutého rozhodnutia).
- 573 Iným príkladom je produkt s názvom „AS/U“, ktorý mohla spoločnosť AT&T vyvinúť v 90. rokoch použitím niektorých prvkov zdrojového kódu Windowsu, v prípade ktorých Microsoft súhlasil, že jej ich sprístupní na základe licencie. Vďaka tomuto produktu mohol server, v ktorom bol inštalovaný systém UNIX, fungovať ako primárny radič domény v doméne Windows NT (pozri odôvodnenie č. 211 napadnutého rozhodnutia). Podobne spoločnosť Sun mohla na základe zdrojového kódu AS/U, ktorý jej na základe licencie poskytla spoločnosť AT&T, vyvinúť produkt podobný produktu AS/U s názvom „PC NetLink“. Keď bol tento produkt inštalovaný v serveri fungujúcom pod operačným systémom Solaris, umožňoval tomuto serveru, aby na jednej strane „transparentne poskytoval klientom Windows 3.X/95/98/NT služby súborov a tlače, ako aj adresárové a bezpečnostné služby Windows NT“, a to „natívne“, teda bez toho, aby si užívatelia museli do svojich klientskych PC nainštalovať dodatočný softvér, a na druhej strane, aby sa správal ako primárny alebo záložný radič domény v doméne Windows NT (pozri odôvodnenie č. 213 napadnu-

tého rozhodnutia). V roku 2001 sa Microsoft a spoločnosť AT&T rozhodli nerozšíriť svoju licenčnú zmluvu na niektoré nové technológie operačného systému pre servery. Microsoft tak spoločnosti AT&T neposkytol potrebné prvky zdrojového kódu systémov, ktoré nahradili jeho systémy Windows NT 4.0. V dôsledku toho už PC NetLink mohol fungovať iba s klientskymi PC, do ktorých bol inštalovaný systém Windows NT — nefungoval najmä so systémami Windows 2000 — a postupne strácal svoj význam.

574 V rovnakej súvislosti treba poukázať na rôzne zmeny, ktoré vyplynuli z prechodu z technológie Windows NT na technológiu Windows 2000 a Active Directory (pozri body 167 až 171 vyššie).

575 Zo spisu po druhé vyplýva, že súčasne s vývojom postavenia Microsoftu opísaným vyššie spoločnosť Novell zaznamenala trvalý ústup z trhu operačných systémov pre servery pracovnej skupiny a iba za niekoľko rokov sa na ňom stala vedľajším hráčom. V čase, keď Microsoft vstúpil na trh operačných systémov pre servery, bol vedúcim produktom na poskytovanie služieb pracovnej skupiny systém NetWare spoločnosti Novell (pozri bod 56 žaloby), ktorý sa na tomto trhu nachádzal od polovice 80. rokov.

576 Z údajov IDC uvedených v odôvodnení č. 593 napadnutého rozhodnutia vyplýva, že pri zohľadnení podskupiny „zdieľanie súborov/tlačiarňí“ a serverov v hodnote do 25 000 USD podiel NetWare na trhu vyjadrený v počte predaných jednotiek klesol z 33,3 % v roku 2000 na 23,6 % v roku 2002 a vyjadrený v obrate z 31,5 % v roku 2000 na 22,4 % v roku 2002.

- 577 Ústup spoločnosti Novell potvrdzujú tak vyhlásenia analytikov trhu, ako aj samotný Microsoft (pozri odôvodnenie č. 596 napadnutého rozhodnutia).
- 578 Podobne v správe obsahujúcej analýzu výsledkov svojho tretieho prieskumu spoločnosť Mercer výslovne uvádza, že množstvo organizácií obmedzilo používanie systému NetWare. Spoločnosť Mercer najmä zdôrazňuje, že „pri otázke týkajúcej sa používania každého z operačných systémov pre servery na vykonávanie funkcií servera pracovnej skupiny počas posledných piatich rokov počet organizácií, ktoré obmedzili používanie systému NetWare, prevyšuje počet tých, ktoré začali používať tento systém vo väčšom rozsahu, v pomere takmer sedem k jednej“ (pozri stranu 25 a tabuľku 16 správy).
- 579 Okrem toho, ako správne zdôrazňuje Komisia v odôvodneniach č. 594 a 595 napadnutého rozhodnutia, niektoré výsledky prieskumu trhu z roku 2003, ako aj niektoré vyhlásenia zákazníkov, ktoré Microsoft predložil počas správneho konania, jasne preukazujú, že v organizáciách existuje tendencia nahradiť systém NetWare systémom Windows Server. Naopak, existuje iba veľmi málo príkladov „migrácie“ zo systému Windows na systém NetWare (pozri odôvodnenia č. 594 a 632 napadnutého rozhodnutia).
- 580 Skutočnosti nachádzajúce sa v spise po tretie preukazujú, že ostatní konkurenti Microsoftu si boli schopní zachovať iba úplne okrajové postavenie na trhu operačných systémov pre servery pracovnej skupiny.
- 581 Z údajov IDC uvedených v odôvodnení č. 508 napadnutého rozhodnutia vyplýva, že kumulovaný podiel vydavateľov systémov UNIX (vrátane spoločnosti Sun) predstavoval v roku 2002 pri zohľadnení podskupiny „zdieľanie súborov/tlačiarňí“ a serverov

v hodnote do 25 000 USD iba 4,6 % vyjadrený v predaných jednotkách a 7,4 % vyjadrený v obrate. V prípade podskupiny „správa siete“ boli zodpovedajúce údaje 6,4 % v predaných jednotkách a 10,8 % v obrate.

582 V tomto ohľade treba zdôrazniť, že z výsledkov prieskumu trhu z roku 2003 a z vyhlásení zákazníkov, ktoré predložil Microsoft, vyplýva, že systémy UNIX sa nepoužívajú na vykonávanie úloh pracovnej skupiny, ale najmä na spúšťanie aplikácií „s kritickým poslaním“, na poskytovanie webových služieb a služieb „firewall“, ako aj v menšom rozsahu na spúšťanie služieb internej elektronickej pošty (pozri odôvodnenia č. 509 až 511 napadnutého rozhodnutia).

583 Z údajov IDC, z výsledkov prieskumu trhu z roku 2003 a z vyhlásení zákazníkov Microsoftu ďalej vyplýva, že na rozdiel od tvrdení Microsoftu sa aj produkty Linux k dátumu prijatia napadnutého rozhodnutia nachádzali na trhu operačných systémov pre servery pracovnej skupiny iba okrajovo.

584 Z údajov IDC zhrnutých v odôvodnení č. 599 napadnutého rozhodnutia je zrejmé, že kumulovaný podiel vydavateľov produktov Linux v počte predaných jednotiek v prípade podskupiny „zdieľanie súborov/tlačiarňí“ a serverov v hodnote do 25 000 USD klesol z 5,1 % v roku 2000 na 4,8 % v roku 2002. Vyjadrený v obrate, zostal tento kumulovaný podiel na trhu počas rovnakého obdobia na úrovni 3,9 %.

585 Iste, pokiaľ ide o podskupinu „správa siete“ a servery v hodnote do 25 000 USD, kumulovaný podiel vydavateľov produktov Linux v počte predaných jednotiek podľa údajov IDC uvedených v poznámke pod čiarou 728 napadnutého rozhodnutia (pozri

tiež odôvodnenie č. 505 napadnutého rozhodnutia) stúpol z 10,1 % v roku 2000 na 13,4 % v roku 2002 (a v rovnakom období z 8 na 10,8 % vyjadrený v obrate). Tento nárast však treba relativizovať so zreteľom na skutočnosť, že, ako zdôrazňuje Komisia v odôvodnení č. 488 a v už uvedenej poznámke pod čiarou napadnutého rozhodnutia, táto podskupina obsahuje služby, ktoré nie sú službami pracovnej skupiny v zmysle napadnutého rozhodnutia. IDC opisuje túto podskupinu ako „[zahŕňajúcu] tieto sieťové aplikácie: adresárové služby, bezpečnosť/overovanie, prenos údajov/súborov cez sieť, komunikácia a prenos údajov/súborov cez systém“ (odôvodnenie č. 488 napadnutého rozhodnutia). Takýto opis môže viesť užívateľov oslovených IDC k tomu, aby do tejto podskupiny zaradili niektoré úlohy, ktoré tam nepatria, nie sú zahrnuté ani do relevantného tovarového trhu a všeobecne sú vykonávané systémami Linux alebo UNIX. Tento opis možno napríklad vykladať tak, že zahŕňa úlohy „nachádzajúce sa na okraji siete“, ako je napríklad úloha „firewall“, ktorú možno považovať za vzťahujúcu sa na „bezpečnosť“, a úloha smerovania, ktorú možno považovať za vzťahujúcu sa na „prenos údajov/súborov cez sieť“. Ako je uvedené najmä v odôvodneniach č. 58, 346, 482, 600 a 601 napadnutého rozhodnutia, tento druh úloh vykonávajú na serveroch nižšej triedy všeobecne systémy Linux. Z tohto dôvodu údaje IDC týkajúce sa podskupiny „správa siete“ nadhodnocujú predaje systémov Linux na trhu operačných systémov pre servery pracovnej skupiny.

586 Je pravda, že v odôvodnení č. 487 napadnutého rozhodnutia Komisia uvádza, že aj údaje IDC týkajúce sa podskupiny „zdieľanie súborov/tlačiarňí“ majú nedostatky, najmä v tom, že skutočnosť, že servery vyššej triedy, ktoré vykonávajú aplikácie „s kritickým poslaním“, sú schopné tlačiť niektoré dokumenty, napríklad faktúry, môže oslovených užívateľov viesť k záveru, že tieto servery vykonávajú úlohy patriace do tejto podskupiny, pričom je zjavné, že tieto servery nie sú servermi pracovnej skupiny. Použitie filtra 25 000 eur alebo 25 000 USD však umožňuje znížiť túto nepresnosť (pozri odôvodnenie č. 489 napadnutého rozhodnutia, v ktorom Komisia vysvetľuje, že „mainframes“, ktoré tlačia faktúry, stoja vo všeobecnosti viac). Údaje IDC majú teda viac nedostatkov v prípade podskupiny „správa siete“ ako v prípade podskupiny „zdieľanie súborov/tlačiarňí“.

587 Treba uviesť, že výsledky prieskumu trhu z roku 2003 nemajú nedostatky takého druhu, ako sú uvedené v predchádzajúcom bode. Tieto výsledky teda potvrdzujú, že Linux bol iba okrajovo prítomný na trhu operačných systémov pre servery pracovnej skupiny. Vo svojej žiadosti o informácie zo 16. apríla 2003 sa Komisia spýtala dotknutých organizácií, či používajú servery fungujúce pod systémom Linux v spojení so softvérom Samba na vykonávanie úloh pracovnej skupiny (otázka č. 25). Zo 102 organizácií, ktoré sa zúčastnili na tomto prieskume, iba 19 využívalo takéto servery na vykonávanie úlohy pracovnej skupiny, a to vo väčšine prípadov vo veľmi obmedzenom rozsahu (odôvodnenie č. 506 napadnutého rozhodnutia). Z celkového počtu viac ako 1 200 000 klientskych PC zahrnutých do prieskumu trhu z roku 2003 menej ako 70 000 (teda menej ako 5,8 %) bolo obsluhovaných servermi fungujúcimi pod systémom Linux v spojení so softvérom Samba na vykonávanie úloh zdieľania súborov a tlačiarň (odôvodnenia č. 506 a 599 napadnutého rozhodnutia).

588 V rovnakom zmysle treba tiež zdôrazniť, ako uvádza Komisia vo vyjadrení k žalobe (bod 140), že z druhého prieskumu uskutočneného spoločnosťou Mercer vyplýva pre produkty Linux kumulovaný podiel na trhu 4,8 % v prípade úloh zdieľania súborov a tlačiarň a 5,2 % v prípade úloh správy užívateľov a skupín užívateľov, pričom z tretieho prieskumu Mercer vyplýva pre rovnaké produkty podiel na trhu 5,4 % v prípade úloh zdieľania súborov a tlačiarň a 4,5 % v prípade úloh správy užívateľov a skupín užívateľov.

589 V skutočnosti, podobne ako v prípade systémov UNIX, výsledky prieskumu trhu z roku 2003 preukazujú, že produkty Linux sa vo všeobecnosti používajú na vykonávanie iných úloh, ako sú úlohy pracovnej skupiny, a to predovšetkým na poskytovanie webových služieb, služieb „firewall“ a spúšťanie aplikácií „s kritickým poslaním“ (pozri odôvodnenia č. 600 a 601 napadnutého rozhodnutia, v ktorých sa nachádzajú vyjadrenia k odpovediam na otázky č. 5 a 6 žiadosti o informácie zo 16. apríla 2003).

590 Treba dodať, že toto zistenie potvrdzujú vyhlásenia zákazníkov, ktoré Microsoft odovzdal počas správneho konania, ako správne uvádza Komisia v odôvodnení č. 602 napadnutého rozhodnutia.

591 Je potrebné dodať, že prítomnosť vydavateľov produktov Linux na trhu operačných systémov pre servery pracovnej skupiny, okrem toho, že ju ani v najmenšom nemožno porovnávať s prítomnosťou, ktorú sa Microsoftu podarilo na tomto trhu dosiahnuť iba za niekoľko rokov, nepôsobí na ujmu Microsoftu, ale na ujmu spoločnosti Novell a vydavateľov produktov UNIX. V tomto ohľade je namieste zdôrazniť, ako uvádza Komisia v duplike (bod 104), že medzi subjektmi oslovenými spoločnosťou Mercer v jej treťom prieskume, ktoré počas posledných piatich rokov začali používať systémy Linux na účely vykonávania úloh pracovnej skupiny vo väčšom rozsahu, 67 % obmedzilo používanie systémov NetWare alebo UNIX, zatiaľ čo iba 14 % obmedzilo používanie systémov Windows. Okrem toho, ako je správne uvedené v odôvodnení č. 632 napadnutého rozhodnutia, prieskum trhu z roku 2003 odhalil iba dva prípady „migrácie“ zo systémov Windows na systémy Linux, pokiaľ ide o vykonávanie úloh pracovnej skupiny.

592 Tvrdenia v opačnom zmysle, ktoré Microsoft uvádza v prílohe C.11 repliky, nie sú príliš vierohodné, predovšetkým so zreteľom na trvalé zvyšovanie jeho podielu na predmetnom tovarovom trhu počas celého obdobia, v ktorom dochádzalo k zneužívajúcemu odmietaniu, o ktoré ide.

593 Uvedené skutočnosti potvrdzujú, že v dôsledku tohto odmietnutia sú produkty konkurentov Microsoftu vykázané na okrajové pozície, ba dokonca sa stali neziskové. Prípadná existencia okrajovej hospodárskej súťaže medzi subjektmi na trhu nemôže teda vyvrátiť názor Komisie o riziku odstránenia akejkoľvek efektívnej hospodárskej súťaže na tomto trhu.

594 So zreteľom na skutočnosti uvedené v bodoch 583 až 593 vyššie, sa Súd prvého stupňa domnieva, že Komisia v odôvodnení č. 603 napadnutého rozhodnutia správne uviedla, že vydavatelia produktov Linux nepredstavujú na trhu operačných systémov pre servery pracovnej skupiny pre Microsoft vážnu hrozbu.

595 Microsoft tvrdí, že prítomnosť produktov Linux na trhu operačných systémov pre servery bude v budúcnosti naďalej narastať. Toto tvrdenie rozvíja v prílohe A.19 žaloby a v prílohe C.11 repliky. Komisia sa k tomuto tvrdeniu podrobne vyjadruje v prílohe B.10 vyjadrenia k žalobe a v prílohe D.11 dupliky.

596 Na podporu tohto tvrdenia Microsoft odkazuje najprv na niektoré výsledky tretieho prieskumu uskutočneného spoločnosťou Mercer.

597 V tomto prieskume sa spoločnosť Mercer najmä pýtala IT manažérov, ktorých organizácie už používali operačné systémy Linux na vykonávanie úloh pracovnej skupiny, či predpokladajú nárast tohto používania v nasledujúcich piatich rokoch. Ako vyplýva z tabuľky č. 19 nachádzajúcej sa v správe Mercer analyzujúcej výsledky tohto prieskumu, zo 70 IT manažérov, ktorých sa táto otázka týkala, 53 odpovedalo kladne.

598 Podľa názoru Súdu prvého stupňa sa Komisia v odôvodnení č. 605 napadnutého rozhodnutia správne domnievala, že táto skutočnosť nie je rozhodujúca. Na jednej strane treba totiž poznamenať, že týchto 53 IT manažérov predstavovalo iba približne 17,9 % z 296 IT manažérov, ktorí sa zúčastnili na treťom prieskume uskutočnenom spoločnosťou Mercer, a z ktorých 226 uviedlo, že ich organizácie nepou-

žívajú systémy Linux na poskytovanie služieb pracovnej skupiny. Na druhej strane týchto 53 IT manažérov nevyjadrilo v číslach svoj zámer používať vo väčšej miere systémy Linux na vykonávanie úloh pracovnej skupiny ani neupresnilo, či k tomu dôjde na ujmu systémov Windows.

599 Okrem toho treba zdôrazniť, že z tabuľky č. 18 nachádzajúcej sa v tej istej správe Mercer vyplýva, že 58 IT manažérov sa domnievalo, že systémy Linux sa v nasledujúcich piatich rokoch ani nestanú „úspešnými“ na vykonávanie úloh pracovnej skupiny.

600 Je pravda, že z rovnakej tabuľky vyplýva, že 60 % oslovených IT manažérov uviedlo, že ich organizácie plánujú prijatie systémov Linux na poskytovanie služieb pracovnej skupiny v nasledujúcich piatich rokoch. Ako však správne uvádza Komisia v odôvodnení č. 606 napadnutého rozhodnutia, spomínaní manažéri neboli požiadaní, aby vyjadrili toto prijatie v číslach ani aby upresnili, či k nemu dôjde na ujmu systémov Windows.

601 Microsoft sa ďalej odvoláva na niektoré prognózy IDC, ktoré podľa Microsoftu preukazujú, že podiel systémov Linux na trhu sa v rokoch 2003 až 2008 zdvojnásobí.

602 V tomto ohľade je potrebné na jednej strane pripomenúť, že údaje IDC majú určité nedostatky, keďže podskupiny, ktoré IDC použil, zahŕňajú úlohy nachádzajúce sa mimo trhu operačných systémov pre servery pracovnej skupiny, na ktorý sa vzťahuje napadnuté rozhodnutie. Prognózy rastu IDC treba teda bližšie upresniť.

603 Na druhej strane, ako správne uvádza Komisia v odôvodnení č. 609 napadnutého rozhodnutia, k obmedzenému nárastu, ktorý mali zaznamenať systémy Linux na trhu podľa týchto prognóz, nemalo dôjsť na ujmu systémov Windows, ale na ujmu konkurenčných systémov, a to predovšetkým systému NetWare. V tejto súvislosti treba poznamenať, že v apríli 2003 spoločnosť Novell oznámila, že od roku 2005 bude operačný systém „NetWare 7.0“ uvádzať na trh vo dvoch rozličných verziách, a to v jednej založenej na tradičnej platforme NetWare a v druhej založenej na operačnom systéme Linux (pozri odôvodnenie č. 95 napadnutého rozhodnutia).

604 Napokon v prílohe A.19 žaloby a v prílohe C.11 repliky sa Microsoft odvoláva na názor, ktorý vyjadrili niektorí „pozorovatelia v odvetví“. Odkazuje predovšetkým na niektoré časti správy Merrill Lynch z 8. marca 2004 (príloha 7 prílohy C.11 repliky) obsahujúce výsledky prieskumu, ktorý uskutočnila táto spoločnosť u 50 IT manažérov. Uvádza, že polovica týchto manažérov plánovala nárast používania systémov Linux vo svojich organizáciách a že z tejto polovice 34 % malo v úmysle tak urobiť, aby nahradilo systém Windows NT na vykonávanie úloh zdieľania súborov a tlačiarňí.

605 Toto tvrdenie nie je presvedčivé. Znamená totiž iba to, že 17 % oslovených IT manažérov zamýšľalo pri vykonávaní úloh uvedených v predchádzajúcom bode nahradiť systémy Windows NT systémami Linux, pričom nič nevytvára o rozsahu tohto nahradenia. V skutočnosti so zreteľom na to, že v čase prieskumu spoločnosti Merrill Lynch bola technológia Windows NT už „prekonaná“ (pozri odôvodnenie č. 583 napadnutého rozhodnutia), je veľmi pravdepodobné, že inštalovaná základňa serverov s týmto systémom bola relatívne obmedzená, a teda k uvedenej „migrácii“ mohlo dôjsť iba v malom rozsahu. Okrem toho treba pripomenúť, že operačné systémy pre servery konkurujúce Microsoftu mohli dosiahnuť vyšší stupeň interoperability s operačnými systémami generácie Windows NT ako so systémami neskorších generácií vyvinutými Microsoftom. Ako zdôrazňuje Komisia pri svojom

posúdení okolnosti týkajúcej sa nevyhnutnosti informácií, o ktoré ide (pozri bod 366 vyššie), „migrácia“, na ktorú sa poukazuje v správe Merrill Lynch, predstavuje jednorazový fenomén, a teda nemôže spochybníť zistenia Komisie o riziku odstránenia hospodárskej súťaže.

606 Stále v rámci prvej časti svojej analýzy (teda časti týkajúcej sa vývoja trhu operačných systémov pre servery pracovnej skupiny) Komisia ďalej konštatovala, že technológie Windows 2000, predovšetkým Active Directory, zaberajú „rýchlo čoraz významnejšie miesto na trhu“ (odôvodnenia č. 613 až 618 a 781 napadnutého rozhodnutia). Dodala, že „keďže Microsoft prerušil úroveň sprístupnenia informácií súvisiacich s interoperabilitou, interoperabilita s vlastnosťami Windows 2000 je pre operačné systémy pre servery pracovnej skupiny [konkurujúce] Microsoftu dosiahnuteľná ťažšie, ako to bolo v prípade analogických technológií pod Windows NT“, a následne dospela k záveru, že „prijatie [nových vlastností domény Windows, ktoré sú typické pre Windows 2000] prispieva k uzamknutiu zákazníkov do homogénneho riešenia Windows pre siete pracovnej skupiny“ (odôvodnenie č. 613 napadnutého rozhodnutia).

607 Súd prvého stupňa sa domnieva, že niekoľko skutočností nachádzajúcich sa v spise potvrdzuje dôvodnosť týchto zistení.

608 V bulletine zverejnenom v novembri 2001 IDC vyhlásil, že „otázka pre veľkú väčšinu užívateľov nie je, či, ale kedy implementujú adresárové služby na podporu [systému] Windows 2000 Server a budúcich operačných systémov Windows pre servery“, a že „pre užívateľov Windows 2000 bude adresárovou službou, ktorú si zvolia, v drvivej väčšine Active Directory“ (odôvodnenie č. 614 napadnutého rozhodnutia).

- 609 Podobne, ako konštatuje Komisia v odôvodnení č. 616 napadnutého rozhodnutia, z prieskumu, ktorý v roku 2002 uskutočnila spoločnosť Evans Data Corporation, vyplýva, že pri otázke, pre ktoré adresárové služby vyvíjali svoje aplikácie, 50,3 % dotknutých podnikových programátorov aplikácií uviedlo Active Directory.
- 610 Niektoré výsledky prieskumu trhu z roku 2003 tiež potvrdzujú značný záujem, ktorý vyvolal Active Directory. Vo svojej žiadosti o informácie zo 16. apríla 2003 sa Komisia spýtala dotknutých subjektov, či už implementovali (alebo sa už rozhodli implementovať) Active Directory vo väčšine domén Windows ich počítačovej siete (otázka č. 15). Zo 102 subjektov, ktorých sa týkal tento prieskum, 61 odpovedalo na uvedenú otázku kladne.
- 611 Ako uvádza Komisia v odôvodnení č. 618 napadnutého rozhodnutia, tento záujem vyplýva aj z niektorých výsledkov druhého prieskumu uskutočneného spoločnosťou Mercer.
- 612 Okrem toho v bodoch 571 až 574 vyššie už bolo uvedené, že interoperabilita, ktorú mohli dosiahnuť konkurenčné operačné systémy pre servery pracovnej skupiny s produktmi generácie Windows 2000, je oveľa nižšia ako interoperabilita, ktorú mohli dosiahnuť so systémami predchádzajúcej generácie.
- 613 Komisia napokon uzatvorila prvú časť svojej analýzy tým, že odmietla tri skupiny tvrdení, ktoré Microsoft uplatnil počas správneho konania, aby spochybnil riziko odstránenia hospodárskej súťaže identifikované Komisiou. Microsoft sa odvolával na

niektoré vyhlásenia pochádzajúce od jeho konkurentov, pripomínal skutočnosť, že počítačové siete v podnikoch sú heterogénne, a zdôrazňoval existenciu náhradných riešení k systému Windows.

- 614 Vo svojich písomných podaniach sa Microsoft odvoláva na vyhlásenia svojich zákazníkov, ktoré predložil počas správneho konania, a opakuje tvrdenie založené na tom, že siete v podnikoch sú heterogénne.
- 615 V tomto ohľade stačí uviesť, že v bodoch 498 až 500 vyššie už bolo uvedené, že tieto vyhlásenia potvrdili, že pokiaľ ide o servery pracovnej skupiny, počítačové siete týchto zákazníkov sú zložené hlavne zo systémov Windows.
- 616 Vo svojich písomných podaniach Microsoft pripomína aj skutočnosť, že podnikoví zákazníci sa rozhodujú pre kúpu operačných systémov pre servery na základe radu kritérií a že v tomto ohľade nie je otázka interoperability s operačnými systémami Windows pre klientske PC rozhodujúcim kritériom. Ako už bolo preukázané v bode 426 vyššie, toto tvrdenie je nesprávne.
- 617 Pokiaľ ide o tvrdenie Microsoftu, že šesť rokov po tom, čo došlo k údajnému odmietnutiu, sa na trhu operačných systémov pre servery pracovnej skupiny stále nachádza množstvo konkurentov (pozri bod 442 vyššie), toto tvrdenie treba odmietnuť z dôvodov uvedených v bode 429 vyššie.

618 Z vyššie uvedeného vyplýva, že Komisia sa nedopustila zjavne nesprávneho posúdenia, keď sa domnievala, že vývoj trhu jasne ukázal riziko odstránenia hospodárskej súťaže na trhu operačných systémov pre servery pracovnej skupiny.

619 Komisia mala o to viac dôvodov na záver, že existuje riziko odstránenia hospodárskej súťaže na tomto trhu, že tento trh má určité vlastnosti, ktoré sú spôsobilé odradiť organizácie, ktoré už prijali Windows pre svoje servery pracovnej skupiny, od toho, aby v budúcnosti prešli na konkurenčné operačné systémy. Ako Komisia správne uvádza v odôvodnení č. 523 napadnutého rozhodnutia, z niektorých výsledkov tretieho prieskumu uskutočneného spoločnosťou Mercer vyplýva, že „ustálená dobrá povest' osvedčenej technológie“ je dôležitým faktorom v očiach veľkej väčšiny IT manažérov. V čase prijatia napadnutého rozhodnutia mal Microsoft pri opatrnom odhade najmenej 60 % podiel na trhu operačných systémov pre servery pracovnej skupiny (odôvodnenie č. 499 napadnutého rozhodnutia). V rovnakom zmysle treba uviesť, že niektoré výsledky toho istého prieskumu tiež preukazujú, že pre väčšinu oslovených IT manažérov je faktor „Disponibilita funkcií a cena/disponibilita podpory (vnútornej alebo vonkajšej)“ dôležitý. Ako Komisia veľmi správne uvádza v odôvodnení č. 520 napadnutého rozhodnutia, „znamená to, že čím ľahšie možno nájsť kvalifikovaných technikov pre daný operačný systém pre servery pracovnej skupiny, tým viac zákazníkov má sklony tento systém prijať“, a „opačne, čím viac je operačný systém pre servery pracovnej skupiny používaný zákazníkmi, tým ľahšie je pre technikov získať kvalifikáciu vo vzťahu k tomuto produktu (a tým sú ochotnejší tak urobiť)“. Veľmi veľký podiel Microsoftu na trhu operačných systémov pre servery pracovnej skupiny má teda za následok veľký počet technikov s kvalifikáciou, ktorá je špecifická pre operačné systémy Windows.

620 Treba teda dospieť k záveru, že okolnosť spočívajúca v tom, že odmietnutie, o ktoré ide, predstavuje riziko odstránenia hospodárskej súťaže, je v tomto prípade daná.

iv) O novom produkte

Tvrdenia účastníkov konania

- ⁶²¹ Microsoft, ktorý cituje odôvodnenia č. 48 a 49 rozsudku IMS Health, už citovaného v bode 107 vyššie, tvrdí, že nie je preukázané, že odmietnutie, ktoré mu je vytýkané, zabránilo objaveniu sa nového produktu, po ktorom existuje neuspokojený dopyt spotrebiteľov.
- ⁶²² V tomto ohľade Microsoft na jednej strane pripomína, že už uvádza na trh operačné systémy pre servery, ktoré implementujú dotknuté komunikačné protokoly, a na druhej strane, že jeho konkurenti uvádzajú na trh ich vlastné operačné systémy pre servery, ktoré používajú komunikačné protokoly, ktoré si oni sami vybrali na poskytovanie služieb pracovnej skupiny.
- ⁶²³ Okrem toho sa Microsoft odvoláva na odôvodnenie č. 669 napadnutého rozhodnutia a znovu tvrdí, že cieľom napadnutého rozhodnutia je umožniť jeho konkurentom, aby ich produkty fungovali presne tak isto ako operačné systémy Windows pre servery. Opakuje, že Komisia chce, aby jeho konkurenti používali jeho komunikačné protokoly na vytváranie operačných systémov pre servery, ktoré vstupujú do priameho konkurenčného vzťahu s jeho produktmi „napodobnením“ ich funkcií.
- ⁶²⁴ Microsoft tiež tvrdí, že napadnuté rozhodnutie neidentifikuje žiaden nový produkt, ktorý by jeho konkurenti vyvíjali s použitím jeho komunikačných protokolov, ani nepreukazuje existenciu dopytu po takomto produkte. Komisia sa uspokojuje

s tvrdením, že konkurenti Microsoftu „by mohli používať oznámené informácie na vývoj zlepšených funkcií svojich vlastných produktov“ (odôvodnenie č. 695 napadnutého rozhodnutia).

625 Microsoft poznamenáva, že napokon ani list z 15. septembra 1998, ani sťažnosť spoločnosti Sun z 10. decembra 1998 neobsahovali najmenší náznak, že spoločnosť Sun zamýšľala používať „technológiu Microsoftu“ na vytvorenie iného produktu ako operačného systému pre servery pracovnej skupiny.

626 Microsoft popiera tvrdenie Komisie, že na to, aby bolo možné produkt kvalifikovať ako nový, stačí, aby obsahoval podstatné prvky, ktoré sú výsledkom vlastného úsilia nadobúdateľa licencie. Podľa Microsoftu totiž „pridanie vlastnosti pochádzajúcej z produktov konkurenta možno ťažko považovať za vytvorenie nového produktu“.

627 Microsoft oponuje aj tvrdeniu Komisie, že odmietnutie, ktoré mu je vytykané, je „odmietnutím umožniť ďalšiu inováciu“ (pozri bod 632 nižšie). Napáda dôvodnosť zistení obsiahnutých v odôvodnení č. 696 napadnutého rozhodnutia, pričom uvádza, že spoločnosť Novell nikdy nepoužívala AS/U a že predaje operačných systémov pre servery pracovnej skupiny spoločnosti Sun a „niekoľkých ďalších predajcov“, ktorí získali licenciu k AS/U, boli vždy slabé. Nútené udelenie licencií v napadnutom rozhodnutí je podľa Microsoftu v skutočnosti spôsobilé obmedziť inováciu, pretože Microsoft bude menej motivovaný vyvíjať danú technológiu, ak ju musí poskytnúť svojim konkurentom.

628 Microsoft napokon popiera, že odmietnutie, o ktoré ide, poškodzuje spotrebiteľov. Tvrdí, že správa Mercer, na ktorú sa odvoláva Komisia (pozri bod 635 nižšie), sa týka produktov, ktoré sú v súčasnosti na trhu, a teda nie je relevantná pre otázku,

či toto odmietnutie zabránilo objaveniu sa nových produktov, po ktorých existoval neuspokojený dopyt spotrebiteľov. Navyše žiadna zo správ Mercer nepreukazuje, že Microsoft „sa nachádza za“ svojimi konkurentmi. Komisia sa predovšetkým nezmieňuje o tom, že operačné systémy Windows pre servery dostali lepšie známky ako systémy NetWare a Linux v prípade desiatich z trinástich faktorov a ako systémy UNIX v prípade deviatich z trinástich faktorov. Microsoft rovnako uvádza, že ani jeden zákazník počas správneho konania netvrdil, že bol nútený používať operačné systémy Windows pre servery v dôsledku toho, že Microsoft údajne odmietol sprístupniť informácie súvisiace s interoperabilitou svojim konkurentom.

629 CompTIA tvrdí, že Komisia v napadnutom rozhodnutí nepreukázala, že odmietnutie pripisované Microsoftu zabránilo objaveniu sa nového produktu.

630 Komisia odmieta tvrdenie Microsoftu, že odmietnutie, o ktoré ide, nezabránilo objaveniu sa nového produktu, po ktorom existuje neuspokojený dopyt spotrebiteľov.

631 V tomto ohľade Komisia v prvom rade uvádza, že z bodu 49 rozsudku IMS Health, už citovaného v bode 107 vyššie, vyplýva, že „nový produkt“ je taký produkt, ktorý sa v podstate neobmedzuje na reprodukciu produktov, ktoré už nositeľ autorského práva ponúka na trhu. Stačí preto, aby tento produkt obsahoval podstatné prvky, ktoré sú výsledkom vlastného úsilia nadobúdateľa licencie. Komisia pripomína, že Microsoft je povinný sprístupniť iba špecifikácie svojich rozhraní, a nie ich implementáciu, a tvrdí, že konkurenti Microsoftu sa neobmedzia na reprodukciu jeho produktov a že tak napokon ani nebudú schopní urobiť. Tvrdí, že títo konkurenti použijú informácie súvisiace s interoperabilitou na to, aby na trh sústavne uvádzali zdokonalené produkty „ponúkaním pridanej hodnoty k ich vlastným prekonaným

produktom a k predchádzajúcej ponuke Microsoftu“ namiesto toho, aby došlo k ich odstráneniu z trhu v dôsledku odmietnutia Microsoftu sprístupniť tieto informácie (odôvodnenie č. 695 napadnutého rozhodnutia). Dodáva, že nijaká vlastnosť produktov Microsoftu a predovšetkým nijaká časť jeho softvérového kódu nebude integrovaná do ostatných operačných systémov pre servery pracovnej skupiny.

632 V druhom rade Komisia zdôrazňuje, že v napadnutom rozhodnutí sa neobmedzila na jednoduchú analýzu kritéria nového produktu, ako je definované v rozsudku IMS Health, už citovanom v bode 107 vyššie. Toto kritérium totiž preskúmala so zreteľom na zákaz zneužívajúcich konaní spočívajúcich v obmedzení technického rozvoja na úkor spotrebiteľov stanovený v článku 82 druhom odseku písm. b) ES. S osobitnou starostlivosťou tak overila, že odmietnutie vytýkané Microsoftu bolo „odmietnutím umožniť ďalšiu inováciu“, t. j. vývoj nových produktov, a nie iba jednoduchým odmietnutím povoliť reprodukciu.

633 Na podporu týchto tvrdení Komisia po prvé uvádza, že preskúmala správanie konkurentov Microsoftu v minulosti, keď im Microsoft poskytoval informácie súvisiace s interoperabilitou alebo z nepozornosti povolil niektorým z nich, aby využili „obchádzanie“ (odôvodnenie č. 696 napadnutého rozhodnutia). V odpovedi na výhrady Microsoftu k tomuto bodu (pozri 627 vyššie) Komisia upresňuje, že spoločnosť Novell, keďže nie je „predajcom UNIX“, sa nikdy nezaujímal o „implementácie založené na UNIX“, ako je napríklad AS/U. Dodáva, že spoločnosť Sun a ostatní vydavatelia UNIX ponúkali inovačné produkty používajúce AS/U na dosiahnutie interoperability so systémami Windows, ktoré by boli mohli uspokojiť dopyt spotrebiteľov, ak by Microsoft neodmietal oznámiť informácie súvisiace s interoperabilitou.

634 Komisia po druhé pripomína, že v odôvodnení č. 698 napadnutého rozhodnutia uviedla, že tá istá špecifikácia môže mať množstvo rozličných implementácií.

635 Po tretie Komisia cituje odôvodnenie č. 699 napadnutého rozhodnutia a tvrdí, že z výsledkov tretieho prieskumu uskutočneného spoločnosťou Mercer vyplýva, že napriek tomu, že „Microsoft sa nachádza za jeho konkurentmi“, pokiaľ ide o niekoľko vlastností, ktoré sú dôležité v očiach spotrebiteľov operačných systémov pre servery, títo spotrebiteľia sa uspokojujú s produktmi Microsoftu „pre prekážku, ktorú prijatie alternatívnych riešení kladie nedostatok interoperability“. Upresňuje, že Microsoft má lepšie zaradenie ako jeho konkurenti iba v prípade, ak je faktorom, ktorý sa zohľadňuje, interoperabilita s Windowsom a ak je druhoradým faktorom prikladaná rovnaká váha ako faktorom dôležitým. Pokiaľ ide o tvrdenie Microsoftu, že ani jeden zákazník sa nestožoval na to, že musel prijať operačný systém Windows v dôsledku odmietnutia, o ktoré ide, Komisia odkazuje na odôvodnenia č. 702 až 708 napadnutého rozhodnutia.

636 Po štvrté Komisia uvádza, že konkurenti Microsoftu realizujú výskum a vývoj, ale že potrebujú mať prístup k protokolom Microsoftu, aby umožnili organizáciám používajúcim PC a servery pracovnej skupiny fungujúce pod systémom Windows využívať ich inovácie bez toho, aby boli potrestané nedostatkom interoperability. Upresňuje, že „odmietnutie samo osebe priamo neovplyvňuje inovačnú schopnosť konkurentov, ale skôr schopnosť spotrebiteľa profitovať z tejto inovácie, ako aj schopnosť konkurentov dosiahnuť zisk z ich inovácie — a teda ich motiváciu inovovať z dlhodobého hľadiska“.

637 Napokon po piate Komisia tvrdí, že tvrdenia, ktoré Microsoft uplatňuje, pokiaľ ide o jeho vlastnú motiváciu inovovať, nie sú relevantné na posúdenie otázky dôsledkov zneužívajúceho konania na motiváciu jeho konkurentov.

638 V treťom rade Komisia uvádza, že tvrdenie Microsoftu, že v tomto prípade nie je splnené kritérium nového produktu, spočíva na nesprávnom výklade judikatúry.

639 V tomto ohľade Komisia po prvé tvrdí, že toto kritérium nevyžaduje, aby bolo konkrétne preukázané, že produkt nadobúdateľa licencie pritiahne zákazníkov, ktorí nekupujú produkty ponúkané existujúcim dominantným dodávateľom. V rozsudku IMS Health, už citovanom v bode 107 vyššie, Súdny dvor sústredil svoju analýzu na existenciu rozdielov medzi produktmi spôsobilých ovplyvniť výber spotrebiteľov alebo, inými slovami, na otázku, či existuje „potenciálny dopyt“ po novom produkte. Komisia trvá na tom, že kritérium nového produktu sa nevzťahuje iba na obmedzenia výroby. V duplike Komisia tvrdí, že plánované nové produkty zjavne uspokoja potenciálny dopyt a že sa budú zakladať na operačných systémoch, ktoré konkurenti Microsoftu uvádzajú na trh v súčasnosti a ktoré majú vlastnosti, ktoré spotrebiteľia oceňujú často viac ako príslušné vlastnosti operačných systémov pre servery pracovnej skupiny Microsoftu.

640 Po druhé sa Komisia domnieva, že Microsoft nemôže vyvodzovať nijaké tvrdenie z toho, že napadnuté rozhodnutie sa sústreďí na schopnosť jeho konkurentov adaptovať ich vlastné „existujúce produkty“. Podstatnou otázkou totiž je, či sa títo konkurenti v podstate obmedzia na reprodukciu existujúcich produktov vyvinutých nositeľom práva duševného vlastníctva. V tomto ohľade Komisia zdôrazňuje, že produkty konkurentov Microsoftu budú implementovať rovnaký súbor protokolov ako operačné systémy Windows pre servery pracovnej skupiny, ale že budú úplne odlišné z hľadiska výkonu, bezpečnosti a funkcií.

641 Po tretie Komisia tvrdí, že judikatúra nevyklučuje, že budúce produkty nadobúdateľa licencie vstúpia do súťažného vzťahu s produktmi nositeľa práva duševného vlastníctva, ako to preukazuje skutkový stav vo veciach, v ktorých boli vyhlásené rozsudky Magill a IMS Health, už citované v bode 107 vyššie.

642 SIIA tvrdí, že odmietnutie, o ktoré ide, bráni objaveniu sa „nových a inovačných operačných systémov pre servery pracovnej skupiny, ktoré nevyrába Microsoft a ktoré uspokojujú potrebu interoperability zákazníkov“. Vysvetľuje, že vďaka informáciám

súvisiacim s interoperabilitou budú môcť konkurenti Microsoftu ponúkať nielen produkty so „zdokonalenými funkčnými schopnosťami“, ale tiež, a to predovšetkým, interoperabilné produkty. SIIA okrem toho zdôrazňuje, že konkurenti Microsoftu by nezískali žiadnu konkurenčnú výhodu, ak by sa uspokojili s „kopírovaním produktov [Microsoftu]“, a že by tak navyše neboli schopní urobiť na základe prístupu k informáciám, ktorých sa týka napadnuté rozhodnutie.

Posúdenie Súdom prvého stupňa

643 Treba zdôrazniť, že okolnosť spočívajúca v tom, že vytýkané správanie bráni objaveniu sa nového produktu na trhu, treba zohľadniť v kontexte článku 82 druhého odseku písm. b) ES, ktorý zakazuje zneužívajúce konania spočívajúce v „obmedzovaní výroby, odbytu alebo technického rozvoja na úkor spotrebiteľov“.

644 V bode 54 rozsudku Magill, už citovaného v bode 107 vyššie, sa Súdny dvor vyslovil, že odmietnutie dotknutých televíznych spoločností treba kvalifikovať ako zneužívajúce v zmysle tohto ustanovenia, pretože predstavuje preukážku objavenia sa nového produktu, ktorý tieto spoločnosti neponúkajú a po ktorom existuje potenciálny dopyt zo strany spotrebiteľov.

645 Z rozhodnutia, ktoré bolo predmetom veci, v ktorej bol vyhlásený tento rozsudok, vyplýva, že Komisia sa presnejšie domnievala, že tieto televízne spoločnosti svojím odmietnutím obmedzovali výrobu alebo odbyt na úkor spotrebiteľov [pozri bod 23 prvý odsek rozhodnutia Komisie 89/205/EHS z 21. decembra 1988, ktoré sa vzťahuje na konanie podľa článku [82 ES] (IV/31.851, Magill TV Guide/ITP, BBC a RTE) [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES 1989, L 78, s. 43)]. Konštatovala totiž, že toto odmietnutie bráni vydavateľom zostavovať a vydávať všeobecného týždenného televízneho sprievodcu pre spotrebiteľov v Írsku a v Severnom Írsku, čo je druh sprievodcu, ktorý

v tom čase nebol na tomto geografickom trhu k dispozícii. Hoci každá z dotknutých televíznych spoločností zverejňovala týždenného televízneho sprievodcu, ten bol venovaný výlučne jej vlastným programom. Komisia, aby zistila zneužitie dominantného postavenia, ktorého sa dopustili tieto televízne spoločnosti, trvala na ujme, ktorú neexistencia všeobecného týždenného televízneho sprievodu na trhu v Írsku a Severnom Írsku spôsobovala spotrebiteľom, ktorí, ak sa chceli oboznámiť s ponukou programov na nadchádzajúci týždeň, nemali inú možnosť, ako kúpiť si týždenných sprievodcov každého programu a sami z nich zistiť údaje potrebné na porovnanie.

646 V rozsudku IMS Health, už citovanom v bode 107 vyššie, Súdny dvor pri posudzovaní okolnosti týkajúcej sa objavenia nového produktu rovnako umiestnil túto okolnosť do kontextu poškodenia záujmov spotrebiteľov. V bode 48 tohto rozsudku zdôraznil, odkazujúc na bod 62 návrhov, ktoré predniesol generálny advokát Tizzano k tomu istému rozsudku (Zb. s. I-5042), že táto okolnosť zodpovedá úvahe, podľa ktorej pri vyvažovaní záujmu na ochrane práva duševného vlastníctva a na hospodárskej slobode jeho nositeľa na jednej strane a záujmu na ochrane slobodnej hospodárskej súťaže na druhej strane môže tento druhý záujem prevážiť iba v prípade, keď odmietnutie udeliť licenciu predstavuje prekážku vývoja odvodeného trhu na úkor spotrebiteľov.

647 Je namieste uviesť, že okolnosť týkajúca sa objavenia nového produktu, ako je opísaná v rozsudkoch Magill a IMS Health, už citovaných v bode 107 vyššie, nemôže predstavovať jediný parameter, ktorý umožňuje určiť, či odmietnutie poskytnúť licenciu na predmet práva duševného vlastníctva je spôsobilé poškodiť spotrebiteľov v zmysle článku 82 druhého odseku písm. b) ES. Ako vyplýva zo znenia tohto ustanovenia, takáto ujma môže vzniknúť nielen z obmedzenia výroby alebo odbytu, ale aj z obmedzenia technického rozvoja.

648 Komisia v napadnutom rozhodnutí rozhodovala na základe tohto posledného uvede-
ného prípadu. Domnievala sa tak, že odmietnutie vytykané Microsoftu obmedzuje
technický rozvoj na úkor spotrebiteľov v zmysle článku 82 ES druhého odseku
písm. b) ES (odôvodnenia č. 693 až 701 a 782 napadnutého rozhodnutia), a odmietla
tvrdenie Microsoftu, že nepreukázala, že toto odmietnutie spôsobuje ujmu spotrebi-
teľom (odôvodnenia č. 702 až 708 napadnutého rozhodnutia).

649 Súd prvého stupňa sa domnieva, že zistenia Komisie nachádzajúce sa v odôvodne-
niach uvedených v predchádzajúcom bode nie sú zjavne nesprávne.

650 V prvom rade Komisia v odôvodnení č. 694 napadnutého rozhodnutia správne
uviedla, že „pre nedostatok interoperability, ktorú sú konkurenčné operačné systémy
pre servery pracovnej skupiny schopné dosiahnuť s architektúrou domény Windows,
je rastúci počet spotrebiteľov v prípade operačných systémov pre servery pracovnej
skupiny uzamknutých do homogénneho riešenia Windows“.

651 V tomto ohľade treba pripomenúť, že v bodoch 371 až 422 vyššie už bolo uvedené,
že odmietnutie vytykané Microsoftu bráni jeho konkurentom vyvíjať operačné
systémy pre servery pracovnej skupiny, ktoré sú schopné dosiahnuť dostatočný
stupeň interoperability s architektúrou domény Windows, čo má za následok, že
rozhodnutia spotrebiteľov v oblasti akvizície operačných systémov pre servery
pracovnej skupiny sa orientujú na produkty Microsoftu. V bodoch 606 až 611 vyššie
už bolo rovnako uvedené, že z niekoľkých skutočností nachádzajúcich sa v spise
vyplýva, že organizácie narastajúcim spôsobom prijímajú technológie radu Windows
2000, predovšetkým Active Directory. Keďže operačné systémy pre servery pracovnej
skupiny patriace do tohto radu spôsobili intenzívnejšie problémy interoperability
ako operačné systémy predchádzajúcej generácie (pozri body 571 až 574 vyššie

a odôvodnenia č. 578 až 584, 588 a 613 napadnutého rozhodnutia), narastajúce prijímanie týchto systémov iba posilňuje efekt „uzamknutia“, na ktorý sa poukazuje v predchádzajúcom bode.

652 Takto spôsobené obmedzenie výberu spotrebiteľov je pre nich o to škodlivejšie, že, ako už bolo uvedené v bodoch 407 až 412 vyššie, spotrebiteľia považujú konkurenčné operačné systémy pre servery pracovnej skupiny za lepšie ako operačné systémy Windows pre servery pracovnej skupiny v rade vlastností, ktorým prikladajú veľký význam, ako je napríklad „spoľahlivosť/disponibilita systému“ a „bezpečnosť integrovaná v operačnom systéme pre servery“.

653 V druhom rade sa Komisia správne domnievala, že umelá výhoda z hľadiska interoperability, ktorú si Microsoft zaisťuje svojím odmietnutím, odrádza jeho konkurentov od toho, aby vyvíjali a uvádzali na trh operačné systémy pre servery pracovnej skupiny s inovačnými vlastnosťami, a to najmä na úkor spotrebiteľov (pozri v tomto zmysle odôvodnenie č. 694 napadnutého rozhodnutia). Toto odmietnutie má totiž za následok znevýhodnenie konkurentov vo vzťahu k Microsoftu, pokiaľ ide o kvalitu ich produktov, najmä také parametre, ako napríklad bezpečnosť, spoľahlivosť, jednoduchosť užívania alebo rýchlosť vykonávania úloh (odôvodnenie č. 699 napadnutého rozhodnutia).

654 Konštatovanie Komisie, podľa ktorého, „ak by konkurenti Microsoftu mali prístup k informáciám súvisiacim s interoperabilitou, ktoré im [Microsoft] odmieta poskytnúť, mohli by ich použiť na sprístupnenie zlepšených funkcií svojich vlastných produktov v rámci siete vzťahov interoperability, na ktorej spočíva architektúra Windows“ (odôvodnenie č. 695 napadnutého rozhodnutia), je potvrdené správaním konkurentov Microsoftu v minulosti, keď mali prístup k niektorým informáciám týkajúcim sa produktov Microsoftu. Dva príklady, ktoré Komisia cituje v odôvodnení č. 696 napadnutého rozhodnutia, a to produkty nazvané „PC NetLink“ a „NDS pre

NT“, hovoria v tomto ohľade samy za seba. PC NetLink je softvér vyvinutý spoločnosťou Sun na základe AS/U, ktorý vypracovala spoločnosť AT&T použitím niektorých prvkov zdrojového kódu Microsoftu, ktoré jej Microsoft oznámil na základe licencie v 90-tych rokoch (odôvodnenia č. 211 až 213 napadnutého rozhodnutia). Z dokumentu predloženého Microsoftom počas správneho konania vyplýva, že inovačné vlastnosti a pridaná hodnota, ktorú PC NetLink prinášal sieťam Windows pre pracovnú skupinu, boli spoločnosťou Sun zdôrazňované ako marketingový argument pri predaji tohto produktu (poznámka pod čiarou 840 napadnutého rozhodnutia). Podobne spoločnosť Novell vo svojej obchodnej dokumentácii dávala do popredia nové vlastnosti, ktoré NDS pre NT — softvérový produkt, ktorý vyvinula použitím techník spätného inžinierstva — priniesol architektúre domény Windows, v tomto prípade Windows NT (poznámka pod čiarou 841 napadnutého rozhodnutia).

655 Treba uviesť, že Komisia dbala o to, aby v tejto súvislosti zdôraznila, že existuje „široký priestor na odlíšenie a inováciu nad rámec vymedzenia špecifikácií rozhrania“ (odôvodnenie č. 698 napadnutého rozhodnutia). Inými slovami, tá istá špecifikácia môže byť predmetom množstva odlišných a inovačných implementácií zo strany programátorov softvéru.

656 Napadnuté rozhodnutie tak spočíva na myšlienke, že len čo bude prekážka, ktorú pre konkurentov Microsoftu predstavuje nedostatočný stupeň interoperability s architektúrou domény Windows, odstránená, títo konkurenti budú môcť ponúkať operačné systémy pre servery pracovnej skupiny, ktoré ani zďaleka nebudú predstavovať jednoduchú reprodukciu systémov Windows, ktoré sa už nachádzajú na trhu, ale budú sa od nich odlišovať v parametroch dôležitých v očiach spotrebiteľov (pozri v tomto zmysle odôvodnenie č. 699 napadnutého rozhodnutia).

657 V tomto ohľade treba pripomenúť, že konkurenti Microsoftu by navyše neboli schopní klonovať alebo reprodukovať jeho produkty na základe prístupu k samotným

informáciám súvisiacim s interoperabilitou, ktorých sa týka napadnuté rozhodnutie. Okrem toho, že Microsoft vo svojich písomných podaniach sám uznáva, že opatrenie na nápravu stanovené v článku 5 tohto rozhodnutia by neumožnilo dosiahnuť takýto výsledok (pozri bod 241 vyššie), je namieste zopakovať, že informácie, o ktoré ide, sa nevzťahujú na podrobnosti implementácie alebo na iné prvky zdrojového kódu Microsoftu (pozri body 194 až 206 vyššie). Treba tiež uviesť, že protokoly, vo vzťahu ku ktorým má Microsoft na základe napadnutého rozhodnutia povinnosť sprístupniť špecifikácie, predstavujú iba nepatrnú časť všetkých protokolov, ktoré sú implementované v operačných systémoch Windows pre servery pracovnej skupiny.

658 Je namieste dodať, že konkurenti Microsoftu by nemali nijaký záujem na tom, aby iba reprodukovali operačné systémy Windows pre servery pracovnej skupiny. Len čo budú vďaka oznámeným informáciám schopní vyvíjať systémy dostatočne interoperabilné s architektúrou domény Windows, nebudú mať inú možnosť, ak chcú využiť konkurenčnú výhodu nad Microsoftom a zostať rentabilne na trhu, než odlíšiť svoje produkty od produktov Microsoftu v niektorých parametroch a vlastnostiach. V tomto ohľade treba mať na pamäti, že implementácia špecifikácií, ako vysvetľuje Komisia v odôvodneniach č. 719 až 721 napadnutého rozhodnutia, je náročnou úlohou, ktorá vyžaduje značnú finančnú a časovú investíciu.

659 Napokon, pokiaľ ide o tvrdenie Microsoftu, že bude menej motivovaný vyvíjať danú technológiu, ak ju musí poskytnúť svojim konkurentom (pozri bod 627 vyššie), stačí uviesť, že toto tvrdenie je irelevantné v kontexte prieskumu okolnosti týkajúcej sa nového produktu, pri ktorom sa posudzuje účinok odmietnutia, o ktoré ide, na motiváciu konkurentov Microsoftu inovovať, a nie otázka motivácie Microsoftu. Otázku motivácie Microsoftu inovovať treba posúdiť v rámci prieskumu okolnosti týkajúcej sa neexistencie objektívneho odôvodnenia.

- 660 V treťom rade Komisia rovnako správne odmietla ako nedôvodné tvrdenie, ktoré Microsoft formuloval počas správneho konania, že nebolo preukázané, že odmietnutie, ktoré mu bolo vytýkané, spôsobovalo ujmu spotrebiteľom (odôvodnenia č. 702 až 708 napadnutého rozhodnutia).
- 661 Predovšetkým, ako už bolo uvedené v bodoch 407 až 412 vyššie, z výsledkov tretieho prieskumu uskutočneného spoločnosťou Mercer vyplýva, že na rozdiel od toho, čo tvrdí Microsoft, spotrebiteľia považujú konkurenčné operačné systémy pre servery pracovnej skupiny za lepšie ako operačné systémy Windows pre servery pracovnej skupiny v rade vlastností, ktorým prikladajú veľký význam.
- 662 Microsoft ďalej nemôže vyvodzovať nijaké tvrdenie z toho, že spotrebiteľia počas správneho konania nikdy netvrdili, že boli nútení prijať operačný systém Windows pre servery pracovnej skupiny v dôsledku jeho odmietnutia sprístupniť jeho konkurentom informácie súvisiace s interoperabilitou. V tomto ohľade stačí uviesť, že Microsoft nepopiera zistenia Komisie v odôvodneniach č. 705 a 706 napadnutého rozhodnutia. V odôvodnení č. 705 napadnutého rozhodnutia Komisia uvádza, že programátori doplnkových softvérov, ktoré musia spolupracovať so systémami Microsoftu, sú „odkázaní na sprístupnenie informácií súvisiacich s interoperabilitou Microsoftom“ a že „spotrebiteľia nevedia vždy presne, čo Microsoft sprístupňuje alebo nesprístupňuje vydavateľom operačných systémov pre servery pracovnej skupiny“. V odôvodnení č. 706 napadnutého rozhodnutia Komisia uvádza, že „ak si spotrebiteľia majú vybrať medzi znášaním problémov interoperability, v dôsledku ktorých je priebeh ich činností zložitejší, neefektívnejší alebo nákladnejší, a voľbou homogénneho prostredia Windows, budú mať tendenciu uprednostniť posledné uvedené riešenie“, a že „len čo budú spotrebiteľia štandardizovaní na Windows, je málo pravdepodobné, že budú uvádzať problémy interoperability medzi ich klient-skými PC a servermi pracovnej skupiny“.

663 Okrem toho treba uviesť, že z vlastných vyhlásení Microsoftu týkajúcich sa sprístupnenia, ku ktorému došlo na základe amerického zmluvy, vyplýva, že toto sprístupnenie malo za následok ponuku väčšieho výberu spotrebiteľom (pozri odôvodnenie č. 703 napadnutého rozhodnutia).

664 Napokon treba pripomenúť, že je ustálenou judikatúrou, že článok 82 ES sa týka nielen konaní spôsobilých spôsobiť priamu ujmu spotrebiteľom, ale aj tých, ktoré im spôsobujú ujmu nepriamu poškodením štruktúry efektívnej hospodárskej súťaže (rozsudok Súdneho dvora z 13. februára 1979, Hoffmann-La Roche/Komisia, 85/76, Zb. s. 461, bod 125, a rozsudok Irish Sugar/Komisia Commission, už citovaný v bode 229 vyššie, bod 232). V tomto prípade Microsoft poškodil štruktúru efektívnej hospodárskej konkurencie na trhu operačných systémov pre servery pracovnej skupiny tým, že na ňom získal významný trhový podiel.

665 Na základe predchádzajúcich úvah treba usudzovať, že záver Komisie, podľa ktorého odmietnutie vytýkané Microsoftu obmedzuje technický rozvoj na úkor spotrebiteľov v zmysle článku 82 druhého odseku písm. b) ES, nie je zjavne nesprávny. Treba sa teda domnievať, že okolnosť týkajúca sa objavenia nového produktu je v tomto prípade daná.

v) O neexistencii objektívneho odôvodnenia

Tvrdenia účastníkov konania

666 V prvom rade Microsoft tvrdí, že odmietnutie, ktoré mu je vytýkané, bolo objektívne odôvodnené právami vyplývajúcimi z duševného vlastníctva, ktoré mal k dotknutej

„technológii“. Uvádza, že pri navrhovaní svojich komunikačných protokolov vynaložil značné investície a že obchodný úspech jeho produktov je legitímnou odmenou. Rovnako tvrdí, že sa všeobecne uznáva, že odmietnutie podniku oznámiť svojim konkurentom určitú technológiu možno odôvodniť tým, že tento podnik nechce, aby jeho konkurenti používali uvedenú technológiu na to, aby mu konkurovali.

⁶⁶⁷ V replike Microsoft uvádza, že technológia, ktorú musí sprístupniť svojim konkurentom, je tajná, má veľkú hodnotu pre nadobúdateľov licencie a obsahuje dôležité inovácie.

⁶⁶⁸ Vo svojej odpovedi na jednu z písomných otázok Súdu prvého stupňa Microsoft dodáva, že mal objektívne odôvodnenie na to, aby neudelil licenciu na túto technológiu „so zreteľom na ujmu, ktorú by utrpela motivácia inovovať, ak by spoločnosť Sun (alebo ostatní) využívali túto technológiu na vývoj funkčného ekvivalentu, ktorý by konkuroval produktom Microsoftu na tom istom trhu“.

⁶⁶⁹ V druhom rade Microsoft tvrdí, že Komisia odmietla jeho tvrdenia na základe toho, že uplatnila nové, právne nesprávne kritérium, ktoré sa zreteľne odchyľuje od kritérií ustálených judikatúrou. V odôvodnení č. 783 napadnutého rozhodnutia sa totiž Komisia domnievala, že odmietnutie oznámiť informácie chránené právami vyplývajúcimi z duševného vlastníctva predstavuje porušenie článku 82 ES vtedy, ak, celkovo vzaté, pozitívny dopad na inováciu v celom odvetí preváži nad negatívnym dopadom na motiváciu podniku v dominantnom postavení inovovať.

⁶⁷⁰ Microsoft sa domnieva, že uplatnenie takého „kritéria vyvažovania“ bude mať za následok, že podniky v dominantnom postavení budú menej motivované investovať

do výskumu a vývoja, lebo sa budú musieť podeliť o výsledky svojho úsilia s konkurentmi. Uvádza, že práva vyplývajúce z duševného vlastníctva motivujú ich nositeľov, aby pokračovali v inováciách, pričom zároveň nabádajú konkurenčné podniky na to, aby vyvíjali vlastnú činnosť v oblasti inovácie, aby „nezostali pozadu“. Microsoft navyše kritizuje skutočnosť, že Komisia sa neusiluje „kvantifikovať“ negatívny dopad, ktorý bude mať nútené udelenie licencií uložené v napadnutom rozhodnutí na jeho konkurentov, ktorí budú radšej čakať, aby videli, ktorými technológiami budú môcť disponovať na základe licencie, než by si dali námahu s vytváraním svojej vlastnej technológie.

- 671 Microsoft má rovnako výhrady voči nejasnej povahe a nepredvídateľným dôsledkom tohto kritéria, pričom najmä uvádza, že Komisia neposkytuje žiadne vodidlo umožňujúce podnikom v dominantnom postavení posúdiť, či „ochrana [ich] motivácie inovovať môže odôvodniť rozhodnutie zachovať [ich] duševné vlastníctvo na [ich] vlastné použitie“. Všeobecnejšie, napadnuté rozhodnutie neupresňuje spôsob, akým bolo toto kritérium uplatnené v tomto prípade, ani spôsob, akým má byť uplatňované v budúcnosti.
- 672 V treťom rade Microsoft popiera relevanciu odkazov Komisie na americký zmluvný a dohodu o vyrovnaní uzavretú so spoločnosťou Sun (pozri bod 687 nižšie).
- 673 Pripomína, že americký zmluvný ho zaväzuje, aby udelil licencie na komunikačné protokoly implementované v operačných systémoch Windows pre klientske PC iba na účely ich implementácie v softvéri pre servery. Napadnuté rozhodnutie mu naopak ukladá udeliť licencie na svoje komunikačné protokoly „server-server“, aby tieto protokoly mohli byť implementované v priamo konkurujúcich operačných systémoch pre servery. Microsoft tiež poznamenáva, že povinnosti vyplývajúce z amerického zmluvného sú obmedzené na obdobie piatich rokov a že je viac motivovaný pokračovať vo vývoji technológie, keď po určenom období môže výhradným spôsobom znovu používať zlepšenia tejto technológie.

674 Microsoft uvádza, že dohoda o vyrovnaní uzavretá so spoločnosťou Sun upravuje recipročný záväzok zdieľať technológiu a práva vyplývajúce z duševného vlastníctva za dohodnutých podmienok, a to počas obdobia obmedzeného na šesť rokov. Naopak, podľa napadnutého rozhodnutia si Microsoft nemôže slobodne vyberať nadobúdateľov licencie a tí mu neposkytujú žiadnu licenciu na odplatu, poplatky a ostatné licenčné podmienky kontroluje Komisia a povinnosti Microsoftu vzťahujúce sa na nútené udelenie licencií „[trvajú] po neurčitý čas“.

675 CompTIA najprv zdôrazňuje význam inovácie pre hospodársku súťaž v odvetví informačných a komunikačných technológií a potrebu mať v tomto odvetví „pevný systém ochrany práv duševného vlastníctva“. Uvádza najmä, že tieto práva nabádajú spoločnosti, aby zlepšovali svoje existujúce produkty a uvádzali na trh novinky.

676 CompTIA ďalej odkazuje na odôvodnenie č. 783 napadnutého rozhodnutia a tvrdí, že Komisia v tomto prípade uplatnila nové kritérium posúdenia, ktoré podľa jeho názoru nie je v súlade s judikatúrou.

677 Komisia v prvom rade tvrdí, že náležite zohľadnila odôvodnenie, ktoré uplatnil Microsoft.

678 V tomto ohľade Komisia najprv uvádza, že Microsoft v žalobe uznal, že uplatňoval iba jediné odôvodnenie, a to skutočnosť, že má na dotknutú „technológiu“ práva vyplývajúce z duševného vlastníctva. Komisia sa domnieva, že takéto odôvodnenie

nemožno pripustiť, pričom najmä poznamenáva, že vo veci, v ktorej bol vyhlásený rozsudok Magill, už citovaný v bode 107 vyššie, v ktorej neexistovali žiadne pochybnosti o tom, že napadnuté rozhodnutie ukladalo dotknutým spoločnostiam nútené udelenie licencií na ich autorského práva, sa Súdny dvor domnieval, že odmietnutie, o ktoré išlo, nebolo objektívne odôvodnené. Komisiu v tomto bode podporuje SIIA.

679 Komisia ďalej vysvetľuje, že tvrdenie Microsoftu pochopila tak, že znamená, že skutkový stav v tejto veci a predovšetkým „pravdepodobný účinok príkazu poskytovať informácie na jeho motiváciu inovovať“ boli také mimoriadne, že nemohla uplatniť riešenia vyplývajúce z judikatúry.

680 V tejto súvislosti Komisia pripomína, že je povinnosťou Microsoftu preukázať, že zneužívajúce správanie, ktoré mu bolo vytýkané, bolo objektívne odôvodnené. Komisia sa predovšetkým domnieva, že Microsoft mal prinajmenšom preukázať na jednej strane, že povinnosť sprístupniť informácie súvisiace s interoperabilitou, ktorá mu bola uložená, má negatívny dopad na jeho motiváciu inovovať, a na druhej strane, že existuje riziko, že tento negatívny dopad preváži nad „všetkými skutočnosťami identifikovanými Komisiou, v dôsledku ktorých by inak bolo toto správanie zneužívajúce“. Microsoft sa však uspokojuje s tým, že uvádza čisto teoretické a v tomto ohľade nijako nepodložené tvrdenia.

681 Komisia sa rovnako domnieva, že Microsoft nemôže odôvodňovať svoje odmietnutie tým, že dotknutá technológia je tajná, má veľkú hodnotu a obsahuje dôležité inovácie. Toto odôvodnenie navyše nebolo uplatnené v žalobe.

682 V druhom rade Komisia popiera, že v tomto prípade uplatnila nové kritérium posúdenia.

683 V tomto ohľade Komisia po prvé odmieta tvrdenie Microsoftu, že podnik má dôvody na to, aby odmietol oznámiť určitú technológiu svojim konkurentom vtedy, keď sa chce vyhnúť tomu, aby ju konkurenti mohli použiť na to, aby mu konkurovali. Toto tvrdenie možno na jednej strane vykladať tak, že znamená, že aj keď sú splnené prvé tri kritériá, ktoré Súdny dvor stanovil v rozsudkoch Magill a IMS Health, už citovaných v bode 107 vyššie, odmietnutie udeliť licencie je dovolené, keď konkurenti zamýšľajú využívať licenciu na to, aby konkurovali dominantnému podniku. Takýto názor je zjavne nesprávny. Na druhej strane možno toto tvrdenie vykladať tak, že znamená, že zásady stanovené v rozsudku Magill, už citovanom v bode 107 vyššie, sa neuplatnia v prípade, keď sa dotknuté právo vyplývajúce z duševného vlastníctva týka technológie. Okrem toho, že Microsoft nijako nevysvetľuje, čo má na mysli pod „technológiou“ v tomto kontexte, je mimoriadne ťažké rozlišovať medzi „technologickými“ právami vyplývajúcimi z duševného vlastníctva a „netechnologickými“ právami vyplývajúcimi z duševného vlastníctva. Navyše nie je isté, že informácie súvisiace s interoperabilitou, o ktoré ide, predstavujú takúto technológiu, predovšetkým ak sú iba čisto svojvoľnými normami bez inovačného charakteru.

684 Po druhé Komisia popiera tvrdenie Microsoftu, že v dôsledku napadnutého rozhodnutia už jeho konkurenti nebudú mať motiváciu vytvárať svoju vlastnú technológiu. Tvrdí, že Microsoft sa nevyjadruje k zisteniu obsiahnutému v odôvodnení č. 697 napadnutého rozhodnutia, podľa ktorého so zreteľom na kvázimonopolné postavenie Microsoftu na trhu operačných systémov pre klientske PC nie sú konkurenti schopní vyvíjať úspešné alternatívy jeho komunikačných protokolov.

685 Po tretie Komisia uvádza, že Microsoft zdôrazňuje svoju motiváciu inovovať iba v oblasti tvorby protokolov, pričom nespomína ostatné svoje produkty. Komisia odkazuje na odôvodnenie č. 724 napadnutého rozhodnutia a tvrdí, že takýto prístup je nesprávny.

686 Po štvrté Komisia tvrdí, že Microsoft prechádza mlčaním skutočnosť, že informácie, o ktoré ide, sú informácie potrebné na interoperabilitu v zmysle smernice 91/250. Z článku 6 tejto smernice vyplýva, že zákonodarca Spoločenstva považuje sprístupnenie takýchto informácií za prospešné pre inováciu.

687 V treťom rade Komisia odkazuje na niektoré vyhlásenia Microsoftu počas správneho konania, ako aj po prijatí napadnutého rozhodnutia. Počas svojho výsluchu Microsoft pri odpovedi na otázku položenú službami Komisie uviedol, že nezaznamenal, že americký zmier mal negatívny dopad na jeho motiváciu inovovať. Podobne v priebehu spoločnej tlačovej konferencie so spoločnosťou Sun, ktorá sa konala po dohode o vyrovaní, ktorú uzavreli, Microsoft vyhlásil, že obe spoločnosti si budú naďalej konkurovať a budú pokračovať v inovácii a že „účinkom dohody nebude menej, ale viac inovácie“. Komisia sa domnieva, že tvrdenie, ktoré Microsoft vyvodzuje z toho, že táto dohoda o vyrovaní upravuje recipročné záväzky, nie je relevantné. V tomto ohľade poznamenáva, že politikou spoločnosti Sun bolo už v čase, keď uzavrela túto dohodu, sprístupňovať príslušné protokoly celému odvetviu.

Posúdenie Súdom prvého stupňa

688 Na úvod treba uviesť, že aj keď dôkazné bremeno preukázania existencie okolností predstavujúcich porušenie článku 82 ES spočíva na Komisii, je úlohou dotknutého dominantného podniku, a nie Komisie, aby v prípade potreby a pred skončením správneho konania uplatnil prípadné objektívne odôvodnenie a v tomto ohľade uviedol tvrdenia a označil dôkazné prostriedky. Následne prislúcha Komisii, ak chce vysloviť záver o existencii zneužitia dominantného postavenia, aby preukázala, že tvrdenia a dôkazné prostriedky uplatnené týmto podnikom nemôžu obstáť, a teda že uplatnené odôvodnenie nemožno prijať.

689 V tomto prípade, ako je uvedené v odôvodnení č. 709 napadnutého rozhodnutia a ako to Microsoft výslovne potvrdil v žalobe, Microsoft uplatnil ako odôvodnenie svojho správania iba skutočnosť, že dotknutá technológia je chránená právami vyplývajúcimi z duševného vlastníctva. V tejto súvislosti upresnil, že ak by mal povinnosť poskytnúť tretím osobám prístup k tejto technológii, „zničilo by [to] budúcu motíváciu investovať do vytvárania duševného vlastníctva“ (odôvodnenie č. 709 napadnutého rozhodnutia). V replike sa Microsoft rovnako odvolával na skutočnosť, že táto technológia je tajná, má veľkú hodnotu a obsahuje dôležité inovácie.

690 Súd prvého stupňa sa domnieva, že samotná skutočnosť — aj za predpokladu, že je preukázaná —, že komunikačné protokoly, ktorých sa týka napadnuté rozhodnutie, alebo ich špecifikácie sú chránené právami vyplývajúcimi z duševného vlastníctva, nemôže predstavovať objektívne odôvodnenie v zmysle rozsudkov Magill a IMS Health, už citovaných v bode 107 vyššie. Názor zastávaný Microsoftom je totiž nezlučiteľný s dôvodom existencie výnimky, ktorú táto judikatúra uznáva v prospech slobodnej hospodárskej súťaže v tom zmysle, že ak by samotná držba práva duševného vlastníctva mohla sama osebe predstavovať objektívne odôvodnenie odmietnutia udeliť licenciu, výnimka ustálená judikatúrou by sa nikdy nemohla uplatniť. Inými slovami, odmietnutie udeliť licenciu na predmet práva duševného vlastníctva by nikdy nebolo možné považovať za porušenie článku 82 ES, hoci v rozsudkoch Magill a IMS Health, už citovaných v bode 107 vyššie, Súdny dvor vyslovil práve opak.

691 V tomto ohľade treba pripomenúť, ako bolo uvedené v bodoch 321, 323, 327 a 330 vyššie, že súd Spoločenstva sa domnieva, že možnosť nositeľa práva duševného vlastníctva využívať toto vlastníctvo vo svoj vlastný prospech predstavuje samu podstatu jeho výlučného práva. Samotné odmietnutie udeliť licenciu tretím osobám, aj keby sa ho dopustil podnik v dominantnom postavení, nemôže teda samo osebe predstavovať zneužitie dominantného postavenia v zmysle článku 82 ES. Iba ak je takéto odmietnutie sprevádzané mimoriadnymi okolnosťami, ako sú okolnosti doteraz uvádzané v judikatúre, možno ho posúdiť ako zneužívajúce, a je teda dovolené vo verejnom záujme na zachovaní efektívnej hospodárskej súťaže na trhu zasiahnuť do výlučného

práva nositeľa práva duševného vlastníctva tým, že sa mu uloží povinnosť, aby udelil licencie tretím osobám, ktoré sa usilujú vstúpiť na tento trh alebo sa na ňom udržať. V tomto ohľade treba pripomenúť, že vyššie bolo preukázané, že takéto mimoriadne okolnosti sú v tomto prípade dané.

692 Ani tvrdenie, na ktoré sa odvoláva Microsoft v replike a ktoré je založené na tom, že dotknutá technológia je tajná, má veľkú hodnotu pre nadobúdateľov licencie a obsahuje dôležité inovácie, nemôže uspieť.

693 Po prvé totiž skutočnosť, že dotknutá technológia je tajná, je dôsledkom jednostranného obchodného rozhodnutia Microsoftu. Navyše Microsoft nemôže z údajne tajnej povahy informácií súvisiacich s interoperabilitou vyvodzovať žiadny argument na to, aby tvrdil, že povinnosť ich sprístupnenia mu možno uložiť iba vtedy, ak sú dané mimoriadne okolnosti identifikované Súdnym dvorom v rozsudkoch Magill a IMS Health, už citovaných v bode 107 vyššie, a zároveň na to, aby svoje odmietnutie odôvodnil tou istou údajne tajnou povahou týchto informácií. Napokon niet dôvodu na to, aby tajná technológia požívala vyšší stupeň ochrany, ako napríklad technológia, ktorú jej tvorca musel sprístupniť verejnosti v konaní o udelenie patentu.

694 Po druhé informácie súvisiace s interoperabilitou majú od okamihu, keď je — ako v tomto prípade — preukázané, že sú nevyhnutné, nutne veľkú hodnotu pre konkurentov, ktorí k nim chcú mať prístup.

695 Po tretie skutočnosti, že dotknutý podnik je nositeľom práva duševného vlastníctva, je vlastné, že predmet tohto práva má inovačnú alebo pôvodnú povahu. Nemožno totiž mať patent pri neexistencii vynálezu ani autorské právo pri neexistencii pôvodného diela.

- 696 Súd prvého stupňa okrem toho uvádza, že v napadnutom rozhodnutí sa Komisia neobmedzila na odmietnutie odôvodnenia uplatneného Microsoftom, podľa ktorého bola dotknutá technológia chránená právami vyplývajúcimi z duševného vlastníctva. Komisia preskúmala aj tvrdenie Microsoftu založené na tom, že ak by mal Microsoft povinnosť poskytnúť tretím osobám prístup k tejto technológii, malo by to negatívny dopad na jeho motiváciu inovovať (odôvodnenia č. 709 a 712 napadnutého rozhodnutia).
- 697 Treba konštatovať, ako správne uvádza Komisia, že Microsoft, na ktorom v tomto ohľade spočíva pôvodné dôkazné bremeno (pozri bod 688 vyššie), dostatočne nepreukázal, že ak by bol nútený sprístupniť informácie súvisiace s interoperabilitou, malo by to značný negatívny dopad na jeho motiváciu inovovať.
- 698 Microsoft sa totiž v tomto bode obmedzuje na uvádzanie nejasných, všeobecných a teoretických tvrdení. Ako uvádza Komisia v odôvodnení č. 709 napadnutého rozhodnutia, Microsoft sa vo svojej odpovedi na tretie oznámenie o výhradách zo 17. októbra 2003 uspokojil s tým, že vyhlásil, že „sprístupnenie... [by] zničilo budúcu motiváciu investovať do vytvárania duševného vlastníctva“, a to bez toho, aby upresnil, ktoré technológie alebo produkty mal takto na mysli.
- 699 V niektorých častiach odpovede uvedenej v prechádzajúcom bode Microsoft predpokladá negatívny dopad na jeho motiváciu inovovať vo vzťahu k jeho operačným systémom vo všeobecnosti, teda tak pre klientske PC, ako aj pre servery.
- 700 V tomto ohľade stačí uviesť, že v odôvodneniach č. 713 až 729 napadnutého rozhodnutia Komisia veľmi správne vyvrátila tvrdenia Microsoftu týkajúce sa obavy z klonovania jeho produktov. Predovšetkým treba pripomenúť, že opatrenie na nápravu

stanovené v článku 5 napadnutého rozhodnutia neumožňuje a ani sa neusiluje umožniť konkurentom Microsoftu, aby kopírovali jeho produkty (pozri body 198 až 206, 240 až 242 a 656 až 658 vyššie).

701 Z toho vyplýva, že nebolo preukázané, že sprístupnenie informácií, ktoré sú predmetom tohto opatrenia na nápravu, významne zníži — a tým menej, že zničí — motiváciu Microsoftu inovovať.

702 V tejto súvislosti treba poznamenať, ako správne uvádza Komisia v odôvodneniach č. 730 až 734 napadnutého rozhodnutia, že je bežnou praxou, že subjekty v tomto odvetví sprístupňujú tretím osobám informácie, ktoré majú uľahčiť interoperabilitu s ich produktmi, a že Microsoft sám tak robil až do okamihu, keď sa dostatočne udomácnil na trhu operačných systémov pre servery pracovnej skupiny. To im totiž umožňuje zvýšiť atraktivnosť, a teda hodnotu ich vlastných produktov. Ani jeden účastník konania v tejto veci netvrdil, že takéto sprístupňovanie malo akýkoľvek negatívny dopad na motiváciu týchto subjektov inovovať.

703 Navyše sa treba domnievať, že ak sprístupnenie, ku ktorému došlo v rámci amerického zmluvy a MCPP, pokiaľ ide o protokoly server-klient, nemalo negatívny dopad na motiváciu Microsoftu inovovať (odôvodnenie č. 728 napadnutého rozhodnutia), neexistuje nijaký zjavný dôvod obávať sa, že dôsledky sprístupnenia týkajúceho sa protokolov server-server by mali byť odlišné.

704 Treba uviesť, že tvrdenie Microsoftu, podľa ktorého v napadnutom rozhodnutí Komisia odmietla objektívne odôvodnenie, ktoré uplatnil, na základe nového kritéria posúdenia, spočíva na nesprávnom pochopení tohto rozhodnutia.

705 Toto tvrdenie sa totiž zakladá na jedinej vete, nachádzajúcej sa v odôvodnení č. 783 napadnutého rozhodnutia, ktoré je súčasťou časti tohto rozhodnutia, obsahujúcej záver analýzy urobenej Komisiou v odôvodneniach č. 560 až 778 a týkajúcej sa odmietnutia, o ktoré ide.

706 Táto veta znie:

„Dôkladné preskúmanie rozsahu predmetného sprístupnenia dovoľuje prijať záver, že po starostlivom uvážení je prípadný negatívny dopad povinnosti poskytnúť predmetné informácie na motiváciu Microsoftu inovovať vyvážený pozitívnym dopadom na úroveň inovácie v odvetví ako celku (vrátane Microsoftu).“

707 Túto vetu však treba čítať v spojení s vetou, ktorá nasleduje v tom istom odôvodnení hneď za ňou a podľa ktorej „potreba chrániť motiváciu Microsoftu inovovať nemôže predstavovať objektívne odôvodnenie, ktoré by vyvážilo vyššie identifikované mimoriadne okolnosti“.

708 Treba tiež priblížiť odôvodnenie č. 712 napadnutého rozhodnutia, v ktorom Komisia uvádza tieto úvahy:

„Vyššie bolo preukázané..., že odmietnutie Microsoftu predstavuje riziko odstránenia hospodárskej súťaže na relevantnom trhu operačných systémov pre servery pracovnej skupiny, že toto riziko je spôsobené skutočnosťou, že odmietnutý vstup je nevyhnutný na vykonávanie obchodnej činnosti na tomto trhu, ako aj to, že odmietnutie Microsoftu má negatívny dopad na technický rozvoj na úkor spotrebiteľov. So

zreteľom na tieto mimoriadne okolnosti samotná skutočnosť, že odmietnutie Microsoftu je odmietnutím udeliť licenciu na duševné vlastníctvo, nepredstavuje objektívne odôvodnenie. Je teda potrebné posúdiť, či tvrdenia Microsoftu týkajúce sa jeho motivácie inovovať prevážia nad týmito mimoriadnymi okolnosťami.“

- 709 Inými slovami, v súlade so zásadami stanovenými judikatúrou (pozri body 331 až 333 vyššie) Komisia po tom, čo preukázala, že v tomto prípade boli dané mimoriadne okolnosti identifikované Súdny dvorom v rozsudkoch *Magill* a *IMS Health*, už citovaných v bode 107 vyššie, preskúmala, či odôvodnenie uplatnené Microsoftom, založené na údajnom poškodení jeho motivácie inovovať, môže prevážiť nad týmito mimoriadnymi okolnosťami, vrátane okolnosti, že toto odmietnutie obmedzuje technický rozvoj na úkor spotrebiteľov v zmysle článku 82 druhého odseku písm. b) ES.
- 710 Komisia v tomto bode dospela k negatívnemu záveru nie po vyvážení negatívneho dopadu, ktorý uloženie povinnosti poskytnúť informácie mohlo mať na motiváciu Microsoftu inovovať pozitívnym dopadom tejto povinnosti na inováciu v celom odvetví, ale po tom, čo vyvrátila tvrdenia Microsoftu týkajúce sa obavy z klonovania jeho produktov (odôvodnenia č. 713 až 729 napadnutého rozhodnutia), konštatovala, že sprístupnenie informácií súvisiacich s interoperabilitou je v danom odvetví rozšírenou praxou (odôvodnenia č. 730 až 735 napadnutého rozhodnutia), a uviedla, že záväzok, ktorý prevzala spoločnosť IBM voči Komisii v roku 1984, sa podstatne nelíšil od toho, ktorý je uložený Microsoftu v napadnutom rozhodnutí (odôvodnenia č. 736 až 742 napadnutého rozhodnutia), a že jej prístup je v súlade so smernicou 91/250 (odôvodnenia č. 743 až 763 napadnutého rozhodnutia).
- 711 Z predchádzajúcich úvah vyplýva, že Microsoft nepreukázal, že existuje akékoľvek objektívne odôvodnenie jeho odmietnutia sprístupniť informácie súvisiace s interoperabilitou, o ktoré ide.

712 Keďže v tomto prípade sú navyše dané mimoriadne okolnosti identifikované Súdnym dvorom v rozsudkoch Magill a IMS Health, už citovaných v bode 107 vyššie, prvú časť žalobného dôvodu treba v celom rozsahu zamietnuť ako nedôvodnú.

2. O druhej časti založenej na tom, že spoločnosť Sun od Microsoftu nepožadovala, aby mohla využívať technológiu, ktorú mu Komisia nariaďuje sprístupniť

a) Tvrdenia účastníkov konania

713 V prvom rade Microsoft tvrdí, že spoločnosť Sun od neho nepožadovala prístup k informáciám súvisiacim s interoperabilitou v zmysle napadnutého rozhodnutia.

714 V tomto ohľade Microsoft odkazuje na časť sťažnosti spoločnosti Sun a tvrdí, že žiadosť obsiahnutá v liste z 15. septembra 1998 sa netýkala „úplných a správnych špecifikácií“ jeho komunikačných protokolov, ale podrobných informácií o vnútorných vlastnostiach jeho operačných systémov Windows pre servery.

715 Podľa Microsoftu teda aj za predpokladu, že by list zo 6. októbra 1998 bolo možné vykladať ako odmietnutie, čo tak nie je, nemožno tvrdiť, že Microsoft odmietol poskytnúť spoločnosti Sun technológiu, ktorej nesprístupnenie mu vytýka napadnuté rozhodnutie.

716 Microsoft dodáva, že „žiadosť spoločnosti Sun nebola taká obširná, aby [mu] naznačila..., že [spoločnosť Sun] sa snažila získať licenciu [na jeho] komunikačné protokoly“.

717 Microsoft navyše uvádza, že vo svojej sťažnosti spoločnosť Sun nijako neodkazuje na komunikačné protokoly.

718 Microsoft napokon poznamenáva, že v liste z 15. septembra 1998 spoločnosť Sun uviedla, že si myslí, že „Microsoft by mal zahrnúť referenčnú implementáciu a ďalšie informácie, ktoré sú potrebné na to, aby bez spätného inžinierstva zabezpečili plne kompatibilné spúšťanie objektov COM a úplného súboru technológií Active Directory v operačnom systéme Solaris“. Microsoft uvádza, že prístup k takej „technológii“ by umožnil spoločnosti Sun „imitovať“ takmer všetky funkcie operačných systémov Windows pre servery. Dodáva, že žiadosť spoločnosti Sun sa týkala „technológie, ktorá bola ešte vo vývoji“, keďže Windows 2000 Server a Active Directory boli uvedené na trh až v decembri 1999.

719 V druhom rade Microsoft tvrdí, že list zo 6. októbra 1998 nepredstavoval „vyložené odmietnutie“ žiadosti spoločnosti Sun, ale že v ňom túto spoločnosť vyzval, aby spolu s ním preskúmala „spôsob, akým by oba podniky mohli zlepšiť interoperabilitu medzi ich produktmi v prospech ich spoločných zákazníkov“. Tvrdí tiež, že v tomto liste uviedol spoločnosti Sun niekoľko spôsobov „dosiahnutia interoperability“. Cituje odôvodnenie č. 565 napadnutého rozhodnutia a dodáva, že Komisia nemôže tvrdiť, že dotknuté technológie boli také zložité, že nebolo možné od spoločnosti Sun očakávať, že vie, čo potrebuje. V tomto ohľade poznamenáva, že spoločnosť

Sun je vysoko špecializovaným distribútorom operačných systémov pre servery a že v každom prípade záležalo na nej, aby objasnila svoju žiadosť.

- 720 Microsoft okrem toho tvrdí, že spoločnosť Sun nevyhovela výzve, ktorú jej adresoval, pričom najmä uvádza, že spoločnosť Sun sa nezúčastnila na stretnutí, ktoré zorganizoval na prerokovanie otázky interoperability ich produktov.
- 721 Microsoft sa napokon domnieva, že neexistuje rozpor medzi jeho stanoviskom, podľa ktorého nie je isté, či by odmietol sprístupniť špecifikácie svojich komunikačných protokolov, keby ho o to spoločnosť Sun alebo „ktokoľvek iný“ požiadal, a skutočnosťou, že sa usiluje o zrušenie napadnutého rozhodnutia. Je totiž podstatný rozdiel medzi „dohodou o vzájomnom poskytnutí licencií dojednanou s iným veľkým dodávateľom operačných systémov“ a „povinnosťou poskytnúť celému svetu technológiu, ktorej je majiteľom, podľa príkazov verejného orgánu“.
- 722 V treťom rade Microsoft tvrdí, že spoločnosť Sun od neho nepožadovala licenciu týkajúcu sa práv duševného vlastníctva, aby mohla vyvíjať operačné systémy pre servery pracovnej skupiny v EHP. Domnieva sa, že z tohto dôvodu nebol pri odpovedi na list z 15. septembra 1998 nijako povinný zohľadniť osobitnú zodpovednosť nepoškodiť efektívnu a neskreslenú hospodársku súťaž, ktorú má so zreteľom na článok 82 ES.
- 723 V tejto súvislosti Microsoft pripomína, že Sun je americká spoločnosť a že list z 15. septembra 1998 bol odoslaný z jej sídla nachádzajúceho sa v Spojených štátoch do sídla Microsoftu, ktorý je rovnako americkou spoločnosťou, nachádzajúceho sa v Spojených štátoch. Tvrdí, že so zreteľom na neexistenciu akejkoľvek súvislosti s EHP a na skutočnosť, že v tomto liste nebolo nijako spomenuté, že dotknutá

technológia bola potrebná na rozvoj a distribúciu operačných systémov pre servery pracovnej skupiny na území EHP, nemal žiaden dôvod myslieť si, že spoločnosť Sun chcela získať licenciu pre toto územie.

724 Komisia odmieta všetky tvrdenia uplatnené Microsoftom.

725 V prvom rade Komisia tvrdí, že žiadosť, ktorú formulovala spoločnosť Sun v liste z 15. septembra 1998, „aj keď v niektorých ohľadoch širšia ako pôsobnosť [napadnutého] rozhodnutia“, bola dostatočne jasná na to, aby Microsoft pochopil na jednej strane to, že spoločnosť Sun chcela mať prístup k informáciám súvisiacim s interoperabilitou, a na druhej strane to, že niektoré z týchto informácií sa vzťahovali na vlastnosti sietí Windows pre pracovnú skupinu (architektúra domény Active Directory), ktoré boli nevyhnutné na to, aby spoločnosť Sun mohla úspešne súťažiť na trhu operačných systémov pre servery pracovnej skupiny.

726 Komisia tvrdí, že Microsoft nesprávne podáva žiadosť spoločnosti Sun, keď tvrdí, že sa týkala prvkov zdrojového kódu, a nie informácií o rozhraniach. Pripomína, že vo svojej žiadosti sa spoločnosť Sun usilovala o to, aby jej produkty mohli „konzistentne komunikovať“ s prostredím Windows, a že v liste zo 6. októbra 1998 pán Maritz jasne uviedol, že túto žiadosť pochopil tak, že sa týka informácií súvisiacich s interoperabilitou. Komisia rovnako uvádza, že vo svojej sťažnosti spoločnosť Sun zdôraznila, že chcela mať prístup k „informáciám o rozhraniach“.

727 Komisia odkazuje na odôvodnenia č. 713 až 722 napadnutého rozhodnutia a dodáva, že prístup k informáciám súvisiacim s interoperabilitou neumožní konkurentom Microsoftu „klonovať“ alebo „imitovať“ funkcie operačných systémov Windows pre servery pracovnej skupiny.

- 728 Komisia sa domnieva, že skutočnosť, že spoločnosť Sun nepoužila výraz „komunikačný protokol“, je irelevantná, pretože žiadosť o prístup k informáciám potrebným na umožnenie prepojenia a interakcie so softvérom Windows a žiadosť o prístup k špecifikáciám protokolov je „jedna a tá istá vec“.
- 729 Komisia rovnako poznamenáva, že v liste zo 6. októbra 1998 Microsoft neuviedol, že žiadosť spoločnosti Sun sa týkala „technológie, ktorá bola ešte vo vývoji“. V každom prípade tomuto tvrdeniu nemožno vyhovieť, keďže v čase, keď spoločnosť Sun odoslala list z 15. septembra 1998 Microsoftu, bola prvá betaverzia Windows 2000 Server už jeden rok na trhu.
- 730 V druhom rade Komisia tvrdí, že Microsoft nemôže poprieť, že odmietol žiadosť spoločnosti Sun.
- 731 V tomto ohľade Komisia po prvé uvádza, že toto stanovisko Microsoftu je v rozpore s jeho žiadosťou o zrušenie článku 5 napadnutého rozhodnutia.
- 732 Po druhé Komisia odkazuje na odôvodnenia č. 194 až 198 napadnutého rozhodnutia a tvrdí, že Microsoft jej výslovne potvrdil, že odmietol poskytnúť prístup k niektorým informáciám súvisiacim s interoperabilitou. Dodáva, že toto odmietnutie, ako je uvedené v odôvodneniach č. 573 až 577 napadnutého rozhodnutia, zapadá do všeobecnej línie správania. Podobne počas konania o nariadenie predbežného opatrenia Microsoft uviedol, že toto odmietnutie bolo súčasťou jeho „ekonomického modelu“.

733 Po tretie Komisia uvádza, že pochybuje, že Microsoft by bol oznámil spoločnosti Sun požadované informácie, ak by táto spoločnosť rozhodnejšie vyhovelá údajnému návrhu Microsoftu na začatie rozhovorov o interoperabilite. V tomto ohľade odkazuje na niektoré vyhlásenia vedúcich zamestnancov Microsoftu zhrnuté v odôvodneniach č. 576 a 778 napadnutého rozhodnutia. Komisia dodáva, že je málo pravdepodobné, že pán Goldberg, zamestnanec Microsoftu, o ktorom je zmienka v liste zo 6. októbra 1998, bol oprávnený prijímať rozhodnutia v tejto oblasti. Uvádza tiež, že pán Terranova, zamestnanec spoločnosti Sun, sa stretol s pánom Goldbergom 25. novembra 1998 a že Microsoft nevysvetľuje, prečo skutočnosť, že pán Terranova musel zrušiť ďalšie stretnutie dohodnuté na 8. marca 1999, bránila vedeniu rozhovorov o interoperabilite. Komisia napokon poznamenáva, že program tohto posledného stretnutia, navrhnutý pánom Goldbergom, neobsahoval najmenší odkaz na príslušné technológie, ako je napríklad Active Directory.

734 V treťom rade sa Komisia domnieva, že je bezvýznamné, že v liste z 15. septembra 1998 spoločnosť Sun výslovne neodkázala na EHP. V tomto ohľade na jednej strane uvádza, že z dôvodu, že relevantným geografickým trhom je celý svet, vzťahuje sa žiadosť obsiahnutá v tomto liste nutne na EHP, a na druhej strane pripomína, že spoločnosť Sun 10. decembra 1998 podala sťažnosť na Komisiu.

b) Posúdenie Súdom prvého stupňa

735 Microsoft sa argumentáciou, ktorú rozvíja na podporu druhej časti svojho jediného žalobného dôvodu, usiluje preukázať, že Komisia nemala dôvody na to, aby v napadnutom rozhodnutí konštatovala, že Microsoft zneužil svoje dominantné postavenie, keď odmietol sprístupniť informácie súvisiace s interoperabilitou, keďže mu v skutočnosti nemožno vytýkať žiadne ozajstné odmietnutie. Na podporu tohto názoru sa Microsoft v podstate odvoláva na výmenu listov medzi ním a spoločnosťou Sun na konci roka 1998. Jeho argumentácia má tri hlavné časti. V prvom rade Microsoft

tvrdí, že žiadosť spoločnosti Sun obsiahnutá v liste z 15. septembra 1998 sa netýkala informácií súvisiacich s interoperabilitou, ktorých sa týka napadnuté rozhodnutie. V druhom rade Microsoft v každom prípade popiera, že v liste zo 6. októbra 1998 túto žiadosť odmietol. V treťom rade Microsoft tvrdí, že v liste z 15. septembra 1998 od neho spoločnosť Sun nepožadovala, aby mohla využívať licenciu týkajúcu sa práv duševného vlastníctva, ktoré má Microsoft v EHP.

736 Každá z týchto častí musí byť predmetom samostatnej analýzy.

O rozsahu žiadosti spoločnosti Sun

737 Najprv treba pripomenúť presný obsah listu z 15. septembra 1998, ako aj jeho analýzu, ktorú Komisia urobila v napadnutom rozhodnutí.

738 V tomto liste spoločnosť Sun označuje informácie, ktorých oznámenie požaduje od Microsoftu, takto:

- na jednej strane všetky informácie, ktoré sú potrebné na to, aby mohla poskytovať natívnu podporu „objektom COM“ v operačnom systéme Solaris,
- na druhej strane všetky informácie, ktoré sú potrebné na to, aby mohla poskytovať natívnu podporu úplnému súboru technológií Active Directory v operačnom systéme Solaris.

739 V tom istom liste spoločnosť Sun upresňuje rozsah požadovaných informácií, ako aj cieľ, ktorý sleduje svojou žiadosťou, keď uvádza, že:

- aplikácie vytvorené na spúšťanie v operačnom systéme Solaris by mali byť schopné konzistentne komunikovať prostredníctvom COM a/alebo Active Directory s operačnými systémami Windows a/alebo so softvérmi založenými na Windowse,

- Microsoft by mal zahrnúť referenčnú implementáciu a ďalšie informácie, ktoré sú potrebné na to, aby bez spätného inžinierstva zabezpečili plne kompatibilné spúšťanie „objektov COM“ a úplného súboru technológií Active Directory v operačnom systéme Solaris,

- je potrebné, aby tieto informácie boli poskytnuté pre všetky „objekty COM“, ako aj pre úplný súbor technológií Active Directory, ktoré sú v súčasnosti na trhu,

- je potrebné, aby tieto informácie boli poskytované bez neprimeraného omeškania a pravidelne pre „objekty COM“ a technológie Active Directory, ktoré budú uvedené na trh v budúcnosti.

740 V odôvodnení č. 186 napadnutého rozhodnutia Komisia vykladá druhú časť žiadosti spoločnosti Sun obsiahnutej v liste z 15. septembra 1998 (pozri bod 738 druhú zarážku vyššie) tak, že sa týka „schopnosti systému Solaris správať sa ako úplne kompatibilný radič domény v sieťach pracovnej skupiny Windows 2000 alebo ako členský server (predovšetkým ako server súborov alebo tlače) úplne kompatibilný

s architektúrou domény Active Directory (bezpečnosť, adresárová služba)“. Dodáva, že skutočnosť, že sa táto žiadosť týka zároveň interoperability klient-server a interoperability server-server, je v súlade s tým, že „architektúra domény Windows“ úzko spája tieto dva druhy interoperability. Inými slovami, podľa Komisie „žiadost spoločnosti Sun zahŕňa špecifikácie protokolov používaných servermi pracovnej skupiny [fungujúcimi pod systémom] Windows na poskytovanie služieb zdieľania súborov a tlačiarň, ako aj služieb správy užívateľov a skupín [užívateľov] sieťam Windows pre pracovnú skupinu“, čo zahŕňa „priame prepojenie a interakciu medzi serverom pracovnej skupiny [fungujúcim pod systémom] Windows a klientskym PC [fungujúcim pod systémom] Windows a zároveň prepojenie a interakciu medzi týmito zariadeniami, ktoré sú nepriame a prechádzajú cez jeden alebo niekoľko ďalších serverov pracovnej skupiny [fungujúcich pod systémom] Windows“ (odôvodnenie č. 187 napadnutého rozhodnutia).

741 V odôvodnení č. 188 napadnutého rozhodnutia Komisia skúma prvú časť žiadosti spoločnosti Sun (pozri bod 738 prvú zarážku vyššie). Pripomína, že COM/DCOM je technológia, ktorá „je v produktoch Windows dôležitá na poskytovanie služieb zdieľania súborov a tlačiarň, ako aj služieb správy užívateľov a skupín užívateľov“, a domnieva sa, že táto časť žiadosti spoločnosti Sun sa prekrýva s druhou časťou tejto žiadosti týkajúcou sa Active Directory. V nasledujúcom odôvodnení však Komisia upresňuje, že „jediná časť žiadosti spoločnosti Sun týkajúca sa technológie COM, ktorá je relevantná z hľadiska odmietnutia posudzovaného v [napadnutom rozhodnutí], je časť obsiahnutá v žiadosti spoločnosti Sun týkajúcej sa kompatibility s Active Directory“. Toto upresnenie treba porovnať s vyhlásením Komisie v odôvodnení č. 566 napadnutého rozhodnutia, podľa ktorého na jednej strane „jediné odmietnutie, o ktoré ide v [tomto] rozhodnutí, je odmietnutie Microsoftu poskytnúť úplnú špecifikáciu protokolov, ktoré sú základom architektúry domény Windows, ktorá organizuje spôsob, akým servery pracovnej skupiny [fungujúce pod systémom] Windows poskytujú služby pracovnej skupiny klientskym PC [fungujúcim pod systémom] Windows“, a na druhej strane „skutočnosť, že Microsoft odmietol aj žiadosť spoločnosti Sun o podporu multiplatformovej prenosnosti objektov COM, nie je súčasťou správania relevantného pre [uvedené] rozhodnutie“.

742 Komisia v odôvodnení č. 190 napadnutého rozhodnutia dodáva, že zo žiadosti spoločnosti Sun vyplýva, že prístup k špecifikáciám chce mať preto, aby ich mohla implementovať vo svojich produktoch.

743 V odôvodneniach č. 199 až 207 napadnutého rozhodnutia Komisia uvádza rad úvah, aby preukázala, že informácie, ku ktorým spoločnosť Sun požadovala prístup v liste z 15. septembra 1998, sa týkajú interoperability. V tomto ohľade po prvé odmieta tvrdenie Microsoftu v jeho odpovedi na tretie oznámenie o výhradách zo 17. októbra 2003, podľa ktorého spoločnosť Sun chcela, aby Microsoft vytvoril verziu Active Directory, ktorú by bolo možné používať v systéme Solaris. Po druhé Komisia odmieta tvrdenie Microsoftu, rovnako uplatnené počas správneho konania, podľa ktorého sa žiadosť spoločnosti Sun týkala „vnútornej štruktúry operačných systémov Windows pre servery“, a teda išla nad rámec informácií súvisiacich s interoperabilitou. K tomuto poslednému bodu Komisia poznamenáva, že v liste z 15. septembra 1998 spoločnosť Sun výslovne spomína svoje želanie dosiahnuť „konzistentnú komunikáciu“ medzi prostredím Solaris a prostredím Windows (odôvodnenie č. 207 napadnutého rozhodnutia). Uvádza tiež, že z listu zo 6. októbra 1998 vyplýva, že Microsoft úplne pochopil, že spoločnosť Sun chcela mať prístup k informáciám súvisiacim s interoperabilitou s „niektorými vlastnosťami Windowsu“ (odôvodnenie č. 207 napadnutého rozhodnutia).

744 So zreteľom na tieto rozličné skutočnosti treba ďalej uviesť po prvé, že aj keď bol rozsah žiadosti obsiahnutej v liste z 15. septembra 1998 v niektorých ohľadoch širší ako rozsah napadnutého rozhodnutia, ako to navyše samotná Komisia uznáva vo svojom vyjadrení k žalobe, zároveň platí, že v tomto liste spoločnosť Sun upresnila rozsah svojej žiadosti, keď uviedla, že jej cieľom je, aby jej produkty mohli „konzistentne komunikovať“ (seamlessly communicate) s prostredím Windows. V rovnakom zmysle treba zdôrazniť, že v uvedenom liste spoločnosť Sun tiež upresnila, že požadované informácie boli potrebné preto, „aby bez spätného inžinierstva zabezpečili plne kompatibilné spúšťanie objektov COM a úplného súboru techno-

lógii Active Directory v operačnom systéme Solaris“. Inými slovami, zo znenia listu z 15. septembra 1998 jasne vyplýva, že spoločnosť Sun chcela mať prístup k informáciám a že tieto informácie jej mali umožniť dosiahnuť interoperabilitu medzi jej produktmi a prostredím Windows.

745 Zo znenia listu z 15. septembra 1998 navyše vyplýva, že spoločnosť Sun chcela dosiahnuť vysokú úroveň interoperability medzi jej produktmi a architektúrou domény Windows. V tomto ohľade treba zdôrazniť, že keď pán Maritz v liste zo 6. októbra 1998 uvádza, že Microsoft neplánuje „adaptovať [„to port“] Active Directory na Solaris“ a že existujú „... rôzn[e] úrov[ne] funkčnosti pre spoluprácu s Active Directory“, jasne rozlišuje medzi vysokým stupňom interoperability, ktorý možno dosiahnuť, keď sú prvky jedného operačného systému „adaptované“ na iný operačný systém na jednej strane a na strane druhej nižšími alebo „rôznymi“ stupňami interoperability, ktoré možno dosiahnuť použitím ostatných metód, ktoré navrhuje vo svojom liste.

746 Po druhé Microsoft nemôže dôvodne vyvodzovať nijaké tvrdenie z toho, že spoločnosť Sun vo svojej sťažnosti nepoužila výraz „komunikačné protokoly“. Ako je uvedené v odôvodnení č. 49 napadnutého rozhodnutia a ako to Komisia správne pripomína vo svojich písomných podaniach, „protokol“ predstavuje súbor pravidiel na prepojenie a interakciu medzi rôznymi softvérovými prvkami v sieti (pozri tiež body 196 a 197 vyššie). Ako je uvedené v bode 740 vyššie, spoločnosť Sun chcela získať informácie práve o tomto druhu pravidiel. Tvrdenie Microsoftu je tým menej prijateľné, že je čisto formalistické. V liste zo 6. októbra 1998 totiž pán Maritz niekoľkokrát poukazuje na interoperabilitu medzi produktmi Microsoftu a produktmi spoločnosti Sun alebo iných vydavateľov softvéru. To preukazuje, že Microsoft úplne pochopil rozsah žiadosti spoločnosti Sun, a to napriek tomu, že táto spoločnosť v liste z 15. septembra 1998 formálne neodkázala na „komunikačné protokoly“.

747 Po tretie nemožno vyhovieť tvrdeniu Microsoftu, že prístup k požadovanej technológii by umožnil spoločnosti Sun „imitovať“ takmer všetky funkcie operačných systémov Windows pre servery. Ako totiž vyplýva z predchádzajúcich odôvodnení, spoločnosť Sun chcela mať prístup k informáciám potrebným na dosiahnutie interoperability medzi jej produktmi a architektúrou domény Windows. Ako vyplýva najmä z odôvodnení č. 34, 570 a 571 napadnutého rozhodnutia a ako už bolo uvedené v bodoch 199 až 206 vyššie, takýto výsledok možno dosiahnuť v prípade, ak sú oznámené iba špecifikácie niektorých protokolov, teda bez prezradenia podrobností implementácie. Z dôvodu, že tvrdenie Microsoftu sa zakladá na tom, že v liste z 15. septembra 1998 spoločnosť Sun uvádza, že Microsoft by jej mal oznámiť najmä „referenčnú implementáciu“, treba uviesť, že aj keby týmto výrazom spoločnosť Sun chcela požadovať oznámenie prvkov zdrojového kódu Microsoftu, s prihliadnutím na upresnenia rozsahu žiadosti, ktoré spoločnosť Sun urobila (pozri bod 744 vyššie), to neumožňuje domnievať sa, že okrem toho nepožadovala aj špecifikácie protokolov, ktorých sa týka napadnuté rozhodnutie, pričom správanie sankcionované v tomto rozhodnutí sa obmedzuje, ako to pripomína jeho odôvodnenie č. 569, na odmietnutie Microsoftu oznámiť tieto špecifikácie.

748 Po štvrté Microsoft nemôže s úspechom tvrdiť ani to, že žiadosť, ktorú formulovala spoločnosť Sun v liste z 15. septembra 1998, sa týkala „technológie, ktorá bola ešte vo vývoji“. Na jednej strane je totiž toto tvrdenie irelevantné pre otázku, či sa táto žiadosť vzťahovala na informácie súvisiace s interoperabilitou, ktorých sa týka napadnuté rozhodnutie. Na druhej strane toto tvrdenie nezohľadňuje skutočnosť, ako je uvedené v odôvodneniach č. 398 a 790 napadnutého rozhodnutia, že Microsoft už 23. septembra 1997, teda takmer jeden rok pred odoslaním tohto listu, začal s distribúciou prvej betaverzie Windows 2000 Server.

749 Na základe predchádzajúcich úvah treba dospieť k záveru, že na rozdiel od toho, čo tvrdí Microsoft, sa žiadosť spoločnosti Sun obsiahnutá v liste z 15. septembra 1998 jasne týkala informácií súvisiacich s interoperabilitou, ktorých sa týka napadnuté rozhodnutie a ktoré sú predmetom opatrenia na nápravu stanoveného v jeho článku 5.

O rozsahu listu zo 6. októbra 1998

- 750 Ani druhej časti argumentácie, ktorú Microsoft rozvíja na podporu druhej časti žalobného dôvodu, teda časti, ktorá sa týka rozsahu listu zo 6. októbra 1998, nemožno vyhovieť.
- 751 So zreteľom na samotné znenie tohto listu, preskúmané s prihliadnutím na súvislosti, v ktorých bol tento list napísaný, totožnosť jeho autora, rozsah vedomostí, ktoré mal o dotknutých technológiách a postoj Microsoftu až do prijatia napadnutého rozhodnutia, je totiž namieste domnievať sa, že Komisia mala dôvody na to, aby v tomto rozhodnutí vyložila uvedený list tak, že obsahuje odmietnutie sprístupniť spoločnosti Sun informácie, ktoré požadovala.
- 752 V tomto ohľade treba najprv pripomenúť, ako bolo uvedené v rámci prvej časti žalobného dôvodu, že argumentácia, ktorú Microsoft uplatňuje v kontexte problematiky odmietnutia poskytnúť informácie súvisiace s interoperabilitou a povolíť ich používanie, spočíva z veľkej časti na otázke, aký je stupeň interoperability, ktorý treba dosiahnuť medzi jeho produktmi a produktmi jeho konkurentov. Počas celého správneho konania a v tomto konaní Microsoft obhajoval názor, že stačí, aby boli rozličné operačné systémy schopné vymieňať si informácie alebo si poskytovať navzájom služby, inými slovami, aby mohli spolu „fungovať správne“. Podľa Microsoftu informácie a metódy, ktoré sa už nachádzajú na trhu, umožňujú dosiahnuť takýto výsledok, takže Microsoft nemôže byť povinný sprístupniť ďalšie informácie, predovšetkým informácie týkajúce sa komunikácií v „modrej bubline“. Tvrdí najmä, že Komisia vyžaduje stupeň interoperability, ktorý ide značne nad rámec pojmu uvedeného v smernici 91/250 a ktorý nezodpovedá spôsobu, akým podniky v praxi organizujú svoje počítačové siete. Komisia totiž podľa Microsoftu chce, aby operačné

systemy konkurujúce systémom Microsoftu fungovali vo všetkých ohľadoch ako operačný systém Windows pre servery, čo zaväzuje Microsoft, aby svojim konkurentom oznámil oveľa viac ako informácie o rozhraniach svojich produktov, a poškodzuje jeho práva vyplývajúce z duševného vlastníctva, ako aj jeho motiváciu inovovať.

753 Ako už bolo uvedené v bodoch 207 až 245 vyššie, spôsob, akým Microsoft vykladá stupeň interoperability vyžadovaný Komisiou, a teda rozsah informácií, ktorých sa týka napadnuté rozhodnutie, je nesprávny.

754 Tieto skutočnosti treba zohľadniť pri posúdení spôsobu, akým Komisia vyložila list zo 6. októbra 1998, ako aj tvrdenia, ktoré v tomto ohľade uplatnil Microsoft.

755 Ako bolo preukázané v bode 746 vyššie, Microsoft úplne pochopil rozsah žiadosti, ktorú spoločnosť Sun formulovala v liste z 15. septembra 1998, a najmä pochopil, že táto spoločnosť chcela získať informácie potrebné na to, aby jej produkty mohli „konzistentne komunikovať“ s prostredím Windows, alebo, inými slovami, na zaisťovanie vysokej úrovne interoperability medzi jej produktmi a týmto prostredím.

756 Okrem toho list z 15. septembra 1998 bol Microsoftu zjavne poslaný s cieľom získať prístup k informáciám, ktoré ešte neboli „voľné“ alebo dostupné prostredníctvom licencií ponúkaných na trhu.

757 Odpoveď v liste zo 6. októbra 1998 obsahuje týchto šesť bodov:

- po prvé pán Maritz ďakuje pánovi Greenovi za list z 15. septembra 1998 a oznamuje mu, že Microsoft mal vždy vôľu pomáhať svojim konkurentom „pri navrhovaní najlepších možných produktov a inteoperability pre [jeho] platformu“,

- po druhé pán Maritz upriamuje pozornosť pána Greena na skutočnosť, že informácie o službách a rozhraniach „platformy Windows“ sú už k dispozícii prostredníctvom produktu s názvom „MSDN“,

- po tretie pán Maritz pozýva spoločnosť Sun na konferenciu organizovanú Microsoftom v Denveri od 11. do 15. októbra 1998,

- po štvrté pán Maritz odkazuje na existenciu referenčnej implementácie COM v operačnom systéme Solaris, pričom upresňuje, že zdrojový kód COM možno nadobudnúť licenčne, najmä od Software AG,

- po piate pán Maritz vyhlasuje, že Microsoft neplánuje „adaptovať“ Active Directory na Solaris, pričom uvádza, že existujú metódy s rôznymi úrovňami interoperability na spoluprácu s Active Directory, vrátane možnosti používať štandardný protokol LDAP,

- po šieste pán Maritz pozýva spoločnosť Sun, aby sa v prípade, že bude potrebovať „ďalšiu pomoc“, obrátila na „Account Managers“ skupiny „Developer Relations“

Microsoftu, ktorých úlohou je „pomáhať programátorom, ktorí potrebujú ďalšiu pomoc pre platformy Microsoftu“, pričom za kontaktnú osobu na tento účel označuje pána Goldberga.

758 V prvom rade treba uviesť, že v liste zo 6. októbra 1998 pán Maritz ani trochu neodpovedá na špecifické požiadavky, ktoré formulovala spoločnosť Sun v liste z 15. septembra 1998, ale obmedzuje sa na to, že túto spoločnosť odkazuje na informačné zdroje a metódy, ktoré už všetky boli „voľné“ alebo dostupné prostredníctvom licencií. Keďže pán Maritz jasne pochopil význam upresnených požiadaviek pána Greena, nemožno takýto odkaz vykladať inak ako odmietnutie oznámiť požadované informácie.

759 Skutočnosť, že v liste zo 6. októbra 1998 pán Maritz uvádza, že Microsoft neplánuje „adaptovať“ Active Directory na Solaris, potvrdzuje dôvodnosť tohto výkladu, lebo to znamená, že pán Maritz si bol plne vedomý toho, že konkurenti Microsoftu vrátane spoločnosti Sun očakávali, že dosiahnu vyšší stupeň interoperability ako ten, ktorý mohli dosiahnuť použitím metód uvedených v tomto liste (pozri bod 745 vyššie).

760 Táto skutočnosť je preukázaná o to lepšie, že pokiaľ ide o MSDN, Microsoft v tejto časti žalobného dôvodu nepopiera analýzu Komisie v napadnutom rozhodnutí, podľa ktorej tento mechanizmus neumožňuje jeho konkurentom dosiahnuť dostatočný stupeň interoperability s operačnými systémami Windows pre klientske PC (odôvodnenie č. 563 napadnutého rozhodnutia, ktoré odkazuje na časť 4.1.3. a najmä na odôvodnenia č. 209 a 210).

761 Pokiaľ ide ďalej o možnosť spoločnosti Sun použiť voľne dostupnú referenčnú implementáciu COM, rovnako spomenutú Microsoftom v liste zo 6. októbra 1998, Microsoft v rámci tejto časti žalobného dôvodu netvrdil, že Komisia sa dopustila

pochybenia, keď sa v napadnutom rozhodnutí domnievala, že tento produkt nepredstavuje dostatočné riešenie (odôvodnenie č. 563 napadnutého rozhodnutia, ktoré odkazuje na časť 4.1.3. a najmä na odôvodnenia č. 218 až 230; pozri aj odôvodnenia č. 288 až 291).

762 Napokon, pokiaľ ide o možnosť spoločnosti Sun použiť protokol LDAP, rovnako výslovne uvedenú v liste zo 6. októbra 1998, Microsoft v rámci tejto časti žalobného dôvodu netvrdil ani v rámci predchádzajúcej časti žalobného dôvodu nepreukázal, že sa Komisia dopustila pochybenia, keď sa predovšetkým v odôvodneniach č. 194 a 195 a 243 až 250 napadnutého rozhodnutia domnievala, že tento protokol nepostačuje na dosiahnutie primeranej úrovne interoperability s Active Directory.

763 V druhom rade Microsoft nemôže vyvodzovať z toho, že v liste zo 6. októbra 1998 pán Maritz navrhol ďalšiu pomoc pánovi Goldbergovi, tvrdenie, že tento list neobsahuje nijaké odmietnutie. Ďalšia pomoc, ktorá sa spomína v poslednom odseku tohto listu, sa totiž vzťahuje iba na informácie a metódy uvedené v druhom a treťom odseku tohto listu. Microsoft v podstate takto navrhuje pomocť spoločnosti Sun iba tak, ako „Account Managers“ skupiny „Developer Relations“ pomáhajú každému programátorovi, ktorý potrebuje pomoc týkajúcu sa „platformami Microsoftu“.

764 Microsoft nemôže s úspechom tvrdiť ani to, že zo zápisnice, ktorú vyhotovil na zhrnutie komunikácie, ktorú mal so spoločnosťou Sun, vyplýva, že táto spoločnosť nemala v úmysle vyhovieť návrhom pána Goldberga. Treba totiž uviesť, že žiadna časť tejto zápisnice, ako správne zdôraznila Komisia v odôvodnení č. 193 napadnutého rozhodnutia, sa nezmieňovala o formálnej ponuke Microsoftu poskytnúť informácie požadované spoločnosťou Sun, teda o informáciách nad rámec verejne dostupných informácií.

765 V treťom rade treba dodať, že v napadnutom rozhodnutí mala Komisia o to viac dôvodov vykladať list zo 6. októbra 1998 tak, že obsahuje odmietnutie poskytnúť prístup k informáciám súvisiacim s interoperabilitou požadovaným spoločnosťou Sun, že počas správneho konania Microsoft výslovne uznal, že niektoré z týchto informácií nesprístupnil a že tak naďalej odmieta urobiť (pozri v tejto súvislosti odôvodnenia č. 194 až 198 napadnutého rozhodnutia). Hoci na pojednávaní Microsoft spochybnil úplnosť jednej z citácií obsiahnutých v odôvodnení č. 195 napadnutého rozhodnutia, nepoprel, že počas správneho konania tvrdil, že replikácia medzi rôznymi kópiami Active Directory je „proprietárny proces“.

766 Argumentáciu Microsoftu, podľa ktorej list zo 6. októbra 1998 nepredstavuje odmietnutie, treba teda odmietnuť ako nedôvodnú.

767 Koniec koncov list zo 6. októbra 1998 treba analyzovať v širšom kontexte opísanom v napadnutom rozhodnutí. V tomto rozhodnutí sa Komisia vôbec neoprela iba o tento jediný list, ale domnievala sa, ako to vyplýva predovšetkým z odôvodnení č. 194 až 198 a 573 až 577, že správanie, ktoré tento list preukazoval, zapadalo do všeobecnej línie správania Microsoftu.

768 V odôvodnení č. 573 napadnutého rozhodnutia, ktoré odkazuje najmä na odôvodnenie č. 194 tohto rozhodnutia, Komisia predovšetkým upresnila, že niekoľkí konkurenti Microsoftu potvrdili, že nedostali dosť informácií súvisiacich s interoperabilitou, pričom niektorí z nich tiež uviedli, že Microsoft odmietol poskytnúť požadované informácie alebo neodpovedal na ich žiadosti.

769 Navyše v odôvodnení č. 576 napadnutého rozhodnutia Komisia reprodukovala úryvky zo svedeckej výpovede manažéra licenčného programu zdrojového kódu Windowsu pred americkými súdmi, ktorá podľa Komisie preukazuje, že Microsoft vymedzuje licenčné zmluvy týkajúce sa technológií potrebných na interoperabilitu s architektúrou domény Windows reštriktívne.

770 Microsoft konkrétne nepopiera tieto skutočnosti pred Súdom prvého stupňa.

771 Treba ešte uviesť, že v odôvodnení č. 778 napadnutého rozhodnutia Komisia, aby vyvrátila popretia Microsoftu týkajúce sa existencie odmietnutia, keďže Microsoft tvrdil, že nemal nijaký dôvod odstraňovať konkurentov pomocou pákového efektu (leveraging), citovala úryvok z prejavu pána Gatesa, prezidenta Microsoftu, vo februári 1997 pred predajcami Microsoftu. Tento úryvok potvrdzuje existenciu všeobecnej línie správania zameranej na obmedzenie oznamovania informácií súvisiacich s interoperabilitou, pretože obsahuje toto vyhlásenie:

„Skúšame využívať našu serverovú kontrolu na navrhovanie nových protokolov a na odstránenie zvlášť spoločností Sun a Oracle... Neviem, či sa nám to podarí, ale v každom prípade sa to pokúšame urobiť.“

O geografickom rozsahu žiadosti obsiahnutej v liste z 15. septembra 1998

772 Tretia časť argumentácie, ktorú Microsoft rozvíja na podporu druhej časti svojho jediného žalobného dôvodu, sa zakladá na skutočnosti, že v liste z 15. septembra 1998 ho spoločnosť Sun výslovne nepožiadala, aby mohla využívať licenciu týkajúcu

sa práv duševného vlastníctva, ktoré má v EHP, aby mohla vyvíjať operačné systémy pre servery pracovnej skupiny v EHP. Microsoft z toho vyvodzuje, že keď odpovedal spoločnosti Sun, nemusel zohľadniť osobitnú zodpovednosť, ktorú má, nepoškodiť efektívnu a neskreslenú hospodársku súťaž.

773 Tieto tvrdenia sú čisto formalistické a treba ich odmietnuť.

774 V tomto ohľade je namieste uviesť, že v liste z 15. septembra 1998 spoločnosť Sun skutočne výslovne nepožadovala od Microsoftu, aby jej udelil licenciu týkajúcu sa práv duševného vlastníctva, ktoré mal v EHP. Spoločnosť Sun však vo svojej žiadosti nemusela posúdiť, či informácie, ku ktorým chcela mať prístup, boli chránené právami vyplývajúcimi z duševného vlastníctva a či používanie týchto informácií vyžadovalo udelenie licencie Microsoftom. Okrem toho je zjavné, že spoločnosť Sun chcela, aby jej Microsoft oznámil príslušné informácie preto, aby ich mohla implementovať vo svojich vlastných operačných systémoch pre servery pracovnej skupiny. Navyše z dôvodu, že relevantným geografickým trhom pre tieto operačné systémy bol celý svet (pozri v tejto súvislosti odôvodnenie č. 427 napadnutého rozhodnutia), vzťahovala sa žiadosť spoločnosti Sun, formulovaná všeobecne, nutne na územie EHP. Napokon, ako pripomína Komisia vo svojich písomných podaniach, keďže spoločnosť Sun podala niekoľko týždňov neskôr sťažnosť na Komisiu podľa článku 3 nariadenia č. 17, Microsoft nemohol v nijakom prípade ďalej nevedieť, že bol dotknutý aj EHP.

775 Z toho vyplýva, že Komisia sa v odôvodnení č. 787 napadnutého rozhodnutia správne domnievala, že keď Microsoft odpovedal na list z 15. septembra 1998, dostatočne nezohľadnil osobitnú zodpovednosť, ktorú má, nepoškodiť efektívnu a neskreslenú hospodársku súťaž na spoločnom trhu. Komisia v tom istom odôvodnení rovnako správne uviedla, že táto osobitná zodpovednosť vyplýva z „kvázimonopolného“ postavenia Microsoftu na trhu operačných systémov pre klientske PC. Ako totiž vyplýva najmä z odôvodnení uvedených v bode 740 vyššie, odmietnutie, o ktoré ide, sa týkalo

„špecifikácií rozhraní, na ktorých spočíva komunikácia naprieč sieťou serverov pracovnej skupiny [fungujúcich pod systémom Windows] a klientskych PC [fungujúcich pod systémom] Windows a ktoré ako také nemožno priradiť k jednému z dvoch [druhov] dotknutých produktov (klientske PC alebo servery pracovnej skupiny), ale predstavujú skôr pravidlo kompatibility medzi týmito dvoma [druhmi] produktov“ (odôvodnenie č. 787 napadnutého rozhodnutia).

776 Z predchádzajúcich úvah vyplýva, že druhú časť jediného žalobného dôvodu uplatneného Microsoftom v rámci problematiky odmietnutia poskytnúť informácie súvisiace s interoperabilitou a povoliť ich používanie treba zamietnuť ako nedôvodnú.

3. O tretej časti založenej na tom, že Komisia správne nezohľadňuje povinnosti, ktoré Spoločenstvám ukladá dohoda TRIPS

a) Tvrdenia účastníkov konania

777 Microsoft tvrdí, že napadnuté rozhodnutie tým, že ho zaväzuje udeliť jeho konkurentom licencie na špecifikácie komunikačných protokolov, ktorých je majiteľom, porušuje článok 13 dohody TRIPS. V tomto prípade nie sú totiž splnené kumulatívne podmienky stanovené týmto ustanovením.

778 V tomto ohľade Microsoft v prvom rade tvrdí, že táto povinnosť ide nad rámec toho, čo je potrebné na dosiahnutie interoperability, a v dôsledku toho nerešpektuje

podmienku, podľa ktorej možno práva vyplývajúce z duševného vlastníctva podriaďiť „obmedzeniam“ alebo „výnimkám“ iba v „špeciálnych prípadoch“. Uložením tejto povinnosti chce totiž Komisia umožniť ostatným dodávateľom operačných systémov pre servery vytvárať produkty, ktoré „napodobňujú“ funkcie operačných systémov Windows pre servery. Microsoft má výhrady aj voči povinnosti, podľa ktorej má poskytnúť svoje komunikačné protokoly konkurentom bez ohľadu na to, či sú, alebo nie sú dotknutí jeho údajne protisúťažným správaním.

779 V druhom rade Microsoft tvrdí, že povinnosť udeliť licencie, ktorá mu je uložená, je v rozpore s „bežným využívaním“ jeho práv duševného vlastníctva. V tomto ohľade uvádza, že vydavatelia obchodných softvérov, ako je on sám, bežne radšej využívajú svoje práva duševného vlastníctva tak, že vyvíjajú a uvádzajú na trh produkty, ktoré implementujú tieto technológie, ako by udelili tretím osobám licencie na ich inovačné technológie. Uvádza tiež, že táto povinnosť bude mať negatívny dopad na jeho predaje, lebo jeho konkurenti budú schopní používať jeho komunikačné protokoly na vytváranie operačných systémov pre servery zameniteľných s jeho vlastnými produktmi.

780 V treťom rade Microsoft tvrdí, že jemu uložená povinnosť spôsobuje „neopodstatnenú škodu [jeho] oprávneným záujmom“ v tom, že je neprimeraná vo vzťahu k deklarovanému cieľu Komisie, ktorým je odstránenie účinkov protisúťažného správania. Zdá sa totiž, že nové kritérium vyvažovania, ktoré Komisia uplatnila, legitímne nútené udelenie licencií stále, keď konkurenti dominantného podniku môžu profitovať z prístupu k jeho duševnému vlastníctvu, a to bez toho, aby bolo dôležité, či je takéto opatrenie potrebné na nápravu protisúťažného správania.

781 Microsoft napokon uvádza, že je možné, že dohoda TRIPS sa v práve Spoločenstva neuplatní priamo. Zdôrazňuje, že Súdny dvor napriek tomu zakotvil princíp, podľa ktorého právo Spoločenstva, vrátane článku 82 ES, treba vykladať s prihliadnutím na medzinárodné dohody uzavreté Spoločenstvom, ako je táto dohoda (rozsudok Súdneho dvora z 10. septembra 1996, Komisia/Nemecko, C-61/94, Zb. s. I-3989, bod 52).

782 ACT sa najprv domnieva, že výkladová zásada uvedená v predchádzajúcom bode sa musí uplatniť nielen na texty sekundárneho práva Spoločenstva, ale aj na ustanovenia primárneho práva Spoločenstva.

783 ACT ďalej tvrdí, že výklad článku 82 ES zo strany Komisie v napadnutom rozhodnutí nie je v súlade s medzinárodnými záväzkami Spoločenstva vyplývajúcimi z dohody TRIPS, a to v troch ohľadoch.

784 V prvom rade opatrenie na nápravu stanovené v článku 5 napadnutého rozhodnutia je nezlučiteľné s článkom 13 tejto dohody.

785 V druhom rade toto opatrenie na nápravu tým, že znamená nútené udelenie licencií na patenty Microsoftu, porušuje článok 31 dohody TRIPS.

786 ACT zvlášť pripomína, že tento článok stanovuje najmä:

„Ak právny poriadok člena povoľuje iné použitie [ako sú použitia povolené podľa článku 30] predmetu patentu bez súhlasu nositeľa práva vrátane použitia vládou alebo tretími stranami na základe súhlasu vlády, budú rešpektované tieto ustanovenia:

a) súhlas na takéto použitie sa udelí na základe okolností jednotlivého prípadu.“

787 ACT tvrdí, že toto ustanovenie znamená, že licencie možno udeľovať iba z prípadu na prípad. Článok 5 napadnutého rozhodnutia však predvída nútené udelenie licencií „zahŕňajúce patenty, ktoré boli udelené, patenty, ktoré sú predmetom podaných žiadostí, a všetky patenty, o ktoré bude požiadané alebo ktoré budú udelené v budúcnosti“. Toto rozhodnutie znamená podľa ACT nútené udelenie licencií na „skupiny vynálezov“.

788 V treťom rade, so zreteľom na článok 39 dohody TRIPS (ktorý je jediným článkom nachádzajúcim sa v sekcii 7 tejto dohody), článok 5 napadnutého rozhodnutia, keďže zaväzuje Microsoft, aby svojim konkurentom sprístupnil obchodné tajomstvo, znamená nielen stratu práva kontrolovať používanie tohto obchodného tajomstva, ale má za následok tiež jeho „úplné zničenie“.

789 Komisia najprv pripomína, že je ustálenou judikatúrou, že „dohody WTO sa s ohľadom na ich povahu a štruktúru v zásade nenachádzajú medzi normami, so zreteľom na ktoré Súdny dvor kontroluje zákonnosť aktov inštitúcií Spoločenstva“ (rozsudok Súdneho dvora z 23. novembra 1999, Portugalsko/Rada, C-149/96,

Zb. s. I-8395, bod 47). Dodáva, že v rozsudku zo 14. decembra 2000, Dior a i. (C-300/98 a C-392/98, Zb. s. I-11307, bod 44), sa Súdny dvor domnieval, že „ustanovenia [dohody TRIPS], ktorá sa nachádza v prílohe dohody [o založení] WTO, nie sú spôsobilé zakladať pre jednotlivcov práva, ktorých by sa mohli dovolávať priamo na súde na základe práva Spoločenstva“. Rovnako tvrdí, že rozsudok Komisia/Nemecko, už citovaný v bode 781 vyššie, nie je v tomto prípade relevantný, pretože sa netýka výkladu ustanovenia Zmluvy ES, ale textu sekundárneho práva Spoločenstva. V každom prípade názor, ktorý Microsoft zastáva, predovšetkým je, že napadnuté rozhodnutie je protiprávne z dôvodu, že porušuje dohodu TRIPS.

790 Komisia ďalej tvrdí, že argumentácia Microsoftu spočíva na nesprávnom predpoklade, podľa ktorého ho napadnuté rozhodnutie zaväzuje, aby udelil svojim konkurentom licencie na autorské práva chránené špecifikáciami komunikačných protokolov, ktorých je majiteľov. Komisia rovnako poznamenáva, že otázka autorských práv je v tomto prípade nanajväč „úplne vedľajšia“, a dodáva, že keďže „právo sprístupnenia“, ktorého sa dovoláva Microsoft, je „osobným právom“, nemôže sa naň vzťahovať dohoda TRIPS.

791 Komisia napokon uvádza, že tvrdenie Microsoftu, podľa ktorého v tomto prípade nie sú splnené podmienky stanovené v článku 13 dohody TRIPS, sa zakladá na „nesprávnych domnienkach“. V tomto ohľade tvrdí, že údajné nútené udelenie licencií uložené v napadnutom rozhodnutí nejde nad rámec toho, čo je potrebné na dosiahnutie interoperability, a opakuje, že v tomto prípade neuplatnila nové kritérium vyvažovania.

792 Komisia sa domnieva, že tvrdenia ACT treba odmietnuť ako neprípustné v rozsahu, v akom sa zakladajú na článkoch 31 a 39 dohody TRIPS, pretože tieto články neboli uplatnené Microsoftom. V každom prípade sú tvrdenia tohto združenia v celom rozsahu nedôvodné.

793 SIIA sa pripája k tvrdeniam Komisie.

b) Posúdenie Súdom prvého stupňa

794 V rámci tretej časti tohto jediného žalobného dôvodu Microsoft vytýka Komisii, že článok 82 ES vyložila spôsobom, ktorý nie je v súlade s článkom 13 dohody TRIPS. Tvrdí, že ak by Komisia správne zohľadnila toto posledné uvedené ustanovenie, nemohla by sa v článku 2 písm. a) napadnutého rozhodnutia domnievať, že odmietnutie, o ktoré ide, predstavuje zneužitie dominantného postavenia, ani by nemohla uložiť opatrenie na nápravu stanovené v článkoch 4, 5 a 6 toho istého rozhodnutia v rozsahu, v akom sa toto opatrenie týka informácií súvisiacich s interoperabilitou.

795 Microsoft zakladá svoju argumentáciu na bode 52 rozsudku Komisia/Nemecko, už citovaného v bode 781 vyššie, v ktorom Súdny dvor upresnil, že právo Spoločenstva, vrátane článku 82 ES, treba vykladať s prihliadnutím na záväzné medzinárodné dohody, ako je napríklad dohoda TRIPS. Na pojednávaní Microsoft trval na tom, že vôbec netvrdil, že ustanovenia dohody TRIPS majú priamy účinok.

796 Súd prvého stupňa sa domnieva, že Microsoft sa nemôže s úspechom odvolávať na rozsudok Komisia/Nemecko, už citovaný v bode 781 vyššie.

797 Bod 52 tohto rozsudku najmä uvádza:

„Prednosť medzinárodných dohôd, ktoré uzavrelo Spoločenstvo, pred sekundárnou právnou úpravou Spoločenstva vyžaduje, aby táto právna úprava bola v čo najširšej možnej miere vykladaná v súlade s týmito dohodami.“

798 Treba uviesť, že zásada konformného výkladu, na ktorú takto poukazuje Súdny dvor, sa uplatní iba vtedy, ak má príslušná medzinárodná dohoda prednosť pred dotknutým ustanovením práva Spoločenstva. Keďže medzinárodná dohoda, ako je napríklad dohoda TRIPS, nemá prednosť pred primárnym právom Spoločenstva, táto zásada sa nemôže uplatniť najmä vtedy, keď je, ako v tomto prípade, ustanovením podliehajúcim výkladu článku 82 ES.

799 Navyše v tomto prípade, na rozdiel od prípadu uvedeného v bode 52 rozsudku Komisia/Nemecko, už citovaného v bode 781 vyššie, si Komisia nemusela, prísne vzaté, vybrať medzi niekoľkými možnými výkladmi ustanovenia práva Spoločenstva. Táto vec sa totiž týka situácie, v ktorej sa od Komisie vyžadovalo, aby uplatnila článok 82 ES na skutkové a právne okolnosti konkrétnej veci, a v ktorej sa treba pri neexistencii dôkazu opaku domnievať, že závery, ku ktorým Komisia v tomto ohľade dospela, sú jediné, ktoré mohla oprávnene prijať.

800 Okrem toho sa Súd prvého stupňa domnieva, že pod rúškom zásady konformného výkladu Microsoft v skutočnosti nerobí nič iné, iba sponchyňuje zákonnosť napadnutého rozhodnutia z dôvodu, že toto rozhodnutie je podľa neho v rozpore s článkom 13 dohody TRIPS.

801 Je však ustálenou judikatúrou, že dohody WTO sa s ohľadom na ich povahu a štruktúru v zásade nenachádzajú medzi normami, so zreteľom na ktoré súd Spoločenstva kontroluje zákonnosť aktov inštitúcií Spoločenstva (rozsudky Súdneho dvora Portugalsko/Rada, už citovaný v bode 789 vyššie, bod 47; z 12. marca 2002, *Omega Air a i.*, C-27/00 a C-122/00, Zb. s. I-2569, bod 93; z 9. januára 2003, *Petrotub a Republica/Rada*, C-76/00 P, Zb. s. I-79, bod 53, a z 30. septembra 2003, *Biret International/Conseil*, C-93/02 P, Zb. s. I-10497, bod 52).

802 Iba v prípade, keď chcelo Spoločenstvo vykonať osobitnú povinnosť prevzatú v rámci WTO, alebo v prípade, keď akt Spoločenstva výslovne odkazuje na presne určené ustanovenia dohôd WTO, je úlohou súdu Spoločenstva vykonať kontrolu zákonnosti dotknutého aktu Spoločenstva so zreteľom na pravidlá WTO (rozsudky Portugalsko/Rada, už citovaný v bode 789 vyššie, bod 49, a *Biret International/Rada*, už citovaný v bode 801 vyššie, bod 53).

803 Keďže okolnosti tejto veci zjavne nezodpovedajú žiadnemu z dvoch prípadov uvedených v predchádzajúcom bode, Microsoft sa nemôže odvolávať na článok 13 dohody TRIPS na podporu svojho návrhu na zrušenie článkov 2, 4, 5 a 6 napadnutého rozhodnutia. Nie je teda namieste preskúmať dôvody, ktoré Microsoft podporovaný ACT uplatňuje na podporu tvrdenia, podľa ktorého nie sú v tomto prípade splnené podmienky stanovené v uvedenom článku 13.

804 Argumentáciu ACT založenú na tom, že článok 5 napadnutého rozhodnutia je nezlučiteľný s článkami 31 a 39 dohody TRIPS (pozri body 785 až 788 vyššie), treba zamietnuť, a to z rovnakých dôvodov, ako sú uvedené v bodoch 796 až 803 vyššie.

805 Navyše treba poznamenať, že tvrdenie ACT, že článok 5 napadnutého rozhodnutia nerespektuje článok 31 písm. a) dohody TRIPS, spočíva na úplne nesprávnej

myšlienke, podľa ktorej opatrenie na nápravu upravuje nútené udelenie licencií na „skupiny vynálezov“ a nepredpokladá nijaké individuálne posúdenie. Aj za predpokladu, že Microsoft, aby vyhovel článku 5 napadnutého rozhodnutia, by musel prostredníctvom licencie povoliť niektorým svojim konkurentom využívať jeden alebo viac jeho patentov, nič v uvedenom rozhodnutí mu nebráni dohodnúť podmienky tejto licencie z prípadu na prípad.

806 V tomto ohľade je namieste uviesť, že z napadnutého rozhodnutia vyplýva, že opatrenie na nápravu stanovené v jeho článku 5 treba vykonať v troch etapách a pri dodržaní podmienok stanovených v jeho odôvodneniach č. 1005 až 1009.

807 V prvej etape je Microsoft povinný vypracovať informácie súvisiace s interoperabilitou v zmysle článku 1 ods. 1 napadnutého rozhodnutia, ako aj zaviesť hodnotiaci mechanizmus uvedený v článku 5 písm. c) toho istého rozhodnutia.

808 V druhej etape musí Microsoft poskytnúť prístup k informáciám súvisiacim s interoperabilitou podnikom, ktoré si želajú vyvíjať a distribuovať operačné systémy pre servery pracovnej skupiny, aby im umožnil ohodnotiť ekonomickú cenu, ktorú pre nich bude mať implementácia týchto informácií v ich produktoch [odôvodnenie č. 1008, písm. i) napadnutého rozhodnutia]. Podmienky, za ktorých Microsoft povolí toto hodnotenie, musia byť primerané a nediskriminačné.

809 V tretej etape je Microsoft povinný poskytnúť každému podniku, ktorý má záujem o všetky informácie súvisiace s interoperabilitou alebo o ich časť, prístup k dotknutým informáciám a povoliť tomuto podniku, aby uvedené informácie implementoval v operačných systémoch pre servery pracovnej skupiny (odôvodnenie č. 1003 napadnutého rozhodnutia). Aj v tejto súvislosti musia byť podmienky, ktoré zamýšľa určiť, primerané a nediskriminačné (odôvodnenia č. 1005 až 1008 napadnutého rozhodnutia).

- 810 Z týchto rôznych častí napadnutého rozhodnutia jasne vyplýva, že nič nebráni Microsoftu, aby v prípade, keď sa informácie súvisiace s interoperabilitou požadované určitým podnikom vzťahujú na technológiu, ktorá je chránená patentom (alebo iným právom duševného vlastníctva), poskytol prístup k týmto informáciám a povolil ich používanie prostredníctvom licencie pod podmienkou, že uplatní primerané a nediskriminačné podmienky.
- 811 Samotná skutočnosť, že napadnuté rozhodnutie vyžaduje, aby podmienky, ktorým budú podliehať tieto prípadné licencie, boli primerané a nediskriminačné, vôbec neznamena, že Microsoft musí určiť rovnaké podmienky každému podniku, ktorý žiada o takéto licencie. Nie je totiž vylúčené, že tieto podmienky sa môžu prispôbiť vlastnej situácii každého z týchto podnikov a závisieť napríklad od rozsahu informácií, ku ktorým si podniky želajú mať prístup, alebo od druhu produktov, v ktorých ich zamýšľajú implementovať.
- 812 Z predchádzajúcich úvah vyplýva, že tretiu časť jediného žalobného dôvodu treba zamietnuť ako nedôvodnú.
- 813 Z toho vyplýva, že jediný žalobný dôvod uplatnený v rámci prvej problematiky treba v celom rozsahu zamietnuť ako nedôvodný.

C — O problematike viazaného predaja operačného systému Windows pre klientske PC a prehrávača Windows Media Player

- 814 V rámci tejto druhej problematiky Microsoft uplatňuje dva žalobné dôvody, z ktorých prvý je založený na porušení článku 82 ES a druhý na porušení zásady

proporcionality. Prvý žalobný dôvod sa týka záveru Komisie, podľa ktorého správanie Microsoftu spočívajúce v podmienení dodávky operačného systému Windows pre klientske PC súčasným nadobudnutím softvéru Windows Media Player predstavuje zneužívajúci viazaný predaj [článok 2 písm. b) napadnutého rozhodnutia]. Druhý žalobný dôvod sa týka opatrenia na nápravu stanoveného v článku 6 napadnutého rozhodnutia.

815 Pred preskúmaním týchto žalobných dôvodov treba pripomenúť rad skutkových a technických zistení obsiahnutých v napadnutom rozhodnutí, ktoré sa týkajú rámca, v ktorom sa nachádza uvedené správanie. V tomto ohľade treba zdôrazniť, že Microsoft nepopiera podstatu týchto rozličných zistení.

1. Skutkové a technické zistenia

816 V odôvodneniach č. 60 až 66 napadnutého rozhodnutia Komisia predstavuje digitálne multimédiá.

817 Komisia najprv definuje multimediálne prehrávače ako softvérové produkty schopné „čítať“ zvukový a obrazový obsah, t. j. dekodovať príslušné dáta a previesť ich na príkazy určené hardvéru, ako sú napríklad reproduktory alebo obrazovka (odôvodnenie č. 60 napadnutého rozhodnutia).

818 V odôvodnení č. 61 napadnutého rozhodnutia Komisia ďalej vysvetľuje, že zvukový a obrazový obsah je usporiadaný v digitálnych multimediálnych súboroch podľa určitých špecifických formátov a že boli vyvinuté algoritmy kompresie a dekompresie na zmenšenie priestoru, ktorý sa vyžaduje na uloženie tohto obsahu bez toho, aby to

spôsobovalo stratu kvality zvuku alebo obrazu. Komisia upresňuje, že tieto algoritmy sú implementované v multimediálnych prehrávačoch, ako aj v kódovacích softvéroch, ktoré umožňujú generovať komprimované súbory. Dodáva, že časť kódu, ktorý v multimediálnom prehrávači implementuje algoritmus kompresie a dekompresie, sa nazýva „kodek“ a že na to, aby mohol multimediálny prehrávač správne vzájomne pôsobiť na „digitálny mediálny obsah“ komprimovaný v určitom formáte použitím určitého algoritmu kompresie a dekompresie, musí byť schopný porozumieť tomuto formátu a tomuto algoritmu kompresie a dekompresie, teda musí byť schopný implementovať zodpovedajúci kodek.

819 V nasledujúcom odôvodnení napadnutého rozhodnutia Komisia vysvetľuje, že koncový užívateľ môže mať prostredníctvom internetu prístup k zvukovému a obrazovému obsahu tak, že si dotknutý súbor stiahne do svojho klientskeho PC, teda tak, že ho skopíruje a premiestni do svojho PC. Len čo bol tento súbor stiahnutý, multimediálny prehrávač kompatibilný s jeho formátom ho môže „čítať“.

820 V odôvodnení č. 63 napadnutého rozhodnutia Komisia uvádza, že koncový užívateľ môže prijímať aj zvukový a obrazový obsah šírený nepretržite prostredníctvom internetu. V tomto prípade už nie je potrebné čakať na úplné stiahnutie dotknutého súboru, keďže ten sa posiela do klientskeho PC vo forme postupnosti malých častí, teda „toku“ údajov, ktoré multimediálny prehrávač číta postupne. Takéto šírenie vyžaduje, aby mal klientsky PC multimediálny prehrávač umožňujúci nepretržitý príjem.

821 Komisia upresňuje, že nepretržité šírenie zvukového a obrazového obsahu koncovému užívateľovi často zahŕňa špecifické streamingové protokoly, ktoré riadia komunikáciu medzi multimediálnym prehrávačom a počítačovým serverom, ktorý šíri obsah na internete. Na prístup k zvukovému a obrazovému obsahu šírenému

s využitím určitého protokolu potrebuje užívateľ multimedialný prehrávač, ktorý „rozumie“ tomuto protokolu (odôvodnenie č. 64 napadnutého rozhodnutia).

- 822 Napokon v odôvodnení č. 66 napadnutého rozhodnutia Komisia vysvetľuje, že použitím kódovacích softvérov, streamingových serverov a multimedialných prehrávačov, ktoré sú kompatibilné z hľadiska podpory kodekov, formátov a streamingových protokolov, je možné vybudovať softvérovú infraštruktúru na dodávanie a používanie digitálneho zvukového a obrazového obsahu šíreného nepretržite v počítačových sieťach. Upresňuje, že takáto infraštruktúra bude môcť rovnako predstavovať platformu na vývoj ďalších aplikácií, ktoré budú používať ňou poskytované služby. Multimedialne prehrávače môžu mať najmä API, ktoré ostatné aplikácie budú používať napríklad na spustenie prehrávania súboru prehrávačom.
- 823 V odôvodneniach č. 107 až 120 napadnutého rozhodnutia Komisia krátko opisuje ekonomické faktory, ktoré charakterizujú ponuku, hospodársku súťaž a spotrebu v odvetví digitálnych multimédií.
- 824 V tomto ohľade Komisia v prvom rade zdôrazňuje, že na začiatku distribučného reťazca digitálneho multimedialneho obsahu sa nachádzajú majitelia tohto obsahu, ktorí vo všeobecnosti majú na tento obsah autorské práva, a teda môžu kontrolovať jeho reprodukciu a distribúciu (odôvodnenie č. 108 napadnutého rozhodnutia).
- 825 V druhom rade Komisia uvádza, že obsah následne zhromažďujú poskytovatelia obsahu, ktorí ho šíria spotrebiteľom, najmä tak, že ho ukladajú na servery pripojené na internet, ku ktorým spotrebiteľia môžu mať prístup zo svojich klientskych PC (odôvodnenia č. 109 až 111 napadnutého rozhodnutia).

826 V treťom rade Komisia uvádza, že softvérovú infraštruktúru umožňujúcu vytváranie, prenos a prehrávanie digitálneho obsahu dodávajú programátori softvéru vrátane spoločností Microsoft, RealNetworks a Apple (odôvodnenie č. 112 napadnutého rozhodnutia). Upresňuje, že tieto tri spoločnosti majú tú zvláštnosť, že okrem podpory niektorých štandardizovaných formátov odvetvia ponúkajú úplné riešenie, od kódovacieho softvéru po prehrávač, založené v podstate na ich vlastných digitálnych mediálnych technológiách a na súborových formátoch, ktorých sú majiteľmi (odôvodnenie č. 113 napadnutého rozhodnutia). Microsoft je majiteľom týchto formátov: Windows Media Audio (WMA), Windows Media Video (WMV) a Advanced Streaming Format (ASF). Formáty spoločnosti RealNetworks sa volajú „RealAudio“ a „RealVideo“. Formáty QuickTime spoločnosti Apple obsahujú prípony „.qt“, „.mov“ a „.moov“. Komisia dodáva, že ostatní programátori softvéru neponúkajú úplné riešenie na dodávku multimediálneho obsahu, ale vo všeobecnosti získavajú od niektorej z vyššie uvedených troch spoločností licencie na používanie ich technológií alebo používajú otvorené priemyselné štandardy (odôvodnenie č. 117 napadnutého rozhodnutia).

827 Vo štvrtom rade Komisia uvádza, že existuje niekoľko kanálov, cez ktoré sa distribuujú multimediálne prehrávače koncovým užívateľom (odôvodnenia č. 119 a 120 napadnutého rozhodnutia).

828 Po prvé tieto prehrávače môžu do klientskych PC inštalovať výrobcovia zariadení dodávaných spolu so softvérom ako výsledok dohôd uzavretých s programátormi softvéru. Koncoví užívatelia tak nájdu vo svojom klientskom PC predinštalovaný okrem operačného systému aj multimediálny prehrávač, prípadne i ďalšie doplnkové softvéry. Podľa odôvodnenia č. 68 napadnutého rozhodnutia sú výrobcovia zariadení dodávaných spolu so softvérom spoločností, ktorých činnosť spočíva v montáži počítačov z radu súčiastok dodávaných rôznymi výrobcami. Táto činnosť vo všeobecnosti zahŕňa inštaláciu operačného systému dodaného programátorom softvéru alebo vyvinutého samotným výrobcom zariadenia, ako aj vytvorenie balíkov rôznych aplikácií požadovaných koncovým užívateľom. Takto zmontované zariadenia následne kupujú „redistribútori“, ktorí ich po integrácii doplnkových softvérov predávajú ďalej.

829 Po druhé koncoví užívatelia si môžu stiahnuť multimediálne prehrávače do ich klientskeho PC z internetu.

830 Po tretie multimediálne prehrávače môže byť umiestnené do maloobchodného predaja alebo distribuované spolu s inými softvérovými produktmi.

831 V odôvodneniach č. 121 až 143 napadnutého rozhodnutia Komisia opisuje dotknuté produkty Microsoftu a jeho konkurentov.

832 Komisia pripomína, že multimediálny prehrávač Microsoftu sa volá „Windows Media Player“, a upresňuje, že v čase prijatia napadnutého rozhodnutia sa najnovšia verzia tohto prehrávača volala „Windows Media Player 9 Series“ (WMP 9). Uvádza, že WMP 9, ktorý umožňuje najmä prehrávanie stiahnutého alebo nepretržité šíreného digitálneho zvukového a obrazového obsahu, je k dispozícii od 7. januára 2003 a od začiatku novembra 2003 funguje aj s operačnými systémami Mac Os a UNIX. Dodáva, že WMP 9 nepodporuje formáty Real a QuickTime.

833 Pokiaľ ide o konkurentov Microsoftu, Komisia opisuje zvlášť produkty spoločnosti RealNetworks (odôvodnenia č. 125 až 134 napadnutého rozhodnutia) a spoločnosti Apple (odôvodnenia č. 135 až 140 napadnutého rozhodnutia).

834 Komisia najmä uvádza, že v roku 1995 bola spoločnosť RealNetworks — ktorá sa vtedy volala Progressive Networks Inc. — prvou veľkou spoločnosťou, ktorá uvádzala na trh produkty umožňujúce nepretržité šírenie digitálneho zvukového obsahu

vrátane prehrávača RealAudio Player. Vo februári 1997 spoločnosť RealNetworks uviedla RealPlayer 4.0, ktorý umožňoval prehrávanie audio- a videosúborov naživo a na požiadanie.

835 Pokiaľ ide o spoločnosť Apple, Komisia uvádza, že táto spoločnosť vyvinula začiatkom 90-tych rokov multimediálny prehrávač s názvom „QuickTime Player“, ktorý pôvodne fungoval iba v PC Macintosh. V novembri 1994 spoločnosť Apple uviedla prehrávač QuickTime 2.0 pre systém Windows a v apríli 1999 prehrávač QuickTime 4.0, ktorý umožňuje nepretržitý príjem multimediálneho obsahu.

836 Okrem toho Komisia spomína prehrávač MusicMatch Jukebox spoločnosti MusicMatch a prehrávač Winamp Media Player spoločnosti Nullsoft, pričom upresňuje, že tieto prehrávače sa neopierajú o ich vlastné kodeky alebo súborové formáty, ale o technológie, ktorých majiteľom sú spoločnosti Microsoft, Apple alebo RealNetworks, alebo o otvorené štandardy (odôvodnenia č. 141 až 143 napadnutého rozhodnutia).

837 Odôvodnenia č. 302 až 314 napadnutého rozhodnutia obsahujú časovú postupnosť činností Microsoftu v odvetví multimediálneho softvéru, ktorú možno zhrnúť takto:

— v auguste 1991 Microsoft uviedol verziu svojho operačného systému Windows 3.0, ktorá obsahovala „multimediálne rozšírenia“ umožňujúce užívateľom prezerat obrázky a počúvať zvuk, ale nie nepretržite prijímať multimediálny obsah,

- v roku 1993 Microsoft uviedol produkt s názvom „Video for Windows“, ktorý obsahoval prehrávač Media Player 2.0 a dával užívateľom možnosť prehrávať v ich klientskom PC stiahnuté videosúbory,

- v auguste 1995 Microsoft uviedol na trh operačný systém Windows 95, do ktorého neskôr integroval svoj prehliadač Internet Explorer a ktorý obsahoval audioprehrávač RealAudio Player spoločnosti RealNetworks,

- v septembri 1996 Microsoft uviedol softvér NetShow 1.0, ktorý bol navrhnutý pre Windows 95 a ktorý umožňoval prehrávanie zvukového a obrazového obsahu šíreného prostredníctvom siete Intranet,

- dňa 21. júla 1997 Microsoft a spoločnosť RealNetworks oznámili uzavretie dohody o spolupráci v oblasti streamingových médií, podľa ktorej Microsoft licenčne nadobudol od spoločnosti RealNetworks na jednej strane kodeky RealAudio a RealVideo 4.0 s cieľom zaradiť ich do svojho softvéru NetShow a na druhej strane RealPlayer 4.0 s cieľom zaradiť ho do prehliadača Internet Explorer,

- v októbri 1997 Microsoft oznámil zaradenie prehrávača RealPlayer 4.0 do prehliadača Internet Explorer 4.0,

- dňa 4. mája 1998 Microsoft uviedol betaverziu svojho softvéru Microsoft Media Player, umožňujúceho prehrávanie multimediálneho obsahu nepretržite šíreného na internete a podporujúceho najmä formáty MPEG, QuickTime, RealAudio a RealVideo, ako aj betaverziu svojho softvéru Netshow 3.0 Server,

- dňa 25. júna 1998 Microsoft uviedol na trh operačný systém Windows 98, s ktorým bol na inštalačnom CD tohto systému distribuovaný prehrávač NetShow 2.0, ktorý umožňoval príjem nepretržite šíreného obsahu, ale nebol súčasťou vopred nastavenej konfigurácie, ktorú Windows 98 ponúkal užívateľom,

- dňa 7. júla 1998 Microsoft uviedol na trh Windows Media Player 6 (WMP 6), multimediálny prehrávač, ktorý umožňoval prehrávať obsah šírený nepretržite prostredníctvom internetu a ktorý fungoval s operačnými systémami Windows 95, Windows 98 a Windows NT 4.0 a podporoval formáty RealAudio 4.0, RealVideo 4.0, ASF, AVI, WAV, MPEG a QuickTime,

- dňa 5. mája 1999 Microsoft uviedol na trh operačný systém pre klientske PC Windows 98 Second Edition, v ktorom bol integrovaný prehrávač WMP 6, ktorý výrobcovia zariadení dodávaných spolu so softvérom ani užívatelia nemohli odstrániť a ktorý bol integrovaný aj v neskorších verziách systému Windows, teda v systémoch Windows Me, Windows 2000 Professional a Windows XP,

- v auguste 1999 Microsoft uviedol „architektúru Windows Media Technologies 4“, ktorá obsahovala prehrávač Windows Media Player, Windows Media Services, Windows Media Tools a jeho vlastnú technológiu správy digitálnych práv,

- tento softvér už neposkytoval „natívnu podporu“ formátov spoločnosti RealNetworks ani formátu QuickTime,

- v septembri 2002 Microsoft oznámil uvedenie betaverzie svojej technológie Windows Media 9 Series, ktorá obsahovala najmä prehrávač WMP 9.

838 Treba zdôrazniť, že Microsoft splnil povinnosť, ktorá mu bola uložená v rámci amerického zmluvy, umožniť výrobcovi zariadení dodávaných spolu so softvérom a koncovým spotrebiteľom aktiváciu alebo zrušenie prístupu k jeho obslužnému softvéru tým, že 1. augusta 2002 uviedol na trh Windows 2000 Professional Service Pack 3 a 9. septembra 2002 Windows XP Service Pack 1 (odôvodnenie č. 315 napadnutého rozhodnutia).

2. O prvom dôvode založenom na porušení článku 82 ES

839 Prvý žalobný dôvod, ktorý Microsoft uplatňuje v rámci tejto problematiky, má štyri časti. V prvej časti Microsoft tvrdí, že Komisia pri konštatovaní existencie účinku vylúčenia konkurentov z trhu uplatnila novú, špekulatívnu teóriu, ktorá nemá žiadny právny základ. V druhej časti Microsoft uvádza, že Komisia dostatočne nezohľadnila výhody vyplývajúce z „architektonického poňatia“ jeho operačného systému. V tretej časti Microsoft uvádza, že Komisia nepreukazuje existenciu porušenia článku 82 ES, predovšetkým článku 82 druhého odseku písm. d) ES. Napokon vo štvrtej časti Microsoft tvrdí, že Komisia nezohľadnila povinnosti uložené dohodou TRIPS.

840 Okrem toho Microsoft v úvode argumentácie, ktorú rozvíja v rámci tejto problematiky, formuluje určité tvrdenia týkajúce sa podmienok, ktoré sa vyžadujú na konštatovanie existencie zneužívajúceho viazaného predaja.

841 Súd prvého stupňa najprv preskúma tvrdenia uvádzané v predchádzajúcom bode. Následne, s prihliadnutím na závery, ku ktorým v tomto ohľade dospeje (pozri bod 869 nižšie), súd urobí analýzu tvrdení, ktoré Microsoft uplatňuje v rámci prvých troch častí tohto žalobného dôvodu. Napokon sa Súd prvého stupňa vyjadrí k štvrtej časti tohto žalobného dôvodu.

- a) O podmienkach vyžadovaných na konštatovanie zneužívajúceho viazaného predaja

Tvrdenia účastníkov konania

⁸⁴² Microsoft odkazuje na odôvodnenie č. 794 napadnutého rozhodnutia a tvrdí, že Komisia založila svoj záver o existencii zneužívajúceho viazaného predaja na týchto skutočnostiach:

- po prvé viažuci produkt a zviazaný produkt sú dva odlišné produkty,
- po druhé dotknutý podnik má dominantné postavenie na trhu viažuceho produktu,
- po tretie tento podnik nedáva spotrebiteľom možnosť získať viažuci produkt bez zviazaného produktu,
- po štvrté uvedené konanie obmedzuje hospodársku súťaž.

⁸⁴³ Microsoft odkazuje na odôvodnenie č. 961 napadnutého rozhodnutia a uvádza, že Komisia zobrala do úvahy aj skutočnosť, že uvedený viazaný predaj nebol údajne objektívne odôvodnený.

- 844 Microsoft tvrdí, že tieto rozličné skutočnosti sa odlišujú od podmienok stanovených v článku 82 druhom odseku písm. d) ES vo dvoch ohľadoch.
- 845 Na jednej strane Komisia nahradila podmienku, ktorá sa vzťahuje na „podmieňovanie uzatvárania zmlúv prijatím dodatočných záväzkov, ktoré svojou povahou alebo podľa obchodných zvyklostí nesúvisia s predmetom týchto zmlúv“, podmienkou, podľa ktorej dominantný podnik „nedáva spotrebiteľom možnosť získať viažuci produkt bez zviazaného produktu“.
- 846 Na druhej strane Komisia pridala podmienku týkajúcu sa vylúčenia konkurentov z trhu, ktorá nie je výslovne stanovená v článku 82 druhom odseku písm. d) ES a obvykle sa nezohľadňuje na účely posúdenia existencie zneužívajúceho viazaného predaja. Presnejšie povedané, Komisia sa po tom, čo v odôvodnení č. 841 napadnutého rozhodnutia uznala, že táto vec nepredstavuje „klasický prípad viazaného predaja“, domnievala, že existuje účinok vylúčenia konkurentov z trhu, a to na základe novej a „vysoko špekulatívnej“ teórie, podľa ktorej rozsiahle rozšírenie multimediálnej funkcie Windows núti poskytovateľov obsahu, aby svoj obsah kódovali do formátov Windows Media, čo má za následok vylúčenie všetkých konkurenčných multimediálnych prehrávačov z trhu, a ďalej nepriamo donucuje spotrebiteľov, aby používali iba uvedenú multimediálnu funkciu.
- 847 Microsoft dodáva, že napadnuté rozhodnutie je vnútorne rozporné v tom, že zatiaľ čo v odôvodnení č. 792 Komisia konštatuje, že v tomto prípade sú podmienky stanovené v článku 82 druhom odseku písm. d) ES splnené, zároveň zohľadňuje podmienky, ktoré sa od nich líšia.
- 848 ACT tvrdí, že Komisia pri konštatovaní existencie zneužívajúceho viazaného predaja v tomto prípade zohľadnila tri odlišné skupiny podmienok, a to po prvé podmienky

stanovené v článku 82 druhom odseku písm. d) ES, po druhé podmienky stanovené v článku 82 ES vo všeobecnosti a po tretie štyri podmienky uvedené v odôvodnení č. 794 napadnutého rozhodnutia. ACT sa domnieva, že bez ohľadu na to, ktorá skupina podmienok sa uplatní, je posúdenie Komisie nesprávne.

849 Komisia odkazuje na odôvodnenie č. 831 napadnutého rozhodnutia a tvrdí, že viazaný predaj, o ktorý ide, porušuje „článok 82 [ES] vo všeobecnosti a článok 82 [druhý odsek] písm. d) [ES] zvlášť“. Uvádza, že sa odvolala zároveň na tieto dve ustanovenia so zreteľom na tvrdenia, ktoré Microsoft uplatnil počas správneho konania, a preto, aby „vylúčila akékoľvek pochybnosti“, ako aj preto, aby „sa vyhla sémantickej debate o výklade [článku 82 druhého odseku písm.] d) [ES]“. Komisia dodáva, že podmienky, ktoré uplatnila v tomto prípade, aby dospela k záveru o existencii zneužívajúceho viazaného predaja, sú v súlade s podmienkami uznanými judikatúrou.

Posúdenie Súdom prvého stupňa

850 Súd prvého stupňa sa domnieva, že tvrdenia uplatnené Microsoftom sú čisto sémantické a že im nemožno vyhovieť.

851 V tomto ohľade treba pripomenúť spôsob, ktorým Komisia v napadnutom rozhodnutí štruktúruje svoju argumentáciu týkajúcu sa viazaného predaja, o ktorý ide.

852 V odôvodnení č. 794 tohto rozhodnutia Komisia uvádza, že existencia zneužívajúceho viazaného predaja v zmysle článku 82 ES predpokladá splnenie štyroch skutočností uvedených v bode 842 vyššie.

- 853 Následne Komisia skúma správanie vytýkané Microsoftu s prihliadnutím na tieto štyri skutočnosti (odôvodnenia č. 799 až 954 napadnutého rozhodnutia).
- 854 Po prvé Komisia pripomína, že Microsoft má dominantné postavenie na trhu operačných systémov pre klientske PC (odôvodnenie č. 799 napadnutého rozhodnutia). Tu je namieste uviesť, že Microsoft túto skutočnosť nepopiera.
- 855 Po druhé Komisia tvrdí, že streamingové multimediálne prehrávače a operačné systémy pre klientske PC sú dva odlišné produkty (odôvodnenia č. 800 až 825 napadnutého rozhodnutia).
- 856 Po tretie Komisia uvádza, že Microsoft nedáva spotrebiteľom možnosť získať jeho operačný systém Windows pre klientske PC bez prehrávača Windows Media Player (odôvodnenia č. 826 až 834 napadnutého rozhodnutia).
- 857 Po štvrté Komisia tvrdí, že viazaný predaj prehrávača Windows Media Player obmedzuje hospodársku súťaž na trhu multimediálnych prehrávačov (odôvodnenia č. 835 až 954 napadnutého rozhodnutia). V tomto ohľade najmä uvádza, že v klasických prípadoch viazaného predaja Komisia a súd Spoločenstva „usúdili, že viazaný predaj odlišného produktu s dominantným produktom je nepriamym dôkazom vylučujúceho účinku, ktorý má toto konanie na konkurentov“ (odôvodnenie č. 841 napadnutého rozhodnutia). Komisia sa však domnieva, že v tejto veci existujú dobré dôvody nepovažovať bez doplnenia analýzy za samozrejmé, že viazaný predaj prehrávača Windows Media Player predstavuje správanie, ktoré je svojou povahou spôsobilé obmedziť hospodársku súťaž (to isté odôvodnenie). Komisia sa v podstate domnieva, že „viazanie [prehrávača Windows Media Player] na dominantný produkt Windows robí z [prehrávača Windows Media Player] platformu na výber obsahu a doplnkových aplikácií a predstavuje tak riziko obmedzenia hospodárskej súťaže na trhu

multimediálnych prehrávačov“ (odôvodnenie č. 842 napadnutého rozhodnutia). Dodáva, že „to má dopad na hospodársku súťaž na súvisiacich tovarových trhov, ako sú napríklad multimediálne kódovacie a správčovské softvéry (často spúšťané serverom), ako aj na trhu operačných systémov pre klientske PC, v prípade ktorých predstavujú multimediálne prehrávače kompatibilné s kvalitným obsahom dôležitú aplikáciu“ (to isté odôvodnenie).

858 Komisia napokon skúma skutočnosti, ktoré uplatnil Microsoft pri pokuse preukázať, že zneužívajúce správanie, ktoré mu je pripisované, je objektívne odôvodnené (odôvodnenie č. 955 až 970 napadnutého rozhodnutia).

859 Súd prvého stupňa sa domnieva, že analýza podstatných znakov pojmu viazaných predajov, ktorú takto urobila Komisia, je správna a je v súlade tak s článkom 82 ES, ako aj s judikatúrou. Komisia sa na účely posúdenia, či správanie vytykané Microsoftu predstavuje zneužívajúci viazaný predaj, správne oprela o skutočnosti uvedené v odôvodnení č. 794 napadnutého rozhodnutia, ako aj o skutočnosť, že viazaný predaj nebol objektívne odôvodnený. Tieto skutočnosti možno vyvodiť nielen zo samotného pojmu viazaného predaja, ale aj z judikatúry (pozri predovšetkým rozsudok Súdu prvého stupňa z 12. decembra 1991, Hilti/Komisia, T-30/89, Zb. s. II-1439, potvrdený rozsudkom Súdneho dvora z 2. marca 1994, Hilti/Komisia, C-53/92 P, Zb. s. I-667; rozsudky zo 6. októbra 1994 a zo 14. novembra 1996, Tetra Pak/Komisia, už citované v bode 293 vyššie).

860 Treba pripomenúť, že výpočet zneužívajúcich konaní nachádzajúci sa v článku 82 druhom odseku ES nie je vyčerpávajúci, takže konania, ktoré sú v ňom uvedené, sú len príkladmi zneužitia dominantného postavenia (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 14. novembra 1996, Tetra Pak/Komisia, už citovaný v bode 293 vyššie, bod 37). Podľa ustálenej judikatúry totiž výpočet zneužívajúcich konaní obsiahnutý v tomto ustanovení nevyčerpáva všetky spôsoby zneužitia dominantného postavenia, ktoré Zmluva ES zakazuje (rozsudok Súdneho dvora z 21. februára 1973, Europemballage a Continental Can/Komisia, 6/72, Zb. s. 215, bod 26, a rozsudok Compagnie maritime belge transports a i./Komisia, už citovaný v bode 229 vyššie, bod 112).

- 861 Z toho vyplýva, že viazaný predaj, ktorého sa dopúšťa podnik v dominantnom postavení, môže porušovať článok 82 ES aj vtedy, keď nezodpovedá príkladu uvedenému v článku 82 druhom odseku písm. d) ES. Pri konštatovaní existencie zneužívajúceho viazaného predaja bola teda Komisia oprávnená vychádzať v napadnutom rozhodnutí z článku 82 ES v jeho celistvosti, a nie výlučne z článku 82 druhého odseku písm. d) ES.
- 862 V každom prípade treba uviesť, že podstatné znaky zneužívajúceho viazaného predaja, ktoré identifikovala Komisia v odôvodnení č. 794 napadnutého rozhodnutia, sa v podstate zhodujú s podmienkami stanovenými v článku 82 druhom odseku písm. d) ES.
- 863 V tejto súvislosti treba odmietnuť tvrdenie Microsoftu, že Komisia v tomto prípade uplatnila podmienky, ktoré sa vo dvoch ohľadoch odlišujú od podmienok stanovených v článku 82 druhom odseku písm. d) ES.
- 864 V prvom rade, keď Komisia uviedla, že treba preskúmať, či dominantný podnik „nedáva spotrebiteľom možnosť získať viažuci produkt bez zviazaného produktu“, iba inými slovami vyjadrila myšlienku, že pojem viazaného predaja predpokladá, že spotrebiteľia sú priamo alebo nepriamo donucovaní prijať „dodatočné záväzky“, ako sú napríklad záväzky uvedené v článku 82 druhom odseku písm. d) ES.
- 865 V tomto prípade, ako bude podrobnejšie uvedené v bodoch 962 a 965 nižšie, je tento nátlak vyvíjaný najmä na výrobcov zariadení dodávaných spolu so softvérom, ktorí ho následne prenášajú na konečného užívateľa. Konečný užívateľ znáša tento nátlak priamo v zriedkavejšej situácii, keď radšej než cez výrobcu zariadení dodávaných spolu so softvérom nadobúda operačný systém pre klientsky PC priamo od maloobchodníka.

866 V druhom rade nemožno tvrdiť, že Komisia pri konštatovaní existencie zneužívajúceho viazaného predaja v zmysle článku 82 druhého odseku písm. d) ES zaviedla novú podmienku týkajúcu sa vylúčenia konkurentov z trhu.

867 V tomto ohľade treba na jednej strane zdôrazniť, že aj keď je pravda, že ani ustanovenie článku 82 druhého odseku písm. d) ES, ani článok 82 ES všeobecnejšie neobsahujú odkaz na protisúťažný účinok uvedeného konania, zároveň platí, že správanie bude zásadne považované za zneužívajúce iba vtedy, ak je spôsobilé obmedziť hospodársku súťaž (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdu prvého stupňa z 30. septembra 2003, Michelin/Komisia, T-203/01, Zb. s. II-4071, ďalej len „rozsudok Michelin II“, bod 237).

868 Na druhej strane, ako bude upresnené v bodoch 1031 až 1058 nižšie, nemožno tvrdiť, že Komisia sa opierała o novú a vysoko špekulatívnu teóriu, aby dospela k záveru, že v tomto prípade existuje účinok vylúčenia konkurentov z trhu. Ako vyplýva z odôvodnenia č. 841 napadnutého rozhodnutia, Komisia si myslela, že so zreteľom na osobitné okolnosti prípadu sa nemohla uspokojiť s domnienkou — ako to obvykle robí vo veciach zneužívajúcich viazaných predajov —, že viazaný predaj daného produktu a dominantného produktu má vylučujúci účinok na trhu *per se*. Preskúmala teda najmä konkrétne účinky, ktoré už viazaný predaj, o ktorý ide, mal na trhu streamingových multimedialných prehrávačov, ako aj očakávaný vývoj tohto trhu.

869 So zreteľom na uvedené sa Súd prvého stupňa domnieva, že otázku viazaného predaja, o ktorý ide, treba posúdiť s ohľadom na štyri podmienky uvedené v odôvodnení č. 794 napadnutého rozhodnutia (pozri bod 842 vyššie), ako aj podmienku týkajúcu sa neexistencie objektívneho odôvodnenia.

870 Druhú podmienku uvedenú v odôvodnení č. 794 napadnutého rozhodnutia treba považovať za splnenú, keďže je nepochybné, že Microsoft má dominantné postavenie na trhu údajne viažuceho produktu, čiže na trhu operačných systémov pre klientske PC. Tvrdenia, ktoré Microsoft uplatňuje v rámci prvých troch častí prvého žalobného dôvodu (pozri bod 839 vyššie), budú preskúmané vo vzťahu k štyrom ďalším podmienkam, ktoré sa vyžadujú na konštatovanie existencie zneužívajúceho viazaného predaja. Tento prieskum sa uskutoční takto. Po prvé Súd prvého stupňa posúdi podmienku týkajúcu sa existencie dvoch odlišných produktov so zreteľom na úvahy, ktoré Microsoft formuloval v druhej a tretej časti. Po druhé súd preskúma podmienku týkajúcu sa podmieňovania uzatvárania zmlúv prijatím dodatočných záväzkov so zreteľom na tvrdenia, ktoré Microsoft uplatnil na podporu tretej časti. Po tretie súd urobí analýzu podmienky týkajúcej sa obmedzenia hospodárskej súťaže na trhu so zreteľom na úvahy, ktoré Microsoft formuloval v prvej časti. Po štvrté súd preskúma objektívne odôvodnenie, ktorého sa Microsoft dovoľáva, najmä s ohľadom na tvrdenia, ktoré uplatňuje v druhej časti.

871 Štvrtú časť, týkajúcu sa údajného nezohľadnenia povinností uložených Spoločenstvám dohodou TRIPS, preskúma Súd prvého stupňa ako poslednú.

b) O existencii dvoch odlišných produktov

Napadnuté rozhodnutie

872 Komisia skúma túto prvú podmienku v odôvodneniach č. 800 až 825 napadnutého rozhodnutia. Jej analýza má tri časti. V prvom rade sa venuje preukazovaniu, že streamingové multimedialne prehrávače a operačné systémy pre klientske PC sú odlišné produkty (odôvodnenia č. 800 až 813 napadnutého rozhodnutia). V druhom rade

vyvracia tvrdenie, ktoré Microsoft zakladá na tom, že s prepojením svojej technológie multimedialného prehrávača so svojím operačným systémom Windows začal pred rokom 1999 (odôvodnenia č. 814 až 820 napadnutého rozhodnutia). V treťom rade Komisia odmieta tvrdenie Microsoftu, že viazaný predaj streamingového multimedialného prehrávača a operačného systému je bežnou obchodnou praxou (odôvodnenia č. 821 až 824 napadnutého rozhodnutia).

873 V prvej časti svojej analýzy Komisia po prvé uvádza, že podľa judikatúry skutočnosť, že existujú nezávislí špecializovaní výrobcovia zviazaného produktu, svedčí o existencii odlišného dopytu zo strany spotrebiteľov, a teda odlišného trhu pre tento produkt (odôvodnenie č. 802 napadnutého rozhodnutia). Domnieva sa preto, že odlišnosť produktov na účely analýzy podľa článku 82 ES treba posúdiť s ohľadom na dopyt zo strany spotrebiteľov v tom zmysle, že v prípade, ak neexistuje nezávislý dopyt po údajne zviazanom produkte, dotknuté produkty nie sú odlišné (odôvodnenie č. 803 napadnutého rozhodnutia).

874 Komisia po druhej zdôrazňuje, že „trh ponúka multimedialne prehrávače oddelene“ a že existujú vydavatelia, ktorí navrhujú a dodávajú multimedialne prehrávače samostatne, nezávisle od operačných systémov (odôvodnenie č. 804 napadnutého rozhodnutia).

875 Po tretie Komisia poukazuje na prax Microsoftu spočívajúcu v navrhovaní a distribúcii verzií jeho prehrávača Windows Media Player pre operačné systémy Mac spoločnosti Apple a operačné systémy Solaris spoločnosti Sun (odôvodnenie č. 805 napadnutého rozhodnutia). Uvádza tiež, že Microsoft uvádza na trh vyššie verzie svojho prehrávača, ktoré sú odlišné od verzií alebo vyšších verzií operačných systémov Windows (to isté odôvodnenie).

- 876 Po štvrté Komisia uvádza, že nezanedbateľný počet spotrebiteľov sa rozhoduje pre nadobudnutie multimediálnych prehrávačov oddelene od ich operačného systému, vrátane prehrávača RealPlayer spoločnosti RealNetworks, ktorá nevyvíja a neuvádza na trh operačné systémy (odôvodnenie č. 806 napadnutého rozhodnutia).
- 877 Po piate Komisia tvrdí, že niektorí užívatelia operačných systémov nebudú potrebovať alebo chcieť multimediálny prehrávač (odôvodnenie č. 807 napadnutého rozhodnutia).
- 878 Po šieste Komisia vyvracia tvrdenie Microsoftu, že neexistuje podstatný dopyt po operačných systémoch, ktoré neobsahujú technológie multimediálneho prehrávača (odôvodnenie č. 809 napadnutého rozhodnutia).
- 879 Po siedme Komisia uvádza, že Microsoft vykonáva propagačné činnosti špecificky zamerané na prehrávač Windows Media Player nezávisle od operačného systému (odôvodnenie č. 810 napadnutého rozhodnutia).
- 880 Po ôsme Komisia tvrdí, že operačné systémy pre klientske PC a streamingové multimediálne prehrávače sú odlišné aj z hľadiska funkcií (odôvodnenie č. 811 napadnutého rozhodnutia).
- 881 Po deviate Komisia udáva, že tieto dva produkty „zodpovedajú“ odlišným odvetvovým štruktúram, ako to preukazuje skutočnosť, že na trhu multimediálnych prehrávačov má Microsoft nejakých konkurentov, zatiaľ čo na trhu operačných systémov pre klientske PC majú konkurenti Microsoftu bezvýznamný podiel (odôvodnenie č. 812 napadnutého rozhodnutia). Okrem toho aj cenové úrovne oboch produktov sú odlišné (to isté odôvodnenie).

882 Po desiate Komisia uvádza, že Microsoft používa licenčné zmluvy nazývané „licenčné zmluvy software developer’s kit“ (ďalej len „licenčné zmluvy SDK“), ktoré sa líšia podľa toho, či sa „software developer’s kit“ (balík pre programátorov softvéru, ďalej len „SDK“) týka operačného systému Windows, alebo technológií Windows Media (odôvodnenie č. 813 napadnutého rozhodnutia).

883 V druhej časti svojej analýzy Komisia tvrdí, že tvrdenie Microsoftu, že jeho technológia multimedialného prehrávača je prepojená so systémom Windows od roku 1992, nemôže spochybniť jej záver o existencii dvoch odlišných produktov. Uvádza najmä, že „odsudzuje správanie Microsoftu od okamihu, keď sa viazaný predaj stal škodlivejší ako predtým“, pričom v tomto ohľade upresňuje, že v roku 1999 Microsoft „začal viazať produkt (WMP 6), ktorý zodpovedal produktom ostatných vydavateľov, pokiaľ ide o základnú funkciu, ktorú väčšina spotrebiteľov očakávala od multimedialného prehrávača (a to nepretržitý príjem obsahu prenášaného cez internet), a s ktorým vstúpil v roku 1998 na trh streamingových multimedialných prehrávačov“ (odôvodnenie č. 816 napadnutého rozhodnutia). Komisia tiež uvádza, že prvý streamingový multimedialný prehrávač, ktorý Microsoft v roku 1995 distribuoval spolu so systémom Windows, bol RealAudio Player spoločnosti RealNetworks, keďže Microsoft v tom čase ešte nemal „úspešný“ multimedialný prehrávač (odôvodnenie č. 817 napadnutého rozhodnutia). Upresňuje, že softvérový kód RealAudio Player bolo možné úplne odinštalovať (to isté odôvodnenie).

884 V tretej časti svojej analýzy Komisia vyvracia tvrdenie Microsoftu, že prepojenie streamingového multimedialného prehrávača s operačným systémom pre klientske PC predstavuje bežnú obchodnú prax. Uvádza po prvé, že toto tvrdenie nezohľadňuje skutočnosť, že existujú nezávislí dodávatelia zviazaného produktu, po druhé, že spoločnosť Sun a vydavatelia produktov Linux neviažu svoje vlastné multimedialné prehrávače, ale multimedialné prehrávače pochádzajúce od tretích dodávateľov, a po tretie, že žiaden z týchto predajcov operačných systémov nezáväzuje multimedialný prehrávač s operačným systémom tak, že ho nie je možné odinštalovať (odôvodnenie č. 823 napadnutého rozhodnutia).

Tvrdenia účastníkov konania

885 Microsoft, ktorého podporujú CompTIA, DMDsecure a i., ACT, TeamSystem, Mamut a Exor, v prvom rade tvrdí, že napadnuté rozhodnutie nepreukazuje, že systém Windows a jeho multimediálna funkcia patria k dvom odlišným tovarovým trhom.

886 Tvrdí, že táto multimediálna funkcia je „dlhodobou vlastnosťou operačného systému Windows“. Softvérový kód, ktorý v systéme Windows umožňuje užívateľom prehrávať zvukový a obrazový obsah, sa v ničom nelíši od kódu, ktorý im umožňuje prístup k iným druhom informácií, ako sú napríklad texty alebo grafy. Okrem toho ostatné časti systému Windows, ako aj aplikácie tretích podnikov spúšťané na tomto operačnom systéme vyžadujú ten istý softvérový kód.

887 Microsoft má výhrady voči tomu, že Komisia v napadnutom rozhodnutí posudzuje iba otázku, či je údajne zviazaný produkt, čiže multimediálna funkcia, dostupný oddelene od údajne viažuceho produktu, čiže operačného systému pre klientske PC. Správna otázka v skutočnosti spočíva v určení, či je tento údajne viažuci produkt pravidelne uvádzaný na trh bez zviazaného produktu. Podľa Microsoftu neexistuje zo strany spotrebiteľov skutočný dopyt po operačnom systéme pre klientske PC bez multimediálnej funkcie, a teda žiadny podnikateľský subjekt neumiestňuje takýto operačný systém na trh.

888 Microsoft sa domnieva, že Komisia sankcionuje dominantné podniky, ktoré zlepšujú svoje produkty tým, že do nich integrujú nové funkcie, keď vyžaduje, aby tieto funkcie boli odstrániteľné v prípade, keď tretí podnik umiestňuje na trh nezávislý produkt, ktorý poskytuje rovnaké alebo podobné funkcie.

889 Microsoft dodáva, že stanovisko Komisie je o to menej prijateľné, že údajné zneužitie nevyplyva z integrácie multimedialnej funkcie do systému Windows — ktoré sa datuje do roku 1992 a následne bolo sústavne zlepšované —, ale zo zlepšenia tejto funkcie v roku 1999, keď k nej Microsoft pridal vlastnú schopnosť streamingového prehrávania. Inými slovami, Komisia spochybňuje prítomnosť multimedialnej funkcie vo Windowse iba v rozsahu, v akom umožňuje prehrávanie zvukového a obrazového obsahu, ktorý sa nachádza na internete, pred jeho úplným stiahnutím.

890 Microsoft tiež tvrdí, že všetky ostatné hlavné operačné systémy pre klientske PC, najmä Mac OS, Linux, OS/2 a Solaris, obsahujú multimedialnu funkciu schopnú prehrávať obsah nepretržite šírený prostredníctvom internetu. Všetci jeho konkurenti sa domnievajú, že integrácia takejto funkcie do operačných systémov pre klientske PC predstavuje bežnú obchodnú prax, ktorá reaguje na dopyt spotrebiteľov. To preukazuje, že schopnosť nepretržitého prehrávania je „prirodzenou funkciou“ operačných systémov pre klientske PC, a nie odlišným produktom. V tejto súvislosti Microsoft trvá na tom, že „produkt treba v prvom rade definovať v závislosti od očakávaní a požiadaviek spotrebiteľov“. Z odôvodnenia č. 824 napadnutého rozhodnutia sa zdá, že Komisia pripúšťa, že spotrebiteľia chcú práve to, aby operačné systémy boli vybavené multimedialnou funkciou.

891 Microsoft dodáva, že v odôvodnení č. 1013 napadnutého rozhodnutia Komisia výslovne uznáva, že Microsoft by sa nedopustil zneužitia, ak by v roku 1999 ponúkol za rovnakú cenu dve verzie systému Windows, a to jednu obsahujúcu prehrávač Windows Media Player a druhú bez tohto prehrávača. Podľa Microsoftu nič nepreukazuje, že by bol dopyt po verzii systému Windows, ktorá by obsahovala za rovnakú cenu menej vlastností. Neexistencia dopytu preukazuje aj to, že „Windows vybavený multimedialnou funkciou“ predstavuje jediný produkt.

892 Okrem toho Microsoft, ktorého v tomto bode podporujú DMDsecure a i. a ACT, tvrdí, že Komisia nemôže vychádzať z rozsudkov vyhlásených vo veci Tetra Pak II, už citovanej v bode 293 vyššie, a vo veci, v ktorej boli vyhlásené rozsudky z 12. decembra 1991 a z 2. marca 1994, Hilti/Komisia, už citované v bode 859 vyššie (ďalej len „vec Hilti“), aby odôvodnila svoj názor, že systém Windows a jeho multimediálna funkcia patria k dvom odlišným tovarovým trhom. V tomto ohľade najprv uvádza, že tieto veci sa týkali spotrebiteľských produktov, ktoré boli používané s trvanlivým zariadením počas celej doby životnosti tohto zariadenia a ktoré boli od týchto zariadení „fyzicky odlišné“. Uvádza, že na rozdiel od prejednávanej veci v týchto dvoch veciach existovali dôkazy preukazujúce dopyt po viazacom produkte bez zviazaného produktu. Microsoft ďalej tvrdí, že v prejednávanej veci Komisia nikdy neidentifikovala jediného klienta, ktorý by si želal získať údajne viazuci produkt bez údajne zviazaného produktu.

893 Microsoft má napokon výhrady aj voči niektorým tvrdeniam, ktoré Komisia uviedla vo vyjadrení k žalobe, aby preukázala, že systém Windows predstavuje produkt odlišný od prehrávača Windows Media Player. Microsoft po prvé uvádza, že americké súdy nikdy nedospeli k záveru, že tento prehrávač patril k odlišnému trhu ako operačný systém Windows. Po druhé tvrdí, že skutočnosť, že umiestňuje na trh verzie prehrávača Windows Media Player oddelené od systému Windows, nepreukazuje existenciu dopytu po systéme Windows bez prehrávača Windows Media Player. Navyše uvedené verzie tohto prehrávača sú vlastne iba aktualizovanými verziami multimediálnej funkcie nachádzajúcej sa v systéme Windows. Po tretie tvrdenie Komisie, že súbory, ktoré tvoria prehrávač Windows Media Player, sú ľahko identifikovateľné, nie je podľa Microsoftu relevantné. Toto tvrdenie v každom prípade nie je správne.

894 Microsoft okrem toho tvrdí, že Komisia nepreukazuje, že multimediálna funkcia nie je svojou povahou alebo podľa obchodných zvyklostí spojená s operačnými systémami pre klientske PC.

895 Tvrdí, že integrácia multimediálnej funkcie predstavovala „prirodzený stupeň“ vo vývoji týchto operačných systémov, ako to potvrdzuje skutočnosť, že všetci

predajcovia týchto systémov zaraďujú túto funkciu do svojich produktov. Uvádza, že sa snaží neustále zlepšovať systém Windows v nadväznosti na technologický pokrok a vývoj dopytu spotrebiteľov, a tvrdí, že systém Windows a ostatné operačné systémy pre klientske PC sa postupne vyvíjali tak, aby boli schopné podporovať čoraz rozsiahlejšiu škálu súborov. Pre programátorov softvéru a spotrebiteľov neexistuje podstatný rozdiel medzi súbormi, ktoré obsahujú text alebo grafy, a súbormi so zvukovým alebo s obrazovým obsahom. V skutočnosti sa očakáva, že moderný operačný systém umožňuje používanie oboch týchto typov súborov.

⁸⁹⁶ Microsoft dodáva, že operačné systémy a multimediálne funkcie sa stali „pevne zviazané“ na základe obchodných zvyklostí. V tomto ohľade pripomína, že túto funkciu integroval do systému Windows v roku 1992 a že ju následne sústavne zlepšoval. Upresňuje, že vlastnosť nepretržitého prehrávania, ktorú pridal v roku 1999, „bola iba jednou z mnohých vlastností, [ktoré] pridal, aby zohľadnil rýchly technologický pokrok“.

⁸⁹⁷ Microsoft sa napokon domnieva, že Komisia sa v tomto prípade nemôže odvolávať na vyhlásenie Súdneho dvora v bode 37 jeho rozsudku zo 14. novembra 1996, Tetra Pak/Komisia, už citovaného v bode 293 vyššie, podľa ktorého aj keď je viazaný predaj dvoch produktov v súlade s obchodnými zvyklosťami, napriek tomu môže predstavovať zneužitie v zmysle článku 82 ES, ibaže je objektívne odôvodnený. V tomto ohľade Microsoft najmä zdôrazňuje, že v danom prípade, na rozdiel od situácie vo veci Tetra Pak II, dodávatelia multimediálnych prehrávačov tretích podnikov nie sú vylúčení z trhu v dôsledku toho, že systém Windows má multimediálnu funkciu.

⁸⁹⁸ V replike Microsoft dodáva, že tvrdenie Komisie, podľa ktorého podniky v dominantnom postavení môžu byť zbavené práva správať sa určitým spôsobom, ktorý by nebol odsúdeniahodný v prípade nedominantných podnikov a podľa ktorého za určitých okolností nie je prípustné odvolávať sa na odvetvovú prax, nie je relevantné pre

otázku, či Komisia preukázala splnenie podmienok stanovených v článku 82 druhom odseku písm. d) ES.

- 899 Komisia, ktorú podporuje SIIA, popiera tvrdenie Microsoftu, že napadnuté rozhodnutie nepreukazuje, že Windows a jeho „multimediálna funkcia“ patria k dvom odlišným trhom.
- 900 Komisia na úvod poznamenáva, že argumentácia, ktorú rozvinul Microsoft, spočíva na „hmlistom pojme ‚multimediálnej funkcie‘“. Uvádza, že to, čo Microsoft volá „multimediálnou funkciou“, nie je všeobecným a nedeliteľným celkom kódov. V praxi sám Microsoft rozlišuje medzi základnou multimediálnou infraštruktúrou operačného systému, ktorá slúži ako platforma na multimediálne aplikácie a poskytuje základné funkčné služby zostávajúcej časti operačného systému, a aplikáciou multimediálneho prehrávača, ktorá sa spúšťa na operačnom systéme a dekomprimuje, dekomprimuje a prehráva stiahnuté alebo na internete nepretržite šírené digitálne audio- a videosúbory. Komisia sa v tomto ohľade odvoláva na príklad produktu Microsoftu s názvom „Windows XP Embedded“. Zdôrazňuje, že napadnuté rozhodnutie sa týka viazaného predaja streamingového multimediálneho prehrávača Windows Media Player, a nie základnej multimediálnej infraštruktúry.
- 901 Komisia odkazuje na odôvodnenie č. 802 napadnutého rozhodnutia a uvádza, že súd Spoločenstva sa domnieval, že existencia nezávislých špecializovaných výrobcov zviazaného produktu svedčí o existencii odlišného dopytu zo strany spotrebiteľov, a teda odlišného trhu pre zviazaný produkt. Domnieva sa, že rozdiel, ktorý robí Microsoft medzi prejednávanou vecou a vecami Tetra Pak II a Hilti, zakladajúci sa na skutočnosti, že tieto dve posledné veci sa týkali spotrebiteľských produktov, ktoré boli fyzicky odlišné od zariadenia, s ktorým boli používané, nie je presvedčivý. Dodáva, že rozsudky vyhlásené v týchto dvoch posledných veciach, už citované v bodoch 293 a 859 vyššie, nemožno vykladať tak, že uplatnenie článku 82 ES musí byť obmedzené na viazané predaje spotrebiteľských produktov.

902 Komisia popiera tvrdenie Microsoftu, že mala skôr preskúmať, či existuje dopyt po viažucom produkte bez zviazaného produktu, čo podľa nej znamená nesprávne tvrdiť, že doplnkové produkty nemôžu predstavovať odlišné produkty na účely uplatnenia článku 82 ES. Dodáva, že americké súdy odmietli podobné tvrdenia, ktoré pred nimi uplatnil Microsoft, a stále sa domnievali, že existuje odlišný trh pre operačné systémy pre klientske PC kompatibilné s Intelom, a produkty „middleware“ (ktoré zahŕňajú Windows Media Player) z tohto trhu vylúčili.

903 Komisia rovnako tvrdí, že obchodná prax Microsoftu spočívajúca vo vytváraní a distribúcii verzií prehrávača Windows Media Player pre operačné systémy Mac spoločnosti Apple a Solaris spoločnosti Sun, a dokonca aj pre iné platformy ako klientske PC — najmä TV dekodéry — predstavuje ďalší dôkaz toho, že operačné systémy pre klientske PC a multimediálne prehrávače nie sú iba časťami toho istého produktu (odôvodnenie č. 805 napadnutého rozhodnutia). V rovnakom zmysle Komisia uvádza, že Microsoft uvádza na trh vyššie verzie prehrávača Windows Media Player, ktoré sú odlišné od verzií alebo vyšších verzií operačného systému Windows, vykonáva propagačné činnosti špecificky zamerané na tento prehrávač a uplatňuje licenčné zmluvy SDK, ktoré sa líšia podľa toho, či sa SDK týka Windowsu, alebo technológií Windows Media (odôvodnenia č. 805 a 813 napadnutého rozhodnutia).

904 Okrem toho Komisia tvrdí, že treba venovať osobitnú dôležitosť špecifickej úlohe výrobcov zariadení dodávaných spolu so softvérom, ktorí vo svojich vzťahoch s vydavateľmi softvéru vystupujú ako sprostredkovatelia konajúci v záujme koncových užívateľov a týmto užívateľom poskytujú produkt „pripravený na použitie“ tak, že skombinujú technické vybavenie, operačný systém pre klientske PC a aplikácie podľa ich požiadavky (odôvodnenia č. 68 a 119 napadnutého rozhodnutia). Komisia zdôrazňuje, že veľká väčšina (75 %) predajov operačných systémov pre klientske PC Microsoftu sa uskutočňuje prostredníctvom výrobcov zariadení dodávaných spolu so softvérom. Rovnako poznamenáva, že nie preto, lebo spotrebiteľia chcú mať multimediálny prehrávač predinštalovaný vo svojom počítači, musí Microsoft nevyhnutne viazať svoj vlastný multimediálny prehrávač na svoj operačný systém pre klientske

PC. Na uspokojenie takejto požiadavky spotrebiteľov by výrobcovia zariadení dodávaných spolu so softvérom mohli pridať multimediálny prehrávač do klientskych PC, ktoré predávajú rovnako, ako ponúkajú možnosť integrovať do nich iné softvérové aplikácie. Podľa Komisie tvrdenie Microsoftu, že neexistuje dopyt po operačnom systéme Windows, ktorý neobsahuje multimediálny prehrávač, prehliada vyššie opísanú úlohu výrobcov zariadení dodávaných spolu so softvérom.

905 Komisia dodáva, že z dôkazných prostriedkov, ktoré má k dispozícii, vyplýva, že užívatelia operačných systémov nechcú nevyhnutne, aby boli tieto systémy vybavené streamingovým multimediálnym prehrávačom (odôvodnenie č. 807 napadnutého rozhodnutia), a že „ak to chcú, ich dopyt po streamingových multimediálnych prehrávačoch je odlišný od dopytu po operačných systémoch“.

906 Okrem toho Komisia odkazuje na odôvodnenia č. 814 až 820 napadnutého rozhodnutia a uvádza, že tvrdenie Microsoftu, že údajné zneužitie vyplýva zo zlepšenia jeho multimediálnej funkcie v roku 1999, je zavádzajúce.

907 V reakcii na tvrdenie, ktoré Microsoft vyvodzuje z toho, že ostatní predajcovia operačných systémov postupujú presne tak ako on, Komisia poznamenáva, že prax viazaného predaja má odlišný vplyv podľa toho, či sa jej dopúšťa dominantný, alebo nedominantný podnik. Komisia tiež uvádza, že niektorí predajcovia operačných systémov, ako je napríklad spoločnosť Sun a vydavatelia produktov Linux, nespájajú svoj operačný systém so svojím vlastným multimediálnym prehrávačom, ale s multimediálnym prehrávačom navrhnutým nezávislými dodávateľmi, a že tento multimediálny prehrávač nezávislých dodávateľov s ich operačným systémom tak, že je nemožné ho odinštalovať (odôvodnenia č. 822 a 823 napadnutého rozhodnutia).

908 Komisia popiera, že v odôvodnení č. 1013 napadnutého rozhodnutia alebo na akomkoľvek inom mieste tohto rozhodnutia uznala, že Microsoft by sa nedopustil zneužitia, ak by v roku 1999 ponúkol za rovnakú cenu dve verzie systému Windows, a to jednu obsahujúcu prehrávač Windows Media Player a druhú bez tohto prehrávača. Uvádza, že ak by sa Microsoft teraz rozhodol predávať samostatnú verziu systému Windows za rovnakú cenu ako združenú verziu, preskúmala by toto konanie s ohľadom na aktuálnu situáciu na trhu, ako aj na povinnosť uloženú Microsoftu zdržať sa každého opatrenia s rovnakým účinkom ako viazaný predaj a v prípade potreby by prijala nové rozhodnutie podľa článku 82 ES.

909 Komisia napokon popiera tvrdenie Microsoftu, že nie je preukázané, že multimedialná funkcia nie je svojou povahou alebo podľa obchodných zvyklostí spojená s operačnými systémami pre klientske PC.

910 V tomto ohľade Komisia odkazuje na odôvodnenie č. 961 napadnutého rozhodnutia a zdôrazňuje, že podniky v dominantnom postavení môžu byť zbavené práva správať sa určitým spôsobom, ktorý by nebol odsúdeniahodný v prípade nedominantných podnikov. Uvádza, že Súdny dvor vo svojom rozsudku vo veci Tetra Pak II, už citovanom v bode 293 vyššie, rozhodol, že aj keď je viazaný predaj dvoch produktov v súlade s obchodnými zvyklostami, napriek tomu môže predstavovať zneužitie v zmysle článku 82 ES, ibaže je objektívne odôvodnený. Domnieva sa, že je „tautologické“ hovoriť o obchodných zvyklostiach alebo o obchodnej praxi v odvetví, ktoré z 95 % kontroluje Microsoft, a pripomína, že je ustálenou judikatúrou, že je neprípustné odvolávať sa na odvetvovú prax v prípade trhu, na ktorom je hospodárska súťaž už obmedzená v dôsledku prítomnosti dominantného podniku.

911 Komisia napokon popiera tvrdenie Microsoftu, že integrácia multimedialnej funkcie do operačných systémov pre klientske PC je súčasťou prirodzeného vývoja. V tomto ohľade na jednej strane uvádza, že Microsoft nebol schopný vyvinúť streamingový multimedialný prehrávač na základe svojej vlastnej technológie a že iba vďaka tomu, že v roku 1997 kúpil spoločnosť Vxtreme, mohol vytvoriť prehrávač schopný konkurovať prehrávaču spoločnosti RealNetworks. Na druhej strane Komisia poukazuje

na e-mail, ktorý pánovi Gatesovi poslal v januári 1999 pán Bay, vedúci zamestnanec Microsoftu, v ktorom mu navrhuje „preorientovať zápas streamingových multimédií z NetShow proti Real na Windows proti Real“ a „uplatňovať stratégiu [Internet Explorer] všade, kde je to vhodné“.

Posúdenie Súdom prvého stupňa

- 912 Microsoft v podstate tvrdí, že multimediálna funkcia nepredstavuje produkt odlišný od operačného systému Windows pre klientske PC, ale je jeho integrálnou súčasťou. V dôsledku toho ide iba o jediný produkt, operačný systém Windows pre klientske PC, ktorý sa sústavne vyvíja. Podľa Microsoftu totiž spotrebitelia očakávajú, že každý operačný systém pre klientske PC je vybavený funkciami, ktoré spotrebitelia vnímajú ako podstatné, vrátane audio- a videofunkcie, a že tieto funkcie sú sústavne aktualizované.
- 913 Na úvod je namieste zdôrazniť, že odvetvie informačných a komunikačných technológií je odvetvím, ktoré sa neustále a rýchlo vyvíja, takže produkty, ktoré sa na začiatku javili ako odlišné, môžu byť neskôr považované za tvoriace iba jeden produkt tak z technologického hľadiska, ako aj so zreteľom na pravidlá hospodárskej súťaže.
- 914 Súd prvého stupňa musí posúdiť, či sa Komisia oprávnene domnievala, že streamingové multimediálne prehrávače a operačné systémy pre klientske PC predstavujú dva odlišné produkty so zreteľom na skutkovú a technickú situáciu, ktorá existovala v čase, keď sa podľa Komisie vytýkané správanie stalo škodlivé, čiže od mája 1999.

915 Súdu prvého stupňa tak prináleží, aby overil, či Komisia mala dôvody domnievať sa v napadnutom rozhodnutí, že keď od mája 1999 Microsoft uviedol verziu Windowsu, do ktorej integroval prehrávač Windows Media Player, toto správanie zodpovedalo viazanému predaju dvoch odlišných produktov v zmysle článku 82 ES.

916 Stále v rámci úvodu je namieste zdôrazniť, ako správne uvádza Komisia, že argumentácia, ktorú Microsoft uplatňuje v kontexte problematiky viazaného predaja systému Windows a prehrávača Windows Media Player, spočíva z veľkej časti na nejasnom pojme multimediálnej funkcie. V tomto ohľade je dôležité zdôrazniť, že z napadnutého rozhodnutia jasne vyplýva, že pokiaľ ide o túto problematiku, vytýkané správanie sa týka iba aplikačného softvéru, ktorý predstavuje prehrávač Windows Media Player, a nie akejkolvek inej multimediálnej technológie obsiahnutej v operačnom systéme Windows pre klientske PC (pozri najmä odôvodnenia č. 1019 a 1020 napadnutého rozhodnutia). Treba uviesť, ako to Komisia a vedľajší účastníci konania na podporu jej návrhov zdôraznili vo svojich písomných podaniach a na pojednávaní, že samotný Microsoft odlišuje vo svojej technickej dokumentácii súbory, ktoré predstavujú prehrávač Windows Media Player, od ostatných multimediálnych súborov, najmä tých, ktoré sa vzťahujú na základnú multimediálnu infraštruktúru operačného systému. Treba tiež uviesť príklad produktu Microsoftu s názvom „Windows XP Embedded“, uvedený v odôvodneniach č. 1028 až 1031 napadnutého rozhodnutia a predstavený na pojednávaní. Z technického hľadiska predstavuje tento produkt skutočný operačný systém pre klientske PC, ale licenčné podmienky Microsoftu obmedzujú jeho použitie na niektoré špecializované zariadenia, ako sú napríklad bankomaty a dekodéry. Zvláštnosťou tohto produktu je, že umožňuje informatikom vybrať si zložky operačného systému. Na tento účel používajú funkciu s názvom „Target Designer“ na prístup k menu, kde sú uvedené zložky, ktoré môžu byť zahrnuté do svojho operačného systému, alebo ich z neho vylúčiť. Prehrávač Windows Media Player sa nachádza práve medzi týmito zložkami. Je namieste dodať, že uvedené menu obsahuje oddelené položky pre multimediálnu infraštruktúru na jednej strane a multimediálne aplikácie na druhej strane a že prehrávač Windows Media Player je výslovne zaradený medzi tieto multimediálne aplikácie.

- 917 Najprv treba zdôrazniť, ako správne uvádza Komisia v odôvodnení č. 803 napadnutého rozhodnutia, že otázku, či sú produkty odlišné na účely analýzy podľa článku 82 ES, treba posúdiť s ohľadom na dopyt spotrebiteľov. Okrem toho treba uviesť, že Microsoft súhlasí s týmto názorom (pozri bod 890 vyššie).
- 918 Komisia v tom istom odôvodnení rovnako správne upresnila, že pri neexistencii nezávislého dopytu po údajne zviazanom produkte nevzniká otázka odlišných produktov, a teda ani zneužívajúceho viazaného predaja.
- 919 S tvrdením Microsoftu, že Komisia takto uplatnila nesprávne kritérium a v skutočnosti mala preskúmať, či je údajne viažuci produkt pravidelne ponúkaný bez zviazaného produktu alebo či spotrebiteľia „chcú Windows bez multimedialnej funkcie“, nemožno súhlasiť.
- 920 V prvom rade má totiž stanovisko obhajované Komisiou oporu v judikatúre (pozri v tomto zmysle rozsudky zo 14. novembra 1996, Tetra Pak/Komisia, už citovaný v bode 293 vyššie, bod 36; z 12. decembra 1991, Hilti/Komisia, už citovaný v bode 859 vyššie, bod 67, a zo 6. októbra 1994, Tetra Pak/Komisia, už citovaný v bode 293 vyššie, bod 82).
- 921 V druhom rade, ako správne zdôrazňuje Komisia vo svojich písomných podaniach, tvrdenie Microsoftu, ktoré spočíva na myšlienke, že neexistuje dopyt po operačnom systéme Windows pre klientske PC bez streamingového multimedialneho prehrávača, sa v skutočnosti rovná tvrdeniu, že doplnkové produkty nemôžu na účely uplatnenia článku 82 ES predstavovať odlišné produkty, čo je v rozpore s judikatúrou Spoločenstva v oblasti viazaných predajov. Napríklad pokiaľ ide o vec Hilti, možno predpokladať, že neexistoval dopyt po zásobníku do klinčovej zbijačky bez

doplňujúcej dávky klinčov, pretože zásobník bez klinčov je zbytočný. To však súdu Spoločenstva nebránilo domnievať sa, že oba tieto produkty patria k odlišným trhom.

922 V prípade doplňujúcich produktov, ako sú napríklad operačné systémy pre klientske PC a aplikačné softvéry, je celkom možné, že spotrebiteľia chcú získať produkty spolu, ale z rôznych zdrojov. Napríklad skutočnosť, že väčšina užívateľov klientskych PC chce, aby bol ich operačný systém pre klientske PC vybavený softvérom na spracovanie textu, nemá za následok premenu týchto rozličných produktov na jediný produkt na účely uplatnenia článku 82 ES.

923 Tvrdenie Microsoftu nezohľadňuje špecifickú sprostredkovateľskú úlohu zohrávanú výrobcami zariadení dodávaných spolu so softvérom, ktorí kombinujú technické vybavenie a softvér z rôznych zdrojov, aby koncovému užívateľovi ponúkli PC pripravený na použitie. Ako veľmi správne uvádza Komisia v odôvodnení č. 809 napadnutého rozhodnutia, ak by výrobcovia zariadení dodávaných spolu so softvérom a spotrebiteľia mali možnosť získať systém Windows bez prehrávača Windows Media Player, neznamenalo by to nevyhnutne, že by si vybrali systém Windows bez streamingového multimedialného prehrávača. Výrobcovia zariadení dodávaných spolu so softvérom by uspokojili dopyt spotrebiteľov po multimedialnom prehrávači predinštalovanom v ich operačnom systéme a ponúkli by im softvérový balík vrátane streamingového multimedialného prehrávača fungujúceho so systémom Windows, s tým rozdielom, že týmto prehrávačom by nebol nevyhnutne prehrávač Windows Media Player.

924 V treťom rade, a v každom prípade, tvrdenie Microsoftu nemôže uspieť, keďže, ako uvádza Komisia v odôvodnení č. 807 napadnutého rozhodnutia, existuje dopyt po operačných systémoch pre klientske PC bez streamingových multimedialných prehrávačov, napríklad zo strany spoločností, ktoré sa obávajú, že by ich zamestnanci používali tieto prehrávače na osobné účely. Microsoft túto skutočnosť nepoprel.

925 Následne Súd prvého stupňa konštatuje, že rad skutočností vyvedených z povahy a z technických vlastností dotknutých produktov, zo skutočností pozorovaných na trhu, z histórie vývoja týchto produktov, ako aj z obchodnej praxe Microsoftu preukazuje existenciu odlišného dopytu spotrebiteľov po streamingových multimedialných prehrávačoch.

926 V tomto ohľade je v prvom rade dôležité pripomenúť, že operačný systém Windows pre klientske PC je systémový softvér, zatiaľ čo prehrávač Windows Media Player je aplikačný softvér. Ako uvádza Komisia v odôvodnení č. 37 napadnutého rozhodnutia, „systémové softvéry“ riadia technické vybavenie počítača, ktorému odovzdávajú príkazy vydané „aplikačnými softvérmi“, ktoré sú navrhované na uspokojenie špecifickej potreby užívateľa, ako napríklad softvér na spracovanie textu, ktorý je navrhnutý na to, aby uspokojil potrebu pracovať s textami v digitálnom formáte“, a „operačné systémy sú systémové softvéry, ktoré riadia základné funkcie počítača a umožňujú užívateľovi používať tento počítač spolu s aplikačnými softvérmi“. Všeobecnejšie treba uviesť, že z odôvodnení č. 324 až 342 a 402 až 425 napadnutého rozhodnutia vyplýva, že operačné systémy pre klientske PC a streamingové multimedialne prehrávače sa jasne odlišujú z hľadiska funkcií.

927 V druhom rade je potrebné uviesť, že existujú vydavatelia, ktorí navrhujú a dodávajú streamingové multimedialne prehrávače samostatne, nezávisle od operačných systémov pre klientske PC. Spoločnosť Apple tak dodáva svoj prehrávač QuickTime oddelene od svojich operačných systémov pre klientske PC. Iným, osobitne presvedčivým príkladom je spoločnosť RealNetworks, hlavný konkurent Microsoftu na trhu streamingových multimedialných prehrávačov, ktorá nevyvíja ani nepredáva operačné systémy pre klientske PC. V tomto ohľade treba zdôrazniť, že podľa judikatúry skutočnosť, že na trhu sú nezávislé spoločnosti špecializované na výrobu a predaj zviazaného produktu, predstavuje závažný nepriamy dôkaz existencie odlišného trhu pre tento produkt (pozri v tomto zmysle rozsudky zo 14. novembra 1996, Tetra Pak/

Komisia, už citovaný v bode 293 vyššie, bod 36; z 12. decembra 1991, Hilti/Komisia, už citovaný v bode 859 vyššie, bod 67, a zo 6. októbra 1994, Tetra Pak/Komisia, už citovaný v bode 293 vyššie, bod 82).

- 928 V rovnakom zmysle treba v treťom rade uviesť, že Microsoft, ako to potvrdil v odpovedi na písomnú otázku Súdu prvého stupňa, vyvíja a uvádza na trh verzie prehrávača Windows Media Player, ktoré sú určené na to, aby fungovali s konkurenčnými operačnými systémami pre klientske PC, v tomto prípade so systémom Mac OS X spoločnosti Apple a so systémom Solaris spoločnosti Sun. Podobne prehrávač RealPlayer spoločnosti RealNetworks funguje najmä s operačnými systémami Windows, Mac OS X, Solaris a s niektorými systémami UNIX.
- 929 Vo štvrtom rade prehrávač Windows Media Player si možno nezávisle od operačného systému Windows pre klientske PC stiahnuť z internetovej stránky Microsoftu. V rovnakom duchu treba poznamenať, že Microsoft vytvára vyššie verzie tohto prehrávača nezávisle od toho, ako na trh umiestňuje verzie alebo vyššie verzie svojho operačného systému Windows pre klientske PC.
- 930 V piatom rade treba uviesť, že Microsoft vykonáva propagačné činnosti špecificky zamerané na svoj prehrávač Windows Media Player (pozri odôvodnenie č. 810 napadnutého rozhodnutia).
- 931 V šiestom rade je namieste poznamenať, ako správne uvádza Komisia v odôvodnení č. 813 napadnutého rozhodnutia, že Microsoft ponúka licenčné zmluvy SDK, ktoré sa líšia podľa toho, či sa týkajú operačného systému Windows pre klientske PC, alebo technológií Windows Media. Existuje teda špecifická licenčná zmluva pre Windows Media Player.

- 932 Napokon, v siedmom rade, napriek viazanému predaju Microsoftu nezanedbateľný počet spotrebiteľov naďalej získava multimediálne prehrávače konkurujúce prehrávaču Windows Media Player oddelene od svojho operačného systému pre klientske PC, čo preukazuje, že títo spotrebiteľia považujú oba produkty za odlišné.
- 933 Z uvedených skutočností právne dostatočným spôsobom vyplýva, že Komisia sa dôvodne domnievala, že operačné systémy pre klientske PC na jednej strane a streamingové multimediálne prehrávače na druhej strane predstavujú na účely uplatnenia článku 82 ES dva odlišné produkty.
- 934 Tvrdenia uplatnené Microsoftom tento záver nevyvracajú.
- 935 V prvom rade, pokiaľ ide o tvrdenie Microsoftu, že integrácia prehrávača Windows Media Player do operačného systému Windows od mája 1999 je obvyklým a potrebným stupňom vo vývoji tohto systému a zapadá do rámca sústavného zlepšovania jeho multimediálnej funkcie, stačí uviesť, že skutočnosť, že k viazanému predaju dochádza vo forme technickej integrácie jedného produktu do druhého produktu, nemá za následok, že túto integráciu nemožno z pohľadu posúdenia jej dopadu na trh označiť za viazaný predaj dvoch odlišných produktov.
- 936 Ako to samotný Microsoft uznal v odpovedi na otázku, ktorú mu položil Súd prvého stupňa na pojednávaní, jeho rozhodnutie dodávať od mája 1999 prehrávač WMP 6 ako integrovanú funkciu v operačnom systéme Windows nevyplývalo z technického tlaku. V tom čase Microsoftu nič nebránilo, aby tento multimediálny prehrávač distribuoval rovnako, ako to od júna 1998 robil so svojím predchádzajúcim prehrávačom NetShow, ktorý sa nachádzal na inštalačnom CD systému Windows 98,

pričom v tomto ohľade žiadna zo štyroch vopred nastavených inštalácií Windows 98 nepredvídala inštaláciu prehrávača NetShow, ktorú museli urobiť užívatelia, ak ho chceli používať.

937 Navyše tvrdenie Microsoftu, že integráciu prehrávača Windows Media Player do operačného systému Windows si vyžadovali technické dôvody, je málo vierohodné so zreteľom na obsah jeho vlastnej vnútornej komunikácie. Z e-mailu, ktorý pán Bay poslal pánovi Gatesovi 3. januára 1999 (pozri bod 911 vyššie), vyplýva, že integrácia prehrávača Windows Media Player do systému Windows mala predovšetkým posilniť konkurenčný potenciál prehrávača Windows Media Player vo vzťahu k prehrávaču RealPlayer tým, že sa bude prezentovať ako súčasť systému Windows, a nie ako aplikačný softvér porovnateľný s prehrávačom RealPlayer.

938 V druhom rade Microsoft nemôže tvrdiť, že Komisia nepreukazuje, že multimediálna funkcia nie je svojou povahou alebo podľa obchodných zvyklostí spojená s operačnými systémami pre klientske PC.

939 Po prvé z odôvodnení uvedených v bodoch 925 až 932 vyššie totiž vyplýva, že operačné systémy pre klientske PC a streamingové multimediálne prehrávače nepredstavujú svojou povahou neoddeliteľné produkty. Aj keď je pravda, že medzi operačným systémom pre klientske PC, ako je Windows, a aplikačným softvérom, ako je Windows Media Player, existuje vzťah v tom zmysle, že z pohľadu užívateľa sa oba produkty nachádzajú v tom istom počítači a že multimediálny prehrávač funguje iba vtedy, ak je nainštalovaný operačný systém, neznamená to, že oba produkty nie sú oddeliteľné z ekonomického a obchodného hľadiska na účely uplatnenia pravidiel hospodárskej súťaže.

- 940 Po druhé, ako správne zdôrazňuje Komisia, je ťažké hovoriť o obchodných zvyklostiach v odvetví, ktoré z 95 % kontroluje Microsoft.
- 941 Po tretie Microsoft nemôže vyvodzovať nijaké tvrdenie z toho, že predajcovia konkurenčných operačných systémov pre klientske PC tiež prepájajú tieto systémy so streamingovým multimediálnym prehrávačom. Na jednej strane totiž Microsoft nepredkladá žiadny dôkaz, že jeho konkurenti už uskutočňovali toto prepájanie v čase začatia zneužívajúceho viazaného predaja. Na druhej strane treba uviesť, že obchodné správanie týchto konkurentov nevyvracia názor Komisie, ale naopak, potvrdzuje ho. Ako totiž vyplýva najmä z odôvodnení č. 822 a 823 napadnutého rozhodnutia a ako zdôrazňuje Komisia vo svojich písomných podaniach, niektorí predajcovia operačných systémov konkurujúcich Microsoftu, ktorí dodávajú tieto systémy s multimediálnym prehrávačom, ponúkajú inštaláciu tohto prehrávača ako možnosť, umožňujú jeho úplné odinštalovanie alebo ponúkajú výber rôznych multimediálnych prehrávačov.
- 942 Po štvrté, a v každom prípade, podľa judikatúry platí, že aj keď je viazaný predaj dvoch produktov v súlade s obchodnými zvyklosťami alebo keď existuje medzi dotknutými produktmi prirodzený vzťah, napriek tomu môže viazaný predaj predstavovať zneužitie v zmysle článku 82 ES, ibaže je objektívne odôvodnený (rozsudok zo 14. novembra 1996, Tetra Pak/Komisia, už citovaný v bode 293 vyššie, bod 37).
- 943 Napokon v treťom rade treba odmietnuť aj tvrdenie, ktoré Microsoft uplatnil na pojednávaní a ktoré je založené na neúspechu samostatnej verzie Windowsu, ktorú umiestnil na trh podľa napadnutého rozhodnutia. Ako to totiž už bolo uvedené v bode 260 vyššie, zákonnosť aktu Spoločenstva sa posudzuje na základe skutkových a právnych okolností existujúcich v čase prijatia aktu. Navyše prípadné pochybnosti o účinnosti opatrenia na nápravu nariadeného Komisiou samy osebe nepreukazujú, že posúdenie Komisie týkajúce sa existencie dvoch odlišných produktov je nesprávne.

944 Na základe predchádzajúcich úvah treba dospieť k záveru, že Komisia správne konštatovala, že operačné systémy pre klientske PC a streamingové multimediálne prehrávače predstavujú odlišné produkty.

c) O skutočnosti, že spotrebiteľia nemajú možnosť získať viazuci produkt bez viazaného produktu

Napadnuté rozhodnutie

945 V odôvodneniach č. 826 až 834 napadnutého rozhodnutia Komisia preukazuje, že tretia podmienka vyžadovaná na konštatovanie zneužívajúceho viazaného predaja, a to podmienka týkajúca sa nátlaku, je v tomto prípade splnená, pretože Microsoft nenecháva spotrebiteľom možnosť získať operačný systém Windows pre klientske PC bez prehrávača Windows Media Player.

946 V prvom rade Komisia uvádza, že výrobcovia zariadení dodávaných spolu so softvérom, ktorí od Microsoftu licenčne nadobúdajú operačný systém Windows, aby ho predinštalovali do klientskeho PC, sú obvykle „priamymi adresátmi“ tohto nátlaku a prenášajú ho na koncových užívateľov (odôvodnenie č. 827 napadnutého rozhodnutia). V tomto ohľade Komisia upresňuje, že podľa licenčného systému Microsoftu musia výrobcovia zariadení dodávaných spolu so softvérom licenčne nadobudnúť operačný systém Windows s predinštalovaným prehrávačom Windows Media Player. Microsoft totiž neudeľuje licenciu na tento systém bez uvedeného prehrávača. Výrobcovia zariadení dodávaných spolu so softvérom, ktorí chcú nainštalovať do tohto systému iný multimediálny prehrávač, tak môžu urobiť iba pridaním iného prehrávača k prehrávaču Windows Media Player. V odôvodnení č. 829 napadnutého rozhodnutia Komisia dodáva, že neexistuje nijaký technický prostriedok na odinštalovanie prehrávača Windows Media Player.

947 V druhom rade Komisia tvrdí, že americký zmier nič nemení na tejto situácii, pretože „možnosť skryť prístupové body užívateľa k produktu nedáva klientom Microsoftu možnosť získať systém Windows bez [prehrávača Windows Media Player]“ (odôvodnenie č. 828 napadnutého rozhodnutia).

948 V treťom rade sa Komisia domnieva, že Microsoft sa nemôže odvolávať na skutočnosť, že spotrebiteľia nemusia platiť príplatok za získanie prehrávača Windows Media Player, keďže článok 82 druhý odsek písm. d) ES neodkazuje na „platby“, keď uvádza „dodatočné záväzky“ (odôvodnenie č. 831 napadnutého rozhodnutia). Komisia dodáva, že cena tohto prehrávača je pravdepodobne „ukrytá“ v celkovej cene za viazaný predaj systému Windows a tohto prehrávača (poznámka pod čiarou 971 napadnutého rozhodnutia).

949 Vo štvrtom rade Komisia uvádza, že nič v znení článku 82 ES nedáva dôvod myslieť si, že spotrebiteľia musia byť nútení používať „zviazaný“ produkt. Tvrdí, že v rozsahu, v akom viazaný predaj predstavuje riziko obmedzenia hospodárskej súťaže, nie je potrebné určiť, či sú spotrebiteľia nútení kupovať alebo používať prehrávač Windows Media Player (odôvodnenia č. 832 a 833 napadnutého rozhodnutia).

Tvrdenia účastníkov konania

950 Microsoft, ktorého podporujú CompTIA, DMDsecure a i., ACT, TeamSystem, Mamut a Exor, tvrdí, že v tomto prípade nejde o otázku „dodatočných záväzkov“ v zmysle článku 82 druhého odseku písm. d) ES.

951 Na podporu tohto tvrdenia Microsoft najprv uvádza, že spotrebiteľia nemusia platiť nijaký príplatok za multimedialnú funkciu systému Windows. Uvádza, že táto funkcia je vlastnosťou systému Windows a je zahrnutá v celkovej cene operačného systému. Na rozdiel od veci, v ktorej bol vyhlásený rozsudok Hoffmann-La Roche/Komisia, už citovaný v bode 664 vyššie, a veci Hilti, Microsoft nevyužíva žiadnu finančnú nevýhodu, ktorá by mohla odradiť spotrebiteľov od používania konkurenčných produktov.

952 Microsoft ďalej zdôrazňuje, že spotrebiteľia nemajú povinnosť používať multimedialnú funkciu systému Windows. Môžu dokonca použiť funkciu systému Windows s názvom „Set Program Access & Defaults“, ktorá bola vytvorená na základe amerického zmiernu schváleného rozsudkom District Court z 1. novembra 2002, aby odstránili prístup koncového užívateľa k tejto funkcii a nainštalovali konkurenčný multimedialny prehrávač ako vopred nastaveného správcu rôznych typov multimedialnych súborov.

953 Microsoft napokon tvrdí, že na rozdiel od vecí Tetra Pak II a Hilti spotrebiteľom nie je nijako bránené, aby si namiesto alebo okrem multimedialnej funkcie systému Windows nainštalovali a používali multimedialne prehrávače tretích podnikov. Microsoft tvrdí, že v odôvodnení č. 860 napadnutého rozhodnutia Komisia napokon uvádza, že spotrebiteľia používajú v priemere 1,7 multimedialneho prehrávača každý mesiac, a upresňuje, že toto číslo narastá.

954 V replike Microsoft dodáva, že názor obhajovaný Komisiou má za následok, že článok 82 ES je zbavený akéhokoľvek potrebného účinku. Ak by totiž bolo potrebné tomuto názoru vyhovieť, malo by to za následok zrušenie požiadavky „nátlaku“ v oblasti zneužívajúcich viazaných predajov, čo by bolo v rozpore s ekonomickými zásadami zdravého rozumu.

- 955 Komisia uvádza, že tvrdenia, ktoré Microsoft uplatňuje na podporu svojho názoru, že v tomto prípade nejde o otázku „dodatočných záväzkov“ v zmysle článku 82 druhého odseku písm. d) ES, už boli odmietnuté v odôvodneniach č. 826 až 834, 960 a 961 napadnutého rozhodnutia. Tieto tvrdenia nemajú žiadnu oporu v judikatúre a zbavujú článok 82 ES akéhokoľvek potrebného účinku. Komisia zdôrazňuje, že nátlak existuje, keď dominantný podnik zbavuje svojich zákazníkov reálnej možnosti kúpiť si viažuci produkt bez zviazaného produktu.
- 956 Komisia poznamenáva, že článok 82 druhý odsek písm. d) ES neobsahuje nijakú zmienku o „platbe“. Svojou argumentáciou Microsoft tvrdí, že nemôže ísť o narušenie hospodárskej súťaže, keď dominantný podnik požaduje za dva produkty jednotnú cenu, a nie dve oddelené ceny, alebo keď dáva spotrebiteľom produkt bez účtovania príplatku. Microsoft tak zmiešava otázku nátlaku s otázkou narušenia hospodárskej súťaže.
- 957 Komisia dodáva, že zo znenia článku 82 ES nevyplýva ani to, že zákazníci musia byť nútení používať zviazaný produkt alebo im musí byť bránené v tom, aby používali produkty vyrobené konkurentmi, ktoré nahrádzajú zviazaný produkt. Tvrdí, že na účely preskúmania podmienky týkajúcej sa vylúčenia hospodárskej súťaže je naopak jasne relevantná otázka, či spotrebiteľia alebo dodávatelia doplnkového softvéru a obsahu môžu, alebo nemôžu používať zviazaný produkt na ujmu nezviazaných konkurenčných produktov.
- 958 V reakcii na tvrdenie Microsoftu, podľa ktorého spotrebiteľia používajú v priemere 1,7 multimedialného prehrávača každý mesiac, Komisia uvádza, že spotrebiteľia nemôžu vo svojom PC nahradiť prehrávač Windows Media Player iným multimedialným prehrávačom, ale môžu k nemu iba pridať druhý multimedialný prehrávač. Toto číslo teda neumožňuje zabudnúť na to, že prehrávač Windows Media Player je stále predinštalovaný do PC fungujúceho pod systémom Windows.

959 Napokon v odpovedi na písomnú otázku Súdu prvého stupňa Komisia uviedla, že americký zmier neukladá Microsoftu, aby zrušil prístup koncového užívateľa k prehrávaču Windows Media Player, ale iba to, aby tento prístup skryl, takže tento prehrávač zostáva predinštalovaný a plne aktívny v PC. Výrobcovia zariadení dodávaných spolu so softvérom a koncoví užívatelia sú teda naďalej nútení získavať súčasne prehrávač Windows Media Player a systém Windows. Komisia odkazuje na odôvodnenie č. 852 napadnutého rozhodnutia a vo svojej odpovedi rovnako uvádza, že Microsoft navrhol zastierací mechanizmus tak, že prehrávač Windows Media Player mohol potlačiť vopred nastavené parametre a znovu sa objaviť vtedy, keď užívateľ prostredníctvom prehliadača Internet Explorer otvoril multimediálne súbory nepretržite šírené na internete.

Posúdenie Súdom prvého stupňa

960 Microsoft sa v podstate domnieva, že skutočnosť, že integroval prehrávač Windows Media Player do operačného systému Windows pre klientske PC, neznamená žiadny nátlak ani dodatočný záväzok v zmysle článku 82 ods. 2 písm. d) ES. Na podporu svojho názoru trvá na tom, že spotrebiteľia v prvom rade neplatia nijaký príplatok za multimediálnu funkciu systému Windows, v druhom rade nie sú povinní používať túto funkciu a v treťom rade im nie je nijako bránené, aby si nainštalovali a používali konkurenčné multimediálne prehrávače.

961 Súd prvého stupňa uvádza, že nemožno poprieť, že v dôsledku vytýkaného správania nemajú spotrebiteľia možnosť nadobudnúť operačný systém Windows pre klientske PC bez súčasného nadobudnutia prehrávača Windows Media Player, čo znamená (pozri bod 864 vyššie), že podmienku týkajúcu sa podmieňovania uzatvárania zmlúv prijatím dodatočných záväzkov treba považovať za splnenú.

- 962 Ako správne uvádza Komisia v odôvodnení č. 827 napadnutého rozhodnutia, vo väčšine prípadov sa tento nátlak vyvíja najprv na výrobcov zariadení dodávaných spolu so softvérom a následne sa prenáša na spotrebiteľov. Výrobcovia zariadení dodávaných spolu so softvérom, ktorých úloha spočíva v montáži klientskych PC, do nich inštalujú najmä operačný systém pre klientske PC, ktorý dodal vydavateľ softvéru alebo ktorý vyvinuli sami. Výrobcovia zariadení dodávaných spolu so softvérom, ktorí chcú inštalovať operačný systém Windows do klientskych PC, ktoré montujú, musia získať na tento účel licenciu od Microsoftu. Podľa licenčného systému uplatňovaného Microsoftom nie je možné získať licenciu na operačný systém Windows bez prehrávača Windows Media Player. V tejto súvislosti treba upresniť, že veľká väčšina predajov operačných systémov Windows pre klientske PC sa nepochybne uskutočňuje prostredníctvom výrobcov zariadení dodávaných spolu so softvérom, teda prostredníctvom licenčného prevodu softvéru kúpeného pri kúpe klientskeho PC, pričom iba 10 % predajov týchto systémov bolo dosiahnutých prostredníctvom predaja individuálnych licencií systému Windows.
- 963 Nátlak, ktorý sa takto vyvíja na výrobcov zariadení dodávaných spolu so softvérom, nemá iba zmluvnú, ale aj technickú povahu. Je totiž nepochybné, že z technického hľadiska nebolo možné odinštalovať prehrávač Windows Media Player.
- 964 Keďže výrobcovia zariadení dodávaných spolu so softvérom vystupujú vo svojich vzťahoch s vydavateľmi softvéru ako sprostredkovatelia konajúci v záujme koncových užívateľov a týmto užívateľom poskytujú PC „pripravený na použitie“, nemožnosť nadobudnúť operačný systém Windows pre klientske PC bez súčasného nadobudnutia prehrávača Windows Media Player v konečnom dôsledku dopadá na týchto užívateľov.
- 965 V menej častom prípade, keď koncový užívateľ nadobúda operačný systém Windows pre klientske PC priamo u maloobchodníka, je uvedený nátlak zmluvnej a technickej povahy vyvíjaný priamo na tohto koncového užívateľa.

- 966 Súd prvého stupňa sa domnieva, že tvrdenia Microsoftu treba odmietnuť.
- 967 V prvom rade Microsoft sa nemôže s úspechom odvolávať na skutočnosť, že spotrebitelia nemusia platiť žiadny príplatok za prehrávač Windows Media Player.
- 968 Po prvé, aj keď je totiž pravda, že Microsoft neúčtuje oddelenú cenu za prehrávač Windows Media Player, nemožno z toho vyvodiť, že tento prehrávač je dodávaný zadarmo. Ako vyplýva z bodu 232 žaloby, cena prehrávača Windows Media Player je zahrnutá v celkovej cene operačného systému Windows pre klientske PC.
- 969 Po druhé, a v každom prípade, ani z článku 82 druhého odseku písm. d) ES, ani z judikatúry v oblasti viazaných predajov nevyplýva, že spotrebitelia musia nevyhnutne platiť nejakú cenu za zviazaný produkt, aby sa bolo možné domnievať, že sú im uložené dodatočné záväzky v zmysle tohto ustanovenia.
- 970 V druhom rade pri prieskume tejto podmienky nie je relevantná ani skutočnosť, na ktorú sa odvoláva Microsoft, že spotrebitelia nie sú povinní používať prehrávač Windows Media Player, ktorý je predinštalovaný v ich klientskom PC, a že si do svojho PC môžu nainštalovať a používať multimediálne prehrávače tretích podnikov. Znovu platí, že ani článok 82 druhý odsek písm. d) ES, ani judikatúra v oblasti viazaných predajov nevyžadujú, aby boli spotrebitelia nútení používať zviazaný produkt

alebo aby im bolo bránené používať aj produkt dodaný konkurentom dominantného podniku na to, aby bolo možné považovať za splnenú podmienku týkajúcu sa podmienovania uzatvárania zmlúv prijatím dodatočných záväzkov. Napríklad, ako správne uvádza Komisia v odôvodnení č. 832 napadnutého rozhodnutia, vo veci Hilti neboli spotrebitelia vôbec povinní používať klince značky Hilti, ktoré získali zároveň s klincovými zbíjačkami rovnakej značky.

- 971 Treba uviesť, ako to bude podrobnejšie vysvetlené pri prieskume podmienky týkajúcej sa obmedzenia hospodárskej súťaže na trhu, že v dôsledku viazaného predaja na jednej strane výrobcovia zariadení dodávaných spolu so softvérom sú odrádzaní od toho, aby do klientskych PC predinštalovali druhý streamingový multimediálny prehrávač, a na druhej strane spotrebitelia sú podnecovaní do toho, aby používali prehrávač Windows Media Player na ujmu konkurenčných multimediálnych prehrávačov, a to dokonca aj vtedy, ak sú tieto konkurenčné prehrávače kvalitnejšie.
- 972 Tvrdenie, ktoré Microsoft zakladá na niektorých opatreniach, ktoré prijal na základe amerického zmiaru (pozri bod 952 vyššie), treba rovnako odmietnuť.
- 973 Na jednej strane bol totiž tento zmiar uzavretý až v novembri 2001 a až v auguste a septembri 2002 prijal Microsoft opatrenia vyžadované týmto zmiarom vzťahujúce sa na obslužný softvér (vrátane prehrávača Windows Media Player). Zneužívajúci viazaný predaj sa však začal v máji 1999. Treba tiež zdôrazniť, že americký zmiar je uzavretý na určitú dobu, do roku 2007.
- 974 Na druhej strane, ako správne konštatuje Komisia v odôvodnení č. 828 napadnutého rozhodnutia, opatrenia, ktoré Microsoft prijal na základe amerického zmiaru, nemali za následok možnosť spotrebiteľov nadobudnúť operačný systém Windows pre klientske PC bez povinnosti nadobudnúť súčasne Windows Media Player. Na základe tohto zmiaru bol Microsoft iba povinný zrušiť ikonu prehrávača Windows Media

Player, ktorá sa objavovala na obrazovke, a podobné prístupové body, ako aj deaktivovať automatické spúšťanie tohto prehrávača. Keďže tak zostal prehrávač Windows Media Player predinštalovaný a plne aktívny v PC, výrobcovia zariadení dodávaných spolu so softvérom a spotrebiteľia boli naďalej nútení nadobúdať oba produkty spoločne. Navyše, ako je uvedené v odôvodnení č. 852 napadnutého rozhodnutia, Microsoft navrhol zastierací mechanizmus tak, že prehrávač Windows Media Player mohol potlačiť vopred nastavené parametre a znovu sa objaviť vtedy, keď užívateľ prostredníctvom prehliadača Internet Explorer otvoril multimediálne súbory nepretržite šírené na internete.

975 Z predchádzajúcich úvah vyplýva, že Komisia správne konštatovala, že podmienka týkajúca sa vyžadovania dodatočných záväzkov bola v tomto prípade splnená.

d) O obmedzení hospodárskej súťaže

Napadnuté rozhodnutie

976 V odôvodneniach č. 835 až 954 napadnutého rozhodnutia Komisia analyzuje štvrtú podmienku vyžadovanú na konštatovanie zneužívajúceho viazaného predaja, a to podmienku týkajúcu sa obmedzenia hospodárskej súťaže.

977 Východiskovým bodom jej analýzy je odôvodnenie č. 841 napadnutého rozhodnutia, ktoré znie takto:

„Existujú... okolnosti, ktoré odôvodňujú v prípade viazaného predaja prehrávača [Windows Media Player] pozornejšie preskúmanie účinkov, ktoré má toto konanie

na hospodársku súťaž. Hoci v klasických prípadoch viazaných predajov Komisia a súd Spoločenstva usúdili, že viazaný predaj odlišného produktu s dominantným produktom je nepriamym dôkazom vylučujúceho účinku, ktorý má toto konanie na konkurentov, [treba zdôrazniť, že] v tomto prípade si môžu užívatelia zaobstarať — a v určitom rozsahu si zaobstarávajú — multimedialne prehrávače konkurujúce [prehrávaču Windows Media Player] na internete, a to niekedy zadarmo. Existujú teda dobré dôvody nepovažovať bez doplnenia analýzy za samozrejmé, že viazaný predaj prehrávača Windows Media Player predstavuje správanie, ktoré je svojou povahou spôsobilé obmedziť hospodársku súťaž.“

978 Komisia ďalej v napadnutom rozhodnutí dôvodí v troch častiach.

979 V prvej časti Komisia preukazuje, že viazaný predaj zabezpečuje, že prehrávač Windows Media Player sa nachádza takmer vo všetkých klientských PC v celosvetovom meradle (odôvodnenia č. 843 až 878 napadnutého rozhodnutia).

980 V tejto súvislosti Komisia po prvé zdôrazňuje, že operačný systém Windows pre klientske PC je predinštalovaný vo viac ako 90 % klientských PC predávaných vo svete, takže zviazaním prehrávača Windows Media Player a systému Windows Microsoft zabezpečuje, že jeho prehrávač sa tak ako Windows nachádza takmer vo všetkých klientských PC. Tvrdí, že užívatelia, ktorí nachádzajú prehrávač Windows Media Player predinštalovaný vo svojom klientskom PC, sú vo všeobecnosti menej náchylní používať iný multimedialny prehrávač (odôvodnenia č. 843 až 848 napadnutého rozhodnutia).

981 Komisia sa po druhé domnieva, že možnosť uzatvárať distribučné dohody s výrobcami zariadení dodávaných spolu so softvérom predstavuje menej efektívny prostriedok distribúcie multimedialnych prehrávačov ako viazaný predaj, ktorý uskutočňuje Microsoft (odôvodnenia č. 849 až 857 napadnutého rozhodnutia).

982 Komisia si po tretie myslí, že ani sťahovanie multimedialných prehrávačov z internetu, ani iné distribučné kanály, medzi ktoré patrí viazaný predaj multimedialného prehrávača s inými softvérmi alebo službami prístupu na internet a maloobchodný predaj multimedialných prehrávačov, nemôžu vyvážiť všeobecný výskyt prehrávača Windows Media Player (odôvodnenia č. 858 až 876 napadnutého rozhodnutia).

983 V druhej časti Komisia skúma účinky tohto viazaného predaja na dodávateľov obsahu a programátorov softvéru, ako aj na niektoré susediace trhy (odôvodnenia č. 879 až 899 napadnutého rozhodnutia). V podstate sa domnieva, že so zreteľom na nepriame sieťové efekty, ktorými sa vyznačuje trh multimedialných prehrávačov, „všeobecný výskyt kódu [prehrávača Windows Media Player] zabezpečuje tomuto prehrávaču významnú výhodu oproti konkurenčným produktom, spôsobilú poškodiť štruktúru hospodárskej súťaže na tomto trhu“ (odôvodnenie č. 878 napadnutého rozhodnutia).

984 V tejto súvislosti Komisia najprv zdôrazňuje, že poskytovatelia obsahu a programátori softvéru si vyberajú technológiu, pre ktorú budú vyvíjať svoje doplnkové softvéry na základe percenta inštalácií a používania multimedialných prehrávačov. Komisia tvrdí, že tieto subjekty majú tendenciu vyvíjať svoje riešenia na základe prehrávača Windows Media Player, pretože to im umožňuje zasiahnúť všetkých užívateľov systému Windows, teda viac ako 90 % užívateľov klientskych PC. Komisia dodáva, že len čo sú doplnkové softvérové produkty zakódované do „multimedialných proprietárnych“ formátov Windows Media, môžu fungovať s konkurenčnými multimedialnými prehrávačmi iba vtedy, ak Microsoft poskytne licenciu na zodpovedajúcu technológiu.

985 V odôvodneniach č. 883 až 891 napadnutého rozhodnutia Komisia konkrétne skúma situáciu poskytovateľov obsahu. Uvádza najmä, že so zreteľom na skutočnosť, že podpora množstva rozličných technológií spôsobuje dodatočné náklady na vývoj, infraštruktúru a správu, majú poskytovatelia obsahu tendenciu uprednostňovať iba jeden súbor technológií. Komisia tiež zdôrazňuje, že skutočnosť, že daný

multimediálny prehrávač, zahrňajúci niekoľko multimediálnych technológií a inštalovaný vo veľkom rozsahu, je dôležitým faktorom spôsobilým presvedčiť poskytovateľov obsahu, aby vytvárali multimediálny obsah pre technológie, ktoré používa tento prehrávač. Ak totiž podporujú najrozšírenejší multimediálny prehrávač, maximalizujú počet potenciálnych užívateľov svojich vlastných produktov. Komisia sa domnieva, že všeobecný výskyt prehrávača Windows Media Player v klientskych PC fungujúcich pod systémom Windows tak zabezpečuje Microsoftu konkurenčnú výhodu, ktorá nesúvisí s vnútornými kvalitami produktu.

986 V odôvodneniach č. 892 až 896 napadnutého rozhodnutia Komisia skúma situáciu programátorov softvéru. V podstate uvádza, že títo programátori sú motivovaní vytvárať aplikácie určené na to, aby fungovali skôr iba na platforme Windows Media Player než na niekoľkých rôznych platformách, keďže takto môžu zasiahnuť takmer všetkých potenciálnych užívateľov svojich produktov, kryť svoje náklady a rentabilizovať používanie svojich obmedzených zdrojov na vývoj. Komisia zdôrazňuje, že z niektorých výsledkov prieskumu trhu z roku 2003 vyplýva, že programovanie aplikácií podporujúcich niekoľko multimediálnych technológií vytvára zvýšené náklady.

987 V odôvodneniach č. 897 až 899 napadnutého rozhodnutia Komisia uvádza, že všeobecný výskyt prehrávača Windows Media Player v klientskych PC má účinky na niektoré susediace trhy, ako je napríklad trh multimediálnych prehrávačov inštalovaných v mobilných termináloch, trh dekodérov, trh riešení DRM (správa digitálnych práv) a trh on-line šírenia hudby.

988 Napokon v tretej časti Komisia skúma vývoj trhu so zreteľom na štúdie trhu, ktoré vykonali spoločnosti Media Metrix, Synovate a Nielsen/NetRatings (odôvodnenia č. 900 až 944 napadnutého rozhodnutia). V podstate sa domnieva, že údaje obsiahnuté v týchto štúdiách „konštantne odhaľujú tendenciu v prospech používania [prehrávača Windows Media Player] a formátov Windows Media na ujmu hlavných konkurenčných multimediálnych prehrávačov a súvisiacich technológií“ (odôvodnenie č. 944 napadnutého rozhodnutia).

Tvrdenia účastníkov konania

989 Microsoft najprv tvrdí, že Komisia pridala podmienku týkajúcu sa vylúčenia konkurentov z trhu, ktorá sa obvykle nezohľadňuje na účely posúdenia existencie zneužívajúceho viazaného predaja. Pripomína, že v odôvodnení č. 841 napadnutého rozhodnutia Komisia uznala, že táto vec nepredstavuje „typický prípad viazaného predaja“ a že existujú „dobré dôvody nepovažovať bez doplnenia analýzy za samozrejmé, že viazaný predaj prehrávača Windows Media Player predstavuje správanie, ktoré je svojou povahou spôsobilé obmedziť hospodársku súťaž“. Microsoft opakuje, že Komisia sa následne domnievala, že existuje účinok vylúčenia konkurentov z trhu na základe novej a vysoko špekulatívnej teórie (pozri bod 846 vyššie).

990 Microsoft odkazuje na odôvodnenie č. 842 napadnutého rozhodnutia a uvádza, že nová teória Komisie je založená na existencii nepriamych sieťových efektov a na myšlienke, že v neurčitej budúcnosti by mohlo dôjsť k obmedzeniu hospodárskej súťaže, ak budú v dôsledku značného rozšírenia multimediálnej funkcie systému Windows programátori softvéru a poskytovatelia obsahu motivovaní navrhovať svoje produkty výlučne pre prehrávač Windows Media Player. Táto teória tak predpokladá existenciu protisúťažných účinkov na základe jediného predpokladu týkajúceho sa budúceho správania tretích osôb, na ktoré Microsoft nemá žiadny vplyv.

991 Microsoft ďalej tvrdí, že prijal všetky opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby integrácia multimediálnej funkcie do systému Windows nemala za následok vylúčenie konkurenčných multimediálnych prehrávačov z trhu. Dodáva, že množstvo týchto opatrení bolo „kodifikovaných“ v rozsudku District Court z 1. novembra 2002.

992 Na podporu tohto tvrdenia Microsoft v prvom rade uvádza viacero úvah o spôsobe, akým navrhuje systém Windows.

993 Po prvé Microsoft sa ubezpečuje, že táto integrácia nezasahuje do fungovania konkurenčných multimedialných prehrávačov. Je teda technicky možné — a v praxi bežné — spúšťať na tom istom klientskom PC, v ktorom je inštalovaný systém Windows, okrem multimedialnej funkcie Windows jeden alebo viac iných multimedialných prehrávačov. Po druhé iné multimedialne prehrávače sú ľahko dostupné z užívateľského rozhrania Windowsu. Po tretie Microsoft navrhuje systém Windows tak, že iné multimedialne prehrávače poskytujú automaticky niektoré aspekty multimedialnej funkcie, ktoré je schopný poskytnúť samotný Windows. Po štvrté vďaka nástroju, ktorý Microsoft vytvoril na tento účel, môžu výrobcovia zariadení dodávaných spolu so softvérom a spotrebiteľia odstrániť prístup koncového užívateľa k prehrávaču Windows Media Player. Po piate Microsoft umožňuje vývoj aplikácií, ktoré konkurujú multimedialnej funkcii systému Windows tým, že ju prístupuje cez zverejnené API.

994 V druhom rade Microsoft tvrdí, že v zmluvách, ktoré uzatvára s distribútormi systému Windows, teda hlavne s výrobcami zariadení dodávaných spolu so softvérom, dbá na to, aby si vydavatelia konkurenčných multimedialných prehrávačov zachovali možnosť distribuovať svoje vlastné produkty. Výslovne tak stanovuje, že výrobcovia zariadení dodávaných spolu so softvérom môžu slobodne inštalovať do klientskych PC fungujúcich pod systémom Windows softvérové produkty podľa svojej voľby, vrátane multimedialných prehrávačov konkurujúcich prehrávaču Windows Media Player. Okrem toho im povoľuje, aby ponúkali prístup na internet umiestňovaním ikon do menu „štart“ a na „pracovnú plochu“ alebo zobrazením tejto ponuky na obrazovke pri prvom spustení systému Windows. Je bežné, že poskytovatelia prístupu na internet distribuujú multimedialne prehrávače konkurujúce prehrávaču Windows Media Player a zabezpečujú im reklamu.

995 V treťom rade Microsoft uvádza, že v zmluvách, ktoré uzatvára s programátormi softvéru, poskytovateľmi obsahu alebo s akoukoľvek inou osobou, od nich nikdy nevyžaduje, aby distribuovali prehrávač Windows Media Player alebo zabezpečovali jeho reklamu výhradne alebo ako určité percento ich celkových predajov multimediálnych prehrávačov.

996 Vo štvrtom rade Microsoft tvrdí, že integrácia multimediálnej funkcie do systému Windows nebráni používaniu multimediálnych prehrávačov konkurujúcich prehrávaču Windows Media Player v tomto systéme ani ich „hromadnej distribúcií“. Uvádza, že existuje niekoľko metód na zabezpečenie distribúcie konkurenčných multimediálnych prehrávačov, a to najmä predinštalovanie do nových klientskych PC výrobcami zariadení dodávaných spolu so softvérom, stiahnutie z internetu alebo z internetových stránok podnikov, integrácia do softvérových produktov inými programátormi a distribúcia poskytovateľmi obsahu alebo internetových služieb užívateľom ich produktov alebo služieb.

997 V rovnakej súvislosti Microsoft upresňuje, pričom odkazuje na štúdiu nachádzajúcu sa v prílohe A.24.1 žaloby, že z nedávneho prieskumu vyplýva, že väčšina výrobcov zariadení dodávaných spolu so softvérom tak v Spojených štátoch, ako aj v západnej Európe inštaluje do klientskych PC, ktoré montuje, multimediálne prehrávače konkurujúce prehrávaču Windows Media Player, ako napríklad RealPlayer a QuickTime. Tvrdenie Komisie, že výrobcovia zariadení dodávaných so softvérom inštalujú konkurenčné multimediálne prehrávače do klientskych PC iba vtedy, keď z nich môžu odinštalovať Windows Media Player, je teda nesprávne. Dodáva, že dokonca aj údaje týkajúce sa trhu v napadnutom rozhodnutí preukazujú, že používanie konkurenčných multimediálnych prehrávačov naďalej narastá, niekedy rovnako alebo viac ako používanie multimediálnej funkcie systému Windows.

998 Microsoft, ktorého v tomto bode podporuje ACT, napokon tvrdí, že teória vylúčenia konkurentov, ktorú prijala Komisia, nezohľadňuje niektoré dôležité faktory a že sa zakladá na prognózach, ktoré sú v rozpore so skutkovým stavom. Zdôrazňuje, že dôkazné bremeno, ktoré nesie Komisia, je zvlášť ťažké v prípade, keď Komisia vykonáva výhľadovú analýzu.

999 V tomto ohľade Microsoft v prvom rade uvádza, že Komisia „ignorovala faktory, ktoré vedú poskytovateľov obsahu k používaniu iných formátov ako Windows Media“. Tvrdí, že nič neumožňuje domnievať sa, že rozsah distribúcie multimediálneho softvéru spojeného s konkrétnym formátom je faktorom, ktorý určuje voľbu formátu, do ktorého poskytovateľa obsahu kódujú svoje produkty. V tejto súvislosti Microsoft vytýka Komisii, že sa počas prieskumu trhu z roku 2003 poskytovateľov obsahu nepýtala, či ich rozhodnutia v oblasti kódovania ovplyvňujú iné faktory.

1000 Microsoft má výhrady voči tvrdeniu Komisie, že poskytovatelia obsahu znášajú dodatočné náklady, ak svoje produkty poskytujú vo viac ako jednom formáte. Tvrdí, že Komisia mala preukázať, že náklady spôsobené poskytovaním obsahu v ďalšom formáte prevažujú nad výhodami vyplývajúcimi z tejto situácie. V skutočnosti Komisia zhromaždila — avšak nezohľadnila — dôkazné prostriedky preukazujúce, že náklady spojené s poskytovaním obsahu v určitom multimediálnom formáte predstavujú bezvýznamnú časť celkových nákladov. Microsoft odkazuje na odôvodnenie č. 894 napadnutého rozhodnutia a dodáva, že „kódovanie v druhej multimediálnej technológii stojí... iba 50 % toho, čo kódovanie v prvej multimediálnej technológii“. Microsoft, ktorého v tomto bode podporujú CompTIA a ACT, z toho vyvodzuje, že ponúkanie niekoľkých multimediálnych formátov prináša úspory z rozsahu a že druhý formát bude ponúkaný, aj keď je u užívateľov obľúbený oveľa menej.

1001 Microsoft rovnako uvádza, že aj poskytovatelia obsahu, ktorí podporujú iba jeden formát, si nevybrali Windows Media, a to dokonca ani po tom, čo sa začalo údajné zneužitie. Napríklad spoločnosť Apple nepoužíva multimediálnu technológiu Windows ani pre svoj produkt iPod, ani pre svoj on-line obchod s hudbou iTunes. Okrem toho programátori softvéru Komisii uviedli, že používajú priemerne „dva z troch najvýznamnejších súborov API (Windows, Real alebo QuickTime)“.

- 1002 V replike Microsoft, ktorého v tomto bode podporuje DMDsecure a i., odkazuje na správu vypracovanú jedným zo svojich expertov (príloha C.16 repliky) a tvrdí, že multimediálne prehrávače by mohli byť predmetom „preklápania“ iba vtedy, ak by na jednej strane používanie viacerých multimediálnych prehrávačov spôsobovalo užívateľom alebo poskytovateľom obsahu významné náklady, a na druhej strane, ak by multimediálne prehrávače boli vnímané ako homogénne, pokiaľ ide o ich vnútorné vlastnosti a obsah, ku ktorému poskytujú prístup. Ani jedna z týchto dvoch podmienok nie je v tomto prípade splnená.
- 1003 V druhom rade Microsoft tvrdí, že prognóza uvedená v odôvodnení č. 984 napadnutého rozhodnutia, podľa ktorej nastane v „blízkej budúcnosti“ „preklápanie“ v prospech formátu Windows Media, je v rozpore so skutkovým stavom a s dôkaznými prostriedkami nachádzajúcimi sa v spise. Tento skutkový stav a tieto dôkazné prostriedky totiž preukazujú, že poskytovatelia obsahu naďalej používajú rôzne formáty, že konkurenčné multimediálne prehrávače vôbec nevymizli z trhu, ale sú v plnom rozmachu, a že spotrebiteľia nie sú nútení používať prehrávač Windows Media Player.
- 1004 V tomto ohľade Microsoft po prvé uvádza, že z prieskumu trhu z roku 2003 vyplýva, že desiati z dvanástich poskytovateľov obsahu, ktorí kódovali svoj obsah do formátov Windows Media, ho kódovali aj do iných formátov. Množstvo poskytovateľov obsahu tak naďalej používa formáty vyvinuté spoločnosťami Apple, RealNetworks alebo inými vydavateľmi. Štúdia týkajúca sa 1 000 najnavštevovanejších internetových stránok v Spojených štátoch počas obdobia rokov 2001 až 2004 preukazuje, že počet stránok „s akýmkoľvek multimediálnym obsahom“ sa zvýšil o 47 %, zatiaľ čo počet stránok používajúcich formáty RealNetworks sa zvýšil o 59 % a počet stránok používajúcich formáty QuickTime o 79 %.
- 1005 Microsoft po druhé tvrdí, že výrobcovia zariadení dodávaných spolu so softvérom naďalej ponúkajú na PC, ktoré predávajú, niekoľko multimediálnych prehrávačov. V máji 2004 bol tak priemerný počet konkurenčných multimediálnych prehrávačov inštalovaných do počítačov používaných v domácnostiach alebo v malých kanceláriách, predaných hlavnými výrobcami zariadení dodávaných spolu so softvérom, 4,3 v prípade amerických modelov a 2,4 v prípade európskych modelov.

1006 Microsoft po tretie tvrdí, že priemerný počet multimediálnych prehrávačov, ktoré jednotlivci používajú každý mesiac, sa zvýšil z 1,5 na konci roka 1999 na 2,1 v roku 2004. Domnieva sa, že Komisia nemôže vyvodzovať nijaké tvrdenie zo skutočnosti, že počet užívateľov prehrávača Windows Media Player narastá. Podľa Microsoftu je dôležité, či počet užívateľov ostatných formátov dosťahuje na to, aby mali poskytovatelia obsahu záujem kódovať svoje produkty do týchto formátov. Microsoft navyše popiera dôvodnosť analógie s Netscape Navigator, ktorú používa Komisia.

1007 Microsoft dodáva, že teória vylúčenia konkurentov z trhu, ktorú uplatnila Komisia, je zjavne neobjektívna. Z napadnutého rozhodnutia totiž vyplýva, že táto teória sa uplatní iba v prípade, keď multimediálnu funkciu zviazanú so systémom Windows vyvinul Microsoft. Neuplatnila sa predovšetkým v rokoch 1995 až 1998, keď bol do systému Windows integrovaný streamingový multimediálny prehrávač spoločnosti RealNetworks.

1008 DMDsecure a i., ACT, TeamSystem, Mamut a Exor v podstate uplatňujú rovnaké tvrdenia ako Microsoft.

1009 Komisia najprv pripomína zistenia obsiahnuté v odôvodnení č. 841 napadnutého rozhodnutia a tvrdí, že z „dobré známych precedensov“ vyplýva, že samotná skutočnosť, že podnik v dominantnom postavení viaže predaj odlišného produktu na dominantný produkt, umožňuje urobiť záver o existencii účinku vylúčenia hospodárskej súťaže na trhu. V tomto prípade sa však so zreteľom na osobitosti trhu domnievala, že „existujú dobré dôvody nepovažovať bez doplnenia analýzy za samozrejmé, že viazaný predaj prehrávača Windows Media Player predstavuje správanie, ktoré je svojou povahou spôsobilé obmedziť hospodársku súťaž“. Upresňuje, že sa nedomnievala, že vytýkané správanie nie je zneužívajúce ako také, ale že ho treba analyzovať „v jeho osobitom trhovom kontexte“. Je prekvapená, že Microsoft jej vytýka, že si dala

námahu preskúmať skutočný účinok vylúčenia konkurentov spôsobený viazaným predajom, a domnieva sa, že to, že preukázala takýto vylučovací účinok v prípade, v ktorom sa tento účinok obvykle predpokladá, neznamená, že uplatnila novú právnu teóriu.

1010 Komisia tvrdí, že na záver svojej analýzy konštatovala, že „Microsoft skresľuje obvyklý priebeh hospodárskej súťaže“ (odôvodnenie č. 980 napadnutého rozhodnutia), a že „teda existuje významné riziko, že viazaný predaj prehrávača Windows Media Player a systému Windows povedie k oslabeniu hospodárskej súťaže tak, že v blízkej budúcnosti už nebude zaručené zachovanie štruktúry efektívnej hospodárskej súťaže“ (odôvodnenie č. 984 napadnutého rozhodnutia). Uvádza, že na rozdiel od toho, čo tvrdí Microsoft, v odôvodnení č. 984 napadnutého rozhodnutia ani na nijakom inom mieste tohto rozhodnutia netvrdila, že zneužívajúce správanie, o ktoré ide, povedie v blízkej budúcnosti k vylúčeniu všetkých konkurenčných multimediálnych prehrávačov. Tvrdí, že preukázala, že Microsoft „viazaným predajom skresľuje možnosti a motiváciu účastníkov na trhu“, a domnieva sa, že takéto skreslenie konkurenčného procesu sa rovná obmedzeniu hospodárskej súťaže v zmysle judikatúry, „pretože je spôsobilé vylúčiť hospodársku súťaž“. Dodáva, že skutočné účinky vylúčenia konkurentov spôsobené zneužívajúcim správaním Microsoftu analyzovala aj na základe údajov týkajúcich sa vývoja trhu. S poukázaním na odôvodnenie č. 944 napadnutého rozhodnutia uvádza, že tieto údaje konštantne odhaľujú tendenciu v prospech používania prehrávača Windows Media Player a formátov Windows Media a potvrdzujú, že už nastal určitý stupeň vylúčenia na trhu.

1011 Komisia napokon popiera tvrdenie Microsoftu, že prijal všetky opatrenia potrebné na to, aby viazaný predaj, o ktorý ide, nevedol k vylúčeniu multimediálnych prehrávačov konkurujúcich prehrávaču Windows Media Player z trhu. Tvrdí, že toto zneužívajúce správanie sa začalo v máji 1999 a ku dňu podania vyjadrenia k žalobe ešte pokračovalo. Uvádza, že americký zmier bol uzavretý až v novembri 2001 a že opatrenia prijaté na jeho základe boli prijaté až v auguste a septembri 2002. Tieto opatrenia sú navyše zjavne nedostatočné na nápravu zneužitia, ktoré predstavuje viazaný predaj konštatovaný v napadnutom rozhodnutí. Pokiaľ ide o rozličné metódy distri-

búcie konkurenčných multimedialných prehrávačov, na ktoré poukazuje Microsoft, Komisia s poukázaním na odôvodnenia č. 849 až 877 napadnutého rozhodnutia uvádza, že uvedené metódy neumožňujú týmto prehrávačom dosiahnuť všeobecný výskyt, ktorý môže Microsoft zabezpečiť prehrávaču Windows Media Player vďaka viazanému predaju, o ktorý ide.

- 1012 Komisia okrem toho pripomína zistenia týkajúce sa vylúčenia hospodárskej súťaže, ktoré urobila v napadnutom rozhodnutí, predovšetkým v jeho odôvodneniach č. 844 až 846 a 879 až 882.
- 1013 Komisia, ktorú v tomto bode podporuje SIIA, sa domnieva, že jej zistenie, že viazaný predaj, o ktorý ide, predstavuje riziko vylúčenia hospodárskej súťaže z trhu, nie je špekulatívne, ale zakladá sa na skutkovom posúdení osobitostí tohto trhu, ako aj motivácie poskytovateľov obsahu a programátorov softvéru. Tvrdí, že z rozsudku Súdu prvého stupňa z 23. októbra 2003, Van den Bergh Foods/Komisia (T-65/98, Zb. s. II-4653), vyplýva, že je prijateľné zohľadniť pravdepodobné reakcie tretích osôb, najmä konkurentov alebo zákazníkov, na jednostranné konanie dominantného podniku na účely posúdenia, či je toto konanie spôsobilé viesť k vylúčeniu hospodárskej súťaže. V tomto prípade je nesporné, že Microsoft nedáva zákazníkovi možnosť nadobudnúť systém Windows bez prehrávača Windows Media Player. Okrem toho viazaný predaj, o ktorý ide, má priamy vplyv na tretie osoby, a teda zasahuje do ich slobodného výberu (odôvodnenia č. 845, 851, 870, 883, 884 a 895 napadnutého rozhodnutia).
- 1014 S poukázaním na odôvodnenia č. 879 až 896 napadnutého rozhodnutia Komisia v tejto súvislosti pripomína, že podrobne analyzovala účinok vytýkaného správania, a to najmä rozposlaním rozsiahlych dotazníkov veľkému počtu poskytovateľov obsahu, programátorov softvéru a vlastníkov obsahu.

1015 Odpovede na tieto dotazníky jej umožnili urobiť tieto zistenia:

- všetci poskytovatelia obsahu, ktorí odpovedali na dotazníky, uviedli, že tvorba určitého obsahu pre viac ako jednu technológiu vytvára zvýšené náklady (odôvodnenie č. 884 napadnutého rozhodnutia),

- tí istí poskytovatelia obsahu sa domnievali, že počet užívateľov určitej technológie a prítomnosť klientskeho multimediálneho softvéru v PC sú rozhodujúce faktory pri výbere podporovanej technológie (odôvodnenie č. 886 napadnutého rozhodnutia),

- niektorí z týchto poskytovateľov dokonca vyhlásili, že počet užívateľov určitej technológie je „vôbec najdôležitejším faktorom“ (odôvodnenie č. 889 napadnutého rozhodnutia),

- pokiaľ bude používanie konkurenčných multimediálnych prehrávačov naďalej významné, môže byť podpora ďalších formátov pre poskytovateľov obsahu vo vzťahu k nákladom výhodná (odôvodnenie č. 890 napadnutého rozhodnutia),

- programátori softvéru odpovedali v rovnakom zmysle ako poskytovatelia obsahu (odôvodnenia č. 893 až 896 napadnutého rozhodnutia),

- dvanásť z trinástich programátorov softvéru odpovedalo kladne na otázku, či sú zvýšené náklady spojené s „multiformátovou podporou“ spôsobilé v budúcnosti ovplyvniť ich rozhodnutie vytvárať aplikácie pre iné technológie ako Windows Media (odôvodnenie č. 890 napadnutého rozhodnutia),

- viazaním predaja systému Windows s prehrávačom Windows Media Player Microsoft garantuje poskytovateľom obsahu a programátorom softvéru, že koncoví užívatelia budú schopní prehrávať ich obsah, inak povedané, že budú môcť zasiahnuť širokú užívateľskú obec; všeobecný výskyt prehrávača Windows Media Player v klientskych PC fungujúcich so systémom Windows teda zabezpečuje Microsoftu konkurenčnú výhodu, ktorá nesúvisí s vnútornými kvalitami tohto produktu (odôvodnenie č. 891 napadnutého rozhodnutia).

¹⁰¹⁶ Komisia napokon odmieta tvrdenie Microsoftu, že teória uplatnená v tomto prípade nezohľadňuje niektoré relevantné faktory a že sa zakladá na prognózach, ktoré sú v rozpore so skutkovým stavom.

¹⁰¹⁷ V tomto ohľade Komisia v prvom rade popiera, že „ignorovala faktory, ktoré vedú poskytovateľov obsahu k používaniu iných formátov ako Windows Media“. Tvrdí, že v žiadostiach o informácie, ktoré poslala poskytovateľom obsahu, nenastolila iba otázku „miery výskytu“ multimedialného prehrávača a že v napadnutom rozhodnutí neuviedla, že táto miera výskytu je jediným relevantným faktorom, ale iba konštatovala význam tohto faktora. V každom prípade Microsoft uznáva, že poskytovatelia obsahu zohľadňujú tento faktor pri výbere kódovacieho formátu svojich produktov, a teda nepriamo pripúšťa, že „bezprecedentný všeobecný výskyt získaný [jeho] viazaným predajom... skresľuje tento [výber]“.

1018 Komisia dodáva, že z otázok, ktoré položila poskytovateľom obsahu a programátorom softvéru, vyplýva, že tieto tretie osoby skutočne zvažujú a prikladajú viac váhy nákladom podpory niekoľkých technológií než jej výhodám. Komisia zdôrazňuje, že samotný Microsoft uviedol, že „kódovanie nepretržite šíreného obsahu do viacerých formátov je pre poskytovateľov obsahu nákladné a časovo náročné“ (odôvodnenie č. 883 napadnutého rozhodnutia), a odkazuje na niektoré dôkazné prostriedky zhromaždené v rámci prieskumu trhu z roku 2003 (odôvodnenie č. 884 napadnutého rozhodnutia). Aj keď náklady na podporu niekoľkých technológií nie sú jediným faktorom, ktorý určuje voľbu poskytovateľov obsahu, či použiť, alebo nepoužiť kódovanie do niekoľkých formátov, sú zjavne významnou skutočnosťou, ktorú poskytovatelia obsahu zohľadňujú. Komisia tiež popiera, že v rámci prieskumu trhu z roku 2003 zhromaždila dôkazné prostriedky preukazujúce, že náklady spojené s poskytovaním obsahu v určitom multimediálnom formáte predstavujú iba bezvýznamnú časť celkových nákladov. Naopak, z informácií, ktoré získala, vyplýva, že náklady spojené s prípravou obsahu sú významné.

1019 Komisia okrem toho popiera dôvodnosť zistení obsiahnutých v správe nachádzajúcej sa v prílohe C.16 repliky (pozri bod 1002 vyššie). Komisia najprv pripomína, že napadnuté rozhodnutie preukazuje, že sťahovanie nemôže vyvážiť všeobecný výskyt, ktorý má prehrávač Windows Media Player vďaka viazanému predaju, o ktorý ide, a že tento všeobecný výskyt skresľuje motiváciu poskytovateľov obsahu. Komisia ďalej upresňuje, že jej záver o existencii zneužitia dominantného postavenia nespochýva na zistení úplného vylúčenia hospodárskej súťaže alebo „preklápania“ trhu. Komisia napokon tvrdí, že autor tejto správy po prvé nepodoprel svoj názor, po druhé nezohľadňuje rôzne dôležité aspekty tejto veci, ako je napríklad „skreslenie, ktoré sieťovým efektom spôsobuje výkon pákového efektu prostredníctvom monopolu“, a po tretie nepreukazuje, že podmienky, o ktorých tvrdí, že sú potrebné na „preklápanie“ trhu, nie sú splnené.

1020 V druhom rade Komisia, ktorú v tomto bode podporuje SIIA, popiera tvrdenie Microsoftu, že analýza vylúčenia hospodárskej súťaže v napadnutom rozhodnutí je v rozpore so skutkovým stavom.

- 1021 Komisia najprv opakuje, že Microsoft nesprávne podáva odôvodnenie č. 984 napadnutého rozhodnutia, keďže toto odôvodnenie neodkazuje na „preklápanie“ trhu, ale iba uvádza, že viazaný predaj Microsoftu predstavuje riziko ovplyvnenia štruktúry hospodárskej súťaže na trhu multimediálnych prehrávačov.
- 1022 Komisia ďalej uvádza, že obchodné údaje, ktoré použila v napadnutom rozhodnutí, konštantne odhaľujú tendenciu v prospech používania prehrávača Windows Media Player a formátov Windows Media na ujmu hlavných konkurenčných multimediálnych prehrávačov (odôvodnenia č. 906 až 942 napadnutého rozhodnutia). Z týchto údajov vyplýva, že až do druhého štvrťroka 1999 bol prehrávač RealPlayer číslom jeden na trhu a mal takmer dvakrát viac užívateľov ako prehrávače Windows Media Player a QuickTime (odôvodnenie č. 906 napadnutého rozhodnutia). Oproti tomu od druhého štvrťroka 1999 do druhého štvrťroka 2002 vzrástol celkový počet užívateľov prehrávača Windows Media Player o približne 39 miliónov, čo bol takmer rovnaký nárast ako kumulovaný nárast počtu užívateľov prehrávačov spoločností RealNetworks a Apple (odôvodnenie č. 907 napadnutého rozhodnutia). Novšie údaje Nielsen/NetRatings ukazujú, že prehrávač Windows Media Player získal zreteľný náskok pred prehrávačom RealPlayer (viac ako o 50 % viac jedinečných užívateľov) a pred prehrávačom QuickTime (viac ako trikrát viac jedinečných užívateľov), a že tento náskok sa ešte zvýšil od októbra 2002 do januára 2004 (odôvodnenie č. 922 napadnutého rozhodnutia). Tendencia opísaná vyššie je porovnateľná s tendenciou na trhu internetových prehliadačov, ktorého sa týka konanie pre porušenie amerického antitrustového práva.
- 1023 Podľa Komisie Microsoft nepopiera tieto rozličné údaje, ale uvádza nové údaje, z ktorých niektoré pochádzajú z obdobia po prijatí napadnutého rozhodnutia a z tohto dôvodu ich nemožno zohľadniť.
- 1024 Komisia napokon tvrdí, že novšie údaje v každom prípade potvrdzujú účinok vylúčenia hospodárskej súťaže konštatovaný v napadnutom rozhodnutí.

1025 Po prvé, pokiaľ ide o údaje týkajúce sa poskytovateľov obsahu uvádzané Microsoftom (pozri bod 1004 vyššie), Komisia uvádza, že Microsoft ich nijako nepodopiera a interpretuje ich klamlivo. V tomto ohľade Komisia poznamenáva, že je jasné, že počas obdobia rokov 2001 až 2004 stúpol počet internetových stránok ponúkajúcich „akýkoľvek“ multimediálny obsah, takže nie je prekvapujúce, že je viac internetových stránok ponúkajúcich iné formáty ako Windows Media. Dodáva, že Microsoft sa nezmieňuje o tom, že počas rovnakého obdobia sa počet internetových stránok podporujúcich formát Windows Media zvýšil o 141 %. Microsoft neposkytuje ani údaje o skutočnom množstve obsahu v iných formátoch ako Windows Media, ktorý je ponúkaný internetovými stránkami, ani o skutočnom využívaní obsahu v týchto multimediálnych formátoch.

1026 Po druhé, pokiaľ ide o údaje týkajúce sa priemerného počtu multimediálnych prehrávačov predinštalovaných do klientskych PC výrobcami zariadení dodávaných spolu so softvérom, Komisia tvrdí, že tieto údaje nie sú presvedčivé (pozri bod 1005 vyššie). V každom prípade zo skutočností uvádzaných Microsoftom vyplýva, že viac ako 70 % PC predaných v Európe a viac ako 80 % PC predaných vo svete obsahuje spravidla iba jeden multimediálny prehrávač a že v dôsledku viazaného predaja, o ktorý ide, je týmto prehrávačom vždy prehrávač Windows Media Player. Komisia dodáva, že pokiaľ výrobcovia zariadení dodávaných spolu so softvérom predinštalujú do PC konkurenčné multimediálne prehrávače, túto inštaláciu „zatieňuje“ skutočnosť, že prehrávač Windows Media Player sa automaticky nachádza v 95 % PC predaných vo svete. Komisia napokon tvrdí, že údaje Microsoftu nie sú spoľahlivé, pretože sa vzťahujú najmä na konkurenčné multimediálne prehrávače, ktoré boli predinštalované na základe „legacy deals“ (zmluvy pred ukončením), ktoré neboli obnovené, ako aj na softvéry, ktoré nemožno považovať za streamingové multimediálne prehrávače.

1027 Po tretie Komisia tvrdí, že existuje zreteľná tendencia v prospech používania prehrávača Windows Media Player a formátu Windows Media. Údaje Nielsen/NetRatings o používaní multimediálnych prehrávačov v Spojených štátoch preukazujú, že v marci 2005 prekročil podiel používania prehrávača Windows Media Player 80 %, zatiaľ čo podiel prehrávača RealPlayer klesol pod 40 % a podiel

prehrávača QuickTime predstavuje iba o niečo viac ako 10 %. Z posledných údajov Nielsen/NetRatings tiež vyplýva, že podiel výlučných užívateľov prehrávača Windows Media Player stabilne narástol, 53 až 55 % užívateľov, ktorí v súčasnosti používajú výlučne tento prehrávač, v porovnaní s 10 až 13 % v prípade prehrávača RealPlayer a 3 alebo 4 % v prípade prehrávača QuickTime Player.

1028 V reakcii na tvrdenie Microsoftu, že názor o vylúčení konkurentov z trhu nie je objektívny, lebo sa neuplatnil vtedy, keď bol do systému Windows integrovaný multimediálny prehrávač spoločnosti RealNetworks (pozri bod 1007 vyššie), Komisia odkazuje na odôvodnenie č. 818 napadnutého rozhodnutia a uvádza, že jej nemožno brániť v stíhaní určitého porušenia súťažného práva Spoločenstva z dôvodu, že nestíhala iné prípadné porušenie.

1029 SIIA uvádza v podstate rovnaké tvrdenia ako Komisia.

1030 Audiobanner.com tvrdí, že viazaný predaj, o ktorý ide, má negatívny účinok na investície tretích osôb do technológií konkurujúcich technológiám Microsoftu, na inováciu v odvetví streamingových digitálnych multimédií a na spotrebiteľov. Pokiaľ ide o tento posledný uvedený bod, Audiobanner.com trvá na tom, že viazaný predaj bráni hospodárskej súťaži založenej na kvalite.

Posúdenie Súdom prvého stupňa

1031 Microsoft v podstate tvrdí, že Komisia nepreukázala, že integrácia prehrávača Windows Media Player do operačného systému Windows pre klientske PC

spôsobuje obmedzenie hospodárskej súťaže, takže štvrtý podstatný znak zneužívajúceho viazaného predaja, ako je uvedený v odôvodnení č. 794 napadnutého rozhodnutia, nemožno v tomto prípade považovať za daný.

1032 Microsoft predovšetkým tvrdí, že Komisia, uznávajúc, že v tomto prípade nemá do činenia s klasickým prípadom viazaného predaja, musela uplatniť novú a vysoko špekulatívnu teóriu tým, že sa oprela o výhľadovú analýzu možných reakcií tretích osôb, aby dospela k záveru, že viazaný predaj, o ktorý ide, mohol obmedziť hospodársku súťaž.

1033 Súd prvého stupňa sa domnieva, že tvrdenia Microsoftu nie sú opodstatnené a že spočívajú na selektívnom a nesprávnom čítaní napadnutého rozhodnutia. Tieto tvrdenia sa totiž sústreďujú predovšetkým na druhú z troch častí odôvodnenia Komisie uvedeného v odôvodneniach č. 835 až 954 napadnutého rozhodnutia.

1034 V skutočnosti treba uviesť, že v napadnutom rozhodnutí Komisia najmä jasne preukázala, že to, že od mája 1999 Microsoft ponúka výrobcovi zariadení dodávaných spolu so softvérom na predinštalovanie do klientských PC iba verziu systému Windows zviazanú s prehrávačom Windows Media Player, nevyhnutne ovplyvňuje vzťahy na trhu medzi Microsoftom, výrobcami zariadení dodávaných spolu so softvérom a poskytovateľmi konkurenčných multimediálnych prehrávačov tým, že citelne mení rovnováhu hospodárskej súťaže v prospech Microsoftu a na ujmu iných podnikateľov.

1035 Ako už bolo zdôraznené v bode 868 vyššie, skutočnosť, že Komisia radšej preskúmala konkrétne účinky, ktoré už viazaný predaj, o ktorý ide, mal na trhu, ako aj očakávaný vývoj tohto trhu, než by sa uspokojila s domnienkou — ako to obvykle robí vo

veciach zneužívajúcich viazaných predajov —, že uvedený viazaný predaj má vylučovací účinok na trhu *per se*, neznamená, že prijala novú právnu teóriu.

1036 Východiskovým bodom analýzy podmienky týkajúcej sa obmedzenia hospodárskej súťaže, ktorú urobila Komisia, je odôvodnenie č. 841 napadnutého rozhodnutia, v ktorom Komisia uvádza, že v tejto veci existujú dobré dôvody nepovažovať bez doplnenia analýzy za samozrejmé, že viazaný predaj prehrávača Windows Media Player predstavuje správanie, ktoré je svojou povahou spôsobilé obmedziť hospodársku súťaž (pozri bod 977 vyššie). Záver, ku ktorému Komisia v tomto ohľade dospela, spočíva v podstate na zistení, že viazanie prehrávača Windows Media Player s operačným systémom Windows pre klientske PC — ktorý je predinštalovaný vo veľkej väčšine klientskych PC predaných vo svete — bez toho, aby bolo možné prehrávač odstrániť z operačného systému, umožňuje tomuto multimediálnemu prehrávaču profitovať zo všeobecného výskytu tohto operačného systému v klientskych PC, ktorý nemôžu vyvížiť iné spôsoby distribúcie multimediálnych prehrávačov.

1037 Súd prvého stupňa sa domnieva, že toto zistenie, ktoré je predmetom prvej časti odôvodnenia Komisie (pozri odôvodnenia č. 843 až 878 napadnutého rozhodnutia, ako sú zhrnuté v bodoch 979 až 982 vyššie), je úplne opodstatnené.

1038 V prvom rade je zjavné, že v dôsledku viazaného predaja sa prehrávač Windows Media Player nachádza v klientskych PC vo svete v rozsahu, ktorý nemá obdobu, pretože tento viazaný predaj umožnil uvedenému multimediálnemu prehrávaču automaticky dosiahnuť úroveň penetrácie trhu zodpovedajúcu úrovni penetrácie operačného systému Windows pre klientske PC, a to bez toho, aby musel súťažiť s konkurenčnými produktmi na základe kvality. V tomto ohľade treba pripomenúť, že je nepochybné, že podiel Microsoftu na trhu operačných systémov pre klientske PC je vyšší ako 90 % a že veľká väčšina predajov operačných systémov Windows pre klientske PC (a to približne 75 %) sa uskutočňuje prostredníctvom výrobcov zariadení dodávaných spolu so softvérom, ktorí tento systém predinštalujú do klientskych

PC, ktoré montujú a distribuujú. Z číselných údajov uvedených v odôvodnení č. 843 napadnutého rozhodnutia vyplýva, že v roku 2002 bol podiel Microsoftu na trhu operačných systémov pre klientske PC 93,8 % v počte predaných jednotiek (pozri tiež odôvodnenie č. 431 napadnutého rozhodnutia) a že systém Windows — a v dôsledku toho prehrávač Windows Media Player — bol predinštalovaný v 196 z 207 miliónov klientskych PC, ktoré boli predané vo svete počas obdobia od októbra 2001 do marca 2003.

1039 Ako bude podrobnejšie vysvetlené ďalej, žiadny konkurenčný multimediálny prehrávač by nemohol dosiahnuť takúto úroveň penetrácie trhu bez distribučnej výhody, ktorú má prehrávač Windows Media Player vďaka takémuto užívaniu operačného systému Windows pre klientske PC Microsoftom.

1040 Je namieste dodať, že združená ponuka operačného systému Windows a prehrávača NetShow 2.0, ku ktorej Microsoft pristúpil od júna 1998, nezabezpečovala tomuto prehrávaču rovnakú mieru výskytu v klientskych PC. Ako totiž už bolo uvedené v bodoch 837 a 936 vyššie, prehrávač NetShow 2.0 sa nachádzal na inštaláčnom CD systému Windows 98, ale ani jedna zo štyroch vopred nastavených inštalácií tohto systému nepredvídala inštaláciu tohto prehrávača. Inými slovami, užívatelia museli vynaložiť úsilie na osobitnú inštaláciu prehrávača NetShow 2.0 a mohli sa rozhodnúť, že tak neurobia. V rovnakom zmysle treba uviesť, že táto združená ponuka nebránila vydavateľom konkurenčných multimediálnych prehrávačov konkurovať Microsoftu na základe vnútorných kvalít ich produktov ani výrobcom zariadení dodávaných spolu so softvérom využívať túto konkurenciu.

1041 V druhom rade je jasné, ako správne zdôrazňuje Komisia v odôvodnení č. 845 napadnutého rozhodnutia, že „užívatelia, ktorí nachádzajú [prehrávač Windows Media Player] predinštalovaný do svojich klientskych PC, sú vo všeobecnosti menej náchylní používať alternatívny multimediálny prehrávač, keďže už majú aplikáciu, ktorá poskytuje funkciu streamingového multimediálneho prehrávača“. Treba sa

teda domnievať, že ak by nebolo viazaného predaja, o ktorý ide, spotrebiteľia, ktorí chcú mať streamingový multimedialny prehrávač, by boli nútení vybrať si prehrávač medzi tými, ktoré sú ponúkané na trhu.

- 1042 V tomto ohľade je namieste pripomenúť okolnosť, na ktorú odkazuje Komisia v odôvodneniach č. 119, 848, 869 a 956 napadnutého rozhodnutia, a to význam, ktorý užívatelia prikladajú možnosti kúpiť si klientske PC alebo systémy „prípravené na použitie“ (out of the box), teda také, ktoré možno nainštalovať a používať s minimom úsilia. Dodávateľ, ktorého softvér je predinštalovaný v klientskom PC a spustí sa automaticky pri jeho spustení, má tak jasnú konkurenčnú výhodu oproti každému inému dodávateľovi podobných produktov.
- 1043 V treťom rade sa Súd prvého stupňa domnieva, že Komisia v odôvodnení č. 857 napadnutého rozhodnutia správne uviedla, že vytýkané správanie odrádza výrobcov zariadení dodávaných spolu so softvérom od toho, aby do klientskych PC, ktoré predávajú, predinštalovali konkurenčné multimedialne prehrávače.
- 1044 Na jednej strane, ako je uvedené v odôvodnení č. 851 napadnutého rozhodnutia, sa totiž výrobcovia zariadení dodávaných spolu so softvérom zdráhajú pridať do zariadenia, ktoré ponúkajú spotrebiteľom, druhý multimedialny prehrávač, keďže ten zaberá kapacitu pevného disku klientskeho PC, pričom ponúka v podstate analogické funkcie ako prehrávač Windows Media Player a zároveň je málo pravdepodobné, že spotrebiteľia sú ochotní platiť za toto prídanie vyššiu cenu.
- 1045 Na druhej strane prítomnosť niekoľkých streamingových multimedialnych prehrávačov v tom istom klientskom PC spôsobuje riziko zámieny na strane užívateľov a zvýšenie nákladov na zákaznícku podporu, ako aj nákladov na testovanie (pozri odôvodnenie č. 852 napadnutého rozhodnutia). V tomto ohľade treba uviesť, že

v správnom konaní samotný Microsoft zdôrazňoval, že výrobcovia zariadení dodávaných spolu so softvérom dosahujú spravidla nízke ziskové marže, a teda že sa radšej vyhnú povinnosti znášať takéto náklady (pozri poznámku pod čiarou 1006 napadnutého rozhodnutia).

1046 Uvedenie združenej verzie systému Windows a prehrávača Windows Media Player ako jedinej verzie operačného systému Windows, ktorú môžu výrobcovia zariadení dodávaných spolu so softvérom predinštalovať do nových klientských PC, tak malo za následok, že títo výrobcovia boli priamo a okamžite zbavení možnosti, ktorú mali predtým, montovať produkty, ktoré považovali na základe svojho vlastného posúdenia za najatraktívnejšie pre spotrebiteľov, a predovšetkým to, že im bolo zabránené vybrať prehrávač konkurujúci prehrávaču Windows Media Player ako jediný multimediálny prehrávač. Pokiaľ ide o tento posledný bod, treba pripomenúť, že v tom čase mal prehrávač RealPlayer významnú obchodnú výhodu ako produktový líder na trhu. Ako pripúšťa samotný Microsoft, až v roku 1999 sa Microsoftu podarilo vyvinúť streamingový multimediálny prehrávač, ktorý bol dostatočne výkonný, keďže jeho predchádzajúci prehrávač NetShow „nebol u spotrebiteľov obľúbený, pretože nefungoval veľmi dobre“ (odôvodnenie č. 819 napadnutého rozhodnutia). Okrem toho treba pripomenúť, že v mesiacoch august 1995 až júl 1998 boli spoločne so systémom Windows distribuované produkty spoločnosti RealNetWorks — najprv RealAudio Player a potom RealPlayer. Možno sa teda domnievať, že ak by sa Microsoft nesprával spôsobom, ktorý mu je vytýkaný, konkurencia medzi prehrávačmi RealPlayer a Windows Media Player by bola určovaná v závislosti od vnútorných kvalít oboch produktov.

1047 Treba dodať, že aj keby sa vydavatelia multimediálnych prehrávačov konkurujúcich Microsoftu dohodli na predinštalovaní svojho produktu s výrobcami zariadení dodávaných spolu so softvérom, naďalej by sa vo vzťahu k Microsoftu nachádzali v nevýhodnom konkurenčnom postavení. Na jednej strane totiž z dôvodu, že výrobcovia zariadení dodávaných spolu so softvérom ani užívatelia nemôžu odstrániť prehrávač Windows Media Player z balíka tvoreného systémom Windows a týmto prehrávačom, konkurenčný multimediálny prehrávač nemôže byť nikdy jediným multimediálnym prehrávačom v klientskom PC. Viazaný predaj, o ktorý ide, predovšetkým bráni vydavateľom konkurenčných multimediálnych prehrávačov konkurovať na

tento účel Microsoftu vnútornými kvalitami produktov. Na druhej strane, keďže počet multimediálnych prehrávačov, ktoré sú výrobcovia zariadení dodávaných spolu so softvérom ochotní predinštalovať do klientskych PC, je obmedzený, vydavateľia konkurenčných multimediálnych prehrávačov spolu navzájom súťažia o túto predinštaláciu, zatiaľ čo vďaka viazanému predaju sa Microsoft vyhýba tejto súťaži a významným zvýšeným nákladom, ktoré spôsobuje. Pokiaľ ide o tento posledný bod, treba odkázať na odôvodnenie č. 856 napadnutého rozhodnutia, v ktorom Komisia uvádza distribučnú dohodu týkajúcu sa prehrávača RealPlayer uzavretú v roku 2001 medzi spoločnosťami RealNetworks a Compaq, ako aj skutočnosť, že Microsoft v správnom konaní uznal, že spoločnosť RealNetworks platí výrobcovi zariadení dodávaných spolu so softvérom, ktorí súhlasia s predinštalovaním jej produktov.

1048 Z týchto rôznych zistení vyplýva, že Komisia sa dôvodne domnievala, že „možnosť uzatvárať distribučné dohody s výrobcami zariadení dodávaných spolu so softvérom predstavuje menej efektívny prostriedok distribúcie multimediálnych prehrávačov ako viazaný predaj, ktorý uskutočňuje Microsoft“ (odôvodnenie č. 859 napadnutého rozhodnutia).

1049 Vo štvrtom rade sa Súd prvého stupňa domnieva, že Komisia tiež správne konštatovala, že iné spôsoby distribúcie multimediálnych prehrávačov ako predinštalovanie výrobcami zariadení dodávaných spolu so softvérom neumožňujú vyvážiť všeobecný výskyt prehrávača Windows Media Player (odôvodnenia č. 858 až 876 napadnutého rozhodnutia).

1050 Na jednej strane, aj keď je pravda, že sťahovanie multimediálnych prehrávačov z internetu umožňuje zasiahnúť veľmi veľký počet užívateľov, napriek tomu nie je také efektívne ako predinštalovanie výrobcami zariadení dodávaných spolu so softvérom. Po prvé sťahovanie totiž nezabezpečuje konkurenčným multimediálnym prehrávačom rovnakú distribúciu, ako má prehrávač Windows Media Player (odôvodnenie č. 861 napadnutého rozhodnutia). Po druhé sťahovanie, na rozdiel od používania predinštalovaného produktu, vníma nezanedbateľný počet užívateľov ako komplikovaný proces. Po tretie, ako uvádza Komisia v odôvodnení č. 866 napadnutého rozhodnutia,

veľký počet pokusov o stiahnutie — viac než 50 % podľa testov, ktoré vykonala spoločnosť RealNetworks v roku 2003 — zlyháva. Hoci je pravda, že širokopásmový prenos zrýchľuje sťahovanie, a teda ho robí jednoduchším, napriek tomu treba uviesť, že v roku 2002 mala iba šestina domácností s prístupom na internet širokopásmové pripojenie (odôvodnenie č. 867 a poznámka pod čiarou 1037 napadnutého rozhodnutia). Po štvrté užívatelia budú mať pravdepodobne tendenciu domnievať sa, že multimediálny prehrávač integrovaný v klientskom PC, ktorý kúpili, bude fungovať lepšie ako produkt, ktorý si nainštalujú sami (odôvodnenie č. 869 napadnutého rozhodnutia). Napokon po piate je namieste uviesť, že vo väčšine podnikov zamestnanci nemajú právo sťahovať softvér z internetu, lebo to komplikuje prácu správcov siete (to isté odôvodnenie).

1051 Niektoré údaje, ktoré poskytol samotný Microsoft počas správneho konania a ktoré sú uvedené v odôvodneniach č. 909 až 911 napadnutého rozhodnutia, potvrdzujú, že sťahovanie z internetu nepredstavuje taký efektívny spôsob distribúcie ako predinštalácia výrobcami zariadení dodávaných spolu so softvérom. Microsoft totiž uviedol na jednej strane, že počas dvanástich mesiacov po uvedení prehrávača WMP 6 na trh bolo stiahnutých 8,8 milióna exemplárov tohto prehrávača, a na druhej strane, že v období od júla do septembra 1999 predal 7,9 milióna operačných systémov Windows 98 SE. Inými slovami, za tri mesiace dosiahol WMP 6 vďaka viazanému predaju s operačným systémom Windows takmer rovnaké rozšírenie ako za jeden rok prostredníctvom sťahovania.

1052 Treba dodať, ako uvádza Komisia v odôvodnení č. 870 napadnutého rozhodnutia, že hoci sťahovanie predstavuje z technického hľadiska menej nákladný spôsob distribúcie multimediálnych prehrávačov, vydavatelia musia napriek tomu zhromaždiť významné zdroje, aby „prekonali zotrvačnosť koncových užívateľov a presvedčili ich, aby ignorovali prítomnosť predinštalovaného prehrávača [Windows Media Player]“.

1053 Na druhej strane, pokiaľ ide o ostatné spôsoby distribúcie streamingových multi-mediálnych prehrávačov uvedené v napadnutom rozhodnutí, teda viazaný predaj prehrávača s inými softvérmi alebo so službami prístupu na internet, ako aj maloobchodný predaj, stačí uviesť, že Microsoft neuvádza nijaké tvrdenie, ktoré by mohlo spochybniť posúdenie Komisie, podľa ktorého tieto spôsoby distribúcie predstavujú iba „núdzové riešenie, ktoré nemôže súperiť s efektivitou predinštalovania softvéru do klientskych PC [fungujúcich pod systémom Windows]“ (odôvodnenia č. 872 až 876 napadnutého rozhodnutia).

1054 Z uvedeného vyplýva, že Komisia v analýze nachádzajúcej sa v odôvodneniach č. 843 až 878 napadnutého rozhodnutia, ktorá predstavuje prvú časť jej odôvodnenia, právne dostatočným spôsobom preukázala, že viazaný predaj systému Windows a prehrávača Windows Media Player od mája 1999 mal nevyhnutne významné dôsledky na štruktúru hospodárskej súťaže. Toto konanie totiž umožnilo Microsoftu, aby pre svoj produkt získal distribučnú výhodu, ktorá nemá obdobu, a aby zabezpečil všeobecný výskyt prehrávača Windows Media Player v klientskych PC vo svete, čo odrádza užívateľov od toho, aby používali konkurenčné multimedialne prehrávače, a výrobcov zariadení dodávaných spolu so softvérom od toho, aby takéto prehrávače predinštalovali do klientskych PC.

1055 Samozrejme, ako tvrdí Microsoft, niekoľko výrobcov zariadení dodávaných spolu so softvérom naďalej pridáva konkurenčné multimedialne prehrávače do zariadení, ktoré ponúka svojim zákazníkom. Je tiež nepochybné, že počet multimedialnych prehrávačov, ako aj miera používania viacerých prehrávačov neustále narastá. Tieto skutočnosti však nevyvracajú záver Komisie, že vytýkané správanie bolo spôsobilé oslabiť hospodársku súťaž v zmysle judikatúry. Od mája 1999 už totiž vydavateľia konkurenčných multimedialnych prehrávačov nie sú schopní súťažiť prostredníctvom výrobcov zariadení dodávaných spolu so softvérom, aby sa ich vlastné produkty nachádzali namiesto prehrávača Windows Media Player ako jediný multimedialny prehrávač v klientskych PC, ktoré výrobcovia zariadení dodávaných spolu so softvérom montujú a predávajú.

- 1056 Okrem toho treba zdôrazniť, že dôvodnosť vyššie urobených zistení podporujú niektoré údaje, ktoré Komisia preskúmala v tretej časti svojho odôvodnenia. Predovšetkým, ako bude uvedené v bodoch 1080 až 1084 nižšie, údaje uvedené v odôvodneniach č. 905 až 926 napadnutého rozhodnutia preukazujú zreteľnú tendenciu v prospech používania prehrávača Windows Media Player na ujmu konkurenčných multimediálnych prehrávačov.
- 1057 Je namieste dodať, že z informácií, ktoré oznámil samotný Microsoft počas správneho konania a ktoré sú uvedené v odôvodneniach č. 948 až 951 napadnutého rozhodnutia, vyplýva, že citeľný vzostup v používaní prehrávača Windows Media Player nemožno pripísať tomu, že by bol tento prehrávač kvalitnejší ako konkurenčné prehrávače alebo že by konkurenčné prehrávače, a predovšetkým RealPlayer, mali nejaké nedostatky.
- 1058 So zreteľom na predchádzajúce úvahy treba dospieť k záveru, že samotné zistenia Komisie v prvej časti jej odôvodnenia postačujú na preukázanie, že štvrtý podstatný znak zneužívajúceho viazaného predaja je v tomto prípade daný. Tieto zistenia nespochívajú na novej alebo vysokošpekulatívnej teórii, ale na povahe vytýkaného správania, na podmienkach trhu, ako aj na podstatných vlastnostiach dotknutých produktov. Zakladajú sa na presných, spoľahlivých a koherentných dôkazných prostriedkoch, ktorých nesprávnosť sa Microsoftu, ktorý sa obmedzuje na tvrdenie, že ide o čire dohady, nepodarilo preukázať.
- 1059 Z uvedeného vyplýva, že nie je nevyhnutné preskúmať tvrdenia, ktoré Microsoft uplatňuje proti zisteniam Komisie nachádzajúcim sa v ďalších dvoch častiach jej odôvodnenia. Súd prvého stupňa sa však napriek tomu domnieva, že je vhodné ich krátko preskúmať.

- 1060 V druhej časti svojho odôvodnenia chce Komisia preukázať, že všeobecný výskyt prehrávača Windows Media Player, ktorý je výsledkom jeho viazania so systémom Windows, môže mať nezanedbateľný vplyv na poskytovateľov obsahu a programátorov softvéru.
- 1061 Názor, ktorý obhajuje Komisia, spočíva na skutočnosti, že trh streamingových multimediálnych prehrávačov sa vyznačuje významnými nepriamymi sieťovými efektmi, alebo ak prevezmeme výraz, ktorý použil pán Gates, na existencii „slučky kladnej spätnej väzby“ (odôvodnenie č. 882 napadnutého rozhodnutia). Tento výraz opisuje jav, podľa ktorého čím je počet užívateľov danej softvérovej platformy väčší, tým sú vyššie investície do vývoja produktov kompatibilných s touto platformou, čo zase následne posilňuje obľúbenosť tejto platformy u užívateľov.
- 1062 Súd prvého stupňa sa domnieva, že Komisia v tomto prípade správne prihliadla na existenciu tohto javu a konštatovala, že poskytovatelia obsahu a programátori softvéru si vyberajú technológiu, pre ktorú budú vyvíjať svoje vlastné produkty na základe percenta inštalácií a používania multimediálnych prehrávačov (odôvodnenie č. 879 napadnutého rozhodnutia). Komisia správne konštatovala na jednej strane, že tieto subjekty majú tendenciu prednostne používať prehrávač Windows Media Player, lebo im to umožňuje zasiahnuť veľmi veľkú väčšinu užívateľov klientskych PC vo svete, a na druhej strane, že rozšírenie obsahu a aplikácií kompatibilných s určitým multimediálnym prehrávačom predstavuje samo osebe významný konkurenčný faktor, lebo zvyšuje obľúbenosť tohto multimediálneho prehrávača, čo zase podporuje používanie základnej multimediálnej technológie vrátane kodekov, formátov (aj formátu DRM) a serverových softvérov (odôvodnenia č. 880 a 881 napadnutého rozhodnutia).
- 1063 Súd prvého stupňa sa v prvom rade domnieva, že posúdenie otázky účinkov viazaného predaja na poskytovateľov obsahu, ktoré Komisia vykonala v odôvodneniach č. 883 až 891 napadnutého rozhodnutia, je opodstatnené.

1064 Komisia predovšetkým veľmi správne konštatovala, že podpora niekoľkých rozličných technológií spôsobuje poskytovateľom obsahu dodatočné náklady na vývoj, infraštruktúru a správu, takže majú sklony podporovať iba jednu technológiu pre svoje produkty, ak im táto technológia umožňuje zasiahnuť širokú užívateľskú obec.

1065 Z dôkazných prostriedkov, ktoré Komisia zhromaždila, a predovšetkým z odpovedí na žiadosti o informácie, ktoré poslala poskytovateľom obsahu v rámci prieskumu trhu z roku 2003, vyplýva, že kódovanie nepretržite šíreného obsahu do viacerých formátov je nákladné a časovo náročné. Vo svojej žiadosti o informácie zo 16. apríla 2003 Komisia týchto poskytovateľov obsahu najmä žiadala, aby jej uviedli, či vytváranie určitého obsahu pre viac než jednu technológiu vytvára zvýšené náklady (otázka č. 19). Všetky subjekty, ktoré odpovedali na túto otázku, priznali, že je to tak, pričom uviedli hlavne zvýšené náklady na dodatočný personál a čas potrebný na prípravu obsahu, technického vybavenia, infraštruktúry a licencií. Keď boli dotknuté subjekty vyzvané, aby odhadli výšku týchto zvýšených nákladov, umiestnili ich do rozpätia od 20 do 100 % pôvodných nákladov na poskytovanie obsahu iba v jednom formáte, čo sú priemerné zvýšené náklady približne 50 % (otázka č. 20). Ako uvádza Komisia v odôvodnení č. 884 napadnutého rozhodnutia, jeden z oslovených subjektov dokonca upresnil, že „relatívne vysoké náklady spojené s prípravou obsahu môžu znížiť ekonomický záujem nahrávacích spoločností a/alebo on-line portálov na podpore viacerých formátov, ktorých úspech u užívateľov je rôzny“, a že „niektoré nahrávacie spoločnosti porovnávajú zvýšené náklady s výhodami, ktoré získavajú z väčšieho počtu užívateľov a podpory viacerých technológií“.

1066 Treba poznamenať, že na rozdiel od toho, čo tvrdí Microsoft, Komisia preskúmala, či výhody vyplývajúce z kódovania do viacerých formátov mohli prevážiť zvýšené náklady spôsobené týmto kódovaním. Komisia sa totiž spýtala poskytovateľov obsahu na túto skutočnosť v rámci prieskumu trhu z roku 2003 a tí sa k tomu vyjadrili (pozri odôvodnenia č. 884, 887, 889 a 890 napadnutého rozhodnutia).

1067 Z dôkazných prostriedkov, ktoré Komisia zhromaždila, tiež vyplýva, že čím je určitý multimediálny prehrávač rozšírenejší, tým viac poskytovateľov obsahu má sklony vytvárať obsah pre technológiu implementovanú v tomto multimediálnom prehrávači. Ako Komisia správne uvádza v odôvodnení č. 885 napadnutého rozhodnutia, ak poskytovatelia obsahu podporujú najrozšírenejší multimediálny prehrávač, maximalizujú počet potenciálnych užívateľov svojich vlastných produktov.

1068 Ako je uvedené v odôvodnení č. 886 napadnutého rozhodnutia, vo svojej žiadosti o informácie zo 16. apríla 2003 sa Komisia spýtala dotknutých poskytovateľov obsahu, či počet užívateľov určitej technológie a prítomnosť klientskeho multimediálneho softvéru v PC sú faktory, ktoré zohrávajú rozhodujúcu úlohu pri výbere podporovanej technológie (otázky č. 33 a 34). Všetci poskytovatelia obsahu, ktorí odpovedali na tieto otázky, sa vyjadrili kladne (odôvodnenie č. 886 napadnutého rozhodnutia).

1069 So zreteľom na uvedené a s prihliadnutím na skutočnosť, že systém Windows sa nachádza takmer vo všetkých klientskych PC vo svete, sa treba domnievať, že Komisia v odôvodnení č. 891 napadnutého rozhodnutia dôvodne dospela k záveru, že „viazaním predaja prehrávača [Windows Media Player] so systémom Windows môže Microsoft zaručiť poskytovateľom obsahu, že koncoví užívatelia budú schopní prehrávať ich obsah, inak povedané, že títo poskytovatelia budú môcť zasiahnuť širokú užívateľskú obec“, že „všeobecný výskyt [tohto] prehrávača... v PC [fungujúcich pod systémom] Windows tak zabezpečuje Microsoftu konkurenčnú výhodu, ktorá nesúvisí s kvalitami produktu“, a že „len čo sa obsah založený na určitom formáte rozšíri, konkurenčné postavenie kompatibilných multimediálnych prehrávačov je posilnené a vstup nových konkurentov je sťažený“.

1070 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že cieľom článku 82 ES je zakázať dominantnému podniku, aby posilňoval svoje postavenie pomocou iných prostriedkov, ako sú

tie, ktoré patria do rámca hospodárskej súťaže založenej na kvalite (rozsudok Súdu prvého stupňa z 21. októbra 1997, Deutsche Bahn/Komisia, T-229/94, Zb. s. II-1689, bod 78, a rozsudok Van den Bergh Foods/Komisia, už citovaný v bode 1013 vyššie, bod 157).

1071 V druhom rade sa Súd prvého stupňa domnieva, že Komisia v odôvodneniach č. 892 až 896 napadnutého rozhodnutia správne posúdila účinky viazaného predaja na programátorov softvéru.

1072 V odôvodnení č. 892 napadnutého rozhodnutia Komisia predovšetkým správne uviedla, že programátori softvéru majú sklony vytvárať aplikácie iba pre jednu platformu, ak im umožňuje zasiahnuť takmer všetkých potenciálnych užívateľov ich produktov, pretože prispôbovanie ich programov iným platformám, obchodovanie s týmito programami a zákaznícka podpora vytvárajú dodatočné náklady.

1073 Z odpovedí na niektoré otázky, ktoré Komisia položila programátorom softvéru v rámci prieskumu trhu z roku 2003 (pozri predovšetkým otázky č. 8 a 48 žiadosti o informácie zo 16. apríla 2003), vyplýva, že vytváranie aplikácií pre viacero multimedialných technológií spôsobuje zvýšené náklady na dodatočný personál a čas, licencie a zákaznícku podporu. Dotknutí programátori softvéru umiestnili tieto zvýšené náklady do rozpätia od 1 do 100 % nákladov na vytvorenie aplikácií určených iba pre jednu technológiu, čo sú priemerné zvýšené náklady približne 58 % (pozri odôvodnenie č. 894 napadnutého rozhodnutia).

1074 Z odpovedí na žiadosť o informácie zo 16. apríla 2003 rovnako vyplýva, že to, že vytváranie aplikácií pre dodatočné technológie, iné ako technológia Microsoftu, vytvára programátorom softvéru zvýšené náklady, môže ovplyvniť ich rozhodnutie, či vytvárať, alebo nevytvárať aplikácie pre dodatočné technológie (pozri odôvodnenie

č. 894 napadnutého rozhodnutia; pozri aj vyhlásenie subjektu č. 30 zhrnuté v odôvodnení č. 893 napadnutého rozhodnutia).

1075 So zreteľom na tieto skutočnosti a na to, že prehrávač Windows Media Player sa z dôvodu viazaného predaja nachádza vo veľkej väčšine klientskych PC vo svete, je namieste domnievať sa, že Komisia v odôvodnení č. 895 napadnutého rozhodnutia správne uviedla, že programátori softvéru, ktorí vytvárajú aplikácie založené na jednom multimediálnom prehrávači, sú motivovaní tak robiť najmä pre prehrávač Windows Media Player. V tomto ohľade treba poznamenať, že v rámci prieskumu trhu z roku 2003 Komisia vyzvala oslovených programátorov softvéru, aby upresnili faktory, ktoré určujú ich voľbu technológie, pre ktorú vytvárajú svoje aplikácie (otázka č. 7 žiadosti o informácie zo 16. apríla 2003). Zo štrnástich subjektov, ktoré odpovedali na túto otázku, desať uviedlo mieru výskytu multimediálneho prehrávača v klientskom PC ako prvý alebo druhý najdôležitejší faktor (odôvodnenie č. 896 napadnutého rozhodnutia). Komisia sa programátorov softvéru rovnako spýtala, či je pre nich dôležité, že rozhrania prehrávača Windows Media Player sa nachádzajú takmer vo všetkých klientskych PC fungujúcich pod systémom Windows (otázka č. 14 žiadosti o informácie zo 16. apríla 2003). Z trinástich subjektov, ktoré odpovedali na túto otázku, poskytlo desať kladnú odpoveď (odôvodnenie č. 896 napadnutého rozhodnutia).

1076 V treťom rade Súd prvého stupňa pripomína, že v odôvodneniach č. 897 až 899 napadnutého rozhodnutia Komisia uvádza, že všeobecný výskyt prehrávača Windows Media Player vďaka viazanému predaju, o ktorý ide, má účinky aj na niektoré susediace trhy, ako je napríklad trh multimediálnych prehrávačov inštalovaných v mobilných termináloch, trh dekodérov, trh riešení DRM a trh on-line šírenia hudby. V tomto ohľade stačí konštatovať, že Microsoft neuviedol nijaké tvrdenie spôsobilé spochybniť toto posúdenie.

1077 So zreteľom na uvedené úvahy treba dospieť k záveru, že druhá časť odôvodnenia Komisie je opodstatnená.

- 1078 V tretej časti svojho odôvodnenia Komisia skúma vývoj trhu so zreteľom na štúdie trhu, ktoré vykonali spoločnosti Media Metrix, Synovate a Nielsen/NetRatings, a následne dochádza k záveru, že údaje obsiahnuté v týchto štúdiách „konštantne odhaľujú tendenciu v prospech používania [prehrávača Windows Media Player] a formátov Windows Media na ujmu hlavných konkurenčných multimediálnych prehrávačov a súvisiacich technológií“ (odôvodnenie č. 944 napadnutého rozhodnutia).
- 1079 Súd prvého stupňa sa domnieva, že záver uvedený v predchádzajúcom bode je správny.
- 1080 V prvom rade, pokiaľ ide o používanie multimediálnych prehrávačov, z údajov zhromaždených spoločnosťou Media Metrix vyplýva, že až do druhého štvrťroka 1999, čo je obdobie, v ktorom sa začal viazaný predaj, o ktorý ide, sa prehrávač Windows Media Player nachádzal ďaleko za lídrom trhu, teda prehrávačom RealPlayer, ktorý mal takmer dvakrát viac užívateľov (odôvodnenia č. 905 a 906 napadnutého rozhodnutia). Oproti tomu od druhého štvrťroka 1999 do druhého štvrťroka 2002 vzrástol celkový počet užívateľov prehrávača Windows Media Player o viac než 39 miliónov, teda v miere porovnateľnej s kumulovaným nárastom počtu užívateľov prehrávačov RealPlayer a QuickTime Player (pozri údaje nachádzajúce sa v tabuľkách č. 8 a 9 odôvodnenia č. 907 napadnutého rozhodnutia).
- 1081 Údaje, ktoré zhromaždila spoločnosť Synovate pre Microsoft a ktoré sú uvedené v odôvodneniach č. 918 až 920 napadnutého rozhodnutia, tiež jasne vyjadrujú tendenciu v prospech prehrávača Windows Media Player na ujmu prehrávačov RealPlayer a QuickTime Player.
- 1082 Je namieste najmä uviesť, že z údajov spoločnosti Synovate nachádzajúcich sa v odôvodnení č. 920 napadnutého rozhodnutia vyplýva, že aj keď určitý počet užívateľov, samozrejme, používa viac ako jeden multimediálny prehrávač, v auguste 2003

napriek tomu 45 % oslovených „viacnásobných užívateľov“ vyhlásilo, že multimedialným prehrávačom, ktorý používajú najčastejšie, je prehrávač Windows Media Player, oproti 19 % užívateľov, ktorí sa vyslovili za RealPlayer, a 11 % za QuickTime Player. Na porovnanie, v októbri 1999 bol multimedialným prehrávačom najčastejšie používaným viacnásobnými užívateľmi prehrávač RealPlayer (50 %), nasledovaný najprv prehrávačom Windows Media Player (22 %) a potom prehrávačom QuickTime Player (15 %).

1083 V tejto súvislosti treba dodať, že konštatovanie Microsoftu, že spotrebiteľia používali v júni 2002 v priemere 1,7 multimedialného prehrávača — toto číslo stúplo v roku 2004 na 2,1 —, treba relativizovať. Ako totiž správne uvádza Komisia v odôvodnení č. 860 napadnutého rozhodnutia, sťahovanie z internetu — hoci nepredstavuje taký efektívny spôsob distribúcie ako predinštalácia výrobcami zariadení dodávaných spolu so softvérom — umožňuje užívateľovi nanajvyš pridať multimedialný prehrávač do jeho klientskeho PC, a nie nahradiť prehrávač Windows Media Player. Ten zostáva stále v klientskom PC, zatiaľ čo dodatočným prehrávačom je v niektorých prípadoch prehrávač RealPlayer a v ostatných prípadoch prehrávač QuickTime Player alebo iný konkurenčný multimedialný prehrávač.

1084 Napokon údaje, ktoré zhromaždila spoločnosť Nielsen/Netratings (pozri odôvodnenia č. 921 a 922 napadnutého rozhodnutia), rovnako ukazujú, že od októbra 2002 do januára 2004 prehrávač Windows Media Player jasne zvýšil svoj náskok tak pred prehrávačom RealPlayer, ako aj pred prehrávačom QuickTime Player.

1085 V druhom rade, pokiaľ ide o používanie formátov, treba uviesť, že údaje spoločnosti Nielsen/Netratings uvedené v odôvodneniach č. 930 až 932 napadnutého rozhodnutia odhaľujú tendenciu v prospech formátov Windows Media na ujmu formátov spoločnosti RealNetworks a formátov QuickTime spoločnosti Apple.

1086 V treťom rade sa Súd prvého stupňa domnieva, že Komisia v odôvodneniach č. 934 až 942 napadnutého rozhodnutia správne uviedla, že údaje spoločnosti Netcraft,

ktorá poskytuje internetové služby, o multimedialných formátoch používaných na internetových stránkach, ktoré jej Microsoft oznámil počas správneho konania, nie sú presvedčivé. Komisia predovšetkým právne dostatočným spôsobom preukázala, že metodologické nedostatky prieskumov uskutočnených spoločnosťou Netcraft, ktoré sú uvedené v odôvodneniach č. 940 až 942 napadnutého rozhodnutia, robia nedôveryhodným tvrdenie Microsoftu, že „v novembri 2002 boli formáty RealNetworks naďalej oveľa bežnejšie na [internet]“ (odôvodnenie č. 937 napadnutého rozhodnutia).

1087 Napokon vo štvrtom rade treba uviesť, že Komisia v odôvodnení č. 943 napadnutého rozhodnutia správne odmietla tvrdenie, ktoré Microsoft založil na tom, že v roku 2001 sa prehrávač RealPlayer nachádzal v 92 % PC na domáce použitie v Spojených štátoch, a teda mal, pokiaľ ide o tieto PC, inštalovanú základňu porovnateľnú so základňou prehrávača Windows Media Player. Na jednej strane totiž, ako je uvedené v tom istom odôvodnení, sa v roku 2003 prehrávač RealPlayer nachádzal už iba v 60 až 70 % PC na domáce použitie v Spojených štátoch. Na druhej strane treba pripomenúť, že miera inštalácie prehrávača Windows Media Player je 100 % v klientskych PC fungujúcich pod systémom Windows a viac než 90 % v klientskych PC, tak na domáce použitie, ako aj na použitie na pracovisku, na svetovej úrovni.

1088 Z predchádzajúcich úvah vyplýva, že konečný záver o protisúťažných účinkoch viazaného predaja, o ktorý ide, ktorý Komisia formuluje v odôvodneniach č. 978 až 984 napadnutého rozhodnutia, je opodstatnený. Komisia v ňom totiž správne uvádza tieto skutočnosti:

— Microsoft používa operačný systém Windows pre klientske PC ako distribučný kanál, aby si zaistil značnú súťažnú výhodu na trhu multimedialných prehrávačov (odôvodnenie č. 979 napadnutého rozhodnutia),

- pre viazaný predaj, o ktorý ide, sa konkurenti Microsoftu nachádzajú *a priori* v nevýhodnom postavení, a to aj keby ich produkty mali vyššie vnútorné kvality ako prehrávač Windows Media Player (to isté odôvodnenie),

- Microsoft skresľuje obvyklý priebeh hospodárskej súťaže, ktorý by priniesol úžitok spotrebiteľom tým, že by umožnil rýchlejšie inovačné cykly ako dôsledok neobmedzenej hospodárskej súťaže založenej na kvalite (odôvodnenie č. 980 napadnutého rozhodnutia),

- viazaný predaj, o ktorý ide, posilňuje prekážky vstupu vzťahujúce sa na obsah a aplikácie, ktoré chránia systém Windows, a uľahčuje vznik podobných prekážok vstupu v prospech prehrávača Windows Media Player (to isté odôvodnenie),

- Microsoft sa bráni efektívnej hospodárskej súťaži zo strany vydavateľov potenciálne efektívnejších multimedialných prehrávačov a znižuje tak schopnosti a prostriedky vkladané do inovácie v oblasti multimedialných prehrávačov (odôvodnenie č. 981 napadnutého rozhodnutia),

- viazaným predajom, o ktorý ide, môže Microsoft rozšíriť svoj vplyv na susediacich trhoch multimedialného softvéru a oslabiť na nich efektívnu hospodársku súťaž na úkor spotrebiteľov (odôvodnenie č. 982 napadnutého rozhodnutia),

- viazaným predajom, o ktorý ide, Microsoft vysiela signály, ktoré odrádzajú od inovácie do všetkých technológií, o ktoré by sa Microsoft mohol raz zaujímať a ktoré by mohol viazať so systémom Windows v budúcnosti (odôvodnenie č. 983 napadnutého rozhodnutia).

1089 V dôsledku toho Komisia v odôvodnení č. 984 napadnutého rozhodnutia dôvodne uviedla, že existuje významné riziko, že viazaný predaj prehrávača Windows Media Player a systému Windows povedie k takému oslabeniu hospodárskej súťaže, že v blízkej budúcnosti už nebude zaručené zachovanie štruktúry efektívnej hospodárskej súťaže. Treba upresniť, že Komisia nevyslovila, že viazaný predaj povedie k odstráneniu akejkoľvek hospodárskej súťaže na trhu streamingových multimediálnych prehrávačov. Tvrdenie Microsoftu, že niekoľko rokov po začatí zneužitia je stále na trhu niekoľko konkurenčných multimediálnych prehrávačov, teda nepopiera názor Komisie.

1090 Z predchádzajúcich úvah vyplýva, že Microsoft neuviedol nijaké tvrdenie spôsobilé spochybniť dôvodnosť zistení, ktoré urobila Komisia v napadnutom rozhodnutí, pokiaľ ide o podmienku týkajúcu sa obmedzenia hospodárskej súťaže. Z tohto dôvodu treba dospieť k záveru, že Komisia právne dostatočným spôsobom preukázala, že táto podmienka bola v tomto prípade splnená.

e) O neexistencii objektívneho odôvodnenia

Napadnuté rozhodnutie

1091 V odôvodneniach č. 955 až 970 napadnutého rozhodnutia Komisia skúma argumentáciu Microsoftu, podľa ktorej viazaný predaj, o ktorý ide, prináša zvýšenie efektívnosti spôsobilé vyvážiť identifikované protisúťažné účinky.

1092 V prvom rade Komisia odmieta tvrdenie Microsoftu, že tento viazaný predaj zvyšuje efektívnosť distribúcie (odôvodnenia č. 956 až 961 napadnutého rozhodnutia).

- 1093 V tomto ohľade sa Komisia najprv domnieva, že Microsoft nemôže tvrdiť, že to, že v počítači „pripravenom na použitie“ je rad možností nastavených vopred, predstavuje pre spotrebiteľov výhody spočívajúce v ušetrení času a znížení rizika zámery. Podľa Komisie tak Microsoft zamieňa „výhodu, ktorú majú spotrebiteľia pri kúpe multimediálneho prehrávača predinštalovaného spolu s operačným systémom pre klientske PC, a záujem na tom, aby to bol Microsoft, ktorý vyberá multimediálny prehrávač namiesto nich“ (odôvodnenie č. 956 napadnutého rozhodnutia).
- 1094 Komisia ďalej zdôrazňuje úlohu výrobcov zariadení dodávaných spolu so softvérom a najmä skutočnosť, že títo výrobcovia prispôbujú klientske PC tak z hľadiska technického vybavenia, ako aj z hľadiska softvéru, aby ich odlišili od konkurenčných produktov a uspokojili dopyt spotrebiteľov. Uvádza, že „trh tak reaguje na zvýšenie efektívnosti spojené s kúpou úplného balíka [zahŕňajúceho] technické vybavenie, operačný systém a aplikačný softvér, ako je napríklad multimediálny prehrávač, a navyše môže slobodne ponúkať rôznorodosť produktov, ktoré spotrebiteľia požadujú“ (odôvodnenie č. 957 napadnutého rozhodnutia). Spotrebiteľia si môžu medzi montovanými celkami operačných systémov pre klientske PC a multimediálnych prehrávačov, ktoré ponúkajú výrobcovia zariadení dodávaných spolu so softvérom, vybrať ten, ktorý sa im hodí najviac.
- 1095 Okrem toho sa Komisia domnieva, že Microsoft sa nemôže odvolávať ani na skutočnosť, že úspory dosiahnuté vďaka viazanému predaju dvoch produktov umožňujú zachovať finančné zdroje, ktoré by inak boli vynaložené na udržiavanie distribučného systému pre druhý produkt, a že tieto úspory sa prenášajú na spotrebiteľov, „ktorí nenesú náklady druhej kúpy, vrátane výberu a inštalácie tohto produktu“ (odôvodnenie č. 958 napadnutého rozhodnutia). Porovnáva najmä bezvýznamnosť distribučných nákladov spojených s udelením licencií na softvéry s významom voľby spotrebiteľov a s významom inovácie v prípade takých softvérov, ako sú multimediálne prehrávače.
- 1096 Komisia napokon odmieta tvrdenie Microsoftu, že zákazom viazaného predaja, o ktorý ide, ho stavia do nevýhodnej situácie vo vzťahu k väčšine jeho konkurentov,

ktorí dodávají svoje operačné systémy spolu s multimediálnymi funkciami. V tomto ohľade na jednej strane uvádza, že napadnuté rozhodnutie nebráni Microsoftu uzatvárať s výrobcami zariadení dodávaných spolu so softvérom dohody o predinštalácii operačného systému Windows a multimediálneho prehrávača — prípadne prehrávača Windows Media Player — do klientskeho PC, aby bol uspokojený dopyt spotrebiteľov. Zdôrazňuje, že „to, čo je zneužitím, je skutočnosť, že Microsoft neústupne vnucuje svoj vlastný prehrávač prostredníctvom viazaného predaja“ (odôvodnenie č. 959 napadnutého rozhodnutia). Dodáva, že Microsoft nezohľadňuje skutočnosť, že viazané predaje majú rôzne účinky na trh v závislosti od toho, či ich uskutočňuje podnik v dominantnom postavení, alebo podnik, ktorý nemá takéto postavenie. Na druhej strane pripomína, že podnik v dominantnom postavení môže byť zbavený práva správať sa určitým spôsobom, ktorý by v prípade nedominantných podnikov nebol odsúdeniahodný.

1097 V druhom rade Komisia odmieta tvrdenie Microsoftu, že viazaný predaj, o ktorý ide, prináša zvýšenie efektívnosti spojené so skutočnosťou, že prehrávač Windows Media Player predstavuje platformu pre obsah a aplikácie (odôvodnenia č. 962 až 969 napadnutého rozhodnutia).

1098 V tomto ohľade Komisia v podstate tvrdí, že Microsoft jej neposkytol dôkazný prostriedok preukazujúci, že integrácia prehrávača Windows Media Player do systému Windows zvyšuje výkonnosť produktu z technického hľadiska, ani všeobecnejšie, že viazaný predaj je nevyhnutný na to, aby sa mohli realizovať priaznivé účinky na hospodársku súťaž, na ktoré sa odvoláva. Komisia najmä uvádza, že Microsoft ani netvrdí, ani nepreukazuje, že programátori softvéru by neboli schopní vyvíjať aplikácie, ak by bol prehrávač Windows Media Player distribuovaný nezávisle od operačného systému pre klientske PC (odôvodnenie č. 965 napadnutého rozhodnutia).

1099 Komisia rovnako uvádza, že skutočnosť, že multimediálne prehrávače rôznych značiek môžu fungovať so systémom Windows, významne prispela k rozšíreniu stre-

amingovej multimedialnej technológie a k následnému vývoju množstva multimedialných aplikácií (odôvodnenie č. 966 napadnutého rozhodnutia).

- 1100 V treťom rade Komisia v odôvodnení č. 970 napadnutého rozhodnutia dochádza k záveru, že Microsoft právne dostatočným spôsobom nepreukázal, že viazaný predaj, o ktorý ide, bol objektívne odôvodnený priaznivými účinkami na hospodársku súťaž, ktoré prevažujú nad prekážkou, ktorú hospodárskej súťaži spôsobuje toto konanie. Zdôrazňuje, že výhody, ktoré Microsoft uvádza ako výsledok viazaného predaja, by bolo možné dosiahnuť aj bez neho. Dodáva, že ostatné výhody, na ktoré sa Microsoft odvoláva, predstavujú predovšetkým zvýšenie výnosov pre Microsoft a sú neprimerané protisúťažným účinkom viazaného predaja.
- 1101 V odôvodneniach č. 1026 až 1042 napadnutého rozhodnutia Komisia skúma tvrdenia, ktoré Microsoft zakladá na údajných vzťahoch vzájomnej závislosti medzi systémom Windows a prehrávačom Windows Media Player, ako aj na údajných vzťahoch vzájomnej závislosti medzi systémom Windows a aplikáciami, ktoré vyvíjajú tretie osoby.

Tvrdenia účastníkov konania

- 1102 Na úvod argumentácie, ktorú Microsoft rozvíja v rámci problematiky viazaného predaja systému Windows a prehrávača Windows Media Player, Microsoft formuluje rad pripomienok skutkovej povahy.
- 1103 Po prvé tvrdí, že integrácia nových funkcií vo všeobecnosti do postupných verzií jeho operačného systému Windows pre klientske PC má výhody pre programátorov softvéru, výrobcov zariadení dodávaných spolu so softvérom a pre spotrebiteľov.

- 1104 Pokiaľ ide o programátorov softvéru, Microsoft najprv uvádza, že operačný systém Windows pre klientske PC poskytuje jednotnú a dobre definovanú platformu na vývoj softvéru. Integrácia nových funkcií do tohto systému umožňuje ľahšie a rýchlejšie vyvíjať softvéry, ktoré fungujú spolu s ním. Možnosť programátorov softvéru využívať funkcie, ktoré ponúka systém Windows, im umožňuje znížiť počet navrhovaných, vyvíjaných a testovaných funkcií v ich vlastných produktoch, ako aj ich celkovú veľkosť. Microsoft napokon zdôrazňuje, že čím menej softvérových kódov obsahuje aplikácia, tým je nižšie riziko, že funguje nesprávne a vyžaduje technickú podporu.
- 1105 Pokiaľ ide o výrobcov zariadení dodávaných so softvérom, Microsoft uvádza, že tí „sa pri vytváraní PC, ktoré sú obľúbené u spotrebiteľov a ktoré umožňujú vývoj nových zaujímavých aplikácií, spoliehajú na to, že k systému Windows sú pridané funkcie“.
- 1106 Pokiaľ ide o spotrebiteľov, tí očakávajú, že systém Windows sa bude neustále zlepšovať. Noví užívatelia PC, predovšetkým tí, ktorých technické znalosti sú obmedzené, okrem toho chcú, aby sa PC konfigurovali a používali ľahko.
- 1107 Po druhé Microsoft opisuje výhody, ktoré vyplývajú konkrétne z integrácie multimediálnej funkcie do systému Windows. V tomto ohľade najprv tvrdí, že túto funkciu môžu využívať aplikácie tretích subjektov, čo programátorom softvéru uľahčuje zahrnutie zvukového a obrazového obsahu do ich produktov. Jednotný výskyt multimediálnej funkcie v systéme Windows, ktorá je ponúkaná programátorom softvéru cez zverejnené API, napomohol vytvorenie mnohých aplikácií, ktoré sú založené na tomto obsahu. Microsoft ďalej tvrdí, že multimediálna funkcia systému Windows ponúka rad funkcií, ako je napríklad prehrávanie audio CD a video DVD a sťahovanie hudby z internetu, ktoré spotrebiteľia vyhľadávajú a ktoré prispievajú

k zvýšeniu predaja klientskych PC. Microsoft napokon tvrdí, že vďaka multimedialnej funkcii v systéme Windows sú PC pre spotrebiteľov atraktívnejšie a jednoduchšie na používanie.

1108 Microsoft uvádza, že hlavné odôvodnenie jeho správania, ktoré uplatňuje, spočíva v tom, že integrácia nových funkcií do operačných systémov v nadväznosti na technologický pokrok a vývoj dopytu spotrebiteľov je kľúčovým faktorom hospodárskej súťaže v odvetví týchto systémov a prináša úžitok priemyslu viac ako 20 rokov. Uvádza, že integrácia schopnosti nepretržitého šírenia do systému Windows predstavuje jeden z aspektov jeho „úspešného obchodného modelu“ a prispela k rastúcemu používaniu digitálnych multimédií. Microsoft, ktorého v tomto bode podporujú DMDsecure a i. a Exor, tvrdí, že Komisia sa dopustila zjavne nesprávneho posúdenia, keď dostatočne nezohľadnila skutočné výhody, ktoré vyplývajú z integrácie nových funkcií do operačného systému Windows.

1109 Na podporu argumentácie uvedenej v predchádzajúcom bode Microsoft rozvíja tri skupiny úvah.

1110 V prvom rade Microsoft, ktorého podporujú DMDsecure a i., TeamSystem, Mamut a Exor, tvrdí, že integrácia multimedialnej funkcie do systému Windows je nevyhnutná na to, aby programátorom softvéru a tvorcom internetových stránok umožnila efektívne používať „jednotnú a dobre definovanú“ platformu systému Windows. Využitím tejto funkcie môžu títo programátori a tvorcovia ľahko zahrnúť zvukový a obrazový obsah do svojich produktov, a teda nepotrebujú navrhovať a vyvíjať zložitý softvérový kód, ktorý sa vyžaduje na prehrávanie takéhoto obsahu, čo im umožňuje koncentrovať sa na zlepšovanie vlastností ich produktov.

- 1111 Microsoft vyvracia tvrdenie Komisie nachádzajúce sa v odôvodnení č. 1031 napadnutého rozhodnutia, že nezáleží na tom, či multimedialnú funkciu zviazanú so systémom Windows poskytuje Microsoft, alebo tretie subjekty, lebo je možné redistribuovať softvérový kód, ktorý poskytuje túto funkciu, alebo sa spoliehať na funkciu poskytovanú konkurenčnými multimedialnými prehrávačmi. Tvrdí, že ak by programátori softvéru nemali jednotnú platformu poskytujúcu spoľahlivý súbor systémových služieb, boli by nútení v každom jednotlivom prípade určiť, ktoré funkcie sa nachádzajú vo verzii systému Windows nainštalovanej v danom klientskom PC, prípadne následne doplniť chýbajúce funkcie. To by robilo aplikácie väčšími a zložitejšími a v dôsledku toho nákladnejšími na vývoj, testovanie a podporu.
- 1112 Microsoft, ktorého v tomto bode podporuje Exor, uvádza, že postupné pridávanie zložiek do systému Windows predstavuje riziko vzniku konfliktov medzi rôznymi verziami týchto zložiek, čo by spôsobilo nesprávne fungovanie systému Windows alebo nainštalovanej aplikácie.
- 1113 Microsoft rovnako tvrdí, že v prípade aplikácii, „ktoré sú už všeobecne používané“, neexistuje žiadny mechanizmus na zabezpečenie distribúcie zložiek systému Windows, na ktorých sú tieto aplikácie založené, aby bolo možné získať multimedialnú funkciu. Tieto aplikácie už nefungujú správne s verziou systému Windows bez prehrávača Windows Media Player. Microsoft dodáva, že multimedialná funkcia systému Windows nie je „zastupiteľná“, preto aplikácia navrhnutá tak, aby využívala túto funkciu, nemôže bez podstatnej úpravy využívať podobnú funkciu poskytovanú konkurenčným multimedialným prehrávačom.
- 1114 Microsoft okrem toho popiera tvrdenie Komisie, že konkurenčné multimedialne prehrávače môžu nahradiť prehrávač Windows Media Player v prípade veľkej časti jeho funkcií. Microsoft najmä tvrdí, že Komisia nepreukazuje, že nejaký tretí subjekt

sa rozhodne ponúkať „funkciu, ktorá môže nahradiť celú multimedialnú funkciu integrovanú v systéme Windows“.

- 1115 Podľa Microsoftu bude neprítomnosť multimedialnej funkcie v niektorých kópiách systému Windows rovnako na ujmu tvorcom internetových stránok, ktorí sa spoliehajú na túto funkciu pri šírení zvukového a obrazového obsahu. Tvrdí, že ak už títo tvorcovia nemôžu počítať s jednotným výskytom multimedialnej funkcie v systéme Windows, budú musieť integrovať do svojich produktov mechanizmy na vyhľadanie vyžadovanej multimedialnej funkcie a v prípade jej neprítomnosti na stiahnutie potrebného softvérového kódu do PC užívateľa.
- 1116 Napokon v replike Microsoft popiera tvrdenie Komisie, že výhoda vyplývajúca z integrácie jednotnej multimedialnej funkcie do systému Windows nemôže predstavovať prijateľné odôvodnenie v práve Spoločenstva. Na jednej strane totiž Komisia pri uplatnení článku 82 ES nemôže nezohľadniť výhody, ktoré vyplývajú zo správania považovaného za zneužívajúce. Na druhej strane nie je správne tvrdiť, že štandardizácia, ktorá nastáva v tomto prípade, nie je výsledkom konkurenčného procesu.
- 1117 V druhom rade Microsoft tvrdí, že integrácia multimedialnej funkcie do systému Windows je nevyhnutná na využívanie „iných výhod“.
- 1118 V tomto ohľade vysvetľuje, že systém Windows sa skladá z veľkého počtu špecializovaných blokov softvérových kódov, ktoré plnia špecifické funkcie. Aby sa zabránilo opakovaniu tej istej funkcie v každom z týchto blokov, jednotlivé bloky softvérových kódov — „zložky“ — sa vzájomne využívajú na vykonávanie špecifických úloh. Jedinú zložku tak možno používať na plnenie niekoľkých funkcií. Napríklad

zložku, ktorá prehráva zvukový obsah, možno použiť tak pre systém „pomocníka“ v operačnom systéme Windows, ako aj pre systém hlasného čítania textu, ktorý robí systém Windows prístupnejší slabozrakým. Táto metóda navrhovania softvéru nazývaná „kompozícia“ spočíva na vzájomnej závislosti zložiek, takže ak by bola jedna z nich odstránená, spôsobilo by to nesprávne fungovanie mnohých ďalších. Niekoľko funkcií systému Windows XP vrátane systému pomocníka, by tak už po odstránení multimedialnej funkcie z operačného systému nefungovalo. Navyše, so zreteľom na vzájomnú závislosť zložiek, Microsoft nemôže vyvíjať ostatné časti systému Windows, ktoré majú využívať multimedialnú funkciu, ak si nie je istý, že táto funkcia sa bude nachádzať v každom klientskom PC fungujúcom pod systémom Windows. Výrobcovia počítačov teda nemôžu mať možnosť slobodne odstraňovať zložky systému Windows, predovšetkým tie, ktoré poskytujú multimedialnú funkciu.

- 1119 V replike Microsoft popiera, že by niekedy tvrdil, že integrácia prehrávača Windows Media Player do systému Windows prináša zvýšenie technickej efektívnosti. Tvrdí, že podrobne vysvetlil dôvody, pre ktoré je „technicky efektívne zahrnúť do systému Windows multimedialnú funkciu, ktorú môžu využívať tak ostatné časti operačného systému, ako aj aplikácie fungujúce ako nadstavba operačného systému“. Microsoft dodáva, že skutočnosť, že množstvo programátorov softvéru sa slobodne rozhoduje používať multimedialnú funkciu systému Windows, je sama osebe dôkazom, že „jednotná integrácia“ tejto funkcie prináša zvýšenie technickej efektívnosti. Microsoft napokon tvrdí, že v správnom konaní preukázal, že systém Windows funguje „rýchlejšie“ v prípade, keď je v ňom integrovaná takáto funkcia.

- 1120 V treťom rade Microsoft tvrdí, že vykonanie opatrenia na nápravu stanoveného v článku 6 písm. a) napadnutého rozhodnutia bude mať určité škodlivé dôsledky.

- 1121 V tomto ohľade na jednej strane tvrdí, že odstránenie niektorých zložiek z celku predstavovaného systémom Windows a prehrávačom Windows Media Player spôsobí znehodnotenie operačného systému, predovšetkým pokiaľ ide o zložky používané na poskytovanie základných služieb, ako je napríklad schopnosť prehrávať zvukový a obrazový obsah.
- 1122 Na druhej strane Microsoft uvádza, že ak by napadnuté rozhodnutie malo predstavovať precedens brániaci tomu, aby v budúcnosti vykonával ďalšie integrácie do svojho operačného systému Windows, rýchlo by to znemožnilo navrhovanie, vývoj a testovanie tohto systému. V prípade každého bloku softvérových kódov, ktorý by musel byť odstrániteľný, by čelil prudkému nárastu svojho pracovného zaťaženia. Napríklad, ak by sa Komisia rozhodla uplatniť na druhý blok softvérových kódov rovnaké zásady, ako sú stanovené v napadnutom rozhodnutí, musel by Microsoft ponúkať štyri rôzne verzie systému Windows. Podľa Microsoftu by v dôsledku takejto „fragmentácie“ nebolo možné vedieť, či daná kópia operačných systémov obsahuje funkcie, ktoré chcú využívať programátori softvéru, výrobcovia prídavných zariadení alebo užívatelia. To by viedlo k tomu, že pre každého výrobcu počítačov by existovala jedna, alebo dokonca viac verzií systému Windows, z ktorých každá by ponúkala odlišný súbor funkcií. Z dlhodobého hľadiska by schopnosť odstrániť funkcie systému Windows znížila možnosť voľby spotrebiteľov, lebo tí by boli viazaní na určité značky klientskych PC spúšťajúce určité verzie systému Windows bez toho, aby mali istotu, že aplikácie, ako napríklad grafické programy, budú fungovať v ostatných verziách systému Windows. Rovnako by bolo oveľa ťažšie v rámci tej istej počítačovej siete kombinovať a prevádzkovať klientske PC rôznych značiek. Podľa Microsoftu jediným spôsobom, ako sa vyhnúť takejto „fragmentácii“, je „zmraziť“ systém Windows v jeho súčasnej verzii.
- 1123 Komisia najprv odmieta pripomienky Microsoftu skutkovej povahy. Tvrdí najmä, že všeobecné tvrdenia Microsoftu týkajúce sa výhod, ktoré má integrácia nových funkcií bez vzťahu k prehrávaču Windows Media Player do operačných systémov pre klientske PC, sú irelevantné.

1124 Komisia, ktorú podporuje SIIA, ďalej tvrdí, že Microsoft nepreukazuje, že vytýkané správanie je objektívne odôvodnené.

1125 V tomto ohľade Komisia v prvom rade pripomína, že v odôvodneniach č. 955 až 970 napadnutého rozhodnutia odmietla argumentáciu Microsoftu, podľa ktorej viazaný predaj, o ktorý ide, prináša zvýšenie efektívnosti spôsobilé vyvážiť identifikované protisúťažné účinky. Pokiaľ ide zvlášť o údajné zvýšenie efektívnosti distribúcie, Komisia uvádza, že tvrdenia Microsoftu spočívajú na tom, že zamieňa „výhodu, ktorú majú spotrebitelia pri kúpe multimediálneho prehrávača predinštalovaného spolu s operačným systémom pre klientske PC, a záujem na tom, aby to bol Microsoft, ktorý vyberá multimediálny prehrávač namiesto nich“. Komisia s poukázaním na odôvodnenie č. 962 napadnutého rozhodnutia dodáva, že Microsoft neuviedol žiadne zvýšenie technickej efektívnosti, ktorého predpokladom by bola integrácia prehrávača Windows Media Player do systému Windows. Uvádza, že tvrdenie Microsoftu, formulované po prvýkrát v replike, že systém Windows funguje rýchlejšie, keď je v ňom integrovaná multimediálna funkcia, nie je podopreté nijakým dôkazným prostriedkom. Komisia napokon tvrdí, že viazaným predajom, o ktorý ide, sa Microsoft bráni efektívnej hospodárskej súťaži zo strany vydavateľov potenciálne efektívnejších multimediálnych prehrávačov, ktorí sú schopní súperiť o jeho postavenie. Microsoft takto znižuje schopnosti a prostriedky vkladané do inovácie v oblasti multimediálnych prehrávačov a znižuje svoju vlastnú motiváciu inovovať v tejto oblasti.

1126 V druhom rade Komisia skúma tri skupiny úvah, ktoré formuluje Microsoft.

1127 Komisia po prvé uvádza, že multimediálne prehrávače majú vlastnosti aplikačného a zároveň základného softvéru. Inými slovami, podľa Komisie prehrávače, aj keď sa opierajú o operačný systém pre klientske PC, môžu samy slúžiť ako základňa pre iné aplikácie. Komisia zdôrazňuje, že multimediálne prehrávače ponúkajú svoje platfor-mové služby bez ohľadu na to, či sú, alebo nie sú zviazané s operačným systémom pre PC.

- 1128 Komisia tvrdí, že výhoda, ktorú viazaný predaj, o ktorý ide, ponúka programátorom softvéru a poskytovateľom obsahu, spočíva v tom, že im umožní vyhnúť sa „úsiliu, ktoré je vlastné hospodárskej súťaži“, čo nemôže predstavovať prípustné odôvodnenie v súťažnom práve Spoločenstva. Programátori softvéru a poskytovatelia obsahu, ktorí budujú svoje produkty na platforme prehrávača Windows Media Player, totiž v dôsledku viazaného predaja tohto prehrávača s „monopolistickým, všadeprítomným“ operačným systémom Windows nepotrebujú presvedčať užívateľov, aby si tento prehrávač nainštalovali. Naopak, programátori softvéru a poskytovatelia obsahu, ktorí budujú svoje produkty na platforme konkurenčných multimediálnych prehrávačov, obvykle poskytujú prostriedky, aby užívateľov motivovali na inštaláciu potrebného multimediálneho prehrávača do ich počítača, napríklad zahrnutím odkazov na jeho stiahnutie z internetu.
- 1129 Komisia dodáva, že viazaný predaj, o ktorý ide, zvyšuje náklady, ktoré musia vydavatelia konkurenčných multimediálnych prehrávačov a programátori softvéru, ktorí budujú na týchto prehrávačoch, vynakladať na to, aby presvedčili užívateľov, aby si nainštalovali tieto multimediálne prehrávače, pretože „konkurenti musia prekonať odradzujúce faktory, ktoré vyvoláva automatická prítomnosť prehrávača Windows Media Player, aby docielili inštaláciu multimediálneho prehrávača, ktorý je odlišný, ale má v podstate podobné vlastnosti (príkladmi týchto odradzujúcich faktorov sú náklady na školenie, podporu a ukladanie)“.
- 1130 Komisia sa rovnako domnieva, že argumentácia Microsoftu týkajúca sa jednotnej platformy sa rovná tvrdeniu, že by mu malo byť povolené, aby rozšíril monopol systému Windows jeho viazaním s inými softvérovými produktmi, a to z jednoduchého dôvodu, že tieto softvérové produkty ponúkajú konkurenčným programátorom aj vlastnosti platformy. Komisia uvádza, že Microsoft hlavne tvrdí, že integrácia prehrávača Windows Media Player do systému Windows vedie k faktickej štandardizácii a že tá zabezpečuje výhodu tretím osobám, lebo vedia, že tento prehrávač sa bude stále nachádzať v tomto systéme. Štandardizáciu však nemôže jednostranne vynucovať dominantný podnik prostredníctvom viazaného predaja (odôvodnenie č. 969 napadnutého rozhodnutia).

1131 Komisia okrem toho tvrdí, že aj keď softvérový kód nie je úplne zastupiteľný (pozri bod 1113 vyššie), rovnako platí, že konkurenčné multimediálne prehrávače môžu nahradiť prehrávač Windows Media Player v prípade veľkej časti jeho funkcií. V prípade ostatných funkcií sa vydavatia konkurenčných multimediálnych prehrávačov možno v súčasnosti rozhodujú ich neimplementovať, lebo vedia, že sú dostupné v prehrávači Windows Media Player. To však nebráni tomu, aby vyvíjali tieto funkcie okamžite po vykonaní opatrenia na nápravu, aby profitovali zo samostatnej verzie systému Windows a uspokojili potrebu programátorov softvéru.

1132 V duplike Komisia upresňuje, že nikdy netvrdila, že konkurenčné multimediálne prehrávače predstavujú „dokonalú náhradu“ multimediálnej funkcie systému Windows. V napadnutom rozhodnutí iba vysvetlila, že konkurenčné multimediálne prehrávače pridané k samostatnej verzii systému Windows môžu z veľkej časti „nahradiť vlastnosti“ prehrávača Windows Media Player. Uvádza, že streamingové multimediálne prehrávače navzájom súťažia na základe množstva parametrov, ako je napríklad kvalita prenosu, spôsob organizácie obsahu a formát, v ktorom je dodávaný súbor.

1133 Komisia napokon popiera tvrdenie Microsoftu, že niektoré aplikácie už nebudú fungovať správne, keď sa budú používať s verziou systému Windows, ktorú vyžaduje článok 6 písm. a) napadnutého rozhodnutia. Okrem toho s poukázaním na príklad uvedený v odôvodnení č. 1038 napadnutého rozhodnutia Komisia upresňuje, že profesionálne internetové stránky obvykle obsahujú mechanizmy, ktoré automaticky zisťujú neprítomnosť zložiek vyžadovaných na spustenie internetovej stránky a umožňujú ich stiahnutie. V duplike Komisia dodáva, že programátori, ktorí budujú svoje produkty na prehrávači Windows Media Player, majú v každom prípade k dispozícii niekoľko prostriedkov, aby čelili možnosti, že užívateľ PC už nemá inštalovaný tento prehrávač.

- 1134 Komisia po druhej odmieta tvrdenia, ktoré Microsoft zakladá na kompozícii.
- 1135 Komisia najprv tvrdí, že tieto tvrdenia sú úplne abstraktné, keďže Microsoft odkazuje na pojem multimediálnej funkcie všeobecne. Opakuje, že opatrenie na nápravu stanovené v článku 6 písm. a) napadnutého rozhodnutia nepoškodzuje základnú multimediálnu funkciu systému Windows.
- 1136 Komisia ďalej uvádza, že Microsoft jasne identifikoval súbory prehrávača Windows Media Player, ktoré musia byť odstránené podľa napadnutého rozhodnutia. V tomto ohľade odkazuje na list z 13. septembra 2004, ktorý jej poslal pán Heiner, zamestnanec Microsoftu, a domnieva sa, že Microsoft nemôže tvrdiť, že nie je „technicky uskutočniteľné“ navrhovať samostatnú verziu systému Windows.
- 1137 Komisia okrem toho pripomína, že napadnuté rozhodnutie ukladá Microsoftu povinnosť navrhovať a ponúkať verziu systému Windows, ktorá nie je zviazaná s prehrávačom Windows Media Player, a dbať o to, aby bola táto verzia plne funkčná a veľmi kvalitná. Zdôrazňuje, že toto rozhodnutie nebráni Microsoftu v tom, aby naďalej ponúkal verziu systému Windows zviazanú s prehrávačom Windows Media Player „v súlade s jeho súčasnou metódou navrhovania softvéru“.
- 1138 Komisia napokon zdôrazňuje, že Microsoft uvádza iba jeden príklad „vzájomnej závislosti zložiek“, a to systém pomocníka Windows XP. Tvrdí, že tento systém pomocníka v rozsahu, v akom sa zakladá na zvuku alebo obraze, spočíva na multimediálnej infraštruktúre, ktorá sa bude naďalej nachádzať vo verzii systému Windows neviazanej s prehrávačom Windows Media Player. Systém pomocníka teda bude fungovať správne bez ohľadu na prítomnosť tohto multimediálneho prehrávača, ako

to preukazuje skúšobná správa, ktorú predložila spoločnosť RealNetworks počas konania o nariadenie predbežného opatrenia. Tvrdenie Microsoftu, že množstvo ďalších prvkov systému Windows XP už viac nebude fungovať, ak bude z celku predstavovaného systémom Windows a prehrávačom Windows Media Player odstránená multimediálna funkcia, nie je nijako podopreté.

- 1139 Komisia dodáva, že v odôvodneniach č. 1026 až 1042 napadnutého rozhodnutia podrobne preskúmala otázku údajnej vzájomnej závislosti medzi systémom Windows a prehrávačom Windows Media Player. Pripomína, že konštatovala, že je zjavné, že ak by bol tento multimediálny prehrávač odstránený zo systému Windows, nebudú dostupné niektoré funkcie, ktoré tento systém obvykle ponúka (odôvodnenie č. 1033 napadnutého rozhodnutia). To však neznamená, že operačný systém nebude fungovať správne alebo že produkt bude „znehodnotený“. Dodáva, že príklad systému Windows XP Embedded preukazuje, že je technicky možné, aby systém Windows fungoval bez multimediálnej funkcie, ktorej neprítomnosť je výsledkom odstránenia kódu, a to tak, že to nevedie k zablokovaniu funkcií operačného systému (odôvodnenia č. 1028 až 1030 napadnutého rozhodnutia).
- 1140 Komisia sa po tretie domnieva, že tvrdenia o budúcich negatívnych účinkoch opatrenia na nápravu stanoveného v článku 6 písm. a) napadnutého rozhodnutia, ktoré Microsoft uvádza, sú hypotetické, založené na dohadoch a irelevantné.
- 1141 Komisia najprv pripomína, že podľa napadnutého rozhodnutia si Microsoft zachováva právo naďalej ponúkať viazanú verziu systému Windows.
- 1142 Komisia, ktorú v tomto bode podporuje SIIA, ďalej uvádza, že Microsoft už uvádza na trh niekoľko rôznych verzií svojho operačného systému pre klientske PC, ktoré nie sú navzájom zameniteľné, ako napríklad Windows 98, Windows 2000, Windows Millennium Edition, Windows NT a Windows XP. Tieto rozličné verzie systému Windows nepodporujú rovnaké aplikácie.

1143 Komisia napokon odmieta tvrdenie Microsoftu, že by mal „zmraziť“ systém Windows v jeho súčasnej verzii. Tvrdí, že opatrenie na nápravu stanovené v článku 6 písm. a) napadnutého rozhodnutia plne chráni motiváciu Microsoftu inovovať, a to tak na trhu multimedialných prehrávačov, ako aj na trhu operačných systémov pre klientske PC, a že toto opatrenie umožňuje spotrebiteľom rozhodovať sa v závislosti od kvality produktov. Komisia, ktorú v tomto bode podporuje Audiobanner.com, tvrdí, že od inovácie v skutočnosti odrádza viazaný predaj, a to predovšetkým na trhu multimedialných prehrávačov (odôvodnenie č. 981 napadnutého rozhodnutia). Toto konanie navyše odrádza od investícií do všetkých technológií, o ktoré by sa Microsoft jedného dňa mohol zaujímať (odôvodnenie č. 983 napadnutého rozhodnutia).

Posúdenie Súdom prvého stupňa

1144 Na úvod treba pripomenúť, že aj keď dôkazné bremeno preukázania existencie okolností predstavujúcich porušenie článku 82 ES spočíva na Komisii, je úlohou dotknutého dominantného podniku, a nie Komisie, aby v prípade potreby a pred skončením správneho konania uplatnil prípadné objektívne odôvodnenie a v tomto ohľade uviedol tvrdenia a označil dôkazné prostriedky. Následne prislúcha Komisii, ak chce vysloviť záver o existencii zneužitia dominantného postavenia, aby preukázala, že tvrdenia a dôkazné prostriedky uplatnené týmto podnikom nemôžu obstáť, a teda že uplatnené odôvodnenie nemožno prijať.

1145 Vo svojich písomných podaniach Microsoft na odôvodnenie svojho správania uvádza v podstate dve skupiny tvrdení, ktoré z veľkej časti zahŕňajú tvrdenia, ktoré s rovnakým cieľom uplatnil počas správneho konania a ktoré Komisia preskúmala a správne odmietla v odôvodneniach č. 955 až 970 a 1026 až 1042 napadnutého rozhodnutia, ako to vyplýva z nasledujúcich bodov.

- 1146 Na jednej strane Microsoft vytýka Komisii, že nezohľadnila výhody, ktoré vyplývajú z jeho obchodného modelu znamenajúceho neustálu integráciu nových funkcií do systému Windows. V tejto súvislosti Microsoft zvlášť tvrdí, že integrácia multimediálnej funkcie do systému Windows je nevyhnutná na to, aby programátori softvéru a tvorcovia internetových stránok mohli naďalej využívať významné výhody ponúkané „jednotnou a dobre definovanou“ platformou systému Windows.
- 1147 Na druhej strane Microsoft tvrdí, že ak by bola z celku predstavovaného systémom Windows a prehrávačom Windows Media Player odstránená multimediálna funkcia, spôsobilo by to rad problémov na ujmu spotrebiteľov, programátorov softvéru a tvorcov internetových stránok. Uvádza najmä to, že jeho operačný systém Windows spočíva na tzv. metóde „kompozície“ (pozri bod 1118 vyššie) a že takéto odstránenie by znamenalo znehodnotenie a „fragmentáciu“ tohto systému.
- 1148 Pokiaľ ide o prvú skupinu tvrdení uplatnených Microsoftom, najprv treba pripomenúť presný rozsah zneužitia konštatovaného v článku 2 písm. b) napadnutého rozhodnutia, ako aj opatrenia na nápravu stanoveného v článku 6 písm. a) toho istého rozhodnutia.
- 1149 To, čo Komisia vytýka Microsoftu v napadnutom rozhodnutí, nie je samotná skutočnosť, že Microsoft integruje prehrávač Windows Media Player do systému Windows, ale skutočnosť, že na trhu ponúka výlučne verziu Windows, v ktorej je integrovaný prehrávač Windows Media Player, teda že neumožňuje výrobcovi zariadení dodávaných spolu so softvérom ani spotrebiteľovi získať systém Windows bez prehrávača Windows Media Player, alebo aspoň odstrániť tento prehrávač z celku predstavovaného systémom Windows a prehrávačom Windows Media Player. Aj keď teda článok 6 písm. a) napadnutého rozhodnutia ukladá Microsoftu, aby uviedol na trh „plne funkčnú verziu svojho operačného systému Windows pre klientske PC, ktorá

nebude obsahovať prehrávač Windows Media Player“, napriek tomu výslovne upresňuje, že „Microsoft... si zachováva právo ponúkať svoj operačný systém Windows pre klientske PC v balíku s Windows Media Player“ (pozri v rovnakom zmysle odôvodnenia č. 1011 a 1023 napadnutého rozhodnutia).

- 1150 Komisia teda nespochybňuje obchodný model Microsoftu v rozsahu, v akom tento model zahŕňa integráciu streamingového multimedialného prehrávača do jeho operačného systému pre klientske PC, ani možnosť tohto operačného systému umožniť programátorom softvéru a tvorcom internetových stránok využívať výhody ponúkané „jednotnou a dobre definovanou“ platformou systému Windows. Komisia má výhrady voči skutočnosti, že Microsoft súčasne s verziou systému Windows zodpovedajúcou jeho obchodnému modelu neuvádza na trh verziu tohto systému bez prehrávača Windows Media Player, čím by výrobcom zariadení dodávaných spolu so softvérom alebo koncovým užívateľom umožnil, aby si prípadne inštalovali do klientskeho PC ako prvý streamingový multimedialný prehrávač produkt podľa svojej voľby.
- 1151 Súd prvého stupňa sa ďalej domnieva, že Microsoft nemôže vyvodzovať nijaké tvrdenie zo skutočnosti, že viazaný predaj, o ktorý ide, zaručuje jednotnú prítomnosť multimedialnej funkcie v systéme Windows, v dôsledku čoho nemusia programátori softvéru a tvorcovia internetových stránok integrovať do svojich produktov mechanizmy umožňujúce overiť, ktorý multimedialný prehrávač sa nachádza v danom klientskom PC, a v prípade potreby inštalovať potrebnú funkciu (pozri body 1107, 1111 a 1115 vyššie). To, že vďaka tomuto viazanému predaju majú programátori softvéru a tvorcovia internetových stránok istotu, že prehrávač Windows Media Player sa nachádza takmer vo všetkých klientských PC vo svete, je totiž práve jedným z hlavných dôvodov, pre ktoré sa Komisia správne domnievala, že tento viazaný predaj vedie k vylúčeniu konkurenčných multimedialných prehrávačov z trhu. Aj keď jednotná prítomnosť, na ktorú sa Microsoft odvoláva, môže mať prípadne výhody pre tieto subjekty, táto okolnosť napriek tomu nemôže stačiť na vyváženie protisúťažných účinkov viazaného predaja, o ktorý ide.

1152 Ako správne uvádza Komisia (pozri 1130 vyššie), týmto tvrdením Microsoft v skutočnosti tvrdí, že integrácia prehrávača Windows Media Player do systému Windows a uvádzanie systému Windows na trh iba v tejto forme vedú k faktickej štandardizácii platformy prehrávača Windows Media Player, čo ma priaznivé účinky na trh. Aj keď vo všeobecnosti štandardizácia skutočne môže mať nejaké výhody, napriek tomu nemožno pripustiť, aby bola jednostranne vynucovaná podnikom v dominantnom postavení prostredníctvom viazaného predaja.

1153 Treba dodať, že nemožno vylúčiť, že tretie osoby nechcú faktickú štandardizáciu, ktorú propaguje Microsoft, ale uprednostňujú, aby rôzne platformy navzájom naďalej súťažili, a to s perspektívou, že to podnieti inováciu na úrovni týchto platforiem.

1154 Okrem toho je namieste uviesť, ako správne zdôrazňujú Komisia a SIIA, že ostatné výhody, na ktoré sa odvoláva Microsoft, možno rovnako dobre dosiahnuť aj bez vytýkaného správania.

1155 Dopyt spotrebiteľov po klientskom PC „pripravenom na použitie“, obsahujúcom najmä streamingový multimedialný prehrávač, tak môžu úplne uspokojiť výrobcovia zariadení dodávaných spolu so softvérom, ktorých činnosť spočíva práve v tom, že montujú takéto PC okrem iného kombinovaním operačného systému pre klientske PC s aplikáciami žiadanými spotrebiteľmi (odôvodnenia č. 68 a 119 napadnutého rozhodnutia). Treba dodať, že napadnuté rozhodnutie nebráni Microsoftu, aby spotrebiteľom, ktorí uprednostňujú toto riešenie, naďalej ponúkal verziu systému Windows zviazanú s prehrávačom Windows Media Player.

1156 V rovnakom zmysle Microsoft nemôže vyvodzovať nijaké tvrdenie z toho, že výrobcovia zariadení dodávaných spolu so softvérom „sa pri vytváraní PC, ktoré

sú obľúbené u spotrebiteľov a ktoré umožňujú vývoj nových zaujímavých aplikácií, spoliehajú na to, že k systému Windows sú pridané funkcie“. Výrobcovia zariadení dodávaných spolu so softvérom sú totiž schopní ponúknuť klientske PC s takými vlastnosťami tým, že do nich predinštalujú aplikácie získané od programátorov softvéru. Rovnako funkcie, ktoré ponúka prehrávač Windows Media Player, môže Microsoft poskytovať samostatne, teda bez viazania tohto prehrávača s jeho operačným systémom Windows.

1157 Microsoft nemôže tvrdiť ani to, že integrácia multimediálnej funkcie do systému Windows je nevyhnutná na to, aby programátorom softvéru a tvorcom internetových stránok umožnila efektívne používať platformu systému Windows, a že táto integrácia ich ušetrí od toho, aby sami museli navrhovať potrebný softvérový kód.

1158 Z dôvodov uvedených v odôvodneniach č. 962 až 967 napadnutého rozhodnutia treba totiž toto tvrdenie odmietnuť ako nedôvodné. V tomto ohľade je potrebné pripomenúť, že hoci streamingové multimediálne prehrávače — a to tak prehrávač Windows Media Player, ako aj konkurenčné prehrávače — predstavujú aplikačný softvér, napriek tomu znázorňujú API, a teda môžu slúžiť aj ako platforma na aplikácie tretích osôb. Na to, aby mohol streamingový multimediálny prehrávač poskytovať takéto služby platformy, sa však nijako nevyžaduje jeho integrácia do operačného systému pre klientske PC. Predovšetkým, na rozdiel od toho, čo tvrdí Microsoft, neexistencia takejto integrácie nemá za následok, že konkurenční programátori softvéru musia programovať potrebný softvérový kód. Ako je uvedené v odôvodnení č. 966 napadnutého rozhodnutia, mnoho programátorov softvéru a poskytovateľov internetového obsahu vyvíja svoje produkty na základe API znázornených prehrávačom RealPlayer bez toho, aby bol tento prehrávač integrovaný do akéhokoľvek operačného systému pre klientske PC. V rovnakom zmysle treba zdôrazniť, že programátori softvéru môžu vytvárať — a vytvárajú — aplikácie určené na to, aby fungovali s prehrávačom WMP 9, hoci tento prehrávač nebol predinštalovaný v systéme Windows (odôvodnenie č. 965 napadnutého rozhodnutia).

- 1159 Súd prvého stupňa napokon konštatuje, že, ako zdôrazňuje Komisia tak v napadnutom rozhodnutí, ako aj vo svojich písomných podaniach, Microsoft nepreukazuje, že integrácia prehrávača Windows Media Player do systému Windows prináša zvýšenie technickej efektívnosti, alebo inými slovami, že „má za následok lepšiu technickú výkonnosť produktu“ (odôvodnenie č. 962 napadnutého rozhodnutia).
- 1160 V replike Microsoft po prvýkrát uplatňuje skutočnosť, že „systém Windows funguje rýchlejšie v prípade, keď je v ňom integrovaná multimediálna funkcia“. V tomto ohľade stačí uviesť, že toto tvrdenie nie je podložené.
- 1161 Rovnako v replike Microsoft tvrdí, že skutočnosť, že množstvo programátorov softvéru sa slobodne rozhoduje používať multimediálnu funkciu systému Windows, preukazuje, že „jednotná integrácia“ takejto funkcie prináša zvýšenie technickej efektívnosti. Toto tvrdenie je potrebné odmietnuť. Na jednej strane treba pripomenúť, že napadnuté rozhodnutie sa týka prehrávača Windows Media Player, a nie multimediálnej funkcie vo všeobecnosti. Na druhej strane samotná skutočnosť, že programátori softvéru budujú na prehrávači Windows Media Player, nepreukazuje, že viazaný predaj spôsobuje zvýšenie technickej efektívnosti.
- 1162 Aj druhú skupinu tvrdení uplatnených Microsoftom treba odmietnuť.
- 1163 V tomto ohľade stačí najprv uviesť, že tvrdenie Microsoftu, že aplikácie, „ktoré sú už všeobecne používané“, nebudú fungovať správne, keď budú spúšťané na verzii systému Windows bez prehrávača Windows Media Player, nebolo právne dostatočným spôsobom preukázané.

1164 Súd prvého stupňa sa ďalej domnieva, že tvrdenie Microsoftu, že odstránenie multimediálnej funkcie z celku predstavovaného systémom Windows a prehrávačom Windows Media Player ovplyvní fungovanie niektorých prvkov samotného operačného systému Windows, nie je dôvodné. Jediné príklady, ktoré Microsoft v tomto ohľade uvádza, a to systém pomocníka a systém hlasného čítania textu, nachádzajúce sa v operačnom systéme Windows, nie sú presvedčivé. Tieto systémy sú totiž založené na základnej multimediálnej infraštruktúre operačného systému Windows, a nie na prehrávači Windows Media Player. Ako už bolo uvedené v bode 916 vyššie, pokiaľ ide o problematiku viazaného predaja, vytýkané správanie sa týka iba aplikačného softvéru, ktorý predstavuje prehrávač Windows Media Player, a nie akejkolvek inej multimediálnej technológie obsiahnutej v operačnom systéme Windows pre klientske PC, a základná multimediálna infraštruktúra tohto systému zostáva naďalej prítomná vo verzii systému Windows vyžadovanej článkom 6 písm. a) napadnutého rozhodnutia. V bode 916 vyššie už rovnako bolo uvedené, že samotný Microsoft odlišuje vo svojej technickej dokumentácii súbory, ktoré predstavujú prehrávač Windows Media Player, od ostatných multimediálnych súborov, najmä tých, ktoré sa vzťahujú na uvedenú základnú multimediálnu infraštruktúru.

1165 Súd prvého stupňa sa okrem toho domnieva, že Microsoft nemôže tvrdiť ani to, že odstránenie prehrávača Windows Media Player z celku predstavovaného týmto prehrávačom a systémom Windows bude mať za následok znehodnotenie operačného systému. Systém Windows XP Embedded možno konfigurovať tak, že neobsahuje prehrávač Windows Media Player, bez toho, aby to poškodilo integritu ostatných funkcií operačného systému. Treba dodať, že počas celého obdobia od júna 1998 do mája 1999, keď Microsoft po prvýkrát integroval do svojho operačného systému Windows pre klientske PC prehrávač WMP 6 bez toho, aby výrobcom zariadení dodávaných spolu so softvérom alebo užívateľom umožnil jeho odstránenie z tohto systému, Microsoft ponúkal svoj streamingový multimediálny prehrávač ako samostatný aplikačný softvér bez toho, aby to ovplyvnilo fungovanie operačného systému Windows. Navyše je namieste zdôrazniť, že podľa opatrenia na nápravu stanoveného v článku 6 písm. a) napadnutého rozhodnutia Microsoft uviedol na trh verziu systému Windows bez prehrávača Windows Media Player a že táto verzia je plne funkčná.

- 1166 Napokon treba odmietnuť aj tvrdenie, ktoré Microsoft zakladá na riziku „fragmentácie“ jeho operačného systému Windows (pozri bod 1122 vyššie). Na jednej strane, ako zdôrazňuje Komisia vo vyjadrení k žalobe, je toto tvrdenie hypotetické a špekulatívne. Na druhej strane je toto tvrdenie v rozpore s vlastnou obchodnou praxou Microsoftu. Počas posledných rokov totiž Microsoft postupne uviedol na trh niekoľko rozličných verzií svojho operačného systému Windows, ktoré nie sú navzájom zameniteľné, a to Windows 98, Windows 2000, Windows Me, Windows NT a Windows XP. Okrem toho, pokiaľ ide napríklad o systém Windows XP, ten existuje v siedmich odlišných verziách.
- 1167 Z predchádzajúcich úvah vyplýva, že Microsoft nepreukázal, že existuje akékoľvek objektívne odôvodnenie zneužívajúceho viazaného predaja operačného systému Windows pre klientske PC a prehrávača Windows Media Player.

f) O porušení povinností uložených Spoločenstvám dohodou TRIPS

Napadnuté rozhodnutie

- 1168 V odôvodneniach č. 1049 až 1053 napadnutého rozhodnutia Komisia skúma tvrdenie Microsoftu, že opatrenie na nápravu zneužívajúceho odmietnutia dodávky porušuje povinnosti, ktoré má Spoločenstvo podľa dohody TRIPS, ako aj tvrdenie, že opatrenie na nápravu zneužívajúceho viazaného predaja porušuje povinnosti, ktoré má Spoločenstvo podľa dohody o technických prekážkach obchodu (TPO) z 15. apríla 1994 [príloha 1 A dohody o založení WTO (ďalej len „dohoda TPO“)].

- 1169 Komisia v podstate tvrdí, že napadnuté rozhodnutie je plne v súlade s povinnosťami, ktoré jej ukladá dohoda TRIPS a dohoda TPO (odôvodnenie č. 1052 napadnutého rozhodnutia).
- 1170 Komisia dodáva, že z dôvodov uvedených v bodoch 801 a 802 vyššie sa Microsoft nemôže odvolávať na tieto dohody pri spochybnení zákonnosti napadnutého rozhodnutia (odôvodnenie č. 1053 napadnutého rozhodnutia).

Tvrdenia účastníkov konania

- 1171 Microsoft tvrdí, že napadnuté rozhodnutie ho zaväzuje vyvíjať verziu jeho operačného systému Windows, ktorej „takmer celá“ multimediálna funkcia je odstránená, ako aj ponúkať spotrebiteľom v Európe tento „znehodnotený produkt“ pod ochrannými známkami Microsoft a Windows. Rozhodnutie tak zasahuje do jeho práv na ochranné známky a autorských práv, čo sú dve skupiny práv, vo vzťahu ku ktorým majú Spoločenstvá právnu povinnosť ochrany podľa dohody TRIPS.
- 1172 V prvom rade, pokiaľ ide o jeho práva na ochranné známky, Microsoft tvrdí, že napadnuté rozhodnutie ho obmedzuje v rozpore s článkami 17 a 20 dohody TRIPS. Upresňuje, že podľa článku 17 dohody TRIPS môžu byť výnimky z práv udelených ochrannou známkou iba obmedzené a musia zohľadňovať oprávnené záujmy majiteľa ochrannej známky a tretích osôb. Článok 20 dohody TRIPS stanovuje, že používanie ochrannej známky nebude neodôvodnene zaťažované osobitnými požiadavkami, ako je „používanie osobitným spôsobom alebo používanie spôsobom, ktorý by poškodil jej schopnosť rozlíšiť tovary alebo služby jedného podniku od tovaru a služieb iných podnikov“.

1173 Podľa Microsoftu ho Komisia tým, že vyžaduje, aby licenčne ponúkal verziu systému Windows bez multimediálnej funkcie, zaväzuje, aby svojou „najcennejšou“ ochrannou známkou označil produkt, ktorý nenavrhol a o ktorom vie, že nebude fungovať želaným spôsobom. Navyše by mohla existovať pravdepodobnosť zámeny medzi touto verziou systému Windows a verziou obsahujúcou multimediálnu funkciu. Microsoft sa tiež domnieva, že napadnuté rozhodnutie zasahuje do jeho práva kontrolovať kvalitu produktov označených ochrannou známkou, a v tomto ohľade opakuje, že verzia systému Windows vyžadovaná článkom 6 písm. a) napadnutého rozhodnutia ovplyvní fungovanie radu prvkov samotného operačného systému Windows, ako aj fungovanie aplikácií a internetových stránok, ktoré využívajú uvedenú multimediálnu funkciu. Microsoft sa domnieva, že „prekážky“, ktoré takto vytvára napadnuté rozhodnutie, nepatria medzi „obmedzené“ výnimky predvídané článkom 17 dohody TRIPS. Dodáva, že povinnosť, aby označil svojimi ochrannými známkami Windows a Microsoft produkty nižšej kvality, nad ktorými nemôže vykonávať svoju dizajnersku kontrolu, je v priamom rozpore s jeho vlastnými záujmami, ako aj so záujmami spotrebiteľov a konkurenčných programátorov softvéru.

1174 Článok 20 dohody TRIPS je porušený v rozsahu, v akom ho Komisia napriek existencii rovnako efektívnych alternatív zaväzuje, aby zasiahol do ochrannej známky Windows spôsobom, ktorý znižuje jej úlohu ukazovateľa pôvodu a kvality, čo spôsobuje zámenu vo vedomí spotrebiteľov a poškodzuje „goodwill“ tejto ochrannej známky.

1175 V druhom rade, pokiaľ ide o jeho autorské práva, Microsoft tvrdí, že napadnuté rozhodnutie zasahuje do jeho výhradných práv — chránených dohodou TRIPS — povoľovať adaptáciu, úpravy a iné spracovanie svojich diel, povoľovať reprodukciu svojich diel akýmkoľvek spôsobom a v akejkoľvek forme a rozširovať kópie systému Windows verejnosti. Toto rozhodnutie ho totiž zaväzuje k tomu, aby vytvoril adaptáciu systému Windows, ktorá nezodpovedá jeho vlastnému návrhu a predstavuje podstatné spracovanie jeho chráneného diela, ako aj k tomu, aby udeľoval licencie na používanie kópií tejto „nútenej adaptácie jeho chráneného diela“. Microsoft tvrdí,

že dohoda TRIPS povoľuje nútené udelenie licencií na dielo chránené autorským právom iba za podmienok stanovených v jej článku 13, ktoré v tomto prípade nie sú splnené.

- 1176 Ako hlavné tvrdenie Komisia uvádza, že zákonnosť napadnutého rozhodnutia nemožno kontrolovať so zreteľom na dohodu TRIPS (pozri bod 789 vyššie).
- 1177 Subsidiárne Komisia tvrdí, že tvrdenia uvádzané Microsoftom sú v každom prípade bez akéhokoľvek základu.
- 1178 V tomto ohľade Komisia v prvom rade odmieta tvrdenia Microsoftu týkajúce sa jeho práv na ochranné známky.
- 1179 Komisia najprv uvádza, že tieto tvrdenia sú ťažko pochopiteľné a že Microsoft neupresňuje, či sa údajné porušenie dohody TRIPS týka zistenia zneužívajúceho viazaného predaja v napadnutom rozhodnutí alebo opatrenia na nápravu tohto zneužitia.
- 1180 Komisia ďalej uvádza, že podľa článku 16 ods. 1 dohody TRIPS má mať majiteľ zaregistrovanej ochrannej známky výhradné právo zabrániť všetkým tretím osobám, ktoré nemajú súhlas majiteľa, používať rovnaké alebo podobné označenia. Microsoft však nevysvetľuje, ako sa napadnuté rozhodnutie dotkne tohto práva ani v akom rozsahu môže byť používanie jeho ochranných známk vinou tohto rozhodnutia neodôvodnene zaťažované osobitnými požiadavkami v zmysle článku 20 dohody TRIPS. Podľa Komisie je teda v tomto prípade zachované vyššie uvedené výhradné právo, rovnako ako aj funkcia ochrannej známky ako garanta pôvodu produktov.

- 1181 Komisia dodáva, že opatrenie na nápravu stanovené v článku 6 písm. a) napadnutého rozhodnutia nijako nezasahuje do práva Microsoftu kontrolovať kvalitu produktov označených ochrannou známkou, pretože Microsoft si zachová „úplnú moc nad svojimi vlastnými produktmi“. Navyše sa Komisia domnieva, že už vyvrátila tvrdenie, podľa ktorého je verzia systému Windows bez prehrávača Windows Media Player znehodnoteným produktom. Komisia okrem iného tvrdí, že pravdepodobnosti zámery, na ktorú sa odvoláva Microsoft, sa možno vyhnúť vďaka vhodným informáciám a označeniu.
- 1182 Komisia napokon tvrdí, že aj za predpokladu, že napadnuté rozhodnutie zasahuje do práv na ochrannú známku Microsoftu, ustanovenie umožňujúce výnimku, ktoré sa nachádza v článku 17 dohody TRIPS, v spojení s článkom 8 ods. 2 a článkom 40 ods. 2 tejto dohody umožňuje ukončiť porušenie súťažného práva identifikované v napadnutom rozhodnutí.
- 1183 V druhom rade Komisia odmieta tvrdenia, ktoré Microsoft zakladá na svojich autorských právach.
- 1184 V tomto ohľade Komisia najprv zdôrazňuje, že napadnuté rozhodnutie nepovoľuje žiadnym tretím osobám, aby adaptovali alebo reprodukovali diela Microsoftu chránené autorským právom, a domnieva sa, že Microsoft sa nemôže odvolávať na „právo na nedotknuteľnosť“, ktoré je osobným právom, a preto sa naň dohoda TRIPS nevzťahuje.
- 1185 Komisia sa ďalej domnieva, že tvrdeniam, ktoré Microsoft zakladá na článku 13 dohody TRIPS, nemožno vyhovieť. V tomto ohľade najmä uvádza, že napadnuté rozhodnutie sa zaoberá „špeciálnym prípadom“ v zmysle tohto článku, lebo sa uplatňuje na „prípady viazaného predaja, ktoré predstavujú zneužitie dominantného postavenia“.

- 1186 Komisia sa napokon domnieva, že aj predpokladu, že napadnuté rozhodnutie zasahuje do autorských práv Microsoftu, ustanovenie umožňujúce výnimku, ktoré sa nachádza v článku 13 dohody TRIPS, v spojení s článkom 8 ods. 2 a článkom 40 ods. 2 tejto dohody, umožňuje ukončiť porušenie súťažného práva identifikované v napadnutom rozhodnutí.
- 1187 SIIA sa v podstate pripája k tvrdeniam Komisie.

Posúdenie Súdom prvého stupňa

- 1188 Súd prvého stupňa konštatuje, že Microsoft spochybňuje zákonnosť napadnutého rozhodnutia z dôvodu, že je v rozpore s rozličnými ustanoveniami dohody TRIPS, najmä s jej článkami 13, 17 a 20.
- 1189 Ako už bolo uvedené v bode 801 vyššie, je ustálenou judikatúrou, že dohody WTO sa s ohľadom na ich povahu a štruktúru v zásade nenachádzajú medzi normami, so zreteľom na ktoré súd Spoločenstva kontroluje zákonnosť aktov inštitúcií Spoločenstva.
- 1190 Ako už tiež bolo zdôraznené v bode 802 vyššie, iba v prípade, keď chcelo Spoločenstvo vykonať osobitnú povinnosť prevzatú v rámci WTO alebo v prípade, keď akt Spoločenstva výslovne odkazuje na presne určené ustanovenia dohôd WTO, je úlohou súdu Spoločenstva vykonať kontrolu zákonnosti dotknutého aktu Spoločenstva so zreteľom na pravidlá WTO. Keďže okolnosti tejto veci zjavne nezodpovedajú

ani jednému z týchto dvoch predpokladov, Microsoft sa nemôže odvolávať na dohodu TRIPS, predovšetkým na jej články 13, 17 a 20, na podporu svojho návrhu na zrušenie napadnutého rozhodnutia v rozsahu, v akom sa toto rozhodnutie týka problematiky viazaného predaja systému Windows a prehrávača Windows Media Player.

1191 Z toho vyplýva, že túto časť prvého žalobného dôvodu treba zamietnuť bez toho, aby bolo potrebné skúmať tvrdenia, ktoré Microsoft uplatnil na jeho podporu.

1192 Je namieste dodať, že v každom prípade žiadne ustanovenie dohody TRIPS nebráni tomu, aby orgány hospodárskej súťaže členov WTO nariaďovali opatrenia na nápravu, ktoré obmedzujú alebo regulujú využívanie práv duševného vlastníctva, ktoré má podnik v dominantnom postavení v prípade, keď vykonáva tieto práva protisúťažným spôsobom. Ako správne zdôrazňuje Komisia, z článku 40 ods. 2 dohody TRIPS výslovne vyplýva, že členovia WTO majú právo regulovať zneužitie týchto práv, aby zabránili nepriaznivým účinkom na hospodársku súťaž. Uvedené ustanovenie totiž stanovuje toto:

„Žiadne ustanovenie v tejto dohode nebude brániť členom, aby vo svojom právnom poriadku stanovili licenčné praktiky alebo podmienky, ktoré môžu v špecifických prípadoch predstavovať zneužitie práv duševného vlastníctva, ktoré má nepriaznivý účinok na hospodársku súťaž na príslušnom trhu. Na základe už uvedeného člen môže prijať v súlade s ostatnými ustanoveniami tejto dohody primerané opatrenia na zabránenie alebo kontrolu takých praktík, ktoré môžu zahŕňať napríklad výlučne podmienky spätného prevodu, podmienky zabraňujúce spochybneniam platnosti a vynútené súhrnné licencie s prihliadnutím na príslušné zákony a predpisy.“

1193 Z uvedeného vyplýva, že prvý žalobný dôvod treba v celom rozsahu zamietnuť ako nedôvodný.

3. O druhom žalobnom dôvode založenom na porušení zásady proporcionality

a) Napadnuté rozhodnutie

1194 Ako opatrenie na nápravu protiprávneho viazaného predaja uvedeného v článku 2 písm. b) napadnutého rozhodnutia článok 6 tohto rozhodnutia nariaďuje Microsoftu, aby v lehote 90 dní odo dňa oznámenia tohto rozhodnutia ponúkol plne funkčnú verziu svojho operačného systému Windows pre klientske PC, ktorá nebude obsahovať Windows Media Player, pričom Microsoft si zachováva právo ponúkať svoj operačný systém Windows pre klientske PC v balíku s Windows Media Player. Tento článok 6 tiež stanovuje, že Microsoft musí Komisii v rovnakej lehote oznámiť všetky opatrenia, ktoré prijme na to, aby sa správal v súlade s touto povinnosťou.

1195 V odôvodneniach č. 1011 až 1042 napadnutého rozhodnutia Komisia poskytuje presné údaje o tomto opatrení na nápravu.

1196 V prvom rade Komisia opisuje rozsah uvedeného opatrenia na nápravu (odôvodnenia č. 1011 až 1014 napadnutého rozhodnutia).

1197 Upresňuje najmä, že povinnosť uložená Microsoftu ponúkať verziu systému Windows bez prehrávača Windows Media Player sa týka tak prípadu, keď je udeľovaná licencia

na systém Windows priamo koncovým užívateľom, ako aj prípadu, keď je licencia na systém Windows udelená výrobcovi zariadení dodávaných spolu so softvérom. Rovnako skutočnosť, že Microsoft si zachováva možnosť ponúkať verziu systému Windows v balíku s prehrávačom Windows Media Player, sa uplatňuje tak na koncových užívateľov, ako aj na výrobcov zariadení dodávaných spolu so softvérom.

1198 Komisia okrem toho zakazuje Microsoftu, aby prijal akékoľvek technologické, obchodné, zmluvné alebo iné opatrenie, ktoré by mohlo mať rovnaký účinok ako viazaný predaj systému Windows a prehrávača Windows Media Player, pričom zdôrazňuje predovšetkým to, že verzia systému Windows bez prehrávača Windows Media Player musí byť rovnako výkonná ako verzia systému Windows obsahujúca tento prehrávač. V odôvodnení č. 1013 napadnutého rozhodnutia sa nachádza demonštratívny zoznam konaní zakázaných na tomto základe.

1199 V druhom rade Komisia stanovuje lehotu 90 dní, v ktorej Microsoft musí vykonať opatrenie na nápravu (odôvodnenia č. 1015 až 1017 napadnutého rozhodnutia).

1200 V treťom rade Komisia odmieta tvrdenie Microsoftu, že opatrenie na nápravu stanovené v článku 6 písm. a) napadnutého rozhodnutia nie je dostatočne určité v tom zmysle, že Microsoft presne nevie, ktorý softvérový kód má odstrániť zo svojho produktu (odôvodnenia č. 1018 až 1021 napadnutého rozhodnutia). Komisia uvádza najmä príklad systému Windows XP Embedded a trvá na tom, že napadnuté rozhodnutie Microsoftu nijako neukladá, aby zo systému Windows odstránil všetky multimediálne súbory, ale iba tie, ktoré tvoria prehrávač Windows Media Player.

1201 Vo štvrtom rade Komisia uvádza viaceré úvahy, aby preukázala primeranosť opatrenia na nápravu (odôvodnenia č. 1022 až 1042 napadnutého rozhodnutia).

- 1202 V tomto ohľade po prvé tvrdí, že toto opatrenie je potrebné na nápravu obmedzenia hospodárskej súťaže vyplývajúceho z vytýkaného správania (odôvodnenie č. 1022 napadnutého rozhodnutia).
- 1203 Po druhé Komisia uvádza, že opatrenie na nápravu stanovené v článku 6 písm. a) napadnutého rozhodnutia nebráni Microsoftu, aby na trh uvádzal svoj multimedialný prehrávač, ani mu neukladá iné obmedzenia, ako zákaz viazaného predaja, o ktorý ide, alebo prijatia opatrení s rovnakým účinkom ako tento viazaný predaj (odôvodnenie č. 1023 napadnutého rozhodnutia). Komisia opakuje, že Microsoftu je naďalej povolené uvádzať na trh verziu systému Windows zviazanú s prehrávačom Windows Media Player (to isté odôvodnenie).
- 1204 Po tretie Komisia odmieta tvrdenie, ktoré Microsoft zakladá na tom, že neexistuje významný dopyt spotrebiteľov po operačných systémoch pre klientske PC bez multimedialnej funkcie (odôvodnenia č. 1024 a 1025 napadnutého rozhodnutia). V podstate uvádza, že výrobcovia zariadení dodávaným spolu so softvérom môžu splniť očakávania spotrebiteľov tým, že do klientskych PC, ktoré im predávajú, predinštalujú multimedialný prehrávač podľa ich voľby.
- 1205 Po štvrté v odôvodneniach č. 1026 až 1034 napadnutého rozhodnutia Komisia skúma tvrdenia, ktoré Microsoft zakladá na údajných vzťahoch vzájomnej závislosti medzi systémom Windows a prehrávačom Windows Media Player. Na základe opätovne uvedeného príkladu systému Windows XP Embedded Komisia odmieta tvrdenie, že odstránenie kódu prehrávača Windows Media Player zasiahne do integrity operačného systému. Komisia okrem toho tvrdí, že Microsoft nepreukázal, že integrácia prehrávača Windows Media Player do systému Windows je predpokladom zvýšenia efektívnosti. V tomto ohľade najmä uvádza, že „či už programátori softvéru vyvíjajú svoje vlastné multimedialné riešenia, alebo integrujú do svojho produktu redistribuovateľný kód poskytovaný tretími subjektmi, nie sú závislí od prítomnosti multimedialného prehrávača v klientskom PC užívateľa“ (odôvodnenie č. 1032 napadnutého rozhodnutia).

1206 Napokon po piate v odôvodneniach č. 1035 až 1042 napadnutého rozhodnutia Komisia skúma tvrdenia, ktoré Microsoft zakladá na údajných vzťahoch vzájomnej závislosti medzi systémom Windows a aplikáciami vyvíjanými tretími osobami. Komisia zvlášť odmieta tvrdenie, že odstránenie kódu prehrávača Windows Media Player by malo neblahé následky pre poskytovateľov obsahu a programátorov softvéru. Komisia uvádza, že nie je zriedkavé, že poskytovatelia obsahu implementujú riešenia, ktoré majú určiť, ktorý multimediálny prehrávač je nainštalovaný v danom klientskom PC, a že predvídajú opatrenia, ktoré treba prijať v prípade, keď si zobrazenie ich obsahu vyžaduje špecifický prehrávač alebo špecifickú verziu daného prehrávača (odôvodnenie č. 1037 napadnutého rozhodnutia). Pokiaľ ide o programátorov softvéru, Komisia odmieta tvrdenie, ktoré Microsoft zakladá na výhode zachovania systému Windows ako „koherentnej platformy“ (odôvodnenie č. 1041 napadnutého rozhodnutia). Komisia sa v podstate domnieva, že Microsoft sa nemôže odvolávať na to, že jeho konanie umožňuje programátorom softvéru, ktorých produkty sú založené na multimediálnych prehrávačoch, aby mali na tento účel „pevný bod“, keďže toto konanie skresľuje hospodársku súťaž na základe kvality (odôvodnenie č. 1042 napadnutého rozhodnutia).

b) Tvrdenia účastníkov konania

1207 Microsoft tvrdí, že opatrenie na nápravu stanovené v článku 6 písm. a) napadnutého rozhodnutia porušuje zásadu proporcionality v troch ohľadoch.

1208 V prvom rade toto opatrenie na nápravu nezohľadňuje oprávnený záujem programátorov softvéru a tvorcov internetových stránok na „zachovaní systému Windows ako stabilnej a koherentnej platformy“.

1209 V druhom rade uvedené opatrenie na nápravu zasahuje do osobných práv Microsoftu tým, že vyžaduje, aby znehodnotil svoj operačný systém Windows a udelil

tretím osobám licencie na túto znehodnotenú verziu svojho produktu. Opatrenie na nápravu predovšetkým nezohľadňuje právo Microsoftu zabrániť zmenám, deformácii a znehodnoteniu, ako aj iným zásahom do svojho diela.

- 1210 V treťom rade Microsoft tvrdí, že opatrenie na nápravu stanovené v článku 6 písm. a) napadnutého rozhodnutia je „vnútorne rozporné“ a že je pre neho nemožné mu vyhovieť, keďže toto rozhodnutie od neho vyžaduje, aby zo systému Windows odstránil dôležité funkcie a zároveň aby zabezpečil, že znehodnotená verzia systému Windows nebude menej výkonná ako verzia tohto systému s prehrávačom Windows Media Player.
- 1211 Komisia sa domnieva, že opatrenie na nápravu, o ktoré ide, je proporcionálne, predovšetkým preto, lebo Microsoft si zachováva právo ponúkať verziu systému Windows s prehrávačom Windows Media Player. Komisia rovnako uvádza, že toto opatrenie na nápravu nebráni Microsoftu, aby na trh uvádzal svoj multimediálny prehrávač ani aby ho naďalej osobitne ponúkal na stiahnutie.
- 1212 Komisia popiera, že je nemožné identifikovať softvérový kód prehrávača Windows Media Player alebo sa správať v súlade s opatrením na nápravu stanoveným v článku 6 písm. a) napadnutého rozhodnutia, pričom zdôrazňuje, že samotný Microsoft uznáva, že už vytvoril verziu neviazanú so systémom Windows, ktorá je pripravená na uvedenie na trh. Komisia navyše odkazuje na odôvodnenia č. 1018 až 1021 napadnutého rozhodnutia.
- 1213 Komisia okrem toho tvrdí, že Microsoft nepredložil nijaký dôkazný prostriedok spôsobilý preukázať, že toto opatrenie na nápravu spôsobuje ujmu tretím osobám alebo znehodnotenie operačného systému.

1214 Pokiaľ ide o údajný zásah do osobných práv Microsoftu, Komisia tvrdí, že Microsoft sa „bežne nepovažuje za nositeľa osobných práv v Európe“. Opatrenie na nápravu, o ktoré ide, navyše nebráni autorom diela, aby sa domáhali „autorstva“, a neznamená žiadne prezradenie kódu.

1215 Komisia, ktorú v tomto bode podporuje SIIA, sa napokon domnieva, že opatrenia na nápravu, ktoré stanovuje rozsudok District Court z 1. novembra 2002, nestačia na nápravu zneužívajúceho viazaného predaja identifikovaného v napadnutom rozhodnutí. Uvádza, že tento rozsudok nezaväzuje Microsoft, aby z operačného systému pre klientske PC odstránil kód prehrávača Windows Media Player, ale iba aby poskytol prostriedok umožňujúci výrobcovi zariadení dodávaných spolu so softvérom a koncovým užívateľom skryť na obrazovke počítača ikonu a položku v menu vedúce k softvéru Windows Media Player. Microsoft navyše navrhol tento zastierací mechanizmus tak, že prehrávač Windows Media Player môže byť znovu aktivovaný a môže nahradiť štandardné nastavenia užívateľov. Opatrenia uvedené v tomto rozsudku teda nemajú vplyv na všeobecný výskyt kódu prehrávača Windows Media Player v klientských PC a v dôsledku toho ani na motiváciu programátorov softvéru a poskytovateľov obsahu „zamerať svoje doplnkové ponuky na prehrávač Windows Media Player ako platformovú technológiu“.

c) Posúdenie Súdom prvého stupňa

1216 Súd prvého stupňa najprv konštatuje, že na podporu tohto žalobného dôvodu Microsoft v podstate opakuje rovnaké tvrdenia, aké uplatnil v rámci prvého žalobného dôvodu v prípade podmienky týkajúcej sa neexistencie objektívneho odôvodnenia (pozri body 1102 až 1122 vyššie).

- 1217 Dôvody, pre ktoré sa Súd prvého stupňa domnieval, že tieto tvrdenia nie sú dôvodné, treba vziať do úvahy aj v rámci prieskumu tohto žalobného dôvodu.
- 1218 V prvom rade, pokiaľ ide o tvrdenie, že Komisia nezohľadnila záujem programátorov softvéru a tvorcov internetových stránok na tom, aby mali stabilnú a dobre definovanú platformu, stačí odkázať na body 1148 až 1153 vyššie.
- 1219 V druhom rade tvrdenie Microsoftu, že opatrenie na nápravu stanovené v článku 6 písm. a) napadnutého rozhodnutia ho zaväzuje, aby znehodnotil svoj operačný systém Windows a poskytol tretím osobám licenciu na túto znehodnotenú verziu svojho produktu, už bolo vyvrátené v bode 1165 vyššie.
- 1220 V tomto ohľade treba pripomenúť, že napadnuté rozhodnutie neukladá Microsoftu, aby ponúkal verziu systému Windows, z ktorej boli odstránené všetky multimediálne súbory, vrátane tých, ktoré sa vzťahujú na základnú multimediálnu infraštruktúru operačného systému. Uvádza totiž iba súbory, ktoré tvoria prehrávač Windows Media Player a ktoré samotný Microsoft vo svojej technickej dokumentácii odlišuje od ostatných súborov (pozri body 916 a 1164 vyššie). Rovnako je namieste pripomenúť, že príklad systému Windows XP Embedded preukazuje, že neprítomnosť prehrávača Windows Media Player v operačnom systéme nepoškodzuje integritu ostatných funkcií tohto systému (pozri bod 1165 vyššie).
- 1221 Treba dodať, že počas celého obdobia od júna 1998 do mája 1999 Microsoft ponúkal svoj streamingový multimediálny prehrávač ako samostatný aplikačný softvér bez toho, aby to ovplyvnilo fungovanie operačného systému Windows. Ako už bolo uvedené v bode 936 vyššie, Microsoft na pojednávaní pripustil, že v máji 1999

z technického hľadiska nič nebránilo tomu, aby naďalej dodával svoj multimediálny prehrávač týmto spôsobom, teda bez jeho integrácie do operačného systému Windows 98 Second Edition.

1222 V treťom rade z úvah uvedených v bodoch 1219 až 1221 vyššie vyplýva, že tvrdenie Microsoftu, že opatrenie na nápravu stanovené v článku 6 písm. a) napadnutého rozhodnutia je vnútorne rozporné a že je pre neho nemožné mu vyhovieť, nie je dôvodné. Toto tvrdenie totiž spočíva na nesprávnom predpoklade, podľa ktorého je verzia systému Windows vyžadovaná týmto ustanovením znehodnotenou verziou jeho operačného systému. Ako správne uvádza Komisia vo svojich písomných podaniach, aj keď je zjavné, že ak je prehrávač Windows Media Player odstránený zo systému Windows, funkcie ponúkané týmto prehrávačom už nie sú v tejto verzii operačného systému dostupné, napriek tomu z toho nemožno vyvodzovať, že táto verzia je znehodnotená alebo že je vo všetkých ostatných ohľadoch menej výkonná ako verzia operačného systému s týmto prehrávačom. V tomto ohľade treba uviesť, že požiadavku, podľa ktorej musí Microsoft ponúknuť „plne funkčnú“ verziu svojho operačného systému Windows pre klientske PC bez prehrávača Windows Media Player [článok 6 písm. a) napadnutého rozhodnutia], treba chápať s prihliadnutím najmä na vyhlásenie obsiahnuté v odôvodnení č. 1012 napadnutého rozhodnutia, podľa ktorého „verzia systému Windows bez [prehrávača Windows Media Player] bude musieť byť predovšetkým rovnako výkonná ako verzia systému Windows zviazaná s [prehrávačom Windows Media Player], s ohľadom na skutočnosť, že funkcia prehrávača [Windows Media Player] logicky nebude súčasťou samostatnej verzie systému Windows“.

1223 Súd prvého stupňa sa ďalej domnieva, že opatrenie na nápravu stanovené v článku 6 písm. a) napadnutého rozhodnutia vôbec nie je neproporcionálne, ale predstavuje primeraný prostriedok ukončenia dotknutého zneužitia a vyriešenia zistených problémov hospodárskej súťaže, pričom zároveň spôsobuje najmenšie možné neprijemnosti Microsoftu a jeho obchodnému modelu.

- 1224 Vykonanie tohto opatrenia tak neznamená žiadnu inú zmenu súčasnej praxe Microsoftu z technického hľadiska ako vývoj verzie systému Windows vyžadovanej článkom 6 písm. a) napadnutého rozhodnutia.
- 1225 Microsoft si predovšetkým zachováva právo naďalej ponúkať verziu systému Windows zviazanú s prehrávačom Windows Media Player. V tomto ohľade treba pripomenúť, že Komisia chce totiž iba dať spotrebiteľom možnosť získať tento operačný systém bez uvedeného multimediálneho prehrávača.
- 1226 Treba ešte dodať, ako správne uvádza Komisia, že opatrenie na nápravu nezasahuje do možnosti Microsoftu uvádzať na trh jeho multimediálny prehrávač a najmä ho ponúkať prostredníctvom sťahovania z internetu.
- 1227 Súd prvého stupňa napokon konštatuje, že z dôvodov uvedených v bode 974 vyššie sa Komisia dôvodne domnievala, že opatrenia, ktoré prijal Microsoft na základe amerického zmluvy, nie sú dostatočné na ukončenie dotknutého zneužitia a vyriešenia zistených problémov hospodárskej súťaže.
- 1228 Z predchádzajúcich úvah vyplýva, že druhý žalobný dôvod treba zamietnuť ako nedôvodný.
- 1229 Je teda namieste zamietnuť návrhy smerujúce k zrušeniu napadnutého rozhodnutia v rozsahu, v akom sa týkajú problematiky viazaného predaja systému Windows a prehrávača Windows Media Player.

D — *O problematike nezávislého splnomocnenca*

1. Napadnuté rozhodnutie

1230 Podľa článku 4 prvého odseku napadnutého rozhodnutia je Microsoft povinný ukončiť zneužitia zistené v článku 2 v súlade s podmienkami uvedenými v článkoch 5 a 6 toho istého rozhodnutia. Microsoft sa takisto musí zdržať každého správania, ktoré by mohlo mať rovnaký alebo rovnocenný cieľ alebo účinok ako tieto zneužitia (článok 4 druhý odsek).

1231 Ako opatrenie určené na nápravu protiprávneho odmietnutia poskytnúť informácie súvisiace s interoperabilitou článok 5 napadnutého rozhodnutia nariaďuje Microsoftu, aby v lehote 120 dní odo dňa oznámenia tohto rozhodnutia sprístupnil tieto informácie každému podniku, ktorý si želá vyvíjať a distribuovať operačné systémy pre servery pracovnej skupiny, a povolil týmto podnikom, za primeraných a nediskriminačných podmienok, používať tieto informácie na vývoj a distribúciu operačných systémov pre servery pracovnej skupiny. Microsoft je rovnako povinný konať tak, aby sprístupnené informácie súvisiace s interoperabilitou boli aktualizované priebežne a včas. Článok 5 napadnutého rozhodnutia napokon zaväzuje Microsoft, aby v lehote 120 dní odo dňa oznámenia tohto rozhodnutia zaviedol hodnotiaci mechanizmus, ktorý umožní podnikom, ktoré budú mať o to záujem, informovať sa účinným spôsobom o rozsahu a podmienkach používania informácií súvisiacich s interoperabilitou.

1232 Ako opatrenie na nápravu protiprávneho viazaného predaja operačného systému Windows pre klientske PC a prehrávača Windows Media Player článok 6 napadnutého rozhodnutia nariaďuje Microsoftu najmä to, aby v lehote 90 dní odo dňa oznámenia tohto rozhodnutia ponúkol plne funkčnú verziu svojho operačného systému

Windows pre klientske PC, ktorá nebude obsahovať Windows Media Player, pričom Microsoft si zachováva právo ponúkať svoj operačný systém Windows pre klientske PC v balíku s Windows Media Player.

- 1233 Článok 7 napadnutého rozhodnutia okrem toho predvída zavedenie monitorovacieho mechanizmu, ktorý je určený na to, aby Komisii pomohol uistiť sa, že Microsoft sa správa v súlade s napadnutým rozhodnutím, a ktorý zahŕňa najmä určenie nezávislého splnomocnenca. Podľa tohto článku musí Microsoft tento mechanizmus navrhnuť v lehote 30 dní odo dňa oznámenia tohto rozhodnutia, pričom ak sa Komisia bude domnievať, že navrhnutý mechanizmus nie je vhodný, je „oprávnená stanoviť takýto mechanizmus rozhodnutím“.
- 1234 V odôvodneniach č. 1043 až 1048 napadnutého rozhodnutia Komisia podrobnejšie opisuje monitorovací mechanizmus, o ktorom sa zmieňuje predchádzajúci bod, a predovšetkým uvádza „zásady, ktorými sa musí riadiť Microsoft [pri vypracovaní svojho návrhu týkajúceho sa určenia nezávislého splnomocnenca]“ (odôvodnenie č. 1044 napadnutého rozhodnutia).
- 1235 V odôvodnení č. 1045 napadnutého rozhodnutia Komisia uvádza, že „hlavnou povinnosťou“ splnomocnenca je poskytovať stanoviská, a to na žiadosť tretích osôb, Komisie alebo z vlastnej iniciatívy, k „otázke, či Microsoft v určitých ohľadoch nesplnil svoje povinnosti podľa... [napadnutého] rozhodnutia, a k akejkoľvek závažnej otázke týkajúcej sa jeho efektívneho výkonu“.
- 1236 V odôvodneniach č. 1046 a 1047 napadnutého rozhodnutia Komisia upresňuje úlohu splnomocnenca v prípade každého z oboch zneužití, o ktoré ide (pozri bod 1261 nižšie).

1237 V odôvodnení č. 1048 napadnutého rozhodnutia Komisia formuluje zásady, ktoré musí Microsoft zohľadniť vo svojom návrhu týkajúcom sa splnomocnenca. V prvom rade uvádza, že tohto splnomocnenca určí Komisia zo zoznamu osôb vypracovaného Microsoftom. Microsoft musí navrhnúť postup oprávňujúci Komisiu určiť splnomocnenca podľa svojho výberu v prípade, ak sa domnieva, že ani jedna z navrhnutých osôb nie je schopná vykonávať požadované úlohy. V druhom rade Komisia uvádza, že splnomocnenec musí byť nezávislý od Microsoftu a že „treba prijať všetky ustanovenia na zabezpečenie toho, že nie je a nebude vystavený konfliktu záujmov“. Splnomocnenec musí mať kvalifikáciu potrebnú na riadny výkon jeho mandátu a musí mať možnosť najat' si expertov, aby v jeho mene plnili niektoré presne definované úlohy. V treťom rade Komisia uvádza, že treba prijať ustanovenia na zabezpečenie toho, aby mal mandatár „prístup k podpore, informáciám, dokumentom, na miesta a k zamestnancom Microsoftu v takom rozsahu, aký môže primerane vyžadovať pri výkone svojho mandátu“. Vo štvrtom rade sa Komisia domnieva, že splnomocnenec musí mať plný prístup k zdrojovému kódu príslušných produktov Microsoftu. Napokon v piatom rade Komisia upresňuje, že „všetky náklady spojené s určením splnomocnenca, vrátane spravodlivej odmeny za jeho činnosť, bude znášať Microsoft“.

2. Tvrdenia účastníkov konania

1238 Microsoft sa domnieva, že povinnosť označiť nezávislého splnomocnenca, ktorú mu ukladá článok 7 napadnutého rozhodnutia, je nezákonná v tom, že Komisia na jednej strane nemá právo delegovať na jednotlivca výkonnú právomoc, ktorú jej zveruje nariadenie č. 17, a na druhej strane nemá právo uložiť mu, aby znášal náklady spojené s monitorovaním dodržiavania napadnutého rozhodnutia, vrátane odmeny nezávislého splnomocnenca.

1239 Na úvod Microsoft popiera, že jeho návrh na zrušenie článku 7 napadnutého rozhodnutia je predčasný. Komisia sa najmä nemôže odvolávať na skutočnosť, že

monitorovací mechanizmus mohla stanoviť samostatným rozhodnutím, ak by nebola spokojná s návrhom Microsoftu, a že Microsoft by potom mohol žiadať zrušenie tohto rozhodnutia.

1240 Ďalej Microsoft v prvom rade tvrdí, že z odôvodnení č. 1043 až 1048 napadnutého rozhodnutia jasne vyplýva, že právomoci, ktoré sú v tomto prípade delegované na nezávislého splnomocnenca, sú vyšetrovacie a vykonávacie právomoci, ktoré obvykle patria Komisii. Uvádza, že hoci je hlavnou úlohou tohto splnomocnenca vydávanie stanovísk k dodržiavaniu napadnutého rozhodnutia, má rovnako právomoc preskúmať opatrenia, ktoré prijal Microsoft na to, aby tomuto rozhodnutiu vyhovel. Microsoft zdôrazňuje, že v poznámke pod čiarou 1317 napadnutého rozhodnutia je uvedené, že „splnomocnenec musí nielen reagovať, ale má aj zohrávať aktívnu úlohu pri kontrole dodržiavania povinností Microsoftom“. Napadnuté rozhodnutie tak má vytvoriť nezávislý zdroj vyšetrovacích a vykonávacích opatrení.

1241 V súlade s článkami 11 a 14 nariadenia č. 17 a článkami 18 až 21 nariadenia Rady (ES) č. 1/2003 zo 16. decembra 2002 o vykonávaní pravidiel hospodárskej súťaže stanovených v článkoch 81 [ES] a 82 [ES] Zmluvy (Ú. v. ES L 1, 2003, s. 1; Mím. vyd. 08/002, s. 205) patria vyšetrovacie a vykonávacie právomoci vo vzťahu k týmto pravidlám výlučne Komisii a vnútroštátnym orgánom hospodárskej súťaže. Žiadne z týchto nariadení nesplnomocňuje Komisiu, aby tieto právomoci delegovala na tretie osoby, a tým skôr na jednotlivcov.

1242 Microsoft dodáva, že týmto delegovaním právomocí ho Komisia zbavuje garancií, ktoré podnikom na ochranu ich práva na obhajobu priznáva judikatúra.

1243 V replike Microsoft upresňuje, že nemá nijakú výhradu voči tomu, aby nezávislý splnomocnenec radil Komisii v technických otázkach. Domnieva sa však, že Komisia mala na tento účel určiť svojho vlastného experta.

1244 V druhom rade Microsoft uvádza, že článok 7 napadnutého rozhodnutia v spojení s odôvodnením č. 1048 písm. v) tohto rozhodnutia ho zaväzuje, aby znášal „všetky náklady spojené s určením splnomocnenca, vrátane spravodlivej odmeny za jeho činnosť“. Pri uplatňovaní pravidiel hospodárskej súťaže však Komisia nemôže ukladať dotknutému podniku nijaké iné peňažné povinnosti ako pokuty a penále.

1245 Microsoft sa domnieva, že Komisia sa pri odôvodnení toho, že mu uložila, aby znášal náklady spojené so splnomocnencom, nemôže odvolávať na svoju právomoc nariadiť podniku, aby ukončil porušenie. Uloženie takejto peňažnej povinnosti nemá žiadny právny základ ani v nariadení č. 17 alebo v nariadení č. 1/2003, ani v nijakom inom ustanovení.

1246 Ako hlavné tvrdenie Komisia uvádza, že tvrdenia Microsoftu týkajúce sa splnomocnenca sú neprípustné, lebo sú predčasné, založené na dohadoch a nepostačujúce na zrušenie článku 7 napadnutého rozhodnutia. Pripomína, že tento článok ukladá Microsoftu, aby predložil návrh na zavedenie monitorovacieho mechanizmu, pričom vyhradzuje Komisii právo stanoviť takýto mechanizmus rozhodnutím v prípade, ak sa bude domnievať, že mechanizmus navrhnutý Microsoftom nie je vhodný. Uvádza, že v odôvodneniach č. 1044 až 1048 napadnutého rozhodnutia sú formulované zásady, ktorými sa Microsoft musí riadiť pri vypracovaní tohto návrhu, ale že povinnosť dodržiavať väčšinu týchto zásad nie je Microsoftu uložená článkom 7 napadnutého rozhodnutia. Tento článok predovšetkým neupresňuje ani presné úlohy nezávislého splnomocnenca, ani „zdroj“ jeho odmeňovania. Microsoft teda môže slobodne navrhnúť pre tohto splnomocnenca mandát s užšou pôsobnosťou, ako predvída napadnuté rozhodnutie, ako aj odlišné spôsoby odmeňovania. Komisia môže potom tieto návrhy odmietnuť a rozhodnutím stanoviť inak formulovaný mandát. Takéto rozhodnutie by nebolo iba potvrdením napadnutého rozhodnutia, ale predstavovalo by akt, ktorý možno napadnúť.

1247 Subsidiárne Komisia tvrdí, že tvrdenia uplatnené Microsoftom nie sú dôvodné.

1248 V prvom rade Komisia tvrdí, že z odôvodnení č. 1044 až 1048 napadnutého rozhodnutia nevyplýva, že delegovala na jednotlivca vyšetrovacie a vykonávacie právomoci, ktoré má na uplatňovanie článkov 81 ES a 82 ES. Tvrdí, že pokiaľ ide o „zber informácií“, napadnuté rozhodnutie upravuje iba „konsenzuálny mechanizmus“ umožňujúci rýchle vyriešenie veľkého počtu technických otázok, ktoré môžu vzniknúť v súvislosti s výkonom opatrení na nápravu. Pripúšťa, že odôvodnenie č. 1048 a poznámka pod čiarou 1317 napadnutého rozhodnutia predvídajú možnosť nezávislého splnomocnenca klásť otázky Microsoftu a mať prístup k dokumentom a zdrojovému kódu príslušných produktov, ale tvrdí, že nič nebráni Microsoftu, aby vo svojom návrhu mandátu výslovne uviedol, že má právo odmietnuť odpovedať na takéto otázky alebo poskytnúť prístup k požadovaným informáciám. V prípade takéhoto odmietnutia by Komisia preskúmala účelnosť postupu podľa kapitoly V nariadenia č. 1/2003 a zachovala by si tak úplnú voľnú úvahu pri využití svojich vyšetrovacích právomocí.

1249 V odpovedi na písomnú otázku Súdu prvého stupňa Komisia upresnila, že článok 7 napadnutého rozhodnutia sa zakladá na článku 3 nariadenia č. 17 a že predstavuje „výraz“ právomoci prijať rozhodnutia nariaďujúce podnikom ukončiť porušenie, ktorú jej tento článok 3 priznáva.

1250 V druhom rade Komisia tvrdí, že skutočnosť, že uložila Microsoftu, aby znášal náklady spojené s odmeňovaním splnomocnenca, zjavne nezapadá do rámca sankcií upravených nariadením č. 17 a nariadením č. 1/2003. Tvrdí, že aj keby sa článok 7 napadnutého rozhodnutia mal chápať tak, že ukladá povinnosť odmeňovania nezávislého splnomocnenca, táto povinnosť má svoj právny základ v článku 3 nariadenia č. 17. Vysvetľuje, že rozhodnutie prijaté na základe tohto článku môže prikazovať podniku, aby niečo vykonal alebo poskytol plnenia, ktoré boli nezákonne opomínané, ako aj zakazovať pokračovanie v určitých činnostiach, konaniach alebo situáciách,

ktoré sú v rozpore so Zmluvou, a že spôsobuje určité náklady tomu, komu je určené. Odkazuje na odôvodnenie č. 1044 napadnutého rozhodnutia a uvádza, že vykonávanie opatrení na nápravu vyžaduje efektívnu kontrolu dodržiavania povinností, ktoré Microsoftu ukladá napadnuté rozhodnutie.

3. Posúdenie Súdom prvého stupňa

1251 Microsoft chce dosiahnuť zrušenie článku 7 napadnutého rozhodnutia z dôvodu, že nezákonným delegovaním svojich vyšetrovacích a vykonávacích právomocí na tretie osoby Komisia prekročila právomoc, ktorá jej vyplýva z článku 82 ES a nariadenia č. 17. Podrobenie podniku monitorovaciemu mechanizmu, ako je mechanizmus uvedený v článku 7 napadnutého rozhodnutia, a uloženie povinnosti znášať odmeňovanie tretej osoby, ktorú určí Komisia na to, aby jej pomohla pri jej úlohe dbať na dodržiavanie opatrení na nápravu nariadených v rozhodnutí o porušení, nemá nijaký právny základ v práve Spoločenstva.

1252 Komisia sa domnieva, že tento návrh na zrušenie je predčasný, a teda neprípustný, pretože článok 7 napadnutého rozhodnutia neukladá Microsoftu žiadnu povinnosť, ale ho iba vyzýva, aby predložil návrh na zavedenie prípadného monitorovacieho mechanizmu. V každom prípade tento článok nemá za následok nijaké delegovanie jej právomocí. Komisia tvrdí, že tento monitorovací mechanizmus, ako aj povinnosť Microsoftu znášať odmeňovanie nezávislého splnomocnenca majú svoj základ v článku 3 nariadenia č. 17, ktorý jej umožňuje nariadiť dotknutým podnikom, aby ukončili zistené porušenie.

1253 Treba pripomenúť, že zákonnosť článku 7 napadnutého rozhodnutia treba posúdiť podľa skutkového a právneho stavu existujúceho v čase jeho prijatia. V tomto ohľade bolo v rozhodnom čase stále v účinnosti nariadenie č. 17, keďže nariadenie č. 1/2003, ktoré ho nahradilo, sa začalo uplatňovať od 1. mája 2004.

1254 Takisto treba pripomenúť, že medzi právomoci v oblasti vyšetrovania a výkonu, ktoré mala Komisia v čase prijatia napadnutého rozhodnutia, patrili v rozsahu, v akom sú relevantné pre návrh na zrušenie článku 7 tohto rozhodnutia, právomoc uložiť dotknutým podnikom povinnosť ukončiť zistené porušenie upravená v článku 3 ods. 1 nariadenia č. 17, právomoci v oblasti žiadostí o informácie upravené v článku 11 tohto nariadenia, právomoci v oblasti preskúmania upravené v článku 14 tohto nariadenia a právomoc ukladať podnikom penále s cieľom donútiť ich, aby ukončili zistené porušenie, upravená v článku 16 uvedeného nariadenia.

1255 Súd prvého stupňa sa najprv domnieva, že je namieste zamietnuť tvrdenie Komisie, že návrh na zrušenie článku 7 je predčasný, pretože tento článok iba vyzýva Microsoft, aby predložil predbežný návrh na zavedenie monitorovacieho mechanizmu, ktorý má prijať Komisia definitívnym rozhodnutím. To, že článok 7 napadnutého rozhodnutia obsahuje výzvu na predloženie návrhu, totiž nemôže zmeniť záväznú povahu tohto článku, ktorý je zo strany Komisie výkonom jej právomoci nariadiť, aby bolo ukončené porušenie.

1256 Keď Komisia v rozhodnutí zistí, že podnik porušil článok 82 ES, je tento podnik povinný prijať v čo najkratšom čase všetky opatrenia potrebné na to, aby svoje správanie uviedol do súladu s týmto ustanovením, a to aj v prípade, keď Komisia neuloží v tomto rozhodnutí špecifické opatrenia. Keď uvedené rozhodnutie ukladá opatrenia na nápravu, je dotknutý podnik povinný ich vykonať — a to znášaním všetkých nákladov spojených s týmto výkonom — pod hrozbou, že mu bude uložené penále v súlade s článkom 16 nariadenia č. 17 (pozri bod 1259 nižšie).

1257 Zo znenia článku 7 napadnutého rozhodnutia a najmä z lehoty 30 dní, ktorú tento článok ukladá Microsoftu, vyplýva, že toto ustanovenie upravuje práve takéto záväzné opatrenie. Hoci prvý následok predvídaný pre prípad, že Microsoft nepredloží vhodný návrh, je následok uvedený v druhom odseku článku 7, a to stanovenie

monitorovacieho mechanizmu rozhodnutím, zároveň platí, že nedodržanie povinnosti predložiť návrh vystavuje Microsoft aj riziku, že mu bude uložené penále. Záväznú povahu nariadeného opatrenia nemôže spochybniť samotná okolnosť, že Komisia si vyhradzuje právo sama stanoviť takýto mechanizmus v prípade, ak nebude považovať návrh Microsoftu za vhodný. Nevykonanie takéhoto špecifického opatrenia nariadeného v rozhodnutí, ktoré má ukončiť porušenie článku 82 ES, predstavuje samostatné porušenie práva Spoločenstva, konkrétne článku 3 nariadenia č. 17.

1258 Toto posúdenie nemôže vyvrátiť tvrdenie Komisie, že Microsoft mohol predložiť odlišný návrh, ktorý by bol viac v súlade s jeho vlastným vnímaním toho, k čomu ho bola Komisia oprávnená zaviazat'. V tomto ohľade treba pripomenúť, že je ustálenou judikatúrou, že výrok aktu nemožno oddeliť od jeho odôvodnenia a musí sa vykladať, ak je to potrebné, tak, aby sa zohľadnili dôvody, ktoré viedli k jeho prijatiu (rozsudky Súdneho dvora z 15. mája 1997, TWD/Komisia, C-355/95 P, Zb. s. I-2549, bod 21, a z 29. apríla 2004, Taliansko/Komisia, C-91/01, Zb. s. I-4355, bod 49; rozsudok Súdu prvého stupňa zo 14. októbra 2004, Pollmeier Malchow/Komisia, T-137/02, Zb. s. II-3541, bod 60).

1259 Súd prvého stupňa sa totiž domnieva, že s prihliadnutím najmä na úlohu, ktorú pre splnomocnenca predpokladá Komisia, ako je zhrnutá v bode 1261 nižšie, ako aj právomoci, ktoré Komisii zverujú články 3 a 16 nariadenia č. 17, má článok 7 napadnutého rozhodnutia za následok, že ak by Microsoft v stanovenej lehote 30 dní nepredložil návrh v súlade so zásadami formulovanými najmä v odôvodneniach č. 1045 až 1048 tohto rozhodnutia, porušil by toto rozhodnutie a vystavil by sa riziku, že bude zaviazaný na platenie penále podľa článku 16 nariadenia č. 17. Z toho vyplýva, že právna situácia Microsoftu bola priamo dotknutá článkom 7 napadnutého rozhodnutia, takže návrh na zrušenie tohto ustanovenia nemožno považovať za predčasný alebo špekulatívny, ako to tvrdí Komisia.

1260 Súd prvého stupňa sa ďalej domnieva, že treba preskúmať otázku, či má článok 7 napadnutého rozhodnutia právny základ v nariadení č. 17, alebo či, ako tvrdí Microsoft, Komisia prekročila svoje vyšetrovacie a vykonávacie právomoci v rozsahu, v akom mu nariaďuje, aby súhlasil so zavedením nezávislého splnomocnenca vybaveného touto úlohou a právomocami.

1261 V tomto ohľade treba uviesť, že z odôvodnení č. 1043 až 1048 napadnutého rozhodnutia vyplýva, že úloha nezávislého splnomocnenca zahŕňa najmä tieto činnosti:

- jeho „hlavnou povinnosťou“ je vydávať stanoviská k otázke, či v určitých konkrétnych prípadoch Microsoft nesplnil povinnosti, ktoré má podľa napadnutého rozhodnutia (vrátane povinnosti správne vykonať opatrenia na nápravu),
- tieto stanoviská budú vydávané buď na žiadosť tretích osôb alebo Komisie, alebo z vlastnej iniciatívy splnomocnenca,
- v tomto ohľade je stanovené, že splnomocnenec musí nielen reagovať, ale má aj zohrávať aktívnu úlohu pri kontrole dodržiavania povinností Microsoftom (poznámka pod čiarou 1317 napadnutého rozhodnutia),
- pokiaľ ide o zneužívajúce odmietnutie poskytnúť informácie, úlohou splnomocnenca je posudzovať, či informácie, ktoré sprístupňuje Microsoft, sú úplné a správne, či podmienky, za ktorých Microsoft poskytuje prístup k špecifikáciám a povoľuje ich používanie, sú primerané a nediskriminačné a či k sprístupneniu dochádza včas,

- pokiaľ ide o zneužívajúci viazaný predaj, úlohou splnomocnenca je radiť Komisii v tom, či sťažnosti tretích osôb týkajúce sa dodržiavania povinností Microsoftom sú dôvodné z technického hľadiska a predovšetkým v tom, či je verzia systému Windows bez prehrávača Windows Media Player menej výkonná ako verzia systému Windows zviazaná s týmto prehrávačom, ktorú bude Microsoft naďalej uvádzať na trh. Úlohou splnomocnenca je tiež preskúmať, či Microsoft poškodzuje výkonnosť konkurenčných multimedialných prehrávačov selektívnym, nevhodným alebo príliš oneskoreným sprístupňovaním API systému Windows.

1262 V odôvodnení č. 1048 napadnutého rozhodnutia Komisia formuluje zásady, ktoré musí Microsoft zohľadniť vo svojom návrhu týkajúcom sa nezávislého splnomocnenca podľa článku 7 tohto rozhodnutia. Ide najmä o tieto zásady:

- splnomocnenca určí Komisia zo zoznamu osôb predloženého Microsoftom [odôvodnenie č. 1048 písm. i)],
- splnomocnenec musí byť nezávislý od Microsoftu a treba prijať všetky ustanovenia na zabezpečenie toho, že nie je a nebude vystavený konfliktu záujmov; splnomocnenec musí mať kvalifikáciu potrebnú na riadny výkon jeho mandátu a musí mať možnosť najat' si expertov, aby v jeho mene vykonali niektoré presne definované úlohy [odôvodnenie č. 1048 písm. ii)],
- treba prijať ustanovenia na zabezpečenie toho, aby mal splnomocnenec prístup k podpore, informáciám, dokumentom, na miesta a k zamestnancom Microsoftu v takom rozsahu, aký môže primerane vyžadovať pri výkone svojho mandátu [odôvodnenie č. 1048 písm. iii)],

- splnomocnenec bude mať plný prístup k zdrojovému kódu príslušných produktov Microsoftu (každý spor týkajúci sa správnosti a úplnosti špecifikácií sprístupnených Microsoftom bude možné rozhodnúť iba overením technickej dokumentácie vo vzťahu k zdrojovému kódu produktov Microsoftu) [odôvodnenie č. 1048 písm. iv)],

- všetky náklady spojené s určením splnomocnenca, vrátane spravodlivej odmeny za jeho činnosť, bude znášať Microsoft [odôvodnenie č. 1048 písm. v)].

1263 Z tohto opisu vyplýva, že podľa predstavy Komisie má úloha nezávislého splnomocnenca spočívať v posudzovaní a overovaní toho, ako sú vykonávané opatrenia na nápravu, prípadne využitím prístupu k zdrojom uvedeným v tretej a vo štvrtej zarážke v predchádzajúcom bode, pričom splnomocnenec koná nezávisle, dokonca zo svojej vlastnej iniciatívy.

1264 Komisia vo svojich písomných podaniach výslovne uznáva, že nemôže vyšetrovacie a vykonávacie právomoci, ktoré jej zveruje nariadenie č. 17, delegovať na tretie osoby. Popiera však, že monitorovací mechanizmus predvídaný napadnutým rozhodnutím zahŕňa takéto delegovanie právomocí.

1265 Naopak, ako uznáva Microsoft, Komisia je oprávnená dozerať na to, ako dotknutý podnik vykonáva opatrenia na nápravu nariadené v rozhodnutí o porušení, a uistiť sa, že sú včas úplne vykonané ostatné opatrenia potrebné na ukončenie protisúťažných účinkov porušenia. Na tento účel je Komisia oprávnená využiť vyšetrovacie právomoci uvedené v článku 14 nariadenia č. 17 a v prípade potreby sa obrátiť na externého experta, aby si najmä vyjasnila technické otázky.

- 1266 Navyše nemožno poprieť, že ak sa Komisia rozhodne využiť pomoc externého experta, môže mu odovzdať informácie a dokumenty, ktoré získala pri výkone svojich vyšetrovacích právomocí podľa článku 14 nariadenia č. 17.
- 1267 Podľa článku 11 ods. 4 a článku 14 ods. 3 tohto nariadenia sú podniky povinné poskytnúť informácie, ktoré Komisia požaduje, a podriaďiť sa šetreniam, ktoré Komisia nariadi. Tieto žiadosti a šetrenia však v prípade potreby podliehajú súdnej kontrole súdu Spoločenstva.
- 1268 Súd prvého stupňa sa domnieva, že zavedením monitorovacieho mechanizmu zahŕňajúceho určenie nezávislého splnomocnenca, ako je uvedený v článku 7 napadnutého rozhodnutia, ktorý je vybavený funkciami uvedenými najmä v odôvodnení č. 1048 tohto rozhodnutia písm. iii) a iv), Komisia prekročila rámec situácie, v ktorej určuje svojho vlastného externého experta, aby jej radil počas vyšetrovania týkajúceho sa vykonávania opatrení na nápravu stanovených v článkoch 4, 5 a 6 napadnutého rozhodnutia.
- 1269 V článku 7 napadnutého rozhodnutia totiž Komisia vyžaduje, aby bola určená tretia osoba, ktorá je pri plnení svojich úloh nezávislá nielen od Microsoftu, ale aj od nej samotnej, keďže táto tretia osoba má pri výkone svojich právomocí konať zo svojej vlastnej iniciatívy a na žiadosť tretích osôb. Ako uvádza Komisia v odôvodnení č. 1043 napadnutého rozhodnutia, táto požiadavka ide nad rámec jednoduchej povinnosti podávať Komisii správy o konaniach Microsoftu.
- 1270 Okrem toho sa predpokladaná úloha nezávislého splnomocnenca neobmedzuje na to, že tento splnomocnenec kladie otázky Microsoftu a podáva Komisii správy o odpovediach sprevádzané radami týkajúcimi sa vykonávania opatrení na nápravu.

Pokiaľ ide o povinnosť uloženú Microsoftu umožniť splnomocnencovi, nezávislému od Komisie, prístup k informáciám, dokumentom, na miesta a k zamestnancom, ako aj k zdrojovému kódu jeho príslušných produktov, Súd prvého stupňa uvádza, že sa nepredpokladá žiadny časový limit na trvalú účasť splnomocnenca na dozore nad činnosťami Microsoftu týkajúcimi sa opatrení na nápravu. V tomto ohľade treba konštatovať, že z odôvodnenia č. 1002 napadnutého rozhodnutia vyplýva, že podľa Komisie sa povinnosť sprístupňovať informácie súvisiace s interoperabilitou musí uplatňovať „perspektívne“ na budúce generácie produktov Microsoftu.

- 1271 Z toho vyplýva, že Komisia nie je oprávnená pri výkone právomocí, ktoré vyvodzuje z článku 3 nariadenia č. 17, donucovať Microsoft, aby priznal nezávislému splnomocnencovi právomoci, ktoré ona sama nemôže zveriť tretím osobám. Z toho vyplýva, že článok 7 druhý odsek napadnutého rozhodnutia je bez právneho základu, najmä v rozsahu, v akom deleguje na nezávislého splnomocnenca vyšetrovacie právomoci, ktoré môže vykonávať iba Komisia v rámci nariadenia č. 17.
- 1272 Navyše, ako tvrdí Komisia, ak bolo jej zámerom zaviesť čisto konsenzuálny mechanizmus, nebolo nijako potrebné, aby takýto mechanizmus nariadila v článku 7 napadnutého rozhodnutia.
- 1273 Komisia napokon prekročila svoje právomoci v rozsahu, v akom článok 7 napadnutého rozhodnutia v spojení s odôvodnením č. 1048 písm. v) tohto rozhodnutia ukladá Microsoftu, aby znášal všetky náklady spojené s určením splnomocnenca, vrátane jeho odmeňovania, ako aj výdavky spojené s plnením jeho úloh.
- 1274 Žiadne ustanovenie nariadenia č. 17 neoprávňuje Komisiu, aby uložila podnikom znášať náklady, ktoré vznikajú jej samotnej ako dôsledok dozoru nad vykonávaním opatrení na nápravu.

1275 Je totiž úlohou Komisie ako orgánu zodpovedného za uplatňovanie súťažných pravidiel Spoločenstva, aby sledovala vykonávanie rozhodnutí o porušení nezávisle, objektívne a nestranne. Bolo by nezlučiteľné s jej povinnosťou v tomto ohľade, aby efektívne vykonávanie práva Spoločenstva záviselo od ochoty alebo schopnosti podniku, ktorý je príjemcom rozhodnutia, znášať takéto výdavky, alebo aby bolo tým ovplyvnené.

1276 Navyše z judikatúry vyplýva, že Komisia nepožíva neobmedzenú diskrečnú právomoc pri formulácii opatrení na nápravu ukladaných podnikom na ukončenie porušenia. Zásada proporcionality vyžaduje pri uplatňovaní článku 3 nariadenia č. 17, aby povinnosti uložené podnikom na ukončenie porušenia neprekračovali hranice toho, čo je primerané a potrebné na dosiahnutie sledovaného cieľa, ktorým je obnovenie zákonnosti vo vzťahu k pravidlám, ktoré boli porušené (rozsudok Magill, už citovaný v bode 107 vyššie, bod 93).

1277 Ak teda Komisia nemá právomoc rozhodnutím podľa článku 3 nariadenia č. 17 uložiť podniku, ktorý porušil článok 82 ES, opatrenia na nápravu, vrátane prislúchajúcich nákladov, ktoré prekračujú to, čo je primerané a potrebné, tým skôr nemá právomoc uložiť tomuto podniku, aby znášal náklady, ktoré má znášať Komisia pri plnení jej vlastných povinností v oblasti vyšetrovania a výkonu.

1278 Z predchádzajúcich úvah vyplýva, že článok 7 napadnutého rozhodnutia nemá právny základ v nariadení č. 17, a teda prekračuje právomoci, ktoré má Komisia v oblasti vyšetrovania a výkonu podľa tohto nariadenia v rozsahu, v akom nariaďuje Microsoftu, aby predložil návrh na zavedenie mechanizmu, ktorý na jednej strane musí zahŕňať určenie nezávislého splnomocnenca, ktorý bude mať nezávisle od Komisie

právosť prístupu k podpore, informáciám, dokumentom, na miesta a k zamestnancom Microsoftu, ako aj k zdrojovému kódu jeho príslušných produktov, a na druhej strane predvída to, že Microsoft znáša všetky náklady spojené s určením splnomocnenca, vrátane jeho odmeňovania. Komisia si teda nemôže vyhradiť právo stanoviť takýto mechanizmus rozhodnutím v prípade, ak sa bude domnievať, že mechanizmus navrhnutý Microsoftom nie je vhodný.

1279 Z toho vyplýva, že je namieste zrušiť článok 7 napadnutého rozhodnutia v rozsahu opísanom v predchádzajúcom bode.

II — O návrhoch na zrušenie pokuty alebo zníženie jej výšky

A — Napadnuté rozhodnutie

1280 Za dve zneužitia identifikované v napadnutom rozhodnutí je uložená jedna pokuta vo výške 497 196 304 eur (článok 3 napadnutého rozhodnutia).

1281 Otázku pokuty skúma Komisia v odôvodneniach č. 1054 až 1080 napadnutého rozhodnutia.

1282 V prvom rade Komisia upresňuje, že zohľadnila ustanovenia článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17 (odôvodnenie č. 1054 napadnutého rozhodnutia), a pripomína, že pri stanovení výšky pokuty musí zohľadniť závažnosť a trvanie porušenia, ako aj prípadné priťažujúce alebo poľahčujúce okolnosti (odôvodnenie č. 1055 napadnutého rozhodnutia).

1283 V druhom rade Komisia vyvracia tvrdenia, ktoré Microsoft uviedol počas správneho konania na podporu svojho názoru, že by mu v tomto prípade nemala byť uložená žiadna pokuta (odôvodnenia č. 1056 až 1058 napadnutého rozhodnutia).

1284 V tomto ohľade po prvé uvádza, že z napadnutého rozhodnutia právne dostatočným spôsobom vyplýva, že Microsoft úmyselne, alebo aspoň z nedbanlivosti porušil článok 82 ES a článok 54 dohody o EHP (odôvodnenie č. 1057 napadnutého rozhodnutia). Po druhé Komisia popiera, že zaviedla „nové právne pravidlo“, a domnieva sa, že Microsoft si preto musel byť vedomý toho, že porušuje vyššie uvedené ustanovenia (to isté odôvodnenie). Po tretie Komisia odmieta tvrdenie Microsoftu založené na tom, že zneužívajúci viazaný predaj sa nemohol začať v roku 1999, pretože niektoré funkcie multimediálneho prehrávača sú integrované v operačnom systéme Windows už od roku 1992 (to isté odôvodnenie).

1285 V treťom rade Komisia uvádza spôsob, ktorým vypočítala pokutu (odôvodnenia č. 1059 až 1079 napadnutého rozhodnutia).

1286 Po prvé Komisia určuje základnú sumu pokuty v závislosti od závažnosti a trvania porušenia (odôvodnenia č. 1059 až 1078 napadnutého rozhodnutia).

1287 Na jednej strane pripomína, že pri posúdení závažnosti porušenia musí zohľadniť povahu tohto porušenia, jeho účinky na trhu a rozsah relevantného geografického trhu (odôvodnenie č. 1060 napadnutého rozhodnutia).

1288 Pokiaľ ide o povahu porušenia, Komisia v odôvodneniach č. 1061 až 1068 napadnutého rozhodnutia upriamuje pozornosť na tieto skutočnosti:

- Súdny dvor už niekoľkokrát vyslovil nezákonnosť odmietnutia dodávky a viazaných predajov zo strany podnikov v dominantnom postavení,
- Microsoft má dominantné postavenie na trhu operačných systémov pre klientske PC s podielom na trhu viac ako 90 %,
- tento trh, ako aj ďalšie dva trhy identifikované v napadnutom rozhodnutí sa vyznačujú existenciou významných priamych a nepriamych sieťových efektov,
- za týchto okolností Microsoft prijal stratégiu pákového efektu, ktorá zakladá dve odlišné zneužitia,
- pokiaľ ide o zneužívajúce odmietnutie poskytnúť informácie, Microsoft zaujal všeobecnú líniu správania, ktorá má za cieľ vytvoriť a v jeho prospech využívať privilegované vzťahy medzi jeho operačným systémom pre klientske PC a jeho operačným systémom pre servery pracovnej skupiny a ktorá znamená narušenie predchádzajúcej vyššej úrovne poskytovania informácií,
- toto zneužívajúce konanie umožňuje Microsoftu, aby rozšíril svoje dominantné postavenie na trh operačných systémov pre servery pracovnej skupiny, ktorý má „významnú hodnotu“,

- získanie tohto trhu operačných systémov pre servery pracovnej skupiny môže mať ďalšie neblahé účinky na hospodársku súťaž,

- zneužívajúci viazaný predaj zabezpečuje Microsoftu, že všeobecný výskyt jeho operačného systému pre klientske PC sa týka aj jeho prehrávača Windows Media Player, čo odrádza výrobcov zariadení dodávaných spolu so softvérom od toho, aby do klientskych PC predinštalovali konkurenčné multimediálne prehrávače, a narúša hospodársku súťaž na trhu streamingových multimediálnych prehrávačov,

- toto zneužívajúce konanie má navyše citelné účinky na hospodársku súťaž v odvetví poskytovania obsahu na internete a v odvetví multimediálneho softvéru,

- dominantné postavenie na trhu streamingových multimediálnych prehrávačov môže napokon predstavovať strategický vstup na rad súvisiacich trhov, z ktorých niektoré sú vysoko ziskové.

¹²⁸⁹ S prihliadnutím na skutočnosti uvedené v predchádzajúcom bode sa Komisia domnieva, že porušenie treba v dôsledku jeho povahy kvalifikovať ako „veľmi závažné“ (odôvodnenie č. 1068 napadnutého rozhodnutia).

¹²⁹⁰ Pokiaľ ide o účinky porušenia na trh, Komisia uvádza, že „línia správania prijatá Microsoftom, ktorá spočíva v tom, že Microsoft využíva pákový efekt zabezpečený svojím dominantným postavením na trhu operačných systémov pre klientske PC na vylúčenie hospodárskej súťaže, má významný dopad na trh operačných systémov pre servery pracovnej skupiny a trh streamingových multimediálnych prehrávačov“ (odôvodnenie č. 1069 napadnutého rozhodnutia).

1291 Toto konštatovanie Komisia zakladá na týchto skutočnostiach:

- zneužívajúce odmietnutie poskytnúť informácie už umožnilo Microsoftu získať dominantné postavenie na trhu operačných systémov pre servery pracovnej skupiny a predstavuje riziko vylúčenia hospodárskej súťaže na tomto trhu (odôvodnenie č. 1070 napadnutého rozhodnutia),

- zneužívajúci viazaný predaj už umožnil Microsoftu získať prvé miesto na trhu streamingových multimedialných prehrávačov a z dôkazných prostriedkov preskúmaných v napadnutom rozhodnutí vyplýva, že „trh sa už možno preklápa v prospech prehrávača [Windows Media Player]“ (odôvodnenie č. 1071 napadnutého rozhodnutia).

1292 Pokiaľ ide o geografický rozsah relevantných tovarových trhov, Komisia uvádza, že tri trhy identifikované v napadnutom rozhodnutí zahŕňajú celý EHP (odôvodnenie č. 1073 napadnutého rozhodnutia).

1293 V odôvodnení č. 1074 napadnutého rozhodnutia Komisia vyvodzuje z predchádzajúcej analýzy záver, že Microsoft sa dopustil veľmi závažného porušenia článku 82 ES a článku 54 Dohody o EHP, za ktoré možno uložiť pokutu viac ako 20 miliónov eur. V nasledujúcom odôvodnení stanovuje na 165 732 101 eur pôvodnú sumu pokuty určenej podľa závažnosti, čo je východisková základná suma pokuty (ďalej len „východisková suma“).

1294 V odôvodnení č. 1076 napadnutého rozhodnutia Komisia uvádza, že na dosiahnutie dostatočného odradzujúceho účinku na Microsoft a so zreteľom na jeho významnú hospodársku silu treba zdvojnásobiť východiskovú sumu, čo v tomto štádiu zvyšuje sumu pokuty na 331 464 203 eur.

- 1295 Na druhej strane, pokiaľ ide o trvanie porušenia, Komisia konštatuje, že zneužívajúce odmietnutie dodávky sa začalo v októbri 1998 a ešte sa neskončilo, kým zneužívajúci viazaný predaj sa začal v máji 1999 a tiež sa ešte neskončil (odôvodnenie č. 1077 napadnutého rozhodnutia). Komisia sa domnieva, že celkové trvanie porušenia, ktorého sa dopustil Microsoft, je teda päť rokov a päť mesiacov, čo zodpovedá dlhodobému porušeniu (to isté odôvodnenie). Zvyšuje preto o 50 % sumu uvedenú v predchádzajúcom bode a stanovuje základnú sumu pokuty na 497 196 304 eur (odôvodnenie č. 1078 napadnutého rozhodnutia).
- 1296 Po druhé Komisia sa domnieva, že v tomto prípade neexistuje žiadna pritažujúca alebo poľahčujúca okolnosť, ktorú treba zohľadniť (odôvodnenie č. 1079 napadnutého rozhodnutia). Stanovuje preto konečnú sumu pokuty na 497 196 304 eur (odôvodnenie č. 1080 napadnutého rozhodnutia).

B — *Tvrdenia účastníkov konania*

- 1297 Ako hlavné tvrdenie Microsoft uvádza, že pokuta uložená článkom 3 napadnutého rozhodnutia je neopodstatnená, keďže nedošlo k porušeniu článku 82 ES.
- 1298 Subsidiárne Microsoft tvrdí, že táto pokuta je neprímerane vysoká a neproporcionálna, a preto ju treba zrušiť alebo podstatne znížiť.
- 1299 V tomto ohľade sa v prvom rade domnieva, že nie je dôvodné uložiť mu pokutu, keďže porušenia, ktoré sú mu vytýkané, sú výsledkom „nového výkladu práva“. Na podporu tohto tvrdenia sa odvoláva na niektoré výňatky z tlačových správ, ktoré zverejnila Komisia a ktoré sa týkajú vecí hospodárskej súťaže (tlačové správy z 20. apríla 2001,

IP/01/584, a z 2. júna 2004, IP/04/705), ako aj na prax Komisie spočívajúcu v neukladaní pokút vo veciach nastoľujúcich nové alebo komplexné otázky. Uvádza tiež, že v niektorých veciach Komisia uložila dotknutým podnikom iba symbolickú pokutu s ohľadom na to, že z jej predchádzajúcej rozhodovacej praxe jednoducho nemohli vyvodiť, že správanie, ktoré im bolo vytýkané, porušovalo pravidlá hospodárskej súťaže.

1300 Microsoft tvrdí, že zásady, ktoré uplatnila Komisia v tomto prípade, sa značne odchyľujú od zásad stanovených judikatúrou a sú výsledkom „podstatnej zmeny teórií Komisie počas toho, ako sa vec vyvíjala za posledných päť rokov“.

1301 Na jednej strane, pokiaľ ide o zneužívajúce správanie, ktoré predstavuje odmietnutie Microsoftu poskytnúť jeho konkurentom informácie súvisiace s interoperabilitou a povoliť ich používanie, Microsoft tvrdí, že Komisia tieto informácie nikdy presne neidentifikovala. Okrem toho opakuje, že spoločnosť Sun od neho nepožadovala licenciu na jeho práva duševného vlastníctva, aby mohla vyvíjať operačné systémy pre servery pracovnej skupiny v EHP. Napokon tvrdí, že postoj Komisie je celkom nový, pretože predpokladá povinnosť udeliť licenciu týkajúcu sa práv duševného vlastníctva veľkej hodnoty s cieľom uľahčiť vývoj produktov, ktoré predstavujú priamu konkurenciu operačných systémov Windows pre servery. Microsoft tvrdí, že so zreteľom na tieto rôzne skutočnosti si mohol dôvodne myslieť, že v tomto prípade nie sú dané mimoriadne okolnosti vyžadované Súdny dvorom.

1302 Na druhej strane, pokiaľ ide o zneužívajúce správanie, ktoré predstavuje skutočnosť, že Microsoft podmieňoval dodanie operačného systému Windows pre klientske PC súčasným nadobudnutím softvéru Windows Media Player, Microsoft najprv uvádza, že teória Komisie o viazaných predajoch dokonca nebola spomenutá v prvom oznámení o výhradách. Microsoft ďalej uvádza, že je to po prvýkrát, keď sa Komisia

domnievala, že zlepšenie produktu spočívajúce v tom, že je doň integrovaná „zlepšená“ funkcia, v tomto prípade multimediálna funkcia so schopnosťou nepretržitého šírenia, bez súčasného ponúkajúceho verzie tohto produktu bez tejto funkcie za rovnakú cenu, môže predstavovať porušenie článku 82 ES.

1303 V druhom rade Microsoft tvrdí, že pokuta, ktorá mu bola uložená, je neprimerane vysoká. Na podporu tohto tvrdenia uvádza tri rady tvrdení.

1304 Po prvé uvádza, že východisková suma pokuty nie je opodstatnená. Najprv tvrdí, že stanovenie tejto sumy na 165 732 101 eur je svojvoľné a nesprávne odôvodnené. Ďalej popiera dôvodnosť tvrdenia Komisie, že sa dopustil „veľmi závažného“ porušenia. V tomto ohľade uvádza, že Komisia potrebovala viac ako päť rokov na to, aby uzavrela, že jeho správanie bolo trestné, a ešte viac času na to, aby rozhodla o vhodných opatreniach na nápravu. Microsoft napokon tvrdí, že nemohol predvídať, že jeho správanie možno považovať za porušenie pravidiel hospodárskej súťaže a tým menej za „veľmi závažné“ porušenie.

1305 V replike Microsoft popiera tvrdenie Komisie, že dotknuté zneužitia majú citelný dopad na relevantné trhy.

1306 Rovnako v replike Microsoft tvrdí, že Komisia sa pri stanovení východiskovej sumy neobmedzila na zohľadnenie „produktov dotknutých zneužitiami“. Vychádzala totiž z obratu, ktorý Microsoft dosiahol na trhu operačných systémov pre servery vo všeobecnosti. Menej ako štvrtinu príjmov, ktoré Microsoft dosahuje z týchto systémov, však možno pripísať trhu operačných systémov pre servery pracovnej skupiny, tak ako ho definovala Komisia.

1307 Po druhé sa Microsoft domnieva, že Komisia nemala dôvod zdvojnásobiť východiskovú sumu na základe jeho „významnej hospodárskej sily“ a potreby zabezpečiť dostatočný odradzujúci účinok. Uvádza, že Komisia mu nevytýka, že nechcel dodržiavať právo a že naopak, pán Monti, vtedajší člen Komisie zodpovedný za hospodársku súťaž, chválil úsilie, ku ktorému Microsoft pristúpil na dosiahnutie priateľskej dohody v tomto prípade, ako aj profesionalitu členov jeho tímu. Dodáva, že Komisia sa nemôže odvolávať ani na potrebu odradiť ostatné podniky od toho, aby sa dopustili podobných porušení. Napokon Microsoft tvrdí, že východisková suma sa zakladá na obrate a na príjmoch, ktoré dosiahol na celosvetovej úrovni, a že tie isté údaje sú použité na odôvodnenie zvýšenia z dôvodu odradzujúceho účinku (poznámka pod čiarou 1342 napadnutého rozhodnutia), čo sa rovná „zohľadneniu tej istej okolnosti dvakrát“. Ostatné okolnosti uvedené v poznámke pod čiarou 1342 napadnutého rozhodnutia nijako neodôvodňujú zdvojnásobenie východiskovej sumy.

1308 Po tretie Microsoft tvrdí, že 50 % zvýšenie dvojnásobku východiskovej sumy z dôvodu trvania porušenia je neprimerane vysoké. Najprv má výhrady voči tomu, že Komisia nezohľadnila opatrenia, ktoré Microsoft prijal na nápravu problémov, ktoré Komisia nastolila počas ich rozhovorov a v oznámeniach o výhradách, ani záväzky, ktoré Microsoft prezal v rámci amerického zmieru. Microsoft ďalej vytýka Komisii, že nezohľadnila trvanie správneho konania, a domnieva sa, že mu nemožno vytýkať, že sa pokúsil uzavrieť s Komisiou dohodu o vyrovnaní. Dodáva, že údajné porušenia nemohol ukončiť skôr, lebo „teórie Komisie sa počas posledných šiestich rokov značne vyvíjali“.

1309 Komisia sa domnieva, že hlavné tvrdenie Microsoftu treba zamietnuť, lebo nepreukázal, že Komisia nesprávne dospela k záveru o porušení článku 82 ES.

1310 Komisia popiera aj subsidiárne tvrdenie uplatnené Microsoftom.

- 1311 V tomto ohľade Komisia v prvom rade tvrdí, že pokuta je opodstatnená.
- 1312 Komisia po prvé tvrdí, že v tomto prípade neuplatnila nijaké nové právne pravidlo.
- 1313 Pokiaľ ide o zneužívajúce odmietnutie, Komisia tvrdí, že zohľadnila možnosť, že „ide o práva vyplývajúce z duševného vlastníctva“. V dôsledku toho, vychádzajúc z rozsudkov, ako napríklad rozsudok Magill, už citovaný v bode 107 vyššie, venovala veľkú časť napadnutého rozhodnutia tomu, aby preukázala, že za určitých mimoriadnych okolností môže odmietnutie udeliť licenciu týkajúcu sa práv duševného vlastníctva predstavovať zneužitie dominantného postavenia. Dodáva, že z dôvodu, že úvodné ustanovenia smernice 91/250 výslovne uvádzajú, že odmietnutie sprístupniť informácie súvisiace s interoperabilitou môže predstavovať zneužitie dominantného postavenia, Microsoft nemôže s vážnosťou tvrdiť, že si nebol vedomý porušovania článku 82 ES.
- 1314 Komisia okrem toho pripomína, že si myslí, že už vyvrátila tvrdenia Microsoftu týkajúce sa rozsahu žiadosti spoločnosti Sun, a že už uviedla, že judikatúra nevylučuje, aby produkty nositeľa autorského práva a budúce produkty nadobúdateľa licencie boli v súťažnom vzťahu. V duplike Komisia dodáva, že už v čase prvého oznámenia o výhradách identifikovala „určité množstvo informácií, ktoré Microsoft neoprávnene zadržoval“, a opakuje, že Microsoft si bol plne vedomý toho, že odmietal sprístupniť svojim konkurentom informácie súvisiace s interoperabilitou, ktorých sa týka napadnuté rozhodnutie.
- 1315 Pokiaľ ide o zneužívajúci viazaný predaj, Komisia pripúšťa, že táto vec sa môže líšiť od predchádzajúcich vecí týkajúcich sa viazaných predajov v tom, že v napadnutom rozhodnutí pristúpila k posúdeniu skutočných účinkov tohto správania. Domnieva

sa, že napriek tomu z toho nemožno vyvodzovať, že vypracovala novú teóriu, a trvá na tom, že jej zistenia sú založené na dobre známych právnych a ekonomických zásadách.

1316 Komisia po druhé uvádza, že Microsoft mohol so zreteľom na významné finančné a právne zdroje, ktorými disponuje, predvídať, že jeho správanie spočívajúce vo využívaní jeho dominantného postavenia na jednom trhu na získanie iného trhu sa bude považovať za zneužívajúce. Komisia zdôrazňuje, že súd Spoločenstva opakovanie odmietol tvrdenie, podľa ktorého sa nemá uložiť žiadna pokuta v prípade, keď dotknutý podnik nemohol vedieť, že porušuje pravidlá hospodárskej súťaže. Komisia sa napokon domnieva, že Microsoft nemôže vyvodzovať nijaké tvrdenie z okolnosti, že Komisia neuložila pokutu podniku v inej veci.

1317 V druhom rade Komisia tvrdí, že pokuta nie je neprimerane vysoká, pričom najmä uvádza, že predstavuje iba 1,62 % svetového obratu Microsoftu počas obchodného roka ukončeného 30. júna 2003.

1318 Komisia po prvé uvádza, že pri stanovení výšky pokuty disponuje voľnou úvahou a že nie je povinná použiť presné matematické vzorce. Dodáva, že jej povinnosť odôvodnenia nevyžaduje, aby vo svojom rozhodnutí uviedla číselné údaje týkajúce sa spôsobu výpočtu pokút. Okrem toho uvádza, že v súlade s Usmerneniami k metóde stanovovania pokút uložených podľa článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17 a článku 65 ods. 5 [UO] (Ú. v. ES C 9, 1998, s. 3; Mim. vyd. 08/001, s. 171, ďalej len „usmernenia“), posúdila závažnosť porušenia tak, že zohľadnila jeho povahu, jeho dopad na trh a rozsah geografického trhu.

1319 Komisia tvrdí, že východiskovú sumu pokuty nestanovila na základe svetového obratu Microsoftu, ale na základe obratu, ktorý Microsoft dosiahol v EHP na trhu operačných systémov pre klientske PC a pre servery pracovnej skupiny. V poznámke pod čiarou 217 vyjadrenia upresňuje, že táto východisková suma predstavuje 7,5 % uvedeného obratu. Na základe toho dochádza k záveru, že tvrdenie Microsoftu, podľa ktorého vykonala dvojitú započítanie, nie je dôvodné. V odpovedi na tvrdenie Microsoftu, že zohľadnila jeho obrat dosiahnutý na trhu operačných systémov pre servery vo všeobecnosti, Komisia uvádza, že vychádzala z čísel, ktoré jej oznámil Microsoft v odpovedi na žiadosť o informácie, ktorá sa týkala operačných systémov pre servery pracovnej skupiny. V tomto ohľade Komisia odkazuje na list, ktorý jej Microsoft poslal 9. marca 2004 (príloha D.16 dupliky).

1320 Komisia po druhé tvrdí, že bola oprávnená uplatniť na východiskovú sumu pokuty násobiteľ 2. V tomto ohľade uvádza, že táto suma zodpovedala menej ako 1 % obratu, ktorý Microsoft dosiahol počas posledného obchodného roka, v dôsledku čoho by pokuta nemala dostatočný odradzujúci charakter. Komisia uvádza, že pri stanovení tohto násobiteľa zohľadnila to, že veľké podniky vo všeobecnosti disponujú zdrojmi, ktoré im umožňujú poznať požiadavky a dôsledky práva hospodárskej súťaže lepšie ako menšie podniky.

1321 Komisia rovnako uvádza, že z judikatúry vyplýva, že cieľom odradenia, o ktoré je oprávnená usilovať pri stanovení výšky pokuty, je zabezpečiť, aby podniky dodržiavali pravidlá hospodárskej súťaže, ktoré stanovuje Zmluva pre výkon ich činností v rámci Spoločenstva alebo EHP (rozsudok Súdu prvého stupňa z 9. júla 2003, Archer Daniels Midland a Archer Daniels Midland Ingredients/Komisia T-224/00, Zb. s. II-2597, body 110 a 111). Z toho vyplýva, že odradzujúci charakter pokuty uloženej za porušenie pravidiel hospodárskej súťaže nemožno určiť iba v závislosti od konkrétnej

situácie potrestaného podniku. Je potrebné odradiť nielen tento podnik od toho, aby sa znovu dopustil rovnakého porušenia alebo iných porušení pravidiel hospodárskej súťaže, ale aj ďalšie podniky „podobnej veľkosti a s podobnými zdrojmi“ od toho, aby sa dopustili porovnateľných porušení.

- 1322 Komisia okrem toho zdôrazňuje, že netvrdila, že jej Microsoft bránil vo vyšetrowaní a že vo vzťahu k Microsoftu neprihliadla na žiadnu pritažujúcu okolnosť.
- 1323 Komisia po tretie popiera, že 50 % zvýšenie, ktoré z dôvodu trvania porušenia uplatnila na sumu vypočítanú s prihliadnutím na závažnosť, je neprimerane vysoké. Tvrdí, že sa pridržiavala bežnej praxe, podľa ktorej sa v prípade dlhodobých porušení použije zvýšenie 10 % za každý rok účasti na porušení.
- 1324 Komisia sa domnieva, že Microsoft sa nemôže odvolávať na opatrenia, ktoré prijal na nápravu problémov, ktoré nastolila Komisia, alebo podľa amerického zmleru, lebo tieto opatrenia nemajú význam pre výpočet trvania porušenia. Odkazuje na odôvodnenia č. 241, 242 a 270 až 279 napadnutého rozhodnutia a dodáva, že tieto opatrenia neukončili porušenie.
- 1325 Komisia napokon popiera tvrdenie Microsoftu týkajúce sa trvania správneho konania, pričom najmä uvádza, že dĺžka konania bola objektívne odôvodnená zložitou veci a potrebou zabezpečiť právo Microsoftu na obhajobu.

C — Posúdenie Súdom prvého stupňa

- 1326 V rámci týchto žalobných návrhov má Súd prvého stupňa preskúmať zákonnosť článku 3 napadnutého rozhodnutia a v prípade potreby pri výkone svojej neobmedzenej právomoci zrušiť alebo znížiť pokutu uloženú Microsoftu týmto článkom.
- 1327 Komisia ukladá Microsoftu jediné pokutu za dve zneužitia konštatované v článku 2 napadnutého rozhodnutia. Najmä z odôvodnení č. 1061 až 1069 tohto rozhodnutia vyplýva, že hoci Komisia rozoznávala existenciu dvoch rozličných zneužití, napriek tomu sa domnieva, že Microsoft sa dopustil jediného porušenia, a to uplatňovania stratégie spočívajúcej vo využívaní pákového efektu vo vzťahu k dominantnému postaveniu, ktoré má na trhu operačných systémov pre klientske PC (pozri predovšetkým odôvodnenie č. 1063 napadnutého rozhodnutia).
- 1328 Z odôvodnení č. 1054 až 1080 napadnutého rozhodnutia vyplýva, že — hoci samotné napadnuté rozhodnutie na usmernenia výslovne neodkazuje — Komisia vypočítala pokutu v súlade s metodológiou uvedenou v usmerneniach.
- 1329 Ako hlavné tvrdenie Microsoft uvádza, že článok 3 napadnutého rozhodnutia treba zrušiť preto, lebo keďže nedošlo k porušeniu článku 82 ES, uložená pokuta je neopodstatnená.
- 1330 Toto tvrdenie treba zamietnuť. Z posúdenia vykonaného v rámci problematiky odmietnutia poskytnúť informácie súvisiace s interoperabilitou a povoliť ich používanie, ako aj problematiky viazaného predaja operačného systému Windows pre

klientske PC a prehrávača Windows Media Player totiž vyplýva, že Komisia správne konštatovala, že Microsoft týmito dvomi správaniami porušil článok 82 ES.

1331 Subsidiárne Microsoft tvrdí, že pokuta je neprimerane vysoká a neproporcionálna, a preto ju treba zrušiť alebo podstatne znížiť. Tvrdí najmä, že obe správanie uvedené v článku 2 napadnutého rozhodnutia predstavujú úplne nové formy zneužitia dominantného postavenia a že nemohol predvídať, že jeho správanie spočívajúce na jednej strane vo výkone jeho práv duševného vlastníctva k technológii veľkej hodnoty, ktorú vyvinul, a na strane druhej v technologickom zlepšovaní existujúceho produktu bude Komisia vykladať ako porušenie článku 82 ES.

1332 Súd prvého stupňa sa domnieva, že tvrdenia, ktoré Microsoft uplatňuje subsidiárne, nie sú dôvodné, a predovšetkým, že Microsoft nepreukazuje, že Komisia nesprávne posúdila závažnosť a trvanie porušenia alebo sa dopustila pochybenia pri stanovení výšky pokuty.

1333 V tomto ohľade treba pripomenúť, že v rámci prieskumu prvej problematiky Súd prvého stupňa potvrdil dôvodnosť posúdenia Komisie, podľa ktorej odmietnutie vytýkané Microsoftu — vychádzajúc z predpokladu, že bolo možné, že toto odmietnutie predstavuje odmietnutie udeliť tretím osobám licenciu týkajúcu sa práv duševného vlastníctva — malo zneužívajúci charakter, lebo bolo na jednej strane sprevádzané mimoriadnymi okolnosťami, ktoré predpokladá judikatúra a ktoré umožňujú vo verejnom záujme na zachovaní efektívnej hospodárskej súťaže na trhu zasiahnuť do výhradného práva nositeľa práva duševného vlastníctva, a na druhej strane nebolo objektívne odôvodnené.

1334 Rovnako treba pripomenúť, že v rámci prieskumu druhej problematiky Súd prvého stupňa konštatoval, že Komisia právne dostatočným spôsobom preukázala, že to, že Microsoft podmieňuje dodanie operačného systému Windows pre klientske PC súčasným nadobudnutím softvéru Windows Media Player, spĺňa podmienky vyžadované na konštatovanie zneužívajúceho viazaného predaja v zmysle článku 82 ES a nie je objektívne odôvodnené.

1335 V prvom rade, pokiaľ ide o tvrdenie Microsoftu, že obe zneužitia konštatované v článku 2 napadnutého rozhodnutia sú výsledkom „nového výkladu práva“ (pozri body 1299 až 1302 vyššie), stačí uviesť, že Súd prvého stupňa už pri svojom prieskume prvých dvoch problematík preukázal, že toto tvrdenie nie je dôvodné. Z tohto prieskumu vyplýva, že Komisia v tomto prípade neuplatnila nové právne pravidlo.

1336 Pokiaľ ide po prvé o zneužitie konštatované v článku 2 písm. a) napadnutého rozhodnutia, už bolo uvedené, že v rozhodnom čase Súdny dvor v rozsudku Magill, už citovanom v bode 107 vyššie, rozhodol, že aj keď odmietnutie licencie zo strany nositeľa práva duševného vlastníctva, aj keby sa ho dopustil podnik v dominantnom postavení, nemôže samo osebe predstavovať zneužitie dominantného postavenia, ale že výkon výlučného práva nositeľom by za mimoriadnych okolností mohol zakladať zneužitie.

1337 Tvrdenie Microsoftu, že si nemohol ľahko uvedomiť, že vytýkané správanie porušuje pravidlá hospodárskej súťaže, je navyše ťažko zlučiteľné s postojom, ktorý obhajoval počas správneho konania. Microsoft totiž tvrdil, že ak by Komisia mala konštatovať, že odmietnutie, o ktoré ide, predstavuje zneužitie, mohlo by to narušiť „rozumnú rovnováhu medzi autorským právom a politikou hospodárskej súťaže“, ktorú dosahuje smernica 91/250 (odôvodnenie č. 743 napadnutého rozhodnutia). Treba dodať, že dvadsiate šieste odôvodnenie tejto smernice uvádza, že jej ustanovenia „sa nedo-

týkajú použitia pravidiel súťaže podľa článku [81 ES a 82 ES], ak dodávateľ v dominantnom postavení odmietne sprístupniť informáciu, ktorá je potrebná na stykovú prevádzkovú schopnosť (interoperabilitu), ako je definovaná v tejto smernici“.

- 1338 Z toho vyplýva, že Komisia sa správne domnieva, že Microsoft musel vedieť, že odmietnutie, o ktoré ide, predstavuje riziko narušenia pravidiel hospodárskej súťaže.
- 1339 To platí rovnako pre zneužitie konštatované v článku 2 písm. b) napadnutého rozhodnutia, keďže tvrdenia založené na údajnom uplatnení novej teórie už boli zamietnuté v rámci prieskumu druhej problematiky (pozri najmä body 859 a 863 až 868 vyššie). Súd prvého stupňa sa teda domnieva, že Komisia v odôvodnení č. 1057 napadnutého rozhodnutia správne uvádza, že jej preskúmanie viazaného predaja, ako aj záver o zneužívajúcom charaktere, ktorý vyvodzuje z tohto správania, sa zakladajú na ustálenej praxi najmä vo veciach Hilti a Tetra Pak II.
- 1340 Skutočnosť, že v prvom oznámení o výhradách sa nenachádza zmienka o zneužívajúcom viazanom predaji, je irelevantná pre otázku, či Komisia uplatnila novú právnu teóriu.
- 1341 Nemožno vyhovieť ani tvrdeniu, že napadnuté rozhodnutie je prvým rozhodnutím, v ktorom Komisia posúdila ako zneužitie zlepšenie produktu spočívajúce v tom, že je doň integrovaná „zlepšená“ funkcia. Ako totiž bolo uvedené v bodoch 936, 937 a 1221 vyššie, túto integráciu si nevyžadovali technické dôvody. Navyše z dôvodov uvedených najmä v bode 935 vyššie toto tvrdenie nevyvracia posúdenie Komisie týkajúce sa existencie dvoch odlišných produktov, ktorá predstavuje jedno z kritérií, na základe ktorých možno podľa judikatúry uvedenej v bode 859 vyššie identifikovať zneužívajúci viazaný predaj.

1342 Z predchádzajúcich odôvodnení vyplýva, že Microsoft nemôže dôvodne tvrdiť, že Komisia mu nemala uložiť pokutu alebo že mu mala uložiť iba symbolickú pokutu.

1343 V druhom rade treba zamietnuť aj tvrdenie Microsoftu, že pokuta je neprimerane vysoká. Súd prvého stupňa sa totiž domnieva, že Komisia správne posúdila závažnosť a trvanie porušenia.

1344 Po prvé, pokiaľ ide o závažnosť porušenia, na úvod treba pripomenúť, že obe zneužitia sú súčasťou porušenia, ktoré spočíva v tom, že Microsoft uplatňoval stratégiu pákového efektu, teda používal dominantné postavenie, ktoré má na trhu operačných systémov pre klientske PC, na to, aby ho rozšíril na dva ďalšie susediace trhy, v tomto prípade trh operačných systémov pre servery pracovnej skupiny a trh streamingových multimedialných prehrávačov.

1345 Pokiaľ ide o zneužitie konštatované v článku 2 písm. a) napadnutého rozhodnutia, Komisia najprv posudzuje závažnosť tohto zneužitia tak, že zohľadňuje jeho vlastnú povahu (odôvodnenia č. 1064 a 1065 napadnutého rozhodnutia), jeho konkrétny dopad na trh (odôvodnenia č. 1069 a 1070 napadnutého rozhodnutia) a rozsah relevantného geografického trhu (odôvodnenie č. 1073 napadnutého rozhodnutia). Komisia kvalifikuje porušenie, ktorého súčasťou je toto zneužitie, ako „veľmi vážne“, za ktoré možno uložiť pokutu viac ako 20 miliónov eur.

1346 Súd prvého stupňa sa domnieva, že skutočnosti, na ktoré prihládala Komisia v odôvodneniach uvedených v predchádzajúcom bode, odôvodňujú kvalifikáciu porušenia ako „veľmi vážneho“. Tvrdenia Microsoftu nemôžu toto posúdenie spochybníť.

1347 Súd prvého stupňa by v tomto ohľade rád zdôraznil, že niekoľko interných dokumentov Microsoftu nachádzajúcich sa v spise potvrdzuje, že Microsoft výkonom pákového efektu využil svoje dominantné postavenie na trhu operačných systémov pre klientske PC na posilnenie svojho postavenia na trhu operačných systémov pre servery pracovnej skupiny. V odôvodnení č. 774 napadnutého rozhodnutia Komisia cituje úryvok z e-mailu, ktorý pán Bayer, vrcholový manažér Microsoftu, poslal inému vrcholovému manažérovi Microsoftu, ktorým bol pán Madigan, a v ktorom uvádza, že „[Microsoft] má obrovskú výhodu na trhu informatiky pre podniky... vďaka pákovému efektu, ktorý mu zabezpečuje dominantné postavenie systému Windows na kancelárskych počítačoch“.

1348 V nasledujúcom odôvodnení napadnutého rozhodnutia Komisia odkazuje na časť iného e-mailu, ktorý si vymenili títo dvaja vrcholoví manažéri Microsoftu, ktorá preukazuje, že získanie trhu operačných systémov pre servery pracovnej skupiny sa považovalo za prostriedok na uplatnenie rovnakej stratégie pákového efektu na internete. Táto časť znie:

„Ovládnutie serverovej infraštruktúry internetu nebude ľahkou záležitosťou, [ale] môžeme ho dosiahnuť z podnikových sietí, ak sa nám podarí ovládnuť tieto siete (čo je podľa môjho názoru možné).“

1349 Navyše, ako správne zdôrazňuje Komisia v odôvodnení č. 778 napadnutého rozhodnutia, z úryvku z prejavu pána Gatesa vo februári 1997 vyplýva, že najvyšší predstavitelia Microsoftu považovali interoperabilitu za nástroj v rámci tejto stratégie pákového efektu. Tento úryvok znie takto:

„Skúšame využívať našu serverovú kontrolu na navrhovanie nových protokolov a odstránenie zvlášť spoločností Sun a Oracle... Nevieť, či sa nám to podarí, ale v každom prípade sa to pokúšame urobiť.“

- 1350 Treba zdôrazniť, že prejav pána Gatesa bol prednesený vo februári 1997, teda dlho predtým, ako Microsoft odmietol žiadosť obsiahnutú v liste z 15. septembra 1998. Komisia sa teda správne domnievala, že sporné odmietnutie zapadá do celkovej stratégie, ktorá spočívala v tom, že Microsoft využíval svoje dominantné postavenie na trhu operačných systémov pre klientske PC na posilnenie svojho konkurenčného postavenia na susediacom trhu operačných systémov pre servery pracovnej skupiny.
- 1351 Súd prvého stupňa sa ďalej domnieva, že Komisia rovnako správne posúdila kritérium závažnosti porušenia v prípade viazaného predaja prehrávača Windows Media Player a systému Windows uvedeného v článku 2 písm. b) napadnutého rozhodnutia, keď toto porušenie posúdila ako „veľmi vážne“.
- 1352 V tomto ohľade treba *primo* uviesť, že z e-mailu, ktorý pánovi Gatesovi poslal pán Bay v januári 1999 (pozri bod 911 vyššie), vyplýva, že aj toto druhé zneužitie je súčasťou stratégie pákového efektu.
- 1353 *Secundo*, Komisia v odôvodnení č. 1068 napadnutého rozhodnutia správne konštatuje, že toto zneužitie predstavuje svojou povahou veľmi vážne porušenie článku 82 ES a článku 54 Dohody o EHP.
- 1354 Prax viazaných predajov už bola totiž súdom Spoločenstva jasne vyhlásená za nedovolenú, najmä vo veciach Hilti a Tetra Pak II, a vytýkané správanie spĺňa podmienky stanovené touto judikatúrou. Treba najmä pripomenúť, ako bolo uvedené

v bodoch 859 a 863 až 868 vyššie, že Komisia v tomto prípade neuplatnila novú právnu teóriu, predovšetkým keď preskúmala, či je splnená podmienka týkajúca sa vylúčenia konkurentov z trhu.

- 1355 Komisia ďalej v odôvodnení č. 1066 napadnutého rozhodnutia správne uvádza, že v dôsledku viazaného predaja, o ktorý ide, sa prehrávač Windows Media Player nachádza takmer vo všetkých klientských PC vo svete, čo odrádza výrobcov zariadení dodávaných spolu so softvérom od toho, aby do klientských PC predinštalovali konkurenčné multimediálne prehrávače, a narúša hospodársku súťaž na trhu streamingových multimediálnych prehrávačov (pozri body 1031 až 1058 vyššie).
- 1356 Napokon, ako správne zdôrazňuje Komisia v odôvodnení č. 1067 napadnutého rozhodnutia, zneužívajúci viazaný predaj, o ktorý ide, má citeľné účinky na hospodársku súťaž v odvetví poskytovania obsahu na internete, ako aj v odvetví multimediálneho softvéru, ktoré sú významnými a naďalej sa rozvíjajúcimi odvetviami. Ako bolo uvedené v bodoch 1060 až 1075 vyššie, všeobecný výskyt prehrávača Windows Media Player, ktorý je výsledkom tohto viazaného predaja, nabáda na jednej strane poskytovateľov obsahu, aby svoj obsah distribuovali vo formátoch Windows Media, a na druhej strane programátorov aplikácií, aby svoje produkty navrhovali tak, aby sa opierali o niektoré funkcie prehrávača Windows Media Player, a to napriek tomu, že konkurenčné multimediálne prehrávače sú rovnako kvalitné, ba dokonca kvalitnejšie ako prehrávač Windows Media Player. V bode 1076 vyššie už bolo rovnako preukázané, že Komisia v odôvodneniach č. 897 až 899 napadnutého rozhodnutia veľmi správne konštatovala, že zneužívajúci viazaný predaj má účinky aj na niektoré susediace trhy.
- 1357 *Tertio*, Komisia v odôvodneniach č. 1069 a 1071 napadnutého rozhodnutia správne uvádza, že zneužívajúci viazaný predaj, o ktorý ide, má významný dopad na trh streamingových multimediálnych prehrávačov. Tento viazaný predaj totiž najmä umožnil Microsoftu dosiahnuť s jeho prehrávačom Windows Media Player prvé miesto na tomto trhu.

1358 *Quarto*, je nepochybné, že trh streamingových multimediálnych prehrávačov zahŕňa celý EHP (odôvodnenie č. 1073 napadnutého rozhodnutia).

1359 Z úvah uvedených v bodoch 1344 až 1358 vyššie vyplýva, že Komisia dôvodne použila ako východiskový bod pri stanovení pokuty za porušenie minimálnu sumu 20 miliónov eur.

1360 V tomto prípade Komisia po tom, čo takto zohľadnila povahu porušenia, jeho účinok na relevantné produktové trhy a geografický rozsah týchto trhov, použila jediná východiskovú sumu, ktorú stanovila na 165 732 101 eur za obe zneužitia (odôvodnenie č. 1075 napadnutého rozhodnutia). Treba uviesť, že v napadnutom rozhodnutí Komisia nevysvetľuje, čomu zodpovedá táto suma ani ako sa delí medzi obe zneužitia. S prihliadnutím na znenie poznámky pod čiarou 217 vyjadrenia v spojení s obsahom listu Microsoftu z 9. marca 2004 (pozri bod 1319 vyššie) sa však zdá, že táto suma predstavuje 7,5 % kumulovaného obratu, ktorý Microsoft dosiahol v EHP na trhoch operačných systémov pre klientske PC a pre servery pracovnej skupiny počas obchodného roka, ktorý sa skončil 30. júna 2003. Na rozdiel od toho, čo tvrdí Microsoft, sa teda nemožno domnievať, že táto východisková suma bola stanovená svojvoľne.

1361 Pokiaľ ide o tvrdenie Microsoftu, že stanovenie východiskovej sumy pokuty na 165 732 101 eur nie je odôvodnené, stačí uviesť, že je ustálenou judikatúrou, že povinnosť odôvodnenia od Komisie nevyžaduje, aby vo svojom rozhodnutí uviedla číselné

údaje týkajúce sa spôsobu výpočtu pokút (rozsudky Súdneho dvora zo 16. novembra 2000, Sarrió/Komisia, C-291/98 P, Zb. s. I-9991, body 76 a 80, a Limburgse Vinyl Maatschappij a i./Komisia, už citovaný v bode 95 vyššie, bod 464).

1362 Nemožno vyhovieť ani tvrdeniu Microsoftu, že Komisia zohľadnila obrat dosiahnutý na trhu operačných systémov pre servery vo všeobecnosti, teda na väčšom trhu, ako je druhý trh identifikovaný v napadnutom rozhodnutí. Komisia totiž vychádzala z čísel, ktoré jej oznámil Microsoft vo svojom liste z 9. marca 2004 (pozri bod 1319 vyššie) v odpovedi na žiadosť o informácie z 2. marca 2004 (príloha D.16 dupliky), ktorá sa výslovne týkala operačných systémov Windows pre servery pracovnej skupiny, ktoré v tom čase Microsoft stále podporoval.

1363 Súd prvého stupňa sa okrem toho domnieva, že Komisia správne použila na túto východiskovú sumu násobiteľ 2, aby pokute zabezpečila dostatočný odradzujúci charakter a zohľadnila významnú hospodársku silu Microsoftu. Na jednej strane, keďže dominantné postavenie Microsoftu na trhu operačných systémov pre klientske PC sa veľmi pravdepodobne zachová, aspoň počas nasledujúcich rokov, nemožno vylúčiť, že Microsoft bude mať ďalšie príležitosti, aby využil stratégiu pákového efektu vo vzťahu k ďalším susediacim trhom. Na druhej strane treba uviesť, že Microsoft už bol stíhaný v Spojených štátoch pre konanie podobné zneužívajúcemu viazanému predaju, o ktorý ide, a to pre viazaný predaj jeho prehliadača Internet Explorer a jeho operačného systému Windows pre klientske PC, a že existuje riziko, že sa v budúcnosti dopustí rovnakého druhu porušenia s ostatnými softvérovými aplikáciami.

1364 Po druhé, pokiaľ ide o trvanie porušenia, tvrdenie Microsoftu, že 50 % zvýšenie základnej sumy pokuty je neprimerane vysoké, treba zamietnuť. Ako už konštatoval Súd prvého stupňa v rámci prieskumu druhej časti problematiky týkajúcej sa odmietnutia poskytnúť informácie súvisiace s interoperabilitou, Komisia sa správne domnievala, že list zo 6. októbra 1998 obsahoval odmietnutie oznámiť spoločnosti Sun infor-

mácie, ktoré požadovala. Z toho vyplýva, že Komisia bola oprávnená konštatovať, že od tohto dátumu sa Microsoft dopúšťal porušenia článku 82 ES. Je preukázané, že toto porušenie pokračovalo až do prijatia napadnutého rozhodnutia a že od mája 1999 sa k tomuto porušovaniu pridalo druhé zneužívajúce správanie.

1365 Po tretie podľa názoru Súdu prvého stupňa sa Komisia správne domnievala, že v tomto prípade nie je namieste zohľadniť priťažujúce alebo poľahčujúce okolnosti.

1366 Z predchádzajúcich úvah vyplýva, že tvrdenie Microsoftu, že pokuta je neprimerane vysoká a neproporcionálna, treba zamietnuť.

1367 Žalobu treba teda zamietnuť ako nedôvodnú v rozsahu, v akom smeruje k zrušeniu pokuty alebo k zníženiu jej výšky.

O trovách

1368 Podľa článku 87 ods. 2 rokovacieho poriadku účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. Podľa článku 87 ods. 3 Súd prvého stupňa môže rozdeliť náhradu trov konania alebo rozhodnúť tak, že každý z účastníkov konania znáša svoje vlastné trovy konania, ak účastníci konania nemajú úspech v jednej časti alebo vo viacerých častiach predmetu konania, alebo vo výnimočných prípadoch.

- 1369 V tomto prípade Microsoft nemal úspech vo svojich návrhoch smerujúcich k zrušeniu napadnutého rozhodnutia v celom rozsahu, ako ani v návrhoch smerujúcich k zrušeniu pokuty alebo k zníženiu jej výšky. Komisia zase nemala úspech vo svojich návrhoch smerujúcich k zamietnutiu žaloby v celom rozsahu.
- 1370 Pokiaľ ide o vec samu, treba za týchto okolností náhradu trov konania rozdeliť. Microsoft znáša 80 % svojich vlastných trov konania a 80 % trov konania Komisie s výnimkou trov Komisie spojených s vedľajšou účasťou CompTIA, ACT, TeamSystem, Mamut, DMDsecure a i. a Exor. Komisia znáša 20 % svojich vlastných trov konania a 20 % trov konania Microsoftu s výnimkou trov Microsoftu spojených s vedľajšou účasťou SIIA, FSFE, Audiobanner.com a ECIS.
- 1371 Pokiaľ ide o konanie o nariadenie predbežného opatrenia, Microsoft znáša svoje vlastné trovy konania, ako aj trovy konania vynaložené Komisiou s výnimkou trov Komisie spojených s vedľajšou účasťou CompTIA, ACT, TeamSystem, Mamut, DMDsecure a i. a Exor.
- 1372 CompTIA, ACT, TeamSystem, Mamut, DMDsecure a i. a Exor znášajú každý svoje vlastné trovy konania vrátane trov konania o nariadenie predbežného opatrenia. Keďže Komisia nenavrholo, aby bola týmto vedľajším účastníkom uložená náhrada trov konania spojených s ich vedľajšou účasťou, budú títo vedľajší účastníci znášať iba svoje vlastné trovy konania.
- 1373 Trovy konania SIIA, FSFE, Audiobanner.com a ECIS vrátane trov konania o nariadenie predbežného opatrenia znáša Microsoft.

Z týchto dôvodov

SÚD PRVÉHO STUPŇA (veľká komora)

rozhodol a vyhlásil:

1. Článok 7 rozhodnutia Komisie 2007/53/ES z 24. mája 2004, ktoré sa vzťahuje na konanie podľa článku 82 [ES] a článku 54 Dohody o EHP vedené proti spoločnosti Microsoft Corp. (vec COMP/C-3/37.792 — Microsoft), sa zrušuje v rozsahu, v akom:
 - nariaďuje Microsoftu, aby predložil návrh na zavedenie mechanizmu, ktorý musí zahŕňať určenie nezávislého splnomocnenca, ktorý bude mať nezávisle od Komisie právomoc prístupu k podpore, informáciám, dokumentom, na miesta a k zamestnancom Microsoftu, ako aj k „zdrojovému kódu“ príslušných produktov Microsoftu,
 - vyžaduje, aby návrh na zavedenie tohto mechanizmu predvídal, že všetky náklady spojené s určením splnomocnenca vrátane jeho odmeňovania bude znášať Microsoft,
 - vyhradzuje Komisii právo stanoviť rozhodnutím taký mechanizmus, ako je uvedený v prvej a druhej zarážke vyššie.

2. **V zostávajúcej časti sa žaloba zamieta.**

3. **Microsoft znáša 80 % svojich vlastných trov konania a 80 % trov konania Komisie s výnimkou trov Komisie spojených s vedľajšou účasťou The Computing Technology Industry Association, Inc., Association for Competitive Technology, Inc., TeamSystem SpA, Mamut ASA, DMDsecure.com BV, MPS Broadband AB, Pace Micro Technology plc, Quantel Ltd, de Tandberg Television Ltd a Exor AB.**

4. **Microsoft znáša svoje vlastné trovy a trovy Komisie v konaní o nariadenie predbežného opatrenia vo veci T-201/04 R s výnimkou trov konania Komisie spojených s vedľajšou účasťou The Computing Technology Industry Association, Association for Competitive Technology, TeamSystem, Mamut, DMDsecure.com, MPS Broadband, Pace Micro Technology, Quantel, Tandberg Television a Exor.**

5. **Microsoft znáša trovy konania Software & Information Industry Association, Free Software Foundation Europe, Audiobanner.com a European Committee for Interoperable Systems (ECIS) vrátane trov konania o nariadenie predbežného opatrenia.**

6. **Komisia znáša 20 % svojich vlastných trov konania a 20 % trov konania Microsoftu s výnimkou trov Microsoftu spojených s vedľajšou účasťou Software & Information Industry Association, Free Software Foundation Europe, Audiobanner.com a ECIS.**

7. **The Computing Technology Industry Association, Association for Competitive Technology, TeamSystem, Mamut, DMDsecure.com, MPS Broadband, Pace Micro Technology, Quantel, Tandberg Television a Exor znášajú každý svoje vlastné trovy konania vrátane trov konania o nariadenie predbežného opatrenia.**

Vesterdorf

Jaeger

Pirrung

García-Valdecasas

Tiili

Azizi

Cooke

Meij

Forwood

Martins Ribeiro

Wiszniewska-Białecka

Vadapalas

Labucka

Rozsudok bol vyhlásený na verejnom pojednávaní v Luxemburgu 17. septembra 2007.

Tajomník

Predseda

E. Coulon

B. Vesterdorf

Obsah

Okolnosti predchádzajúce sporu	II - 3623
Napadnuté rozhodnutie	II - 3629
I — Relevantné tovarové trhy a geografický trh	II - 3629
II — Dominantné postavenie	II - 3631
III — Zneužitie dominantného postavenia	II - 3634
A — Odmietnutie poskytnúť informácie súvisiace s interoperabilitou a povoliť ich používanie	II - 3634
B — Viazaný predaj operačného systému Windows pre klientske PC a prehrávača Windows Media Player	II - 3636
IV — Pokuta a opatrenia na nápravu	II - 3637
Konanie pre porušenie amerického antitrustového práva	II - 3639
Konanie	II - 3640
Návrhy účastníkov konania	II - 3644
Právny stav	II - 3646
I — O návrhoch na zrušenie napadnutého rozhodnutia	II - 3647
A — Úvodné otázky	II - 3647
1. O rozsahu kontroly vykonávanej súdom Spoločenstva	II - 3647
2. O prípustnosti obsahu niektorých príloh	II - 3649
B — O odmietnutí poskytnúť informácie súvisiace s interoperabilitou a povoliť ich používanie	II - 3652

1. O prvej časti založenej na tom, že v tomto prípade nie sú splnené kritériá, ktoré umožňujú donucovať podnik v dominantnom postavení, aby udelil licenciu, ako sú tieto kritériá definované súdmi Spoločenstva	II - 3653
a) Úvod	II - 3653
b) O rozdielnych stupňoch interoperability a o rozsahu opatrenia na nápravu stanoveného v článku 5 napadnutého rozhodnutia	II - 3659
Tvrdenia účastníkov konania	II - 3659
Posúdenie Súdom prvého stupňa	II - 3670
— Skutkové a technické zistenia	II - 3670
— O povahe informácií, ktorých sa týka napadnuté rozhodnutie ..	II - 3684
— O stupni interoperability vyžadovanom Komisiou v napadnutom rozhodnutí	II - 3688
— O rozsahu článku 5 písm. a) napadnutého rozhodnutia	II - 3699
c) O tvrdení, že komunikačné protokoly Microsoftu sú chránené právami vyplývajúcimi z duševného vlastníctva	II - 3705
Tvrdenia účastníkov konania	II - 3705
Posúdenie Súdom prvého stupňa	II - 3710
d) O argumentácii v pravom zmysle slova uplatnenej na podporu prvej časti žalobného dôvodu	II - 3713
i) O okolnostiach, vo vzťahu ku ktorým treba analyzovať vytýkané správanie	II - 3713
Tvrdenia účastníkov konania	II - 3713
Posúdenie Súdom prvého stupňa	II - 3719

ii) O nevyhnutnosti informácií súvisiacich s interoperabilitou	II - 3728
Tvrdenia účastníkov konania	II - 3728
Posúdenie Súdom prvého stupňa	II - 3739
— O údajne nesprávnom právnom posúdení	II - 3739
— O údajne nesprávnom posúdení skutkového stavu	II - 3754
iii) O odstránení hospodárskej súťaže	II - 3758
Tvrdenia účastníkov konania	II - 3758
Posúdenie Súdom prvého stupňa	II - 3769
— O definícii relevantného tovarového trhu	II - 3770
— O metodike použitej na výpočet podielov na trhu	II - 3786
— O uplatniteľnom kritériu	II - 3793
— O posúdení údajov trhu a konkurenčných podmienok	II - 3795
iv) O novom produkte	II - 3811
Tvrdenia účastníkov konania	II - 3811
Posúdenie Súdom prvého stupňa	II - 3817
v) O neexistencii objektívneho odôvodnenia	II - 3824
Tvrdenia účastníkov konania	II - 3824
Posúdenie Súdom prvého stupňa	II - 3830

2.	O druhej časti založenej na tom, že spoločnosť Sun od Microsoftu nepožadovala, aby mohla využívať technológiu, ktorú mu Komisia nariaďuje sprístupniť	II - 3837
	a) Tvrdenia účastníkov konania	II - 3837
	b) Posúdenie Súdom prvého stupňa	II - 3842
	O rozsahu žiadosti spoločnosti Sun	II - 3843
	O rozsahu listu zo 6. októbra 1998	II - 3849
	O geografickom rozsahu žiadosti obsiahnutej v liste z 15. septembra 1998	II - 3855
3.	O tretej časti založenej na tom, že Komisia správne nezohľadňuje povinnosti, ktoré Spoločenstvám ukladá dohoda TRIPS	II - 3857
	a) Tvrdenia účastníkov konania	II - 3857
	b) Posúdenie Súdom prvého stupňa	II - 3862
C	— O problematike viazaného predaja operačného systému Windows pre klientske PC a prehrávača Windows Media Player	II - 3866
	1. Skutkové a technické zistenia	II - 3867
	2. O prvom dôvode založenom na porušení článku 82 ES	II - 3875
	a) O podmienkach vyžadovaných na konštatovanie zneužívajúceho viazaného predaja	II - 3876
	Tvrdenia účastníkov konania	II - 3876
	Posúdenie Súdom prvého stupňa	II - 3878
	b) O existencii dvoch odlišných produktov	II - 3883
	Napadnuté rozhodnutie	II - 3883
	Tvrdenia účastníkov konania	II - 3887
	Posúdenie Súdom prvého stupňa	II - 3895

c)	O skutočnosti, že spotrebiteľia nemajú možnosť získať viažuci produkt bez zviazaného produktu	II - 3904
	Napadnuté rozhodnutie	II - 3904
	Tvrdenia účastníkov konania	II - 3905
	Posúdenie Súdom prvého stupňa	II - 3908
d)	O obmedzení hospodárskej súťaže	II - 3912
	Napadnuté rozhodnutie	II - 3912
	Tvrdenia účastníkov konania	II - 3916
	Posúdenie Súdom prvého stupňa	II - 3929
e)	O neexistencii objektívneho odôvodnenia	II - 3948
	Napadnuté rozhodnutie	II - 3948
	Tvrdenia účastníkov konania	II - 3951
	Posúdenie Súdom prvého stupňa	II - 3963
f)	O porušení povinností uložených Spoločenstvám dohodou TRIPS	II - 3970
	Napadnuté rozhodnutie	II - 3970
	Tvrdenia účastníkov konania	II - 3971
	Posúdenie Súdom prvého stupňa	II - 3975
3.	O druhom žalobnom dôvode založenom na porušení zásady proporcionality	II - 3977
a)	Napadnuté rozhodnutie	II - 3977
b)	Tvrdenia účastníkov konania	II - 3980
c)	Posúdenie Súdom prvého stupňa	II - 3982

D — O problematike nezávislého splnomocnenca	II - 3986
1. Napadnuté rozhodnutie	II - 3986
2. Tvrdenia účastníkov konania	II - 3988
3. Posúdenie Súdom prvého stupňa	II - 3992
II — O návrhoch na zrušenie pokuty alebo zníženie jej výšky	II - 4001
A — Napadnuté rozhodnutie	II - 4001
B — Tvrdenia účastníkov konania	II - 4006
C — Posúdenie Súdom prvého stupňa	II - 4014
O trovách	II - 4024